Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

MATTEOS
RELIEUR
American H
STAMBOUL

2004

ԷՄԻԼ ԿԱՊՕՐԻՅՕ

113 ՆՕՄԷՐՕԼՈՒ

Զ Ր Զ Տ Ա Ն

ՃԻԼՏԻ ՍԱՆԻ

Ֆ Ա Ճ Ի Ա

Միաձերեմի
Մ. Պ. Աւրապաճեան

Նաշիրի
Կառապետ Պիպէրեան

(معارف نظارت جلیله‌سنك ۱ نیسان ۳۱۱ و ۱۸ شوال ۳۱۲
تاریخلی و ۳۷ نومرولی رخصتنامه‌سیله طبع اولنمشدر)

Կ. ՊՈՊԷՐԵԱՆ ՄԱՔՊԱԼԱՍԸ
ՍԹԱՆՊՕԼ
Զագմագճըլար խօզուշու Չիրկիչլիի խան Ն. 18-19
0(1895)0

Բ—21

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ARTARIAN

6814 (747-4-2)

113 ՆՕՄԷՐՕԼՈՒ

Զ Ր Զ Տ Ա Ն

ԻՔԻՆՃԻ ԳՐՍՄ

Ց Ա Ճ Ի Ա

SOUREN H. SARKISIAN
1628 RIDGE AVE.
EVANSTON, ILL.

1

Թըրասգօնտան իքի միլ մէսաֆէ գատար կիտիլինճէ, Րօն նէհրինին սօլ սահիլինտէ վէ միւսիւ Օտիպէր նամ զաթըն մէշհուր պահճէլէրի եագընընտա Գըլամօրան շաթօսը կէօրիւլիւր։

Գու շաթօ, խարիճէն մուրուրը զէման իլէ գարարմըշ քէօհնէ պիր մէնզարէ բէյտա իլէմիշ իսէ տէ, հէնուզ պինաճա սաղլամ տըր։

1841 սէնէսինտէ իխթիյար մարքի տը Գըլամօրան, կասթօն վէ Լույի իսմինտէքի իքի օղլու իլէ պէրապէր պու շաթօտա իգամէթ իթմէքտէ իտի։

Իխթիյար Մարքի բէք աճայիպ պիր առէմ տիր, պու զաթ՝ չիմտի հէման էմնալի եօզ տէնէճէք գատար ա զալմըշ

պուլունան օ էսկի սեբրեչ վէ ինսանը սըլդաթէրը սընթրընա մէնսուպ սըր. 1789 սէնէսինէ հէր նէ գասար պու մագուլէ սըլդաթէկեանըն թէէսիր ու նուֆուզլարը մահվ իտիլուպ չանլարընա բանուգ թըդանմըշ իսէ ան, իսթիյար Մարքի ճէնապէլրի, եւնէ օ էսկի քիսըր ու ազամէթինի վէ մաղրուբանէ վագարընը մուհաֆազա իթմէք զայրէթինէ սիր։

Հայաթընան գիյասէ խայալաթընա գարըլմըշ պուլունան Մարքի, 1789 սէնէսինէն պէրի վուգու պուլան իսթիխլալաթը սախլիյէ յի, հալա էհալիսէն պիր գաչ քիշինին հարաքեսաթը մէֆհէտէթգեարանէլէրինէն իպարէթ պիր հալ սասա իտուպ, էլպէթտէ եւնէ պիր կիւն ան յիլ իսէ պիր կիւն Ֆըրանսասա գասէկեանըզդ տէվրի րէվաճ պուլաճաղընը վէ քէնսինին մարքիսլիք իւնվանը թանըլաճաղընը պէքլէյիպ սուրմագա իտի։

Իսթիյար մարքի սը Գըլսաթօրան, գօնթ Աբթուսէն սօներա Ֆըրանսասան հիճրէթ իտէնլէր միյանընսա պուլունուպ, Ֆըրանսայա թէքրար սվսէթի 1815 սէնէսինէ վուգու պուլմուշ սըր։

Ֆամիլեասընա այիտ պուլունան էմլաքը միսթէսսուսէէն պիր գըսմը թէէրար եւնէ քէնսինէ իսաէ իսիլմիշ օլսուդունան սօլայը. Մարքի հադրէթլէրի ճէնապը Հագգա չիւքիւրլէր իլլէմէք լազըմ կէլիր իրէն, պու գասար ճիւզի էմլաքըն չիւքրէ սէյէրի օլմասըզընը պիր լիսանը քիւֆր իլէ սայիսա սէօյլէմէքտէ իտի։

Վագաա էսկիսինէ նէսագէթէն չիսանի էլինէ պուլունան էմլաքը հիչ հիւքմինէ իսէ ան, իսթիյար Մարքիլի րէֆհաը հալ իլէ եաչամըսդաղա գիյասէսի իլէ քէֆայէթլի սասկի տէրքեար սըր։

Մարքի, իսթիսաա Ֆըրանսայա ասկէրինէ սէքսայը գրալիսէ պիր մէմուրիյէթէ նայիլ օլմադա բէք չօգ օղրաշմըշ իսէ ան, մուվաֆֆագ օլմասըզընը կէօրունճէ մէյուսէն

չաթօսընա չէքիլիպ թէնհաճա իմարը էյամ իթմէյէ պաշլամըշ սըր։

Իչթէ մարքի սը Գըլսաթօրան, օ զէմանէէն պէրի գըր ալէմինէ էօմիւր կէչիրէն սըլդաթէկեանըն բահաթ, սէրպէսթ, ֆիթուրսուզ հարաչարըընա ալըշմըշ իսի։

Օն պէշ պին լիրա գասար վարիսաթը սէնէվիյէ յէ մալիք իսէ ան մասրաֆը պուհունան չօգ գիյասէ իսի, եանի սէնէսէ եիրմի պէշ օթուզ պին լիրայը պուլուր իսի։ Մարքի, սօլա իլէրիսինի տիւչիւնմէյիպ պօրճ հարճ իլէ էլէ կէչիրսիյի բարարարը սարֆ իսէր տուրուր իսի, չիւնքի գարիպէն պիր ըալահաթը սիյասիյէ հուսուլէ կէլիպ, էսկի էմլաքը քհամիլէն իսաէ իսիլէճէյինէ պէրլեմէքտէ օլսուդունան, հիչ բարարըզ գարսիյաճաղը իսիլհասընա իսի։

Իչի օղուլարը սասկի բէսէրլէրինէն իարէթ սլարագ իսրաֆսա անսէն սչսաղը գալմազլար իսի. Լուլի իսմինսէ օլան քիւչիւք օղլու սայիսա սէֆահաթ վէ էյլէնճէ բէչինսէ սօլայըը, իչէր, քիւսիյէթլի գուսար օյնար իսի. պէօյիւք օղլու կասթօն իսէ, օ վագթըն ումուրը սիյասիյէսինի գարըշսրմադա օղրաչըզդ, եալընըզ իսիմլէրինի իչթիմէք պիլէ բէսէրինի գուսուրսամագ սէրէճէսինէ պիր հիսսէթէ սիւչիւրէն պաղը կազէթալարը, կիպրիճէ կէթիրսէրէք անլէրի միւթալասա իսէր վէ քէնսի սասկի բէք չօգ շէյլէր եազար իսի։

Հասըլը կէրէք էվլասլարը վէ կէրէք իսիթիյար Մարքի պու չաթօսսա զայէթ մէսուսանէ էօմիւր սիւրմէքտէ իսիլէր. Մարքի, չարասլարըն էն էյիսինի իչիպ վէ նէմէքլէրէրին էն նէֆիսլէրինէն եէյէրէք, էքսէրիյէն վագթըը սավ վուրմագ վէ չաթօնըն էթրաֆընսա պուլունան քէօյլէրին գապա էհալիսի իլէ, զարիճանէ իսիթիհզալար իսուպ էյլէնմէք սուրէթի իլէ կէչիրիր իսի։

Իսթիյար Մարքինին էն սըգընթըը սասթլարը, եազըն չիսաէթը հէօսարէթսէն Իօն նէհրի վասիսինին չայըը չայըը եանսըզը վագըթլսր իլէ, Միսթրալ սէնիլէն չըմալը զարպի

բուզիկեաբրընըն գուվվեթլի էամէյէ պաչլատըղը զէմանլար իտի ։

Պէօյլէ սըգընթըլը զէմանլէրէ մախատա օլմագ իւզրէ տախի Մարքի քէնտինէ պիր էյլէնճէ պուլմուշ իտի , պու էյլէնճէնի տէ, գօմշուսը պուլունան գօնթէս տը լա Վէրպըրիյի տիւրլի տիւրլի էվսաֆը զարիպէ իլէ թաւսիֆ իտէրէք , մուսաիլէյհայը տայիտա ֆասլ իտէրէք էյլէնմէք իտի . իմթիյաը Մարքինին տիւնեատա էն սէվմէտիյի պիր քիմսէ վար իսէ , իչթէ օ տա պու գօմշուսը Գօնթէս իտի ։

Մարքի տը Գըլամօրանըն գաւլինճէ գօնթէս տը լա Վէրպըրի ուզուն , գուրու , չիրքին չէհրէլի , քիպիր , ազամէթլի , քէնտի իլէ հէմ բայէ ատա իյլէմէտիյի քիմսէլէրէ գարշը զայէթ սօուգ պուլունուր վէ քէնտինտէն քիւչիւքլէր հագգընատա պէտ մուամէլէ իտէր լանէթ պիր գարը տը ր ։

Գահտ եիւգիւնտէն Գօնթէսին օղրատըղը ֆէլաքէթ , գօմշուսը Մարքինին հալինէ միւշապիհ տիր . Գօնթէս տախի զէվճի իլէ պէրապէր Ֆըրանսատան հինգրէթէ մէճպուր օլուպ , զէվճի գօնթ . Լուչին չէհրինտէ գաթլ օլունտուգտան սօնրա 1814 սէնէսինտէ թէքրար Ֆըրանսայա ավտէթ իյլէմիշ տիր ։

Ֆագաթ գօնթէս տը լա Վէրպըրի գօմշուսը մարքի տը Գըլամօրան կիպի . օլտուգճա իտարէսի իլէ միւթէնասիպ պիր վազիտաֆա նայիլ օլմայըպ , միլնարլար գըյմէթինտէ օլան էսկի էմլաքընտան եալընըզ Վէրպըրի նամընտաքի քիւչիւք պիր արազի իլէ , եինէ պու արազի տախիլինտէ պուլունան օ իսմ իլէ պիր չաթօնըն իտատսինէ , գըրաչ հազրէթլէրի թարաֆընտան միւսաատէ կէօսթէրիլմիյինտէն , Գօնթէս իչի պին պէշ եիւզ Ֆըրանգ լատտէսինտէ ճիւզի պիր իյրատ իլէ կէչինմէյէ մէճպուր օլմուշ իտի ։

Վէրպըրի արազիսի՝ Գըլամօրան արազիսինտէն տահա քիւչիւք իսէ աէ , բէք չօգ հասէտճիլէրի մէյնուն իտէպիլէճէք տէրէճէտէ կիւզել տիր . չաթօաընըն մէնզարէսինտէ Գը-

լամօրանընի գատար հէյպէթ վէ ազամէթ օլմամագլա պէրապէր եինէ բէք լաթիֆ իտի ։

Ճաթօնըն պինասը քիւչիւք , ֆագաթ տախիլի բահաթ իթմէյէ ղայէթ էլվէրիշլի օլտուղու կիպի , կէնիշ պիր բարգ օրթասընտա իպնա իտիլմիշ օլուպ , օյմալը բէնչէրէլէրի տախի շարգ ճիհէթինէ նազըր տը ր ։

Գուգէր եօլունտան նէհրին սահիլինէ գատար ուզանան պու Վէրպըրի բարգը , լէթաֆէթը ֆէվգէլատէտի իլէ , հագգագաթէն պուլունտուղու մէվգըյա գիյնէթ վէրմէքտէ տիր . տախիլինի թէզէին իտէն ճէսիմ կիւլկէն ազագլարը , ուֆագ ուֆագ օրմանճըգլար , լաթիֆ չիմէնլիքլէր վէ պէրլուպ ըրմագլար , կէօրէնէլերի հայրան իտէճէք գատար լէթաֆէթլի տիր ։

Իչթէ պէօյլէ կիւզել պիր մահալտէ գօնթէս Վէրպըրի , տայիտա հայաթընտա լանէթ օգուչլատագ վէ պահտ ու թալիյինտէն աճը աճը չիքաայէթ իտէրէք եաչամագտա իտի ։

Գօնթէսին , հէնուզ օն սէքիզ եաչընտա գատէմ պատընը վալանթին նամընտա պիր գըզընտան պաշգա քիմսէսի եօք իտի . մատամազել վալանթին սարըճա , պէյազ , զաիֆ վէ նազիք եաբուլը ղայէթ կիւզել պիր գըզ տը ր . հէր սապահ տուա իթմէք իչին կիթմէքտէ օլտուղը քիլիսէտէքի ազիզլէրին , մէրմէրտէն մատուլ հէյքէլլէրինէ թէէսիր իտէճէք գատար կիւզել կէօզլէրինտէ , թարիֆի նագապիլ պիր ճազիպէ վար իտի . վալանթինին մայիքէ պուլունտուղու կիւզէլլիյինին չէօհրէթի , Լօն նէհրինին ագրընթըսը իլէ բէք ուզագ մահալլէրէ գատար կիթմիշ իտի ։

Լօն նէհրինտէ իչլէյէն կէմիճիլէր վէ գայըգճըլար , էքսէրի վալանթինի էլինտէ պիր քիթապ պուլունտուղու հալտէ սու քէնարընտա վէ պէօյլէք պիր ազաճըն կէօզկէսինտէ օթուրմուշ կէօրիւլէր իտի . Վալանթին՝ պէյազ էլպիսէսի վէ բուզիկեաբրըն թէէսիրի իլէ տալկալանան սըրմա սաչլարը իլէ , ուզագտան պու հէրիֆլէրին կէօզլէրինէ լաթիֆ պիր լայալ

վէ առէթա պիր քերի կիպի կէօրիւնիր վէ պու առէմլերի կիրիֆթարը հայրէթ իտէր իտի ։

Պու գայըգճըլարըն վէ կէմիճիլէրին, օրատա պէ յինէլէրինատէ թէաթի օլունան սէօզլէր , հէր վէրպըրի շաթ օսը քերիսի պուլունան մատամազէլ վալանթինին հիւսնի ճէմալինէ տայիր իտի ։

Մարքի տը լա Գըլամօրանըն Գօնթէսի ասլա սէվմէտիյի կիպի , Գօնթէս տախի Մարքիտէն ՝էֆրէթ իթմէքտէ իտի . Մարքի , Գօնթէսէ « ճատը գարը » նամընը թագտըղը կիպի Գօնթէս տէ Մարքիյէ « գօճա սըղըրճըգ » իսմինի վէրմիշ իտի ։

Ֆագաթ կէօրմիւշ օլտուգլարը թէրպիյէ վէ թապիաթլարը միւգթէզաը օլարագ , պու էքի ղարիպ մահլուգ ատյիմա եէքտիկէրինին զէմմ ու ֆասլընատա պուլունուրլար իսէ տէ , պիրինին նէ սէօյլէտիյինի տիկէրի ասլա իչիթմէտիյի իչին պու սէօզլէրին հիւքմի օլամազ իտի ։

Ինթիյար Մարքի , հէր քես իլէ էյլէնիպ իսթիհզա իթմէյի քէնտինճէ պիր ֆէյլէսօֆլըգ իթիխատ իլէմիշ օլտուզունատան , պու սուրէթլէ բէք կիպէլ վագըթ կէչիրմէքտէ իտի . Գօնթէս իսէ զայէթ խըրչըն , քէնտի վէ թիթիզ պիր գատըն պուլունտուզունատան՝ հիսատէթ ու հասէտինատէն հէր կիւն քէնտի քէնտինի եէյտապ պիթիրմէքտէ իտի . մամաֆիհ Գօնթէս իլէ Մարքինին էվվէլէրի պիրլիքտէ բէք սէֆալը կիճէլեր կէչիրտիքլէրինի սէօյլէմէյէ տէ ունութմայալըմ ։

Ձիւնքի եէքտիկէրինէ բէք եագըն գօմիւս օլմալարը իլէ Գըլամօրան շաթ օսընատան , Վէրպըրիտէքի պահճէնին եօլլարը իչինտէ մատամազէլ վալանթինին սիյահ թագրսընըն կէդինամիի կէօրիւլտիւյի կիպի , Վէրպըրի ճիհէթինատէն տախի Գըլամօրան շաթ օսընատաքի եէմէք ոդալընըն մուհլարը բարլագ բարլագ եանտըղը հէր ագշամ կէօրիւլիւր իտի ։

Հաթտա Գօնթէս , քէմալի հասէտինատէն նազի գօմիւսընըն եէմէք ոդալընատա մուհլար եանտըղընը կէօրինճէ , հէման հէր ագշամա մախսուս օլմագ իւզրէ ։

— եէնէ բէզալէթխանէ այտընլանտը , տէմէքտէ իտի ։

Գու իլի շաթ օնըն պէ յինինտէն ճէրիան իթմէքտէ օլուպ , նէհրին պու շաթ օլարը եէքտիկէրինատէն այրըլմըշ օլան մէճբուրը տիկէը ճիհէթլէրինատէն տահա տէրին իտի ։

Գըլամօրան իլէ Վէրպըրի խանէտանըլարը պէ յինինտէ, միհնէլ գատիմ պէօյուք պիր ատավէթի վէ նէֆրէթի հիւքմիգէրմա օլուպ , պու իլի շաթ օնըն թէաթիյի մինատախպէթի իլլէմէլէրի խուսուսընտա , պու ատավէթի ու նէֆրէթի Ռօն նէհրինատէն տահա գամի պիր մանի իտի ։

Ֆագաթ պու ատավէթին սէպէպը ասլիտի նէ՞ տիր . պու սիւալի Մարքի իլէ Գօնթէսին քէնտիլէրինէ սօրմուշ օլտագ , պունա տօղրու պիր ճէվապ վէրմէքտէն ընէրին տահի էբէյիճէ սըգըլտճագլարընը կէօրիւր իտիք ։

Բիվայէթէ նազարէն, կէօյա տէօրտինճի Հանրի վէ եա օն տէօրտինճի Լուիսինին զէմանը հիւքիւմէթինատէ, Վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր էրքէք , Գըլամօրան ֆամիլեասընտան պիր պաքիրէ գըզը այտընըպ նամուսընը բայիմալ իթմիշ, պու մատատէ իւզէրինէ իչի ֆամիլեա խալգը պէ յինինտէ տուէլլօ վուգուա կէլիպ գան տէօքիւլմիշ ։

Լուսաբ ատավէթի իչին պէօյլէ պիր սէպէպ կէօսթէրիլմէքտէ իսէ տէ , պու վագաա ողըզան ագըզա վէ տէտէլէրատէն թօրունըարա ինթիգալ իտէ իտէ պունա պիր չօգ միւպալաղաթի գարըշըպ , հէր իչի ֆամիլեա նազարընտա տախի գանը պիր հէքեայէ, միւտհիշ պիր ֆաճիա սուրէթինի ալմըշ, պինատէն ալէյհ պիրի պիրլէրի ալէյհինատէի չիտտէթի վէ նէֆրէթլէրինին կիմ տիքճէ իլգտիյատ պուլմասընա տէպէպ օլմուշ ողը ։

Ֆագաթ տիւնեատա բէք ղարիպ հալլէը վուգու պուլուր , թէատիւֆաթը զարիպէտէն տիր քի հագըգաթտա էքսէրիէն բօմպնըարատա օլտուզու կիպի , պէօյլէ պիր խուսուսիէթ վէ զըտտիյէթ տրատընատա պագէն պէօյուք պիր իմթիհան հուսուլէ կէլի վէրիր ։

Իչթէ պէօյլէ զարիպ պիր թէսատուֆ գապխլընտըն օ-
լարագ մարքինին օղլու կասթօն, պիր զիյաֆէթ էսնասընտա
մատմազէլ վ.ալանթինի կէօրիւպ պէյէնմիշ վէ քէմալի մու-
հապէթլէ սէվմիշ տիր։

Վ.ալանթին տախի, գալպինտէ պու տէլիգանլըյա գարշը
չիտտէթլի պիր մուհապէթ հըսա իտուպ, հէր նէ գատար
կէօյնիւնտէն պու մուհապէթի չըգարմազա օղրաշմըշ իսէ տէ
մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր։ ֆամիլեսաճա պէյնլէրինտէ պու-
լունան զըտտիյէթէ մէպնի, պու իչի սէվտաքեարլարըն իզ-
տիվաճ պագը իլէ պիրլէշմէլէրի հիչ պիր վագըթ միւմքիւն
օլամայաճաղընտան, հէր իչիսի տախի պու մուհապէթլէրինի
քէմալի իհթիյաթ իլէ գալպլէրինին էն տէրին պիր ֆիւչէ-
սինտէ պիր սէնէ գատար կիպլէյէպիլտիլէր։

Պու պիր սէնէ միւտտէթի զարֆընտա, աչգ ու սէվտա-
նըն ինսանտա հասըլ իլլէտիյի թէհլիքէլի վէ ֆագաթ թաթ-
լը պիր չոգ գուրունթուլար իլէ, պիր պիրլէրի նազարընտա
օլան էհէմմիյէթլէրի օ գատար պէօյիւտիւ ըի, աաէթա եէք-
տիկէրինի, ճէմիյէթը պէչէրիյէնին ֆէվգընտա պիրէր միւ-
քէմմէլ մախլուգ օլմագ տէրճէսինտէ եիւքսէլթտիլէր, ճիտ-
տի պիր մուհապէթին արթմասընա վէ քէսպը չիտտէթ իլլէ-
մէսինէ, եալընըզլըգ գատար եարտըմ իտէն պիր շէյ եօգ
տըր։ շէհիրլէրին հէվասը մուհապէթի գուվվէթտէն տիւ-
շիւրիւր, ուզագ պիր մահալտէն սէօքտիւրիւպ կէթիրտէրէք
պահճէլէրիմիզտէ տիքտիրտիյիմիզ չիչէքլէր կիպի, էսկի թա-
ղէլիք վէ բարլագլըզը մահվ օլուր կիտէր։

Կասթօն, վ.ալանթինի պիր տէֆա կէօրմէքլէ պիրպիրլէ-
րինի ճանու կէօնիւլտէն սէվմիշլէր իտի։ իւք թէլագրըլարը
կիպի պիր իբինճի թէսատուֆ պու իչի կէնճլէրի պիր տա-
հա պիրլէշտիրտի։

Պուգէրտէքի միւթէասիրըճ օլտուղու էմլյքընը սաթ-
մագ իւզրէ, Բարիզտէն կէլմիշ պուլունան իհթիյար տիւշէս
Տարլանժըն խանէսինտէ պուլուշտուլար։

Հէմ պու տէֆա պիր կիւնիւ ագշամա գատար պիրլիքտէ կէչիրիպ, կիւյա գըրգ ևըլըգ տօսթ իմիշլէր կիպի պիրիպիրլէրի իլէ գօնուշտուպ հասպէհալ իյլէտիլէր։ հէր իքիսիտէ քէնտի հըսսիյաթընըն պիր ադսինի օ պիրինտէ կէօրմիւշ վէ պու հըսսիյաթը մուգապէլէյէ բէք զիյատէ շաշմըշյար իտի։

Պու միւլագաթտան սօնրա տախի այլար կէչտի, եինէ պիրիպիրլէրի իլէ կէօրիւշէմէտիլէր։ ֆագաթ պագը մուայէն սաաթլարտա, Րօն Նէհրինին գըյընընա կիտուպ հէր իքիսի տախի գարշըտան գարշըյա Նէհրին քէնարընտան պիրիպիրլէրինի կէօրիւրլէր իտի։

Նիհայէթ իւլ էմր Մայիս այընտա պիր ագշամ կասթօն, գօնթէս Տըլավէրպըրինին Պուգէրէ կիթմիշ օլմասընտան պիլ իսթիֆատէ, Վ.էրպըրի բարպընըն տախիլինէ կիրէրէք, Վ.ալանթինին հուզուրընտա իսպաթը վուճուտ իթմէյէ գատար ճիւրաթ կէօսթէրմիշ իտի։

Մատմազէլ Վ.ալանթին, կասթօնըն պու ճէսարէթինէ պիր ագ շաշըրմըշ իսէ տէ, ասլա յուչի հիտտէթ կէօսթէրմէմիշ տիր։

Պէօյլէ պիր հալէտէն շաշըրըպ ֆէվգէլատէ թէլաշլար ըզհար իթմէք. էքսէրիէն ճիտտի օլմայան մուհապէթտէն իլէրի կէլիր, ճիտտի սաֆֆէթ վէ մուհապէթ սահիպլէրինտէ պէօյլէ շէյլէր կէօրիւլմէզ իչթէ պու՝նըն իչին Վ.ալանթինին հալ ու թավրընտա պէօյիւք պիր թէպէտտիւլ կէօրիւլմէյիպ, հաթտա օրատան չէքիլիպ պիր ան էվվէլ կիթմէսի հագգընտա կասթօնա գարշը պիր թէքտիրտէ պուլունմագ, կէնճ գըզճըագըն խաթրընա պիլէ կէլմէ միշ իտի։

Մատմազէլ Վ.ալանթին, քէմալի սէրպէսթի իլէ կասթօնըն գօլթուղունա կիրտի, պահճէտէքի պէօյիւք եօլըն էնինէ պօյունա ահէսթէ ահէսթէ հայլի կէղինիպ տօլաշտըլար։

Իչի կէնճլէր, պիրիպիրլէրինէ գարշը թէէմինի մուհապէթէ դալգըշմատըլար, չինըի հէր իքիսինէ եէքտիկէրինի

ճիտաի պիր մուհապէթ իլէ սէվմէքտէ պուլունտուղլարընը էյի պիլիյորլար իտի. եալընըզ իքիսինին տաին կէօղլէրի թէէսիւր եաչլարը իլէ տօլմուշ պուլունտուղու հալտէ, պու սէվտալարընըն նէթիճէսինտէ պիր իւմիւտ քէօչէի պուլունմատըղընը պիրիպիրլէրինէ անլաթմարլար։

Ֆամիլեալարը պէյնինտէ հիւքիւմ սիւրմէքտէ օլան օ պէյհուտէ առտավէթէ ղալէպէ իտէպիլմէք միւմքիւն օլմատըղընը սէօյլէմիյէր. պու առտավէթէ գարշը հէր տիւրլիւ թէտպիր վէ թէչէպպիւսին սէմէրէսիզ գալաճաղընը իլթիբաճի իթտիլէր. պատէմա պիրիպիրլէրինի հէրնէ օլուրսա օլսուն ունութմայաճաղլարընա տայիր պիր չօգ ահտար վէ եէմինլէր իթմէքլէ պէրապեր. արթըդ պիր տահա պիրիպիրլէրինի կէօրմէմէյէ գարար վէրտիյէր իսէ ատ, պու գարարտէն միւսթէանա օլարագ պիր քէրրէճիք տահա կէօրիւշմէյի թէնահի իթտիլէր։

Պիչարէ վալանթինի չու հարաքէթինէն տօլայը մուսահէղէ իթմէյուղ մազուր կէօրմէլիյիղ, չինքի ղէվալը գըզճըաղ վալիտէյինէն տայիմա պարիս վէ շէհիս մուամէլէ կէօրմէքտէ օլաուզտունսան, չէֆգաթ վէ մուհապէթէ տայիր աէօղլէր իչիթմէյէ բէք զիյատէ արզուքէշ պուլունմագտա իտի։

Ֆառամ Տըլավէրզըրի իլէ քէրիմէտի մուամաղէլ վալանթին պէյնինտէ, պիր վալիտէյին գըզընա իտէճէյի հիչ պիր սամիմի հասպէհալ, հիչ պիր կէօնա չէֆգաթը մուաէբանէ վուգու պուլմամըշ տըր. գոնթէա միթթէհամիյէն գըզընա գարշը օլաճաղ մուամէլաթընատա ոզուզ պուլունմուշ վէ գըզընըն ֆիքրի նէ եօլտա օլաուզտունը անլամագ գատտի իլէ հիչ պիր միւպահասա աչմամըշ իտի։

Գոնթէա Տըլավէրզըրի, քէրիմէտինէ կի զէյնիքտէն պաշգա հիչ պիր իտասիյէթի ատամայըզ, քէնտի քէնտինէ.

— կէլէճէք գըշ պիր ազ էօտունճ բարա պուլուզ պու գըզը Բարիզէ կէօթիւրէյիմ, օրատա ճէմիյէթլէրէ գարշըսընը, պէլքի պունըն կէօղլէրինէ վուրուլաճագ դէնկինն պիր քիպարա թէատուի խաէրիզ, գըզը անըն իլէ էվլէնտիրիլմատէ պէնտէ պու զարուրէթտէն դուրթուլմուշ օլուրում, տէմէքտէ իտի։

Իչթէ մատամ Տըլավէրզըրինին, քէրիմէտի հագդընատա օլան շէֆգաթը մատէրանէտի պունատան իպարէթ իտի։

Կասթօն իլէ վալանթին պէյնինտէ պիր իչինճի միւլագաթ ատահա վուգու պուլտու. հէյհա՛թ քի, պու միւլագաթտա սօն միւլագաթլարը օլմատը։

Մամաֆիհ, պիրիպիրլէրի իլէ կէօրուշէպիլմէք խուսուսընատա բէք չօգ մանիլէրէ զալէպէ իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի։

Կասթօն, Րօն նէհրինի կէշմէք իչին սըրրընը հիչ պիր գայըդճըյա էմնիյէթ իտէմէյօր իտի. օրայա էն հագընը պուլունան քէօրրիւ իսէ պիր միլ մէսաֆէտէն զիյատէ չէքտիրինտէն, Կասթօն՝ նէհրի եիւզէրէք կէշմէք պու խուսուսատա էն գօլայ պիր թարիգ օլաճաղընը տիւշինտիւ, ֆագաթ քէնտիսի բէք ազ եիւզմէք պիլիր իտի. նէհրին օ գըսընընատան եիւզէրէք գարշըյա կէշմէք, եիւզմէք ֆէննինտէ էն մահիր օլանլարընն պիլէ ճէսարէթլէրինի քէսէճէք տէրճէտէ թէհլիքէլի իտի։

Հալ պու քի աշըգը եօլունատան ալըդօյաճագ նէ՞ մանի օլապիլիր, Կասթօն, կիղլի կիղլի եիւզմէք թալիմ իտէրէք պու ֆէննտէ հայլի մէհարէթ քէսպ իյլէտի։

Պիր ագշամ մատամագէլ վալանթին, Կասթօնըն նէհրատէն զու հուր իյլէտիյինի կէօրիւնճէ տիւչարը տէհշէթի օլտու, պիր տահա պէօյլէ թէհլիքէլի պիր եօլը իսթիյար իյլէմէմէտի իչին աշգընա եէմին վէրտիրտի. Կասթօն եէմին իթտի, ֆագաթ էրթէսի կիւնիւ տապը իտէմէյուղ պու թէհլիքէլի եօլը եինէ կէօղիւնէ ալտըրտը, վէ անտէն սօնրա արթըգ պիր չօգ կիւնլէր պու հալ տէվամ իթտի։

Վալանթին, Կասթօնըն ավտէթինատէն սօնրա աշըգը տաղ

սէլիմ սահիլի սէլամէթէ չըգապիլմիշ օլտուղունը պիլէմէ-
տիյի ճիհէթլէ, հէր կիճէ սապահլարա գատար սէվկիլիսի-
նին նէհրին չիտտէթլի տալկալարը արասընտա եուվարլանըպ
կիթաիյինի կէօրիւյօր իմիշ կիպի, միւտիշ գուրունթուլար-
տան քէնտինի ալամայարագ մուգթարըպ օլմագտա պուլուն-
տուղունը պէյան իթմէսի իւզէրինէ, պատէմա կասթօն, նէ-
հիրոէն չըգընճա գարչըտան վալանթինէ պիր իչարէթ վէ-
րէճէյինի վատ իլէտի, վէ կէօրիւշմէյէ կէլմէզտէն ագտէմ
տախի, Գըլամօրան չաթօսընըն րէնչէրէլէրինին պիրինտէն պիր
ընըգ կէօսթէրէրէք, կէլէճէյինի պու սուրէթլէ խապէր վէ-
րէճէյինի սէօյլէտի.

Ֆիլհագըգա իքի կէնճլէր, անտէն սօնրա պու մինվալ
իւզրէ կէօրիշմէքտէ տէվամէ պաչատըլար.

Պու եօլտա միւլագաթտէն աճէպա զավալը աչըգ վէ
մաշուգէնին պիրի պիրլէրի հագդընտա օլան իւմիւտլէրի նէ՞
իտի. հէյա՛թ, պիչարէ կէնճլէրին հիչ պիր մագսատ վէ իւ-
միւտլէրի եօգ իտի.

Էհր իքիսի տէ հէման հիչ պիր չէյ տիւչիւնմէյիգ զի-
հինլէրինէ գօրգու տախի կէթիրմէյէրէք, հէր կիւն պիրի
պիրլէրինի կէօրմէք կիպի թէհլիքէլի պիր սաատէթտէն իս-
թիֆատէյէ գօյուլմուչլար իտի.

Պու մէսուտանէ ույգուտան, կիւնին պիրինտէ զայէթ
տէհլիթլի պիր սուրէթտէ ույանտըրըլաճագլարընը ասլա խա-
թընը ու խէյալլէրինէ պիլէ կէթիրմէմէքտէ իտիլէր.

Ձիտտի մուհապէթ իչթէ պէօյլէ զարիպ տիր, պունըն
չիտտէթ ու թէէսիրինի հիչ պիր չէյ հիւքիմտէն տիւչիւ-
րէմէզ. պունըն մահվընա խըտմէթ իտէր զանն օլունան թէտ-
պիրլէր, պիւսպիթիւն ալէվլէնմէսինէ սէպէպ օլուր. կէօր-
մէմէք վէ տահա սայըր սուրէթլէ իճրա օլունաճագ մանիլէր,
մուհապպէթի տահա զիյատէ աթէչլէնտիրիր. միպթէլայի
աչգ օլանլար, մէսուտիյէթը հազըրլէլէրի ույգուրունտա հէր
պիր չէյի ֆէտա իտէրլէր. միսթագպէլ տէ օլաճագ թէհլի-

քէյի կէօղիւնէ ալաճագ իգթիտարտան մահրում կիպի տիրլէր:

Կասթօն իլէ վալանթին, պու սըրըլարընա քէնտիլէ-
րինտէն պաչգա հիչ պիր քիմսէ ակեսո օլմատըղընա գա-
թիլէն էմին իտիլէր.

Շիմտիյէ տէյին բէք միւհթէրիշանէ վէ իհթիյաթքեա-
րանէ հարաքէթի իլլէմիշ պուլունտուգլարընա գանի իտիլէր.
ամէնեստէ իհթիյաթըն թէտպիրին պունտան իլէրիսի օլմազ
զանն իտիյօրլար իտի.

Վալանթին, աչըգը իլէ միւլագաթ իչին վազիտէսինին
քէնտինի արամայաճագը պիր ղէմանը ինթիխապ իլլէմիշ ի-
տի. Կասթօն տախի, էօրարը տէրունինի հիչ պիր քիմսէյէ
հաթտա գարտաչը Լուիյէ պիլէ աչմայօր իտի.

Եիւքսէք սէտա իլէ պիրի պիրլէրինին իսիմլէրինի թէ-
լաֆֆուզ իթմէյի պիլէ պէյնլէրինտէ թահտը ժէնունէյէթէ
ալմըչլար իտի. պիր շիապհէ պիր թէհլիքէ հըսս իտէճէք օ-
լուրլար իսէ, պիր պիրլէրինի ասլա պիր տահա կէօրմէյէճէք-
լէրինէ, հաթտա եէքտիկէրէ վէտա իթմէք իչին պիր սօն
բուսէ պիլէ ալմայաճագլարընա տայիր գաթիէն սէօղլէշմիշ
իտիլէր.

Զավալը սաֆտէրուն աչըգլար. հիչ էօյլէ քէօյլուք մա-
հալլէրտէ, ֆէսատ բէչինտէ տօլաչան պիր թագըմ իչտիշ
կիւճսիշ քիմսէլէրին թէճէսսիսաթընտան գուրթուլմագ
գապիլ օլապիլիր մի. հէմ քէնտիլէրի էյլէնմէք, հէմ տէ
խալգը էյլէնտիրմէք իչին օրթայա պիր լագըրտը չըգարմագա
ճան աթան, տայիմա պու եօլտա իճրայի մէլանէթ վէ շէյ-
թանլըգտան կէրի տուրմայան ճասուսլարտան կիշիլ գըր ա-
լէմլէրինտէ նէ՞ իչ օլապիլիր.

Պու զավալլըլարըն, զայէթ կիշիլ թուրթուգլարընա
ասլա շիապհէլէրի օլմայան քէյֆիյէթի թէսէլլուգլերի, չօգ-
տան տիլլերէ տասթիգան օլմուչ իտի. պունլարըն միւլագաթ-
լարը բէք չօգ քիմսէլէրէ էյլէնճէ օլմագտա իտի.

Գաղը ապչամլար աչըգ իլէ մաշուգէ գօնուշմագ տալար

իքէն, պիր սկյահ գարալթընըն կելիպ կեչմեյինի վե նէհրին սահլինաէն պիր գայըղըն սիւրթիւնիպ կիթմեյինի կէօրիւլէր իտի իսկ ոէ, ասլա էհէմմիյէթ վէրմէյուպ, պունլարը հէք խանէլերինէ կէճ գալմըշ պալըգճըլար զանն իտէրլէր իտի. «Աչըգ՝ ալէմի քէօր, էթրաֆընը տիվար սանըր» մէսէլի մէշհուր տէյիլ մի որ.

2

Կասթօն իլէ վալանթին զէհապլէրինէ ալտանըչօրլար իտի, պու գայըգլարըն իչինէ քիլէր էօյլէ կէճ գալմըշ պալըգճըլար տէյիլ, քէնարիլերինի կէօրիւպ կէօզէթմէյէ ճան աթան վէ կէօրտիւքլերինէ պին նալան վէ միւպալաղա իտաէրէք, թէաչիւգլերինի ալէմէ իլան լյլէմէքտէ պիր վէ խաբէք, թէաչիւգլերինի ալէմէ իլան լյլէմէքտէ պիր տադըգա պիլէ վէֆթի իթմէյէն մէլուն ճասուալար իմիչ, նէյհմբեր այրընըն իպթիտալարընտա պիր ադշամ կասթօն, քէմանլի տէհշէթի իլէ հադըգաթը հալէ ակնահ օլապիլմի.

Ճէօյլէ քի, պիր չօգ միւտաէթի եազմըր եազմըշ օլտուղունտան, Իօն նէհրի պէօյիւք պիր շիտաէթի բէյտա յլլէյուպ, տաէթա թուզէան իթմէկինտէն գօրդուլմազա պաչլանմըշ իտի.

Նէհրին պէօյլէ ազկըն վէ թաչգըն պիր գէմինընտա, իչինտէն եիւգէրէք կէչմէյէ գալգըշմազ, տաէթա մէմթի քէնարինէ տավէթի իթմէք տէմիր օլաճագընտան, կասթօն, Թրրտագօնա գատար եիւրիչիպ օրտոտրի քէօրրիւտէն նէհրին սազ ճիհէթինէ կէչէրէք, քէնարինի տատի օն պիրէ տօղրու պէգլէյճէք օլան սէվկիլիսինէ գավուշմազ ազմի իլէ եօլա չըգտը.

Ախի օլաճագ, հէր նէ գէմին Թրրտագօնա կիթմիչ օրտա, օրտտա Ճաբիթէ մէյտանընըն պիր քէօչէինտէ իգտա-

մէթ իթմէքտէ պուլունան ադրտպտաբընտան պիր զաթըն խանէսինտէ ադշամ Թտտամը իթմէք միւթտտը իչէն, կասթօն պու ադշամ ահպտպլարընտան պիրինէ Թէտտաֆուգ իտէրէք, եէմէյի անընլա պիրլիքտէ իչ Իմբէրաթօրլար օթէլինտէ եէտի.

Հէր գէմին Թտտամէն սոնրա գաֆէ Սիյմոնա կիթմէքտէ իչէն, պու ադշամ արդատաչը իլէ պէրապէր բանայըր մէյտանընտաքի փուչիւք գահվէյէ կիթտիլէր. պունլար գահվէնին փուչիւք սալօնընա կիրտիքլերի գէման, օրտասընը միւչթէրիլէր իլէ տօլու պուլտուլար. գատապատտա պուլունան կէնճլէր հէր պուրտատա իտիլէր, պիլարտօնըն պաչընտա քիմսէ եօգ իտի. կասթօն իլէ արդատաչը պիր չիչէ պիրտա ըտանրլատրգտան սոնրա պիլարտտ օյնամադա պաչլտտըլար.

Գունլար օյունը եարը իթտտիքլերի պիր գէմինտէ, իչէրիտաէքի մաստալարըն պիրինտէն իչիտիլէն միւսթահգիյանէ գահգահալար կասթօնըն տրգգաթըը ճէլտ իթտի. պու գահգահալար պիր նէյէթը գէտատքարանէ իւգէրինէ սալը վէրիլմէքտէ օլտուղունա, կասթօնըն հիչ շիտպհէտի գալմամըշ պուլունտուղունտան, պիրտէն պիրէ գինին գարըչարագ պիլէտալարընը պօշ պօչընա տօլաչտրմազա պաչլտտը. պու հարաքէթտէն արդատաչը, կասթօնըն բէք աչիքէար պուլունան մէչղուլիյէթը գինհնիյէտինին գարդընա վարմագա.

— Նէ՞ օլտուն արդատաչ, եալընըզ էլլէրին օյնայօր գինհնին պիւտպհիթին պաչգա թարաֆա կիթտի, պագտանա էօնիւնտէ հադըր տիգիլմիչ գարամպօլը պիլէ պօղույօրտուն, տէմէտի իւգէրինէ կասթօն.

— Պիր շէյ օլմատըմ, տէյու ճէվապ վէրտի.

Օյունն պիր տադըգա տահա տէվամ իթտի, կասթօնըն չէհրէտի պիրտէն պիրէ արդատընտադի կէօմլէքտէն տահա պէյազ քէսիլիպ, հէմտան էլինտէքի ըսթադայը պիլարտօնըն իւգէրինէ ֆըրլաթտտագ գահգահլարըն կելմէքտէ օլտուղու մտպայա տօղրու տալտրըրտը.

Գու մասանըն պաշընտա պէշ տէլիգանլը օթուրուպ տօմինօ օյնայօրլար վէ հէմ տէ Լօնդրինտէ տուրան սրճագ շարթագ չիշէսինի տուրմանասընա իյուպ պօշալտըյօրլար իտի ։

Գու պէշ կէնճին էն պէօյիւքլերի կիպի կէօրիւնէն եվրմի պէշ եաշլարընտա գատար իրի վէ կիւղել կէօզլի , սիյահ պուրմա պըյըգը վէ գայէթ եագըշըգը ժիւլ Լազէ իսմինտէ պիր տէլիգանլը պուլունույօր իտի . Կասթօն հիտատէթինտէն սէտասը թիթրէմէքտէ օյտուղու հալտէ ժէրգումա խըթատպէն .

— Գիր տահա սէօյլէ պագպայըմ , էկէր տամարընտա գան վար իսէ , էկէր պապախյոտ իսէն պիր տահա սէօյլէ սէնի կէօրէյիմ , տէյինճէ , Լազէ ասլա թէլաշ էսէրի կէօսթէրմէյէրէք .

— Սէօյլէմիյիմ վագըթ նէ՞ օլուր իմիշ , պիր տահատա սէօյլէրիմ օն տահատա սէօյլէրիմ , քէյֆիմէ քի՞մ գարըշապիլիր . էվվէ՛թ սէօյլէմիմ , եինէ սէօյլէրիմ քի տօրըղատէ գըզլարը , հօպպալըգտա վէ աշիֆթիխլիքտէ թէսթրօ ագթըրիսթլէրինտէն աշաղը գալմազլար , իսմինին պաշընտա զատէկեանըլըգ ալամէթի օլան պիր « տը » քէլիմէսի պուլունմադըլա , օ քիմսէնին ֆագիլէթ տահիպի վէ նամուսքեար օլմասը լազըմ կէլմէզ , տէտի ։

— Խա՛յըր , տէմինտէն պու սէօզլէր արասընտա պիր տէ իսմ թէլաֆֆուզ իթմէյէ ճիւրաթ կյոէմիշ իտին ։

Լազէ , վէրճէյի ճէվապըն Կասթօնը ֆէնա հալտէ զադապլանտըրաճաղընը քէշֆ կյոէմիշ օլտուղունտան , վուգու պուլաճագ հէր տիւրլի մուամէլէյէ մուգադպէլէ իտէպիլմէք իչին այաղա գալգարագ վէ հագարէթամիզ պիր իսթիհզա իլէ կիւլէրէք .

— Իվվէ՛թ , օ սէօզլէր արասընտա վէրթալըրի բէրիսի կիւղել վալանթինին իսմինի թէլաֆֆուզ իթմիշ իտիմ , տէտի ։

Գահվէխանէտէ նէ գատար միւշթէրի վար իսէ , Հաթտա օրատա պիլարտօնըն Լանընտագի մասատա թատմ իթմէքտէ պուլունան իրի Լապանճը Լօլճուլար պիլէ , պու գավկա իտէն իրի կէնճին էթրաֆընա թօրլանըգ տինլէմէյէ պաշլատըլար ։

Կասթօն , էթրաֆընա թօրլանան հէրիֆլէրին նազարլարընտագի չիտատէթտէն վէ թէհտիտամիզ պիր տուրէթտէ ֆըսըլտայըշլարընան , պունլարըն հէր քէնտիսինէ տիւշմէն օլտուղլարընը տէրհալ անլատըշ իտի . ֆիլհագըգա բէտէրի իսթիյար Մարբինին պիր թագըմ ֆէնա վէ մինատիպէթսիզ հալլէրի , շունըն պունըն հագգընտա օլան իսթիհզալէրի , հէրքէսի քէնտիլէրինէ տիւշմէն իթտիրմիշ իտի . գատապա էհալիսինին գալգլէրինտէ պիր քէրրէ զարագ բէյտա օլունճա , թէէսիրինի բէք թէզ վէ բէք միւտհիշ օլարագ կէօսթէրիրլէր ։

Ցագաթ Կասթօն , գարշընտագի տիւշմէն օն պէշ եիրմի քիշի տէյիլ , եիւզ հաթտա պին քիշի պիլէ օլսա , էօյլէ իւրքիւպ տէ կէրի չէքիլիր թագիսթտա պիր տէլիգանլը տէյիլ իտի . պինտէն ալէյհ օրթալըգտագի սիւքիւթտէն տէհչէթի արթմըշ պուլունան թիթրէք պիր սէս իլէ ։

— Գիր ինսան , սօն տէրէճէտէ բէգիլ , ալչագ , տատէսիզ օլմալը տըր քի , բէտերի վէ պիրատերի պուլունմայընագ եալընըզ պիր տուլ վալիտէօինտէն պաշգա քիմսէսի օլմայան պիկիւնահ պիր գըզճաղընն իսմինի , լէքէլէմէք գարագը իլէ պէօյլէ պիր իֆթիթրատէ պուլունմադ ալչագլըղընը գապուլ իտէպիլսինն , տէյինճէ , ժիւլ Լազէ ճէվապ օլարագ .

— Բէտերի պիրատերի եօգ իսէ , սէվկիլիլերի վէ տօսթլարը տա եօգ տէյիլ ա՛ , պունլար եէթիշմէյօրլա՞ր մը , տէտի ։

Գու « սէվկիլիլերի , տօսթլարը » սէօզլերի , Կասթօնըն զաթէն կիւճ հալ իլէ զապթ իտէպիլտիյի հիտատէթինի տէրճէյի նիհայէյէ վարտըրմըշ օլտուղունտան , շիտատէթլէ էլինի գալտըրըպ իսաստինին Լանտաղընա էօյլէ պիր սիլէ աշղ իմտի քի , աքսի սէտասը գահվէխանէյի ինլէթտի ։

Գու սիլէյի միւթէագըպ տէհչէթլի պիր սէտա իշիտիլ-

տի, Լազէ տախի մալիք օլտուղու գումվէթը ֆէվգէլատէի վէ աթէշէ տալտըրըը տէրէճէտէ օլան ճէսարէթի իլէ մարուֆ պիր կէնճ իտի։

Հէման պիր սըչրայըշտա խատմինի քէնտինէն այըրան մատայը աթլայըպ, կասթօնըն իւզէրինէ հիւճիւմ իլէ խըրթլաղընատան եադալատը։

Պու սըրատա օրթալըդ պիրտէն պիրէ գարըշը, կասթօն իլէ պէրապէր կէլմիշ պուլունան զաթ, տօսթունը գուրթարմազա չիթապ կէօնթէրմիշ իտէ տէ, հէրիֆլէր պիչարէյի պիլարտօ ըսթագալարը իլէ եէրէ տէվիրուպ, պիր մատանէն ալթընա թըզդայարագ արդատաշընա մուավէնէթտէն մէն էյլէտիլէր։

Պոզազ պօղազա տէօյիւշմէքտէ օլան պու տէլիգանլըլարըն հէր էքիսիտէ գումվէթլի վէ զայէթ չէվիք օլտուգլարընատան, հիչ պիրի տիկէրինէ զալէպէ իտէմէյօր իտի։

Ժիւլ Լազէ մէրտ վէ էյիտ օլտուղունատան, գավկալարընա տըշարտան քիմսէնինն միւտահէլէ իթթիֆինի գապուլ իթմէյօր իտի, վէ պինատէն ալէյհ լաէնդաթի։

— Սիզ գարըշմայընըզ, հէրինիզտէ կէրի չէքիլինիզ, քէնտիմ հալընըզ տէօյիւշմէք իսթէրիմ, տէյու պաղըրըյօր իտի։

Ծագաթ խալդըն, պու տէօյիւշէ էօյլէ սատէ գարշըտան սէյիրճի սըֆաթը իլէ պագամայաճագ տէրէճէտէ կասթօն ալէյհինատէ հէյէճանը արթմըշ պուլունտուղունատան, մէնի միւտահէլէ գապիլ օլմատըգտան պաշգա։

— Պիր էօրթիւ, չաբըգ պիր էօրթիւ, Մարքիյի եէրէ տէվիրմէք իչին պիր էօրթիւ պուլունուզ, տէյու պիր չօգ սէտալէը իչտիրմէյէ պաշլատը։

Թամ պու սըրատա պէշ ալթը քիչի պիրտէն կասթօնըն իւզէրինէ հիւճիւմլէ Լազէտէն այրըլարագ, պիլարտօ թարաֆընա տօղրու իթմէյէ օղրաշըյօրլար իտի, պաղըլարը պիչարէյի եէրէ հաթըրմազա վէ տիկէրլէրի տախի պաճագլարընը հարաքէթատէն քէմէյէ չալըշըյօրլար իտի։

Զավալը կասթօն իտէ, մէյուսիյէթինատէն նաչի օլանճա հիտատէթ վէ չիտատէթի իլէ քէնտինի միւտաֆաա իտիյօր իտի. կասթօնատա չիմսիյէ տէյին քիմսէնին միւտաֆաա իտիյօր իտի, հէմ քէնտինի միւտաֆաա իտիյօր վէ հէմտէ պիր քիշիյէ գարշը պու գատար ատէմին հիւճիւմ իլէմէտի ալչագլըգ, գանճըգլըգ, հայտուտլըգ օլտուղունը հագարէթամիզ պիր լիսան իլէ սէօյլէյօր վէ սէօյիւպ ատյըյօր իտի։

Կասթօն, պիլարտօնըն էթրաֆընը տօլաշարագ գաբուրը պուլմազա օղրաշըյօր իտի, եավաշ եավաշ գաբույա եագլաշմագտա իչէն սալօնտա պիր կիւրիւլթիւ բէյատա օլուպ, հէրիֆին պիրի զայէթ սէվինճ իլէ.

— Իչթէ էօրթիւ պուլունտու, տէյու պաղըրըյօր իտի. տիկէրլէրիտէ այնի մէսէրըէթ իլէ.

— Հայտէ, վէրպըրի քէրիսինին սէվկիլիսինին գաբաթալըմ, տէյու հայգըրտըլար։

Պու տէհշէթամիզ սէտալէը կասթօնա ֆէնա հալտէ թէէսսիր իթտի, քէնտիսինին պու գանճըգ հէրիֆլէրին էլինտէ, հէմտէ էն րէզիլանէ պիր սուրէթտէ մաղլուպ օլմագտա պուլունտուղունը անլատը։

Նանլամասընա չիտատէթլի պիր սատամ իլէ կասթօն քէնտինի թուֆմագտա պուլունան իչ քիշիյի եէրէ տէվիրտի, պատէհու գումվէթլի պիր եումրուգլա տէօրտիւնճիւ պիր չախաըն հիւճիւմինատէն գուրթուլտու, էլլէրինին սէրպէսթ գալմասընա մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իտէ տէ, պու տէֆա տիւշմէնլէր հէր պիրտէն իւզէրինէ հիւճիւմէ տավրանտըլար։

Իչթէ թամամ պու էանատէ կասթօն, չիտատէթը մէյուսիյէթինատէն նաչի ագլ ու ֆիքրինի պիւտիւթիւն զայագ իտէրէք, պիր աղ էվվէլ օրատա իչի եապանճը եօլճուլարընը եէմէք եէտիքլէրի մատանըն իւզէրինատէ, էանայի թամամա իթթիսալ իթտիքլէրի ըրչագը եագալայընճա, էն էվվէլ իւ-

զէրինէ հիւճիւմ իտէն չախսըն կէօյսունէ իքի տէֆա սօգուպ չըգարտը ։

Բըչաղը կէօյսունէ եէյէն պէտպահտ ժիւլ լազէ իտի քի , օ անտէ եէրէ տէվրիլի վէրտի ։

Պիր սանիյէլիք միւտտէթ գատար հէրքէս շաշըրտը , Մարքինին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէնլէրտէն տէօրթ պէշ քիշի ժիւլ լազէնին մուաւէնէթինէ գօշտուլար . գահվէխանէնին սահիպէսի պուլունան գատըն իսէ աճը աճը հայգըրմազա պաշլատը , մէզպուրէտէն պիյատէ գահվէտէ պուլունանլար .

— Գաթիլի թուռա՛ն , գաթիլի էօլտուրու՛ն , սէտալարը իլէ կասթօնըն իւզէրինէ հիւճիւմ կէօսթէրտիլէր ։

Սրթըգ կասթօն քէնտինին մահվ օլաճաղընը էյիտէն էյի անլամըշ իտի , չունքի տուշմէնլէրի էլլէրինէ նէ կէչէրսէ անըն իւզէրինէ ֆըրլաթմազա պաշլամըշ իտիլէր , հաթտա իրի պիր սու չիչէսի , կասթօնըն թա գուլաղը եանընտան կէչիպ տիվարէ չարբարագ պին բարչա օլտու , մամաճիհ պիչարէ իշ տէօրթ եէրինտէն եարալանմըշ իտի ։

Գու սըրատա , կասթօն տը Գըլամօրանտէ պիրտէն պիրէ մէմուրին զայրի վէ մէկյուսանէ պիր ճիւրաթ բէկյուտա օլտու , հէման պիլարտօնըն իւզէրինէ սըշրայըպ պիր համլատա գալապալըղըն իսթիւնէ տօպրու չիտտէթլի պիր հիւճիւմ կէօսթէրէբէք , քէնտինի գահվէխանէնին էօն ճիհէթինէ աթտը , գահվէխանէնին էօն ճիհէթի հէր նէ գատար միւհքէմ իտի իսէ տէ , պիր սայանըշտա պուլտասընը բարչալատը , վիճուտինէ պիր չօգ օտուն վէ ճամ գըրըգլարը կիրտի իսէ տէ , կասթօնտա քէնտինի գահվէխանէնին խարիճինտէ պուլմուշ իտի ։

Կասթօն տը Գըլամօրան , խարիճէ չըգմաղըլա սէլամէթի պուլատմըշ իտի . քէնտինտէ կէօրմիւշ օլտուգլարը օ հարիգ իւլ ատէ ճիւրաթ վէ ճէսարէթտէն տօլայը , տիւշմէնլէրի պիր միւտտէթ շաշըրըպ գալմըշլար իսէ տէ , պու շաշգընըգլարը ուղուն միւտտէթ տէվամ իթմէյուպ եիտնէ բէք

չարբագ քէնտինէրինի թօրլայարագ , կասթօնը քէմալի չիտտէթլէ թէապըտա գօյուլմուշլար իտի ։

Կասթօն , հանկը իսթիգամէթէ կիթմէք լազըմ կէլէճէյինի թային իթմէքտիրին , կէլիչի կիւզէլ պիր հալտէ Բանայըը մէկյուտանընըն օրթատընա տօղրու սիւրաթլա գօշուպ կիտէյօր իտի ։

Հէվա բէք պօղուգ օլուպ հէր թարաֆ չամուր վէ պաթագլըգ հալինի ալմըշ իտի , պաթը բուզկեարը էսէյօր վէ սէմատա գարա գարա պուլութլար ուչուշըյօրլար իտի , մամաճիհ կիճէ էօյլէ բէք գարանլըգ պիր կիճէ տէյիլ իտի ։

Կասթօն , միւթէմատիյէն եօլունը տէյիշտիրըէք գարարագ պիր սուրէթլէ կիթմէքտէ օլտուղունտան , հէման էտագասընը տիւշմէնլէրինին էլինէ վէրէճէք զանն օլունույօր իտի ։

Նիհայէթ իւլ էմր պիհնինտէն Գըլամօրան չաթօսընա ֆիրար իթմէյէ գարար վէրտի , արթըգ իսթիգամէթինի թէպտիլէն կիթմէյի պըրագարագ , ինանըլմայաճագ տէրէճէտէ պիր սիւրաթլա Բանայըը մէկյուտանընը գաթ իտուպ , Քըրասգօն գասապասընը նէհրին թուղեանընտան մուհաֆազա իչին եարըմմըշ պուլունան սէտէ տօղրու միւթէվէճիհ օլտու ։

Գու սէտին իւզէրինէ զայէթ ճէսիմ ադաճար տիքիլմիշ օլմաղըլա , պուրասը չէհրին էն կիւզէլ սէյիր եէրլէրինտէն իտի ։

Կասթօն , թէլաշընտան նաշի պու սէտին բիյատէլէրին կէչմէլէրինէ մահտուս օլան եօլըն ադը գարալը օլտուղունը ունութմուշ պուլունտուղունտան , քէնտինի չիտտէթլէ պուրայա չարբարագ արպա իւզէրինէ եէրէ տէվրիլտի . գալչասը բէք ֆէնա զէտէլէնմիշ օլտուղու հալտէ աճըընտա պագմալըգ վէ եինէ քէնտինի թօրլայըպ այաղա գալգտը իսէ տէ , հէրիֆլէրտէ կէլիպ եէթիշմիշ իտիլէր ։

Սրթըգ պու տէֆա հիչ իւմիւտի տէլամէթ եօգ իտի ,

խասիմների քեմալի հիատեթի վէ չիատեթլէ պիր աղըզտան.

— Մարքիյի նէհրէ աթը՛ն, Մարքիյի նէհրէ աթը՛ն, տէյու պաղրըշըպ տուրույօրլար իտի.

Պիչարե կասթօն, արթըզ ագլ ու ֆիքրինի պիւթիւն պիւթիւնէ զայպ իթմիշ իտի, նէ՞ եաբաճաղընը պիլէմէմէքտէ իքէն, տիւշմէնլէր թարաֆընտան ֆըրլատըլան պիր թաշ կելիպ չիատեթլէ այնընա չարբընճա, զավալը տելիգանլընընէն պաշընտան աշաղա պիր գան տըր պօշանտը, գան կէօզլէրինէ տօլարագ էթրաֆընը կէօրէմէզ օլտու.

Ենու սըրատա կասթօն տը Գըլամօրան իչին ֆիքրար իթմէք վէ էօլմէքտէն պաշգա պիր եօլ գալմամըշ իտի. հէնուզ էլինտէն գանը բըչաղը պըրագմամըշ օլտուղունտան, իւզէրինէ հիւճիւմ իտէն պիր ատէմի տահա անընա եէրէ աէրտի. պու ատէմին ճանխըրաշ պիր ֆէրեատ իլէ եէրէ տէվրիլմէսի, քէնտինէ ճիւզի միւտաեթի պիր միւհլեթի գազանտըրմըշ օլտուղունտան, աէտին աղզընը գաբամըշ օլան բարմագլըգը գաբույը չէվիրէրէք, եըլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթլա սէտին իւզէրինէ չըգմազա մէյտան պուլապիլմիշ իտի.

Կասթօնը թէագըպ իտինլէրտէն իքի քիշի, եէրէ տիւշմիւշ պուլունան եարալընընը պաշընտա գալարագ, տիկէր պէշի իսէ էվվելքինտէն օն գաթ գիյատ պիր սիւրաթ իլէ գաթիլին բէչինէ տիւշտիւլէր.

Կասթօն, զաթէն չէվիք վէ աէրի իւլ հարէքէ պիր տէվիգանլը իքէն, պու տէֆա պուլունտուղու մէվգընընը տէհշէթ ու վէխամէթի, ճիւրաթ վէ գուվվէթինի պիւսպիւթիւն արթըրմըշ օլմազլա, քէմալի հըրս ու հէյրաէթինտէն վիճուտինտէքի եարալարընը աղըրսընը տախի հըրս իթմէյէրէք, տիրսէքլէրինի վիճուտինէ տայամըշ օլտուղու հալտէ, եարընա չըգան աթլար գատար պիր սիւրաթը ֆէվգէլատէ իլէ գօշույօր իտի.

ԵՒգ պիր միւտաեթ զարֆընտա քէնտինի թէագըպ իտէնլէրի հայլըճա կէրիտէ պըրագտը. պունլարընն արթըզ սօլուգլարընը իչինթմէմէյէ պաշլամըշ օլտուղու կիպի, այագ բաթըրտըլարը տախի կիթտիքճէ ուզագլանմագտա իտի, պիր միւտաեթ սօնրա հիչ պիր կիւրիւլթիւլէրի իչիտիլմէզ օլտու.

Պունը իլէ պէրաբէր Կասթօն, եինէ պիր բուպ միլ մէսաֆէ գատար եօլ ալմագ իհթիյաճընա բայէթի էլզէմ կէօրտիւ, պիր չօգ չինթլէր վէ հէնտէքլէր աթլայարագ եօլունը գըրլատա տօղրու չէվիրմիշ իտի.

Արթըզ քէնտինէ եէթիչիլմէք միւմքիւն օլամայաճաղընա էյիտէն էյի գանատաթ հասըլ իլլէտիքտէն սօնրա, զայէթի եօրկուն վէ թագաթ սըզ հալտէ քէնտինի պիր աղաճըն տիպինէ աթը վէրտի.

Հէր պու միւտհիշ հալէէր զայէթ ճիւզիի պիր միւտաեթ զարֆընտա վուգուա կէլմիշ իտի, Կասթօնըն գահվէխանէյէ կիրտիչինտէն չիմտիյէ գատար հէնուզ գըրգ տագըգատան գիյատե պիր զէման մուրուր իլլէմէմիշ իտի.

Ցագաթ պու գատար ազ պիր միւտաեթ իչինտէ նէ՞ պէօյիւք վէ նէ՞ միւտհիշ վագաալէր կէլիպ կէչտի, պու գըսա ագշամըն վագաալէրի, Կասթօնըն օ սաաթա գատար միւտաեթը հայաթընը թէչքիլ իլլէյէն եիրմի պէշ սէնէ իչինտէ կէօրիւլմէմիշ իտի.

Կասթօն, պու վագաայի միւտհիչէտէն գըրգ տագըգատաէմ օ մէնհուս գահվէխանէյէ, հայաթընտան մէմնուն, իսթիգպալինտէն էմին օլտուղու վէ պաշը եօգարըտա պուլունտուղու հալտէ կիրմիշ իտի. Ցագաթ սօնրա պիւսպիւթիւն մահվ օլմուշ պիր ատէմ հալինտէ չըգմըշ տըր... չինքի ատամ էօլտիւրմիւշ, գաթիլ օլմուշ իտի.

Ալէթի գաթլ օլան օ գանը բըչաղը՝ հէնուզ թիթրէմէսի կէչմէմիշ պուլունան էլինտէ սըգը սըգը թուխմուշ իտի. պիչարե պիրտէն պիրե նէֆրէթլէ էլինտէքի բըչաղը գարշըյա ֆըրլաթտը.

Կասթօն տը Գըլամօրան, վուգուաթը ճարիկէյի կէօզ-

լերի էօնիւնէ կէթիւէրէք , օղրամըշ օլտուղու համին վէհամէթինի մուհաքէմէյէ օղրաշըյօր իտի ։

Կասթօն եալընըզ քէնտինի մահվ իթմէմիշ իտի . ճանընտան զիյատէ աէվտիյի վալանթինի տէ քէնտի իլէ պէրապէր մահվ իթմիշ իտի . պիչարէ գըզճըազըն արթըգ նամ ու չանը լէքէլէնմիշ իտի . էկէր օ էանատէ հիւսուէթինէ զալէպէ իտուպ թահամմիւլ իտէպիլմիշ օլսա իտի , քէնտի նամուսընտան զիյատէ էհէմմիյէթ վէրմէքտէ օլտուղու մատմազէլ վալանթինին ըրզ ու իֆֆէթի , թամիրի զայրի գապիլ աւրէթտէ խալէլէ օղրայըզ բայրմալ իտիլմիշ օլմա՛զ մը իտի ։

Պէյլէ վէհիմ պիր զէմանտէ կասթօնըն օրատա ուզանըզ եամթամսը աա բէք թէհլիքէլի իտի . օ անէ գատար վագաայի միւտիւէ էլպէթտէ զապրթայա խապէր վէրիլմիշ տիր , քէնտինին թէհարրի վէ թէսադըֆընա բօղիւլէր վէ ժանտարմա գօլլարը չըգարըլմըշ տըր . հիչ չիւպհէ եօգ քի զապըթա իտարէսի էն էվվէլ Գըլամօրան շամթօսընա բէտէրինէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր . կասթօն իսէ , պուլունտուղու մէմլէքէթտէն ֆիրար իթմէզտէն էվվէլ բէտէրինի կէօրմէք վէ ոճն ատֆա օլարագ աէվկիլիսի վալանթինի գօլլարը արասընա ալմագ արզուսը իլէ սուղան օլմագտա տըր . քի՛մ պիլիր պէյքի բէտէրինտէն , տէրունինտէ տօղուպ պէօյիւտիւյի վէթանընտան վէ աէվկիլիսինտէ միւէպպէտէն այրըլաճագ տըր ։

Կասթօն պու ֆիքիր իլէ այաղա գալգտը , ֆագաթ պու գալգըշը հայլի զահմէթլէ վուգու պուլտու . չինքի հարաքէթինտէ աքսի պիր հալ հուսուլէ կէլմէյէ պաշլամրշ իտի . տէմինտէն ֆէնա հալտէ կէրիլմիշ օլան սընըրլարը չիմտի կէվշէյօր իտի . կէրէք միւտաթէպէ վէ կէրէք գօշմա էանասընտաքի թէքլէր , չիմտի թիթրէյէն վիճուտի իւղէրինտէ տօղույըպ պուղ քէսիլմիշ իտի , վիճուտինին հէր թարաֆընտան տէհշէթլի պաղրըլար հըսա իտիյօր իտի , ֆագաթ պիր օմուզը իլէ եան թարաֆընըն ըզթըրսակը հէբսինտէն չիտտէթլի իտի , ալընընըն եարտասընտան ագան գան քէսիլմիշ տէնէճէք տէ-

րէճէ ազալմըշ իտէ տէ , կէօղ գաբագլարընըն էթրաֆընտա բըլթիլէնմիշ օլտուղունտան , կէօղէրինի բէք զօրլուգա աչապիլիյօր իտի ։

Նիհայէթ իւլէմի Կասթօն , պին միւշկիւլաթ պին ըզթըրսակ իլէ չաթօյա գատար կէլէպիլտի , տէմիր բարմագլըգը գաբունըն չընկըրազընը չէբտիյի էանատէ սաաթ օնը կէչմիշ իտի ։

Գաբուլը աչան իխթիյար ուշագ , Կասթօնը օ հալտէ կէօրինճէ տէհշէթինտէն պիր իտի ատըմ կէրի չէքիլիպ .

— Աման եա՛ Բապպիմ , միւսիւ լը Գօնթ նէ՞ հալ տըր պու , տէյու հայդըրտը ։

Կասթօն , վուգու պուլան պիր թէհլիքէնին պէօյիւքլիւյինի անլաթմագա քնաճի տէրէճէտէ պօղուգ վէ գըսա պիր ատա իլէ ։

— Սո՛ւս , սո՛ւս , բէտէրիմ նէ՞ըէտ , տէտի ։

— Միւսիւ լը Մարքի . պիրատէրինիզ միւսիւ Լուսի իլէ պէրապէր օտասընտա տըր . բէտէրինիզին եինէ նիգրիս իլլէթի թուխտը հիչ պիր Բարաֆա գըմըլտանամայօր . . . ֆագաթ սիզ նէ՞ օլտուննուղ միւսիւ լը Գօնթ ։

Կասթօն , ուշագը տինլէմէքտիզին պէօյիւք մէրտիվէնտէն սիւրաթլա եօգարը չըգըպ բէտէրինին օտասընա կիրտի , բէտէրինի տիկէը օղլու Լուսի իլէ թավլու օյնամագտա պուլտու ։

Իխթիյար Մարքի , օղլունը օ հալտէ կէօրինճէ օ գատար միւթէէմիր օլտու քի թավլու զարլարընը աթմագա մահտուս օլան զարֆը էլինտէն պէրապը վէրտի ։

Ֆիլհագըգա Կասթօնըն գան իլէ միւլէմմա օլան եիւզի , կէօզէրի , էլլէրի վէ էլպիսէէրի տախի իւրքիւլմէյէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի . մարքի տը Գըլամօրան ազիմ պիր թէլաշ իլէ ։

— Նէ՞ օլտուն , նէ՞ըէտէն կէլմիյօրտուն , տէյու սօրտու ։

— Պապա՛ճըղըմ , սիզի սօն տէֆա օլարագ սարըլըպ

էօրմէյէ կէլտիմ, մէմալիքը էճնէպկիյէյէ ֆիրար իյլէմէք ի-չին պանա պիր չարէ պիր եօլ կէօսթէրմէնիզի ըէճա խաէրիմ,

— Ձիրաթ մը խաէճէքսին,

— Էվվէթ ֆիրար խաէճէյիմ պապաճըղըմ, հէմտէ չիմտի չու անտէ ֆիրար իթմէքլիյիմ էլզէմ տիր, թէագը-պըմա չըգմըշ պուլունան բօլիսլէր վէ ժանտարմալար պէլքի չիմտի պուրայա կէլիրլէր, չինքի իքի ատմ էօլտիւրթիւմ,

Կասթօնըն պու սէօզի իւզէրինէ մարքի տը Գըլամօրա-նըն չաշգընըլըղը օ տէրէճէյի պուլտու քի, կիրիֆթար օլ-տուղու նիգրիա իյլէթինի ֆիլանը ունուտարագ այագա գալգ-մաղա տավրանտը իսէ տէ, հըսա իյլէտիյի աղրըլարըն չիտ-տէթինտէն եինէ տէրհալ օթուրմաղա մէճպուր օլտու. սէ-տասընա պէօյիւք պիր թէպէտիւլ արըգ օլմուշ օլտուղու հալտէ.

— Նէ՞րէտէ, նէ՞ վագըթ, տէյու հայգըլտը,

— Թըրսագօնտա, պիր գահվէխանէ տէբունինտէ, հա-րըմ սաաթ գաստար օլույօր. պէն պիր քիչի խաիմ, ծնլար օն պէշ քիչի խաիլէր, էլիմէ պիր բըչագ կէչտի, պէն տէ վուրտում,

— Իչթէ տօգսան իւչ ասըլզատէլէրի պէօյլէ տիրլէր, անլէր իյլէ չագա օլմազ. Գօ՛նթ, սէնի թահգի՛ր մի իթմիչլէր խաի,

— Պէնիմ հուզուրումտա ասըլզատէ պիր գըզըն նամու-սընա իթալէյի լիսան իթմէյէ գալգըշտըլար,

— Սէն տէ օ սատէպիզլէրին միւճազաթընը վէրտին տէ-յի՛լ մի. քէք կիւզել իթմիչտին օղլում. հիչ պիր ասըլզատէ-նին հուզուրընտա պէօյլէ խապտասաթ իչլէնիր տէ օ խապտա-լէրին միւճազաթսըզ գալմալարը միւմքիւն օլո՛ւր մը. միւ-տաֆտա իթմէյին գըզ քի՛մ խոր պագալըմ,

— Մ'ատմաղէլ վալանթին տը լա վէրպըրի խոր,

— Ամա՛ն օղլում ամա՛ն... չու ճատը գարընըն գըզը՛ մը. պու վէրպըրի ֆամիլեսը եէրէ պաթսըն, նէ՞ պէման

պաշըմըզա պիր ֆելաքէթ կէլտէ միւթլագ անլէրին եիւզիւն-տէն կէլիր.

Իսթիյար Մարքի, գօնթէս տը լա Վէրպըրիտէն հէր նէ գատար նէֆրէթ իթմէքտէ իսէ տէ, ասըլզատէլիք հադ-գընտա օլան բայէթը մախսուսէսի հէր պիր ծըսընա զա-լէպ իսէրէք չու սէօզլերի իլավէ իյլէտի,

— Հէր քիմի իչին օլուբսա օլսուն օղլում, բէք կիւզել իչֆայի վազիֆէ իյլէմիշտին, ածէրին,

Եամթօնըն խըտմէթքեարլարը, պապա իլէ օղուլ պէյ-նինտէ նէ՞ օլտուղունը անլամազ խուսուսընտա հասըլ օլան մէրագ, էֆէնտի գօրգուսընա տախի զալէպ իսէրէք, Մար-քինին օտա խըտմէթքեարը պուլունան իսթիյար Սէն ժան.

— Նէ՞ վար էֆէնտիմ, պէնի՞ մի չաղըրտընըզ, տէյէրէք, օտատան իչէրի կիրինճէ, Մարքի մէրգուսընա նիյէթինի ան-լայտագ.

— Դուբնազըզ լազըմ տէյիլ, սէնի չաղըրտըղըմ եօգ, չընկըրտազա ասլա էլ տօգունտըրմուտըմ, պունը սէնտէ պէն-տէն ալա պիլիրսին, ֆագաթ մատէմքի կէլմիշսին, պու կէ-լիշինտէ ֆէնա օլմատը, հայտէ կիթ չարըգ չամաշըր կէթիր, գօնթըն եարալարընը սարմագ իչին հէր նէ լազըմ իսէ հէր-սինի ալ կէլ, տէտի,

Մարքինին էմիրլէրի պիր անտէ հարֆիյէն իճրա օլուն-տու,

3

Կասթօնըն եարալարը, քէնտի զանն իյլէտիյի տէրէճէ-տէ թէհլիքէլի տէյիլ իտի, սօլ ուտուզընըն այթընա տօղրու աչըլմըշ պուլունան ըրչագ եարասը միւսթէնա թուրթու-տուղու հալտէ, տիկեր եարալարը խաֆիֆ իտի,

Գա նարտար, մեր հայրենի ազատության համար կռվող ազգայնական ուժերի հրամանատարը, որ ինքն էլ ծագումով հայ էր, ոչ մի կերպ չէր ուզում հավատալ, որ Ռուսաստանում հայերի ոչնչացման մասին եղած լուրերը ճշմարիտ են։ Նա ասում էր, որ ինքը ոչ մի հայ չի տեսել, որ իր զորքերի մեջ կան հայ զինվորներ, որոնք իրենց քաջությամբ ու հավատարմությամբ շատ են գովում իրենց հրամանատարին։ Նա ասում էր, որ ինքը ոչ մի հայ չի տեսել, որ իր զորքերի մեջ կան հայ զինվորներ, որոնք իրենց քաջությամբ ու հավատարմությամբ շատ են գովում իրենց հրամանատարին։

— Ես ինքս հայ եմ, — ասում էր նա, — ես ինքս հայ եմ, ես ինքս հայ եմ։

Ա՛խ, ինչպե՞ս կարող էր նա

Մարքի. – Ա՛լ տէյօրում օղլում, ա՛լ, էկեր վալիտէն սաղ օլսա իտի, օտա սանա չիմտի այնի պէնիմ կիպի սէօյլէյէճէք իտի. սէն, Գըլամօրան խանէտանընըն պէօյիւք օղլու օլտա, սէնին նամուսըն իտթիգալին պու գառար ճիւղի պիր մէզալաղ իչին թէհլիքէտէ գալսըն, էօյլէ՞ մի,

Կասթօն, թէէսիւբիւնատէն կէօղլերի եաչ իլէ տօլմուչ պուլունտուղու հալտէ բէտէրինին տիղլէրինէ գաբանտը վէ էլլերինի էլլերինին իչինէ ալըպ քէմալի հիւրմէթլէ ապղընա կէօթիւրէրէք չու սէօղլերի սէօյլէտի.

— Թէշէքքիւր իտէրիմ պապաճըղըմ, թէշէքքիւր իտէրիմ, կէնճլիյիմ ճահիլլիյիմ, հասէպի իլէ բարանըղ վար տա պէնտէն կիղլէյօրսունըղ կիպի պիր շիւպհէտէ պիր քիւաթախլըգտա պուլունճուչ իտիմ. աֆվ իտէրսինիղ բէտէրիմ, ալիճէնապլըղընըղըն պու տէրէճէ օլտուղունը պիլմէյօր իտիմ. պիր զէմանլար հիւրմէթլի վալիտէմին թէղէննաթընտա գուլանըլմըշ պու միճէվհէրթաթը գապուլ իտէրիմ, ֆագաթ սաթմադ իչին տէյիլ, գըյմէթտար պիր եատիկեար, մուգատէս պիր էմանէթի օլարագ հըզըղ իթմէք իչին գապուլ իտէրիմ, պիր կիւն պուղլարը եինէ սիղէ թէսլիմ իթմէք չարթը իլէ գապուլ իտէրիմ,

Մարքի տը Գըլամօրան իլէ Կասթօն, չիտաէթը թէէսիւբլէրինատէն նաչի հէր պիր շէյի ունուրմատըչար իտի. ֆագաթ Լուլի պու կիպի հալլերտէն միւթէէսսիր օլաճագ պիր խըզաթտէ պուլունմատըղընտան.

— Նէ՞ եաթըյօրսունըղ, տուրմադա կէլմէղ, վազըթ կէչէյօր, տէտի.

Մարքի. – Սահիհ էօյլէ, հայտէ օղլում, գօնթի հայտէ, կիտինիղ, ճէնապը Ալլահ եարատմճընըղ օլսուն,

Կասթօն, բէտէրինին տիղլէրինին իւսթիւնատէն գալդըգ իտթիրհամքեարանէ պիր սէտա իլէ.

— Պապա՛ճըղըմ, սիղտէն այրըլմադտան էվվել սիղէ սէօյլէյէճէք պիր սէօղիւմ, հուղուրընըղտա իչիա իտէճէք պիր վազիֆէմ վար. պու ագշամ միւտաֆաասը ուղուրընտա պու հալէ կէլմիչ օլսուղում մատամադել վալանթինի սէվէյօրում, տէյինճէ. Մարքի շաշըրարադ.

— Ամա՛ն օղլում նէ՞ սէօյլէյօրսունըղ, տէյու հայդըրը.

— Էվվէ՛լ, բէտէրը ադիդիմ, սէվէյօրում, վալանթինի՛ վալիտէսինատէն պէնիմ իչին թալեպ իլլէմէնիդի, այագլարընըղտա գաբանտարադ սիղտէն բէճա վէ իտթիրհամ իտէրիմ, էմինիմ քի պէն նէրէտէ հանկը տիյարտէ պուլունճադ օլսամ, վալանթին պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլիր, պէնիմ իչին հէր ֆէլաքէթէ հէր պէլայա գաթլանըր,

Կասթօն, սէօղլերինին Մարքի իւզէրինէ բէք ֆէնտա պիր թէէսիր կէօսթէրմիչ օլտուղունը կէօրէրէք տէհշէթինատէն սէօղիս քէստի. իտթիյար Մարքի իտէ հիտտէթինատէն էվվէլա գըղարըղ ոճնրա մօրտարադ վէ ատէթա նուղուլ իստապէթ իթմիչ կիպի պիր հալէ կէլէրէք.

— Օղլո՛մ, սէն ադըընա խըֆֆէթ կէթիրմիչսին, ատէթա չըտարըմըշըն, տէտի.

— Սէվէյօրում պապաճըղըմ, տիւնեատէ անատէն պաշդաար իլէ էվլենմէյէճէյիմէ տայիր քէնտիսինէ եէմին իթմիմ,

— Էօյլէ իտէ էօմրիւն օլտուգճա պէքտար եաչայաճագսըն.

Կասթօնըն, կիթտիքճէ ճիւրաթը արթմադտա օլտուղունատան մէթտանէթի պիր սէտա իլէ.

— Խա՛յըր, վալանթին իլէ թէղէվվիւճ իտէճէյիմ, չիւնքի քէնտիսինէ սէօզ վէրտիմ, եէմին իթմտիմ, եէմինիմի ապագ ալմընա ալմադ նամուսատուղունը հիչ պիր վազըթ գապուլ իտէմէմ, տէտի.

— Ա՛րթըգ սաչմա սապան սէօյլէմէյէ պաշլատըն.

— Էվվէթ պապաճըղըմ, մատամադել սը յա վէրտըրի պէնիմ ղէվճէմ օլաճագ տը՛ր, պու խուսուստա քէնտիսինէ

վէրմիշ օլտուղում սէօզիս կէրի ալմագ զէմանը կէշմիշ տիր. պու գըզ հագգընտա օլան աշգըմ, մուհապէթիմ, զայիլ օլ մուշ օլտա պիլէ եինէ քէնտինի նիքեահ իլէ ալմադա մէճ պուրըմ, չինքի պիշարէ գըզ պէնիմ մուհապէթիմ իչին հէր պիր ֆէտագեարլըզը կէօզե ալտըրմըշ տըր. իչխիյօ՛րմուսընըզ պապաճըզըմ, պու ադշամ գահվէխանէտէ սէօյլէմիշ օլտուգլարը սէօզլէր հէր տօղրու տըր, վալանթին պէնիմ մէթրէսիմ օլմուշ տըր.

Կասթօն, պու իլթիրաֆտաթը իլէ բէտէրի միւթէէսսիր օլուր զանընընտա պուլունմուշ իսէ տէ պու խուսուստա եանընըմըշ խաթա իթմիշ իտի. էվվէլճէ բէք զիյատէ հիտտէթ վէ շիտտէթ աստրը կէօսթէրմիշ օլան Մարքի, պու սէօզլէրի իչխինճէ կիւչա թահամմիւլ խոլմէյէճէք աղըր պիր եիւք ալթընտան գուրթուլմուշ կիպի պիրտէն պիրէ ֆէրահլանտը, կէօզլէրինտէն մէսէրրէթ գըզըլճըմլարը տաչըլմագտա օլտուղու հալտէ.

— Եա՛, էօյլէ՞ մի, պու գըզ սիզին մէթրէսինի՞զ մի տիր. օ՛հ, ինանընըզ քի պունա բէք զիյատէ մէհնուն օլտում, ա՛ֆէրին Դօնթ, գըզըն կիւզէլլիյինի բէք զիյատէ մէտհ խոյօրլար, տօղրուսը պու պապատէ սիզի թէպրիք խոէրիմ, տէյինճէ, Կասթօն, գօրգունճ պիր թաւը ալարագ.

— Էֆէ՛նտի, պու գըզը սէվէյօրում տէտիյիմի ունուԹտուն՞զ մը, եէմինիմի խաթըրընըզտան չըգարտըն՞զ մը, տէյու հայգըրտը.

— Պու գուրունթուլարընը բէք զարիպ բէք պէյհուտէ կէօրիյօրում. Վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր էրքէյին, մուգաատէմա պիրիմ ֆամիլեամըզա մէնսուպ պուլունան պիր գըզը պաշտան չըգարմըշ, նամուսընը բայիմալ իթմիշ օլտուղունը սիզ տէ ունուԹտուն՞զ մը, պունտա վէսվէսէյէ գուրունթույա ասլա մահէլ եօգ տըր. իչթէ պիզ տէ չիմտի Վէրպըրի ֆամիլեասը իլէ հագլաշարագ տէմէք տիր.

— Պապա՛, վալիտէյին նամը վէ ֆամիլեամըզըն նամու-

սը իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի պու գըզ չէրտան պէնիմ զէվճէմ օլաճագ տըր.

Կասթօնըն, պու սէպապ վէ մէթանէթի իւզէրինէ իսթիյար Մարքի ֆէնտա հալտէ զաղապպանարագ, չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ընըարընը թա պու տէրէճէլէրէ վարտըրմագտան չէքինմէ յօրտում, էօյլէ՞ մի. լաքին էյի պիլմիշ օլասըն քի պու արզուն հուսուլ գուլմայագագ տըր, իչխիյօ՛րմուսըն. ֆամիլեամըզըն նամուսը նազարըմտա հէր շէյտէն մուգաատէտէ տիր, սէնի օ րէզիլէնին զէվճի կէօրմէքճէն իսէ հաբըսխանէլէրտէ բըրանկալարտա չիւրիւտիյինի կէօրմէյի թէրճիհ իտէրիմ, նէ գատար օղրաշան պու խուսուստա բիզամը թահսիլ իտէմէզսին.

Պիչարէ Կասթօն, իսթիյար բէտէրինին պու ասն սէօզլէրինտէն ֆէնտա հալտէ մէյուս վէ միւքէտտէր օլարագ.

— Էօյլէ իսէ պապաճըզըմ սիզին տէտիյինիվ կիպի օսուն, պէն արթըզ պիր նէրէ ֆիլտա իթմէմ, կէլսինլէր պէնի թէվզըֆ իթսինլէր, անտէն ասնրա նէ ճէզայա միւսթահագ կէօրիւրլէր իսէ կէօրսիւնլէր, սոլա վաղիֆէմտէ պիլէ տէյիլ, անտէն այրը նաչամագ իսթէմէմ. պու միւճէվհէրթաթըտա ալընըզ, արթըզ պունլարընը պանա լուզումը գալմատը, տէտի.

Պապա իլէ օղուլ պէյնինտէ տէհշէթլի պիր միւնազարա գօբաճաղը էսնատէ, օտա գարուսը պէօյիք պիր կիւրիւլթիւ իլէ աչըլըպ չաֆթօտա նէ գատար խըտմէթքնար վար իսէ իչէրի հիճճիւմ իտէրէք.

— Ժանտարմալար կէլտի, ժանտարմալար կէլտի . . . պաղրըշմագա պաչլատըլար.

Իսթիյար Մարքի, պու խոպէրի իչխինճէ պիրտէն պիրէ սիլքինիպ այագտա տուրմուգտա մուվաֆֆագ օլագիլտի. պիր սահաթտան պէրի տիր չէքտիյի խէյէճան վէ թէէսսիւրէ իլավէ օլարագ պիրտէ պու միւտհիշ խոպէր վասըլ օլունճա,

արթըգ տուչար օլտուղու հէյէճանըն չիտաէթի նիգրիա իլ-
լէթինէ զալէպէ իտէրէք .

— Ժանտարմալար հա՛, պու բատա , Գըլամօրան շաթօ-
սընտա . . . հա՛յտէ շու հէրիֆլէրի թարա իտէլիմ, պանա
մուավէնէթ իտինիզ, տէյու հայգըրմասը իլէ , իքտամէթ-
քէարլար տահի պիր ադըզ .

— Իվվէ՛թ , էվվէ՛թ , հայտէ շու հէրիֆլէրի տըշարը ա-
թալըմ, տէյու պաղըրտըլար ,

Շաթօնըն իչինտէ հէր քէսին տէլիչ տէօնմիւշ օլտու-
ղու շու սաաթտա , պէրէքէաթ վէրտին հալընըզ պիր քիչի
շաչըրմայըզ սօուդ գանընը մուհաֆազա իլլէմիշ իտի քի , օ
տա Լուչի իտի , Լուչի օրթալըղըն թէլաշընը կէօրիւնճէ .

— Նէ՞ հաբըյօրսունըզ, հիչ ժանտարմալարա գարշը կէլ-
մէք օլո՞ւրմը , պէօյլէ պիր հարաքէթ չըկընըզդատան պաշդա
պիր չէչէ համլ օլունամազ, պու ադշամ պու հէրիֆլէրի
պուրատան թարա իթմէչէ մուվաֆֆաղ օլաագ պիլէ , հա-
բընը ատէթլէրի տահա չօգ օլարագ եվինէ կէլիրլէր , տէտի .

Մարթի . – Լուչինին պու սէօղիւ բէք տօղրու տըր , շիմ-
տի գանունատան պաշդա փիսէէտ գուվվէթ գալմատը . ավ
վուրմաղա չըդմըշ օլսամ պիլէ կէլիօղ պէնատէն սիլահ թա-
շընմագ իչին մէզունլէյէճէնամէմ օլուպ օլմատըղընը ատօուչօր-
լար ,

Լուչի . – (Իքտամէթքէարլարա .) Ժանտարմալար նէ՞րէտէ
տուրուչօրլար ,

Մարթի տը Գըլամօրանընը սէչիսէրինատէն Լավէրտիւր
նամընատա պիր ատէմ, Լուչիյէ ճէվապ օլարագ .

— Միւսիւ լը Վիգոնթ , գըլըճ շադըրթըլարընը իչիթ-
մէչօ՞րմուսընըզ . սէմիր բարմադլըգը դարունըն էօնիւնատէ
տուրուչօրլար , տէտի .

Լուչի . – Էօյլէ իտէ պիլրատէրիմ կասթօն պօսթան գա-
բուսընատան ֆիլրար իթմէչի տիր ,

Լավէրտիւր . – Ամա՛ն էֆէնիմ, հէրիֆլէր պօսթան գա-

բուսընա նէօվպէթճիլէր գօյտուգտան պաշդա բարգըն քիւ-
չիւք գարուսընը պիլէ պէչըլէմէքտէ տիլըր , հաթտա պիր
չօղ լարը տահի բարքըն տիվարը ուզունլուղունա տիղիլմիչ
տուրուչօրլար . Հէր թարաֆը իսթիլա իթմիչլէր գաչաճագ
պիր տէլիք պըրագմամըշլար , առէթլէրի օ գատար չօգ քի
հէման պիր ալայ օլարագ կէլմիչլէր տէյէպիլիրիմ.

Ֆիլհագըգա լա Վէրտիւրին պու իֆատէսի տօղրու իտի ,
չինքի ժիւչ Լաղէյի գաթէ իտիլմիչ օլտուղու խասպերի պիր
անտէ էթրաֆտա հայըլարագ պու կիւրիւլթի Թըրատօնըն
ալթընը իւսթիւնէ կէթիրմիչ իտի . գաթիլի թէվգըֆ իչին
եօլա հալընըզ պիր չօգ սիւարի ժանտարմալար տէյիլ, հա-
բըմ պէօլիւք տէ ալթը ասքերի չըգարըլմըշ իտի . չէհրին
տէլիգանլըլարընատան ենիմի գատարը տահի գըլաղուզլուգ
իթմէք իւղրէ գապըթտա մէմուրլարընըն էօնիւնէ տիւշմիւշլէր
իտի .

Իսթիյար Մարթի պու հալի իչիտինճէ օլանճա գուվ-
վէյի ագլիյէտինի պաշընա թօգլատագա չալըշարագ .

— Տէմէք քի պու գատար առէնչէթլի պիր մուհասէբէ
ալթընատա պուլունույօրուզ էօյլէ՞ մի , տէյու հայգըրմասը իւ-
լէ , Սէն ժան Նամընատաքի ուչագ .

— Իվվէթ էֆէնիմ, ֆիրար իչին հիչ պիր իւմիւտ եօլը
եօգ տըր , տէտի .

Մարթի . – Հայտէ պագալըմ զայըֆթի իտէլիմ , անլէրէ
մուգապէլէ իտէճէք գուվվէթիմիզ եօգ իսէ տէ , պիզ տէ
հէյլէ ճինէթինէ միւրաճաատ իտէրիզ . ճիւմլէնիզ սէօզլէրիմէ
տըգգաթ իտինիզ, Լուչի՛ օղլում, սէն լա Վէրտիւր իւլէ պիր-
լիքտէ ախըրա կիտուպ էն ալալէրինատէն իչի հայվան ինթի-
խասպ իտէրէք պինմէլիսինիզ, էլլէրինիզէ պիրէր եէտէք հայ-
վան տահա ալըպ , Լուչի սէն բարգըն գարուսը էօնիւնէ ,
լա Վէրտիւրէ տէ տէմիր բարմադլըգը գարունըն էօնիւնէ
միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ կիւրիւթիւսիզճէ կիտուպ
տուրմալըսընըզ .

Լա Վէրտիւր. – Պաշ իւմիւնէ էֆէնտիմ։

Մարքի. – (Տիկէր խըտմէթքեարլարա խըթապէն.) Միղ ոէ հէր պէրինիղ կիտուպ պիր այրը գարու էօնիւնտէ տուրմալը վէ պէնիմ սիղէ թապանճա իլէ վէրէճէյիմ իչարէթէ միւնթազըը պուլունմալըսընըղ, թապանճա բահլատըղը անոէ հէման գարուլար այըլմալը. Լուչի իլէ լա Վէրտիւր էլլէրինտէ թուֆմազտա օլտուղլարը հայվանլարը տըշարըյա սալտըրըղ, քէնտիլէրի ոէ միւմքիւն օլտուղու գատար չիտոէթլի պիր սիւրտիյա հայվանլարընը սիւրէրէք, ժանտարմալարը արզուալարընտան ճէլլզ վէ քէնտիլէրինի թէապըճէ մէճպուր իթմէլի տիրլէր։

Լա Վէրտիւր. – Իֆէնտիմ պու էմրինիզի թէմամէն իյիճա իլէ ժանտարմալարը, պիզտէն թարաճա դօչտուրաճաղըմա ոէօղ վէրիրսիմ։

Մարքի. – Հէյլէ տուրուպ ոէօղիւմի պիթիրէյիմ. ժանտարմալարա վէրտիյիմիղ պու չաչըրթմա միւտաֆէինտէն պիլ իսթիֆատէ Գօնթ տաիի, Ոէն ժանըն մուավէնէթի իլէ բարտըն տիվարընտան աչարագ նէհրին քէնարլարընտան հօգաըը տօղրու, պայըդճը Բէլիւբէլին գուլիպէսինէ գատար ֆիբար իտէճէք. Բէլիւբէլ՝ ճիւմհուրիյէթ զէմանը կէմիճիլէրինտէն օլուպ սէրտ պիր ատէմ օլտուղու կիպի պիպիմ խանէտանա տա բէք գիյատէ սատագաֆթը վար արը. Գօնթ պիր քէրրէ անըն գայըդընա գարտաղը աֆթպ նէհրին իւզէրինէ չըգար մը, այթըդ ժանտարմալարըն էլլինտէն հադայը գուրթարմըշ տէմէք տիր. պու ոէօղէրիմի էյիճէ տինլէտինի՞զմի, հայտէ պագալըմ էօյլէ իսէ...

Իսթիյար Մարքի պու դօմանտասյը վէրիպ օղլու իլէ հալընըղ գալընճա. Կասթօնըն պիր ազ էվվէլ մահաննըն իւզէրինէ պըրագմըշ օլտուղու միւճէվվէհէրաթը, իրէքտէն մանուլ պիր քիսէ իչինէ գօյտու, պատէհու գօլլարընը աչըպ թէէսսիւրինտէն ոէտասընա կէլմիշ օլան թէպէտտիւլի ևէնմէյէ չալըշարագ.

— Կէլ օղլո՛ւմ, կէլ քի սէնի թագտիս իտէյիմ, սօն տուալարըմը վէրէյիմ, տէյիպ, Կասթօնըն թէրէտտիւտ իսթիչինի կէօրիւնճէ, թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք վէ կէօղլէրի տօլարագ.

— Օղլո՛ւմ, սօն տէֆտա օլարագ սէնի չէֆգաթը բէտէրանէ իլէ գուճագլամագ իսթէյօրում, քէնտինի վէ թաչըմագտա օլտուղուն նամը գուրթարմալըըն... սէնի նէ գատար սէվտիյիմի պիլիրսին. իտոի պու միճէվհէրաթը գապուլ իթմէլիսին, անլայօ՞րսուըն եավրում, տէտի.

Պիր տագըգտա գատար պապա իլէ օղուլ, միւթէէսսիրանէ սիր սուրէթտէ պէրիտիլէրինէ սարըլմըշ օլտուգլարը հալտէ գալտըլար, լագրին պու էանատէ տէմիր բարմագլըգը գարունըն էօնիւնտէի կիւրիւլթիւ, պիր ազ էվվէլքինտէն պիր գաչ գամ արթմըշ պուլունտուղունտան, պու հալտէ տուրմալարը գապիլ տէյիլ իտի. պինտէն ալէյհ իսթիյար Մարքի տիվարտէ սօրլը պուլունան սիլահլարըն իչինտէն պիր չիֆթ քիչիք թապանճա ալարագ, օղլունա վէրիպ.

— Հայտէ սէվկիլի էվլատըմ, սէնի կէօրէյիմ, պէն սէնին պու հէրիֆլէրին էլինէ սազ օլարագ կէչմէնի իսթէմէմ, էօյլէ պիր թէհլիքէյէ տիչար օլաճաղընը անլատըղըն զէման, պու թապանճալար իլէ քէնտի իչինի պիթիրմէյիսին, սօրլղատէլիք վազիֆէտի պու տըր եավրում, տէտի.

Կասթօն, բէտէրինի սօն տէֆտա օլարագ բուս իտուպ եանընտան չըգտըգտան սօնրա հէման աչաղըյա էնի վէրմէտի, իճրասը հէր նէ գատար պէօյիք պիր ֆէտագէատարլըղա թէվազուֆ իտէրսէ իսթիսին, պիչարէ վ.ալանթինինի կէօրմէք իսթէյօր իտի. Բէլիւբէլին գայըդընա պինտիքտէն սօնրա վ.էրտըըրի բարդը էօնիւնտէ գայըդը պիր ազ տուրտուրմագ միւմքիւն օլագիլէճէյինի տիւչինիյօր իտի.

Քէնտինճէ զայէթ մուհիմմ վէ նազիք պուլունան պու ճիւզվի միւտէթ զարֆընտա օտասընա չըգըպ, մատամագէլ վ.ալանթինէ քէնտիսինին կէլէճէյինի պէյան իտէր օլան իս-

շարէթի վէրմէք ճիւրաթքնա տիւշտիւ, ֆիլհադըդա կաս-
թօն պուղը իճրա իթտի, հէմտէ ճիւրաթքնաա բէք իլէրի
վարարադ վէրտիյի իշարէթէ պիր ճէվապ պէքլէտի, Սէն
Ժան, կաստօնըն կէշմէքտէ օյաուղուղը կէօրիւնճէ, ադիմ
պիր էնտիշէ իլէ պաղըրարադ.

— Միւսիւ գօնթ, նէ՞ ևարը յօրաուղըդ, Ալլահ աշգընա
կէլինիդ, չիւնքի պու ադալըդ վադըթ դայդ իթմէյնիդ քէն-
ալինիդի մահվ իթմէք ոէմէք տիր, ոէտի.

Նիհայէթի իւդ էմի կաստօն գօշարադ աշաղըյա էնտի,
հէնուդ հավիյէ էնտիդ պուլունաուդու պիր դէմանտէ, իշա-
րէթի իչին Մարքի թաուագիրնաան ախըրլաճադ օլան թապան-
ճա բահիյաաը, վէ ևինէ օ անտէտ ոէմիր բարմադըդը
պէօյիւք դաքուներն աչըլաըդընըն կիւրիւլթիւսիւ, ժանտար-
մա վէ սիւվարիյէրին դըլըճլարընըն չադըրտըը, պիր չօդ
ախըտըն ոէօրթ նալ իլէ գօշաուդլաքնաան հաւսուլէ կէ-
լէն այագ ոէտաւտըը վէ բարդըն ատխիլինաէ հէր ճիհէթաէն
ոէհչէթամիդ ոէուլէր վէ քիւֆիւրլէր իչիտիլմէյէ պաշլաաը.

Իթթիյաը Մարքի, բէնէդիքթինին էօնիւնէ տայանմըշ վէ
արդընթըքնաան այնընաան թէրլեր ադմադտա պուլունաու-
ղու հալտէ, օղլունըն հայտիքընը խէլտա իթմէք դաստը իլէ
գուլանաըդը թէտարիյին նէթիճէտի նէյէ միւնճէր օյաճա-
ղընա քէմալի խէլէճան իլէ ինթիզարտէ պուլունույօր իտի.
ֆիլհադըդա մարքի ար Գըլատօռանըն գուլանմըշ օյաուղու
պու թէտարիր բէք ադիլանէ վէ բէք եօլունտա իտի.

Մարքինին թաբիֆի մուճիալինճէ Լուսի իլէ Լամբերթիւ
միւնթէզիֆ ճիհէթլերէ, ևանի պիրի ատղա վէ տիկերի օյա
հայվանլարընը միւրիւտ արգալարընաան օն պէշ եվրոտաէն
միւթէճավուզ ժանտարմա ճէլտ իթմէյէ մուվաֆֆադ օլ-
մուշտու իտի, պունլարը թէտադրտ իտէն ժանտարմալար եէ-
թիշմէք խուսուսընտա բէք չօդ միւշկիւլաթի կէօրմէքտէ ի-
տիլէր, չիւնքի հէր իքինինտաէ պինիճլիքտաէ մէհարէթլերի
պէրբէտտալ իտի.

Էվէր պու էանտաէ իչին իչինէ պիր ֆէլաքէթի կիրմէմիշ
օլսա իտի, կաստօն հադըդաթէն հէրիֆլէրին էլինաէն ևա-
դայը գուրթարմըշ պուլունաճադ իտի. ֆադաթ շու գաստար
վար քի պու ֆէլաքէթի քէնտիլիյինտէ՞ն մի զուհուր իթտի,
եօղսա գաստէ՞ն մի իճրա իտիլտի, իշթէ պուրտաը չիւպհէյի
իտի. լաքին պու ֆէլաքէթին թապիյի օլուպ օյմատըդընտան
շիւպհէ իթմէք ճիհէթի քիմսէնէնին ադըընա պիրէ կէլմէմիշ վէ
թապիյի պիր հալ կիտի թէլադդը իտիլմիշ իտի.

Պու ֆէլաքէթտէ, շամթօտան եիւզ մէթրօ գաստար ու-
զադլաըրը ուզադլանմադ, Լուսինին հայվանը թէքէրլէյէրէք
սիւվարիսի տէ եէրէ երդըլաը. Լուսինին եէրէ տէվրիլտիյի
անտէ տէտադադ ժանտարմալար վէ բիյատէ օյարադ գօշան-
լար էթրաֆընը սարարադ, ամթը իլէ պէրաբեր տէվրիլէն
ատէմին Կաստօն տէյիլ՝ Մարքինին իբինճի օղլու Լուսի օլ-
մուշտուղունը տէրհալ թանըմալարը տըր. չէհրին տէվիդանլըա-
րընտան պիրի պունը կէօրիւնճէ.

— Դամիլ պու տէյիլ տիր, հայտէ կէրի տէօնէլիմ,
պիզի չաշըրթմադ եանըլթմադ իտիէյօրլար, տէյու պա-
ղըրտը.

Տէվիդանլընըն պու տէօղիւ իւղէրինէ հադըդաթէն ճիւմ-
լէսի պիրտէն կէրի տէօնիպ, Կաստօնըն թաամամ պօսթան
տիվարընտան աչմադտա օյաուղու պիր զէմանտա եէթիչէ-
րէք, օ էանտաէ պուլութտան գուրթուլմուշ պուլունան մա-
հլիթտաըն գիյտաը իլէ պիչտրէյի կէօրիւպ թանըրըտը. ժան-
տարման չամուշը.

— Իշթէ պիզիմ տրատըդըմըզ տաէմ պու տըր, պիզի
կէօրէյիմ ճիւմլէնիզտէ կէօղիւնիւզիւ աչմալըտընըզ, հայտէ
պադ ալըմ հայվանլարը տէօրթ նալ իլէ պիւրմէյի, գաթիլի
նադալանալը, տէր.

Ֆիլհադը ճիւմլէսի պիրտէն տիկլարը մահմուդլայարադ,
պիչարէ Կաստօնըն տիկլատըդընը կէօրմիշ օյաուղլարը ճի-
հէթէ տօղրու քէմալի չիտտէթլէ տտլտըրմադա պաշլաաըտտը,

Աղաճլըգլը վէ նախօտ տօլամպաճլը պիր զէմին իւզէրինէ գօշան պիր բիյատէ, էկէր կէօզիւ աչըգ վէ չէվիքճէ պուլունուր իսէ, քէնտինի թէագըլ իտէն պիր չօգ աթլըլարըն էլինտէն, բէք սուհուլէթլէ նագայը գուրթարապիլիր։

Պինաէն ալէյհ կասթօնըն, իւզէրինէ գաթը մէսաֆէ իթմէքտէ օլտուղու արզ տախի, սիւվարիլէր էլինտէն ֆիրարըննա բէք միւսաիտ պուլունաճագ պիր հալտէ իտի, պուրասը զայէթ կէնիշ պիր գըզըլ քէօք թարլասը իտի. մանիւմ տիր քի գըզըլ քէօք տէնիլէն նէպաթըն հուսուլէ կէլմէսի իչին իւչ սէնէ գատար թօբրագ ալթընատ գալմասը իչճապ իտէր. պունըն իչին տախի թարլա իւզէրինէ պիր չօգ տօլամպաճլը ճէտվէլլէր աչըլըր քի, պունլարըն ալէյհումա մալթմըշ վէ նա եէթմիշ սանթիմէթրօ գատար տէրինլիքլէրի օլուր։

Շու հալտէ ժանտարմալարըն հայվանլարը նալընըզ գօշմագ իչին տէյիլ, տէօրթ այագ իսթիհնատէ տուրապիլմէք խուսուսընատ պիլէ բէք պէյիւք պիր զահմէթ չէքմէքտէ իտիլէր։

Պու մանի, հայվանլարընա զահմէթ վէրմէք իսթէմէյէն սիւվարիլէրի պիլտէն պիրէ տուրտուրար, իչլէրինտէն նալընըզ տէօրթ այագ իսթիհնատէ տուրապիլմէք էմրինատէ ըտար կէօսթէրմիչլէր իսէ տէ, պունլարընատ սայ ու զայրէթլէրի պէյհուտէ օլմուշ տըր, չինքի կասթօն ճէտվէլտէն ճէտվէլէ, նանի հէնատքտէ հէնատէյէ այագլատագ սիւվարիլէրի հայըճա կէրիտէ պըրագմըշ իտի. լաքին կասթօնըն կիթտիքճէ թէսատիֆ իլլէտիլի թարլալար զայրը միւնթազամ պիր արագի սուրէթինի ալմագա պաչլատը, չուրատա պուրատա պուլունան պիր թագըմ չիթլէր վէ քէսթանէ աղաճլարը պիչաքէնին եօլունը քէսմէքտէ իտի։

Աբազինին պէօյլէ թէպէտտիւլ իթմէսինատէն, սիւվարիլէրտէ եէնի պիր ճիւրաթ վէ զայրէթ բէյատա օլտու. հէրիֆլէր թէագըլատագի չիտատէթլէրինի արթըտարագ կասթօնըն աղաճլար արատընատան արատա պիր կէօրիւնիւպ եինէ զայագ օլտուղունը կէօրիւնճէ, պիրիպիրլէրինէ «Հա՛հ, իչթէ չուրատան չըգտը չու աղաճլըգա կիրտի» տէյու կասթօնըն զուհուր վէ նա զայագուպէթինի իտապէր վէրմէյէ պաչլատըլար։

Կասթօն, օրալարընը հէր քէստէն էյի թանըտըղընատան, հէրիֆլէրին թէագըպրնատան բէք տէ մէյուս օլմայօր իտի. զիրա պիլիյօր իտի քի չիմտի պու քէսթանէլիք պիթտիքտէն սոնրա, տէվէ տիքէնի իլէ իսթիտա իտիրմիչ պիր թարլայա թէսատիֆ օլունաճագ տըր, վէ պու իչի արագի տախի եէքտիկէրինտէն զայէթ տէրին վէ կէնիշ պիր հէնատէք վատէթատ իլէ թէֆրիգ օլունմուչ տըր։

Կասթօնըն ֆիքրի, պու հէնատէյին իչինէ աթլայըպ տախիլինտէն կիզլիճէ նիւրիւյէրէք, սիւվարիլէր քէնտինի աղաճլարըն արատընատա զանն իլէտիքլէրի հալտէ, անլէրտէն պիր չօգ մէսաֆէ ուզագլանմագ իտի։

Զէվալլը կասթօն, գինինտէն պու հիսսալը իտէր իքէն նէհրին հալի թուղեանտէ օլտուղունը ասլա խաթըրընա կէթիրմէմիչ իտի. հէնատէյէ թէգարրուպ իտէրէք աղըրնա գատար սու իլէ տօլու պուլունտուղունը կէօրիւնճէ մէյուս օլտու, ֆագաթ նէ եառաճագըրնը չաչըրաճագ գատար ագըրնը զայագ իթմէտի, հէման գարշը եագայա կէչմէք իւզէրէ սալտըրաճագը էանատէ, հէնատէյին օ պիր ճիհէթինատէ իչ աթլը տուրմագտա օլտուղունը կէօրտիւ։

Պունլար իչ աթլը ժանտարմալար իտի քի, գըզըլ քէօք թարլասը իլէ քէսթանէլիի աչըգտան տօլաչտագ, տէվէ տիքէնի տիւզ արագի իւզէրինէ կէչիպ կասթօնա միւնթազըր օլմագ, հէր սուրէթլէ ագիլտանէ պիր հարաքէթ օլաճագըրնը էվվէլճէ թախմին իլլէյտագ օրայա կէլմիչլէր իտի։

4

Կասթօն պունլարը կէօրիւնճէ պիրտէն պիրէ տուրտու, պիր սախթէ հարաբէթի կէօսթէրէրէք ժանտարմալարա պիր շաշըրթմա վէրիպ ֆիրարէ պաշլամադ ղօյայ իտի, լաքին պու ֆիրարըն սօնունտա թուֆուրմայաճաղը նէ՞ մալիւմ,

Պու արադինին նինայէթինտէ պալըգը Բէլօրէլին գուլիպէսի կէօրիւլիւյօր իտի, ֆագաթ օրայա վասըլ օլմադ միւմքի՞ն մի,

Կէրի աէօնմիւշ օլսա քէնտինի սիւվարիլէրին էլլէրինէ թէսլիմ իթմիշ օլաճագ իտի, պուլունտուղու մէվգըըն սադ ճիհէթինտէ վէ սադ պիր մէսաֆէտէ պիր քիշիւք օրմանճըգ պուլունտուղունը պիլիյօր իտի, Ֆագաթ մէղքիւբ օրմանճըգ իլէ քէնտի պէյնինտէ պուլունան հալըն իւզէրինտէ պիր չօղ ադըլարըն այագ սէտալարը իչիտիլիյօր իտի, տէմէք օլուր քի օ ճիհէթտէնտէ հալը քէսիլմիշ իտի,

Սօլ թարաֆը իսէ արթըգ մէճբուրնա սըղանայըպ ճօշգըն պիր հալէ կէլմիշ պուլունան Բօն նէհրի գարանմըշ իտի, Բօն նէհրի չիտաէթինտէն քէօրիւքլէր իչինտէ պուլունուպ կէօրէնէլէրէ, տէհշէթի վէրէճէք տէրէճէտէ գօրգունճ պիր մէնզարէ վէ սէտա իլէ կիւրիւլ կիւրիւլ ադըպ կիթմէքտէ իտի, պիչարէ Կասթօն չաշըրտը գալտը... մէրքէզինտէ պուլունտուղու մահաուէրէ տայիրէսինինէն կիթտիքճէ քիւչիւլմէքտէ օլտուղունը հըսա իլէյօր իտի,

Բէտէրինին վէրտիյի թապանճալարըն իսնատը մահիրիպանէսինէ միւրաճաաթլա, պէյնինէ պիր գուրշուն սըղալադ իչէ խիթամ վէրմէ՞ք մի լաղըմ ոլը. խայըր, վահչի հայվանլար կիպի պու գատար ժանտարմալար իլէ էթրաֆը սարըլմըշ օլտուղու հալտէ, պու սուրէթլէ հայաթընա խաթիմ չէքմէք Գրլամօրան խանէէտանընտան պուլունան պիր ղաթա հիչ տէ հազըրդ ալըր էօլիմլէրտէն տէյիլ տիր. իչթէ Կասթօն պուրալարընը տիւշինիլիյօր իտի,

Կասթօն, պիր ազ տիւշինիպ քէնտի իչին պիր խէլաա չարէսի պուլտու, վադաա պու չարէնին ըէք պէյհուտէ վէ իւմիւտսիզ օլտուղունը պիլիյօր իտի իսէ տէ, չու արալըգ միւրաճաաթ իթմէք իչին անտէն տահա պիր միւքէմմէլ մէվճուտ օլմաապրընտան, հէր հալտէ պունըն իճրասընա գարար վէրտի, պու չարէյի խէլաա իսէ մահզա Բօն նէհրի իտի,

Էլլէրինտէ թապանճալարընը հազըր թուֆմագտա օլտուղու հալտէ, հէման նէհրտէն թարաֆա գօչուպ նէհրէ տօղրու իչ մէթրօ գատար իլէրլէմիշ պուլունան պիր պու-բունըն ուճունտա տուրտու,

Կասթօնըն քէնտինէ մէլճայի սէլամէթ իթիհատ իլէտիլի պու պուրուն, տէվրիլմիշ պիր ադաճ քիւթիւյի իլէ ճէրիյանը նէհրին օրայա սիւրիւյիւպ կէթիրէրէք եըզմըշ օլտուղու չալըլարտան վէ տահա սոնրա պին տիւրլիւ մանիլէրտէն թէչէէքքիւլ իթմիշ իտի,

Պու ադաճ, Կասթօնըն այագլարը ալթընտա սալանմադա, սոյա տօղրու պաթմադա, չաթըրտամադա, վէլհասըլ պիր չօղ թէհլիքէլէր արդ իթմէյէ պաշլատը,

Կասթօն, պուլունտուղու մահալտէն քէնտինի թէագըպ իտէն ժանտարմալարը վէ սիւվարիլէրի բէք կիւղէլ վէ աչիքտար օլարադ կէօրմէյէ պաշլամըշ իտի,

Պունլարըն ատէտի օն պէշ օն ալթը գատար վար իտի, սոյընա նէհրին սադ ճիհէթինտէ պուլունանլար սօլտաքիլէրտէն նօզտան տէյիլլէր իտի, ճիւմլէսի տէ պադըրատագ պիրիպիրլէրինէ իլանը մէսէրրէթ խոյօրլար իտի, ժանտարմա չաւուշը Կասթօնա խըթապէն,

— Թէսլիմ օլունուղ, տէյու հայդըրտը,

Կասթօն ճէվապ վէրմէտի, զինինտէն չարէյի խէլաաբն

աէրէճէսինի թային վէ թագտիր իլէ օղրաշըյօր իտի. էկէր պիրինճի ամէլայըշընտա քէնտինի սույա գապտըրըպ պօզուլմազ իսէ, պուլունտուղու մէվգը վէրպըրի թօբրաղընդն իսթ թարաֆը օլտուղունտան, վէրպըրի սահիլինէ չըգապիլէճէյինի իւմիւտ իլէյօր իտի. չիմտի շու սաաթտա մատմազէլ վալանթինին նէհրին օ պիր սահիլինտէ տօլաշըպ մէյտանէ պիր հալտէ քէնտինի պէքլէյէրէք, ճէննապը Հագգա տուա վէ նիյազ իթմէքտէ օլտուղունը տիւշինիյօր իտի,

Ժանտարմա չավուշը իբինճի տէֆա օլարագ հիտտէթամիվ պիր սէտա իլէ.

— Թէսլիմ օլմայաճաղմընդն, տէյու պաղըրտը.

Պիչարէ կասթօն, գուտուրմուշ ճանվէր կիպի քէօբիւրմէքտէ օլան նէհրին միւտհիշ չաղըլթըսընտան չավուշըն պու իսթաբընը տույամամըշ իտի. զէվալը տէլիգանլը, շու տէհշէթլիւ տագըգատա հայաթ իլէ մէմաթ արասընտա պիր հավլինագ մէվգըտա պուլունույօր իտի. կասթօն ճանընը ճէննապը Հագգա թէվտի իտէրէք քէնտինի աթաճաղը մահալի կէօզիւ իլէ թայինէ պաշլատը. Ժանտարմալար իսէ պիրի պիրինէ.

— Պու քէնտի քէնտինէ կէլիպ թէսլիմ օլմայաճագտըր, պիպիմ հայվանլարտան էնիպ թուվմամըշ լաղըմ կէլիյօր, տէտիլէր.

Պունլար պու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէլէր իբէն կասթօն հէր շէյէ գարար վէրմիշ պիթիրմիշ իտի, շէվիք պիր հարբաքէթ իլէ էլինտէքի թաապանճալարընը Ժանտարմալարա տօղրու ֆըրլաթտը, այագլարընը իսթինտա իթթիրէճէք միւհքէմ պիր նօգթա պուլուպ, էլլէրի իլէ նիւգիւնէ պիր խաչ իշարէթի եարտըգտան սօնրա պաշը էօնտէ վէ գօլլարը հավատա պուլունտուղու հալտէ, քէնտինի գալտըրըպ Իօն նէհրինին տէհշէթլիւ սուլարը իշինէ աթը վէրտի, պիր սաննէյէ գատար վիճուտինտէն էսէր կէօրիւլմէտի,

կասթօնըն աթլայըշընտաքի շիտտէթտէն աղաճըն ոճ

քէօբէյերի դօքտը, քէնտի սույըն իյինտէ պիր միւտտէթ չըրըրընտըգտան սօնրա ալթ իսթ օլուպ, մուգավէմէթի զայպ իտէրէք սույըն ճէրիյանընա թէպահյէթլէ ապընթը իլէ պէրապէր կիթտի,

Պու ճանխըրաշ ֆաճիայը սէյր իտէն աթլըլար, գօվալտըգլարընտան զիյատէ պիչարէ տէլիգանլընդն քէնտի կէօզլէրի էօնինտէ, պէօյլէ տէհշէթլի պիր սուրէթտէ մահվու նապէտտա օլուպ կիթմէտինէ թէէսսուֆ իթտիլէր. Ժանտարմալարտան պիրի,

— Արթըգ պու զավալընդն իշի պիթտի, պիրա Իօն նէհրի իլէ չագա օլունմազ, եարըն Արլ թարաֆլարընտա ճանընդ ճէսէտինի կէօրիւրսիւնիդ, տէտի,

Սիւվարիլէր, պիր ազ էվվէլ քէմալի շիտտէթլէ թէագըպընա օղրաշտըգլարը պու ասըլզատէ վէ կիւզէլ տէլիգանլընդն, պէօյլէ պիր սուրէթը ֆէճիյէտէ էօլիւպ կիթմիշ օլմասընա շիմտի պին թէէսսուֆլէր իտիյօրլար իտի. պախուսուս կէօսթէրմիշ օլտուղու ճէսարէթի, մէթանէթի վէ իխտիյինէ հայրան օլույօրլար իտի. քէնտի պինինտէ էօլիւմի գարարլաշտըրմընդ վէ ճանընտա սիլահ պուլունտուղու հալտէ, քէնտինի թէագըպ իտէնլէրտէն պիր գաչընը թէլէֆ իթտիքտէն սօնրա նէֆսինէ գըյապիլիր իբէն, պէօյլէ պիր շէյին իճրասընա գալգըշմամընդ իտի,

Իշթէ կասթօնընդն շու մէրտիյի պիլմաստա պիւթիւն սիւվարիլէրին կէօյնիւնիւ քէնտի լէյհինէ ճէլպ իլլէտի, պու ալիճէնապ տէլիգանլընդն թէլէֆ օլմասընա հէրիֆլէրին թէէսսուֆլէրի արթտըգճա արթտը. էկէր կասթօնընդն շու տագըգատա խէլասը միւմքիւն օլտա իտի, պունդն իչին ճիւմլէսի պիրտէն ճանլարընդը թէէսիրլէյէ գօյմազտա վէ գուրթարտըգտան սօնրա տահի անդն ֆիրարընդը թէսհիլ իթմէյէ էզճան ու տիլ հազըր իտիլէր, հաթտա սիւվարիլէրէ գօմանտա իտէն չավուշ միւթէէսսուֆ գանէ.

— Շու չօճուղա եազըդ օլտու, տէյու մընըրտանտը,

Սիւվարի օն պաշըսը, չավուշընտան տահա ֆէյլէսօֆ օլ-տուղու ճիհէթլէ, շու ճէվապը վէրտի.

— Մահքէմէյի ճինայէթին կէօրէճէյի իշի անտէն էվ-վէլ Րօն նէհրի կէօրիւպ պիթիրտի, պիդիմ չիմտի սաղտան կէրի տէօնմէտէն պաշդա պիր վաղիֆէմիզ դալմատը. շու սահաթտա ասըլ պէնիմ մէրադըմա տօգունան պիր շէյ վար իսէ, օ տա, օղլունըն հայաթի վէ նա մէմաթընա տայիր խա-պեր պէքլէյէն իհթիյար Մարքինին հալի տիր. պու մու-պէթէնկիզ խապերի զավաՍըյա քի՞մ թէպլիզ խտէճէք, պու պէնիմ իշիմ տէյիլ տիր.

* * *

Պու տէհշէթլու ֆէլաքէթին զուհուր իլլէմիշ օլտուղու ադշամ, վալանթին, տէվկիլիսի կասթօնըն Թըրտագ-ին իլէ Պուգէրի պիրլէշտիրէն քէօրիւտէն նէհրի կէշէրէք կէլէճէ-յինէ, պիր կիւն էվվէլ պէյնէլէրինտէ վէրմիշ օլտուղլարը գարար միւդթէդասընճա ասահի օն պիրտէ իհթիյար խտուպ տուրմագտա իտի.

Ցագահի վալանթին, տէվկիլիսինի պէքլէմէք իչին թա-յին իտիլէն վագըթտան պիր չօգ միւտտէթ էվվէլ նահարը Դըլամօրան չահթօսը ճիհէթինէ միւսաաղի օլմատը իլէ, խի-լաֆը միւթատ օլարագ չահթօնըն տայիրէլէրինտէ պիր չօգ մուհիմար կէդինտիյինի վէ թէլաշ ու էնտիշէյէ տէլալէթի ի-տէր պիր չօգ իմտարահի բէյտա օլտուղունը, քէմալի մէրադ վէ էնտիշէ իլէ միւշահատէ իլլէմիշ իտի.

Կէնճ դըղճըագ, պու մէմուրին զայրի իմարէլէրտէն միւ թ-լագա պու կիճէ Դըլամօրան չահթօսընտա, ֆէվզէլատէ պիր վագտա զուհուր իլլէմիշ օլտուղունա հիւքմ իտէրէք, պիւ-թիւն վիճտուտինտէքի գան տօնմագա պաշլայըգ պէօյիւք պիր հէյէճան իչինտէ գալմըշ իտի.

Իվվէթի, պու կիճէ Դըլամօրան չահթօսընտա բէք միւտ-հիշ վագտաներ զուհուր իլլէմիշ օլտուղունը, մատամագէլ վա-

լանթին, նիւրէ չինտէն հադըգի պիր սէտտա քէնտինէ իֆհա-մէ չալըշըյօր զանն իհթիյէ պաշլատը.

Պիչարէ դըղճըագ, պու վագտաթը միւտհիշէնին նէ՞ օլտուղունը պիլէմէյօր իսէ տէ, պու կիճէ Դըլամօրան թա-րաֆընտա պէհէմէհալ պիր ֆէլաքէթի զուհուր իլլէմիշ օլ-տուղունա գալպէն գանի օլմուշ իտի.

Վալանթին, կէօղլէրինի Դըլամօրան չահթօսը ճիհէթինէ տօղրու տիքէրէք, պէօյիւք սալօնա կէթիրիլիպ կէօթիւրիւ-լէն մօմլարըն ըշըգլարընա քէմալի տըգգաթ վէ թէէսսիւր իլէ հասրը նազար խտուպ, կէօրտիւյի հալլէրտէն պիր մանա չըգարմագա օղրաշըյօր իտի.

Պիր արալըգ պուլունտուղու օտանըն բէնէրէօինի տէ աչարագ, պէլքի մանիտար պիր սէտտա իչիտէպիլիրիմ խի-Լ-հասը իլէ օ ճիհէթէ գուլագ վէրմիշ իսէ տէ, հայֆա քի նէհրին գօրգունճ ինիլթի վէ կիւրիւլթիւսինտէն պաշգա գու-լաղընա պիր սէտտա վատըլ օլմամըշ տըր.

Վագըթ կէշտիքճէ հէման հէր տագըգատա վալանթի-նին ըղթըրտագը թէշէտտիւտ իհթիյէ պաշլատը. պիչարէ դըղճըագ, մէյուսիյէթին տէրէճէյի նիհայէսինէ թէգարրուպ իլլէտիլի պիր ղէմանտէ, Կասթօնըն բէնէրէօսինտէ քէնտի-նին նէհրի մուհուր իտէճէյինէ տայիր օլան իշարէթին վէ-րիլմէքտէ օլտուղունը կէօրիւնճէ, սէվինճինտէն օ արալըգ կէօղլէրինէ ինանմայաճաղը կէլտի. հըսսիյաթընըն քէնտինի ալտաթտըղընա զահիպ օլույօր իտի. լաքին իշարէթ իւշ տէֆա թէքրար խտիլտի, անտէն սօնրա վալանթին տախի պու իշարէթէ մուգաբիլ կէօրիւլէճէք իշարէթի վէրտի.

Իշթէ օ ղէման վալանթին, տիրիտէն զիյատէ էօլիւյէ պէնղէր պիր հալ իլէ տէրմանըղըգտան տիզլէրի իչի գաթ օլարագ, տիվարլէրի թուխթունա թուխթունա պին մէչադ գաթ իլէ բարդըն տախիլինէ էնիպ, օրտան նէհրին տահիլինէ գա-տար իչի թարաֆընա սալլանարագ էնէպիլտի.

Պիչարէ գըղճըագ, նէհրին պու կիճէքի չիտտէթ վէ ճօշ-

կունդուզընը կէօրիւնճէ պիւսպիւթիւն խէվճ ու հէյէճան իչինտէ գալտը միւտաէթը էօմրիւնտէ հիչ Բօն նէհրինին պու կինճէքի գառտար տէհչէթլի զէմանընը կէօրմէմիշ իտի. ահէպա կասթօն պու կինճ նէհրի եիւզերէք կէչմէք ֆիքրի մէճպուռնանէյէ գալգըմընշ մը տըր. էկէր պէօյլէ պիր ճիւրաթտէ պուլունմուշ իտի տէլիֆանը միւթալագա մահվ օլմուշ տըր. իչթէ վալանթինին զիհնինի քեամիլէն պու տէհչէթամիզ ֆիքիր բէրիչան իթտի.

Մատմազէլ վալանթին, ըզթըրապընտան նաչի սօուգ սօուգ թէրլեր տէօրմէքտէ պուլունտուղու համտէ տիղլերի իւզերինէ օթուրը վէրտի. պօյնունը՝ ան ալէ ան չիտաէթինի արթըրմագտա օլան նէհրէ տօղրու ուզատարագ, կէօղլերի իլէ գարանլըղը տէլմէյէ չալըշըյօր վէ պիր թամըրը նիյազքեարանէ իլէ, քէօրիւմիւշ աալիկալարտան սէվկիլիսինէ տայիր պիր խապէր ալմազա օղրաշըյօր իտի.

Նէհրին տէհչէթլի ճէրիհանը իչինտէ հէր նէ զէման կէօղլերինէ պիր գարալթը կէօրիւնմիշ օլտա, սէվկիլի կասթօներընն ճանըզ ճէսէտինի զանն իտիյօր իտի.

Վագըթ վագըթ տալկալարըն գօրգունճ կիւրիւլթիւլերի արտաընտան, պօղուլմագ իւզրէ պուլունան պիր ատէմին սօն սէտայի մէյտանէսի իլէ, էթրաֆընտան իտտատա թալէպ իտիյօր իտիշ կիպի եիւրէքլեր բարալայան ճանըպրտաշ պիր ֆէրճատընը իչտիտիյօր իտիշ կիպի օլտույօր իտի, լաքին հագըգաթը հալտէ նէ օ գարալթըլար կասթօներն ճէսէտի վէ նէ տէ օ սէտալէր կասթօներն սէտի իտի.

Ժանտարմալար վէ ամըլըլար, կասթօներն հայտարընտան պիլ քիւլիւյէ գաթի իտմիւտ իտուպ, քէյֆիյէթի խապէր վէրմէք իչին մէյտանէն Գըլատօղրան շաթօսընա ավտէթ իթմէքտէ օլտուգլարը էռնատէ, կասթօն՝ ագըլարըն գապուլ իտէմէյէճէյլի պիր սուրէթը մուճիզէքճարանէտէ, սու կիպի պիր գուվվէթլի անատընըն գահրուչիտտէնէն ճանընը գուրթարմազա օղրաշըյօր իտի.

Կասթօն, սույա ամըլըտըղը վագըթ էն էվվէլ պէչ ալթը տէֆա տէօնէրէք սույըն տիպինէ տօղրու ճէզպ օլունմուշ իտի, ճօչդուն հալինտէ պուլունան պիր նէհրին ճէրէյանը՝ հէր նօգթատա միւտավմ օլմույըպ տէրինլիյէ կէօրէ թէպէտիւլ իտէր, իչթէ թէհլիքէնին պէօյիւքլիւտէ պունտան իլէրի կէլիր. Կասթօն պու հագըգաթա վագըֆ իտի. պինտէն ալէյհ անա կէօրէ պիր թէտպիր գուլլանմագ լազըմ կէլէճէյինի էվվէլճէ զիհնէն գարարլաշտըրմըշ օլտուղու ճիհէթլէ, սույա գարշը պէյհուտ եէրէ ճէնկլէշմէյէ գալգըշըզ ասլա չապալանմատը, քէնտինի պիւսպիւթիւն սույըն ճէրիյանընա պըրագտը, օլանճա գայրէթ վէ իհթիմամընը նէֆէսինի թատարրուֆ իթմէք, Եանի միւմքին օլապիլտիյի գառար աղ նէֆէս ալմագ ճիհէթինէ սարֆ իտիյօր իտի.

Քէնտինի սույա աթմշը օլտուղու նօգթատան եիրմի մէթրօ գառար պիր նօգթատա, շէօյլէ Եանլըմատընա պիր չարըշ սայէսինտէ Կասթօն սույըն եիւդինէ չըգապլտի.

Պիր ագ էվվէլ իւզերինէ չըգարագ քէնտինի նէհրէ աթմշը օլտուղու քիւթիւյինէ, օգ կիպի պիր պիւրաթլա Եանը պաչընտան ագըպ կիթմէքտէ օլտուղունը կէօրտիւ.

Կասթօն, պիր գաչ սանիյէ գառար էթրաֆընը ճէրիյանընն պիւրիւյիւպ կէթիրմիշ օլտուղու պիր չօգ տալլար աղաճ գըրըգլարը վէ սայիր մատտէլէր իլէ իհտաթա օլունմուշ կէօրտիւ, ֆագաթ սօնրատան պէօյիւք վէ չիտաէթլի պիր տալկա կէլէրէք քէնտինի պու թէհլիքէլի մանիլէրտէն գուրթարտը.

Կասթօն, չիմտի գարշը գըյըրնա չըգմագը տիւչինմէյօր իտի. պիչարէ տէլիգանլը, քէնտի քէնտինէ.

— Պիր թատաֆա չըգըպ ճանըմընն սէլամէթինի պուլյըմտա հանկը ճիհէթ օլուրսա օլսուն, տէյօր իտի.

Կասթօն, պէյհուտ թէչչ վէ հէյէճանէ տիւշմէյէպ, կիւյա մէյտանտա հիչ պիր թէհլիկէ եօգ իմիշ կիպի ագլու մէթանէթինէ ասլա խալըլ կէթիրմէյօր իտի, պիւթիւն

ժէհարէթ վէ ճէսարէթինի թօբլայարագ սուլըն ճէրիյանընա թէպահիէթ իթմէքլէ պէրապէր, հարաքէթինի պիր ազ ճէրիյանըն աքսի ճիհէթինէ մէյիլլէնտիրմէյէ զայրէթ իտիյօր իտի. չիւնքի քէնտինի սույա օրթալամա գաբտըրմըշ օլսա, հէման օ անտէ իշ իշտէն կէչէճէյինի պիլիյօր իտի։

Նէհրին պու ճէրիյանը, միւտհիշ վէ թէհլիքէլի օլտուղու գատարտա զարիպ տիր, պու զարապէթտէ ճէրիյանըն տայիմա սօլտան սաղա վէ սաղտան սօլա թէպտիլի իտթիգամէթ իտէրէք, կեահ պու վէ կեահ օ պիր սահիլի թախրիպ իթմիշ տիր քի, հանկը սահիլի խարապ իտէր իսէ, միւթլաղա օ պիր սահիլին անա մուգապիլ օլան ճիհէթի խարապ օլմագտան մահուն գալըր։

Կասթօն, իչինտէ պուլունտուղու Նէհրին հէր պիր ահվալինէ թէմամը իլէ վազըֆ օլտուղունտան, սուլարըն ճէրիյանընը պիլտիկի կիպի. Գըլամօրան չաթօսընտան պիր ազ էօթէտէ Նէհրին պիր չզգընթըսը օլտուղունըտա պիլիյօր իտի. սուլար՝ պու չզգընթըտան սօնրա պիրտէն պիրէ չիտէթ բէյտա իտէճէյինի պիլտիկի ճիհէթլէ, իչթէ պու սիւրաթը ճէրիյան իլէ վէրպըրի իւղէրինէ տիւչէճէյինի հիսապլայօր իտի։

Ֆիլհագըգա Կասթօնըն պու հիսապը նանլըշ չզգմատը, պիր ճէրիյանը մայիլ քէնտիսինի պիրտէն պիրէ վէրպըրի սահիլի իւղէրինէ աթը վէրտի. չուրասընըտա սէօյլէմէյէ ունուԹմայալըմ քի, էկէր Կասթօն օլանճա իհթիյաթընը իճրա իթմէքտէն կէրի տուրմուշ օլսա իտի, Նէհրին ճէրիհանը իլէ պէրապէր ագըպ կիտէրէք մահվ օլաճաղը չիւպհէսիղ իտի։

Ֆագաթ պու ճէրիյան, քէնտի զաննը վէճհ իլէ Կասթօնը պիւսպիւթիւն սահիլէ աթմատը, քէնարտան խայլի ուզագ գալմըշ իտի։

Կասթօն, թօբ ազգընտան Ֆըրլանան կիւլէ կիպի պիր սիւրաթլա էնմէքտէ իքէն, վէրպըրի բարդը իչինտէ քէնտի-

նի պէքլէմէքտէ պուլունան սէվկիլի վալանթինինի պիր խէյալ կիպի կէօրմուշ իտի։

Իչթէ պու խայալի կէօրմուշ օլտուղու մահալտէն չօգ աչաղը պիր մահալտէ, նատըլ կիթտիյինի քէնտի տախի հըսսիյէմէտիյի հալտէ սահիլէ թէգարրուպ իյլէմիշ իտի. գարայա չըգմագ իչին օլանճա գուվվէթի իլէ օղրաչմագա պաչլատը, այագլարընըն նէրէ տօգունմագտա օլտուղունը հըսսիյէքէ իքի տէֆա պատմագա օղրաչտը իսէ տէ, իքի տէֆասընտա տախի ճէրիհանըն չիտտէթինէ մուգավէմէթի կուվվէյտի տէվրիլտի, թէքրար ճէրիյանէ գաբըլըպ կիթմէք իւղրէ իքէն, էլինէ թէսատիւֆ իթտիրէպիլտիյի սէօյիւտ տալարընը նագալայարագ, քէնտինէ չէքիպ սահիլէ չըգմադա մուվաֆֆագ օլապիլտի. իչթէ Կասթօն պու սուրէթլէ վէ ատէթա մուճիղէ գապիլինտէն օլարագ սէլամէթի պուլտու։

Կասթօն խէյլա օլտուղունը կէօրինճէ, նէֆէս ալաճագ պիր միւտտէթ պիլէ տուրմայըպ հէման վէրպըրի իսթիգամէթինէ տօղրու սիւրաթլա գօչարագ բարդըն տախիլինէ կիրտի։

Կասթօն թամ վագթինտէ հէթիշմիշ իտի, չիւնքի պիչարէ վալանթին, շիտտէթը մէյուսիյէթ վէ հէյէճանտէն արթըգ քէնտինի պիւթիւն պիւթիւնէ զայպ իտէրէք հայաթ իլէ մէմաթ արասընտա պիր հալ քէսպ իթմիշ իտի, պէտպահտ գըզճըպագ Կասթօնա օլան մուհապէթինին տէրճէյի շիտտէթինի կէօսթէրիր պիր թամր վէ սէտտա իլէ.

— Ա՛հ, սէ՞նմիսին... Կասթօնըմ, սէ՞նմիսին, տէմինտէն պէրի իթտիխիմ նիյագ վէ տուալէր ագըպէթ ճէնապը Հադգըն նէզտինտէ գապուլ օլտո՞ւմը, տէյու պաղըրտըղընտա, Կասթօն ճէվապէն.

— Խա՛յըր վալանթինիմ, օլմատը... գապուլ օլմատը, տէտի.

Մատմազէլ վալանթինին մէյուսիյէթի պիր գաթ տա-

հա արթաը. Կասթօնըն սուբէթը իֆաաէսինաէն պիր եէնի հէմաէ բէք պէօյուք պիր ֆելաքէթէ օղրամըշ պուլունաուդ-լարընը անլայըգ, ադիմ պիր հէյէճան իլէ շու ասթիաէքի աէօղլէրի սէօյլէսի.

— Նէ՞ վար, նաասըլ ֆելաքէթէ օղրաաըդ... Նի՞չին հայաթընը թէհլիքէյէ գօյարադ նէհրի կէշմէյէ գադըշ-ադն, սէնին հայաթըն պէնիմճէ հայաթըմ աէյի՞լ մի տիր. ա՛հ, Կասթօն, քէնաինէ աճըմաադն իսէ պանաաա՞ մը մէր-համէթ իթմէաին... սէօյլէ նէ՞ օլաու.

— Նէ՞ օլաճադ... աշգընըգըն էարադը հէր թաադաֆա աու յուլաու, չիմաի շու սաաթաա պիդիմ թէաշուգընըգ քէօյ-աէ քի՞մ պիլիր քիմիէրի կիւլաիւրիւա էյլէնաիրիյօր.

Պիչարէ Վալանթինն, պու աէօղլէրի իշիաինճէ եըլաը-ըընաան վուրուլուշա աէօնիուդ իչի էլլէրի իլէ եիուգիւնիս գաբաադը, շիաաէթլի պիր ֆէրեաա իլէ պիր գաչ սաըմ կէ-րի չէքիլաի.

Կասթօն տախի, շիաաէթը հէյէճանընաան նաչի ագ-լընը զայդ իթմէկ կիսդի պիր հալէ կէլէրէք. շու իֆաաէտէ պուլունաու.

— Հէյէ պիր քէրէ պագընըգ, իչի ֆամիլիաանըն նէք-աիկէրէ օլան նէֆրէթլէրի պիդիմ պաշըընըգա նէ՞ ֆելաքէթ-լէր աչաը, պիդիմ մուհաադպէթը ճիաաիյէ վէ սաֆիյէմիդին իսթիրաֆը եիուգէրի գընգաադան աէյիդ, պէչիի մէյաանէ չրգմաաը իլէ իֆթիխաար օլունան հրասիյաթը մուգաաաէսէ-աէն իչէն, պիդ պուանը պէօյուք պիր ըէղալէթ վէ ճինայէթ իսթ կիսդի կիղէմէյէ մէճաուր օլաուդ.

Զէվալը Վալանթին, քէմալի մէյուսիյէթինաէն նէ՞ աէ-սիի պէլլի օլմայաճադ պիր սուբէթլէ.

— Ա՛հ, եա Բաադիմ, էն նիհայէթ գօրգաուղումուդ պաշըընըգա կէլաի, հէր էարաընընըգ մէյաանէ չրգաը, մահվ օլաուդ, աէսի.

Կասթօն, պիր աղ էվվէլ նէհրին աէհչէթամիդ ճէրի-

եանը իչինաէ հայաթ իլէ մէմաթ արաաընաա եուվարըան-տըգը պիր գէմաինաէ պիլէ, սօուդ գանընը մուհաֆադա իչ-լէմիդ վէ էօլիուժէ պիճիճթուրանէ պադմըշ իրէն, Վալանթի-նին պու մէյաանէ աէտաաը քէնաինաէ, պիւթիւն գօւվ-վէյի միւարիքէ վէ ադիյէսինի մահվ իլլէչէճէք աէրէճէաէ պիր հէյէճան հուսուլէ կէթիրմիդ իսի. պինաէն ալէյհ, ամանէ կիսդի պիր հալ իլէ.

— Սէնին մուգաաաէս նամընը աղրգարընա ալմադա ճէաարէթի իաէն մէլունարըն, խաադիալէրին, ճիւմլէթէն վի-ճուտարընը ամունաաան գալաընմադա մուվաֆֆադ օլա-մաաըմ, եալընըգ իչիսինի կէգէրթէգալիդիմ, ամիկէրլէրինին-աէ ճանընը ալամաադղըմ իչին բէք մէյուսըմ, բէք միւ-քէաաէրիմ, աէյինճէ, Վալանթին, թաարիֆի զայըի գաալիլ պիր էնաիչէ իլէ.

— Ա՛հ, աման եա Բաադիմ... Կասթօ՛ն, աաա՞մ մը էօլաիւրաիւն, գաթի՞լ մի օլաուն, աէյու հայդըրըը.

Վալանթինին պու խէվֆ ու խէլէճանը, Կասթօնըն պիր աղ ադլընը պաշընա թօղլաաըղընաան, կէնճ գըզըն թէէ-սիւրինի թէաբինէ չալըշարագ.

— Էվվէ՛թ աէվկիլիմ, աաէմ վուրաուս, իչթէ պուանըն իչին էօլիս թէհլիքէսինի կէօզէ ալաըրըգ նէհրի եիուգէրէք կէշաիմ, սահա պիր աղ էվվէլ ժանաաարմալար պէնի եըրթը-ճը պիր հայվան գօվալար կիսդի չիաաէթլէ թէագըգ իսի-յօրլար իսի, էլլէրինաէն գաչարմ, չիմճի իսէ կիղէնմէք էլլէրինաէն ֆիրար իթմէք իսթէյօրուս... աէտի.

Վալանթին, նէքսիկէրինի մութէագըգէն օղրաաըղը պու սարդէլէրին թէէսիրի իլէ թէէրքը հայաթ իթմէկիչին-աէն սօլայը չաշըրմադա չայան իսի, հէման թիթրէք պիր սէսա իլէ.

— Նէ՞րէյէ գաչադիլմէք իւմիւտինաէսին, աէյու սօր-սու.

— Ա՛հ, սէվկիլի Վալանթինիմ, նէ՞րէյէ գաչաճադըմը,

նէ՞ օլաճապըմը, իսթիդպալին պանա նէլէ՞ր հապըրլատըդընը պէն պիլիյո՞րմալըմ... պունլարը նա՞սըլ քէշֆ իտէպիլիրիմ. նամըմը վէ գըյաֆէթիմի թէպաթլ իտերէք ափյաղը էճնէ-պիյէ ֆիրար իտէճէյիմ.

Կասթօճ, վալանթինատէն պիր ճէվապ ալապիլմէք մադ-սատը իլէ ափըքիթ իմոթ, պիր միւաէթ պէքլէմի, ֆա-գաթ պու ճէվապըն զուհուր իմմէոիյինի կէօրիւնճէ, պիր չիտաէթը ֆէվգէլատէ իլէ շու ամիտէքի ռէօյլերի ռէօյլէտի.

— Ֆիրար իմմէզատէն ադատմ ակընի կէօրմէք իսթէմէք-լիյիմին ռէպէպի իտէ, հէր քէսին պէնի թէկրք իյլէմիշ օլաուդ շու ատամոռ մուհապէթինէ իմխանատըմ հատէպի իլէ, ակընին թարաֆընատան ապա ունուտուլմայաճադըմա հիւքմ իյլէտիյիմուէն, ոճն արզուլարըմը ատնա պիլտիրմէք իչին տիր. էյ ռէվկիյի վալանթինիմ, հադըդ ամթը մէլէյիմ, ափունէտա-տաքի բաղըթալարըն էն գուվվէթլիտի էն շէտիտի, էօմիւր-միւզ նիհայէթի պուլատնայա գատար գամի օլատնմասը զայըի գապիլ պիր սուրէթոռ իմխիդի պիրի պիրիմիզ բաղթ իյ-լէմիշ տիր. էվվէ՛թ, վիճատան մահքէմէնի հատուրըննա ակընպէնիմ մէշրու զէվճէմնին, ակընին հայատըն պէնիմ, պէնիմ հայատըմ ակընին օլմուշ ատըր. ա՛հ վալանթին, պէն սէնսիզ իտալընըդ օլարա՞գ մը ֆիրար իտէճէյիմ, պանա ըէֆագամի իմմէյէճէ՞քմիսին. մէմլէքէթխուսէն, ֆամիլիատանատան, հէր պիր շէյիմսէն այրըլմագ կիպի օդրայաճադըմ կէօնա կէօն ագըլատա, ֆելագէթլէրէ, պիր ոռ ակընին իմիմիրագը՞ն մը զամմ օլաճագ...

— Կասթօճ, Ալլահ աշգընա օլսուն...

Կասթօճ, վալանթինին ռէօյլերինի ադոթ մանապէ ալա-բադ ագիմ պիր հէյէճան իլէ շու ռէօյլերի իլավվ իյլէտի.

— Ա՛հ, հադդըմնա օլան բահմ ու շէֆագամիընը պէն զամէն պիլիրիմ, հալընըդ օլարագ ֆիրար իմմէգլիյիմէ կէօ-նինուն հիշ պիր վագըթ բաղը օլմագ. պէնիմ ռէվկիյի վալան-թինիմ, ակընը, օդրամիշ օլատնդամ ֆելագէթինին ընըֆընա օր-

թագ օլարագ. ընթընրատըն հէբիսինի պանա չէքտիրմէք իս-թէմէզսին, ա՛հ էվվէթ, իրիմիզ պիրլէշէճէք, պէրապէր ֆի-րար իտէճէք օլուր իսէք, պիրթիւն թէէսիւրաթըմ մահվ օ-լուր. հայատ գաշալըմ ռէվկիյիմ գաշալըմ, ակընն կանընմնա օլատուգատան ռաննատ հիշ պիր շէյատընն գօրդմամ, սատատէթ-միզի միւտաֆատա իմմէք իչինն հէր շէյի կէօդէ ալտրընրըմ, հէր շէյէ գալէպէ իտերիմ. էյ ռէվկիյի վալանթինճիյիմ, հայատ էնիրիս, էօլսէք տէ իսէլատ օլատագ տատ պէրապէր օ-լալըմ, իսթիդպալիմիզատէն, սատատէթ վէ մուհապէթիմիզ-ատէն իւմիւտ վար օլմագ դէմնանը իչինէ հուլուլ իմմիշ տիր, տուրմա հայատ գաշալըմ ռէվկիյիմ.

5

Կասթօճ պու ռէօյլերի ռէտիքատէն ռաննատ, չըլտրըմըշ կիպի պիր չիտաէթի վէ սիւրատի իլէ, հէյքէլ կիպի ռաննուշ գալընշ օլան վալանթինին պէլինէ ռատրլատագ սիւրիքլէյիշ կէօթիւրմէյէ պաշլատը.

Կասթօճընըն հէյէճանը արթռըգճա թագը ու հարաքեռ-թընատքի չիտաէթի վէ զարատէթի տոսթ արթրագ, պիւ-թիւն պիւթիւնէ նէ ռէօյլէտիյինի վէ նէ հարատրընը պիլ-մէդ պիր հալէ կէլմիշ իտի. լաքին վալանթին ռէլիգանլընըն թէէսիւրինի թէգրինէ չալըշատագ, քէնտինի հատաշճա գօլ-լարը արատընատան գուրթարմագա մուվաֆֆագ օլատու. պա-ռէհու զայէթի մահզունանէ ֆագաթի միւէսսիր պիր ռէտա իլէ.

— Չէվալը Կասթօճնըմ..., պու արզուընըզընն պու թէգ-լիֆինինիզին իճրատը պէնճէ միւմքինն ռէյել տիր, ռէտի.

Կէնճ գըզընն պու մէմնուլնն զայըի օլան բէտտի, Կաս-թօճնը զիյատէտի իլէ մէյուս իչլէտի վէ պինատէն ռէէյհ.

— Միւմքինն ռէյել տիր հա՛..., ռէյու միրրըյատնատը,

— Էվվէ՛թ աէվկիլ Կասթաներմ միւնիւն աէյկ սիր. սիրին իլէ պէրապէր պուլունաուգաան սաներա նէ գաատար ֆէլաքէթլէրէ օղրամիշ օլաամ՛նէ գաատար ըղթըրապ չէ քաէմ, պունլարը հէր քէնաթմաճ պիրէր սաատէթ աատ իսէճէյիմի սիղ պէնաէն էյի պիլիրսինիզ, լաքին պէնիմ սիղէ գարշը օլան ինհապէթիմէ վէ սիղաէն ապա այրըլմադըգ, սիրին իլէ պիրլիքաէ ֆիրար իթմէք խաուսաընաագի արզույի շէսթաթմէ զալիպ կէլէն պէօյուք սիր գուվվէթ վար սըր քի, օ ատա աէրիհաէ իլլէմիշ օլաուզամ վազիֆէ սիր։

— Լաքին թէաշուգըմըզ հէր թաւաֆֆաան աուչուրաագ տիլլէրսէ սաաթիման օլաուգաան սաներա, պուրաատա նաա՛ըլ գալապիլէճէքսինիզ։

— Նէ աէմէք իսթէսիյինիզի անլայամնայօրում ազիզիմ, նամուս վէ իֆֆէթիմիզին ինհով օլաուզաունը՞ մը պիլսինիզմէք իսթէյօրսունըզ. բամէթ ու նամուսում պու կիճէ գահվէխանէսէ վաղաա կէլէն հաատէ, եանի թէաշուգըմըզըն մէյսանէ չըգմասը իլէ պօզուլմամըշ սըր. պէնիմ նամուսում զաթէն աէնինէ միւնասիպէթ բէյսաս իլլէսիյիմ կիւնահէն պէրի պօզուլմուշ իսի. սիւն պու կիւնահէն սահա նամուսը՞ մը իսիմ, սիւն նէ իսէմ պու կիւն եինէ օ սէյի՞լմիյիմ. խալգըն զէմմի, իսթիհզասը, պէնիմ վիճահանի օլան ըղթըրապաթըմսան սահա զիյասէ՞ մի պանա թէէսսիր իսէր զաննընաա պուլունաույօրսունըզ... աւհ, սինհվ օլաուզումը չօգսան պիլիյօրում, պունը խալգըն լիսանընաան սուֆիսաալըզընսան էօյրէնէճէք սէյլիմ...

— Լաքին սէվկիլիմ պու սէօզլէր...

— (Սէօզինէն քէսէրէք.) Կա՛սթան, պէն սէնի կէօսիյիմ, լաթիֆ սէսանը իշիթմիյիմ, էլիմի էլինէ սօզունաուրսաուզում վազըթլար, հէր սէրսինի հէր սիւրլի ըղթըրապլարըմը ունուսուր իսի իսէմ սէ, սէնսէն այրըլըզգսան սօներա սինհվ օյնուշ պիր գըզ օլաուզումը սիւչինէրէք տայիմա զարի զարի ալլար իսիմ։

Կասթան, թարիֆի զայրի գագիզ պիր հայրէթ իչինսէ գարմիշ օլաուգու հալսէ, մաչուգէսինէն պու սէօզլէրինի սինէլէյօր վէ օ էսկի Վալանթինի չու սաաթսա պիսագիթիւն սէյիշմիշ, պաշգա պիր գըզ օլմուշ զաննն իսիյօր իսի, չինգի Վալանթինին պու գաատար սէգաթի վէ մէթանէթը էֆֆէնտիսէ մնայիր պուլունաուգունը գամսան մէմնուլ իթմէմէքսէ իսի։ կէնճ գըզըն պէյսան իլլէսիյի պու ֆիկրիլէրի սինէլսիքսէն սօներա.

— Հայսէ խալգըն զէմմի ու ֆաաբլլարընը վէ խոթխզալէրինի հիչչ սայ, ֆագաթ վալիսինէ գարշը նէ՞ եապաճագսըն, սէյու սօրսաս։

— Իշթէ սաըլ պէնի ֆիրար իթմէքսէն մէն իսէն ֆիքրը, վալիսէմէ գարշը օլան վազիֆէմ սէյի՞լ մի սիր. նամուսումը բայրմալ վէ իֆֆէթիմի ինհով իթմսիքսէն սօներա սինէնաաա պէնաէն պաշգա քինսէսի պուլունմայան վալիսէմի, քէմալի մէյսանիչէթ վէ ըղթըրապաթի իչինսէ պըրապըգ սաա սէվսիյիմին արզասը սըրա՞ մը կիսէ յիմ... պու օլուր ի՞չ մի սիր։

— Վալանթին, սիւչինէրէմիզ կիսուպ հէր չէյի վալիսինէ սէօյլէյէճէքլէր սիր, պինաէն այէյհ վալիսէն պաունլարը խապէր ալընճա սօներա սէն նէ՞ եապաճաղը։

— Նէ՞ եապաճաղըմ... զամէն իթմիշ օլաուգում խաթանըն միճադաթը մինէվվէյէսինի չէքմէքսէ օլաուգում կիսի, մաասիյէսինին սէ կէօրմուշ օլուգում. վալիսէմ, պիր իհանէճէք քէրիմէսի Վալանթինին, նամուսընը բայրմալ իթմսիքսէն սօներա, սէվսիյի զամը թէապըգ իլլէմիշ օլաուգունը խապէր ալաճագ օլուր իսէ սահա՞ մը էյի սիր, օ զէմանի պիրինճի խաթամը իրինճի հարաքէթիմ իլէ թէշսիսա իթմիշ օլմա՞զըյըմ...

— Լաքին պուրաատա գալսըդճա սիղ...

— Էվվէ՛թ, պուրաատա գալմագ պէնիմ իչին բէք պէօյուք պիր իշքէնճէ օլաուգունը պիլիյօրում, գագաթ պէն պու իշքէնճէյէ պու ճէզայա միւսթահագ օլմասը՞մ մը։ ա՛հ,

աէվկիլիմ Կասիման, պիտ խրիմիտ ան մէտատանէ պիր բա-
յսյէ ետիմիշ իտի իսէք ան, պու բայանըն միւահիշ պիր
ասպահը ալատադանը նազարը իտադաթրէ ալմանիշ իտիր,
եյլէ ան՚հշէիմիս պիր կիւն կէլէճէյինի հիսապ իմմէմիշ ի-
տիր, իշիմ ա նէմին ֆէլաքէթի կէլտի չամտար. պիտ նէ՞ գա-
տար տիմանէ, նէ՞ գատար թէապիրտիտ վէ իհթիյաճտըդ
քիմնէյէր իմիշիտ քի, վազիֆէ վէ նասիհա խապրիհնամէ-
յի մէտատիյէիմ, լէզզէթլէրի, իյա նէհայէ աէվամ իտէր գա-
նըն իմմիշիտ. իշիմ ատյրէյի գանան վէ նասիհա խապրիհնամէ
ալան հադրաթամը նազէճանըն, կէճ վէ ետա էրթէն նէքթէ-
ճէյի վէիմիէան, իշիմ պէզյէ ան՚հշէիմտիտ պիր կիւն գա-
հար իտէր. իշիմ չիմնի քէմալի մահճանտիյէիմէ պաշըմըզը
աչտըդյա էյիտ, հէր տուրլի հադաթամէ գանիչանմադան
պաշգա չարէ գալմադը.

Պիչարէ գըզճըտագըն պու իհթատամը, պու ատուգ մու-
հապէճամը Կասիմանըն հիսապէիմնի թահրիտ իմմտի, պինաէն
ալէյհ հէյէճանըդ պիր սէս իյէ.

— Եա՛գ, պէզյէ աէզյէմէ վազանթին, ան՚նին նամինա
իտիչէն քիշիտ պիր թարիտ վէ հադաթէիմէ թահամմուլ ի-
աէմէյէրէք, պու գատար ֆէլաքէթլէրէ աէգէպիյէթ վէր-
միշ ալատադտը պիլմէյո՞ւնուրն, աէտի.

— Հէյհա՛թ... քիաշքի պանա խոիչէճէք թահգիրտիթ
եամլընըդ անտաէն իտադաթէիմ գալմիշ ալատ իտի. ա՛հ, պէն թահ-
գիրտիթըն ատհա պէզիրյէրինի ատհա ան՚հշէիմյէրինի
պէքլէմէ քատէյիմ...

— Ան՚նա մի աէվկիլ վազանթինիմ... Ալլահ աշգընա ա-
ատան աէզյէ նէ՞ ան՚մէք իտիմէյէտաան.

— Կասիմա՛ն, պէյքի պանդատան ատնրա...

Զամանը գըզճըտագ, պաշյատագըդ աէգուհէն իմմտամ իտ-
աէմէյատագ պիր միատէթ ատրատագտան ատնրա.

— Հի՛շ, հիշ, պիր շէյ եագ... ատէթա չիլտըրմիշ կի-
պի նէ՞ ան՚էէվէիտիմի պիլմէյէյտուտ, ան՚յա միլրէյատանադը.

Էկէր Կասիման, փէնտի հիսաէթի վէ հէյէճանընա գա-
ըըմիշ ալինագտագ տա յատանթիհնին պաշյամիշ ալատադը աէգի,
ատնրատան սիքիթի իյէ կէշիշտիրմէք իտիէտիյինէ տըդգատ
իմմտիշ ալատ իտի, պիշտրէ գըզատան հէնի հէնի պիր ֆէլա-
քէթի տահա իտադաթը ալատճագընա հիչ շիւպհէտի գալմադ ի-
տի. Ֆագաթ Կասիման պուդա տատա տըդգատ իմմտէյտա
աէգպինէ տէվամ իտէրէք շու իֆտատտան պուլունտուդ.

— Խա՛յըր աէվկիլի վազանթինիհիյմ իտա՛յըր, ան՚նին գան-
նընն վէճհէ հէր պիր իտմէտտիդ հէնուդ մահմի ալինմիշ ատր.
պէնիմ մէտյատիյէթիմ վէ իտի իրհանտի ու նիյագտագըր քէ-
տէրմէ իհէտսիր իմմտի գանն իտէրիմ. պէն պուրատան ֆի-
քար իտուդ իհէհլիքէտէն տայիմ ալունճա քէնտիտինէ ճագըմ
մէքթուպտար, վէ պիրտաէրիմ Լյուքինին, քէտէրիմին
պէնիմ լէյհիմէ ճէլտը ըըդգատ ու մէրհամէթի իտուդ ալը-
ատա կէտտիէրէճէյի գայրէթի վէ իդատճիտի ատյէնճէտ, քէ-
տէրիմի պու պագատ իդնայէ մուվաֆֆագ ալուդ գաթիհէ-
տէն էնէ գանտա գէմճէ ալինդ իշդէ իհտիէ իմմտիրրիմ.

Վազանթին, Կասիմանըն պու տէդգէրճտէն իշդիմիշ
կիպի պիր իհտիսատա պուլունտուդտան ատնրա.

— Ատնա՛ն, եա՛ Բոդգիմ, նէ՞ տէյէ յօրատաւ, ադագ-
հա՛, քէտէրինդ հիշ պիր վադըհտա գէյէ պիր հտյէգատ
պուլունմատըն.

— Նի՞չին.

— Անըն իշին քի վազիտէմ, քէտէրինիգին պու հտյէգինի
գտհինէն քէտա իտէճէք տիր, հէր պիր շէյի իմհիտաճի իմմ-
մէք լազըմ կէլէն շու ֆէլաքէթի գէմճէրճտտա տիգ անը տա
իտագէր վէրմէյիմ քի, վազիտէմ գէնի գազինի գէնիգին պիր
ատէմէ վէրմէք իշին նէմին իմմտիշ տիր. տիգին քէտէրինդ
իտ տահիտ տէրմէքի տէյիկ տիր.

Կասիման, կէնճ գըզգին պու տէդգիճտէն գէնտա հայատ
միհնէթէր ալուդ, իհէհատ ֆիճնի իյնո իտէր պիր ատ-
բէհտէ.

— Նէ՛ զարիպ Հալ..., պու թաղխանա պուլունան պիր վալիակ իչի՛ն մի պէնի ֆէնա խոխօրսուն, ահմո։

— Նէ՛ եաթսըմ, վալիակ պուլունուչ, անդն եչիլիսի քհօթխուլիսի Հապդրնաս պիր հիւքիւմ վերմէք սէլտհիլէթխան հայդրդ ահչիլսի, պէնիմ վազիֆէմ պուրադաս գալմասի իչնաղ խոխյար պէնաէ գալըչօրսուն, վալիակիմին արգուսընա մուխալիֆէթի իմմէք իգիթխասըլըն խարխնէնաէ տիր։

Վ՚ալանթին չու սուրէթը ֆիսաահսնէնէն ֆիրար իմմէմէք խաւսուրնաքըն Նիչէթինին գալմի օլուսա անքաշըլըչոր խոր, Կասիմ՝ պու պադակ խաՀէչի բէնա վի Նիչյազսըրդն Հէր պէչհուաէ օլաճաղրնը անկոպատագ, մէչյուսանէ վի միխէչխի փանէ պիր ահաս իչէ։

— Ա՛Հ, Վ՚ալանթին, պէնի Հիչ ահմահչո՛րնուսրն, ահչյու Հայդրդրսոր։

— Կասիմ՛ն, սէզգէսիչինիզի սուչիւնէրէ՛ք մի սէզգէչյօրսունդզ։

— Խա՛յրդ, խա՛յրդ, սիզ պէնի սէմմէչյօրսունդզ մնասնաղէ, պունդ եչիաէն անկոյօրսու՛ն, չիւնքի էկէր սէմմիշ օլսա խոխնիզ, սյդրդնաղ իւդրէ պուլունադուսունուզ չու իֆթիթրադ պէնանքնաս, պու գաւսար ահմանէմ, պու գաւսար ճէսարէթ, պէզգի սէրչին գան իչէ ասուդ պիր եօլսա պէչյոնդր էֆքհար խաՀմդզ խոխնիզ...

— Կասիմ՛ն...

— (Ահօպուն քհաէրէք.) Խա՛յրդ Վ՚ալանթին, խա՛յրդ, պէն սիզի՛ սիզին պէնի սէմմէքաէ օլաուդունուզ կինչի սէմմէչյօրսու՛ն, սիզաէն սյդրդնդզսոն ասնդա պունա սուրնէսյդր պախչ իմմաէլէր կէօրմէ՛ կէօրմէզ, սիզի գալ իմմէչ, սիզաէն սյդրդնաղ պէնիմ իչին եօլմէք սէմմէք տիր։ պիր ապ էմմէլ աաէմա պիր սուրէթը մուճիզքհանաէնէաէ գուրմուչ ուլաս Հայաթդրնը, կիսէչիմ եինէ Լան նէհրինին սէՀչէթսիզ ապրնիքսընա իչէրդ խաէչիմ, չիւնքի պիր ապ էմմէլ բէնչէչի մէֆքհաէն խէլաս իմմէչէ օգրուչսըզդր Հա-

չոմի, չու սոսախաա պէնիմ իչին չէքմէմէզ պիր ըգիքըրսոզ, թահամմուլ ալունմազ պիր հիւք ալուզ գալըզ։

Կասիմ՛ն, պու ճանիսըրաչ սէօզլէրի սէզգէսիքսէն սոնրա, Հապըզսաիէն իէէրդը Հայաթի իմմէք նիչէքի իչէ Լան նէհրինէ սօզրու սալըրըսոր իսէ սէ, Վ՚ալանթին սէրհալ եապասընաս սորրյորսոգ։

— Է՛յվա՛Հ, սիզին մունհասէմինիզ պուդսան իզսըզ՛իմ մի սիր, սէչյու Հայդրդրսոր։

Կասիմ՛ն, պիւսիւքխան չաչրսըդ, ալընճա ճէսարէմ ու մէմանէքհինին գալոգ իսէրէք։

— Ճաչյոդրդսաս նէ՛ եաթսըմ, պուդսան սոնրա պէնի Հայաթիէ բուզի իսէրէք նէ՛ գալը, սէմմ։

— Կասիմ՛ն, ճէնսոզ Հապդրն իմսալէմինէաէն իմիւսա գէսիլմէգ, խոխիզ պալխմիգ մէկէր սոնրն ճէսոր գուսուրէմինէաէ սէչյի՛չ մի սիր։

Կէմիսի պաճրդգ սա պիր սէրնէզի Հասմինսոզ իչինաէ գալան պիր սասէմ, ա սրալրդ էլինէ կէչէն պիր խոխուա բաչչասընա սէլտաէքհի իչին նա՛սըլ իւմիւտսուզ օլաբաչ սասըրըր իսէ, պու ա խոխիզ պալ ա սէզգի սոսխ Կասիմ՛ոն պիՀնինաէ իչիէ էօլէ պիր չուլէչի իւմիւտա ուչանաբրմիչ խոխ, պինաէն ալէչՀ պիրսէն պիրի խոխրը խէզէսոխուլ խաՀրէք։

— Մասէմ քի սիզ էմի խոխյոսունդզ պէն սէ ճաչյահաճադրմ, գահրխանդրնաբի պիր սէգոխ մի մէմանէքհ իլէ Հէր սիւրի գիլոգէքհէ կէչյու ա կէրէճէչյիմ, պիքհըն մունդրնէլէ գալոգ իսէրէքյիմ, վալանթին սոխ՛՚ն մի խոխէչյոր, պէնկին սոսնա՛ա մի սոյոր բէք ալա, պէն սէ պէնկին ալունագա չաչրչահաճադրմ, իւչ սէնէչէ գասար ճա սահիգ սէրմէքհ ալուրսուզ մի ճոխսոա ա ուգուրսոա էօլնը կիսէրիմ, սէմի։

Վ՚ալանթին, էլլէրինի սէմնչէ ասդրս գալոբրրդգ կասիքհաձրն պէօլէ ճոկէհանի օլարագ քհէգոխուլ գիլմէք իսէմիչ

օրնաբնուան ասլայը, անասմիսլ պալ ճէնապը Հապդա թէչէքթուրլէր իմմէյէ պաչլասը։

Կասթաճ խե, քէմալի չէֆապաթլա սէվկիխոխճին նուպիւնէ ապֆը նապար իլլէսթրաէն ասնրա։

— Սէվկիլի Վալանթինիմ, ֆիրար իմմէզաէն ապաէմ սիպէ գայէթպիր մնագասաէս էմնանէք թէալիմ խաէճէյիմ, ասէսի։

Կասթաճ, պու սէօզիւնէ միւթէապրիպ ճէպինաէն պիր իրէքլի քրսէ չըգարբպ Վալանթինէ վէրսի, պու քրսէնին սէբսւնինաէ բէաէրինին քէնասնէ վէրմիշ ասուդու վալխաէսի մնակրիպ ար Դրյասնրասնին միւճէվհէրսթը վար խոխ. պասէհս Վալանթինէ։

— Սէվկի՛լիմ, պաճնալ միւթէվէֆֆիլէ վալխաէմին միւճէվհէրսթը ար, պաճնալ իլէ թէզհինին էնասամ իլլէմէյի պէն անճագ սիպէ լայըգ կէօրսիւմ. ասէյսւպ, Վալանթինին միւճէվհէրսթը մէգքսրէլի գապալ իմմէք խասասնրնաա թէրէասիւա ըշհար իլլէմքաէ ասուդունը կէօրնճէ։

— Ապիպէմ, պաճնալրը պէնիմ ամաէթիմ իչին պիր բէհին մէգասինաա ասնագ իւգրէ գապալ իմմէնիպի բէճա խաէրիմ. էկէր իչ սէնէյէ գասար ամաէթ խաէճէք ասւր խաէմ պէնիմ գէմճէմ ասուդ պաճնալրը թագրնրրսրնրգ, ճագ էկէր պու միւասէթ գարթիրնաա ամաէթ խաէմէգ խաէմ պէնիմ էօլմիշ ասուդումը անճայրգ, սիպին միւհասէթինիգ ուդուրրնաա ճանրնը գէասա խաէն պիր ասէմին, սիպէ էալսւ պիր էասոիկսարը ասնագ իւգրէ պաճնալրը հրգիգ խաէրսինիգ, սէսի։

Գիչալէ Վալանթին, թէէսսւբ մէ հէյճանրնասան ճագի հէանկիւբ հէանկիւբ սպասնագասա ասուդու Համալ մէգքսր միւճէվհէրսթը գապալ իմմսի. Կասթաճ խե հինճ քէլասճ սպագ խասւգ չու սէօգլէրի իլսւմէ իլլէսի։

— Սէվկիլի մէլէյիմ, չիմնի սիպէ խաէճէք պիր սան խսթիրհամրմ սահա գալարը, չու սասթաա հէլրքս պէնի էալ-

միշ գանն խոյօր, պէնիմ սէլամէթիսնէ իչիգ հէրքսին պու գաննասա պասլաճնասրնասա սրր. յաբին պէնիմ պու սասրէթլէ հէլաքբսնասն ասլայը բէաէրսիմին սպիմ պիր մէչասնէթի իչինասէ գասլաբգրնաա վիճասանրմ գաթաա բապը օրնայօր, Համբրն սիպ քէնասինիգ կիսսիպասէ իսոխիչար բէաէրսիմէ պէնիմ գասրթասլմուչ օլասուդումը մէ սապ սէյիմ պասլաճնասուդումը թէապիր իսաէճէյինիգ պասնա պիր նէմին իսաէ՞թմիսինիգ։

— Էվէ՛թ, կիսասւգ պու թէապիրի իսաէճէյիմէ նէմին իսաէրիմ։

Ասրթրգ Կասթաճ սէգյլէյճէքլէրինի հէր սէգյլէյիպ պիթիրմիշ խոխ, սրթրգ բէսմր վէսասաէն խոխթիգասաէ իմմէք պէմնանր կէգմիշ ասուդունր հիւրմ իսաէրէք, Վալանթինէ սապրու էյիգիպ սան սէճա օլարապ սապրգրնապա չիճասապ իմսասի խե սէ, կէնճ գրսճրապ իսաճիճ պիր իշարէթ իլէ Կասթաճը պասնասան մէն իսասւգ։

— Նէ՞րէյէ ֆիրար իսաէճէքսինիգ, սէյա սօրսու։

— Մասրիէճայա կիմմէք նիյէթինասէյիմ, անասէն էօքէյէ ֆիրարրմը իէճհիլ իսաէճէք էլգէթսէ ասուդա պիր սասթ պասլաճնուր։

— Ճագաթ սիպ պու հալսէ եալբնրգ ասլարապ եօդա չրգասնագարնրգ, սիպէ պիր սրգասսաչ պիր գրյասփսգ չապրմ սրր, պաճնրճ իչին պէն սիպէ պիրիրի պասլասուր, քէնասինիգ պու սասէմէ էՄիչէթ իմմէք իսասւսսրնասա հիշ չիսգհէ իմմէյինիգ, պու գամ պիգիմ գաճնուրգ պասլաճնան պասգա Մասճօլ սրր գի, քէնասիսի միւասէթը մէսսիսէ Բան նէհիրի իսոգրինասէ կէմիճիլիք իմմիշ ասուդ, պու սէնասթա բէք ճնհիր պիր սասէմ սսիր։

Կասթաճ իլէ Վալանթին պու գարարը վէրսիրսէն սանրդա, իչիսի գիրիլիսսէ բարգրճ քրչիչ գասուսրնասան սրշարը չրգարլար վէ պիր սգ սանրա իսոխիչար կէմիճինին նէգսինէ վասրլ ասուդար։

Իչի գելէ գգէսէ աշրգլար, գասգա Մասճօլը թսնիսա-

տան մամուլ պիր գօլթուգը սանտալէայէ օթուրմուշ աթէշին գարշըսընտա ույուգլամագտա օլտուղու համար պուլտուլար ։

Իսթիյար կէմիճի , կասթօն իլէ Վալանթինի պիրլիքտէ քէնտի գարշըսընտա կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ այաղա գալդըգ կէօղլէրինի օղուշտուրարագ քէնտինի րիւյա կէօրմէքտէ զանն իթտի , Վալանթին տէրհալ սէօզէ աղաղ իլէ ։

— Պապա Մանօ՛ղ, միսիս լը Գօնթ ճէնտարմէրի պաղը սէպէպլէրտէն ոօլայը էճնէպի մէմալիքինէ ֆիրար իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօր , քէնտիսինի կիզլիճէ սանտալընըզա ալըպտա նէհրին սահիլինէ գատար կէօթիւրի՛ր-միսիսինիզ, օրատան խաֆիյէն պիր կէմիյէ պինէճէք տիր , տէտի ։

Իսթիյար կէմիճի , մատմազէլ Վալանթինին շու թէքլիֆինէ գարշը պաշընը սալայարագ ։

— Նէ՞ տէյօրսունըզ, մատմազէլ, տուլարըն պէօյլէ չիտտէթի էօնտասընտա, հէմտէ կիճէ վագթը պու տէտիյինիզ հէման միւմքիւնսիզ կիպի տիր , թէհլիքէտէն խալի օլամայըզ, տէյու ճէվապ վէրտի ։

— Ամա՛ն , պապա Մանօղ, բէտտա իթմէյինիզ, էկէր պու թէքլիֆիմի իճրա իտէճէք օլուր իսէնիզ, պանա բէք պէօյիւք պիր էյլիք իթմիշ, բէք պէօյիւք պիր իշ կէօրմիւշ օլաճագսընըզ ։

— Մատմազէլ, տէտիյինիզ կիպի էկէր պունըն իճրասը իլէ սիզէ էյի պիր իշ կէօրմիւշ օլույօր իսէմ, հէման չիմտիտէն թէզի ւօզ հաղըրըմ. պույուրուն , հայտէ ւօլա չըգալըմ ։

Պապա Մանօղ, կասթօնըն իւսթիւ պաշը սըր սըգլամա ատ վէ չամուր իչինտէ պուլունատուղունը վէ պաշընտա տաիսի շապգասը օլմատըղընը կէօրէրէք ։

— Պէնիմ միւթէվէզիա օղլումըն էլպիսէլէրինտէն պիզէ պիր գաթընը վէրէյիմ, պու ատրէթլէ հէմ գուրտաճա կինիր վէ հէմտէ թէպտիլի գըյաֆէթի իթմիշ օլուրսունըզ. հայտէ պէնիմ իլէ պէրապէր շու օտայա կիրինիզտէ կէյինինիզ, տէտի ։

Կասթօն , աղ պիր միւտտէթ սօնրա հէման թանընմայաճագ սուրէթտէ թէպտիլի էլպիսէ իթմիշ օլտուղու համար , պապա Մանօղ իլէ պէրապէր կիրտիքլէրի մահալտէն չըգտըրար , Վալանթին՝ պուռնար իլէ պիրլիքտէ նէհրին քէնարընա սանտալըն պաղը պուլունտուղու մահալէ գատար կիթտի ։

Պապա Մանօղ, սանտալընըն թանդիմի իլէ մէչղուլ օլմագտա իքէն , իքի կէնճ աշըգլար , ճանլարընը միւպատէլէ իտէր տէրէճէտտէ միւթէէլլիմանէ վէ միւթէէսսիւրանէ պիր սուրէթտէ պիրիպիրլէրինէ սարըլըպ , ղայէթ սուզիչլի պիր համալտէ րէհմը վէտտայը իճրա իթտիլէր ։

Պապա Մանօղ իչինի պիթիրմիշ իտի , կասթօն՝ կիւճ համ իլէ սէվկիլիսինտէն այրըլըպ սանտալա կիրտիքտէն սօնրա , Վալանթինէ ։

— Իւչ սէնէյէ գատար սէվկիլիմ, իւչ սէնէյէ գատար . . . տէյու պաղըրըյօր իտի ։

Պապա Մանօղ, կասթօնա սանտալ տէրունինտէ կիւղէլճէ օթուրմասընը թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա , Վալանթինէ ։

— Ատիյօ մատմազէլ, տէյուպ , գանճասը իլէ սահիլէ պիր քէրրէ տայանընճա սանտալը նէհրին թա օրթասընա գատար սիւրտիւ ։

Պու ապիմէթտէն իւչ կիւն սօնրա Կասթօն , պապա Մանօղըն գայրէթ վէ իդտամը սայէսինտէ « ԹօմԺօն » համինտէ իւչ տիրէքլի պիր Ամէրիգան կէմիսինին անպարընտա կիղլէնմիշ պուլունույօր իտի ։

Մէղքիւր սէֆինէնին գաբուտանը պուլունան Վ.աթ նամ զաթ , էրթէսի կիւնիւ ալէսսապահ Վալբարէղոյա կիթմէք իւզրէ եէլքէնլերի աչմըշ բուբասընա կիտէյօր իտի ։

6

Զէվալը Վալանթին, Նէհրին քէնարընտա պիր մէրմէր հէյքէլտէն տահա սօղուդ, տահա պէյազ վէ տահա հարաքէթլի պիր հալ քէսպ իլլէմիշ պուլունտուղու հալտէ, սէվկիլիսինի ալըպ կէօթիւրմէքտէ պուլունան վէ Նէհրին չիտտէթը թուղէան վէ ճէրիյանընա նազարէն, բէք ացիղ կէօրիւնէն սանտալըն քէմալի սիւրաթլա ագըպ կիթմէսինէ պագա գալմըշ իտի։

Ոու սանտալ, ֆուրթունայա թուֆէուլան քիւչիւք պիր գուշըն, բուղիկտարըն ճէրիհանընա գարըլըպ կիտիչի կիպի Նէհրին չիտտէթինէ թէպալյէթլէ ուչար կիպի կիտէյօր իտի, պիր գաչ սանիյէ սօնրա Նէհրին իւզէրինի գարըլայան սիս իչինտէ սիյահ պիր նօգթա գատար քիւչիւլիւպ, բէք կիւճ ֆարգ օլունմադա պաչլատը։

Կասթօն, արթըգ գաչմըշ թէհլիքէտէն գուրթուլմուշ պուլունտուղունտան, մատամազել Վալանթին օ անէ գատար սէվկիլիսինին ևանընտա կիղլէմէյէ, զալէպէ իլլէմէյէ չալըշտըղը թէէսիւրինէ մէյտան վէրմիշ օլմադըլա հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամայա պաչլատը։

Պիչարէ գըղճըադըն պիր ազ էվվէլ կէօսթէրէպիլտիյի ճէսարէթ ու մէթանէթինի, շիմտի պէօյիւք պիր զաաֆ վէ ֆուրթուր թէագըպ իլլէմիշ իտի։

Վիճուտինին աղալարընտան պիրի էքսիլմիշ կիպի, քէնտինտէ պիր նօգսանիյէթ պիր պայկընըդ հըսս իտիյօր իտի, շիմտի պիւսպիւթինն կէօրիւնմէդ օլան պագա Մանօլըն սանտալը, պու պիչարէ գըղըն ֆիքրինի, գալպինի վէ ճանընըն ալմըշ կէօթիւրմիւշ զանն օլունույօր իտի։

Կասթօնըն հալի Վալանթինին հալինէ գըյաս օլունա-

մազ, զիրա Կասթօն չու սաաթտա գալպինտէ հըֆզ իլլէտիյի պիր իւմիւտ իլէ միւթէսէլլի օլմադտա իսէ տէ, Վալանթինին կէօյնիւնտէ հիչ պիր իւմիւտ եօգ իտի։

Մատմազել Վալանթին, պու անէ գատար օլուպ պիթէն վուգուաթըն տէրէճէյի տէհչէթինի թագտիր իլլէտիյինտէն, արթըգ իւմիւտվարը սաատէթ օլմագ միւմքինօվզ հիւքմիւնէ կիրմիշ օլտուղունը պիլիյօր, վէ իսթիգպալինի նազարը թէֆէքքիւրի էօնիւնէ կէթիրտիքճէ, իսէվֆ ու տէհչէթ իչինտէ գալըյօր վէ քէմալի ըղթըրապընտան նաչի պիւթիւն վիճուտի թիր թիր թիթրէյօր իտի։

Արթըգ շաթօյա ավտէթ իթմէք զէմանը կէլմիշ իտի, աղըր աղըր գալգըպ եիւրիւյէրէք պիր չօգ քէրրէլէը խաֆիյէն Կասթօնա այըլմըշ պուլունան քիւչիւք գաբուտան կիրէրէք շաթօյա վասըլ օլտու։

Օտասընա չըգմադտան էվվէլ, վալիտէօնին պուլունտուղու օտանըն բէննէրէլէրինի նազարը տըգգաթտան կէչիրմէք իչին շաթօնըն էթրաֆընը տօլաչտը։

Մատամ Վէրապըրէնին ևաթտըղը օտանըն բէննէրէլէրինտէ մօմ ըչըղը կէօրիւլմէքտէ իտի. մատամըն միւթատը կիճէնին պէօյիւք պիր գըսմընը քիթապ միւթալաասը իլէ կէչիրիպ բէք կէճ ևաթմագ վէ սապահլարը տախի բէք էրքէն գալգմադ տըր։

Գօնթէս տը լա Վէրապըրի, վալիտէյնէ իթիմատընը լուզումինտէն ֆագլա պիր տէրէճէյէ վարտըրմըշ օլտուղունտան, գըղը հագգընտա հիչ պիր շիապհէյէ վարմազ վէ պինանէն ալէյհ էօյլէ խալի պիր մահալտէ գըղը իչին հիչ պիր թէհլիքէ թաասիվուր իլլէմէմէյինտէն, քէրիմէօնի գայէթ աէրպէսթ պիր հալտէ պուլունտուրմադտա իտի. օ հալտէ Վալանթին կիճէ կիւնտիւզ իսթէմէյի սաաթտա արղու իլլէտիյի մահալէ կիտէը կէլիր, հիչ պիր վագըթտա վալիտէսի թաւաֆընտան պու պագտէ իսթիճվապ օլունմազ իտի։

Մամաֆիհ Վալանթին պու կիճէ քիմսէյէ կէօրիւնմէ-

մէք գայտընտա պուլունույօր իտի, չինդի թուալէթինէէ քի ինթիլամընդլըդ, բէրիչանիյէթ վէ էլպիսէսինին սըրսըդլամ ըսլանըդ վէ պիր չօդ եէրլէրի տախի չամուրլարա պուլունմուշ օլտուղունդըն ասպէպինի, քէնտինէէն սիւալ իտէրլէր իսէ պունա նէ՞ ճէվապ պուլուպ վէրէճէք իտի։

Պէրէքէաթի վէրսին քի կէնճ գընդ քիմսէյէ կէօրիւնմէսէէն օտասընա գատար չընգմադա մուվաֆֆադ օլասիլտի։

Օտա գաբուսընդը գաբատը, պիչարէնին կալընդըդ գալմադա բէք զիյատէ իհթիյաճը վար իտի. տիւշիւնմէք իսթէյօր վէ օղրամընդ օլտուղու տէհշէթամիդ տարպէլէրէ գարշը, հըսախյաթընտա մէթանէթի վէ գուարէթի բէյտա իլլէմէք արզուսընտա պուլունույօր իտի։

Վալանթինն իշ մասասընդըն էօնիւնէէ օթուրտու, ճէպինէէն կասթօնդըն վէրմիշ օլտուղը քիսէյի չընգարտը, իչինի ացընգ զայէթ տալկընդ պիր սուրէթէէ հավի օլտուղու միւճէվհէրսթը մուայինէյէ պաշլատը. էն սատէ վէ էն խաֆիֆ պիր եիւզիւյի ինթիխապ իտէրէք բարմադընտա թագմադ արզույի շէտիտինէ տիւշտի։

Ֆագաթ սօնրա վալիտէսի, պու եիւզիւյի նէ՞րէէտ պուլմուշ օլտուղունդը քէնտինէէն սիւալ իտինճէ, պունա վէրիլէճէք պիր ճէվապը մուվաֆֆըդ պուլունամայաճաղընտան, պու արզուսընտան սարֆը նաղար իթմէյէ մէճպուր օլտու։

Էլինէէն զայդ իթմիշ օլտուղու սէվկիյի աչըգընդըն պու մուգատտես եատիկեարընդը, սօն տէֆա օլարադ պիր տահա բուս էլլէտիքտէէն սօնրա, գօնսօլընդըն պիր կէօզիւնի չէքիպ տէրունինէ գօյտու վէ քէմալի իհթիմամ իլէ թէքրար քիլիսէտի։

Գատէհու կէնճ գընդ, սէվկիյի կասթօնընդա վէրմիշ օլտուղու վատ իդթիդասընճա, օղլունդըն գուրթուլմուշ օլտուղու խապէրը մէսէրրէթի էսէրինի իհսադ էլլէմէք իչին, Մարքի տը Գըլամօրանդըն նէգատինէ կիթմէկ լազըմ կէլտիկինի տիւշիւնմէյէ պաշլատը։

Կասթօն, վալանթինէ պու թէքլիֆի իթտիյի էօնատէ շիտտէթը հէյէճան վէ թէէսսիւրինէէն նաչի, պու խըտմէթին կյֆասը պիչարէ վալանթինն իչին նէ՞ գատար կիւճ վէ նէ գատար թէհլիքէլի օլաճաղընդը նաղարը թագտիրէ ալամադըչ իտի։

Վալանթին, պու վատընդըն սուրէթը իճրասը ճիհէթինի միւլահազայէ պաչլայընճա, պու թէչէպպիւստէքի միւշկիւլաթը կէօզէրի էօնիւնէ կէթիրտի իսէ տէ, նէ չարէ քի պու վատինին իճրասը իչին Կասթօնա եէմին իթմիչ իտի. վատինի թէմսիլին իճրայէ գարար վէրտի, հաթտա պու վատինի գըսմէն օլտուն թատիլ իլլէմէք իչին պիր հիլէ թարիգի տիւշիւնմէչի պիլէ ագլընա կէթիրմէտի։

Վալանթին օ կիճէյի կիւճ հալ իլէ սապահ իթտի, էրքէնճէ գալգընպ կիչինտի. պիր ազ սօնրա գատապանընդն քիլիսէսի սապահ տուսասը իչին չան չալմադա պաչլատընդը էանատէ, կէնճ գընդ հօլա չընգմանընդն թամ զէմանը օլտուղունա հիւքմ իտէրէք աչաղըյա էնտի, խըտմէթճիլէրին ճիւմլէսինի գալգմընդ պուլտու, պունըարդն իչինտէն Վալանթինին քէնտի խըտմէթճիտի պուլունան Միսհօն իսմինտէքի գատընա խիթապէն։

— Էկեր վալիտէմ գալգընպ տա պէնիմ նէրէտէ օլտուղումը սիւալ իտէրսէ, քիլիսէյէ սապահ տուսասընդը տինլէմէյէ կիթտի, տէյինիզ, տէտի։

Մատմազէլ Վալանթին, էքսէրիէն սապահլարդը պու վագըթի քիլիսէյէ կիթմէք միւթատը պուլունտուղունտան, թատկիյի պու սապահդի կիտիշի տէ քիմսէնինն շիւպհէսինի տավէթի իթմէտի։

Պու իշտէ կէնճ գընդ իչին պիր միւշկիւլաթի վար իսէ, օտա սապահ թատընընա գատար ավտէթի իտէպիլմէքտէէ իտի։

Պիչարէ Վալանթին, պիրինճի քէօրիւյէ գատար վարատիլմէք իչին պիր սապթտան պիյատէ մէսաֆէ գաթի իտէճէք վէ օրատան տա Գըլամօրան չաթօսընա կիթմէք իտ-

չին, եւնէ օ գատար պէր եօլ կիտէճէք իտի. ալտէթի տա-
խի տախիլի հիսատ օլունճա, պէշ սահաթտան զիյատէ եօլ
եւրիւմէսի լազըմ կէլիյօր իտի։

Վալանթին, եօլա չըգընճա միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ
սիւրաթլը ատըմլար իլէ եւրիւմէյէ պաչլատը, իյիա իտէ-
ճէյի վատըն քէնտի նազարընտա օլան էհէմմիյէթը ֆէվ-
գէլատէի, քէնտինին չիտատէթը թէէսսիւրի, պիչարէ գըզըն
վիճուտինտէ պէր հէրարէթ պէր չէվիքլիք հուսուլէ կէթիր-
միշ իտի. օ կիճէ չէքտիյի ըղթըրտապ ու մէչագգաթ վէ սա-
պահա գատար տէօբսիւյի կէօզ եաշլարընը ունուտարագ,
ղէվալը գըզճըրագ սատէթա ըուղիկևար կիտի պէր սիւրաթլա
կիտէյօր իտի։

Ղու գատար սայ ու ղայրէթին նէթիճէսի օլարագ, Գը-
լամօղան շաթօսը եանընտագի եապանի վիշնէկլինէ կէլտիյի
ղէման սահաթ սէքիզի կէշմիշ իտի։

Իքի թարաֆը եապանի վիշնէ ագաճը տիքիլի պուլունան
պու եօլտան, շաթօնըն տէմիր բարմագլըղը գաբուսընա
տօղրու կիթմէքտէ իլէն, քէնտինտէն պէր գաչ ատըմ ի-
լէրուտէ Մարգինին օտա խըտմէթքարը պուլունան Սէն
ժանը կէօրիւպ թանըտը վէ տուրուպ մէրդումըն վիրուտինէ
պէքլէտի. հէրիֆ տախի Վալանթինի կէօրիւնճէ ատըմլարընը
սրգլաշըրըպ օ թարաֆա տօղրու կէլմէյէ պաչլատը։

Օտա խըտմէթքարը Սէն ժանըն չէհրէսի բէք մէյուս
կէօղլէրի տախի գըպգըրմըզը գըզարմըշ օլմասընտան, պու
կիճէ անըն տախի սապահա գատար ազլամըշ օլտուղու ան-
լաշըլըյօր իտի։

Խըտմէթքարը, Վալանթինին եանընա կէլինճէ շաբգա-
սընը չըգարմադ կիտի մէրտանմի իհթիրամէ սալա րիայէթ
կէօսթէրմէյէրէք, ղայէթ քիւսթահանէ պիր սէտա իլէ.

— Եաթօյա՞ մը կիտէյօրսունըզ մատմազէլ, տէյու օր-
տու։

— Իվվէթ։

— Էկէր պու կիտիչինիզ միւսիւ Կասթօն իչին իտէ նա-
ֆիլէ եօրուլաճագընըզ, չիւնքի միւսիւ Դօնթ վէֆաթ իթտի,
հէմ տէլիգանլընըն պու վէֆաթը տա պիր մէթրէսի ուղու-
րընա վուղու պուլտու։

Մատմազէլ Վալանթին, պու հագարաթտան բէք զիյա-
տէ միւթէէսսիր օլտու իտէ տէ բէնգ վէրմէմէյէ չալըշտը.
Սէն ժան կէնճ գըզըն պու մէթանէթի վէ սոուգ գանլըլըղընը
կէօրիւնճէ, սէօղլէրինին թէէսսիրսիզ գալմասընտան տօլայը
ճանը սըգըլտը. Վալանթին իտէ քէլամէ ադաղ իլէ։

— Եաթօյա միւսիւ լը Մարքի իլէ գօնուշմագ իչին կի-
տէյօրում, տէմէսի իւզէրինէ, Սէն ժան ադլամադա պաչլա-
յարագ։

— Օ հալտէ եինէ պէյհուտէ իհթիյարը զահմէթ իթ-
միշ օլաճագընըզ, տէտի։

— Նիչի՞ն։

— Զիւնքի Կասթօնըն բէտէրի միւսիւ լը Մարքի տախի,
պու սապահ չիտատէթը թէէսսիւրսէն սահաթ պէշտե թէրքը
հայաթ իթտի։

Վալանթին, մէմնուն զայըի վէ տէհշէթամիզ օլան պու
խապէրի իշիտինճէ, եէրէ տէվրիլմէմէք իչին եանընտա պու-
լունտուղու ադաճա տայանմադա մէճպուր օլտու, վէ քէմալի
թէլաշ իլէ։

— Նէ՞ սէօյլէյօրսուն... էօլտիւ հա՛... տէյու հայ-
գըրտը։

Խըտմէթքարը Սէն Ժան, ղայէթ տէհշէթլի պիր սու-
րէթտէ պիչարէ գըզճըազըն եիւզիւնէ պագարագ։

— Իվվէթ էօլտիւ, տէյու ճէվապ վէրտի։

Սէն ժան, էսկի տոբլզատէկեան խանէտանը նէզտինտէ
եաշայըպ բէրվէրտե օլմուշ վէ անլէր թարաֆընտան թէրտիյէ
կէօրմիւշ պուլունտուղունտան, հէր պիր հալն անլէրէ պէնզէ-
մէքտե իտի, անլէրին քիպր ու մաղրուբիյէթի վէ սատվէթի
հէր պու սատէմտե մէվճուտ իտի. պինաէն ալէյհ էֆէնտիմի

մարքի տը Գըլամօրան կիպի, անըն տա Վէրպըրի ֆամիլեասընա բէք պէօյուք պիր խուսումէթի վար իտի ։

Գախուսուս Սէն ժան, իմթիյար Մարքի իլէ կէնճ կասթօնըն վէֆաթլարընը Վալանթինին եւզիւնատէն պիլտիկի ճիհէթլէ, գըրդ սէնէտէն զիյատէ պիր միւտաէթատէն պէրի տիր խըտմէթ իթմէքտաէ պուլունտուղու սէվկիլի էֆէնտիլէրինին մահվ օլմալարընա սէպէպ օլան պու գըզա նէֆրէթի արթտըգճա արթմըշ իտի. պունըն իչին սէօյլէյէճէյի սէօզլէրին հէր պիրինի պիր խանչէր տարպէսի կիպի զէհրինաք պիր սուրէթատ իֆատէ իթմէյէ զայրէթ իտէրէք, շու ասթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի ։

— Էվվէ՛թ, միւսիւ կասթօն տիւն ագշամ վէֆաթ իթտի, օղլունըն վէֆաթը խապէրինի իշիտինճէ, պիր մէշէ ադաճը գաատար սաբա սապահ օլան օ գօճա Մարքի, ատէթա եըլտըրըմ իլէ վուրուլմուշա տէօնտիւ. պէն օ էունատէ եանընտա իտիմ, չիւտէթը մէյուսիյէթատէն էլլէրինի պիրի պիրինէ վուրուպ հիչ սէս սէտա չըգարմայարագ պուլունտուղու մահալէ տէվրիլի վէրտի. միւսիւ Լույի պիր հէքիմ պուլմագ իւզրէ Թըրասգօնա կիթտիյի էանատէ պիզ տէ Մարքիյի գարեօլասընա եաթըրտըգ, ֆագաթ նէ չարէ քի իշ իշտէն կէշմիշ իտի. հէքիմ կէլտիյի զէման լյֆա իտէճէք հիչ պիր վազիֆէսի գալմամըշ օլտուղունը կէօրտիւ. մամաֆիհ միւսիւ Մարքի սապահա գարշը պիր ազ քէնտինի պուլարագ, միւսիւ Լույի իլէ պիր ազ եալընըզ գալմալարընը իսթէտի, ազ պիր միւտաէթ սօնրա ֆէնալաշըպ հալէթը նէզիյէ կէլտի, թէլաֆֆուզ յլէտիյի սօն սէօզլէրի շու քէլիմէլէր օլտու ։

— « Վէրպըրի ֆամիլեասընա միւժտէլէր օլսուն, բէտէր իլէ էվլատ պիր կիւնատ եօղ օլտուլար » ։

Վալանթին, կասթօնըն վէֆաթ իթմէմիշ օլտուղունը խապէր վէրմիշ օլտա իտի, սաատըգ խըտմէթքնարընը հիւտաէթ ու թէէսիւրինի թէաքին իթմիշ օլուր իտի, լաքին կէնճ գըզ

պու խապէրի, մէյտանէ չըգմատը նամուվաֆըգ պիր սըրր օլմագ իւզրէ թէլտագը իյլէտիյինտէն, Սէն ժանա պունտան հիչ պահս իթմէյուպ ։

— Էօյլէ իսէ կասթօնըն քիւչիւք պիրատէրի միւսիւ Լույի կէօրմէքլիյիմ իգթիզա իտէր, տէտի ։

Մատմազէլ Վալանթինին պու ճէվապը, Սէն ժանը պիւսպիւթիւն զաղապլանտըրմըշ օլմաղլա, շու ասթիտէքի սէօզլէր իլէ մուգապէլէ իթտի ։

— Սի՞զ մի... խա՛յըր մատմազէլ Վէրպըրի խայըր, օ ֆիքրի խաթրընըզտան չըգարընըզ, սիզին եւզիւնիզտէն զուհուրա կէլէն պու գատար տէհշէթլիւ վագատլէր իւզէրինէ, կասթօնըն պիրատէրինին հուզուրընա չըգմազա նա՞սըլ ճէսարէթ իտէպիլէճէքսինիզ... խա՛յըր, խա՛յըր, իչթէ պունա թահամմիւլ իտէմէմ, իչիտիյո՞րմըսընըզ. էկէր տինլէր իսէնիզ սիզե պիր նասիհաթ վէրէյիմ քի, օ տա հէմեն տէօնիւպ խանէնիզէ կիթմէք տիր, զիրա տիկէր խըտմէթքնար արզատաչլարըմ սիզի պուրատա կէօրէճէք օլուրլար իսէ, տիւնեատա իչիթմէտիյինիզ պիր սէօզ գալմայաճագ տըր, հէքիսինին տէ սիթէմ ու հագարաթընա սիքեր օլաճագսընըզ ։

Սէն ժան, պունլարը տէտիքտէն սօնրա Վալանթին թարաֆընտան պիր ճէվապա պէքլէմէքսիզին, խըզըր խըզըր եւրիյիպ ուզագլանտը ։

Պիչարէ գըզճըազ նէ՞ եապաճագընը չաշըրտը, կէօրտիւյիւ սիթէմ ու հագարաթտէն տէրճէճէյի նիհայէտէ միւթէէսիր օլարագ, սապահլէյին քէմալի սիւրաթլա կէլմիշ պուլունտուղու եօլը քէնտինէ մալիք տէյիլ իմիշ կիպի պիր հալտէ ազըր ազըր եիւրիւմէյէ պաշլատը ։

Պու էունատէ պիր չօգ չիֆթճի վէ րէնճպէրլէր գատապատան թարլալարընա ավտէթ իթմէքտէ իտիլէր, պունլարըն ճիւմլէսի իլգ ագշամքի վուգուաթը էօյրէնիպ խապէր ալմըշլար իտի. պիչարէ գըզճըազ, եօլտա պիր չօգ հագարէթամիլ պագըշլարա վէ միւսթահզիյանէ սէլամլարա վէ կիւ-

լուչլերէ տիւչար օլտու, Վ.ալանթին, Վէրպըրիյէ հագլաշտըղը զէման խըտմէթճիսի Միյհօնը հօլտա քէնտինի պէքլէմէքտէ պուլտու. խըտմէթճի գատըն Վ.ալանթինի կէօրիւնճէ, ազիմ պիր թէլաշ իլէ.

— Ամա՛ն, չաբըգ օլուննուզ մատամաղէլ, պու սապահ մատամըն գիյարէթինէ պիր զաթ կէլտի, անտէն սօնրա մատամ հիտտէթինտէն աթէշ քէսիլտի, օ զէմանտէն պէրի պաղըրըգ չաղըրարագ սիզի պէքլէյօր, տըգգաթ իտինիզ մատամաղէլ, վալիտէնիզ բէք միւտհիշ պիր հալտէ տիր, տէտի.

Ֆիլհագըգա մատամ տը լա Վէրպըրի, վուգուաթը թէմամէն խապէր ալմըշ իտի, հէմտէ նա՛սըլ, ումումըն քէմալի զայրէթ վէ իհթիմամ իլէ տալլանտըրմըշ պուտագլանտըրմըշ օլտուղու պիր սուրէթտէ, գօնթէսին թէքլիֆտիզճէ գօնուշտուղու պիր տուլ քիպար գատըն, պու սապահ մահզա պու իշ իչին պիլհասա էրքէնտէն գալգըպ կիյինէրէք, պու տէհչէթամիզ հէվատիսի Գօնթէսէ եէթիշտիրմէք զայրէթինէ տիւշմիւշ իտի.

Պիչարէ Վ.ալանթին, խէվֆ ու հէյէճանընտան թիրիլ թիրիլ թիթրէմէքտէ օլտուղու հալտէ վալիտէսինին հուզուրընա չըգտը. մատամ տը լա Վէրպըրի, գըզընա սէօյլէմէտիյի հիչ պիր աճը սէօզ պըրագմատը, թահգիր ու սիթէմտէ սօն տէրէճէյէ վարտը.

Մատամ Գօնթէս, պու վագաայի միւէյլէմէտէ գըզընըն ատը չըգմըշ վէ սույի չէօհրէթ գազանմըշ օլմասընտան զիյատէ, Վ.ալանթինի պիր ղէնկին գօճայա վէրէրէք, օ եիւղտէն նայիլի սաատէթ օլմազ խուսուսընտաքի արզուսընըն քեամիլէն մահվ օլմուշ պուլունմասընա ըզհարը թէէսսիֆ իտիյօր իտի.

Պու գատար ֆէնա պիր սուրէթտէ ատը չըգան պիր գըզըն, էօյլէ գօլայճա պիր գօճա պուլամայաճաղը տէրքեար իտի. մատամ տը լա Վէրպըրինին քէնտի մագասը վէճճհ իլէ, պու գըզը Բարիզէ կէօթիւրիւպ փիպար ալէմինէ թագտիմ իթմէզտէն էվվէլ, պէհէմէհալ պու վագաա իւղէրինէ հիչ օլմազսա պիր իքի սէնէ կէչմէսի լազըմ իտի.

Գօնթէս, հիտտէթ ու ղազապընտան գըպ գըրմըզը քէսիլմիչ օլտուղու հալտէ չիտտէթլէ պաղըրարագ, քէրիմէսինի չու նապէճա սէօզլէր իլէ թահգիր իթմէյէ պաշլատը.

— Պըրէ՛ րէզիլ գըզ, ութանմազ գըզ, սէն խանէտանըմըզըն նամուս ու հայսիյէթինի պէօյլէ՞ մի մուհաֆազա իտէրսին, պիզիմ խանէտանըմըզտան հիչ պիր գատըն չիմտիյէ գատար նէզարէթ ալմընա պուլունտուրմազա լուզում կէօրիւլմէմիչ տիր, անլէր նամուսլարընըն կէօզէթմէյի քէնտիլէրինճէ պիր վազիֆէյի մուգատտէսէ ատտ իթմէքտէ իտիլէր. ա՛հ, պէնտէն կէօրտիւյիւն միւսաատէյի սույի խաթիմալ իտէրէք, գատըն ճընընը իչին րէզալէթ վէ չինտէթ ատտ օլունան րէզիլ գարըլար տէրէճէսինէ թէնէզզիւլ իթտին, էօյլէ՞ մի.

Մատմազէլ Վ.ալանթին, զաթէն պէօյլէ տէհչէթլի պիր պօրա գօրաճաղընը էվվէլտէն անլամըշ իտի, պինատէն ալէյհ զինհինտէն վալիտէսինէ գարշու պէօյլուք պիր մէթանէթլէ արզը սիւքիւնէթ վէ միւթավաազ իթմէյէ գարար վէրմիշ իտի, հէր պու սէօզլէրի լայըգ օլտուղու պիր ճէզա օլմազ իւզրէ թէլազգը իտիյօր իտի. վալիտէսինին պու հիտտէթ ու թէհավվիւրինէ հազ վէրէրէք, պիր մաշնուընըն հաքիմլէրի տինլէմէսի գապիլինտէն օլարագ, պաշընը էօնիւնէ էյմիշ օլտուղու հալտէ մահճուպանէ պիր թարզ իլէ տինլէյօր իտի.

Ֆագաթ Վ.ալանթինին պու սիւքիւթի Գօնթէսին պիւսպիւթիւն ղազապընը մուճիպ օլտու. պինատէն ալէյհ մատամ Վէրպըրէնին չէհրէսի թարիֆի զայրի գապիլ գօրգունճ պիր սուրէթ ալտագ.

— Գը՛չ, նի՞չին ճէվապ վէրմէյօրսուն, տէյտու պաղըրտը.

— Վալիտէճկիմ... Նէ՞ ճէվապ վերէյիմ։

— Նէ՞ ճէվապ վերճէէքսին, իչիթմիչինիզ սէօզլէր հէր եալան տըր, ալէյհիմտէ իֆթիրա իտիյօրլար, հիչ վէրպըրի ֆամիլեասընտան պիր գըզըն պէօյլէ պիր խաթատէ պուլունմասը գապի՞լ մի տիր, տէյճէէքսին. հա՛յտէ պագալըմ ճէվապ վէր, քէնտինի միւտաֆաա էթ։

Մատմազէլ Վալանթին, հիչ պիր ճէվապ վերմէյիպ եալընըզ պաշընը սալլամագլա իբթիֆա իթտի։

Գոնթէս իսէ, հիտտէթինտէն ատէթա չընտրըմըշ կիպի պիր հալ քէսպ իտէրէք վէ ավազ ավազ հայդըրարագ։

— Սէսին չընգմայօր գը՛զ, ևօգաա հէր քէսին պու տէտիյի տեհչէթլի սէօզլէր տօղրո՞ւ մը տըր, տէտի։

Պիչարէ Վալանթին, պու տէֆա նիյազքեարանէ պիր թավըր ալարագ, եավաշ պիր սէտա իլէ։

— Աֆվ իտինիզ վալիտէճկիմ, պէնի աֆվ իտինիզ, տէյու մընըլտանտը։

— Նա՞տըլ, նա՞տըլ, աֆվ մը իտէյիմ, տէմէք քի հէբսի տօղրու, արթըգ րէզալէթինի ուԹանմատան իչիթրաֆ իտիյօրսուն, էօյլէ՞ մի. ամա՛ն եա Բապպիմ, գը՛զ սէնին տամարլարընտա ճէրիյան իտէն գան Վէրպըրի գանը տէյի՞լ մի. ա՛հ մէլուն գահպէ, սէնին պու խաթան պու ճինայէթին թէպէյյին իթմիչ, տէրէճէյի պէտտահաթէ վարմըշ օլտա պիլէ, եինէ ինքեար օլունաճագ րէզալէթլէրտէն տիր. ա՛հ, սէնի նամուսընը սէնի, սէն պի՛լմէյօր, հըսս իթմէյօ՞րմուսըն քի, տիւնեա պիր արայա կէլմիչ օլտա, պիր գըզ, վալիտէսինէ գարշը պու մէզմունանէ իչիթրաֆը իտէմէզ. աման եա՛ Բապպիմ, եիւրէյիմէ էնէճէք, տօսթլարը աշըգլարը պուլունտուղունը, եիւզի պիլէ գըզլարմագսըզըն իչիթրաֆ իտիյօր, պունընլա տիւնեատա պիրինճի տէֆտա օլարագ սէն իֆթիխար էթ։

— Վալիտէճկիմ, նէ՞ գատար մէրհամէթսիզլիք իլէ սէօյլէյօրսունըզ։

— Սո՛ւս խապիսէ, սէն պանա մէրհամէթ իթտի՞ն մի, պու րէզալէթինին պէնի էօլտուրէպիլիր օլտուղունը տիւշունտի՞ւն մի. պէնիմ, հագգընտա կէօսթէրմէքտէ օլտուղում միւտատէյէ, տօսթըն իլէ պէրապէր քիմ պիլիր գա՞չ տէֆալէը կիւլիւպ էյլէնմիչսինիզ տիր. իֆֆէթինէ, իամէթինէ պէնիմ քէնտի իսթիգամէթիմ գատար իթիմատըմ վար իտի. էյ վա՛հ, պէն սէնի հալա պէչիյինին եանընտա պէքլէտիյիմ զէմանլար գատար մահում, աֆիֆէ, բագիզէ պիր գըզ զանն իտիյօր իտիմ. մէկէր իսէ սէնին իամին գահվէլէրտէ, մէյհանէլէրտէ սէօյլէնիյօր իմիշ, պիր թագըմ ատի հէրիֆլէրին իսթիհզալէրինէ, էյլէնճէլէրինէ սերմայէ օլմուշսըն, սէնին իչին ատէմլէր պիրի պիրլէրինի էօլտուրիյօր, գանլար տէօքիւլիյօր իմիշ տէ պէնիմ խապէրիմ եօգ... ա՛հ, ուԹանմազ արլանմազ, գըզ, խանէտանըմըզըն նամուսընը, քէնտի իֆֆէթինի, իլք բահթ կէլտիյին հէրիֆէ թէսլիմ իթտին, էօյլէ՞ մի։

Գոնթէս թահգիրաթընտա բէք իլէրիյէ վարմըշ իտի, պիչարէ Վալանթին, սիթէմ ու հագարաթըն պու տէրէճէյինէ միւսթահագ տէյիլ իտի. հէլէ «իլք թէատիւֆ իթտիյին հէրիֆէ» թապիրի, կէնճ գըզը բէք զիյատէ տիւկիր վէ միւքէտտէր կիւլէմիշ օլտուղունտան, վալիտէսինին պու սէօզիւնի ըետտ իթմէք իսթէտի իսէ տէ, Գոնթէս մէյտան վէրմէյէրէք, եվվելքի թահգիրաթընա շու սէօզլէրի տէ իլավէ կիւլէտի։

— Խա՛յըր, խաթա իտիյօրսում, սէն իլք թէատիւֆ կիւլէտիյին հէրիֆէ արզը թէսլիմիյէթ իթմէտին. պու խուսուստա տիւշունտին թաչընտըն տա, խանէտանըմըզըն էն պէօյիւք տիւշմէնի պուլունան Գըլատթրան ֆամիլեասընըն պէօյիւք օղլը կասթօնը ինթիխապ իթտին. հէմտէ էօյլէ ալչագ պիր ատէմի ինթիխապ իթտին քի, կէզիպ եիւրիւտիւյի եէրլէրտէ սէնինլէ օլան կիէաչիւգինի նագլ իտէրէք, ճէտտիմիզտէն իւլիվը հիմմէթ սահիպի օլան պիր զաթըն, օ ֆամիլեա ա-

լէյհինտէ կէօսթէրտիյի պիր գահրիմանլըղտան (1) նէշաթ իտէն ինթիզամընը իչթէ պու սուրէթլէ ալմըշ օլտու ։

— Թա՛յըր վալիտէճիյիմ խա՛յըր, պու հիւքմիւնիլ բէք եանլըշ տըր, կասթօն պէնի ճիտտէն սէվէ յոր իտի, էկէր պէնի թէղվիճ խուսուսընտա րիզանըզը թահսիլ իտէպիլէճէյինի մէմուլ իյլէմիշ օլսա իտի . . .

— (Մէօհիւնի քէսերէք .) Մէնին իլէ թէղվիվիճ իտէճէք էօյլէ՞ մի, Ալլահ կէօսթէրմէսին, պէնի օ հէրիֆին ղէվճէսի կէօրմէքտէն իտ, Րօն նէհրինէ եուվարլանըզ մահվ օլտուղունը կէօրմէք պէնճէ պին գաթ խայըրլը տըր ։

Մարթի տը Գըլամօրանըն, օղլունըն վալանթինի ալմադ խուսուսընտաքի արզուսընը խապէր ալտըղը վագըթ, ըղհար իյլէմիշ օլտուղու նէֆրէթէ մուատիլ օլմադ իւղրէ գօնթէս վէրպըրի տախ, եալընըզ գատընլարա մահսուս պիր չիտտէթը ինթիգամճուեանէ իլէ ։

— Շիւքիւրլէր օլսուն քի կասթօն պօղուլտու կինթտի, խոթիյար Մարթի տէ էօլտու . ճէնապը Հագ ատիլ տիր, իչթէ պու սուրէթլէ պիղիմ ինթիգամընդը ալտը, տէտի ։

Շու տագըգատա վալանթինին խաթրընա, խոթիյար մարթի տը Գըլամօրանըն թէսլիմի բուհ խոթույի օբրատա տէտիյի վէ Սէն ժանըն քէնտիսինէ պիլտիրտիյի « Վէրպըրի ֆամիլեասընա միւժտէլէր օլսուն » սէօզի կէլմիշ իտի . Գօնթէսին կէօզլէրինտէ վահչիյանէ պիր մէօբրէթ ատարը բարլամաղա պաշլատը ։

Գօնթէսին պու վահչիյանէ մուամէլէսի, վալանթինէ բէք զիյատէ սույի թէէսսիր իյլէտիյինտէն, պիչարէ գըզ ղայրէթ

(1) Օգուստանլարընդտան պուընը ունուԹմուշ օլանլար վար իսէ պիզ պուրատա պիր ատահա խոթար իթմէյի լազըմտէն ատտ իտէրիզ։ Գօնթէսին պու « գահրիմանլըգ » նամը իլէ եատ վէ խոթիթիյար իյլէտիյի չէյ, վագթը իլէ Վէրպըրի Ֆամիլեասընտան պիր էրքէյին՝ Գըլամօրան Ֆամիլեասընտան պիր գըզ հագգընտաքի Թատալուքը տըր ։

վէ մէԹանէթինի ղայպ իտէրէք պիրտէն պիրէ սաբատը քէսիլտի, կէօղլէրինի գաբատը, այագտա տուրմադա իգԹիտարը գալմամըշ օլտուղունտան պիր նօգԹայի խոթինաշտ պուլմադ իչին էլլէրինի ուզաթտը իսէ տէ, պիր եէրէ ԹուԹունամայըզ հէման պուլունտուղու մահալէ էրգըլա գալտը . եէրէ տիւշտիւյի էնատէ պաշընը եանընտա պուլունան գօնաօլըն քէօչէսինէ չարըմըշ պուլունտուղունտան աղնը եարըլմըշ իտի ։

Պիր Թանէճիգ գըզընըն պէօյլէ քէնտինի ղայպ իտէրէք եէրլէրէ սերիլմիշ պուլունմասը, Գօնթէստէ ղէրրէ գատար Թէէսսիր հուսուլէ կէթիրմէտի . պու մէնղարէյի ֆէճիյէյի պաթիտանէ պիր նազար իլէ Թամաշա իթտիքտէն սօնրա, գըզընըն հարաքէթէ մէճալի գալմամըշ օլտուղունը կէօրէրէք պիր խըտամէթճի չաղըրըպ ։

— Մատմազէլի գալտըրըպ օտասընա կէօթիւբիւնիզ, իւԹիւնէ գաբույը քիլիտլէյիպ անախԹարընը պանա կէԹիրինիզ, տէտի ։

7

Գօնթէս տը լա Վէրպըրի, չու արաբէդ վալանթինի օտասընա գաբայըպ տըշարը չըգարմամաղը էն պէօյիւք պիր Թէտպիր ատտ իտիյօր իտի ։

Գօնթէս, պու մէսէլէյի տիշլէրինէ տօլայըպ այլարճա կէդիպ եիւրիւտիւքլէրի եէրլէրտէ, անը սէօյլէմէյի քէնտիլէրինէ պէօյիւք պիր զէվգ ատտ իտէն իչտիզ կիւճսիւզ քէօյլիւլէրին լիսանը Թէարրուզընտան գօրգույօր իտի ։

Փէօյլիւլէր, զէմմ վէ մուֆտասայըդ խուսուսընտա չէհիրլիլէր կիպի նէղաբէթէ վէ իհԹիյաԹէ սալա բաղպէթ իԹմէղլէր . պու եօլտա ֆէնա չէօհրէթի գաղանան պիր գըզ, եա

օ քէօյաէն ֆիրար իթմէլի վէ եախօա ումուտլըն թահդիրաթը ապի էտիպանէօնէ վէ աճը իսթիհզալէրինէ գաթլանըզ էյվալլահ տէմէլի տիր. պէօյլէ պիր դըզ հագգընտա հէր քէս քէնտի հալինճէ պիր սէօզ սէօյլէյիզ պիր թաշ ալմամալը պէօյիւք պիր չէրչֆ ատտ իտէր։

Գօնթէս ալ լա վէրսըրսի, պուրալարընը տիւչինտիւյիւ էնտատէ օտատան իչէրի պիր խըտմէթճի գատըն կկըրէրէք, Գօնթէս.

— Մատմազէլ վալանթինն պիր ազ քէնտինի պուլմուշ իսէ տէ բէք աղըր խասթա տըր, պու պապտէ նէ՞ էմինինիզ վար, տէտի։

Գօնթէս, վալանթինինն խասթալըզընա ինանմամազ իթէտի իսէ տէ, խըտմէթճինին ըտրարը իւզէրինէ եօգարըյա գըզընըն օտասընա գատար չըգմազա մէճպուր օլտու, մումանիէյհա, քէրիմէօնի կէօրիւնճէ վալանթինինն խասթալըզը ատխթէ պիր հալ օլմայըպ, պիչարէ գըզ հագգդաթէն պէօյիւք պիր թէհլիքէ իչինտէ օլտուզունը անլատը։

Գօնթէսին չէհրէսինտէ վալիտելիք չէֆգաթը վէ մէրհամէթ ատարը կէօրիւլմէտի, լաքին պիր տօգթօր ճէլպ իթմէնին չիտտէթլէ լուզումը օլտուզունը հըսս իթտի. հաղագաթը վէ մէհարէթի չէօհրէթի իլէ պիւթիւն գատապա էհալիսինին հայրէթինի ճէլպ իթմիշ պուլունան տօգթօր Րօժէյէ խապէր կէօնտէրտի, մարքի տը Գրլամօրանընն վէֆաթը կիճէսի չաթօյա ճէլպ իտիլէն տօգթօրտա կինէ պու տօգթօր Րօժէ իտի։

Պու տօգթօր Րօժէ, վէֆաթլարընտան սօնրա պիր չօղ զէմանլար իսմիլէրի հիւրմէթլէ եատ օլունան էհլի խայր հէքիմլէրտէն իտի. պու զաթ, զայէթ թէմիզ պիր գալպէ մալիք օլտուզու կիտի, զէքեավէթ վէ հաղագաթ նօգթէյի նազարընճա տախի բէք իլէրտէ պուլունմազտա իտի, տօգթօրը մումանիէյհ պիւթիւն էօմրունու իլմի թէպատէթէ վագֆ իթմիշ իտի։

Պու զաթ ատհապը սէրվէթտէն պուլունտուզու ճիհէթլէ, կիթտիյի խասթալարտան վիզիթա նամը իլէ ագճէ գապուլ իլէտիյի գաթան կէօրիւլմէմիշ տիր. գրը պիր գըսրագ գօչուլը արապասը տէրունինտէ տօգթօր Րօժէնին, կիճէ կիւնտուզ խասթալարը գիյարէթ իթմէքտէ օլտուզու կէօրիւլիւր վէ արապասը տախիլինտէ ֆըգարա խասթալար իչին չիչէ չիչէ էթ սուլարը վէ չարապալար պուլունուր իտի։

Տօգթօր Րօժէ, թագրիպէն էլլի եաչընը միւթէճավուզ գըսա պօյլու պիր զաթ օլուպ պաչընտա հիչ սայը եօգ իտի, մումանիէյհին կէօզլէրի քէսկին, չէհրէսի միւթէպէսիմ վէ սէօզիւ սէօհպէթի բէք թաթլը իտի։

Տօգթօր Րօժէ, կէլիպտէ մատմազէլ Վալանթինի մուայէնէ իտինճէ գաչլարընը չաթտը, վագարը պիր հալ քէպզ իլէտի։

Պու զաթ, զայէթլէ սիւրաթը ինթիգալէ մալիք պուլունտուղունտան, վալիտէ իլէ խասթա գըղը օ գատար քէսկին պագըշլար իլէ թէտգըդ իթմէքտէ իտի քի, իսթիյար գօնթէս, օ թէէսսիւրսիզ գարը պիլէ, տօգթօրըն պու միւէսսիր նազարըլարը թահտընտա գըզ գըրմըզը գըզարըպ գալմըշ իտի։

Տօգթօր Րօժէ, պիչարէ Վալանթինի պիր էյիճէ մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթ գօնթէսէ խիթապէն.

— Պու զէվալը չօճուգ բէք աղըր խասթա տըր, տէտի իսէ տէ, գօնթէսին պու սէօզէ ճէվապ վէրմէտիյինի կէօրիւնճէ, շու սէօզլէրի իլավէ իթտի.

— Լիվէ՛թ մատամ, բէք խասթա տըր, միւսաատէնիպ օլուր իսէ խասթա իլէ պիր ազ եալընըզ գալմագ խաթէրիմ։

Տօգթօր, ասհապը նամուս վէ հայսիյէթմէտէն զայէթ ճիտտի պիր զաթ օլտուզու ճիհէթլէ, մատամ գօնթէս մումանիէյհին պու թէքլիֆինէ իթիրազէ ճէսարէթ իտէմէյուպ, եալընըզ ճանը սըգըմըզ օլտուզունը կյմա իտէր պիր թավը

իւէ գալգըզպ պաշգա պիր օտայա կիթտի . գօնթէա , զահիրէն պիր թէէասիւր ասարը կէօսթէրմէմէյէ ճէպրը նէֆս իտիյօր իսէ տե , գալպէն բէք միւտհիշ ֆիքիրլեր իւէ մուազզազ. օլմագտա իտի . տօգթօրըն , վալանթինն իւէ կէչիրտիյի պիր գաչ տագըգա գօնթէսէ պիր ասր գառար ուղուն կէօրիւնտիւ ։

Նիհայէթ իւլ էմր տօգթօր, գօնթէսին պուլունտուղու օտայա կէլտի , տօգթօր Րօժէ բէք չօգ սէֆիլլեր կէօրմիւշ, եիւրէքլեր տայանամայաճագ բէք չօգ խասթալարը թէտավի իւէ օղրաշմըշ օլտուղու հալտէ պիլէ , մատմազել վալանթինին եանընտան պէօյիւք պիր հէյէճան իւէ ավռէթ իյլէմիշ իտի ։

Մատամ տը լա վէրպըրի , տօգթօրըն պու թէէասիւր վէ հէյէճանընը ֆարգ իթմիշ օլմալըյա ֆուրթուրընը պօշմայարագ .

— Սէօյլէյինիզ պագալըմ տօգթօր էֆէնտի , նէ՞ քէշֆ իթտինիզ , տէտի ։

— Մատա՛մ, վալիտէ պուլունտուղունըզ իչին բէք ալա պիլիրիմ քի գալգինիզտե պիթմէզ թիւքէնմէզ պիր շէֆգաթ վէ մէրհամէթ վար տըր . . . գըզընըզըն խաթասը նէ գատար պէօյիւք օլսա, սիզտէքի շէֆգաթը մատէրանէ էլգէթտե անտէն տահա պէօյիւք օլաճագը իչին պիչարէյի աֆիվ իտէրսինիզ , տէյի՛լ մի , մատա՛մ. սէօյլէյէճէյիմ սէօզե գարշը իպրագը մէթանէթ իթմէլիսինիզ . . մատա՛մ, մատմազել վալանթին համիլէ տիր ։

Պու սէօզ գօնթէսի շաշըրթտը , հիտատէթ վէ շիտատէթը մէյուսիյէթինտէն գըզ գըրմըզը քէսիլերէք .

— Ա՛հ , բէզիլ, դահպէ , զաթէն պուտան պէնտե շիւպհէ իթմէքտե իտիմ, տէյու հայդըրտը ։

Պու սէօզլերի սէօյլէր իբէն , գօնթէսին չէհրէմի էօյլէ միւտհիշ պիր սուրէթ ալտը քի , պու տէհչէթին իֆհամ իյլէտիյի մանայը տօգթօր տէրհալ անլայարագ , էլինի ուղատըզ գատընըն դօլունտան , վիճուտինի տարտաճագ պիր շիտատէթ իւէ թուքթուզ ։

— Զօճուդ պիր գաղայա օղրատըլմատան սագ սէլիմ տօղմալը տըր , տէտի ։

Տօգթօր Րօժէ պու անլայըշընտա խաթա իթմէմիշ իտի , չիւնքի վալանթինին պէրհայաթ պիր բէզալէթի տէմէք օլան պու չօճուղը մահվ իթմէք կիպի պիր տէհչէթլի ֆիքիր , ֆիլհագըգա գօնթէսին զիհնինտե տօլաչմագա պաշլատըշ իտի , պու մաղրուր վէ խըրչընն գառըն, ֆիքրինին պէօյլէ տօգթօր թարաֆընտան քէշֆ իտիլտիյինի կէօրիւնճէ ։

— Տօգթօր էֆէնտի , նէ՞ տէմէք իսթէտիյինիզի անլատյամայօրում , տէտի ։

— Գօնթէս ճէնապլէրի , չունը տէմէք իսթէյօրում քի , իճրատընը թատավվուր իթտիյինիզ ճինայէթ իւէ , քէրիմէնիզին նամուսընտա սիւրիւլմիւշ օլան լէքէյի թէմիզլէմիշ օլատաղընըզ, անլայօրմատընըզ մատամ։

— Տօգթօր , օ նա՞սըլ սէօզ . . .

— Անլատըզըմը սէօյլէյօրում մատամ. էկէր պու զաննըմտա խաթա իտիյօր իսէմ պունա տահա զիյատե մէնհուն օլուրում, շու սատթտա մատմազել վալանթինին խասթալըզը պիր աղ աղըր իսէ տե, հայաթընտան գօրգու լաճագ տէրճէտե տէյիլ աիր . մումանիլէյհանըն կէնճ վէ նազիք վիճուտի , շիտատէթը թէէասիւրինտէն պիր աղ զիյատե միւթէէասիր օլմուշ պուլունտուղունտան, քէնտինե շիտատէթի պիր նէօվպէթի կէրմիշ տիր , լաքին պու նէօվպէթի գարիպէն թէսքին իտէճէյիմտէն էմին օլունուզ ։

Գօնթէս , տօգթօրըն քէնտի հադգընտաքի սույի զաննվէ շիւպհէլերի քեամիլէն մահվ օլմամըշ պուլունտուղունը անլայարագ , հիշ օլմազ իսէ գըզը հադգընտա ըզհարը չէֆգաթի վէ մուհապէթ սուրէթի իլէ տօգթօրըն հիւանի թէվէճճիւհինի ճէրպ իտէպիլիրիմ խիւլեսը իլէ ։

— Ամա՛ն , տօղրու սէօյլէյինիզ տօգթօր էֆէնտի , գը-

զըմ իչին հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տըր եա , ոէմէսի իւղէրինէ , տօգթօր պէլլիսիզ պիր իսթիհզա իլէ աթիտէքի ճէվապը վէրսի .

— Լմին օլունըզ մատա՛մ , քէրիմէնիզ իչին հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տըր , թէէսիւրաթը մատէրանէնիզ թէմամը իլէ սիւքիւնէթ պուլսուն . քէրիմէնիզ մատմազէլ վալանթինին, չիմոի եալընըզ զիհնէն պէօյիւք պիր իսթիրահաթէ քէք զիյատէ իհթիյաճը վար տըր , թէսքինի հէյէճանը իչին սիզին պիր գաչ թաթը սէօզ սէօյլէմէնիզ , պու պապտէ պէնիմ քէնտիսինէ իտէճէյիմ թըզպի իլաճլարտան պին գաթ ֆայիտէլի տիր . չունը տա պիլինիզ քի , ուֆագ պիր իւղիւնթի , էհէմմիյէթսիզ պիր եիւրէք օյնաթմասը , քէրիմէնիզին հէլագընը մուճիպ օլուր .

— Ա՛հ , նէ՞ եարայըմ տօգթօր , պիր թանէճիք սէվկիլի գըզըմըն պէօյլէ րէզիլանէ պիր սուրէթտէ իդնալ իտիլմիշ օլտուղունը խապեր ալընճա , հիտայէթիմէ զալէպե իհմիք միմքիւն օլամատը , քէնտիմէ հիւքմ իտէմէտիմ .

— Նէ հալ իսէ մատամ , չիմոի օ իլք հիտայէթին հիւքմի կէչտի , ադիլանէ վէ միւտախալէտէ հարաքէթ իհմիէնին զէմանը կէլտի . սիզ տէ վալիտէօնիզ մատամ , չէֆգաթ վէ հրսաը մատէրանէնիզէ թէպահյէթ իտէրէք հարաքէթ իտինիզ , պէնիմ վազիֆէմ քէրիմէնիզ մատմազէլ իլէ տօղաճագ չօճուղը գուրթարմագ տըր , պու վազիֆէմի իյֆատէ ասլա գուսուր իհմէյէճէյիմ , եարըն եինէ կէլիրիմ .

Գօնթէս , սէօզի պէօյլէ եարըմ պըրագ արագ տօգթօրըն սավուշըպ կիթտիյինի իսթէմէտիյինտէն , պիր իշարէթլէ մուամիլէյհի ալը գօյուպ , էարարը զիհնիյէ վէ ճինայէտինի իյթիրաֆտէն չէքինմէյէճէք տէրէճէտէ քէնտինէ պիր շաշգընըզ կէլմիշ պուլունտուղունտան .

— Ամա՛ն տօգթօր էֆէնտի , օղրամըշ օլտուղումուզ պու ֆէլաքէթը միւտհիշէյի քէթմ իչին , հէր տիւրլի թէչէպպիւտէն պէնի մէն իհմի՞ք մի իսթէյօրսունըզ . պու րէզալէթին

ումուա իալդ պէյնինտէ շույտ պուլմասը իլէ պիւթիւն գատապա էհալիսինին քէբաղէսի մահխարասը՞ մը օլալըմ , տէտի ,

Տօգթօր Րօժէ , պիր միւտաէթ սիւքիւթ իտուպ տիւշինտի , հադըգաթէն պու մէսէլէ բէք միւհիմմ իտի . նէհայէթ քէլամէ աղագ իլէ չու ճէվապը վէրտի .

— Խա՛յըր մատամ , պու պապտէքի թէչէպպիւտաթը-նըզա մանի օլմագ իսթէմէմ , ասնրա վազիֆէմին խարիճինէ չըգմըշ օլուրըմ , մէսէլա Վէրպըրիյի թէրը իտէրէք պաշգա պիր մահալէ կիտէպիլիրսինիզ , պունա պիր շէյ տէյէմէմ , լաքին տօղաճագ չօճուղըն հէր պիր հալինտէն սիդի մէտուլ թուԹմազա հատպել վազիֆէ մէճպուրըմ . հարաքաթըն-զատա քեամիլէն սէրպէսթսինիզ , ֆագաթ չօճուղըն հայաթըն-զատա վուդու պուլմատըղընա , տէլայիլի գավիյէ իլէ պէնի տայիմա իգնա իհմէյէ մէճպուրսընըզ .

Տօգթօր Րօժէ , պու թէհտիտամիզ թէնպիհլերի վէր-տիքտէն սանրա չըգտը կիթտի . Գօնթէս , հիտայէթ ու մէ յու-սիյէթինտէն չամըլտա տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի , տօգթօր ալէյհինտէքի շիտայէթ ու թէհավիւլինտէն նէ եարաճաղընը պիլմէյէրէք , քէնտի քէնտինէ .

— Թէրպիյէսիզ հէրիֆ , քիսթախ հէրիֆ , պէնիմ կի-պի ասըլզատէկեանտէն պուլունան պիր գատընը թէհտիտ գատար ճիւրաթ կէօսթէրտին էօյլէ՞ մի . ա՛հ , պէն սանա չօգ օյուն օյնար իտիմ ամմա , նէ՞ եարայըմ քի սէնին էլինէ , սէնին մէրհամէթինէ գալտըմ , տէտի ,

Մատամ տը լա վէրպըրի , քէրիմէսինի զէնկին պիր ա-տէմ իլէ էվլէնտիրէրէք , անըն սայէսինտէ նայիլի սէրվէթ ու սատաէթ օլաճաղընը թէհայիւլ իտուպ տուրմագտա իքէն , պու վագաանըն զուհուրի , արթըզ Գօնթէսին պու եօլտաքի խայալաթ վէ թասավվուրաթընա ասլա իմքան պըրագմա-մըշ իտի ,

Գօնթէս , պու կիւզէլ իւմիւտինին պու սուրէթլէ մահվ օլուպ կիթտինի կէօրունճէ , քէրիմէտի ալէյհինտէքի հիտա-

տէթի արթըգճա արթտը, հաթտա պիր ապալըգ գըղընը պու հալտէ եաշար կէօրմէքտէն իսէ, գարնընտաքի չօճուղը իլէ պէրապէր պիր ան էվվէլ կէպէրիպ կիթմէլէրինի թէմէննիյէ գատար վարտը։

Մամաֆիհ տօգթօր Լօժէնին օ գօրգունճ սէօզլէրի, օ քէսկին նազարը հէնուզ կէօզլէրի էօնիւնտէն զայիլ օլմամըշ իտի. պէօյլէ պիր սույի գատտը արզու իթմիշ օլաս պիլէ, պունը իճրայէ իմքան օլմատըղընը պիլիյօր իտի։

Տօգթօրըն ավտէթինտէն պիր միւտտէթ սոնրա, գօնթէս վէրպըրի խասթա քէրիմէսինին եանընա չըգմադա մէճպուր օլտու, չէհրէ վէ էթվարընա վալիտէյնէ չէֆգաթը վէրմէյէ չալըշարագ, թէսէլլի եօլունտա գըղընա պիր գաչ թաթը սէօզլէր սէօյլէտի. խասթայա զայէթ տրգգաթ վէ իթինա իլէ պագմագ իւզրէ խըտմէթճի Միլհօնը եանընա պըրագտը։

Զավալլը վալանթին, օ գատար ըղթըրապ չէքմէքտէ իտի քի, արթըգ քէնտինտէ հայաթտան հիչ պիր շէյ գալմամըշ կիպի պիր հալ բէյտա օլմուշ իտի։

Պունը իլէ պէրապէր պիր ազ ղէման կէչտիքճէ ըղթըրապընտա պիր սիւքիւնէթ բէյտա օլտու, էքսէրիէն պէօյլէ ինսանըն օղրատըղը ճիտմանի վէ լուհանի պէօյիւք ըղթըրապաթ վէ թէէսսիւրաթը միւթէագբագ ինսանտա պիր ույուշուգլուգ զուհուր իտէր քի, ինսան՝ հըսսիյաթընտաքի օ էնկի չիտտէթի տույամազ օլուր. վալանթին, գուվվէյի ֆիքրիյէսինի թօբլայապիլէճէք գատար պիր գուտութ բէյտա իթտիքտէն սոնրա տիւչիւնմէյէ պաշլատը վէ քէնտի քէնտինէ.

— Հէր պիր շէյ օլուպ պիթտի, վալիտէմ հէբսինի էօյրէնտի, հէր շէյէ վագըֆ օլտու, արթըգ գօրգաճագ պիր շէյ գալմատը, պունտան սոնրա քէնտինտէն աֆիվ ու մէրհամէթ իւմիւտ իտէպիլիրիմ, ատտի։

Վալանթին, համիլէ օլտուղունը պիլիյօր իսէ տէ, քէնտինէ՝ գարնընտաքի չօճուղը իլէ պէրապէր պըրագըպ կիթմէյէճէյինի տախի պիլտիյինտէն, պունա տայիր Կասթօնա պիր շէյ սէօյլէմէյուպ իչի զայէթ կիպի թութմուշ իտի. Կասթօնըն տախի թէհլիքէտէն գուրթուլմասընը արզու իչտիյինտէն, հէր սըգընթըյը քէնտի իւզերինէ ալատագ սէվկիլիսինի քեամիլէն սէրպէսթ պըրագմըշ իտի։

Մամաֆիհ Կասթօն իլէ պէրապէր ֆիքար իթմէյուպտա օրատա գալմըշ օլտուղունտան տօլայը հէնուզ բէչիման տախի օլմամըշ իտի. եալընըզ Կասթօնըն սաղ սէլիմ ֆիքրարէ մուվաֆֆագ օլտուպ օլմատըղընը պիլէմէտիյինտէն, պու պապտէ բէք պէօյիւք պիր ազապ չէքմէքտէ իտի։

Տօգթօր, իչի կիւնտէն պէրի խասթանընն գալգըպ կէղինմէսինէ միւտտաատէ իթմիշ իսէ տէ, վալանթին, հէնուզ Կասթօնա տայիր պիր խապէր ալապիլմէք իչին Պապա Մանօլըն գուլիպէսինէ գատար կիթմէյէ իգթիտար բէյտա իչլէմիշ իտի։

Պէրէքեաթ վէրսին քի Պապա Մանօլըն, մատմազէլ վալանթինէ օլան ֆէտաքեարլըղը վէ սատագաթը գատար զէքեավէթի տախի պուլունտուղունտան, մատմազէլին քէչֆիպիլիյինի խապէր ալընճա, Կասթօնըն սալիմէն ֆիքրարէ մուվաֆֆագ օլտուղունը, կէնճ գըղա թէպչիր իթմէյէ լուզում կէօրմիւշ վէ պիր գօլայընը տախի պուլարագ պու խապէրի վալանթինէ եէթիշտիրէպիլմիշ իտի։

Պու խապէրը մէսէրրէթէսեր, վալանթինէ հէբիմճէ միւտտավաթընը ճիւմլէսինտէն զիյատէ հիւսնի թէէսսիր կէօսթէրտի։

Տօգթօր Լօժէ, հէր կիւն կէլիպ խասթայը զիյարէթ իթմէքտէ իտի, պիր պուչուգ այ գատար սոնրա խասթա եօլճուլուզ մէշադաթընա թահամմիլ իտէպիլէճէք պիր հալէ կէլմիշ պուլունտուղու, տօգթօր թարաֆընտան մատտամ Գօնթէսէ պիլտիրիլտի։

Գօնթէս տախի, պիր ան էվվէլ սէյահաթ իթմէք իչին

պէօյուք պիր սապըրսըզլըգ իլէ գըզընըն իֆագաթընը պէք-
լէյօր իտի. մատամ ատը լա վէրպըրի, մալըք օլտուղու մալ-
լէրինին եարըսընը սաթըտը, եիրմի պէշ պինն ֆըրանգ գա-
տար պիր մէպլազ հուսուլէ կէլտի, ինկիլիթէրատա պուլու-
նան զէնկինն պիր իսթիյար ագրապալարը ճանիպինէ կիտէ-
ճէքլէրի հէրքէս իլան իտիլտի։

Վալանթինն, կասթոնըն վէֆաթ իթմէյուպ սազ սէլիմ
ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլմուշ պուլունտուղու իսապէրինի, կաս-
թոնըն քիւչիւք պիրատէրի Լուսի Գըլամօրանէ իսապէր վեր-
մէնինն պիր գօլայընը պուլամատըղընտան տօլայը բէք մէյուս
օլույօր իտի։

Նիհայէթ իւլէմն կէնճ գըզ, պու մուհիմմ սըրրը խըտ-
մէթճի Միլհօնա աչարագ, Լուսի տը Գըլամօրանէ վէրմէք
իւզրէ պիրատ մէքթուպ թէսլիմ իթտի. Միլհօն՝ Գըլամօրան
շաթօսընա կիթտի իսէ տէ, շիմտի Մարքի իւնվանընը թա-
գընմըշ պուլունան Լուսինին, պիւթիւն խըտմէթքէարլարը
սավարագ պաշգա պիր մէմլէքէթէ կիթմիշ օլտուղունը խա-
պէր ալմագտան պաշգա պիր իշ կէօրէմէտի։

Մատամ Գօնթէս տախի եօլա չըգտը, պու սըրլարընը
քիմսէյէ աչմամասը խուսուսընտա, Միլհօնը քիլիսէյէ կէօ-
թիւրիւպ ինճիլի Շէրիֆ իւզերինէ եէմին իթտիրտիքտէն սօն-
րա, անընտա պէրապէր ալմըշ իտի։

Լօնտրա շէհրինէ եագըն պիր գաատապայա վասըլ օլտու-
լար, պուրատա գօնթէս ճէննապլէրի քէնտինի մատամ Վիլ-
սօն իսմի իլէ թանըթմտը։

Մատամ ատը լա Վէրպըրէնին ինկիլիթէրայը ինթիխապ
իթմէսինէ սէպէպ, մուգատտէմա պուրատա պուլունմուշ օլ-
տուղունտան, ինկիլիզլէրին ախլագ վէ ատէթլէրինէ վագըֆ
օլտուգտան պաշգա, ինկիլիզ լիսանընը տախի քէնտի լի-
սանը մատէրզատը տէրճէսինտէ պիր ֆէսահաթլա սէօյլէ-
յէպիլմէսինտէն նաշի տիր։

Գօնթէս, օրանըն ասլզատէ ֆամիլեալարը իլէ կէօրիւ-

շիւպ թէսթրօլարա վէ ճէմիյէթլէրէ կիտէր իսէ տէ, Վա-
լանթինի հիչ պիր մահալէ չըգարմայըպ էքի քիլիտ ալթընա
պուլունտուրուր իտի։

Պիչարէ Վալանթին, իչթէ պէօյլէ պէօյուք պիր թազ-
եիգ ալթընտա էզիլմէքտէ իքէն պիր կիճէ աղրըլարը թու-
թուպ, սապահա գարշը բէք չօգ մուղթարըպ օլտուգտան
սօնրա տիւնեայա պիր էրքէք չօճուգ կէթիրտի։

Գօնթէսին թալիմաթը մուճիպինճէ, պու չօճուգ պու-
լունտուգլարը գաատապանըն բաքտաղընա կէօթիւրիւլէրէք,
«Վալանթին Բաուլ Վիլսօն» իտմի իլէ ըէսմէն գայտ իթ-
տիրիլտի։

Գօնթէս, իչթիյաթքէարանէ հարաքէթ իլէ հէր չէյի
էվվէլտէն տիւչիւնմիւշ հազըր իթմիշ օլտուղունտան, պու-
լունտուգլարը գաատապա ճիվարընտա պիր քէօյլիւ գատըն
պուլտրագ պու չօճուգա պագմասընը, օն իքի պին ֆըրան-
գա մէզպուրէ գատըն իլէ բազարլըգ իթմիշ իտի։

Բաուլ Վիլսօն, տօղտուգտան պիր գաչ սաաթ սօնրա
իչթէ պու գատընըն էլինէ թէսլիմ իտիլտի։

Պու քէօյլիւ գատըն, գօնթէսին ասըլ իտմինի պիլմէ-
յուպ, մուսմահլէյհայը ինկիլիզ զանն իթմէքտէ իտի. պի-
նաէն ալէյհ չօճուգ պէօյիւտիւլիւ զէմտան քէնտինին հանկը
ֆամիլեապա մէնսուպ պուլունտուղունը քէչֆ իլլէմէսինէ իմ-
քան եօգ իտի։

Վալանթին, լօհուսալըգ հալինտէ պիր ազ քէնտինէ
կէլիպտէ չօճուգը եանընտա կէօրմէյինճէ, ճէննապը Գատըրը
Միւթլագ հազրէթլէրինին հէր գատընա իհսան պույուրմուշ
օլտուղու վալիտէյնէ չէֆգատմը վէ մուհապէթի սայիգասը
իլէ, եավրուսընըն նէ՞րէտէ օլտուղունը սօրտու։

Գօնթէս, իչթէ ասըլ չիմտի գըզընա գարշը գէրրէ գա-
տար մէրհամէթի ասարը կէօսթէրմէյէրէք։

— Նէ՞ սէօյլէյօրսուն գըզըմ, սայըգլայօ՞րմուսուն, պու
գատարը քեաֆի տիր, արթըգ աղգընա չօճուգ ֆիլան խամի

ալաճագ տէյիլսին, տիվանէլիք լազըմ տէյիլ, անլայօ՛ըմու-սըն, տէտի։

Ֆագաթ Վալանթինին պու պապտէ ըսրարտա տէվա-մընը կէօրիւնճէ, գօնթէս պիւսպիւթիւն թէհտիտամիզ պիր թաւըր ալարագ, չու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէն չէքինմէտի։

— Չօճուղըն էմնիյէթլի պիր մահալտէ պուլունույօր, հիչ պիր չէյէ իհթիյաճը գալմայաճագ տէրճէտէ իսթիդ-պալի թէէմին իտիլմիշ տիր. պու սէօզլէրիմէ էմին օլուպ ղիյատէ պիր սէօզ սէօյլէմէյէճէքսին, պու օլան պիթէն հալէրի, տէհչէթամիզ պիր րիւյա հիւքմինտէ թուֆթուպ հէբ-սինինտէ ունուտաճագ սըն. կէչմիշ վագաալէրի քեամիլէն խաթ-ըրընտան չըգարտաճագ սըն. չայէտ պու էմիրլէրիմէ իթաաթ իթմէյէճէք օլուրսան, սօնրա հալին բէք ֆէնա օլուր։

Զէվալլը Վալանթինին, չարնաչար իթաաթ իթմէյէ մէճ-պուր օլտու, կէնճ գըզըն լօհուսալըգ քէյֆիսիղլիյի տավուշ-տըգտան սօնրա, Ցունիս այընըն սօնլարընա տողրու եինէ վէրպըրիյէ ավտէթ իթտիլէր։

Գօնթէս, Ինկիլիթէրայա օլան պու սէյահաթըն քէնտի-լէրինէ հիչ էյի կէլմէտիյինի օրթալըղա իլան իտուպ, պու սէյահաթտան ասըլ մագասատ նէ՞ օլտուղու հադգընտա հիչ պիր քիմսէ նաղարընտա չիւպհէյէ մահէլ պըրագմատը, հա-գըգաթը հալի եալընըգ պիր քիչի պիլիյօր իտի քի, օ տա տոգթօր Լօժէ իտի։

Մատամ Գօնթէս, տոգթօր Լօժէ ալէյհինտէ պէօյիւք պիր նէֆրէթ հըսս իթմէյքլէ պէրաբէր, տոգթօրըն պու սըր-րը քիմսէյէ իֆշա իթմէյէճէյի հադգընտա իթիմատ ու էմ-նիյէթի պէրքէմալ իտի։

Վէրպըրիյէ վասըլ օլտուգլարընտա, գօնթէսին զիյարէթ իչին իլգ կիթտիյի մահալ տոգթօր Լօժէնին խանէսի օլտու։

Մատամ տը լա Վէրպըրի, չօճուղըն Ինկիլիթէրատա տողտուղունա տայիր օլան էվրագը գուլուտիյէ վէ բէտմիյէ-յի տոգթօրա կէօսթէրէրէք։

— Իչթէ կէօրիւյօրսունըզ քի չօճուգ հայաթտա տըր, քիւլիւյէթլի պիր ագճէ մուգապիլինտէ օլարագ պիր գա-տըն պու չօճուղը, ան ասըլ քէնտի էվլատը կիպի պէսլէ-յիպ գայըրմաղը տէրիւհտէ իթտի, տէմէսի իւգէրինէ, տոգ-թօր Լօժէ, գօնթէսէ պիր տէֆա տըգգաթլա պագտըգտան սօնրա.

— Բէք ալա մատա՛մ, վիճտանընըզա գարշը մէսուլ օ-լաճագ վէ պիլ ախիրէ հըսսը նէտտամէթ իտէճէք պիր հարա-քէթտէ պուլունմամըշ իսէնիլ, պէնիմտէ սիզէ պու խուսուս-տա հիչ պիր տէյէճէյիմ եօգ տըր, տէտի։

Գօնթէս, տոգթօրըն քէնտինէ պաշգա պիր տէյէճէյի օլմատըղընը անլատըգտան սօնրա խանէսինէ ավտէթ իթտի. քէրիմէսի եիւղիւնտէն նայիլի սէրվէթ ու սատտէթ օլմագ արզուսը իլէ սուղան օլան գօնթէս, վարիտաթընըն նըսֆընը տահա ղայպ իլէմիչ օլտուղունա սօն տէրէճէ հիտտէթ իթ-մէյէ վէ պու հիտտէթինի տահի ֆըրսաթ տիւշտիւքճէ, սի-թէմ վէ թէքտիր սուրէթի իլէ գըզընտան չըգարմադա պաշ-լամըշ իտի. եինէ պիր կիւն հիտտէթ արաբընտա, գըզընա.

— Իչթէ պագ, իչէտիյին խաթա պիզի նէ՞ հալէրէ տիւշիւրտիւ, իսթիդպալիմիզի մահվ ու պէրպատ իթտի, տէտի։

Վալանթինէ տահի, արթըգ հէր կիւն վալիտէօնին պու եօլտաքի սիթէմլէրինի թէքտիրլէրինի տինլէմէքտէն օսանճ կէլմիչ օլտուղունտան, կիւնիւն պիրինտէ սապր ու թահամ-միւլիւ գալմայարագ։

— Պու խաթամըն եիւղիւնտէն սահիպ սէրվէթ օլսա իտ-տիք, օ ղէման գուսուրումը ա՞ֆվ մը իտէճէք իտինիլ, տէյի վէրտի։

Վալանթինին, վալիտէօնէ գարշը պու եօլտա մուգա-պէլէլէրի բէք նատիր օլարագ վուգու պուլուր իտի. արթըգ պիչարէ Վալանթին իչին հայաթ տայիմի պիր իչքէնճէ սու-րէթինի ալմըշ իտի։

Կասթօնըն խաթըրէսի, պիչարէնին գալպինտէ բէք ա-ճը պիր եատիկեար պըրագմըշ իտի. աճէպա սէվկիլի Կասթօնը շիմտի նէ՞ հալտէ տիր, նէ՞ բէլէրտէ պուլունույօր, նի՞-չին պիր եօլունը պուլուպտա վալանթինէ խլի սաթըը պիր մէքթուպճըազ օլսուն կէօնտէրմէմիշ տիր, իհթիմալ քի վէ-ֆաթ իթմիշ տիր, իհթիմալ քի էօլմէմիշտիրտէ վալանթինի ունութմուշ տըր. իւշ սէնէ սօնրա զէննկին օլտուղու հալտէ ավտէթ իտէճէյինէ տայիր գավկէն վատ իթմիշ, սէօզ վեր-միշ իտի. աճէպա սէօզիւնտէ տուրուպ կէլէճէ՞ք մի տիր.

Կէլմէք արզուսընտա օլսա պիլէ Կասթօնըն ավտէթի միւմքիւն տէյիլ իտի, չիւնքի մէրգումըն զայպուպէթի հէ-նուզ Թըրապօն վագասյի ֆէճիյէսինէ քիմսէյէ ունութտու-րամամըշ իտի. նէհիրտէ պօղուլտուղու էթրաֆնա իլան իտիլ-միշ իսէ տէ, պու տա գաթիէն Թէհագգուգ իտիլմէմիշ իտի. ումումի խալգըն զիհինէլերինտէ հասըլ օլան Թախտիշի Թէս-քին իչին մահքէմէյի ճինայէթ, պիր հիւքմի ղըյապի իլէ Կասթօնը պիր չօգ սէնէլէր քիւրէք ճէղասընա մահքում իյ-լէմիշ իտի.

Կասթօնըն պիրատէրի Լույի Դըլամօրանէ կէլինճէ, պու-նըն նէ՞ օլտուղունա տայիր քիմսէնին տօղրու պիր մալիումաթը եօգ իտի. մամաֆիհ պաղըլարը, Լույինին Բարիզտէ բէք քի-պարանէ վէ շաշաալը պիր սուրէթտէ եաշամագտա պուլուն-տուղունը ըիվայէթ իթմէքտէ իտիլէր.

Մատմազէլ վալանթին, հէր պու եէքտիկէրէ միւթէ-նագըս օլան հէվատիս վէ իսապէրլէրի, իսըտմէթճիսի սատըգ Միլհօնտան ալմագտա իտի.

Պիչարէ վալանթին, բէք պէօյուք պիր մէյուսիյէթ վէ ըղթըրապաթ իչինտէ գալմըշ իտի, իսթիգպալինի տիւշիւ-նիւր տէ հիչ պիր սէլամէթ իումիտի կէօրէմէդ իտի.

Կասթօն տը Դըլամօրանըն, պապա Մանօլըն սանտալը-նա րագիպէն ֆիրար իլլէտիլի օ միւտհիշ կիճէտէն սօնրա տէօրթ սէնէ մուրուր իթտի.

Գօնթէս, պու տէօրտ սէնէյի բէք ֆէնա պիր սուրէթ-տէ իմրար իլլէմիշ իտի, վարիտաթը մասրաֆընա քիֆայէթ իթմէտիյինտէն, պիր Թագըմ պօրճլար աչարագ իյրատընը, րէսիւլ մալ իլէ պէրապէր նէմէյէ պաշլամըշ իտի.

Պէօյլէ սօնուն տիւշինմէյէրէք պաթասըյա եաշամագ իչին ինսան իլք ատըմընը աթմագ խուսուսընտա, պիր ազ տիւշինիւր իսէ տէ արթըգ էօթէ եանը պիր չէյ տէյիլ տիր, բէք չարըդ ալըշըրը.

Գօնթէս, չօգ ճա միսաֆիր գապուլ իթմէյէ վէ եագընն չէհիրլէրէ սիյահաթլար իլէ քէնտինի էյլէնտիրմէյէ պաշլա-տը, սիւսէ վէ ինթիզամէ մէրագը զիյատէլէնտիրիպ, իյճապ իտէն էսպապը զիյնէթի Բարիզտէն ճէլպ իթտիրէրէք, պիր զէննկին տամատ պուլուպ տա անընն սայէսինտէ նայիլ օլմագ իսթէտիյի թանթանա վէ իհթիշամը, հէր քէնտի քիսէսին-տէն իճրա իթմէյէ գօյուլտու.

8

Մատամ գօնթէս տը լա Վէրպըրի, արթըգ իսրաֆա-թընն սօն տէրէճէսինէ վարագ, Լօնտրատան ավտէթինտէ ալա պիր աթ իլէ, վէրէսիյէ օլարագ կիուղել պիր արապա տա սաթընն ալտը.

Իչթէ պու իսրաֆաթ վէ սէֆահաթէ օլան մէյլի, Գօն-թէսին իտարէսինի բէք ֆէնա պիր տարպէյէ հյսալ իթ-տի.

Նիհայէթ իւլ էմր վարիտաթընըն պագը գալան գըս-մընը սաթըլ մահվ իթտի, գըրգ պին ֆըրանգը աչմըշ պու-լունան պօրճունըն ֆայըղընըտա վէրէմէմէյէ պաշլատը վէ պու եիւզտէն ըղթըրապը արթըգճա արթտը.

Գօնթէս, հէման ագշամտան սապահա ըզհարը իֆլաս

իթմէք տէրէճէսինէ կէլիպ տէ նէ եարաճաղընը չաշըրմըշ օլտուղու պիր զէմանտէ, Բօն նէհրինէ տայիր պաղը ամէլյաթի իճրասը զըմընընտա, մէմուրէն կէօնտէրիլմիշ պուլունան կէնճ վէ ազ չօգ եագըշըգը պիր միւհէնտիս իլէ միննաթպէթ բէյտա իյլէտի։

Պու կէնճ միւհէնտիսին իսմի Անտրէ Ֆօվվէլ օլուպ, կէօրտիւյի կիւնտէն պէրի մատմազէլ վ.ալանթինն հադգընտա չիտտէթլի վէ ճիտտի պիր մուհապէթ հըսս իթմէյէ պաշլամըշ իտի։

Միւսիւ Անտրէ Ֆօվվէլ, Դօնթէս ճէնապլէրինէ նիսպէթլէ էբէյիճէ զէնկին օլտուղու կիպի, պուլունտուղու մէսլէք իգթիզասընճա վէ մէհարէթի սայէսինտէ տախի, իլէրուտէ միլէօնլար գազանմազա եօլը աչըգ իտի։

Անտրէ Ֆօվվէլ, թէզէվվիւճ սուրէթի իլէ վ.ալանթինէ մալիք օլմազ խուսուսընտա կէօյնիւնտէն գաթիէն գարար վէրտի։

կէնճ միւհէնտիս, պու գարարընը Դօնթէսին տօսթլարընտան պուլունան պիր իսթիյար գատընա աչտը վէ պու գատընըն վասէթասը իլէ վ.ալանթինի վալիտէսինտէն իսթէտի։

Բիպը ու ղուրուշ չէրապը իլէ տայիմա սէրխօշ պուլունան Դօնթէս ճէնապլէրի, էվվէլ էմիրտէ պէօյլէ քիմին նէսի օլտուղու վէ հանկը ֆամիլեապէ մէնսուպ պուլունտուղու մալիւմ օլմայան պիր բէսիբայէնին, Վէրպըրի խանէտանը կիպի ասըլզատէ պիր ֆամիլեատան գըզ իսթէմէք քիւսթախլըղընա հիտտէթ իթտի իսէ տէ, ասընրալարը միւսիւ Ֆօվվէլ թարաֆընտան տէրմիյան իտիլէն վէ բարաճա օլան պաղը շարթլար, Դօնթէսին հիտտէթինի պիր ազ թէսքին իթմիշ իտի. չինքի օ կիւնլէրտէ Դօնթէսին շաթօորնա, ալաճագլար թարաֆընտան մէմուր իտիլէն մահքէմէ միւպաշըրլարընըն պիրի կիտիպ տիկերի կէլմէքտէ վէ Դօնթէսի ֆէննա հալտէ սըգըշտըրմագտա իտիլէր։

Միւսիւ Ֆօվվէլ, պիր ազշամ թաամ իթմէք իւղրէ Պուդէրտէ պիր օթէլէ կիրմիշ վէ օրատա սօֆրա պաշընտա դօնթէս թէսատիւֆ իթմիշ իտի, օ կիճէ դօնուշտուլար, վ.ալանթինին աթէշլի աշգըյըլա կիթտիքճէ եանըպ թուքթուշմագտա օլան վէ հէր նէ օլուրսա օլսուն գըզա մալիք օլմագտան պաշգա կէօպիւնէ պիր շէյ կէօրիւնմէյէն կէնճ միւհէնտիս, վ.ալանթինի քէնտինէ զէլճէ իթմէք իչին պիւթիւն վարիսաթընը արդ իթտի, դօնթէս՝ միւսիւ Ֆօվվէլին կէօսթէրտիյի պու միւրիւվվէթի ու սախասվէթինի ճիտտիյէթինտէն շիւպհէ իտէրէք։

— Իէք ալա, ֆագաթ քէրիմէմ իլէ թէզէվվիւճտէն սօնրա պիւթիւն պու թէհահիւտաթընըզը թուքթուպ, պիզի իֆլաստան խէլաս իտէճէյինիզէ պէնի նա՞սըլ թէէմին վէ իգնա իտէճէքսինիզ, տէյու սօրտու։

— Պու շէրայիթի նէքճահ դօնթըլաթընա տէրճ իտէրիզ, օլմա՞զ մը։

— Խա՛յըր միւսիւ, խա՛յըր, պու տէտիյինիզ օլսատա,

— Նիչի՞ն։

— Անըն իչին քի, պու եօլտա շարթլար իլէ քէրիմէմի գօճայա վէրտիյիմի ալէմ տուեարտա սօնրա, պանա պիր թագըմ մինասիպէթսիզ շէյլէր տէրլէր։

— Իօյլէ իսէ պէն սիզտէն գարըղէն բարա ալմըշ օլտուղումա տայիր Նըզամը տայիրէօնտէ պիր պէնէտ վէրիրիմ, պու պէնէտ տէրունինտէ միւնտէրիճ օլան մէպլաղըն ֆայըզը, պէնիմ սիզէ պէնէվլի վէրճէք օլտուղում ադճէնին մըղտարընա միւսավի օլուր։

Պու բաղարըզդ դօնթէսին հիսսապընա ույմուշ օլմադըգա, տէրհալ բաղը օլտու վէ ավտէթի էնտասընտա միւսիւ Ֆօվվէլի արապասընա ալտը. պիրիպիրլէրինտէն օ գատար խօշնուտ օլտուղար քի, մուֆթարէդոթի իտէճէքլէրի զէմանի դօնթէս էլինի կէնճ միւհէնտիսէ ուղաթտը. միւսիւ Ֆօվվէլ տախի պու զաիմ Հ.յ, իլէրուտէ վ.ալանթինին կիւղել կէօզլէ-

բինաէն իաէճէյի իսթիֆատէյի թաասվուր իաէրէք, քէմալի խահիշ իլէ էօբաիւ, գօնթէս քէնաինի եարբն ագչամ թաամբնա տավէթ իթաի։

Գօնթէս տը լա Վէրպըրի, պու սուրէթլէ իֆլաստան եագայը գուրթարմըշ օլաուդունա ֆէվգէլաատէ մէճպուն օլուպ, պու բազարլըղըն նէ գատար այըպ վէ իղդէթի նէֆսէ տօգունաճագ պիր հարաքէթ օլաուդունը, ասլա նազարը տըգգաթա ալմայօր իտի։

Մամաֆիհ պու պէօյիւք մէճպուներէթ իչինաէ պիր ֆիքիր, գօնթէսին ճանընը սըգմադա վէ քէնաիանինի տիւչիւնտիւրմէյէ պաչչատը քի, օ տա պու իղտիվաճա քէրիմէօվ-վալանթինին մուվաֆագաթ իտուպ իթմէյէճէյի քէյֆիյէթի իտի։

Մատամ գօնթէս, պէօյիւք պիր խէլէճան իչինաէ օլտուդու հալաէ էօգարըյա քէրիմէսինին օտասընա չըգտը, վալանթինի քիթապ միւթալաասը իլէ մէչղուլ պուլտու, զայէթ հալխանէ պիր սուրէթտէ։

— Սէվկիլի գըղը՛մ, հալ ու էթվարընը բէք գիյատէ պէյէնտիյիմ վէ օլաուդա եագըշըդուը պիր զաթ, սէնի պէնտէն զէվճէլիյէ իսթէտի, պէնտէ մէճպուներէն մուվաֆագաթ իթտիմ, տէտի։

Վալանթին, հիչ ինթիզար իթմէտիյի պէօյլէ պիր սէօզի վալիտէսինտէն իչիտինճէ պիրտէն պիրէ քէնաինի թօբըլայըպ։

— Ա՛հ, խայըր, իչթէ պու օլմազ, տէյու հայդըրտը։

— (Հիտտէթլէնէրէք։) Վա՛յ, նի՞չին օլմայօր իմիշ պագայըմ։

— Հագըգաթը հալի իչթիրաֆի իթտինի՞զ մի, պու զաթ չիմտի հէր շէյի պիլէրի՞ք մի պէնի գաալուլ իտիյօր։

— Կէչմիշ հալլէրտէ՞ն մի պահա իթմէք իսթէյօրսուն։

— Էօյլէ եա, չիւնքի...

— (Սէօղիւնի քէսէրէք։) Սո՛ւա, Ալլահ էսիրկէսին, հիչ էօյլէ շէյ իչթիրաֆի օլուննո՛ւր մը... գըղը՛մ, պու պագատ սէնտէ պէնիմ կիպի սիւքիւթ իտէր իսէն ագիլանէ հարաքէթի իթմիշ օլուրսուն։

— Ա՛հ վալիտէճիյիմ, քէթմը հագըգաթ իտէրէք պէնի պու զաթէ վէրմէքլիյինիզ բէք այըպ վէ այչագճաըընա պիր հարաքէթի օլուր։

Գօնթէս, գըղըն պու ճէվապընատն բէք գիյատէ հիտտէթլէնտի իսէ տէ, պու տէֆա վալանթինէ գարշը ճէպր սուրէթի իլէ տէյիլ, հիլմիյէթլէ մուամէլէ իթմէք լազըմ կէլտիյինի պիլտիյինտէն, շու եօլտա պիր իֆատէտէ պուլունտու։

— Ա՛հ սէվկիլի վալանթինիմ, զէվալը գըղը՛մ, էկէր հալ ու մէվգըմըզըն նէ գատար միւտհիչ պիր տէրէճէյէ կէլմիշ պուլունտուդունը պիլմիշ օլսա իտին, հիչ չիւպէ եօգ քի սէն տէ պէօյլէ սէօյլէմէզ իտին. սէնին պիր իսաթան, միւնասիպէթսիզ պիր հարաքէթին սերվէթիմիզին մահվընա սէպէպ օլտու, բէնչէյի զարուրէթէ կիրիֆֆատ օլտուգ, էլհամդուլիլլահ հիչ պիր շէյ գալմատը. պու կիւնքի միզտէ ավուճբմըզտա հիչ պիր շէյ գալմատը. պու կիւնքի կիւնտէ նէ հալտէ պուլունտուդումուզը պիլիյո՛րմուսուն. ալճագլըլար հիւքիւմէթ մարիֆէթի իլէ պիզի վէրպըրի չաթսօրընատն տա չըգարտճագլար. ա՛հ գըղը՛մ, սօնրա նէ՞ եարատճաղըզ, հալիմիզ նէ՞ օլաճագ. ճէտ պէ ճէտ սօրըղատէ պիր գատըն օլտուդում հալտէ պու եաչտան սօնրա դարու դարու տիլէնէյի՞մ մի. պիզ մահվ օլմուշ պիթմիյիզ գըղը՛մ, անլայօ՛րմուսուն, պիզիմ իչին պու իղտիվաճատան պաչգա սէլամէթ գարուսը եօգ տը՛ր. ալէյհտուստա կէլմիշ այաղըմըզտա տօլաչմըշ օլան պէօյլէ կիւզէլ գըսմէթի թէքմէք տիվանէլիք տէյի՞լ մի տիր։

Վալանթին, վալիտէսինին պու սէօղլէրինտէն տէրէճէյէ նիհայէտտէ մահզուն վէ միւթէէսսիր օլարագ, քիպր ու զուրուրընատն տիւնեալարա սըղմադ օ միւթէքէպպիր, օ միւթէաղամ գատընըն պու իֆատաթը տինայէթքեարանէսինէ, շաչըրըպ գալմըշ իտի, նէ ճէվապ վէրէճէյինի պիլմէյօր իտի։

Ֆիլհագըգա պիչարէ Վալանթին, վալիտէսինին նա՞սըլ

միւրթէքիսանէ վէ բիղիլանէ պիր բաղարըղ նէթիճէսի օտ-
բաղ պու իզտիհամճէ բաղը օլմուշ պուլունաուդաններ պիլմէ-
տիյի ճիհէթիլէ, չիտաէթը մէյուսիյէթ վէ թէէսսիւբինաէն
նաչի հիչ պիր ճէվապ վէրմէդը օլաու. Նիհայէթի իւլ էմր
պու խուսուսա տայիր պիր ադ տիւչինմէք իչին պիր իրի
սասթի գատար միւսաատէ իմմէսինի վալիտէսինաէն րէճա
իթտի, պու միւսաատէյի տէ իսթիհսալէ մուվաֆֆադ օլաու.

Պիր չօդ զէմանլար Կասթօն տը Թըլամօրանըն խասթը-
րէսի, բարլադ պիր բիւյիւ կիպի վալանթինին պիհինինի իշ-
պոլ իմմիշ խսէ տէ, մուրուրը զէման իլէ պու բարլադըդ
մահվ օլարադ միւէսսիր պիր խայալ սուրէթինի ալմըշ ի-
տի.

Մամաֆիհ պէօյուք պիր ըղթըրսադ իչինաէ ուդդուսուղ
կէչիրմիշ օլսուդու կինճէնին սապահը, վալանթինին վալիտէ-
սինէ ճէվապը րէճսա վէրմէյէ դարար վէրմիշ իտի, լաքին
աղչամ օլուսդ սա վալիտէսի թարաֆընսան օլունան տավէթ
միճիւսինճէ Անտրէ Ժօվվէլ կէլինճէ, պիչարէ վալանթին
վալիտէսինին միւտհիչ վէ թէհտիտամիղ պադըչարընսան
դօրդարադ, պիր տիւրլի պու ճէվապը վէրմէյէ ճէսարէթ
իտէմէտի.

Միւսիւ Անտրէ Ժօվվէլ, ղիյարէթչիլէրինի սրգիչաարընճա
գրդ եավաչ եավաչ պունսա ալըշմադա պաչլադը. Վա-
լանթինի՝ քէնտինին պու զաթ թարաֆընսան սէվիլտիյինի
հրսա իտիյօր իտի. վագսա միւսիւ Ժօվվէլին աչդ ու մուհա-
պէթինաէ, Կասթօնընքի կիպի ճիննէթ տէրէճէսինաէ պիր
չիտաէթ եօդ իսէ տէ, սէվսանըն տէվամընը թէէմին իտէ-
ճէք խօչ պիր սիւրփրիզէթ վար իտի.

Վալանթին, Ժօվվէլին հուզուրը իլէ միւթէէղղիղ օլու-
յօր, սաստէթին քէնտինէ պիր տահա կիլէը նիւղ կէօս-
թէրմէ քտէ պուլունաուդունը հրսա իտիյօր իտի. վագսա միւ-
սիւ Ժօվվէլի հէնուզ սէվմէյօր իտի, զաղաթ պու զաթտան
այրըլմադ տահի քէնտինէ րէք սաը կէօրիւնմիյօր իտի.

Պիր ադչամ վալանթինին սաթճտա օթուրմադա իչէն
միւսիւ Անտրէ Ժօվվէլ իչէրի կիրտի, իւչ սէֆթա օլարադ
իչինի եավաչնըղ պուլունայօրլար իտի.

Ժօվվէլ, վալանթինին զայէթ մէյուս պիր հալտէ աղա-
մադտա պուլսաու. եավաչճա կէնճ գըզըն էլինի քէնտի էլի
իչինէ ալըպ.

— Նէ՞ օլսունըղ սէվկիլի մէլէյիմ, սիղին էն էյի տօս-
թումուղ պէն օլսուդում իչին, հէր նէ տէրսինիվ վար իսէ
անլէրէ պէնիմ տէ մահրէմ՛ օլմադըղընը, ըղթըրսադընընըղա
իչթիրաք իմմէգիլիյիմ լազըմ կէլիր, նո՛չին պէօյլէ մէյու-
սանէ աղլայօրսունըղ, սէօյլէյինիվ պադայըմ, սէտի.

Մատմազէլ վալանթին, չու անտէ զայէթ միւթէէսսիր
օլուսդ աղ գալսը քի հէր շէյի իչթիրաճի իմմինին, լաքին պիր-
տէն պիրէ պու իչթիրաճընընը միւթէադդիդ զուհուրէ կէլէճէք
օլան միւտհիչ հալլէրի տիւչինտի. եանի վալիտէսինին հիւա-
տէթինի վէ միւսիւ Ժօվվէլին թէէսսիւբինի խասթըրնա կէ-
թտիսի. պու իչթիրաճաէն սօնրա քէնտինին պիւթիւն պիւ-
թիւնէ մահվ օլաճաղընը անլայադադ, հընչգըրա հընչգըրա
պիր ադլամադ իլէ չու սէօյլէրի մըրըլտանըը.

— Օ՛ֆ, գօրդույօրում...

— Աճայիպ, նի՞չին գօրդույօրսունուղ.

Վալանթինին, ճէվապ վէրմէյիպ ադլամասընսա տէվամ
իմտի. միւսիւ Ժօվվէլ իսէ կէնճ գըզըն պու մէյուսիյէթ վէ
ադլամասընը, գօճայա վարան գըզլարա մախսուս օլունա-
կէլէն հիճապ վէ թէվահհուշ սասրը զանն իսէրէք, կիւճ
եէթտիյի մէրհէպէ թտմիլը վէ աշըգանէ սէօյլէր իլէ վա-
լանթինին թէէսսիւբինի թէսբին իմմէյէ չալըշը. հալ պու
քի կէնճ միւհէնտիսին պու նիվաղիչքեարանէ վէ հալա-
վէթլի սէօյլէրի, պիչարէ գըզճըադը պիւսահիթին միւ-
թէէսսիր իմմէքտէ իտի.

Պէրի եանսա իսէ Գօնթէս, պու իղտիրաճըն պիր ան
էվվէլ իճրա օլունուպ պիթմէսի արզուսը իլէ սուզան օլա-

բագ, նիքեահ գօնթրաթըը իմլա իլլէմէք իչին հազըրլանըյօր իսի։

Էրթէսի կիւնի իլք պահարըն զայէթ լաթիֆ պիր կիւնի օլուպ, գասապանըն քիլիսէյինէ միւսիւ Անտրէ Ժովվէլ իլէ մաամաղէլ վ.ալանթին սը լա Վ.էրպըրինին րէամը իզտիվաճլարը իճրա օլունաու։ Վ.էրպըրի շաթօսը ասապահլէյին էրքէնաէն Վ.ալանթինին մուհիպպէլերի պուլունան գասընըլար վէ կէնճ գրըլար իլէ ոօլուպ, կէլինին թաուալէթինի սիւսինի նըզամը վէճհ իլէ իքմալ իթմէյէ պաշլամըշլար իսի։

Պիչարէ Վ.ալանթին, աէրոսիզ վէ թէէասիւրսիզ կէօրինմէք խաուսուսընտա օլանճա զայրէթինի սարֆ իտիյօր վէ հաթտա կիւվվէյօր իսի իսէ տէ, չէհրէմի պաշընտա պուլունան տուվալրընըն րէնկինտէն տահա պէյազ պիր րէնկ քէտպ իթմիշ իսի։

Վ.ալանթին, նիւզհունէ պագանլար պիւթիւն հագըգաթը հալի անլայաճագլար զանն իտիյօր, վիճտանի պիր ըզթրրապտան բէք պիյատէ մուազզամ օլույօր իսի. օ կէլին էլպիսէլէրինի քէնտինի թահգիր իչին կիյտիրմիշլէր, օ պէյազ տուվալը մահզա քէնտիսի իլէ էյլէնմէք, իսթիհզա իթմէք իչին պաշընտա թագմըշլար զանն իտիյօր իսի։

Վ.ալանթին, բօրթուգալ չիչէյինտէն մամուլ կէլինլէք թաճրընը պաշընտա գօյտուղու զէմանն տէհշէթինտէն պիր քէրէ թիթրէմի. պու թաճ, աթէշտէն պիր խալգա օլմուշ տա քէնտինի եագաճագ իմիշ գասար գօրգտու. պու չիչէքլէր իլէ միզէյյէն պաշլըգ քէնտինի եագմասը, ֆագաթ չիչէքլէրի րագթ իտէն թէլլէրին պիրի այնընը չըզըպ պիր ազ գանաթտը վէ պիր տամլա գան տահի էլպիսէսինին իւսթինէ ագտը. պիչարէ գըզճըագ, պունը իսթիդպալի իչին խայըրսըզ վէ տէհշէթլիւ պիր ֆալ ատա իտէրէք, հէման պայըրմա տէրէճէսինտէ քէնտինէ պիր ֆէնալըգ կէլտի։

Ֆագաթ պու կիսի ֆալլար ինսանը տայիմա ալտատըրլար. պունըն իսպաթը տա չու օլսու քի, պու իզտիվաճտան

պիր սէնէ սօնրա մատամ Ժովվէլ, նանի Վ.ալանթին, էն մէսուտ գասընըլար սըրտասընա կէչմիշ իտի. ֆագաթ մատամ Ժովվէլին մէսուտիյէթի նալընըզ պիր ճիհէթտէն նագըս գալըյօր իսի։

Գօճասը, քէնտինի բէրէքէթիչ տէրէճէսինտէ պիր մուհապէթ իլէ սէվէյօր իտի. միւսիւ Ժովվէլ ազիմ պիր զայրէթլէ չալըշըյօր վէ հէր թէչէպպիւսինտէ մուվաֆֆագ օլույօր իսի. պէնկին օլմագ, նիհայէթսիզ պիր սէրվէթ ճէմ իլլէմէք իսթէյօր իտի. լագին քէնտի իչին տէյիլ, սէվկիլի գարընը իչին պէօյլէ պիր արզուտա պուլունույօր իսի. միւսիւ Ժովվէլ, պէվճէսինի տիւնէատէքի գասընըլարըն էն միւպէյյէնի, բարլագը, էն միւթանէթանը սուբէթինտէ կէօրմէք իսթէյօր իտի։

Մատամ Ժովվէլին իզտիվաճընտան օն սէքիզ այ գատար սօնրա պիր էրքէք էվլատը տիւնէատա կէլտի, պիր սէնէ սօնրա պիր էրքէք չօճուգ տահա տօղուրտու իսէ տէ, պու իքի չօճուգըն մուհապէթի, պիր գաչ պին ֆըրանգ մուգապիլինէ օլարագ պիր եապանճը գասընըն գուճագընտա թէրք իտիլմիշ պուլունան պիրինճի չօճուգընը, պիր միւմքիւն քէնտինէ ունու թատրամատը։

Մատամ Ժովվէլ, մէչրու իզտիվաճտան տօղուրմուշ օլտուղու պու իքի օղուլլարընը չէֆգաթը մատէրտանէ իլէ սէվվէր իտի. ֆագաթ պու չօճուգլարըն բըրէնալէր կիսի պիր իհթիմամ վէ իսթիրահաթ իչինտէ պէօյիւտիքլէրինի կէօրտիւքճէ միւթէէասիր օլմագտա վէ քէնտի քէնտինէ.

— էյ վա՛հ, պունլար պու գատար նազ ու իթինա իլէ պէօյիւյօրլար ամա, պագալըմ թէրք իտիլէն չօճուգումըն կիյէճէք էլպիսէսի, հէյէճէք պիր լօգմա էքմէյի վա՞ր մը տըր, տէմէքտէ իտի։

Վ.ալանթին, պու չօճուգըն նէ՞րէտէ վէ նէ՞ հալտէ օլտուղունը պիլմէք արզուսը իլէ սուզան օլույօր իտի, ֆագաթ պէօյլէ պիր թէհալըլնէ ճէսարէթի իտէմէյօր իտի։

Պաղէն Կասթօնըն քէնտինէ էմանէթէն պըրագմըշ օ-տուղու միճէվհէրաթը, հիւանի սուրէթլէ մուհաֆազա իթ-մէմէքտէն գօրգար իտի, վէ պաղէն տախի միւտհիշ խա-թըրէլէրի պինհինտէն տէֆ իթմէյէ չալըշարագ քէնտի քէն-տինէ.

— Ախթըգ ֆէլաքէթ պէնի ունութտը, տէր իտի.

Ջավա՛ը գաոըն, ֆէլաքէթ ինսանը պաղէն պէգլէմիր իտ տէ, ևինէ կիւնիւն պիրինտէ միւթլաղ զուհուր իտէր, կէլէճէյի էրի շաշըրմազ. հէյհա՛թ, պու ալէմը ֆանիտէ ին-սան իչին բահաթ վա՛ր մը սըր.

* * *

Մարթի տը Գըլամօրանըն իրինճի օղլու Լուսի տը Գըլա-մօրան, սուրէթը զահիրէսինտէն հիչ մէմուլ իտիմէտիյի հալտէ սօն տէրէճէ միւֆտիտ, սըյլըգ, հէր նէվի խապաոտա թ-ճրաոընտա մահիր վէ սուչի ախլաղ սահիպի պիր տաէմ իտի. տահա բէտէրինին հայտըրնտա վէ շաթօտա իգամէթ իթմէքտէ պուլունտուղու վազըթտա, պինհինտէն պին տիւր-լի խապաոտա վէ մէլանէթի իճրայէ խթիտաոընը, տահա օ ղէմանտէն կէչիրմէքտէ իտի.

Լուսի տը Գըլամօրան, թաոավվուր իթտիչի խապաոտա-թը իճրա իչին բէտէրինին շաթօսընը բէք տար պուլույօր իտի. պուլունտուղլարը գաոապա քէնտինէ գաոավէթէնկիլ պիր մահբէս, դարանլըգ պիր մէզար գաոար սըղընթըը կէօրինիւր իտի.

Պիրաոէրի Կասթօն, խըղմաթէն ալիճէնապ, խայըրխահ վէ մէրա պիր չօճուգ օլտուղունտան, Լուսի անտէն նէֆրէթ իթմէքտէ իտի քի, պու տա թաոպիլի պիր հալ սըր. պէօյուք պիրաոէրի հագդընտաքի պու նէֆրէթինին, շաթօտա պուլու-նան խըտմէթքէարլարըն ճիւմլէտի պիլիյօրլար իտի. պինաէն ալէյհ Կասթօնը ժանտարմալարըն թէագըլ իլլէտիքլէրի ապ-յամ, Լուսինին՝ գաղաէն հայվանտան տիւշմիւշ օլտուղունա

քիմնէ ինանմայըպ, Կասթօնը էլէ վէրմէք իչին գաոաէն տիւշ-միւշ պուլունտուղունա գանի իտիլէր.

Հաթտա էլլի աէնէտէն պէրի տիր գաթուլարընտա խըտ-մէթքէարլըգ իթմիչ օլտուղունտան տօլայը, արթըգ էֆէն-տիլէրի իլէ ևիւգ կէօղ օլմուշ պուլունան Սէն ժան, վագաոա-նընն կիւնիւ աէօղիւնիւ սագընմայարագ Լուսի տը Գըլամօրանէ չու աէօղլէրի աէօյլէմէյէ գաոար իլէրի վարմըշ իտի.

— Պիրաոէրինիզին խէյաոը ախչին հիւանի սուրէթլէ ա-թընըգը իտաոէ իթմէնիզէ թէվազուճ իլլէտիի ախչ զէմանտ-տէ, սիզին կիւզլ տահիր պիր պինիճինին հայվանտան տիւշ-մէսի տօղրուտը պանա բէք զարիպ կէօրիւնտիւ. թէէսիւճ օլունտաճագ հալ, վէրտուր տա ոթա պինմիշ իտի, օ նի՞չին տիւշմէտի.

Սէն ժանընն, ևալընըգ իյմա իլէ անլաթմագ իտմէտիյի պու աէօղ, Լուսի տը Գըլամօրանը զիյաոէտտի իլէ հիաոէթ-լէնտիրմիշ օլտուղունտան.

— Խա՛յըն հէրիճ, պու աէօղէտէն մագսատը նէ՞ տիր, տէյու հայդըրտը.

— Պունը սիզ պէնտէն ալա պիլիրսինիզ, միւսիւ լը վի-դօնթ.

— Խա՛յըր, ֆիքրինի պէյան էթ...

Իտմիյաոը խըտմէթքէտը. Լուսինին պու աէօղիւնէ ևա-լընըգ միւէսսիր վէ մանալը պիր պագըշ իլէ ճէվապ վէրտի. Լուսի տահի տէրհալ էլինտէքի գըրպագ իլէ հէրիճին իւ-զէրինէ սաաթընտը. էկէր տիկէր խըտմէթքէարլար գօչուպ գուրթարմամըշ օլտաոար իտի, պէչարէ իտմիյաոը եէրէ տէ-րէճէք իտի.

Լուսի տը Գըլամօրան իլէ Սէն ժանըն պու միւճատէլէ-սի, Կասթօնըն օ էտնատէ ժանտարմալարըն էօնիւնտէն իգի-նի գայագ իթմէք իչին, քէսթանէդիչին իշինտէն ֆիրսաթ օղ-ղուշտուգ պիր զէմանտա վուգու պուլույօր իտի.

Պու էտնատէ գօլիսլէր ժանտարմալար չաթօտա կէլէրէք,

կասթօնըն քէնտինի Բօն նէհրինէ ամբող պօղուլտուղունը մէյտանէ պիր սուրէթտէ իհտար իթտիլէր ։

Պու գարա խապէր պիւթիւն շաթօտաքի խըտմէթքեարլարը մէյտա իլլէտի , ճիւմլէտի պիրտէն աղլայըպ սըզլանմաղա պաչլատըլար . պու խապէրտէն միւթէէսիր օլմայան եալընըզ Լույի իտի քի , եիւզիւնտե ուֆագ պիր քէտէր ալամէթի պիլէ կէօրիւլմէտի ։

Պիլաքիս մէլուընըն կէօզլէրինտէն մէսէրրէթ եըլտըրըմլարը բարլայարագ , քէնտի քէնտինէ « Իչթէ չիմտի խանէտանընմըզըն փիչիք օղու օլմագ պէհիյէսինտէն գուրթուլտուտ , պունտան սոնրա բէտէրիմին միյրասը իլէ Մարբի իւնվանը պէհագդէն պանա գալաճագ » տէմիշ իտի ։

Ֆիլհագըգա իհթիյար մարբի տը Գըլամօրան , սէվկիլի օղու կասթօնըն օղրատըղը գաղայը խապէր ալըպ , չիտտէթը եէս ու քէտէրինտէն թէրբը հայաթ իլլէտիքտէն սոնրա , օ խանէտանըն նէկեանէ վարիսի վէ էֆէնտիսի Լույի օլմուշ իտի . Լույի , չիմտիյէ տէկին ճէպինտե պէշ ալթունը պիր եէրտե կէօրմէմիշ իքէն , չու սաաթտա իքի եիւզ պին ֆըրանգ բատտաէինտե պիր սէրվէթե սահիպ պուլունտույօր իտի ։

Լույի , օ ղէմանա գատար զինինտէն թէխայիւլ իլե մէչղուլ պուլունտուղու մայիշէթը սէֆիհանէ վէ հարաքանթը միւֆահատէթքեարանէսինէ հէման օ սաաթտան միւպաշըրէթ իտուպ , էրթէսի կիւնիւ չաթօտա նէ գատար խըտմէթքեար վար իսե էսկիսինէ եէնիսինէ պագմայըպ ճիւմլէսինէ իլին վէրտի ։

Պու սաաբդ էմէքտարլարըն պիր չօղլարը , պիլա մնաշ խըտմէթ իթմէյէ գատար բաղը օլուպ չաթօտա գալմալարընը , աղլայարագ Լույիտէն իսթիհամ իլլէտիլէր իսե տե , խայըն Լույի հիչ պիրինէ մէրհամէթ իթմէմիշ իտի ։

Լույի տը Գըլամօրանըն օ էանատէ քէմալի կէրմի իլե օղրաշըղը չէյ , բէտէրինին նօթէրինի ճէլոպ իտէրէք պիր մըգտար ագճե թէտարիք իթմէք իտի . նէ գատար արագիսի

վար իսե սաթըլմասը իչին պիր վէքհալէթնամէ իմզա իտէրէք նօթէրէ վէրիպ , պիրինճի իսթիգրազ օլմագ իւզրէ եիրմի պին ֆըրանգ ալտը ։

Օ հաֆթանըն նիհայէթինէ տօղրու պիր ագշամ շաթօնընըն պիւթիւն գաբուլտըրընը գաբայարագ , տէրունինտէ տօղմուշ վէ պէօյիւմիւշ օլտուղու պու խանէյէ , պիր տահա այագ պատմամագ նիյէթը գամիյէտի իլէ իչինտէն չըգտը . թէքմիլ անախթարլարը կէօթիւրիւպ իհթիյար Ա՛էն ժանա թէսլիմ իթտի . Ա՛էն ժանընն , Գըլամօրան շաթօտը եագընընտա ուֆագ պիր էվճըգը վէ պիր աղ տա կէչինէճէյի պուլունտուղունան , օ գատապայը թէրք իթմէյուպ էօլիպ կիտինճէյէ գատար օրատա գալմագ ֆիքրինտե օլտուղունը Լույի պիլմէքտե իտի ։

Իհթիյար Ա՛էն ժան , շաթօնընն անախթարլարընը ալտըղը էանատե պիր հալի մահգունանէ իլե Լույիյէ ։

— Միւթէվէֆա պիրատէրինիզին նէհր տէրունինտէքի նաչընը արամմայալը՞մ մը , էկեր նաչ պուլունուրսա նէ եապալըմ , տէյու սորունճա , Լույի սէօզի գըսա քէսմէք իւզրէ ։

— Պէն պունա տայիր իճապ իտէն էմիրլերի նօթէրէ վէրիրիմ , տէյէրէ ը իհթիյարը պաչընտան սոնրա ։

Լույի , կիւյա բէտէրինին միւլքի այագլարընը եագըյօր իմիչ կիպի պիր սիւրթիւլա , հէման օրատան սոնուշրպ թըրագօնա վէ օրատան տախի էվվէլճէ հագըր իլլէմիշ օլտուղու էչեասը իլէ պէրապէր քէնտինի տար Բարիդէ աթտը ։

Ա՛էմի սէֆահաթընն մէրքէզի օլան Բարիզ չէհրինտե , էնվայի էյլէնճելէրին քէսրէթինտէն տօլայը կիւնլէրը , սաաթլար գատար չաբըգ կէչէյօր վէ պու սէֆալը կիւնլէրի զայէթ բարլագ կիճելէր թէագրպ խայօր իտի ։

Հէր կիճե օթուղ գըրդ օրքեսթրօ թագրմը , երպապը սէֆահաթը գաֆէ գօնսէրլերե վէ չալկըը գաղինօլարա սիւրի իլե ճէլոպ իլլէտիյի կիպի , պիր չօգ խալգ տախի թէաթրօլարտա գօմէտեա թէմաչասը իլե կիւլմէքտե վէ նա տրրամընը

գալպէրտէ հասըլ իլէոխիի թէէսխրաթը մահզուներնէ իլէ աղլամագտա իոխլէր. օրէրա թէսաթրօլարընտա իսէ, ոխունեաներն էն կիւզէլ գարըլարը սէյիրճիլէրէ, էլմասլար իչինտէ բարըլ բարըլ բարլայարագ արզը էնտամը լէթաֆիէթ իսէրըէք, մուզիգալարըն ահէնկի իլէ ըէգագլէթ իսէն թաթլը վէ միւէսսիր սէտալարը իլէ էրգագը թէմաշայը աղիմ պիր հայրէթի իչինտէ պըրագմագտա իոխլէր.

Իչթէ Լուսի տը Գըլամօբան, օգ կիսի պիր սիւրաթ իլէ թարիֆ իլէոխիիմիլ պու սէֆահաթ իչինտէ աթըլմըշ իսի.

Էվվէլա քէնտինէ աթը ատագալը միւքէմմէլ պիր տայիրէ տօնաթտըրտը, քէնտինի ալէմէ զայէթ զէնկին պիր միլրաս եէտի օլմագ իւզրէ թանըթտըրըգ, քէնտինէ պէնզէր պիր թագըմ սէֆահաթ էրգագը իլէ իւլֆէթ վէ մինասիպէթի բէյտա իսէրէք, գումարա վէ տահա հէր տիւրլի իսրաֆաթա պաշլատը.

Լուսի, Բարիզէ կէլոխինտէն ազ պիր միւտտէթ սօնրա մասրաֆընը հիսապ իսէրէք, էլլի պէշ ֆրանգ սարֆ իլէմիշ պուլունտուդունը կէօրտիւ. պու սարֆ իոխլէն ագճէ թէքմիլ սէրվէթին պիր բուգը իսի.

Խագխըը մէրգում, պիր միւտտէթ տահա պու իսրաֆաթէ տայանագիլիգ, պունըն սօնը բէք վէհիմ օլաճագընը անլամըշ իսէ տէ, թէագիլի մայիշէթի իթմէք իստուգը արգատաշլարընա գարշը քէնտինէ բէք աղըր կէլիյօր իսի.

Լուսի, էկէր սէրվէթի քէտամիլէն մահվ օլուրսա, թագիլինէն հասրաթը իլէ ումմատագը պիր նիւզատէն նայիլի սէրվէթի օլմագ իմիշ կիսի պիր խայալէ տիւշմիշ իսի. մէտէլա զէնկին պիր գըզ իլէ թէզէվվիւճ իթմէք ատէթի իլէ նայիլի սէրվէթի օլմագը գաբուլ իսի. վագըթի կէչտի, հիշ պիր զէնկին գըզ թագրաֆընտան Լուսի ճէնապէլէրինէ բագպէթ կէօսթէրիլմէտի, ֆագաթ սէրվէթինի թէշգիլ իսէն պանգա գայիմէլէրիտէ պիրէ գատար էնտի.

Սէրիէն բարա կէօնտէրմէտի իչին նօթէրէ պիր մէքթուպ

կէօնտէրտի, հէրիֆտէն բագա եէրինէ ճէվապը բէտտա ալագ, նօթէր քէնտինէ աթիտէքի շու ճէվապը կագմըշ իսի.

« Մարգի ճէնապէլէրի.

« Շագթօտան պաշգա սաթաճագ պիր մալինիզ գալմատը, վագտա չաթօնըն տէյէրի զիյատէ իսէ տէ, պու ճէսամէթտէ պիր միլգի սաթըն ալագիլէճէք պիր միւշթէրի բէք նատիր պուլունուր, մամաֆիհ պունա պիր միւշթէրի պուլմագ խուսուսընտա էլիմիզէն կէլէն զայրէթի տիրիղ իթմէմ, ֆագաթ պունըն իչին պիր միւտտէթ սագը իթմէնիղ լագըմ տը.»

9

Լուսի տը Գըլամօբան, նօթէրտէն պէյլէ պիր ճէվապ ալագագընը խաթրընա պիլէ կէթիրմէմիշ օլուրտուտան ֆէնա հալտէ շաշըրտը, նէ՞ նաբաճագընը, նա՞տլ կէչինէճէյինի պիլմէյօր իսի.

Լուսի, պիր միւտտէթ տահա էսկի սէրվէթի ու սէֆահաթըն քէնտինէ դագանտըրմըշ օլուրտու իթիգատ սայէօնտէ քիւլի հալ հաշայագիլտի.

Ֆագաթ ազ միւտտէթ զարֆընտա պու իթիգատըտա մահվ օլուռ. էօյլէ պիր զէման կէլտի քի ալագագըլտըր հէր պիրտէն հիճիւմ իսէրէք, մարբինին նանընտա էսկի սէրվէթին պագըյէսի օլարագ գալան մէֆրուշաթը, աթը, ատագայը ճիւմլէթէն զագաթ իթմէրլէր.

Լուսի, թէագիլի մէքտան իսուգ ֆէնա պիր օթէլէ նագլ իթտի. քէնտինէ տօսթ զանն Լուսէոխիի էսկի սէֆահաթ արգատաշլարընըն իսանէսի իլէ կէչինմէյէ պաշլատը. պունըտր, հէնուզ քէնտինի գօվմայօրտար իսէ տէ, հագդընտա հէր տիւր-

լիւ հագարաթը լէվա կէօրմէքտէնտէ չէքինմէյօրլար իտի. իշ պիր լիրատան պիր գաչ ֆըրանգա գատար ծնոան պուն-տան տօլանտըրմաղա գատար թէննէղղիւլ իթտի, արթըդ հէր տիւրլիւ խապասաթա պաշ վուրտու. պիր ազ ագճէյէ մալիք օլապիլմէք իչին իյճաղ իտէրսէ, պիր ճինայէթի իճ-րասընը պիլէ կէօզէ ալտըրըյօր իտի.

Մամաֆիհ իրթիքեաղը ճինայէթէ մէյտան պուլամա-տը, ֆագաթ ահթէքեարլըդ տօլանտըրըճըլըդ իչլէրինէ գարըշմադտան չէքինմէտի. եագասընը բէննէյի հիւքիմէ-թէ թէսլիմ իտէճէյի էնատտէ, Գըլամօրան խանէտանընըն էսկի տօսթը պուլունան գօնթի Գոմրան խամինտէ պիր զա-թընն հիմմէթը ալիճէնապանէսի իլէ գուրթուլուպ, պու զա-թընն վէրմիշ օլտուղու պիր մըդտար բարա իլէ Ինկիլթէրայա ֆիրարէ մուվաֆֆադ օլապիլտի.

Լուսի, Ինկիլթէրատա տախի պիր թադըմ տօլանտըրը-ճըլար իլէ ֆահիշէ գարըլարընն սուրէթը մայիշէթը բէզիլա-նէլէրինէ իչթիրաք իտէրէք եաշատը. պիր միւտտէթ սօնրա չարնաչար Ինկիլթէրայըտա թէրք իթմէյէ մէճպուր օլտու, Լվըօբանընն հէր թարաֆընը տօլաշտը, սիւրիւք իլէմիշ օլ-տուղու խապասաթի վէ հիլէքեարլըգտա բէյտա իլէտիլի մէհարէթի վէ թէճրիպէքեարլըընն եարտըմը իլէ, օլապիլտի-լի գատար կէչինիյօր իտի.

Նիհայէթ իւլ էմր 1865 սէնէսի սօնլարընտա, Համպուրկ չէհրինտէ թուղուճա պիր վուրկուն վուրտուպ, պունճա միւտ-տէթտէն պէրի քէնտինի ունութմուշ օլտուգլարընա հիւքմ իտէրէք Բարիզէ ավտէթի իթտի.

Լուսի տը Գըլամօրան, ֆըրանսատան մուֆարէգաթ, տահա տօղրուսը ֆիրար իտէլի օն սէքիզ սէնէ գատար օլ-մուշ իտի.

Ֆըրանսայա ավտէթինտէ, Լուսինին էն էվվէլ տիւշունտիւյի շէյ, կիտուպ բէտէրինտէն գալմա էսկի շաթօյը սահթ-մադ քէյֆկէսէթի օլտու. վագտա նօթէր քէնտիսինէ պու-

նըն իչին պիր միւշթէրի պուլմադ բէք զօր օլտուղունը սէօյ-լէմիշ իսէ տէ, օ զէմանտէն պէրի նէ օլուպ պիթտիյինի պիլ-մէյօր իտի. պէյքի պէօյլէ պիր միւշթէրի զուհուր իլլէմիշ տիր. միւշթէրի զուհուր իթմէմիշ օլսա պիլէ, օրայա կիթ-տիքտէն սօնրա էլպէթտէ պիր եօլունը պուլուպ շաթօյը ու-ճուզ բահալը սահմադ միւմքիւն իտի. պու շաթօ, վագթը իլէ եիւզ պին լիրայա պինա իտիլմիշ օլտուղունտան, պու-նըն էնգադընտան պիլէ պիր խայլի մէզալաղ հուսուլէ կէլէ-ճէյինի մէմնու իթմէքտէ իտի.

Լուսի, Հոկտեմբեր այընըն պիր կիւզէլ ագշամընտա Թըրատգօնա վասըլ օլտու, էրթէսի սապահ էրքէնտէն Գը-լամօրան եօլունը թուէթտուրտը. եիրմի պէշ աէնէտէն պէրի պուրալարը նէ գատար թէպէտտիւլ իթմիշ իտի, չօճուգ-լուղը զէմանընտա գօշուպ եիւրիւտիւյի պու եէրլէր, չիմտի թանընմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ իտի.

Պուրալարը, պիր չօգ քէրրէ ֆէլէյին չէնպէրինտէն կէչ-միշ վէ պինաէն ալէյհ րըգդաթ վէ թէէսսիւր կիպի հըսսի-յաթը ինսանիյէտէն քիւլլիյէն մահրում գալմըշ պուլունան, Լուսի կիպի ախլագը պօղուգ պիր հայլազա պիլէ թէէսսիր իթտի. Լուսի եօլունա տէվամ ճէսարէթի իթմէյէրէք կէրի տէօնմէք իսթէտի, լաքին սօն իւմիւտի օ էսկի շաթօտա օլտուղունտան եօլունտա տէվամ մէճպուր օլտու.

Կիտէ կիտէ իրի ագաճլար արտաընտան Գըլամօրան շա-թօսը կէօրիւնմէյէ պաշլատը, պունը կէօրիւնճէ գալպինի զարիպ պիր հըսս իսթիլա իլլէտի. տօղմուշ օլտուղու պու-մահալտէն սահիպ սէրվէթի վէ նամուս օլարագ չըգմըշ օլ-տուղու հալտէ, չիմտի իսէ մահվ օլմուշ պիր միւֆլիս, նա-մուսըդ պիր հայլազ օլարագ ավտէթի իտէյօր իտի. եօլտան կէչէն պագը ատէմլեր՝ իսթիւ պաշը թօպը պու եապանճը-նըն նէրէյէ կիթմէքտէ օլտուղունա պագըյօրլար իտի.

Ոէն ժանըն խանէսինին գարուսը աչըգ օլմադըկա իչէրի կիրտի, իրի օճաղը պուլունան մահթապախէ տօղրու պագտը,

քիմնէյի կէօրէմէմի, սէալէնամի, իչէրիսէն «կելիյօրում» տէյու պիր ճէվապ կելմի միւթէագըպէն տիպատէքի գաբու աչըլըպ, կիւլէր Եիւզի վէ թագրիպէն գըրդ Եաչլարընաա գատար պիր առէմ կէօրիւնէրէք, պու կելէն Եապանճընըն նէ իսթէտիյինի անլամագ իչին։

— Նէ՞ իսթէյօրսունըզ էֆէնտիմ, քիմի՞ արայօրսունըզ, պիր էմրինի՞զ մի վար, տէմի։

— Մ'իւթէվէֆա մարքի ար Գըլամօրանըն օտա խըտմէթճիսի Սէն ժան պու խանէտ իզամէթ իմմէյօ՛ր մը։

Խանէ սահիպի զայէթ մահզունանէ պիր սուբէթլէ պաշընը սալլայարագ։

— Սէն ժան պէնիմ բէտէրիմ տիր, ֆագաթ վէֆաթ իտէլի պէշ սէնէ գատար օլույօր տէյու ճէվապ վէրտի։

Պու խապէր Լուիյէ բէք զիյատէ թէէսսիր իմտի, չինքի Սէն ժանը կէօրմէքչէ, սաատէթը մազիյէսինտէն պիր գըսմը քէնտինէ իատէ իտիլէճէք կիսի պիր ազ թէսհիլի պուլաճաղընը մէմուլ իտիյօր իտի. Լույի, խաֆիֆ սուբէթաէ տէրունինտէն պիր ահ չէքտիքտէն սոնրա։

— Պէն մարքի ար Գըլամօրանըմ, տէմի։

Օտա խըտմէթճիսի Սէն ժանըն օղլու պունը իչիտինճէ պիր սէտայի մէսրուրանէ իլէ։

— Վա՛յ, սիզ մարքի ար Գըլամօրանընըզ Հա՛, տէյու Հայդըրտը, Պատէհու Լույինին էլլէրինէ սարըլարագ իհթիրամ իլէ սըգըզ չու սէօղլերի թէքրար իյլէտի։

— Ա՛հ, պիչարէ բէտէրիմ Հայաթտա օտա իտի չինտի նէ՞ գատար սէվինճէք իտի, սօն նէֆէսինէ գատար էսկի էֆէնտիլէրինի տիլինտէն տուշնւրմէմի. սիղտէն պիր խապէր ալտնատըղը իչին բէք չօգ մէյուս օլմագտա իտի, զավալը առէմ չինտի գարա թօփրագ ալթընտա տըր. Ֆագաթ Նասըլ քի տէտիմ պէն անըն օղլուչըմ, խամիմ ժօղէֆ տիր, պէն տէ սիզին ատրդ պիր պէնտէնիզիմ, սիզի էվլիտէ կէօրմէք պէնիմ իչին նէ՞ գատար պէօյուք պիր չէրէֆ տիր, չինտի թէչ-

րինճինի զէվճէմ տուլար իսկ օ տա պէնտէն պիյատէ մէմնուն օլաճագ տըր։

Ժօղէֆ, մէմուռնիյէթինտէն քէնտինի զալ իթմիչ կիպի պիր չիտտէթ իլէ իչէրի սալտըրարագ, օլանճա սէտտար իլէ։

— Անթուանէ՛թ, Անթուանէ՛թ պուրայա կէլ, չաբուգ օլ պագ նէ գատար սէվինէճէքսին, տէյու պաղրտը։

Պու հիւանի գապուլիյէթ տախի Լույիյի մի թէէսսիր իթտի, չինքի սէնէլէր կէչմիչ իտի քի քիմսէ թարաֆընտան պէօյլէ խալիսանէ, սատրգանէ վէ տօսթանէ պիր մուամէլէ կէօրմէմիչ իտի։

Տէրհալ թէլաչընտան նաչի գըպգըրմըզը քէսիլմիչ էսմէր Եիւզիս, իրի վէ գարա կէօզիս կէնճ պիր գատըն կելմի, պիրտէն պիրէ նէ Եաբաճաղընը չաչըրտարագ էյինի Լուիտի, պիրտէն պիրէ նէ Եաբաճաղընը չաչըրտարագ էյինի Լուիյէ ուզաթտը, Լույիտէ պու էյինի իւզէրինէ պիր բուսէ գօնտուրտու, ժօղէֆ իսկ այնի մէսրուրանէ սէտտա իլէ։

— Իչթէ էֆէնտիմ զէվճէմ պու տըր, չիմտի Մարքի ճէնապէլէրինէ չօճուգլարընընա կէօսթէրիրիմ, հէբսի մէքթէպտէ տիրէր, խապէր կէօնտէրիպ անլէրիտէ ճէլպ իտէյիմ, տէտի։

Գարը գօճա, Լույիյի օրթալարընա ալարագ Եայան կէլմիչ օլտուղունատն բահաթլանմագա իհթիյաճը պուլունտուղունը, ճանը նէ՞ իչմէք իսթէտիյինի, սապահ թատընը գունը, ճանը նէ՞ իչմէք իսթէտիյինի, սապահ թատընը քէնտի խանէլէրինտէ նէմէյէ թէնէզզիւլ պույուրուր իսկ, բէք պէօյուք պիր լութֆ իմմիչ օլաճաղընը սէօյլէմէյէ պաշլատըլար։

Ժօղէֆ, չարագըն էն էյիսինտէն կէթիրմէք իւզրէ մախզէնէ էնտիյի էտնատէ, զէվճէտի Անթուանէթ տախի քիւմէտէ թավուգլարըն էն Եաղլըլարընը սէչմէքլէ օղրաչըյօր իտի։

Սաղ պիր միւտտէթ զարֆընտա հէր չէյ Հաղըր օլտու, Լույի, մանթպախըն օրթատընա գուրտուլտուշ պուլունան սօֆ-

բայա օթուբաու , պու սօֆրա՝ խանէտ եէյէճէյէ տայիր էն էյի նէ վար իսէ պիթիւն անլէր իլէ տօնատըլմըշ իտի ,

Գարը գօճա Լուլինին գարշըսընա կէչէրէք մէրգումը հայրէթլէ թէմտաշա իթմէյէ պաշլատըլար , չօճուգլար օյնաշա օյնաշա մէքթէպտէն կէլտիլէր , Լույի պուննարա սարըլըզ էօբաու , վալիտէ վէ բէտէրլէրինին ֆէվգէլատէ պիր հիւրմէթլէ մուամէլէ իթտիքլերի պու զամէտան ութանըզ , չօճուգլարըն հէր պիրի պիր քէօշէյէ չէքիլերէք շաշգըն շաշգըն Լույիյի մուայէնէյէ պաշլատըլար ,

Մարքինին վիրուտի իտապերի քէօյէ հայըլտը , գարու աչըգ տուրույօր վէ հէր քէս կէլիպ Լույիյի սէլամլայարագ զիյարէթի իտիյօր իտի . Լույի , սաֆտէրուն քէօյլիլէրին քէնտի հագգընտա կէօսթէրտիքլերի պու հիւրմէթ վէ հիւանի գապուլտէն օ գատար մէճիուն վէ մահզուզ օլույօր իտի քի , էկէր պիր տուրէթը սէֆիհանէտ սարի իլէմիշ օլտուղու սէրվէթինին , չու սաաթտա լուպընա մալիք օլսա իտի , տօզուպ պէօյիւտիւյիւ պու մահալտէն պիր եէրէ այրըլմայարագ , պուրատա եուչամադը պէօյիւք պիր սաատէթ օլմագ իւզրէ արզու իթմէյէ պաշլամըշ իտի ,

Լաբին պուննա պէյհուտ խէլէճանտէն ասնրա պու խաթիրահաթէ , պու գատար պօրտար վէ ֆուրթունալարտան ասնրա պէօյէ պիր սահիլի սէլամէթէ վուտուլի արզու իթմէք , Լույի իչին մուհալ գապկինտէն պիր շէյ իտի . չունքի հիչ պիր շէյէ մալիք սէյիլ իտի , պուրատա նա՞սըլ վէ նէ՞ իլէ եաչամալը ,

Լույի , պու թէէսիւրի էանատընտա չամթօլը զիյարէթի իթմէք արզուսընտա պուլունտուդունը պէյան իլէ , անախտարլարը ժօզէֆտէն իսթէմէյէ ճէսարէթի իտէպիլտի . ժօզէֆ տախի .

— Եալընըզ տէմիր բարմադլըգը գաբունընքինտէն պաշգա անախտարա լուզում եօգ տըր , տէտի ,

Ֆիլհագըգա ժօզէֆին պու սէօզլու տօղրու իտի , զէմանը

թէմամէն հիւքմիւնիւ իճրա էյլէմիշ օլտուղունտան , օ գօճա հէյատէթլի չաթօ պիր խարտապէ չէքիլինի ալմըշ իտի . կիւնէհիչ , եաղմուրըն վէ բուղիկտարըն թէէսիրաթը իլէ թէքմիլ չին , եաղմուրըն վէ բուղիկտարըն թէէսիրաթը իլէ թէքմիլ գարուլար չիւրիւյիւպ մանթար քէօնլմիշ իտի . չուրատա պուրատա պիր չօգ թամիր ասարը կէօրիւլմէքտէ իտի քի , պուննարատա , չաթօյը պիւսպիւթիւն խարտապ օլմագտան մուհաֆտա իթմէք ֆիքրի խայըլխանանէտի իլէ , Անէն ժան իլէ օղու Ժօզէֆ թարաֆլարընտան իճրա իտիլմիշ իտի , լաբին օ ճէսիմ պինայը էօյլէ ուֆագ թէֆէք թամիրատ իլէ սէնէլէրին թահրիպաթընտան գուրթարմագ գասիլ օլապիլիր մի ,

Շաթօնըն տախլէն օլան խարտապէյէթի խարիճտէն պիյատէ իտի . Լույինին սաթմադա ճէսարէթի իտէմէտիյի մէֆքուչաթ թէքմամէն եէրլի նէրինտէ տուրույօր իտէ տէ , պուննլար գուլանմադա տէյիլ . եէ իլէ պիլէ տօգունուլամայաճագ պիր հալէ կէլմիշլէր իտի , ճիւմլէտի բարչա բարչա օլմուշ , եաղընըզ թահտատան մանտուլ պուլունան էշլա՝ գէմանըն խարտապէյէթինէ մուդավէմէթ իտէպիլմիշ իտի ,

Լույի , արդ տընտա ժօզէֆ օլտուղու հալտէ պու պէօյիւք ասլօնլարա քէմալի խէլէճան իլէ կիրէպիլիյօր վէ ատյիւք ասլօնլարա քէմալի խէլէճան իլէ կիրէպիլիյօր վէ ատըմլարընըն չըգարտըգը սէտա քէնտինէ ադիմ պիր տէհլիլէթի վէրիյօր իտի . Լույի զանն իտիյօր իտի քի , հէման շիմշէթի վէրիյօր իտի . Լույի զանն իտիյօր իտի քի , հէման շիմտի իսթիյար բէտէրլի մարքի տը Գըլամօրան , օլանճա հէյատի իսթիյար բէտէրլի մարքի տը Գըլամօրան , օլանճա հէյապէթի վէ շիտտէթի իլէ գարշընա չըգաճագ վէ միւտհիշ պիր սէտա իլէ քէնտինէ ,

— Ա՛հ , խայըն էվլատ , խանէտանընմըզընն շէրէֆի ունամուսընը պէրպատ իթտին , տէյու պաղընըպ լանէթլէր օգուեաճագ տըր ,

Լույինին պու խէլէճանընտա պաչգա սէպէպլէր տախի վար իտի , պիրատէրի Կասթօնըն ֆէլաքէթինէ սէպէպ օլան քէնտինին ամֆտան տիւշմէսի քէյֆիյէթի տախի , պիհնինի ֆէնտա հալտէ թախտիչէ պաշլամըշ իտի ,

Լուլի, պահճէյէ չըգըպ կիւնէչի կէօրիւնճէ պիր ազ քէնտինի թօրլատը, օրայա նէ՞ իչին կելմիչ պուլունտուղունը միւլահազայէ գուտրէթ բէյտա իտէպիլտի. պինաէն ալէյհ ժօզէֆէ.

— Ջէվալլը Մէն ժան, պու մէֆրուշաթը սաթըպ իսթիֆատէ իթմէմիչտէ ճիմլէսինի եէրլի եէրինտէ պըրագմըշ, պունլարտա շաթօ կիպի խարապ օլարագ քիմսէնին իչինէ եարամայաճագ պիր հալէ կելմիչլէր, տէտի.

— Ֆէնտինէ պիր էմր օլմատըգտան սօնրա, բէտէրիմ հիչ պիր շէյէ էլ տօգունտուրմադա ճէսարէթի իտէմէզ իտի.

— Ֆագաթ պունը էյի իթմէմիշ, էկէր շաթօյատա պագըլմայաճագ օլուրսա, օ տա մէֆրուշաթ կիպի մահվ օլաճագ տըր, սէրվէթիմ պու պինայը թամիրէ միւսահտ պուլունմատըդը իչին պիւսպիւթիւն ըրգըլմատան սաթմագ իսթէյօրում.

Ժօզէֆ, Լուլինին պու ֆիքրինի՝ էճատատը նամընա պիր քիւֆր օլմագ իւզրէ թէլագրը իլլէտի իսէ տէ, բէտէրի կիպի հէր ագըրնա կէլէնի այըգտան այըդա սէօյլէմէք միւթատը օլմատըդը իչին, պիր շէյ սէօյլէմէյէ ճէսարէթի իտէմէյուգ սիւքիւթ իթտի, Լուլի իսէ սէօպիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Անճէպա պունը սաթմանըն պիր գօլայընը պուլապիլիրմիյիզ, տէտի.

— Ուճուզ վէրիր իսէնիզ էլպէթտէ սաթըլըը միւսիւլը Մարքի, պէն պիզիմ գատապատան պիր ատէմ թանըրըմ քի պէօյլէ իշլէր իլէ օղրաշըր, չօգ պիր ֆիյաթ իսթէմէզ իսէնիզ պու ատէմ ալըր զանն իտէրիմ,

— Պու ատէմ քի՞մ տիր.

— Ժօժիրօ իսմինտէ պիրի տիր, Րօն նէհրինին օ պիր ճիհէթինտէ իգամէթ իտեր, պուրատա պու ատէմի թանըմայան եօգ տըր, օն իքի սէնէ գատար օլույօր քի միւթէվէզիչէ գօնթէս տը լա Վէրպըրինին խըտմէթճիլէրինտէն

պիր գատըն իլէ ագտը իզտիվաճ իթտի. պէլքի պու խըտպիր գատըն իլէ ագտը իզտիվաճ իթտի. Մէլհօն իսմինտէ չիշմանճա վէ մէթճի գատընը թանըրսընըզ, Մէլհօն իսմինտէ չիշմանճա վէ բէք էամէր պիր գըզ իտի,

— Թանըմայօրում, պու Ժօժիրօյը նէ՞ վագըթ կէօրէպիլիրիզ,

— Պու կիւն, Րօնըն օ պիր սահիլինէ կէչտիյիմիզ կիպի կէօրիւրիւզ,

— Հայտէ էօյլէ իսէ, չիւնքի իչիմ աճըլէ տիր,

Նասըլ քի տէտիք, Լուլինին օրատան զայպուպէթինտէն պէրի խայլի սէնէլէր կէչմիշ, հէր բէտէրլէր էօլմիշ անլէրին եէրինէ օղուլլարը գայըմ օլմուշ իտի, պաշա Մանօլ առախի վէֆաթ իթմիշ օլուպ, չիմտի անըն եէրինէ օղլու Բիլուրէլ գայըգճըլըգ իթմէքտէ իտի,

Լուլի իլէ Ժօզէֆ պունըն գայըղընա պինտիլէր, Բիլուրէլ օլանճա գուվվէթի իլէ քիւրէքլէրի չէքմէքտէ իքէն, Ժօզէֆ տէ, Ժօժիրօնըն բէք տէսիսէքտար պիր հէրիֆ օլտուղունը Լուլիյէ անլաթմադա չալըշարագ շու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի,

— Պու հէրիֆ բէք հիյլէքտար տըր, Մէլհօն իլէ վուրան գատընա իլանը աչգ էթտի. պունտան միւրատը, գատըն եէրինտէ օտուղու հալտէ, կիտուպ պէօյիք անատը եէրինտէ օտէյիլ՝ ագճէ իտի. Մէլհօն իսէ, օղլունըն եէրինտէ օլան ատէմին պու սախթէ մուհապէթինէ ինանըպ տէսթը իզտիվաճ իլէ պէրապէր լիրալարընը տա պունա թէսլիմ իթտի,

Պու էանատէ գայըգճը Բիլուրէլ տէ սէօզէ գարըշարագ.

— Ճէնա՞ մը օլտու, պունտան իքիսի տէ խսթիֆատէ իթտիլէր, տէյինէճ Ժօզէֆ խսթիհզա մէգամընտա օլարագ.

— Լվվէթ, բարա գուլլանմագ խուսուսընտա Ժօժիրօ գատար մահիր ատէմ աղ պուլունուր. Մէլհօնըն բարալորընը հիւանի իտարէ իտէրէք հէրիֆ պու կիւն խայլի զէնկին

օլտու . գարըյը սէվմէտիլի մալիւմ, ֆագաթ պիչարէյի բէք
ոէ խըրթալայօր , հէր չէյտէն մահրումէն եաչաորյօր , հէր
կիւն սօքա աթըյօր , ոէտի ,

Պու սըրտաոա սահիլէ եանաչտըլար . պիր ազ եհուրի-
տիքտէն սօներա Ֆօժիրօներն չիֆթլիյինէ կէլտիլէր .

Ֆօժիրօ , մէսլէքի իգթիղաընտան օլարագ, բարազ վէ
ասըլզատէկեան հագլարընտա հըսսը նէֆրէթի իթմէքտէ իսէ
տէ , չաթայը ուճուզճա գաբառտապիլմէք խուսուսաոը, հէրհֆի
Լուլի հագգընտա ֆէվգէլատէ պիր հիւրմէթէ մէճպուր ի-
տէրէք , հէմտեն եէրլէրէ գատար էյիլիպ միսաֆիրի էն մի-
զէյյէն սալօնընա իյատ իթտի ,

Խանէ սահիպի , իչէրիտէ օճագ պաչընտա սրթմատան
թիր թիր թիթրէմէքտէ պուլունան պիր գօճա գարըյա խի-
թապէն աերթ պիր ատրէթլէ , մահտղէնէ էնիպ մարքի տը Գը-
լամօրան ճէննապլէրինէ չէրատ կէթիրմէօինի էմր իթտի ,

Գօճա գարը , Գրլամօրան իամինի իչիտինճէ էլէքթրիգ
պաթարէատընա թուխտուրմուշ կիպի պիր հալ քէտզ իլլէտի .
լագըրտը սէօյլէմէյէ տավրանտըղը կէօրիւլտի իսէ տէ, իայրն
Ֆօժիրօներն պիր պագըչը պուչարէ գատրները պունտան մէն ի-
տէրէք , սէօյլէ լէճէյի սէօղլէր տըշարը չըգմայրզ պօղա-
ղընտա տիգիլտուզ գալտը , գօճատրներն էմրինէ իթատթա
տըշարը չըգըզ պիր ազ սօներա էլինտէ պիր չիչէ վէ իչ գա-
տէչ օլտուղու հալտէ ավտէթ իտէրէք պունլարը մատաներն
իւզերինէ գօյտու , պատէհու կիտուզ եինէ օճաղըն պաչըն-
տա օթուրտու , վէ ըսընմադա պաչլատը ,

Վագթըյըլա վէրպըրի բէրիտի մատմադէլ վալանթի-
նին մահրէմը էսարթը օլան օ էտկի կիւզել վէ չիշման Միլհօն,
չիմտի թանընմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ իտի . պիր գուրու
ադաճ տալինտէն զիյատէ գուրույտզ տէրի իլէ քէմիք գալ-
մըշ պուլունան պու զէվալը գատրնը , չիմտի վալանթին
պիրլէ կէօրմիշ օլտա թանըյամադ իտի ,

Պէրի թատաֆտա իսէ Ֆօժիրօ իլէ ժօղէֆ պէյինինտէ

չաթօներն բադարըլըղընտա պաշլանըլմըշ իտի . Ֆօժիրօ, չաթայը
եըզըզ էնգադըները սաթմադ իչին ալաճադըները պէյտն իտէ-
րէզ զայէթ էհէմմիյէթսիզ պիր գըյմէթ վէրիյօր իտի . ժօ-
րէք զայէթ էհէմմիյէթսիզ պիր գըյմէթ վէրիյօր իտի . ժօ-
զէֆ իսէ , Լուլի թատաֆընտան պիր վէքտալէ պէնտնըն թէ-
մէլէրինի , քիրիշէրինի , թաշընը , առմիրինի սայըզ գիյաթը
եիւքսէլմէյէ օղրաշըյօր իտի ,

Միլհօն , մարքի Գըլամօրանըն պու կէլիշինի գէվգէլատէ
պիր վագտա օլմազ իւզրէ թէլագգը իտիյօր իտի . միթէ-
վէֆիյէ տը լա գօնթէս վէրպըրինին քէնտինէ թէվտի իլլէ-
միշ օլտուղու էսարատէն չիմտիյէ գատար քիմսէյէ պահս
իլլէմէմիշ իտի ,

Միլհօն , իայրն գօճատրնըն քէնտի հագգընտա րէվա
կէօրտիւյի զուլմ ու թէատտիատէն էօլմէյի արզույէ գատար
վարմըշ իտի . պիչարէ գատրն , զայէթ միթէատզզ օլտու-
զունտան պիւթիւն պու պէտագահոլըղը , գօնթէս վէրպըրի-
նին քիլիսէտ քէնտինէ ինճիլ իւզերինէ իթմիրմիշ օլտու զու-
եէմինտէն պիլուզ . պինատէն ալէյհ չէքտյի ազագ ու մէ-
շագաթը տախի , պու եէմինին պիր առամէյի մանէվիյէտի
օլմազ իւզրէ թէլագգը իտիյօր իտի ,

Բէք չօգ արզու իլլէտյի հալտէ պիր էվլատ սահիպի
օլամամըշ իտի . պունը տախի պիր մատում չօճուղըն թէրբի
խուսուսընտա մատավէնէթի իթտիյի իչին , ճէննագը Հագ
պէօյլէ քէնտինի չօճուգ տօղուրմագտան մահրում պրրագ-
մազ սուրէթի իլէ ճէզալանտըրմըշ օլտուղունա գանի օլմուշ
իտի ,

Միլհօն , պու էսարթը ֆաշ իտէրէք զագագը Իլահիյի
խաֆիֆլէթմէք եօլունը ախշինմիուշ իսէ տէ . վալանթին
հագգընտա հըսս իթմէքտէ օլտուղու շիտաէթը մուհագէթի
պունա տա միսատատէ իթմէմիշ տիր ,

Ֆագաթ պու կիւն իսէ Գըլամօրանըն վիրուտի Միլհօնըն
ֆիքրինի պիսատիթին թէզատիլ իլլէմիշ իտի . պիր խայլի
ախշինիպ թաշընտըզտան սօներա , պիրատէրի կասթօնա ա-

յիտ պուլունան պու էսրարը, Լուլիյէ աչմագտա հիչ պիր մահզուր օլմատըղընա գարար վերմիշ իտի։

Պէրի Թարաֆտա տախի, տերուննինտէ պուլունան մէֆբուչաթ տէօքիւնթիւլէրի Ժօզէֆ այիտ օլմագ չարթը իլէ Ֆօժիրօ, չաթօ իլէ Թօքրաղընա բէչինէն 5280 ֆըրանգ վերիյօր իտի. պու ֆիյաթա Լուլի տախի րազը օլուպ էլ էլէ վերէրէք խայըրլաշտըլար. Ֆօժիրօ գաբաթմըչ օլտուղու պու քէլէբիրտէն ֆէվկէլատէ մէՃնուն օլարագ, չարապըն էն էյիսինտէն քէնտի էլի իլէ կէթիրմէք իւզրէ մահզէնէ էնտի։

Միլհօն, պու ֆըրանգտան իսթիֆատէ իտէրէք տէրհալ Մարքինին եանընա եանաչըպ եավաչ պիր սէս իլէ։

—Սիզէ կիզլի պիր գաչ սէօղ սէօյլէմէք իսթէրիմ, տէտի։

— Ոանա՞ մը։

— Էվվէ՛թ սիզէ, պու խապէր վերէճէյիմ չէյ զայէթ մուհիմմ պիր սըր տըր, պու կիճէ օրթալըդ գարարտըգտան սօնրա չուրատաքի ճէվիզ ապաճլարընըն ալթընա կէլինիզ, պէն տէ օրայա կէլիպ սէօյլէյճէճքլէրիմի սէօյլէրիմ։

Միլհօն, սէօղինի պիթիրիւպ եինէ էսկի եէրինէ կէլտի, գօճասը տա պու էանատէ իչէրի կիրտի, չարապ գատէհլէրի տօլարագ մարքի տը Գըլամօրանընն սապըղընա իչիլտի։

Լուլի, օրատան չընգըպ տա թէքրար գայըղա պինմէքտէ օլտուղու էանատէ, գօճա գարընըն պու տավէթինէ իճապէթ իթմէք լազըմ կէլիպ կէլմէյէճէյինի միլահազա իլէ մէչղուլ պուլունույօր իտի։

Լուլի, Միլհօնընն պու տավէթինի Ժօզէֆ տախի խապէր վերմիշ օլտուղունտան, Ժօզէֆ պու պապատ չէօյլէճէ պէյանը էֆքեար իլլէտի։

— Ֆի՞մ պիլիր պու գատըն սիզէ նէ՞ սէօյլէյէճէք տիր, էվվէլտէն Միլհօնընն, նէզահնտէ խըտմէթճիլիք իթտիյի հանընմընն գընը, պիրատէրինիզ Կասթօնընն մէթրէսի իմիշ, պունը պանա պապամ սէօյլէտի. պէն սիզին եէրինիզտէ օլսամ նէ սէօյլէյէճէյինի անլամագ իչին հիչ տուրմամ կիտէրիմ։

Գունը Լուլի տախի մէրագ իտէրէք, օ կիճէ ալաֆընա բանգա սաաթ եէտիյէ տօղրու ճէվիզ ապաճլարընըն ալթընա կիմտի։

Իսթիյար Միլհօն, չօգտան կէլմիշ օրատա Լուլիյի պէքլէյօր իմիշ, գօճա գարը Մարքինի կէօրիւնճէ խաֆիֆ պիր սէտա իլէ։

— Էէլէ չիւքիւր կէլտինիզ, մէրագտան չաթլայօր իտիմ, տէտի։

— Սէօյլէյէճէյինիզ նէ՞ տիր պագալըմ։

— Սիզէ սէօյլէյէճէք բէք չօգ չէյլէր վար միսիս ը Մարքի, ֆագաթ հէր չէյտէն էվվէլ սիզ պանա անը սէօյլէյին պագալըմ, պիրատէրինիզտէն նէ՞ խապէր վար։

Պու սէօզտէն Լուլի, գօճա գարըյը ապրընա խալէլ կէթիրմիշ տիր զաննը իլէ, օրայա գատար կէլտիյինէ բէչինան օլմագա պաչլատը. պինատէն ալէյհ։

— Նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ, սիզ պէնտէն էյի պիլիրսինիզ չի պիրատէրիմ քէնտինի Րօն նէհրինէ աթատրագ պօղուլմուշ տըր, տէտի։

— Վա՛յ, սիզ տէ՞ մի հէրքէս կիպի Կասթօնը պօղուլտուգանն իտիյօրսունըզ. խա՛յըր, պիրատէրինիզ պօղուլմամըշ տըր, ճօշգուն հալտէ պուլունան նէհրին պիր սահիլինտէն օ պիր սահիլինէ գատար եիւզերէք կէչմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ տըր. պունը խապէր վերմէք իւզրէ իրթիէտի կիւնի մատանագել վալանթին Գըլամօրան շաթօսընա գատար կէլմիշ իսէ տէ, Սէն Ժան, մուտաիլէյհանընն սիզին եանընըզա գատար կէլմէսինէ մանի օլմուշ տըր, անտէն սօնրա վալանթին պէնիմ իլէ սիզէ պիր մէքթուպ կէօնտէրտի. լաքին սիզին օրատա պուլունմայըպ Բարիզէ կիթմիշ օլտուղունուզը խապէր ալտըմ։

Եիրմի սէնէտէն սօնրա պէօյլէ մէմուրին զայրէ պիր խապէր ալըպ, Լուլինին զիհնինի գարըյտըրմըշ իտի. պինատէն ալէյհ գօճա գարըյա

— Սագըն բիւյա կէօրմիւշ օլուպ տա անլէրի հագըդաթ զանն իթմէյէ՞սինիզ, տէտի։

— Խա՛յըր էֆէնթիմ խա՛յըր, էկէր չիմտի պապա Մանօլ հայաթտա պուլունմուշ օլսա իտի, պիրատէրինիզի նէհրին աղըրնա գատար նա՞սըլ իյաալ իթթիյինի վէ օրատան տահի Մարսիլեայա ֆիրարընը նէ՞ եօլտա թէահիլ իլլէմիշ օլուղունը սիղէ օ հէքեայէ իտէր իտի. պու տա պիր չէյ տէյիլ, լաքին պիրատէրինիզին պիր տէ օղլու օլսուղունը սիղէ խապեր վէրիր իսէմ տահա զիյատ չաչըրըրսընըզ եա։

— Պիրատէրիմին պիր տէ օղլո՞ւ մը վար, նէ՞ սէօյլէյօրսունըզ. սիզ հագըդաթէն չըլտըրմըշսընըզ տըր։

— Խա՛յըր չըլտըրմատըմ, սէօզլէրիմ բէք տօղրու տըր. իչթէ պու մասուռը պիր էճնէպի տիյարընտա, պիր գաչ պին ֆըրանգ մուգապիլինէ օլարագ գապուլ իտէն պիր գատընըն, գօլլարը արտընա պըրագմագ կիպի վահչիյանէ պիր մուտաժէլէյէ իչթիրաք իթթիյիմտէն տօլայը, ճէնապը Հագ պէնի չօճուգ եիւզիւնտէն հասրէթ պըրագտը. չիմտի չէքտիյիմ պու մուճազաթը հէր պու մասուռըն եիւզիւնտէն չէքմէքտէ օլսուղումը բէք ալա պիլիրիմ։

Մէլհօն, արթըգ Գօնթէսին հիստէթինի, Լօնտրայա օլան սէյահաթլարընը վէ քիւչիւք Բաուլըն նէ՞ սուրէթլէ թէրք իտիտիյինի պէր թաֆսիլ անլաթտը։

Օգուստոս եազմագ պիլմէյէնլէր, քեապըտա թէվտի իտէմէտիքլէրի էսրարը քեամիլէն խաթըրլարընտա սագլարլար. պու գաալատէն օլարագ Մէլհօն տահի իչճապ իտէն թաֆսիլաթը մուհիմմէյի, եանի վալանթինին չօճուղունըն թարիհի վէլատէթինի, չօճուղը թէոլիմ իթտիքլէրի գատընըն իսմինի վէ էվսաֆընը, գատագանըն իսմինի, այնը այնընա խապէր վէրտի։

Անտէն սօնրա տահի պու վագաատէն տօլայը վալանթինին չէքտիյի միննէթ ու մէչագգաթընը, գօնթէսին իֆլաս իտուպ տիւչարը զարուրէթ օլմասընը վէ սօնրա քէրի-

մէսինին, մալինին հատտա ու հիսապընը պիլմէկ տէրէճէտէ գէնկին Բարիզ պանքէրլէրինտէն, Անտրէ Ֆօվէլ իսմինտէ պիր զաթ իլէ թէգէվվիւճիւնիւ հէր նագլ իթտի։

Պու նագլիյաթը էտնասընտա հիտտէթլի հիտտէթլի պիր պաղըրմա սէտասը իչիտիլտի. Մէլհօն՝ կիպիֆիթաթը տէհչէթ օլարագ.

— Ամա՛ն գօճամ չաղըրըյօր, տէյէրէք, պէօյուք պիր գուվվէթլէ գօչմաղա պաչլատը. գարընըն կիթթիյի հայըր միւտտէթ օլտու, Լույի հալա պուլունմուղու եէրտէ մէրմէր կիսպի տօնուպ գալարագ հարաքէթ իթմէմիշ իտի։

Իթթիյար Մէլհօնըն պու նագլիյաթը իւզէրինէ, Լույինին գիննինի պիր ֆիքրի մէլտանանէ իչղալ իթմէյէ պաչլամըշ իտի, պու ֆիքրի խապտասաթքնարանէնին գուվվետէն ֆիլիէ իսրաճը, օ գատար պէօյուք պիր խապտասաթէ, օ տէրէճէ խայընըղա թէվագուֆ իտիյօր իտի քի, պունըն իճրասընը Լույի կիպի վիճտանընըզ մէրհամէթսիղ պիր հէրիֆ պիլէ պիլա թէրէտտիւտ գապուլ իտէմէյօր իտի, լէտտա իթմէք իթթէյօր իտի. լաքին պու ֆիքրը, ֆուրթունատա պուլունան պիր տէնիլին, պիր պիրինտէն տահա չիտտէթլի օլարագ թէագրըզ իտէն տուկալարը կիսպի, կիթթիտիքճէ Լույինին իզէրինտէ թէէսսիրինի զիյատէլէնտիրիյօր իտի։

Լույի տը Գըլտանօրան, զաթէն պանքէր Անտրէ Ֆօվէլին չէօհրէթ ու սէրվէթինին իչթիմիղ օլտուգունտան, պու տինլէտիյի հէքեայէտէն իսթիֆատէ իլէ մատամ Ֆօվէլտէն, եանի վագթըյլա պիրատէրի Կասթօնըն ժէթրէսի օլան վալանթինտէն, բարա սըզտըրմանընըն պիր եօլունը տիւչինմէքտէ իտի. էկէր հիւնի սուրէթլէ իտարէ իտիյիր իսէ, պէօյլէ էսրարտէն բնատնա բէք մուհիմմ պիր քեար գարուսը տչըլաճաղընը հիսապ իլլէմիշ իտի. խապիսը մէրգում քէնտի քէնտինէ.

— Էվվել էմիրտէ չու գօճա գարընըն նագլիյաթը մուվաֆըգը սըհհէթի օլուպ օլմատըղընը թահդիդ իտէյիմտէ,

անտէն սօնրա պու մուհիմմ մատտէ իչին իչճապ իտէն բըլանը թէրթիպ իտէրիմ, տէմիշ իտի։

Իչթէ պունըն իչին Լօսի, էրթէսի կիւնիւ Ֆօժիրօտան 5280 ֆըրանգը ալտըգտան սօնրա Լօնտրայա միւթէվէճճիւհէն հարաքէթ իլլէմիշ տիր։

10

Մատմազէլ Վալանթինին, միւսիւ Անտրէ Ֆօվվել իլէ օլան իզտիվաճը եիրմի սէնէլի թէճամուղ իլլէտիքատէն սօնրա, վալիտէսի գօնթէս Վէրպըրի, պիր կէօյիւս խանթալըղընատն վէֆաթ իթմտի. պու տէհշէթլի գատըն, սօն նէֆէսի չըգընճայա գատար օ էսկի ինսատ վէ էֆքէարընատն վազ կէչմէմիշ տիր. վէֆաթ իթմէզտէն պիր գաչ ատագըդա էվվէլ գըզընը ճանընա չաղըրըպ։

— Սէօզիւմիւ տինլէյուպտա միւքիւթ իթտիլին ֆէնամ մը օլտու. կէօրտիւնա՛, իչթէ սէնին պու միւքիւթին պանա զայէթ յահաթ պիր էօմր միւրտիւրտիւյիւ կիպի, սէնին խաթիգպալինի, տատատէթինի տախի թէէմին իլլէմիշ տիր, տէմիշ իտի։

Ձիլ հագըդա, գօնթէսին տէսէյի կիպի մատամ Ֆօվվէլ, թէզէվվիւճինատէն պու կիւնէ գատար ճիտտի պիր քէտեր կէօրմէմիշ վէ հիշ պիր սէպէպլէ կէօղիւնտէն պիր տամլա եաշ տէօքիւլմէմիշ իտի. միւսիւ Ֆօվվէլին, զէվճէսի հագըճընտաքի մուհապէթի, թէէհհիւլինին իլգ կիւնէէրինտէ նատըլ իտի իտէ հիշ թէպէտտիւլ իթմէյուպ, օ շիտատէթի պու կիւնէ գատար տէվամ իլլէմիշ իտի, սէրվէթի տախի մէմուլինին ֆէվգընատա օլարագ կիւնտէն կիւնէ արթմըշ իտի։

Լէսլիէն վէ Սափէլ նամընտաքի իզի օղլու իտէ, մէնսուպ օլտուղլարը Ֆամիլեատա չէրէֆ վէրէճէք հայսիյէթը

ինսանիյէտի հայիզ, ագըևը, մէրտ վէ ալիճէնապ պիրէր տէլիգանլը օլուպ եէթիշմիշլէր իտի։

Պունլարտան պաշգա պանքէրին Մատլէն իսմինտէ պիր գըզ եէկէնի օլուպ, պու գըզճըազ, հէնուզ պէշիքտէ իքէն բէտեր ու վալիտէսի վէֆաթ իլլէմիշ օլտուղունտան, պունըտա մատամ Ֆօվվէլ պէօյիւթմիւշ իտի. Վալանթին, պու գըզը նատըլ քէնտի գըզը կիպի չիտատէթլի պիր մուհապէթ իլէ սէվվէր իսէ, գըզտա անը ատըլ վալիտէսինտէն գիյատէ սէվմէքտէ իտի։

Շու հալտէ Վալանթինին սատատէթի հէր եիւզտէն միւքէմմէլ իտի. պիչարէ գատըն, պու մէսուտիյէթինին հայաթընըն նիհայէթինէ գատար տէվամ իտէճէյինէ հիչ շիւպհէ իթմէմէքտէ իքէն, նոյեմբեր այընտա գօճասը միւսիւ Ֆօվվէլին պագը մէսաիհի մուհիմմէնին թէվվիյէսի իչին թաշրայա կիթմիշ պուլունտուղու պիր կիւնտէ, խըտմէթքէարլատան պիրի կէլէրէք մատամա պիր մէքթուպ վէրտի։

Պու մէքթուպը պիր եապանճը ատէմ կէթիրիպ, մատամա թագտիմ օլունմագ իւզրէ գաբուճըյա պըրագմըշ իտէ տէ, քէնտինին քիմ օլտուղունը սէօյլէմէյէրէք սավուշըպ կիթմիշ օլտուղունը խըտմէթքէար պէյան իթտի։

Մատամ Ֆօվվէլ. հիչ պիր շիւպհէ վէ գօրգու ատարը կէօսթէրմէքսիզին, ղարֆը ևըրթտը վէ աֆիտէքի չու սաթըրլարը օգունմադա պաշլատը։

« Մատամ.

« Պէնտէնիզտէն եարըմ սաաթլըդ պիր միւլագաթը տիւրիպ իտէճէք գատար հէնուզ կէչմիշի ունութմամըշընըզ տըր զանն իտէրիմ.

« Եարըն սաաթ իքի իլէ իւչ արասընտա օթէլինիզտէ իսպաթը վիճուտա իթմէքլէյ միւշէրրէֆ օլաճագըմ.

Իմզա

« Մարֆի տը Գըլատօրան »

Հէլէ իսապէթ օլսու քի մատամ Ֆօվվէլ օտատա եալընըզ պուլունույօր իսի, զիրա պիչարէ գատընճըաղ պու թէղքիրէյէ պիր կէօզ կէզակրինճէ, քէնտիսինէ պայըլմա տէրէճէսինտէ պիր ֆէնալըզ կէլմիշ իսի։

Մատամ Ֆօվվէլ, պու ժէնհուս թէղքիրէյի պէլքի օն տէֆա գատար եավաշ պիր սէտա իլէ միքէրրէրլէն օղուտու, օղրամըշ օլսուղու պու ֆէլաքէթը նակէհանինին սըհհէթինէ պիր տիւրլիւ ինանամայօր իսի։

Կէնճլիյինտէ, քէնտինէ թէլաֆֆուզը բէք թահթը կէլէն պու Գըլամօրան իամինի, ճիննէթէ եագըն պիր տէհշէթէյէ պիր չօգ քէրրէ թէքրար իթտի. պու իամի թէշքիլ իտէն աքիզ հարֆ, չիմշէքտէն էվվէլ կէօրիւլէն եըլտըրըմ ալէմի կիտի պիր տէհշէթէյէ, պիչարէ գատընըն նագարը էօնիւնէ տիզիլմիշ իսի։

Զէվալը գատըն, խաթըրէսի քէնտի իչին մուճիպի էլէմ օլան գօրդունճ մաղինին մաղարրահթընտան գուրթուլտում զանն իսիյօր իսի, չինքի օ զէմանտէն պէրի սէնէլլէր կէչմիշ իսի. սէնէլլէրին կիւզէրանը, մաղինին տէհշէթի իլէ քէնտի արաընտաքի մէսաֆէյի ուզաղլաշտըրըյօր իսի։

Գիչարէ Վալանթին, պիր էմնիյէթը թահմիլ իլէ եաշամտաղա պաշլամըշ իսի, լաքին հէյհահթ քի չու սահթատա օ մուհահթարա օ տէհշէթ, օլանճա չիտտէթի իլէ քէնտինի արզ իթմիշ իսի. նամուսը պիր ֆամիլյա վալիտէսի օլտուղտան սօնրա, պու ժէմաուլին զայրի թէհլիքէնինին զուհուրի, զէվալըյը տահա գօրդունճ պիր սահմէյէ օղրահթը, հէր իւմիւտի հէր սահատէթի մահվ օլտու։

Վալանթինին գիհն ու ֆիքրի պիր միւտտէթ բէրիչան օլտու, նէ՛ օլտուղունը վէ նէյէ՛ օղրահարըղընը պիլէմէյէճէք տէրէճէտէ ույուշըղ գալտը, պիր հայրի զէման սօնրա պիր ազ ադընը թօրլայապիլէրէք, քէնտի քէնտինէ աթիտէքի չու սէօզլէրի սէօյլէտի։

—Նի՞չին պէօյլէ չարըղ թէլաշա պաշլատըմ, պու քհա-

ղընը պանա կէօնտէրէն կահթօն տըր, չիմտի Ֆըրանսայա էէնի կէլմիշ օլմալը, պէնի կէօրմէք իսթէմէսի թահպիյե տէյի՞լ մի. կահթօն, քէնտինտէն գօրդուլաճադ սույի ախլագ սահիպի վիճահանընըզ պիր ատէմ մի տիր քի պէն պէօյլէ գօրգումանն թիմըրէյօրում. չիմտի կէլիպ տէ պէնի թէզէվվիւճ իթմիշ պիր ֆամիլյա վալիտէսի օլմուշ կէօրիւնճէ նէ՞ տէյէճէք. կէչմիշ վագաալարը տէրիհահթը իտէրէք եիւզիւմէ միւթէասիրանէ պիր նագար իլէ պագմըշ օլսա պիլէ, պուընըն նէ՞ հիւքմի օլապիլիր. պանա էմնանէթէն թէօլիմ իթմիշ օլտուղու վալիտէսինին միւճէվվէրահթընը եիրնէ քէնտինէ իտտէ իտէրիմ. իչթէ վագաա պուընտան իպարէթ գալըր վէ հէր չէյ կէչէր կիտէր։

Մատամ Ֆօվվէլ, քէնտի քէնտինէ չու եօլսա թէօհլիլէր վէրմէյէ օղրաշըյօր իսէ տէ, եիրնէ քէնտինին հէր հալտէ թէհլիքէտէն սաղիմ օլմաթընընը կէօրիւյօր իսի. կահթօնտան պիր չօճուգ տօղուրմուշ օլտուղունը քէնտինէ պիլտիրմէյի՞ մի տիր. պունը իչթիրաճի իլէմիշ օլսա, քէնտինի պու ատէմէ թէօլիմ իլէմիշ վէ պունըն հիւքմի ալթընա կիրմիշ օլմա՞զ մը. կահթօն նէ գատար հիւնի ախլագ վէ իւլտուվվը ճէնապ սահիպի օլսա եիրնէ ինանմըն տըր. պու սուրէթլէ մատամ Ֆօվվէլ եալընըզ քէնտինին տէյիլ, զէվճինին վէ օղուլտարընըն սահատէթլէրինի տահի կահթօնըն եէտը իհթիյարընա թէօլիմ իլէմիշ օլտույօր իսի։

Կահթօնա հիչ պիր շէյ սէօյլէմէյուշ տա սիւքհ՛ի մի իթտին. իչթէ պու տա պէօյիւք պիր ճինայէթ տիր, չինքի զավալը մատտը վէյիտէ մուհահպէթ վէ շէֆգահթընտան մահրումէն եաշահթըզտան վէ եապանճը էլլէրէ թէրզ իթտիքտէն սօնրա, պիր տէ քէտէրինին իամինտէն սէրվէթինտէն մահրում պըրագմայը հա՞նկը վիճահան գապուլ իտէպիլիր։

Մատամ Ֆօվվէլ, պու միւշկիւլ վէ էլէմնախշ քէյֆիյէթէ նա՞սըլ պիր գատար վէրճէճլինի պիլէմէյէտէ իլէն, քէնտինի ապշամ թահամընա չաղըրտըլար։

Պիչարէ գաւըն, աչաղըյա գաւար էնիպ քէնտինէ օղուլլարընըն նազարընա արդ իմմէյէ պիր տիւրլի ճէւաբէթի իհէմէտի, քէյֆիխդ օլտուղունտան պահս իլէ օտասընա չէքիլիպ եէմէյէ էնմէտի. գօճաընընըն Բարիզտէ պուլունմատընըզնտան բէք զիյատէ մէճպուն օլույօր իտի։

Մատամազէլ Մատլէն, մատամ Ֆօվվէլին քէյֆխդվիլինի տույտուղու կիպի պէօյուք պիր թէլաշ իլէ եէնկէօինին նաննընա գօշտու, ֆագաթ վ.ալանթին պիր ազ պաշը աղրըմադտա օլտուղունտան նամմագ իսթէմիյինի պիլտիրէրէք կէնճ գըզը սաւտը։

Ջամալը գաւըն, օղրաստղը ֆէլաքէթի արիդ ու ամիդ տիւշինմէք իչին նալընըդ գալմադ իսթէյօր իտի. իսթիգպալինի քէշֆ իմմէյէ վէ իրմէնի կիւնի հէրիֆին կէլիշի նէ՞ նէթիճէ հասըլ իտէճէյինի քէնտի քէնտինէ անլամադա վէ անա կէօրէ հարաքէթի իմմէյէ օղրաշըյօր իտի։

Գօրդուպ թիմրէմէքտէ օլտուղու «եարըն» կէլտի, սաաթ իքիյէ գաւար սաաթլարը վէ անտէն սօնրա սաաթի տագըգալարը քէմալի խէլէճան իլէ դայմադա պաշլատը. նիհայէթ սաաթ իքի պուչուղը չալտըղը էսնատէ, խըտմէթքեար սալօնըն գաբուսընը աչարադ միսիս լը մարքի Գըլամօրանըն կէլտիյինի խապէր վէրտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, էվվէլքի կիճէյի ույգուսուզ վէ պէօյուք պիր ըզմըրադ իչինտէ կէչիրտիյի էսնատէ, էրթէսի կիւնու Գըլամօրանէ գարշը սէօյլէյէճէյի սէօղլէրի, վէրճէյի ճէվագլարը հէր տիւշինմիշ հազըրլամըշ իտի, պու հէրիֆէ գարշը ղայէթ թէէսսիւրտիղ վէ սօուդ պիր թամը կէօնթէրմէյէ գարար վէրմիշ իտի։

Ֆագաթ վ.ալանթին, պու միւտհիշ միսաֆիրին վիրուտինի խապէր ալընճա, օլանճա իսթիյարընը զայդ խտուդ չիտտէթլի պիր հէյէճանէ թուխթույարագ, պուլունտուղու սանտալճա իւղէրինտէ մընխլանմըշ կիպի հարաքէթիդ գալըպ, նէ՞ եարաճաղընը նէ՞ սէօյլէյէճէյինի շաշընըտը։

Լուսի տը Գըլամօրան իտէ քէմալի իհթիրամ իլէ էյիլիպ գաւընը սէլամլատըդտան սօնրա, սալօնըն օրթասընտա ադյագտա տուրուպ քէնտինէ իտիլճէք մուամէլէյէ ինթիղար իլլէտի։

Մատամ Ֆօվվէլին կէօղլերի էօնիւնտէ իսպաթը վիճուտ իտէն միսաֆիրը, թագրիպէն էլլի եաշլարընտա, ադյլարը պըյգլարը գընը, չէհրէմինտէ ատարը ճիտտիյէթ վէ մէթանէթ կէօրիւլէն սիյահ էլտիսէլի պիր ատէմ իտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, թաբիֆի զայրի գապլ պիր հըրս իլէ միւթէէսսիր պուլունտուղու հալտէ, մուգատտէմա չիտտէթլէ սէվմիշ, քէնտինի ազուշը մուհապէթինէ թէօլիմ իմմիշ վէ պինաէն ալէյհ մահտուլը մուհապէթի օլարագ պիր տէ չօճուգ գաղանմըշ օլտուղու պու զաթըն չէհրէմինի տըգգաթլա մուայէնէ իտիյօր իտի. ֆագաթ գարշըսընտա տուրմագտա օլան գըրանթա հէրիֆին, կէնճլիյինտէ պու գատար միւտտէթ խէյալինի իշղալ իտէն կատթօնա պէնզէր պիր թարաֆընը կէօրէմէյօր իտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, պու ատէմին հիչ գըմըլտանմայընդ հէյքէլ կիպի տուրտուղունը կէօրիւնճէ պայկըն պիր սէտա իլէ։

— Կատթօ՛ն, տէյու մընրըլտանտը։

Միսաֆիրը տէ պունա մուգապէլ մահզունանէ սուրէթտէ պիր քէրրէ պաշընը սալտատըգտան սօնրա։

— Խա՛յըր մատամ, պէնտէնիզ Կատթօն տէյիլիմ. Կատթօն, եանի պէօյուք պիրատէրիմ վաթանընտան այրը տիւշտիւքտէն սօնրա, քէմալի մէյուսիյէթ վէ սէֆալէթի իչինտէ թէրքը հայաթ իյլէմիշ տիր. պէնտէնիզ Լուսի տը Գըլամօրանըմ, տէտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, գարշըսընտա տուրան ատէմին Կատթօն օլմատըդընը անլայընճա պիւսաֆիրին տէհշէթի իչինտէ գալտը, պաշընտան այադընա գատար թէքմիլ վիճուտի չիտտէթլի պիր թիմրէյիշ թէէսսիրի իլէ սարսըլտը, ուչու-

րում քէնարընտա պուլունան քիմնէլերէ գօրգունըն չիտաէթի իլէ արզ օլան պաշ տէօնմէսի կիպի քէնտինէ պիր ֆէնալըզ կէլսի ։

Էսկի աշըդը պուլունան կասթօնըն պիրատէրի աճէպա չիմտի պունտան նէ՞ իսթէմէյէ կէլմիշ տիր . Լուչինին մահըմէմիչէթինտէն գօրգուտուղու իչին կասթօն , վալանթինի սէվմէքտէ օլտուղու զէմանտէ պիլէ քէնտի մուհասէթէլէրինտէն վէ սըրըլարընտան , պունա պիր չէյ խապէր վէրմէմիշ օլտուղունը մատամ Ֆօվվէլ բէք էյի պիլիյօր իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլին , Լուչիյի կէօրիւբ կէօրմէզ զայէթ խէլէճան իլէ « կասթօն » տէյու իսթիազ իլլէմիշ օլմասը , կասթօն իլէ օլան կէշմիշ հալէրինի պիր նէվի իսթիւրաճ իթմէք տէյի՛լ մի տիր ։

Եէքտիկէրինտէն տէհշէթլիւ պիր չօգ իհթիմալաթ , պիչարէ գատընըն զինինի իսթիլայէ պաշլատը ։

Պուլունտուղու մէվզընըն տէհշէթի , վալանթինին ճիւրաթընը արթըրմադա սէպէպ օլտուղունտան պիր ազ քէնտինի թօբլամադա մուվաֆֆագ օլապիլտի . պունը Լուչի տատխի անլամըշ իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ , սէրպէսթանէ պիր թավը իլէ Լուչիյէ քէնտի գարչըսընտա պիր սանտալէյէ իրայէ իտէրէք , զայէթ պիդայտանէ պիր սէտա իլէ ։

— Էօյլէ իսէ Մարքի ճէնապէլէրի , պէնի զիյարէթ իթմէքտէն մագսատընըզ նէ՞ օլտուղունը լութֆէն պէյտան պուլո՞ւրմուսընըզ , տէտի ։

Մարքի ապ Գըլամօրան , մատամ Ֆօվվէլին թավրընտա բէյտա օլան պու նակէհանի թէպէտտիւլէ հիչ տըզդաթ իթմէմիշ կիպի կէօրիւնէրէք , կէօղլէրինի վալանթինին կէօղլէրինին իչինէ տիքմիշ օլտուղու հալտէ , քէնտինէ կէօսթէրիլէն սանտալէյէ օթուրտուղտան սօնրա , շու սիւալի իրտա իլլէտի ։

— Էվվէլ էմիրտէ մատամ սիզտէն շունը սօրայըմ քի ,

պուրատա իտէճէյիմիզ լազըրտըլարը տըշարըտան քիմսէ իշիտէպիլի՛ր մի ։

— Պու ղարիպ սիւալի նի՞չին սօրուչօրտունըզ , սիզին պանա սէօյլէյէճէյինիզ հիչ պիր սէօզ օլամազ քի , անը գօճամ իլէ չօճուգլարըմտան կիզլէմէյէ լուզում կէօրէյիմ ։

— Պու սիւալիմէ միւսաատէ իտինիզ մատամ , չիւնքի իհթիրազըմ քէնտիմ իչին տէյիլ՝ մահզա սիզին իչին տիր ։

— Դօրգմայըրընըզ միւսիւ սէօյլէյինիզ , պուրատան սէօզլէրիմիզի քիմսէ իշիտէմէզ ։

Մարքի , մատամ Ֆօվվէլին պու թէէմինաթընա գանի օլմամըշ կիպի պիր թավը իլէ սանտալէտտընը գատընա հազըրարատագ , կիւյա սէօյլէյէճէյի սէօզլէրին տէհշէթինտէն քէնտինինտէ իւրքմէքտէ օլտուղունը կէօսթէրիր պիր սուրէթլէ , համաշճա ։

— Դարտաչըմըն վէճաթընը չիմտի խապէր վէրմիշ իտիմ , պիրատէրիմ էօլտիւյիւ էսնատէ սօն արզուլարընը պանա պիլտիրտի վէ պունլարըն իճրատա իչին տախի պէնտէնիզի վէքիլ իլլէտի , չիմտի անլատընը՞զ մը մատամ , տէտի ։

Պիչարէ գատըն պու սէօզիւն իչմա իհթիյէ մանայը անլատը , ֆագաթ պու մէնհուս զիյարէթճինին պունլարը քէնտինէ անլաթմադ իսթէմէսինտէն մագսատը նէ՞ օլապիլէճէյինի պիր տիւրլիւ անլամայօր իտի . աճէպա պու հէրիճ կասթօնըն քէնտինէ էմանէթէն պըրագմըշ օլտուղու միւճէվհէրաթընը իսատէսինի թալէպ իթմէք իչի՞ն մի կէլմիշ տիր , մատամ Ֆօվվէլ պու միւլահազատա իքէն , Լուչի շու վէճհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իլլէտի ։

— Պիրատէրիմ կասթօնըն , նա՞սըլ պիր սուրէթը ֆէճիյէտէ վէճաթ իլլէմիշ օլտուղունը ուզուն ուզատըյա հիքայէ իտէրէք սիզի թաճիզ իտէճէք տէյիլիմ , լաքին սիզ շու սատթատա նէ գատար մէսուտիյէթ իչինտէ պուլունուր իսէնիզ պուլունընըզ , զանն իտէրիմ քի հայաթընը իսթիգպալինի , սիզին նամուսընըզը միւտաֆաա ուղուրընտա ֆէ-

տա իսէն պիր կէնճլիք տօսթունըզը, էօյլէ բէք գօլայ կէօնիւլտէն չըգարամազընըզ։

Մաւսամ Ֆօվվէլին չէհրէթինտէ հիչ պիր ալայիմ բէյտա օլմադը. վալանթին, լուլինին պու սէօզլէր իլէ քէնտինէ կէչմիշ վագաալարտան աճէպա հաՙնկըսընը իսթաը իթմէք իսթէմիյինի անլամազա օղրաշըյօր իտի. լուլի տը Գըլամօրան իսէ պու սըրտաա տահա միւէսսիր պիր սէտա իլէ.

— Եօգսա կէօնիւլտէն չըգարտընըՙզ մը մաւսամ. էօյլէ իսէ տահա սըզգ պիր սուրէթտէ իֆաասէյի մէրամ իտէյիմ. պունտան չօգ հէմտէ բէք չօգ զէման էվվէլ սիզ պէնիմ պէտազատ պիրաառէրիմ կասթօնը սէվտինիզ, տէտի։

— Միսի՛ւ...

— Խա՛յըր մաւսամ, ինքւարըն ֆայիտէսի եօգ տը, պիր տահա թէքրար իտիյօրում քի կասթօն հէբսինի պանա սէօյլէտի։

Մաւսամ Ֆօվվէլ, պու սէօզտէն օ գաւսար իւրքմէտի, չինքի հայտէ ֆարզ իտէյիմ քի կասթօն, պիրաառէրի Լուլիյէ պունլարըն հէբսինի սէօյլէմիշ օլսուն, լաքին պունտան նէՙ չըգար. զիրա կասթօն, վալանթինին կէպէլիյինտէն իտազէրի օլմադըը հալտէ մուֆարէգաթ իթմիշ տիր։

Մաւսամ Ֆօվվէլ, պու միւլահազա իլէ այազա գալդաըագ, սուրէթա պիր էճնիյէթ վէ մէթանէթլէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Միսի՛ւ, պու սէօզլէրինիզի գօճա վէ էվլաա սահիպի օլան իսթիյարէ պիր գաւրնա գաըշը սէօյլէմէքտէ օլաուզունըզը ունուտուտյօրսունըզ զանն իտէրիմ. ֆարզ իտէյիմ քի պիրաառէրինիզ կէնճլիյինտէ պէնի սէվմիշ օլսուն, լաքին պու սիզէ տէյիլ՝ անա այնտ պիր սըրը տը, պէնտէ կէնճլիք վէ թէճրիւպէսիզլիք սայիդ ասը իլէ պէօյլէ պիր թէպրիզլիքտէ պուլունմուշ իտէմ, չիմտի կէլիպտէ պունը պանա իսթաը իթմէք սիզէ տուշմէզ. պու կիւն հիչ միննասիպէթի օլմադըը հալտէ թաղէլլէմէք իսթէմիյինիզ կէչմիշ հալէթ իւղէրինաէն, եիրմի սէնէ մաւրուր իթմիշ վէ պու միւտէթի պանա հէբսինի ունութտուրմուշ տը։

— Տէմէք ճիւմլէսինի ունութտունըզ։

— Իվվէթ, ճիւմլէսինիտէ։

— Զօճուզունըզըտա՞ մը ունութտունուզ, մաւսա՛մ։

Լուլի, պու սէօզիւ Վալանթինին թա ճիկէրկէճահըննա գաւսար իլլէյճէք քէսկին պիր պագըշ իլէ սէօյլէմիշ իտի. պու սէօզ, մաւսամ Ֆօվվէլէ պիր եըլտըրըմ տարպէսի գաւսար թէէսիր իլլէմիշ օլտուզունտան, թէքրար պուլունտուզու սանտալեանըն իւղէրինէ եըգըլը վէրտի վէ քէնտի քէնտինէ.

— Ամեն եա՛ Բապպիմ, պունըտա պիլիյօր, աճէպա նէՙ սուրէթլէ պու էսրարէ ակեահ օլմուշ, տէտի։

Էկէր պու քէյֆիյէթ եալընըզ մաւսամ Ֆօվվէլին քէնտինէ այնտ պիր ֆէլաքէթ օլմուշ օլսա իտի, պիլա միճաատէլէ հէրիֆէ արզը միւթապաաթ իտէր իտի, լաքին պու մաւսամ պիւթիւն ֆամիլեասը իսալդընըն սաաատէթինէ տահի այնտ պուլունտուզունտան, էօյլէ գօլայ գօլայ մաղուպիյէթ կէօսթէրմէյուզ սօն տարպէյէ գաւսար քէնտինի միւտաֆաա իթմէյի վազիֆէ տատ իտիյօր իտի. պինաէն ալէյհ, մաւսամ Ֆօվվէլտէ, վիճուտ ասլա թաասսովուր իտիլէմէյէն պիր ճիւրաթ վէ շիտաէթ իլէ միւտաֆաայէ հազըրլանըզ.

— Միսի՛ւ, պու սէօզլէրի մահզա պէնի թահգիր իթմէք իչին սէօյլէյօրսունըզ զանն իտէրիմ, տէտի.

— Սահիհ ճիւմլէսինի ունութմուշսունըզ մաւսամ, հաթտա Վալանթին Բաուլը պիլէ իսթէրսընըզտան չըգարմըշսընըզ։

Պու տէֆա մաւսամ Ֆօվվէլ, ֆիլհագըգա հէրիֆին հէր էսրարէ ակեահ օլտուզունը էյիտէն անլատը, ֆագաթ քէնտիտէ գաթիէն ինքւարլէ գաւրար վէրմիշ իտի. հաթտա քէնտինէ պու մաւսամ հագգընտա էն գավի տէլիլլէր իսպաթլար իրսայէ իտիլտէ պիլէ, եինէ ինքւարտէն կէրի տուրմամազը թաամիմ իթմիշ իտի.

Պիր արալըգ քէմալի հագարէթլէ հէրիֆի էվինտէն գօվ-
մայը տիւշիւնտիւ իսէ տէ , սօնրա հէրիֆին պու պապատէքի
նիյէթի նէ՛ օլտուղունը անլամադ իչին պունտան սարփը նա-
զար ի֊թամէյի տահա պիյատէ միւտէպպիրանէ պիր հարապէթ
ատտ իյլէտի . պինաէն ալէյհ , զօր իլէ կիւլմէյէ չալըշարագ .

— Պունտան մագսատընըզ նէ օլտուղունը սէօյլէ՞միսինիզ , տէտի ,

— Հա՛յ հա՛յ , մաատամ . պունտան իչի սէնէ մուգատտէմ թալի՝ պիրատէրիմի Լօնտրայա սէվգ իտէր , օրատա Բաուլ իսմինտէ պիր տէլիգանլըյա թէսատիւֆ իտէր , պու տէլիգանլըներն չէհրէմի վէ զէֆտավէթի , պիրատէրիմին օ տէրճէճ նազարը տըդգաթըներ ճէլպ իտէր քի , պու կէնճին քիմ օլտուղունը անլամագ խուսուսընտա քէնտինտէ պէօյիւք պիր մէրագ հասըլ օլուր . սօնրա պիր թագըմ թահգըդգաթա կիրիչիր վէ թէհարրիյաթըներն նէթիճէսի օլարագ , պունըն բէտէր ու մատերի թարաֆընտան թէրք օլունմուշ նամէչրու պիր չօճուգ օլտուղունը իսապէր ալըր , չօգ կէչմէզ պու Բաուլ նամընտագի տէլիգանլըներն , քէնտի սուլպինտէն վէ սիպին բահմինիզտէն հասըլ օլան պիր չօճուգ օլտուղու սուրճէթը վազիհանէտ թէհագգուգ իտէր ,

— Կիւզէլ պիր բօման հէքայէ իսիյօրսունըզ , միւսիւ ,

— Էվվէթ մաատամ , հէքայաթըմ բէք կիւզէլ պիր բօման տըր , հէմ տէ սիզ պու բօմանա իսթէտիյինիզ նէթիճէյի վէրէպիլիրսինիզ . վագաա վալիտէնիզ Գօնթէս , պու աըրրըն կիպլի գալմասը իչին իչճապ իտէն թէտպիրլէրի բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա էյլէմիշ իսէ տէ , նէ չարէ քի էն իհթիմամը թուֆէուլան իշլէր պագէն պէօյլէ էն իւմիւտ իտիմէտիք պիր եիւզտէն բաթլագ վէրիրլէր . վալիտէնիզին Լօնտրատա պուլունան ահպապլարընտան պիր գատըն , սիպին պաիմէթինիզտէն սօնրա չօճուղը թէրք էյլէմիշ օլտուղունուզ քէօյէ կէլիր . հէր շէյի թահգըգ իտէր վէ սիպին քիմ օլտուղունըզը տախի , չօճուղը պըրագմըշ օլտուղունըզ գատը-

նա սէօյլէր , անտէն սօնրա պիւթիւն կէչմիշ վագաալէր մէյտանա չըգար . չունը տա արդ իսէյիմ քի պիրատէրիմ պու Բաուլըն , սիպին թէրք էյլէմիշ օլտուղունուզ չօճուգ օլտուղունա տայիր ըէտտի զայըի գապիլ պիր չօգ տէյիպէր ճէմ էյլէմիշ տիր .

Լույի , պու սէօզլէրինին մաատամ Ֆօվվէլ իւզէրինտէ նէ թէէսսիր ըէյտա էյլէտիյինի թէտգըդ իթմէք իչին սէօզի քէտտի , ֆագաթի գատընըն հալինտէ հիչ պիր թէէսսիւր ատտըը օլմատըզընը վէ հաթտա կէօզէրինին իչի պիլէ կիւլմէքտէ օլտուղունը քէմալի հայրէթլէ կէօրտիւ ,

Մաատամ Ֆօվվէլ , պիր իչի սանիյէտէն պէրի հիւքմֆէրմա օլան սիւքիւթի գաթ իտուպ զայէթ գայտընըզ պիր սուրէթլէ .

— Է՛յ սօնրա նէ՞ օլտու պագալըմ , տէտի ,

— Սօնրա մաատամ , Կասթօն՝ պու տէլիգանլըներն քէնտի օղլու օլտուղունը էյլէիրագի իթմէտի , ըէսմէն թանըտը , ֆագաթ Գըլամօրան ֆամիլեասը ֆագըր օլտուգլարընտան , պիրատէրիմ քէմալի զարուրէթ վէ սէֆալէթ իլէ սատի օթէլլէրին պիրինտէ վէ պիր մուդտար եաթագ իչինտէ թէէլիմի րուհ իթմէտի . պէնիմ իսէ կէչինմէք իչին սէնէվի 1200 ֆրանգտան պաչգա պիր էյրատըմ եօգ տըր . պինաէն ալէյհ ֆամիլեասըզ , սէրվէթսիզ , համիսիզ վէ տօսթսըզ պուլունան պիչարէ կէնճ Բաուլըն հալի նէ՞ օլաճագ տըր . իչթէ պունը տիւշիւնտիւյի իչին զէվալը պիրատէրիմ , սօն տէրէճէտտէ պիր մէյուսիյէթ վէ ըգթըրապ իչինտէ օլարագ թէէրքը հայաթ էյլէտի . իչթէ պու էանատէ էսրարընը պանա աչարագ չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Կիթ վալանթինէ սէօյլէ , օղլու եէյէճէք էքմէք պուլամայաճագ տէրէճէտտէ սէֆիլ տիր . պիր շէֆգաթլը վալիտէ , օղլունըն պէօյլէ աթէչի զարուրէթ իչինտէ գավրուլարագ եաշամասընա էլպէթտէ իրագը օլմագ . վալանթին շէֆգաթսըզ օլմատըզը կիպլի սէրվէթսիզ տախի տէյիլ տիր . իչթէ

պունըն իչին պէօյուք պիր բահէթի գալպ իլէ թէրըը հայաթ իսիյօրում։

Պու տէֆա մատամ Ֆօվվէլ, Լուչիյէ արթըգ խանէխին-տէն տէֆ օլուպ կիթմէօնի աչըգ պիր սուրէթտե իչմա իտէր պիր թավը իլէ այաղա գալդըպ։

— Միսի՛ւ, պու կիւն սիզէ գարշը նէ գատար սապըրը պուլունուպդում էլպէթտե սիզ տե չաչմըչաբընըզ տըր զանն իտէբիմ, տէտի։

Լուչի, գատընըն պու մէթանէթինտէն օ գատար միւթէէսսիր օլաու քի, պիր ճէվապ պուլուպ վէրմէյէ պիլէ միւգթէտիր օլամատը։ մատամ Ֆօվվէլ իտ չէօյլէճէ տէօ-պիւնէ տէվամ իլէտի։

— Մուգատտէմա պիրատէրինիզ կասթօն տը Գըլամօ-րան իլէ պէյնիմիզտե պիր միհնափպէթ պուլունուպդունը ինքար իթմէյօրում։ իչթէ պու միհնափպէթիմիզին նէթի-ճէսի օլարագ, կասթօն ֆիրար իլէտիլի հէնկէամտե վալի-տէօնին միճէվէհէրտիքընը պանա թէօվիմ իթմիչ իտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, պու տէօղէրի տէօյլէմէքտե օլուպդու հալտե էլինի ուզատօպ օթուրուպդու գանադէնին պիր գա-թընը գըմըլտամտը քի, օրատա տէրհալ պիր չէքմէճէ գա-բաղը կիպի աչըլտը։ պունըն իչինտէն մահուտ միճէվէհէ-քտիքը միհմէթլի պուլունան քիտէյի չըգարըպ Լուչիյէ ու-զատարագ։

— Գարտաշընըզըն պանա թէօվիմ իլէմիչ օլուպդու է-մանէթլէր իչմէ պունար տըր, ֆագաթ պիրատէրինիզին սիզէ պու միճէվէհէրտիան հիչ պահա իթմէմիչ օլմատը տօղրուտ պանա չօգ զարիպ կէօրիւնիւր, տէտի։

Ֆիլհագըգա պու էմանէթլէրին զուհուրի Լուչիյի տախ հայրէթէ տիւչիւրմիւչ իտէ տէ, հէրհֆ հրտասիյատընը կիզլե-մէք խուսուսընտա բէք պէօյուք պիր մէհարէթէ մալիք պու-լունուպդունան, չէհրէմինտէ հիչ պիր իսթիղրապ վէ հայ-րէթ ատարը կէօսթէրմէյէրէք մէթին պիր սէտա իլէ.

— Պիրատէրիմ պանա պու էմանէթլէրի տէ խապէր վէր-միչ իտի, լաքին պունլարտան սիզէ հիչ պահա իթմէմէմի տախի այրըճա թէնպիհ իլլէմիչ իտի, տէյու ճէվապ վէրտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, հիչ ճէվապ վէրմէքսիզին էլինի պիր չընկըրագ գօրտօնընա ուզատարագ։

— Պու կիւնքի զիյարէթինիզի գապուլ իտիչիմ անճագ պու էմանէթլէրի սիզէ թէսլիմ իթմէք իչին իտի, պունլարը ալտընըզ, արթըգ եէքտիկէրիմիզէ սէօյլէյէճէք հիչ պիր սէօզիւմիզ գալմատը։ չիմտի հայատե պույուրունըզ պագալըմ, տէտի։

Լուչի, վալանթինին չու մուամէլէյի չէտիտլէնէք գար-չը իթիրազ իթմէմէյի քէնտի մէնաֆէյինէ մուվաֆըգ պու-լարագ այաղա գալդը վէ չու թէհտիտամիզ սէօզլէրի սէօյ-լէմէյէն չէքինմէտի։

— Իէք էյի մատամ, իչթէ էմրինիզե իթաատ իտէրէք կիտէյօրում, լաքին եալընըզ սիզէ չունը իթիբար իտէյիմ քի, միւթէվէքքա պիրատէրիմ պանա «Լէկէր Վալանթին պու իխ-թիրաճէ գարշը բույի մուվաֆֆագ կէօսթէրմէյուպ, օղու Բաուլըն իսթիղպալինի թէէմին իթմէքտէն իմթինա կէօս-թէրիր իսէ, պու վազիֆէյի իճրայէ սէն անը մէճպուր իթ-մէլիսին» տէմիչ տիր. պու սէօզլէրին տէրճէյի էհէմմիյէթ վէ գուվվէթինի սիզ միւլահազա իտինիզ մատամ, չինքի միւթէվէքքա պիրատէրիմին ասն արզուլարընը եէրինէ կէթիր-մէք իչին հեր չէյի կէօզէ ալտըրմազա հազըրըմ.

11

Լուչի տը Գըլամօրան, պու թէհտիտամիզ սէօզլէրի տէ-տիքտէն վէ մատամ Ֆօվվէլի պարլտ պիր իթաը իլէ սէլամ-լատըգտան սօնրա տէֆ օլուպ կիտինճէ, վալանթին պայ-

կըն կիպի պիր հալտէ պուլունտուղու եէրէ եըգըլտը, ար-
թըգ եալընըզ գալմըշ օլմաղըլա թէէսիւրինի կիզլէմէյէ լու-
ղում կէօրմէյօր իտի. պին մէշագաթ իլէ գալգըպ եաթագ
օտասընա գատար կիտէպիլտի, օտանըն գաբուսընը գաբատը,
Պիչարէ գատընը պէօյիւք պիր մէյուսիյէթ իսթիլա իյ-
լէտի, պու օղրատըղը ֆէլաքէթին տէրէճէյի վէխամէթ վէ
տէհլիքէթինի կէօզիւ էօնիւնէ կէթիրմէյէ պաշլատը. պու ֆէ-
լաքէթ եալընըզ քէնտինին տէյիլ, պիւթիւն ֆամիլեասը խալը
գընըն մէսուսիյէթինի մահվ իտէճէք իտի. չու սաաթտա
եիրմի սէնէլիք մէսուսիյէթինին հիչ հիւքմ ու էհէմմիյէթի
գալմամըշ իտի. կէնճլիյինաէ իթմիշ օլտուղու պիր խաթա-
նըն նէտտամէթի բէք կէճ, ֆագաթ կէճլիյի նիսպէթինաէ պիր
տէհլիքէյէ զուհուր իլէմիշ իտի.

Մատամ Ջովվէլ, պու խաթանըն եիւզինաէն զուհուր
իտէճէք տէհլիքէլի հալլէրի թատավվուր իթտիքճէ, մէյու-
սիյէթինատէն չըլտըրմա տէրէճէլէրինի պուլույօր իտի:

Նիչին վագթը իլէ վալիտէսինի տինլէյուշ սա պու
գուսուրընատն խապէրսար իթմէքտիլին, միսիս Ջովվէլէ
զէվճէ օլտուղունա պին քէրրէ բէչիմատն օլույօր իտի. ֆա-
գաթ պու բէչիմանըլըղըն չիմտի պիր ֆայիտէսի օլապիլիջ մի,
արթըգ քէնտի իչին սէլամէթ սաաոտէթ իւմիւտի գալտը մը.
օ թէհլիսամիզ սէօզլէրի սէօյլէյիշ կիթմիշ պուլունատն
Լույի, օ մէնհուս հէրիֆ էլպէթտէ եինէ կէլճէճէք իտի, պունա
նէ՞ ճէվապ վէրմէլի, նէ՞ սէօյլէմէլի.

Պու կիչն օլանճա ճիւրաթ վէ մէթանէթինի թօքայա-
րագ, քէնտի վիճտանըընն մուղայիրինտէ պուլունմագա, հըս-
սիյաթընը եէնմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իսէ տէ, պագա-
լըմ հէրիֆէ գարշը հէր զէման պէօյլէ մէթին վէ թէէսիւբ-
սիզ կէօրիւնմէյէք. քէնտի իչին միւմքիւն օլապիլէճէ՞ք մի տիր,
Լույի ատ Գըլամօրան Բաուլտան պահա իլէտիյի զէման,
գատընըն վիճուտինի միւէսսիր պիր թիթրէմէ իսթիլա իլէ-
միշ իտի. զէվալլը չօճուգ վագթըլըլա վալիտէսինին իչէսի-

յի պիր կիւնահըն ճէզասընը չիմտի օ չէքէյօր իտի. մատամ
օլարագ թէրք իտիլմիշ օլտուղու կիւնահէն պէրի պու չօճու-
ղընն չէքտիյի սէֆալէթի տիւշիւնտիւքճէ, մատամ Ջովվէլին
մէյուսիյէթ ու նէտտամէթի սօն տէրէճէյի պուլուրյօր իտի.
քէնտիսի, պիւթիւն Բարիզ խալգընընն նազարը հասէտինի
ճէլալ իտէճէք մէրթէպէտե պիր սէրվէթ վէ շաշաա իչինատե
եաշատըղը հալտե, վալիտէսինին ճէզասընը չէքէն օ չօճու-
ղընն պիր լօգմա էքմէք պուլուպ պուլամատըղը մէճհուլ ի-
տի:

Մատամ Ջովվէլ, վալիտէյիք հըսս ու չէֆգաթը սայի-
գատը իլէ Բաուլը պահտըյար իթմէք վէ սէֆալէթտէն գուր-
թարմագ իչին էլինտէքի սէրվէթինին ճիւմլէսինի ֆէտտայէ
հաղըր իտի իսէ տէ, ալէնէն Բաուլը հիմայէ վէ թատահհու-
պէ գալգըշմագ, Լույինէ գարշը պունըն քէնտի չօճուղը օլ-
տուղունը իթթիրաֆ իթմէք տէյիլ մի տիր:

Պէօյլէ պիր իթթիրաֆ իթմէք իսէ, էն մուհիմմ պիր
սըրրընը թէվտի իլէմիշ օլաճաղը իչին, հէր հալտե Լույինին
մէրհամէթինէ սըղընմագ տէմէք օլուպ, արթըգ հէրիֆին
հէր էմրինէ էյվալլահ տէմէք լազըմ կէլիյօր իտի:

Մատամ Ջովվէլ, Լույինին քէնտինէ սէօյլէմիշ օլտուղու
սէօզլէրի տիւշիւնիյօր, մուհաքէմէ իտիյօր, պունլարըն պիր
չօղունը եէքտիկէրէ միթէնագըս վէ հագըգաթա միսալի-
չին պուլույօր իտի. էվվէ՛թ, պու սէօզլէրին պիր չօղունըն
եալան օլտուղունը անլայօր իտի, էօյլէ եա, Կասթօն Բարի-
զէ կէլմիշ վէ պու գատար միւտտէթ ֆագր ու սէֆալէթի ի-
չինատե եաշամըշտա, նիչի՞ն կէլիպ քէնտիսինատէն էանայի մու-
ֆահէգաթընատա թէօրիմ իլէմիշ օլտուղու միւճէվհէրաթը
թատէպ իլէմէմիշ,

Մատէմ քի քէնտիսի ֆագըր իմիշ, Վալանթինինատե զէն-
կին օլտուղունը պիլիյօր իմիշ, նիչի՞ն մահտուլը մուհապէթ-
լէրի պուլունատն Բաուլըն թէէմինի սատտէթ վէ միսաթագ-
պէլի իչին պիղգաթ կէլիպ մատամ Ջովվէլի կէօրմէմիշ,

Խելացայն քեզամ պու իչին իչինտե պիր չօգ ագըլ էրմէզ ճիհէթլէր, հիլէլեր, հալանլար վէ տիւզէնլեր պուլունտուղունը պիչարե գատըն անլամըշ վէ պինտէն ալէյհ քենտինտե Լուլի տը Գըլամօրան հագգընտա պիր չօգ չիւպհէլեր բէյտա օլմուշ իտի։

Լիկեր մատամ Ֆօվվել, միւտէպպիրանէ հարաքէթ իթմէյուպտե Բաուլըն քենտի օղու օլտուղունը իլթիթաք վէ թատափիզ իտէրսե, Գըլամօրանըն կէտի էտաբէթինէ տիւշճէյինի բէզ ալա պիլիյօր իտի. պիր քէրրէ պէօյլէ պիր էտաբէթ ալթընա կիրտի՞մի, ատթըզ քենտիսինտէն հէր շէյի իսթէյպիլէճէք տիր, անտէն ատնրա քենտի իչին Լուլինին հէր պիր սէօղիւնէ պաշ էյմէք, հէր էմրինէ իթատաթ կէօսթէրմէքտէն պաշգա շարե գալը՛ր մը։

Զէվալը գատըն, պու հէրիֆին էսիրի օլմազ մէրհամէթինէ սըղընմազտան իսէ, կիտուպ հազըրթաթը հալի գօճասը միւսիւ Ֆօվվէլէ սէօյլէյէրէք, անըն լութֆունա մէրհամէթինէ սըղընմազ հէր հալտե էվլա օլաճաղընը տիւշիւնտիւ. ֆագաթ պիր ազ ատնրա պու սուրէթլէ հարաքէթ իչլէմէնինտե նէթիճէսի ֆէնա օլաճաղընը անլատը. Եվրմի սէնտէն ատնրա գարըսընըն պէօյլե պիր րէզալէթինի խապէր ալան Ֆօվվէլ կիպի նամուսքեար պիր ատէմ նէ՞ հալ քէպ իտէը. ատնրա պու զաթ, գըզ իչէն իրթիքըտապը րէզալէթտէն չէքինմէյէն պիր գատընըն, քենտի թահտը նէքսահընտա պուլունտուղու Եվրմի սէնե զարֆընտաքի խֆֆէթինտէն իսթիգամէթինտէն չիւպհէյե տիւշմէ՞զ մի։

Մատամ Ֆօվվել, պուլունտուղու մէվգըընը նէ՞ գատար միւտհիշ պիր մէվգը օլտուղունը անլայըպ պիր արալըգ քենտինի էօլտիւրմէյի տիւշիւնտիւ, լաքին ատնրատան նէֆսինե սուլի գատա իթմէքլէտե քենտիսի իչին խէյտա գապիլ օլմատըղընը անլատը. Լուլի, հայախտա իչէն լէքէտար իտէմէչինի նամընը, էօլտիւքտէն ատնրա գօճասը վէ օղուլտարը նազարընտա պէրպատա իտէճէյինի վէ քենտինին խաթընրէսի, ֆամիլեատը նէզտինտե իլէլ էպէտա լանէթլի գալաճաղընը տիւշիւնտիւ։

Պէրէքեաթի վէրսին քի օ էսնատե զէվճի միւսիւ Ֆօվվել Բարիզտե պուլունմայօր իտի. Լուլի տը Գըլամօրանըն զիյարէթինի թէպզրզ իտէն իչի կիւն իչինտե, մատամընն՝ օտասընա գարանըպ, խելէճանընը կիպղէմէքտե պուլունտուղունըն փիսե ֆարգընա վարմամըշ իտի։

Պիչարե գատըն, նէ՞ հարաճաղընը պիլմէյուպ հէր նէ տիւրլիւ հարաքէթ իթտե, քենտի իչին պիր սէլամէթ ճիհէթինի կէօրէմէյօր իտի. պէօյլէ պէօյուք պիր իշքենճե իչինտե պուլունմադատա իչէն, զէվճի միւսիւ Ֆօվվել Բարիզէ ավտէթ իյլէտի։

Մատամ Ֆօվվել, պէօյլէ հաթադ օտասընա գարանըպ տըշարը չըգմամասընըն սէպէպինի թահզրզա գալգըշան գօճասընա գարշը, սընըր իտասթալըղընատան բահամթօրզ պուլունտուղունը սէօյլէտի։

Պիր իչի կիւն կէշտի, Գըլամօրանտան պիր խապէր զուհուր իթմէտի. գատըն՝ պէօյուք պիր խէլէճան իլէ Լուլի թարաֆընտան աճէպա նէ՞ զուհուր իտէճէք տէյու պէքլէյօր իտի, հէր նէ զէման գարուներն չընկըրպակը չէքիլտիյինի իչիթտե, աճէպա օ՞ մը կէլիյօր, տէյու պայըլմա տէրէճէսինտե ըզթըրապլար կէչիրիյօր իտի։

Իյատամ ճէզասընա մահքիմ օլան ճանիլէրին, հէր սապահ ույանտըգլարը վագըթ աճէպա եէմը իյատամըմ պու կի՞ւն մի տիր, տէյու թահամմիւլթէրտա պիր ազապ, էլէմպախչ պիր ինթիզարտա պուլունտուգլարը կիպի, մատամ Ֆօվվէլտե մէնհուս Լուլինին կէլմէսինտէն սօն տէրէճէ գօրգույօր իտի. պիր գաչ կիւն կէշտի, Լուլի տը Գըլամօրան մէյտանէ չըգմատը. ֆագաթ մատալի եալընըզ մատամ Ֆօվվէլ թարաֆընտան անլաչըլապիլէճէք սուրէթտե եազըլմըշ պիր թէզքիրե կէլտի, պու թէզքիրետե Լուլի տը Գըլամօրան քենտինինին քէյֆսիզ օլտուղ տըշարը չըգմատըղընը-

տան պահս իլէ , մատամ Ֆօվվէլի Լուը օթէլինտէ պուլունան քէնտի տայիրէսինէ տավէթ խոյօր իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ , Լույինին քէնտի խանէսինէ կէլմէսինտէն իտի , քէնտիսինին անըն նէզտինէ կիթմէսինի տահա խայըրլը պուլտուղու ճիհէթլէ , պու թէզքիրէտէն մէճմուն օլուպ պիր ազ խէլէճանը սիւքիւնէթ պուլտու վէ հէման պու տավէթէ խյճապէթէ գարար վէրտի ։

Ֆիլմագը իրթէսի կիւնի մէքթուպ տա թային խոլմիշ պուլունան սատթատէ , զայէթ սատէ վէ սիյահ պիր էլպիսէ կիյուպ , եիւզիւնի էն զիյատէ կիզլէյէն քէնարլը շապգալարտան պիր թանէսինի տախ պայընա գօյարագ , հիյնի հաճէթտէ չէհրէսինի պիւսպիւթիւն սէթր իթմէք իչին եաընընա պիրտէ նիգապ ալարագ սօգաղա չըգտը ։

Ֆէնտի մահալլէսինտէն հայըճա ուզագլաշտըգտան սօնրա , պիր քիրա արապասընա պինմէյէ ճէսարէթ խոէպիլտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ արապատա հէմ կիտէյօր , հէմ տէ Բարլիզտէ քէնտինի թանըեանլար բէք չօգ պուլունտուղունտան , չիմտի Լուը օթէլինտէ պէօյլէ սիյահ էլպիսէ , էսկի մօտա պիր շապգա վէ գալըն եիւզ էօրթիւսի իլէ էշքեաընընը թէպտիլէ չալըշմըշ օլտուղու հալտէ , քէնտինի պիր պիլտիք կէօրիւպ տէ թանըյաճագ օլուրսա տէյի գինէնինտէն պին տիւրլի գօրգունճ ֆիքիրլէր կէչիրիյօր իտի . Վալանթին թէզէվվիւճ իտէլիտէն , եանի եիրմի սէնէյի միւթէճավիւզ պիր միւտաէթտէն պէրի պէօյլէ կիզլի օլարագ իլք տէֆա սօգաղա չըգմըշ օլտուղունտան , պու իհթիրազ քէնտինէ բէք աղըր կէլիյօր իտի ։

Պիր միւտաէթ սօնրա արապա Լուը օթէլինին էօնիւնտէ տուրտու . մատամ Ֆօվվէլ , գարունճլյա միւսիւ լը մարքի Լույի տը Գըլամօրանըն տայիրէսի հանկը գաթտա պուլունտուղունը սիւալ իտինճէ , իչիւնճի գաթտա օլտուղու ճէվապընը ալտը ։

Մատամ Ֆօվվէլ , մէրտիվէնլէրտէն չըգար լգէն հէրքէսին նաղարը քէնտինէ տիքիլմիշ զանն իտիյօր վէ բէք պիյատէ մուղթարըզ օլույօր իտի ։

Նիհայէթ իչիւնճի գաթտա 317 նօմէրօլը տայիրէնին էօնիւնտէ տուրտու . չիտտէթլէ չարըմտագա պայչամըշ պուլունան գալալինին հարաքաթթընը իտաֆիֆլէթմէք իչին , իբի եաէրինի կէօյիւս իւզէրինէ պատարըտը , չընկըրտագա տօգունմայա ճէսարէթ իտէմէյօր իտի . օ սըրատա սուֆտանան պիր ատէմ կէչմէքտէ պուլունտուղունը կէօրիւնճէ , պու խէվֆ ու թէրէտտիւտինին ֆարգընա վարըրլար գօրգուսը իլէ պիւթիւն մէթանէթինի թօքյայըզ , թիթրէք էլլէրի իլէ իչէ տէֆա իտաֆիֆճէ գաբուլա վուրտուղունտա իչէրիտէն .

— Պույուրունըզ , տէյու պիր սէտա իչիտիլտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ իչէրի կիրտի , լաքին գարչըսընա չըգան զաթ Լույի Գըլամօրանն օլմայըզ , զայէթ կէնճ վէ եագընըգը պիր տէլիֆանը իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ , պու տէլիֆանըլը կէօրիւնճէ աճէպա եանը՞շ մը կէլտիմ տէյու ատարը թէրէտտիւտ կէօսթէրմէյէ պաչլայըզ ։

Ա՛ֆվ իտէրսինիզ միւսիւ , պուրատը միւսիւ լը մարքի տը Գըլամօրանըն իգամէթկեահը տէյի՞լ մի , ճէպա եանը՞շ մը կէլտիմ , տէմէտի իլէ , տէլիֆանը պէրայի իհթիրամ պաչընը էյէրէք ։

— Խա՛յըր եանըշ տէյիլ մատամ , արատըղընըզ մահալ պուրատը տըր , տէտի ։

Մատամ Ֆօվվէլին խէլէճանը արթըպ չէհրէսի գըզարտը , հէման օրատան ֆիրար իթմէնին պիր գօլայընը արայօր իմիշ կիպի պիր հալ բէյտա իտուպ հիչ ճէվապ վէրմէտի . տէլիֆանըլը , մուսախէյհատաքի պու թէպէտտիւլի կէօրիւնճէ թէքրար քէլամէ աղազ իտէրէք ։

— Զաթը ըսմէթսիմաթլէրի մատամ Ֆօվվէլ տէյի՞լ մի տիրլէր , տէյու ատրտու ։

Մատամ Ֆօվվէլ , պաչը իլէ պիր թատտիգ իչարէթի իթ-

ոմ , տէլիգանլընըն պէօյլէ քէնտինին քի՞մ օլսուդունը պիլ-
միշ օլմասընատն քէք մէյուս օլմուշ իտի . տէմէք քի Լուլի
ոը Գըլամօրան տահա շիմտիտէն քէնտի նամընը հէրքէս ի-
լանէ պաշլամըշ . տէլիգանլը , մատամ Ֆօվվէլին կիթոտիքճէ
իզիւլիպ պօղուլսուդունը կէօրիւնճէ .

— Պէյհուտէ հիչ մէրագ իթմէյինիզ մատամ , պուրատա
քէնտի օթէլինիզտէ իմիշսինիզ կիպի պիր էյինիյէթ թահտընա
օլսուդունըզը պիլինիզ . հէմ պու կիւն միւսիւ ոը Գը-
լամօրան իլէ կէօրիւշմէյէճէքսինիզ , պունատն տօլայը պէ-
յանը իթիրազ իթմէք իչին Մարըի ճէնապէլերի պէնտէնիզի
թարաֆընատն վէքիլ իթտիլէը , տէտի .

— Մատէմ քի էօյլէ տիր , հա նիչին միւսթաճէլ պիր
մէքթուպ իլէ պէնի պուրայա գատար ճէլպ իթտի .

— Աֆվ իտէրսինիզ մատամ , միւսիւ Լուլինին զաթը
ալինիզէ օ մէքթուպը հազըրըզը էնատէ մագասատը նիյէթի
պիւսպիւթիւն պաշգա իտի . չիմտի չու սատաթտա իսէ օ
նիյէթինատէն քեամիլէն վազ կէչմիշ տիր .

— Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսունըզ , չիմտի միւսիւ Լուլի մագ-
սատընատն կէչիպ թէպտիլի Ֆիքի՞ր մի իթտի .

Մատամ Ֆօվվէլին մուխաթիպի պուլունան տէլիգանլը-
նըն չէհրէտի մէյուսանէ պիր սուրէթ քէպզ իտուպ , պու
գատընըն չէքտիկի ըղթըրապըն պիր օ գատարընըտա քէնտի
չէքէյօր իմիշ կիպի , միւթէէսսիրանէ պիր թավը իլէ աթի-
տէքի չու սէօյլէտի .

— Մատա՛մ , սիղի միւշկիւլ պիր իսթիրաֆէ մէճպուր
իթմէք իչին Լուլի տը Գըլամօրան խանէնիզէ կէլմիշ վէ սիղ-
տէն բէտտը մուամէլէ կէօրէրէք ավտէթ իլէմիշ իտի . սի-
զին նէ՞ գատար հագգը վէ մէչիու սէպէպլերէ մէպնի պու
իսթիրաֆտէն իմթինա կէօսթէրտիյինիզի ասլա նազարը միւ-
թալաայէ ալմայարագ , հիստէթինէ մաղլուպ օլուպ սիղի
պու իսթիրաֆէ մէճպուր իթմէք իչին , հէր տուրլու թէչէպ-
պիւստէն կէրի տուրմայաճաղընա տայիր եէմինլէր իլէմիշ ի-

ոմ . սիղ օ իսթիրաֆը իթմէմէյէ նէ գատար մէճպուր իսէ-
նիզ , օ տա ճան չէքիշմէքտէ պուլունան գարընտաշլընն ասն
արղուսընը եէրինէ կէթիրմէք իչին , քէյֆիյէթի պէօյլէ ճէպր
սուրէթինէ գատար վայտըրմադ իսուսուընատա օ գատար
մադուր տըր . օ կիւնատէն պէրի ալէյհինիզտէ չահատէթի օ-
լունմադ իւզրէ բէտտի զայրի գապլ պիր չող գալի տէլիլ-
լէր հազըրլամըշ իտի . . . Ֆագաթ շու սատաթտա Լուլի տը
Գըլամօրան քէնտինէ պիր վազիֆէյի մուգատտէտ ատտ իյ-
լէտիլի օ թէչէպպիւստէն սարֆը նազար իլէմէյէ մէճպուր
օլտու .

Տէլիգանլը պու սէօզլէրի սէօյլէտիրտէն սոնրա , չըմի-
նէնին իւզէրինատէ տուրան պիր տէսթէք քհազըտը էլինէ ա-
լըպ շու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի .

— Րէտտի վէ ճէհրի գապլ օլմայան էվրագ պուններ
տըր մատամ . իչթէ քէօյ բարաղընըն չօճուղըն վէլատէթինէ
տայիր օլան գայտ ու թատտիգնամէսի , միսթրէս Տրպինին
իֆֆատտէը , չօճուղը ճան էվլատըղընա գապու իտէն գա-
տըն իլէ օ արտըզ իչէ գարըշմըշ պուլունան պիր ճէբրահընն
իֆֆատէլէրի , մատամ տը լա Վէրպըրնի Լօնդրատա կէօրէն
զաթլարըն չէհատէթլէրի , վէլհասըլ պուրատա հէբտի մէվ-
ճուտ տըր . . . ա՛հ պունլարըն ճիւմլէսինի Լուլի տը Գըլամօ-
րանըն էլինտէն գուրթարընճայա գատար նէ տէրէճէ օղրաշ-
տըղըմը , նէ գատար օըգընթը չէքտիյիմի պիլէմէգսինիզ . .
իչթէ մատամ՝ չիմտի պունլարը ճիւմլէթէն կէօղիւնիզին էօ-
նիւնտէ աթէչէ աթը յօրում՝ .

Ֆիլհագըգա տէլիգանլը պու սէօզի սէօյլէյէրէք էլինտէ-
քի էվրագը հէր պիրտէն , չըմինէնին տէրսինտէ եանմադա-
տա օլան աթէչէ Ֆըրլամընը վէ քհազըտըտ տախի տէր-
հալ աթէչ ալարագ , պիր իքի սանիյէ զարֆընատա քհամիլէն
քիւլ օլմուշտար իտի . պու էնատէ տէլիգանլընըն կէօղլերի
ալիճէնապանէ պիր մէսէրրէթ իլէ բարլամադատա օլտուղու
հալտէ .

Իշխէ մատաւ, ալէյհիսսալամ իգամէ օլունաճագ տա-
վանըն տէլիլէրի քեամիլէն մահվ օլաու. Իշխէ մաղի՝ շու
քեաղըտալար իլէ եանըպ պիթտի. Էկէր չիմոի պիրի չըգըպ տա
սիպին էվլէնմէնիզտէն էվվէլ պիր չօճուգ գազանընըշ օլաու-
ղունըզը իտտաայէ գալգըշըր իսէ. զէրրէ գատար գօրգմա-
յըպ օ ատէմի միւֆթէրիւկ իլէ իհթամ իտիսիզ. Չինէքի ար-
թըզ էօյլէ պիր իտտաանըն աուպութինէ իսկեան գալմատը,
պու մատտէ հագգընտաքի գավի տէլիլէր պիւտպութիւն
մահվ օլաու, չիմոի հէր ճիհէթվէ սէրպէսթսինիզ, մատտաւ,

Մատտաւ Ժօվվէլին նատաըընտա հէր հալ աչիքեատ օլ-
մադա պաշլատը. Վալանթին չիմոի անկայօր իտի քի, պու
էվրագը պու տէլիլէրի, Լույի տը Չըլամօրանըն էլինտէն
գուրթարըպ մահվ իթմէյէ չալըշան պու տէլիգանը, քէն-
տի վէյէտը մէթրուգը Վալանթին Բաուլ տըր.

Ճու արալըզ մատտաւ Ժօվվէլին, օ զէմանէ գատար զա-
յէպէ իթմէյէ օղրաշըրը չէֆգաթը մատէրանէտի, օլանճա
գուվվէթ վէ չիտտէթի իլէ ճօչմադա պաշլամըշ օլաուղուն-
տան, պիչարէ գատըն հէր պիր իհթիյաթ վէ իհթիրազը ու-
նուտարագ թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Ա՛հ, էվլատըմ Բաուլ, սէվկիլի եավրում, տէյու
քէքէլէտի.

Տէլիգանը տախի պու խըթապը իշիտինճէ, շու անտէ
հասըլ օլան պախթըյաըլըզըներն սէրէճէսինտէն սէրհօշ օլ-
մուշ կիպի տուրտուղու եէրտէ, իբի թաբաֆըննա տօղրու
ատլանարագ.

— Էվվէ՛թ, Բաուլ, հէմտէ վալիտէսինէ կէլէճէք էն ու-
ֆագ պիր ըղթըրապը մէն իթմէք իշին ճանըննը հէր տագը-
գա ֆէտայա հաղըր պուլունան Բաուլ... Էվվէ՛թ վալիտէ-
սինէ պիր տամլա կէօզ եաշը տէօքտիւրմէմէք իշին, պիւ-
թիւն վիճուտինին գանըննը ագըթմագտան չէքինմէյէն Բա-
ուլ, տէյու հայդըրը.

Մատտաւ Ժօվվէլին իհթիյաըը էլինտէն կիտուպ արթըգ

բէտտէ միճատէլէյէ իգթիտաըը գալմամըշ իտի. Հէր թա-
բաֆըննա պիր թիթրէմէ կէլէրէք ատնքի պիր թիւն վիճուտի,
պու սէվիմլի տէլիգանլըյը տօղուղ այ գարնընտա թաշըմըշ
օլաուղունա տայիր չէհատէթի իտիյօր իտիլ կիպի քէնտինտէ
զաբիպ պիր հալ, հէր տատմարընտա պիր հարաքէթի վէ Բաու-
լա գարշը պիր ճապիպէ հասըլ օլաու.

Չէվալը գատրնճըազ Բաուլը աղուշը մատէրանէօնինէ
տավէթի իշին ապիմ պիր ըզգաթի իլէ գօլտարընը աչտը, սէ-
լիգանլը տախի տէրհալ մատտաւ Ժօվվէլին գօլտարը արատը-
նա աֆըլատագ, պօղուղ պիր սէտա իլէ.

— Վալիտէճիյի՛մ, հագըգաթլը վալիտէճիյիմ, պու իլը
բուսէյի մատէրանէն իլէ պէնի նատըլ մէսաւտ վէ պահտըեատ
իյլէտին իսէ, ճէնատը Հագատա պէնի էօյլէ մէսաւտ իթտին.

Ֆիլհագըգա էօյլէ իտի, Վալանթին վագը համի իթտիֆա-
տէն սօնրա, չօճուգտընըն ևիւգիւնիւ կէօրմէք իշին ըէք չօղ
աղլամըշ ազըգամըշ վէ ըէճատատ իթմիշ իսէ տէ, պու իտթի-
համաթընը տինլէմէյէտ չօճուգտընը քէնտինէ կէօսթէրմէ-
միշլէր իտի, հագըգաթտէն պու բուսէ՝ իլէ բուսէյի մատէ-
րանէսի իտի.

Մատտաւ Ժօվվէլ, միւսթագրագը հայրէթ վէ թէէսիւբ
օլարագ գօլթուգը պիր սանատալէանընն իւզէրինէ ևգգըլը
վէրտի, պէօյիւք պիր թէէսատիւր իլէ էօնիւնէ տիկ չէօքմիւշ
պուլունան Բաուլընն ճէմալինի թէէմաշայէ տատը.

Թէէրք իլէմիշ օլաուղու պու էվլատը նէ՞ գատար կիւզէլ
պուլույօր իտի, պու տէլիգանլընըն, մահտուլը այդ ու մու-
հապէթի օլաուղու լէթաֆէթը չէհրէսինտէն աչիքեատ իտի.

Վալանթին, էլլէրի իլէ օղլունըն իրէք կիպի եումուշագ
վէ լաթիֆ տաչլարընը գարշըտարմագա պաշլայըգ, կէնճ պիր
գըզ այնընտան տահա պէյազ տահա նազիք պուլունան ալ-
նընը, թէէսիւրտէն խոշ պիր մահմուրլուգ բէյտա իթմիշ օ-
լան կիւզէլ կէօզլէրինի էօրմէքտէն գօզլամագտան տօյա-
մայօր իտի.

Բաուլ իսէ, վալիտէօինին բուսէլէրինէ թալթիֆլէրինէ միւսթաղրաղ օլտուղու հալտէ, ամիսէքի սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ամուճամ մարքի որ Գրլամօրանըն սիզի թէհտիտէ ճիւրաթ իթթիյինի խասլեր ալընճա, քէտէր ու մէյուսիյէթիմտէն նէ հալ քէսպ իյլէտիյիմի պէնտէ պիլմէյօրում. ա՛հ, սէվկիլի վալիտէճիյիմ, պէն խըզաթէն թասալիյէթէն սէնին իլէ բէտէրիմ Կասթօն Գրլամօրանէ պէնդէրիմ, տինէուատէ հիչ քիմսէնին տիւշմարը զաոր ու սիթէմ օլտուղունը իսթէմէյէն պիր ինսան, սէվկիլի վալիտէօինին իչքէնճէյէ օղրատըլտըղընա, մուզթարըզ խոխտիյինէ նա՛օբել թահամմիւլ իսէ պիլիր. բէտէրիմ, էօլէճէյինէ եադըն սիզէ միւբաճաաթ իթմէէինի պիրատէրինէ սէօյլէմիչ իսէ տէ, անըն գուսուրընա պագըլմազ... չինքի օ էանատէ ադլը թամ տէյիլ իտի... ա՛հ, պիչարէ բէտէրիմ.

Բաուլ, թէէսիւրինտէն նաչի սէօզ սէօյլէյէմէյօր կիպի պիր թաւը ալտը. պիր իքի սանիյէ գաոար սիւքիւթ իթտիքտէն սոնրա, շու սէօզլէրի իլալէ իթտի.

— Վալիտէճիյի՛մ, պէն սէնի պու կիւն կէօրմէտիմ, չօգտան պէրի թանըր իտիմ, էքսէրի բէտէրիմ իլէ կէլիպ սէնինի օթէլինէն էթրաֆընը տօլաշըր իտիք, սէնի կէօրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտիյիմիզ կիւն խանէմիզէ մէսուտէն ամտէթ իտէր իտիք, սէնին կէչտիյինի կէօրիւնճէ բէտէրիմ պանա «իչթէ Բաուլ, վալիտէյն պու տըր» տէր իտի... իքիմիզինտէ պախտըևարլըղը մէսրուրիյէթի սէնի կէօրմէքտէն խալաբէթ իտի, սէնին պէօյուք պիր զիյաֆէթէ եախսո պալօյա կիտէճէյինի խասլեր ալտըրըմըզ զէման, սէնի սիւալէնմիչ, միւզէյյէնէ վէ միւթանէթան կէօրմէք իչին կէլիպ գաբուընըն էօնիւնտէ պէքլէր իտիք, ճէմալինիզին թէմաչասը իլէ մահզուն գալպիմիզի ֆէբրահլանտըրմադ իչին նէլէր չէքտիյիմիզի պիլէմէզսինիզ. ա՛հ, գաչ տէֆալէր գըշըն սոսուդլատտա արապանըն արդաբընա տիւշիւպ, օ սէրի իւլ հարաքէ վէ չէվիք հայվանլար իլէ եարըշ իթմէյէ մէճպուր օլտում.

12

Գու սէօզլէրի քէմալի արգդաթլա տինլէմիչ օլան մաատամ Ֆօվվէլին կէօզլէրինտէն հազին հազին վէ միւթէէսսիրանէ կէօզ եաշը տէօքիւլիւյօր իտի. միւտտէթը էօմրիւնտէ հիչ պու գաատար թաթլը թաթլը աղլատըզընը պիլմէյօր իտի. Բաուլըն իհթիյազլը վէ նազիք սէտատը, գուլաղընա սէմավի պիր իլհան կիպի կէլիյօր վէ սօն տէրէճէ միւթէէսսիր օլույօր իտի.

Գու խօշ սէտատ, Կասթօնըն սէտատընը ագլընա կէթիթիրիյօր, պինտէն ալէյհ, իլք աշգը իլէ կեչիրտիյի թաթլը կիւնէլէրի իհթաար իտիյօր իտի. Կասթօն որ Գրլամօրանըն պիրինճի տէֆա օլարագ ադուշը մուհապէթինէ աթըլտըզը էտնատէքի հըսս իչլէտիյի օ թէէզզիւզի, օ պէօյուք խէչէճանը չու սաաթտա տախի հըսս իտէր կիպի օլույօր իտի.

Ֆիլհագըգա չու անտէ Վալանթինին, Բաուլ հագգընատա հըսս իչլէմէքտէ օլտուղու չէֆգաթ ու մուհապէթինին տէրէճէյի չիտտէթինի թարիֆ իթմէք գապիլ տէյիլ տիր. գու չիտտէթի հըսս, քէնտինէ գօճաար Ֆօվվէլի, իքի օղլունը, մաամմաղէլ Մաալէնի, վէլհասլ տինէուատա սէվտիյի հէր նէ վար իսէ ճիւմլէսինին ունումիտտուրմուշ իտի.

Կէնճ Բաուլ իսէ այնի միւթէէսսիր պիր հալտէ, չու սուրէթլէ սէօզիւնէ տէվամ իչլէտի.

— Ամուճամընը, պէնիմ խոթխոթալիմի թէէմին իչին սիզի թէհտիտ իթմէք սուրէթի իլէ սէրվէթինիզտէն խոթխոտէյէ գալգըշըրընը, պէն հէնուզ տինքի կիւն տույտում... ա՛հ, սէվկիլի աննէճիյիմ, գօնա նէ լուզում վար, վագտա պէն ֆագըր հէյտէ բէք ֆագըր իսէմ տէ, պէն ֆագր ու սէֆալէթտէն ասլա գօրգմամ, չինքի հէնկամը թըփը-

ղեկեթիմանէն պէրի զարուբէթ իլէ այինալըզ բէյտա իթաիմ. Համան օլսուն կէնճլիյիմ վար, սըհհէթի վիճուտիմ եէրինտէ տիր, նասըլ օլսա չալըշըզ կէչինէպիլիրիմ. պէնիմ սէնին սէրվէթինտէ զէրրէ գատար կէօղիւմ էօզ տըր, սէնին սէրվէթին եինէ սէնին օլսուն, պանա էալընըզ գալպինի վէր. պէնի պու ապունատաէ մէսուտ իտէճէք պիր շէյ վար իսէ, օ տա անճագ սէնին շէֆգաթի ու մուհապէթին տիր. սէնի էօմրիւմիւն սօն ուագըգատրնա գատար սէվմէքչիյիմէ միւսաատէ էթմ. պու իլք բուսէմիզին՝ սօն բուսէմիզ օլմայաճաղընա պէնի թէէմին իլլէ. հիչ գօրգմա անննէճիյիմ, պէն քիմսէյէ պիր շէյ սէզտիրմէմ, պու սաատէթիմի հէր քէսէն կիզլի թուրթարըմ.

Մատամ Ֆօվվել, օղլու Բաուլըն սէօղէրինի պէօյուք պիր հայրէթ վէ թէէսսիւր իլէ տինլէյուզ, պու մէլէք կիպի տէյիգանլըտան քէնտինէ հիչ պիր զարար կէլմէյէճէյինէ գանսաթի կէթիրէրէք, չիմտիյէ գատար անը կէօրիւզ սէվմէմիշ վէ լայըգը վէճմ իլէ հիմայէ իտէմէմիշ օլսուղունա պէօյուք թէէսսիւֆլէր իթմէյէ պաշլատը. պու զէմանէ գատար նաՀըլ էօմիւր կէչիրմիշ օլսուղունա տայիր Բաուլը իսթինթազա կիրիշտի.

Ցէլիգանլը տախ, վալիտէսինատէն հիչ պիր սըրրընը սագլամայրդ չիմտիյէ գատար ֆագըլանէ ֆագաթի նամուսալը սուբէթտէ եաշատըգընը վէ լօնտրատա քէնտինի պէօյուտէն գատընըն, օլսուղճա թէրպիյէսինէ իթինա իլէտիլինի վէ քէնտի պիր պանքէրին եանընտա խրատէթտէ իքէն, կիւնիւն պիրինտէ պիր սատմ կէլիպ պէն սէնին պատպանըմ տէյէրէք քէնտինի ալըպ կէօթիւրտիւրինի վէ սօնրա պատպատընըն վէֆաթը իլէ հասըլ օլան թէէսսիւրինի պիւթիւն հէքեայէ իթտի.

Պու ուզուն միւքեալէմէ սէպէպի իլէ վագըթի հայլի կէճիրմիշ իսէ տէ, վալանթին, Բաուլը տինլէմէքտէն ֆէվզէլատէ միւթէլէղղիզ օլսուղու իլին պուընըն հիչ ֆարգընա

վարամամըշ իտի. ֆագաթ վալիտէսինին սատատէթի այնի քէնտի սատատէթի տէմէք օլսուղունատն, Բաուլ վալիտէսինի իհթիյաթէ տավէթ իթմէք իւզրէ քէլամէ ադաղ իտուպ.

— Վալիտէճիյիմ, սատթ եէտիյէ կէլմիշ, կէճ գալսընըզ զանն իտէրիմ, տէտի.

Բաուլըն պու իհսթարը իւզէրինէ մատատամ Ֆօվվել պիրտէն պիրէ քէնտինէ կէլէրէք.

— Վա՛յ, եէտիյէ՞ մի կէլմիշ, ամանն պու գատար ուզուն միւատէթի նէ՞րէտէ գալսըղըմը պէլքի մէրագ իտէրէր կիտէյիմ, տէյինճէ, Բաուլ նիյագքնատանէ պիր թամը ու սէտա իլէ.

— Միպի եինէ կէօրէպիլէճէ՞քմիյիմ անննէճիյիմ, տէյու սօրմատը իլէ, մատատամ Ֆօվվել բէք միւշվիգանէ պիր թարզ իլէ.

— Հա՛յ հա՛յ եավրում, հէր կիմն կէօրէպիլիրսին վէ հաթտա եավրըն սապահ պիլէ...

Մատամ Ֆօվվել, գալպի վէ րուհը Լատ օթէլինտէ գալըրճասընա պիր թէէսսիւր իլէ օղլու Բաուլտան այրըլըպտա քէնտի օթէլինէ ավտէթ իլլէտիլի զէման, պիւթիւն ֆամիլեա էֆրատընը սուֆրատա քէնտինի թատմա պէքլէմէքտէ պուլսու. միւսիւ Ֆօվվել զէվճէսինէ պէօյլէ կէճիքմիշ օլսուղունատն տօլայը շագալար լաթիֆլէրը իթմէյէ պաշլատը. ֆագաթ վալանթին պու սէօզլէրի սօուդ վէ մինատիպէթտիզ պուլսու. էն պէօյուք իլթիֆաթլար, էննագքը մուտամէլէլէր քէնտինէ ճան սըդրընը սէօզլէր կիպի կէլիյօր իտի.

Վալանթին, հըսա իթմէքտէ օլսուղու իսէլէճանընը թէէսսիւրինի պուընլատատն կիպլէմէյէ օղրաշըյօր իտի. ֆագաթ մատամատէլ Մատլէնատէն հըսատյաթընը կիպլէյէպիլմէք բէք միւշկիւլ իտի. գըզ՝ եանընտատն հիչ այրըլմայօր իտի քի պուընատն հէյէճանընը քէթմ իտէպիլսին. Մատլէն կիպի կէնճ վէ շէյթան պիր գըզըն թէճէսսուատթընատն գուրթուլմագ պօլա՞յ մը տըր. Մատլէն՝ եէնիկէսինին հալինի, պու թէպէտտիւլինի մէրագ իտուպ անլատմաղա օղրաշտըգճա,

մատամ Ֆօվվէլին պու գըզ հագդընատքի էսկի մուհապէթի ատէթա նէֆրէթ ատրէթինի ալմադա պաշլամըշ իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ, պու զէքի գըզը պաշընատան տէֆ իտուպ թէճէսիւատթընատան գուրթուլմադ իչին, ատնտըգքատ Բըրօսբէր իլէ իզտիվաճլարընը միւմքիւն օլատուզու մէրթէպէ չաբըդ պաշա չըդարմադ լազըմ կէլէճէյինի տիւշինատի . գարիպէն ատնտըգքատ իլէ իզտիվաճլարը իճրա իտիլէճէյինի կէնճ գըզա տախի թէպշիր իսէ տէ , Բաուլ հագդընատքի չիտտէթի մուհապէթի Վալանթինին հէր պիր իշտէն մէն իյլէմէքտէ օլատուզունատան , պու իզտիվաճ քէյֆիյէթինին տախի արզուսընը կէթիրէմէտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ, Բաուլը կէօրմէք իւզրէ հէր կիւն լատ օթէլինէ կիտէր վէ կիճէ կիւնտուզ պու չօճուղընն իսթիքպալինի նատըլ թէէմին իտէպիլէճէյի քէյֆիյէթինին տիւշինմէքտէն , տիւննայը կէօրմէյէ վազթը օլմազ իտի ։

Հէր կէօրտիւյի վազթի Բաուլըն ախլագընը թատիատթընը թէտգիգ իտեր վէ հէր միթէվէճա կասթօնըն կիւղել իտահիյէթլէրինի պու չօճուգատա կէօրէրէք , քէնտի թէքլիֆ իտէճէյի մալլէրինատէն պիր հապսէ պիլէ գապաւլ իթմէյէճէք զաննը իլէ գօրգար իտի ։

Մատամ Ֆօվվէլ, արթըգ չօճուղընն ամուճատը պուլունան Լույի տը Գըլամօրանտան էվվէլքի կիպի նէֆրէթի իթմէտիքտէն պաշգա , Բաուլա տայիր օլան հէր խուտուտը անընդա միւգաբէրէ վէ միւշավէրէ իթմէքտէ վէ տայիմա քէնտինի կէօրմէքտէ իտի ։

Բաուլ, կէնճլիք վէ ճահիլլիք տայիգատը իլէ միւսթագպէլինէ հիչ էհէմիյիյէթի վէրմէյօր իսէ տէ , ամուճատը Լույի եէկէնինին իսթիքպալի քէյֆիյէթինի բէք էհէմիյիյէթլի պիր մէսէլէ հիւքմինատէ թուսթույօր իտի ։

Պիր կիւն իւչ քիչի պէրլիքատէ գօնուշմագտատար իքէն , Լույի տը Գըլամօրան պու մուհիմմ մէսէլէտէն սէօզ աչատագ , Բաուլա խիթապէն ։

— Օղլո՛մ , պէօյլէ ավարէ էօմիւր կէչիրմէք օլմազ , քէնտինէ պիր մէսէլէք թային իթմէլիսինիզ . միւսթագպէլին նէ՞ օլաճագ հավրում , օն բարա պիլէ կէլիրին էօգ , տէտի ։

Բաուլ . — Նէվկիլի ամուճաճըղըմ , բէճա իտերիմ պէնի քէնտի հալիմէ պըրագ , համո օլսուն նէ՞մ է քսիք տիր . հէնուզ միւսթագպէլի թէֆէքքիւր իլէ օղրաչաճագ պիր սինատէ տէյիլիմ ։

Լույի . — Վագտա չիմտիքի հալտէ պիր չէյին է քսիք տէյիլ . լաքին բէտէրինատէն գալան պիր իրի տէօքիւնթի իլէ պէնիմ սէրվէթիմ տախի պիթտիքտէն ասնըա նէ՞ հարաճագսըն , նատըլ կէչինէճէքսին ։

Բաուլ . — Հէլէ ամուճամըն տիւշինտիյի չէյէ պագ , օ զէման ասքէրէ հագըլըպ գուրթուլուրում վէտաէլամ ։

Պու սէօզ իւզէրինէ մատամ Ֆօվվէլ քէմալի խէլէճան իլէ էլինի Բաուլըն ադըընա կէօթիւրէրէք ։

— Սօ՛ւս խայըրսըզ էվլատ , ասքէրէ հագըլմա՞գ մը , օ նատըլ լագըրտը . սէնի ատա սըրա կէօրմէք սատատէթինատէ՞ն մի պէնի մահրում պըրագմադ իսթէյօրսուն , տէտի ։

Բաուլ . — Խա՛յըր սէվկիլի ատնէճիյիմ , խայըր ։

Լույի . — Էօյլէ իսէ օղլում պիղի տինլէմէյիսին ։

Բաուլ . — Սիղի տինլէրիմ էֆէնտիմ , սիղ հիչ մէրագ իթմէյինիզ , պէն չալըշըրըմ , մէմուլ իթմէտիյինիզ մըզ տատէ բարա տա գաղանատպիլիրիմ ։

Լույի . — Զավալլը չօճուգ , բարայը նէ՞ իլէ գաղանատպիլէճէքսին ։

Բաուլ . — Նատըլ գաղանաճագըմը պիլէմէյօրում , ֆագաթ սիղ պունըն իչին միւթէսաւիֆ օլմայընըզ . էլպէթտէ օ զէմանա գատար պիր եօլ տիւշինիպ պուլուրում ։

Կէնճ Բաուլա մէրամ անլատըպ տէտիյինատէն չէվիրէպիմէք բէք միւշկիւլ իտի . Լույի իլէ մատամ Ֆօվվէլ այրըճա պու մատատէյէ տայիր ուզուն ուզատըյա կէօրիւշտիւլէր , Բաուլը պիր մէսէլէտէ պուլունուսուրմադ իչին քէնտի

թարաֆլարընտան գարար վէրտիլէր. ֆագամի պու պապտէ քէնտիլէրի պիր սէնամի պիր մէզէք ինթիխապ խտուպ տէ պուղնը գապուլ իթմէսի իչին չօճուղը դօրլամագ տէյիլ, պու սէնամի ինթիխապը խուսուսընը Բաուլըն քէնտի խմթէք վէ խմթիսատընա պըրագմադը տահա մինաթիպ ատա խլէմիշլէր իտի. չիմտիլիք եալընըզ կէնճ Բաուլըն իտարէսի իչին մատամ Ֆօվվէլին, Լուլի ատ Գըլամօրանէ մըգատըը քնագֆի ադճէ վէրմէսի թահտը գարարէ ալընտը.

Մատամ Ֆօվվէլ, Լուլի ատ Գըլամօրանըն կէնճ Բաուլ հագգընտա պիր բէսէր տէրճէօմնտէքի մուհապէթ վէ խաչըլթահլըընը կէօրունճէ, արմըգ Լուլիսիլ պիր իշ կէօրէմէյճէյինի անլայըպ Բաուլէ տայիր օլան թէքմիլ նիյէթլէրինի, անըն իլէ իսմիչարէ իթմէտիքճէ իճրա իթմէմէյէ պաչլամըշ իտի. պինաէն ալէյհ, մէրգում իլէ սըգճա կէօրիշմէյէ մէճպուր օլույօր իտի.

Վալանթին, Լուլի ատ Գըլամօրան իլէ սէրպէսթճէ կէօրիշէպիլմէք իչին մուսահիբլէյհի գօճասը միսիս Ֆօվվէլէ, քէնտի խանէտանընընէն էսկի պիր տօսթը օլմագ իւզրէ թագտիմ իթտի. Լուլի՝ պու մինաթիպսէթլէ իսմէթսիլի ատամտատա Ֆօվվէլ ֆամիլեասը նէզտինէ կէլիպ կիտէպիլէյօր իտի. մատամ Ֆօվվէլ, օղլու Բաուլը հէր կիւն կէօրէմէմէսիլի ճիհէթլէ, անա տայիր օլան խատպէրլէրի ամուճասընտան ալմագլա իրթիճա իտիյօր իտի.

Հալ պու քի Բաուլէ տայիր կէլէն խատպէրլէր, եավաշ եավաշ մուճիպի մէճպուրիյէթի օլմայտճադ պիրէր սուրէթ քէսպ իմմէյէ պաչլատըլտը.

Մատամ Ֆօվվէլին, օղլու իլէ վուգու պուլան իլգ միլաթթընտան պիր այ ատնըա իտի քի պիր կիւն Լուլի, եէկէնի հագգընտաքի խայըրխահլըընա տէլալէթ իտէր պէօյլը պիր քէսէր վէ թէլաշ իլէ կէլիպ, պու կիւնէրտէ Բաուլըն հարաքեսթը սէրպէսթանէսի քէք ճան սըգճադ պիր տէրէճէյէ վարմըշ օլատուդնը վարիսէսինէ սէօյլէտի. մատամ Ֆօվվէլ պու խատպէրտէն գէչնա հալտե չայըրատագ Լուլիյէ.

— Ա՛ճա՛յիպ, օղլումըն հարաքեսթընտա ճան սրգաճագ նէ՞ կիպի հալլէր կէօրիյօրսունըզ, տէյու սօրատու.

Բաուլըն քիպր ու մադրուրիյէթի վէ էնատճըլըղը թէմամը իլէ Գըլամօրան գամիլեասընըն ախլագընա մուչապիհ տիր. քէնտիսի պիր սէթէշ բարչատը օլուպ հիչ պիր արզուսընը մէն իչին էօնէմլէ կէշմէք գապիլ տէյիլ տիր. պու՝ էլէ ավուճա սըղմադ տէլիգանլը իլէ պաշա չըգապիլմէք իչին նէ եօլտա չալըշէրէ միւրաճատսի իթմէք լազըմ կէլսինին թատյին իթմէքտէն ատիպ գալտըմ,

— Չավալը չօճուգ սէթէշ բարչատը օլուպ տա նէ՞ նատըյօր.

— Վադատա չիմտիքի հալտե չայանը թագպիհ պիր հարաքէթտե պուլունմայօր, ֆագամի պու չօճուղըն միւսթագպէլի պէնի գօրգուտույօր.

— Նի՞չին.

— Զիւնքի սիզին քէնտի իտարէսի իչին պանա բարա վէրտիյինիզտէն խատպէրի օլմատըղը վէ հէր պիր սարֆիյաթընը պէնիմ քէսէմտէն զանն իլլէտիյի հալտե, իտտաֆ խուսուսընտա հիչ հատտ ու նիհայէթի պիլմէյօր. միլեօնլարտա ատահիպ պիր ատէմին օղլու իմիշ կիպի հարաքէթի իտիյօր, ատա իլէրիսինի տուշինտուրի եօգ.

Մատամ Ֆօվվէլ, չէֆգաթը մատէրտանէսի հասէպի իլէ միսրիֆլիքտէն տօլայը օղլունը իթհամ էմրինտէ. միսիս լը մարքի Լուլի ատ Գըլամօրանէ հէմէֆքնար օլմայորսագ, չունեօլտա պիր միւտաֆտատէ պուլունտու.

— Մ՚իսի՛ս, Բաուլ հագգընտա պիր ազ միւսատէսիպ տամրանը յօրսունըզ. զէվալլը չօճուգ պիրիթին հայատընը ֆագր ու զարուրէթի իչինտէ կէշիրտի չիմտի պիր ազ բարա եի դի կէօրսէյի իչին, կէնճլիչին քէնտինտէ ուչանտըրըրտըը հէվէսլէրէ թէպաիյէթի իթմէքտէն էլտէմտէ քէնտինի գուր-

թաբատաղ, անոնց չիմոխքի հարաքեաթ ընդը խօշ կէօրմէլի տիր՝ նէ՞ չարէ կէնճլիք պէլասը պէօյլէ տիր. մամաճխի քէնթխի խըզդաթէէն ճիչնա միզաճլը տէյել տիր, օ չարըգ եօլա կէլիր։

Լուլի, հէր կիւն մատամ Ֆօվվէլի կէօրմէյէ կէլտիյէ ղէման Բաուլըն իսրաճաթ ընտան վէ սէրպէսթանէ հարաքեթինտէն աճը աճը չիքեայէթ իլլէմէքտէ իսէ տէ, Վալանթին տայիմա օղլունը միւտաճխա իտէրէք անոն չիմոխքի ահվալը սէրպէսթանէսի՝ կէնճլիք ճահիլլիք էաէրի օլտուղու վէ չիմոխէ գատար րահաթ եւ ղի կէօրմէ յուպ, ճըգդարարդ աթէչի իլէ գավրուլա գավրուլա պէօյիւտիւյինի սէօյլէը, վէ պինաէն ալէյհ ամուճաասընդն պիչարէ Բաուլ հազդընտա միւտաիտ տավրանմասընդը Լուլիտէն իսթիրհամ իլլէը իտի։

Պիր ղէման տախ պէօյլէ Լուլինին Բաուլ հազդընտա չիքեայէթի վէ մատամ Ֆօվվէլին անա գարշը Բաուլը միւտաճխա իթմէսի իլէ կէչտիքտէն սօնրա, եինէ պիր կիւն Լուլի տը Ծըլտաօլան բիւր հիտտէթի օլարագ կէլիպ Բաուլըն հապթեաթը նապէճաա, արթըգ հէր հուտուտըն ճէվդընտա չըգմըշ պուլունտուղունը, թահամմիւլ օլունմազ պիր հալէ կէլտիյինի վէ էկէր պունըն էօնիւնի ալմագ իչին լազըմ կէլլէն թէտպիրէ միւրաճաաթի օլունմազ իսէ, Բաուլըն միւթագպէլի քեամիլէն մանհվ օլաճաղընը, Բաուլը ինանտ իթմէք իչին իսէ, մատամ Ֆօվվէլին օ հաչարիյի քէնտի խանէսինէ գապուլ իտուպ, հէր կիւնքի հարաքեաթընը կէօղէմէքտէն պաչգա չարէ օլմատըղընը անլաթտը։

Մատամ Ֆօվվէլ տախ, Բաուլը քէնտի խանէսինէ գապուլ իտուպ հէր կիւն սօյա սօյա կէօրմէք քէնտինին էն պիրինճի արզուսը էն պէօյուք էմէլի իսէ տէ, պունա իմքան պուլունմատըղընը պիլտիրտի. Լուլի, գատընըն պու ճէվապընա թէճաճիւպ իտէրէք։

— Աճայի՛պ, Բաուլը խանէնիդէ գապուլէ նի՞չին իմքան եօգ տըր, տէտի։

— Պու հալ գօճամա վէ օղուլարըմա գարշը պէօյուք

պիր հադարաթի օլտուղու կիպի, պէնիմ կիպի Ֆամիլեա վալիտէսի պուլունան պիր գատընա տա հիչ պիր վէճհ իլէ եապըշմազ րէգիլանէ պիր հարաքէթ տիր։

— Պէն տէ ատնա Բաուլը գօճանա կէօրթիւրիպ տէ «Իչթէ պու տէլիգանլը՝ պէնիմ իլէ էվլէնմէգտէն էվվել գազանմըշ օտուղում նամէշրու պիր չօճուգ տըր» տէյու թագտիմ էթի տէմէյօրում Եա՛, էլպէթտէ պունըն միճատիպ պիր ուտուլընը պիր եօլունը պուլուրուզ։

— Պունըն հիչ պիր միճատիպ եօլը օլամազ։

— Նա՛սըլ օլամազ, էօյլէ պիր օլուր քի, հիւանի սուրէթլէ իճրա իտիլտիքտէն սօնրա քիմսէ պիր շէյ անլայամազ։

— Բէք ալա, սէօյլէյինիզ պագայըմ։

— Օիպին Սէն Ըքմիտէ իգամէթի իթմէքտէ օլան Տըլակուր իամինտէ զայէթի իճթիյար պիր հալազատէնիզ Ե՞օգ մը։

— Էվվէ՛թ վար։

— Պու գատընըն իչի քէրիմէսինտէն պաչգա քիմսէսի եօգ տըր, տէյի՞լ մի։

— Էվվէ՛թ։

— Պու հալազատէնիդին հալի վագթի նա՞սըլ տըր։

— Բէք Ֆագըր տըր։

— Սիդ ատայիմա պու գատընա կիպի կիդի մուավէնէթը նագտիյէտէ պուլունմամըշ օլսանըդ, աաէթա տիլէնէճէք. տէյի՞լ մի։

— Պու տա ատղրու, Ֆագաթի սիդ պունըարը նէ՞րէտէն խապէր ալտընըդ։

— Պէն էօյլէ հէր շէյի խապէր ալըրըմ... գօճանըդ միւսիւ Ֆօվվէլ, պու Տըլակուրը բէք աղ թանըմագտա տըր. մէզպուրէնին գաչ քէրիմէսի գաչ օղլու օլտուղունը պիլմէդ տէյի՞լ մի։

— Էվվէթ, էօյլէ տիր։

— Օ հալտէ բըլանըմըդ գուրտըմուշ տէմէք տիր. չիմոխ եարըն վէ եա օ պիր կիւն սիդէ Սէն Ըքմիտէն պիր մէքթուպ

կէլլէր. պու մէքթուպտա Հալազատէնիզ սիզէ գարիպէն օղլու Բարիզէ կէլէճէյինտէն պահս խոբէք, օղլու Հազգընտա հիմայէնիզի րէճա խոբէր. սիզ տէ թապլիյի պու մէքթուպը միւսիւ Ֆովվէլէ կէօսթէրիրսինիզ, պիր գաչ կիւն սոնրա տաթխի Բաուլ կէլիր, պու կիւղել տէլիգանլըյը գօճանըզտա թազտիմ խոբրսինիզ, օլմա՞զմը։

— Պու տէօփքլէրինիզ հիչ պիր վազըթտա օլամազ, պէնիմ Հալազատէմ զայէթ էհլի նամուս պիր գադըն տըր, պէօյլէ բէզիլանէ պիր գօմէտիյէ իշթիրաք խոէճէյինի ասլա մէմուլ իթմէմ։

Մարբի տը Գըլամօբան միսաֆահզիյանէ պիր սուրէթտէ, տահա սոզրուսը սըյրըդճասընա կիւլտիւքտէն սոնրա.

— Հալազատէնիզի հազըդաթը մահտուտէն խապէրսըզ խոէճէյիմի սիզէ քիմ սէօյլէտի, տէտի։

— Ա՛ճայիպ, անըն խապէրի օլմազըդտան սոնրա, Ա՛ն Ըմիտէն պիզէ տէտիյինիզ մէքթուպ նա՞սըլ կէլէպիլիր։

— Նէ դատսըզ ահֆատէրսըն գադըն իմիչսինիզ. վազտա կէլէճէք մէքթուպ Ա՛ն Ըմիտ բօսթահանէսինին ոտամկասընը, բուլունը Հավի օլաճագ իսէ տէ, պու մէքթուպ Հալազատէնիզտէն տէյիլ, օբատա զայէթ էմին օլսուդում պիր դաթ թարաֆընտան Հալազատէնիզին իմզասը իլէ կէլէճէք տիր։

Մատամ Ֆովվէլ, մարբինին պու սէօփունիւ տույար տույմազ, օֆթուրտուդու մահալտէն պէօյլուք պիր հիտտէթ վէ նէֆրէթլէ գալգըզ։

— Պու թէքլիֆինիզ ատէթտա պէօյլուք պիր ալչագլըդ պիր ճինայէթ տիր, պէն պունըր գաթտան գազալ իսէմէմ, տէյու հայդըրտը։

Մատամ Ֆովվէլին չու ըչտունի կէօրիւնճէ, Լուլի տը Գըլամօբանտա տախի հիտտէթ ատարը կէօրիւլէրէք, չու սէօզլէրի սէօյլէմէքտէն չէքինմէտի։

— Պու թէքլիֆիմէ ճինայէթ վէ ալչագլըդ նամը վէրմէզտէն էվվէլ ահվալը մաղիյէնիզի տէրհաթըը իտինիզ, կէնճլիյինիզի կէօզիւնիւզիւն էօնիւնէ կէթիրինիզ, մատամ՛։

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըզ։

— Գըզլըզ ղէմանընըզտա քէնտինիզէ պիր տօսթ պիր աշըզ թէտարիք իլէտիյինիզ էնատէ, պու Հարաքէթինիզին պիր ալչագլըզ պիր ճինայէթ օլտուղունը հիչ տիւշինմէտինիզ. սիզի սեվէն պիչարէ տէլիգանլը սիզի միւտաֆաա ուղուրընտա ճանընը էտիրկէմէյիպ, իբի ատէմ գաթլ իթմէյէ գատար իլէրի վարտըզը Հալտէ, սիզ պու մէքտ չօճուգլա օլան մուհապէթը մաղիյէնիզի ինքնար իթմէքլէ, անըն սիզէ օլան ֆէտաքէտարլըզընա մուգապէլէ կէօսթէրտինիզ, ճինէ ճինայէթ, ալչագլըզ սէօզլէրի աղլընըզա կէլմէտի...

— Մ՛իսիս...

— (Սէօզինու քէսէրէք.) Լօնտրայա կիտուպ տօղուրտուրըզ, մահտուլը մուհապէթինիզի, ճիյէրըարէ էվլատընըզը ճապանճըլար էլինէ թէրք իտուպ ավտէթ իթտինիզ. քէնտինիզ միլէօնլարա մալիք պուլունտուղունըզ Հալտէ, օ պիչարէ մատումընն ճէյէճէք էքմէք պուլուպ պուլմատըզընը ասլա արայըզ սօրմատընըզ, գայտ իթմէտինիզ... ճինէ ճինայէթ վէ ալչագլըզ լուղէթլէրի գաթան ագլընըզա կէլմէտի... Նիհայէթ իւ էմր ըէզալէթը մաղիյէնիզի կիզլէմէք իչին թէլլէնիպ տուվագլանըպ, ճէվհէրը ըամէթինին մուհաֆազա իթմիչ էհլի ըրզ պիր գըզ կիպի կէլին օլտունուպ, զայէթ նամուսքար պիր ատէմի ալչագճասընա ալտաթտընըզ, ֆագաթ ճինէ ճինայէթ, ալչագլըզ սէօզլէրինի խաթրընըզա կէթիրմէտինիզ... լաքին իշթէ ասըլ ճինայէթ վէ ալչագլըզ տէյի պունլարա տէրլէր... պիչարէ կադընօնը մահվ իթտինիզ մատամ, ֆագաթ օղլու Բաուլը գուրթարաճագսընըզ, պու պէօյլէ օլաճագ տըր, ճօգսա մահկյէթը Հազըգէնիզի պիւթիւն ալէմէ իլան իտէրէք, սիզի նամուսքար ինսանլար արասընտա միւհթէրէմ պիր ֆամիլյա վալիտէսի օլմագ իւզրէ ճաշաթմամ, սիզի ըէզիլ բիւավայ իտէրիմ, պուրայը էյի պիլինիզ մատամ։

Պու ոէհչէթամիզ թէհոխտամի ալթընտա էզիլմիշ գալմըշ օլան մատամ Ֆօվվէլ, չիտոէթը մէյուսիյէթինոէն իբի էլլէրի իլէ եիւզիւնիւ գարայըզ հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա պուլունտուղու հալտէ .

— Մուսընը՛զ, մէրհամէթէն սուսընըզ, հէր ոէտիյինիզի եարատաղըմ, հէր սէօզիւնիւզէ իթտաաթ խոէճէյիմ, ոէտի ,

Ֆիլհագըզտա սէքիզ կիւն ասնրա Բաուլ, վալանթինին Սէն Բըմիտէ պուլունան հալազատէսինին օղլու պիր զէնկին տէլիգանը օլմագ իւզրէ վէ Բաուլ Տըլակուր իւնվանը իլէ , պանքէը միւսիւ Ֆօվվէլէ թագտիմ իտիւզ, օ ֆամիլեա միյանընա իտխալ իտիլմիշ իտի ,

15

Մատամ Ֆօվվէլ, խայըն մարքի տը Դըլտաֆրանըն ինսանֆըզճա օլան թալէպլէրինի չարնաչար վէ բէզ պէօյիւք վիճտանի պիր ադագ իլէ գապուլ իլէմիշ իտի ,

Ինսանֆըզ Լույսյի մէրհամէթ վէ ինսանճա կէթիրմէք իչին բէզ չօգ եալվարտը եագարտը , ադլատը օրգլատը , այագլարընա գարանմադա գատար թէնէզղիւլ իթտի իտէ ոէ , պու միւէսսիր իտթիրհամաթըն , պու վիճտանըզ վէ ախլագը պօղուգ հէրիճ իւզէրինէ հիչ պիր թէէսսիր հասըլ իթմէտիյինի կէօրտիւ ,

Զէվալը գատընճրագ, Լույի Դըլտաֆրանըն պու ինսանֆըզըզը իւզէրինէ օղլու Բաուլա միւրաճաաթ իտէրէք , անտէն իմտատ վէ մէրհամէթ թալէպ իթտի ,

Բաուլ, վալիտէսինին պու թագալլումընատն բէզ զիյատ միւթէէսսիր օլմուշ կիպի կէօրիւնէրէք , հէմտն գավկա իթմէք իւզրէ պէօյիւք պիր հիսատէթ ու չիտոէթ իլէ Դըլտաֆրանէ գօշտու ... լաբին պիր ագ ասնրա մէյուսիյէթտէն

մօրարմըշ պիր չէհրէ իլէ վալիտէսինին նէզտինէ ավտէթի իտէրէք , պու խայըն հէրիճէ սէօզ քտար իթտիրմէք միւմքիւն օլմատըզընը վէ Լույիյէ գարշը հէր իբիսի իչին տախ , իթտաաթ կէօսթէրմէքտէն պաշգա պիր չարէ գալմամըշ պուլունտուղունը քէմալի թէէսսիճ իլէ սէօյլէտի ,

Իչթէ օ տատաթ պիչարէ մատամ Ֆօվվէլ, տիւչիւրիւլմէքտէ պուլունտուղու գօրգունճ տուզաղըն տէրէճէյի տէհչէթինի մուվաղէնէ իլէյուշ , Բաուլըն հարաքետաթընտա տախի ըհյաքետարլըզ վէ տախթէլիք վէ Լույի Գըլտաֆրան իլէ պէյնէլէրինտէ կիպլի պիր իթթիճաղ հըսս իթմէյէ պաշլամըշ իտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ, Բաուլըն Բարիզէ վիրուտինի պիլետիրմէքտէ պուլունան տախթէ Սէն Բըմի մէքթուպընը , գօճաընա կէօսթէրտիյի վէ ասնրա մահտուլը մուհափէթի պուլունան Բաուլը , ագրապտաընտան բէք զէնկին պիր տէլիգանը օլմագ իւզրէ զէվճի միւսիւ Ֆօվվէլէ թագտիմ իտուշ , քէնտի ֆամիլեատը էֆրատը միյանընա իտխալ իլէտիյի էտնատէ , նէ՛ գատար թագաթֆէրտա ադագլար , նէ՛ տէրէճէ վիճտանի իշքէնճէլէը իչինտէ գալմըշ օլտուղունը թարիֆ իթմէք գապո՞լ մի տիր ,

Նամուաքետար Ֆօվվէլ իտէ , զէվճէսինին շիմտիյէ գատար հիչ նամ ու չանընը իչթիմէտիյի պու կէնճ խըսմընը , պէօյիւք պիր բայէթլէ հիւանի գապուլէ միւսաապաթ կէօսթէրիտ , պէօյլէ կէնճ վէ պախուսուս զէնկին պուլունան պիր զաթընը , Բարիզ տուրուը իբէն Սէն Բըմի կիպի պիր մահալտէ եաշամատը մուվաֆըգը հալ օլամայաճաղընը գարըսընա պիլետիրմիշ իտի ,

Կէնճ Բաուլ, պուլունտուղու սինին իլէ հիչ նիսպէթ գապուլ իթմէյէճէք տէրէճէտէ միզաճաչինա պիր խիւտքեար օլտուղունատն , ազ վագըթ իչինտէ միւսիւ Ֆօվվէլին հիւանի թէվճճիհինի ճէլպ իլէ , բէք զիյատէ քէնտինի պէյէնտիրմիշ վէ օղուլարը Ադէլ իլէ Լիւսիյէնին տախի մու-

հապէթլէրինի գազանմըշ վէ հաթտա սանտըգբեար Բըրօսբէրին պիլէ բէք սամիմի պիր տօսթը օլմուշ իտի ։

Մատամ Ֆօվվել, Բաուլըն պիւթիւն ֆամիլեա էֆրատը իլէ մուհապէթ բէյտա իտուպ , հէր պիրինին պաշգա եօլտա մէճմունիյէթլէրինի ճէլպ իլլէմէքտէ պուլունտուղունը կէօրիւնճէ . Բաուլը միւսիւ Ֆօվվելէ թագտիմ իթմիշ օլտուղունտան տօլայը մէճմուն պիլէ օլմազա պաշլամըշ իտի . ֆագաթ պիչարէ գատընըն պու մէճմունիյէթի չօգ սիւրմէտի ։

Զիւնքի Բաուլ , քիպար ալէմինտէ եաշայըպ օ ալէմին գահրիմանը պուլունան տէյիգանլըլարա գարըշտըղը միւտտէթտէն պէրի , իյտ ու իչլէթմէ , գումարա վէ տահա սայիր օ ալէմէ մախտուս պուլունան պին տիւրլիւ էտապատը սէֆահաթէ գօյուլուպ , սարֆիյաթտա վէ սէֆիհլիքտէ՝ տիկէր սէֆահաթ րէֆիգլէրինի ֆարսախ ֆարսախ կէչմէյէ պաշլամըշ իտի ։

Իպթիտայի էմիրտէ վալիտէսինտէն , չէֆգաթտան վէ մուհապէթտէն պաշգա պիր չէյ իսթէմէյէն Բաուլ , չիմտի կէօնակէօն թալէպլէր վէ իպրամաթ իլէ պիչարէ գատընը ըահաթսըզ իթմէքտէն պիր ան խալի գալմըղը եօգ իտի ։

Զէվալը Վալանթին , էվէլլերի օղլու հէր նէ իսթէրսէ սէվինէ սէվինէ վէրմիշ իսէ տէ , սօնրա օղլու , պէօյլէ իսթէմէքտէ վէ քէնտի տախի հէր իսթէնիլէնի էսիրկէմէյիպ վէրմէքտէ տէվամ իտէճէք օլուր իսէ , ազ վագըթ սօնրա էլինտէ ավուճընտա պիր չէյլէր գալմայաճաղընը անլամըշ իտի ։

Վագտա միւսիւ Ֆօվվել գարըսընա ասլա հիսսապ սօրմազ իտի , միւրիւվէթքէտար պանքէը , էվէնտիյինին էրթէսի կիւնիւ չէքմէճէսինին անախտարընը գարըսընա թէսլիմ իթմիշ իտի . մատամ Ֆօվվել , կէրէք լէվազիմի պէյթիյէ վէ կէրէք մէսարիֆի զաթիյէսի իչին հէր նէյէ լուզում կէօրիւբսէ սարֆ իտէր իտի . մատամ Ֆօվվել . պու կիւնէ կէլինճէյէ գատար գօճասընըն քէնտի հագգընտաքի իթիմատ վէ

էմնիյէթինի , հիչ պիր սուրէթլէ սույի իսթիմալ իթմէյուպ զայէթ ադիլանէ վէ միւտէպպիրանէ պիր սուրէթտէ էվինի իտարէ իթմիշ իչէն , չիմտի իսէ պու հիսանի իտարէ Բաուլըն իսրաֆաթը եիւղիւնտէն կէրէյի կիպի խալխը օղրամըշ իտի ։

Եայէտ գօճասը կիւնիւն պիրինտէ , պու սարֆիյաթըն ֆարգընա վարըպտա բարաձարըն նէրէյէ սարֆ օլունուղունը քէնտինտէն սիւալ իտէրսէ նէ՞ ճէվապ վէրէճէք տիր . վագտա մատամ Ֆօվվել , հէր իսթէտիյինի հէր արզուսընը իճրա իչին տիւնէձարար գատար բարա սարֆ իլլէմիշ օլտու . միւսիւ Ֆօվվել պու պադտէ իթիրազ իթմէք չէօյլէ տուրսուն , պէլքի մէճմուն օլուր վէ հիչ ճանը արզըլմազ իսէ տէ , ֆիլհան արզումը եէրինէ կէթիրմէք իչին չու գատար բարա սարֆ իլլէտիմ տէյի , կիտէն բարաձարըն մահալի սարֆընը կէօսթէրմէք լազըմ տըր . մատամ Ֆօվվելին իսէ մահալի սարֆը գօճասընա իրայէ իտէմէյէճէյի աչիքտար իտի ։

Ույֆիհ Բաուլ , իչ այ զարֆընտա ատէթա ըահաթճա պիր ֆամիլեա կէչինտիրէճէք գատար պիր սէրվէթի չիւրիմիւշ իտի , քէնտինէ տէօչէլի տայալը միւքէմմէլ պիր տայիրէ հազըրլանմըշ վէ թալէպի իւզէրինէ կիւզել պիր գուբէ արաստասը իլէ պիրտէ ալա ճընս ահի ալընմըշ իտի ։

Մատամ Ֆօվվել , Բաուլըն պու իսրաֆաթը ֆէվգէլատէօնէ գարշը քիւչիւք պիր իթիրազէ պուլունմուշ օլսա , տէրհալ տէլիգանլընըն չէհրէսի մահզուն վէ մէյուս պիր սուրէթի ալարագ ։

— Էօյլէ եա՛ , պէնիմ սէնտէն պուռնլարը իսթէմէյէ նէ՞ հագգըմ վար տըր , պէն քէնտիմին թէրք օլունմուշ պիր չօճուգ օլտուղումը ունուտույօրում , պէն զէնկին մատամ Ֆօվվելին օղլու տէյիլ՝ ֆագըր Վալանթինին օղլույըմ , տէր իտի ։

Բաուլըն պու թազալլումլարը մատամ Ֆօվվելէ մուդավէմէթէ գուտրէթի ալըրագմազ իտի , Բաուլը մահզուն իթմէմէք իչին չարնաչար հէր իսթէտիյինի տիրիլ իթմէզ իտի ։

Բաուլ ճէնապլէրի, պիր արալըդ վալիտէսինին քէնտի հագ-գընաագի չէֆգաթը մաուէրանէսինի ճօշաուրմագ մագասատը իլէ, գասընըն տիկէր օղուլլարը պուլունան Ապէլ իլէ Լուսիյէնի գրսգանմադա պաշլամըշ վէ շու էօյտա իֆադէյի մէրամ իլլէմիշ իտի.

— Լուսիյէն իլէ Ապէլ մէշրու էվլատլարընն օյտուղու իչին նէ՞ գասար պախթընար եաշայօրլար. Էյ վա՛հ, պէն պիլսարէ իսէ՝ հայաթա թէրս գաբուտան կիրմիշիմ, անլէրին ալէմ նազարընտա հիւրմէթլէրի, մէվգըլարը պաշգա տրր. միւսթագպիլ անլէր իչին...

— Նա ասընին նէ՞ն էքսիք տիր, նէյէ՞ իհթիյաճընն վար,

— Վագտա կէօրիւնիւշտէ հիչ պիր շէյիմ էքսիք տէյիլ, ֆագաթ հագրդագաթ տա հէր շէյտէն մահրում պուլունմադտայըմ, հէր հալիմ սախթէ, հաթտա թաշընմագտա պուլունտուղում իամիմ պիլէ չալմա տրր.

Պու սէօզլէրի իչիտէն մաստամ Ֆօվվէլ, քէմալի թէէսսիւրինտէն նաչի Բաուլըն հէր արզուսընը եէրինէ կէթիրմէք վէ մէշրու օղուլլարընը գրսգանտրըմտամագ իչին տախի, վէզինէտ քէնտի սէյֆիյէլէրինէ եագըն կիւզել պիր քէօշք իչտար իտիլիպ միւքէմմէլ սուրէթտէ աէօչէտիլմիշ իտի.

Պիր ագշամ թէքմիլ ֆամիլեա խալգը ասֆրատա թաամ իհմէքտէէրը իքէն, մաստամ Ֆօվվէլ նասըլ իսէ պիւթիւն ֆամիլեասը էֆրատը մուվաճէհէսինտէ, Բաուլա միւսրիֆլիյինտէն տօլայը չէքեայէթ եօլը պիր իքի սէօղ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէպիլտի. պու սէօզլէրէ սէպէպ իսէ, օ կիւնի վուգու պուլան պիր աթ եարըշընտա, Բաուլըն իքի պին ֆըրանգ գայպ իհմիշ օլմասը իտի.

Ցագաթ միւսիւ Ֆօվվէլ պու սըրատա հէյտան սէօղէ գարըշարագ, Բաուլը միւտաֆաա եօլը շէօյլէ պիր միւթալաատէ պուլունտու.

— Պիր ինսանընն վալիտէսի գէնկին օյտուգտան սօնրա նէ՞չին թասարրուֆ իլէ եաշամալը տրր. Բա՛ուլ օղլում, սէն

գէվգինէ էյլէնմէնէ պագ, վալիտէն մաստամ Ցըլմաւուր հէթսինի թէտիյէ իտէր. գէնկին վալիտէէր էվլատլարընըն միասրինի սէֆահաթլարընը թէտիյէ իչին խալգ օյտունմուշլար տրր,

Մ իւսիւ Ֆօվվէլ, պու սէօզի հիչ պիր սույի նիյէթլէ սէօյլէմէմիշ օյտուղունամն, պունամն գէվճէսինին նա՞սրլ պօզուլուպ պէմպէյազ քէսիլմիշ օյտուղունըն ֆարգընա վարամամըշ վէ պինաէն ալէյհ սէօզինտէ տէվամ իտէրէք.

— Բաուլ օղլում, սէն հիչ միյուս օլմա, նէ վագթի բարան թիւքէնիր իսէ պանա կէլ, պէն սանա իսթէտիյին գաասար բարա իգրազ իտէրիմ, տէմիշ իտի,

Մաստամ Ֆօվվէլ, գօճաընըն պու սէօզինէ գարշը նա՞սրլ իթիրազ իտէպիլսին. Լույի տը Գըլամօրանըն իսթտար վէ մալիմաթը իւգէրինէ Բաուլը զայէթ գէնկին թանրթտրըման քէնտի տէյի՞լ մի տիր,

Մաստամ Ֆօվվէլ, Գըլամօրանըն՝ Բաուլը ալէմէ գէնկին թանրթտրըմագ խուսուսընտագի մագասատ վէ հէքմէթինի, եավաշ եավաշ անլամադա պաշլամըշ իսէ տէ, արթըգ իշ իշտէն կէշմիշ պուլունույօր իտի. պիչարէ գաասընճրագ՝ զայէթ հիլլէքսարանէ գուրումուշ պիր աուզադա տիւչիւրիւմիւշ իտի.

Պանքէրին պու սէօզլէրի, Բաուլ իւզէրինտէ իչճագ իտէն թէէսսիրի կէօսթէրմէքտէն խալի գալմամըշ իտի. չինքի օ կիճէտէն պիր հաֆթա սօնրա, Բաուլ միւսիւ Ֆօվվէլին պանգասընա կիտուպ քէնտինէ ագճէնին լուզումը պուլունտուղունտան պահս իլէ, պանքէրտէն օն պին ֆըրանգ գասար պիր մէպլազ իսթիգրազ իհմէյէ չէքինմէմիշ իտի,

Մաստամ Ֆօվվէլ, պու իսթիգրազ քէյֆիյէթինի իսապէր ալընճա շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նէ եաբաճաղընը պիլէմէյիպ, հիտտէթինտէն էլլէրինի օվուշտուրարագ քէնտի քէնտինէ.

— Աման եա՛ Բասլիմ, պու օղլան պու գասար բարայը նէ՞րէյէ սարֆ իտիյօր, տէմիշ իտի,

Մատամ Ֆօվվել , չաշգընլըղընտան նէ եօլտա հարա-քէթ իտէճէյինի պիլէմէյէրէք , Բաուլա պիր ազ նասիհաթ վէրմէսի իսթիրհամը իլէ Լուսի տը Գըլամօրանէ միւրաճաաթ իթտի . հէրիֆ իսէ եէկէնինին պու իսրաֆընը խապեր ալընճա հիտտէթինաէն աթէշ քէսիլէրէք , Բաուլա սէօյլէմէսիյի սէօզ վէ իթմէտիյի սիթէմ գալմատը . հալ պու քի մատամ Ֆօվվէլին գալպինտէ պիր քէրրէ չիւպհէ պաշ կէօսթէրմիշ իտի . եէկէն իլէ ամուճանըն պու գաւկաշարընը թէմիաշա իթմէքտէ էքէն , պունլարըն պու հիտտէթլէրի պու սէօզլէրի հէր սաաթիէ օլտուղունը հըսս իյլէմիշ վէ պիրի պիրլէրինէ էն ճը էն աղըր սէօզլէր սէօյլէմէքտէ պուլունտուղլարը հալտէ պիլէ , կէօզլէրինին իչլէրի կիւլմէքտէ պուլունտուղունը ֆարգ իյլէմիշ իտի ,

Պիչարէ գատըն , քէնտինէ գարշը օյնանըլան պու բէզիլանէ գօմէտիտէն սօն աէրբճէ միւթէէսսիր օլտու , լաքին պու հալտէն տօլայը Բաուլը սալա իթհամ իթմէյօր իտի . կէնճ եէկէնինին ճէհալէթինի վէ սաֆտէրունլուղունը սուլի իսթիմալէ գալգըշտըղը իչին , պիւթիւն գապահաթը Գըլամօրանէ պուլույօր վէ եալընըղ անը իթհամ իտէյօր իտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ , պէօյլէ ալչագ վէ ախլագսըղ պիր հէրիֆին թահտը հիւքմիւնէ կիրտիքտէն սօնրա արթըգ հէր տիւրլի պէլայա ֆէլաքէթէ հազըրլանմագ լազըմ կէլտիյինի տիւչինէյօր իտի . ֆագաթ պու ալչագ հէրիֆին մագաատընէն նիհայէթի նէ օլտուղունը հէնուզ անլայամամըշ իտի ,

Արատան չօգ վագըթ կէշմէտի , Լուսի Գըլամօրան պու մագաատընէն նէ օլտուղունը մատամ Ֆօվվէլէ անլաթտը , չէօյլէ քի , եինէ պիր կիւն Գըլամօրան Բաուլըն միւսրիֆլիյինտէն , աէրբէշհիյինտէն , վալիտէսինէ աճը աճը շիքէյէթ իթմէքտէ , վէ պու չօճուգ պու հալտէ տէվամ իտէր իսէ , պունըն նէթիճէսի սօն տէրճէտէ վէխիմ պուլունտուղունտան պահա իյլէմէքտէ օլտուղու սըրատա .

— Վուգու պուլաճագ ղայէթ միւտհիշ պիր պէլանըն էօնիւնի ալմագ իչին եալընըղ պիր չարէ գալմըշ տըր , պու չարէ պէնիմ մատամագէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճ իթմէքլիյիմ տիր , տէտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ եըլտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնտի , պու կիւնէ գատար քէնտի բահաթ ու սաաատէթինի ֆէտա իտէրէք , Լուսի տը Գըլամօրանըն ճինայէթքեարանէ մագաատաղընա րույի ըիղա կէօսթէրմէսի , անճագ քէնտի ֆամիլեասընը պէտապահտ իթմէմէք իչին իտի . չիմտի Գըլամօրանըն պունլար հագգընաաքի ֆաստտանէ նիյէճլէրինի իչտինճէ , օլանճա նէֆըրէթ վէ չիտտէթի իլէ .

— Պէօյլէ ըէզիլանէ պիր մագաատա պէնիմ ալաթը իճրաաթ օլաճաղընմը ադալընըղ քէսէյօ՞րմու միսիս , տէյու հայգըրտը ,

— Հա՛յ հա՛յ ,

— Պէնի նա՞սըլ գատըն օլմագ իւզրէ հիւքմ իտէյօրսունըղ . եվվե՛թ , պէն կէնճլիյիմտէ հէր նասըլ իսէ պիր խաթա տըր իչլէտիմ , լաքին պու կիւնքի կիւն պու խաթանըն ճէզասընը գաթ գաթ զիյատէ օլարագ չէքմէքտէյիմ . պու խաթամտան տօլայը պէնի թէէտիպ իթմէք հագգը սիզ՞ մի գալմըշ տըր , պու սէլահիյէթի նէ՞րէտէն ալը յօրսունըղ . սիզ գարշը քէնտի նէֆսիմի միւտաֆաա խուսուսընտա պէնի իգթիտտաօսրղ , զաիֆ , միաքին վէ ալչագ պուլտունուղ . ֆագաթ պու թէճաւուզընըզը , ֆամիլեամ խալգը հագլարընա գատար իլէրի կէօթիւրիւր իսէնիզ , օ զէման մուգաապէլէտէ պէնի բէք չէտիտ պուլաճաղընըզտան էմին օլունըղ ,

— Նի՞չին պու գատար հիտտէթ կէօսթէրիյօրսունըղ մատամ , մատամագէլ Մատլէն իչին մալքիզ տը Գըլամօրան օլմագ պու գատար պէօյլիւք պիր ֆէլաքի՞թ մի տիր ,

— Մատամագէլ Մատլէն իզտիվաճ իտէճէյի գօճայը չօգտան ինթիխապ իյլէմիշ տիր միսիս . Մատլէն, սանտրգբեար Բըրօսքէր Պէրթօմիյի սեվմէքտէ տիր ,

— Աատա՛մ «էն տե , էօյլէ խաֆիֆ մէչրէպ գըզլարըն

սէվտասբնտան նէ՞ օլուր, անլէր հաֆթատա պիր ինսան սէվէրլէր, երթէսի կիւնի ունուտուրլար, սիզ տէ էօյլէ օլմատըն՞զ մը, կասթօնը ունութմատըն՞զ մը, խիւլասայի քէլամ էկէր սիզ իսթէմիչ օլսանըզ, Մատլէնէ, Բրյօսբէրի իվի կիւնին իչինտէ ունութտուրտուրսունուզ։

— Հիչ պիր վազըթտա պէօյլէ պիր ալչագլըգտա պուլունամամ։

— Նէ՞ թօհաֆ չէյ, սիզ հէր զէման էվվէլա պէօյլէ պէնիմ թէքլիֆլէրիմէ ալչագլըզ վէ ճանիկիք նամը վէրիրսինիզ, սօնրա թաղէպիստէքի գուվվէթի անլայարագ բէք ալա մուվաֆֆագաթ կէօսթէրիրսինիզ, օ հալտէ հիչ չիւպհէ իթմէմ քի պու տա էօյլէ օլաճագ տըր։

— Ա՛լա՛, ասլա՛, միւսիւ։

— Ֆագաթ պէնիմ պու իզահիճաճէ արզու կէօսթէրմէքլիյիմ, հէր իքիմիզին տախի սաատէթի սէլամէթի իչին տիր։ պիւթիւն էլինիզտէքի սէրվէթի Բաուլէ թէպլիմ իթմիչ օլսանըզ, ինինէ պու սէֆիհ չօճուղըն սարֆիյաթընա քիֆայէթ իթմէյէճէյինի էլպէթտէ սիզ տէ անլամըշըրսունուզ տըր. Հալպու քի պիր կիւն կէլէճէք քի Բաուլա վէրէճէք բաթանըզ գալմայաճաղը կիպի, օ կիւնէ գաատար վուգու պուլան սարֆիյաթընըզըն աչըզընը միւսիւ Ֆօվվէլին նագալբընտան կիզլէմէյէ տէ իմքան գալմայաճագ, օ վագըթ նէ՞ նաբաճագսընըզ մաատամ։

Պիչարէ գաատըն տէհշէթինտէն պաշտան այագա գաատար թիթրէտի. Գըլամօթանըն տէտիկի միւտիհի կիւնին կէլէճէյինի, հէմ տէ նագըն պիր զէմանտա կէլէճէյինի մաատամ Ֆօվվէլ տէ պիլիյօր իտի։

Լուչի տը Գըլամօթան, մաատամ Ֆօվվէլտէ հասըլ օլան էնտիշէնին ֆարգընա վարմըշ օլմադըլա, չէօյլէճէ սէօվիւնէ տէվամ իթտի։

— Իչթէ պու տէտիկիմ ֆէլաքէթ կիւնի կէլիպ չամաճագ օլուր իսէ, սիզ օ զէման պէնիմ Մատլէն իլէ օլաճագ

իզահիճաճըմընն, սիզին հագդընըզտա նէ գաատար խայըրլը օլաճաղընը կէօրէճէքսինիզ. չիւնքի պէն պունլարը հէր միւչիւնտիւմ, մաատմազել Մատլէն գէնկին պիր գըզ տըր, պունըն պանա ճիհաղ օլարագ կէթիրէճէյի սէրվէթ, սիզին միւսիւ Ֆօվվէլին գաատընըզտա աչմըշ օլտուղունըզ աչըզը գաբաթմազա զիյատէսի իլէ քիֆայէթ իտեր. իչթէ պէնիմ տէ մագսատըմ պու աչըզը գաբաատըպ սիզի գուրթարմագ տըր։

— Պու սուրէթլէ խէյլաս օլմատան իսէ մահվ օլմաղը թէրճիհ իտերիմ։

— Մատամ, սիզ քէնտինիզին մահվընը տըպտու իտէյօր իսէնիզ, սիզ մահվ օլմայը հիչ իսթէմէյօրսուզ. պիզ պու խուսուստա միւչթէրէք պուլունմուզտան, սիզ քէնտինիզի միւսիւ Ֆօվվէլին վէ ալէմին նագալբընտա մահվ իթմէյէլէ պիզի տէ քէնտինիզէ պէնզէթմիչ օլաճագսընըզ, պախուսուս քի իչին իչինտէ օղլունըզ Բաուլըն իսթիզալի տէվար։

Մատամ Ֆօվվէլ, հէրիֆին չու սէօզլէրի իզերինէ ազիմ պիր նէֆրէթի իլէ եիւզիւնէ մէյուսանէ պիր նագար ֆըրլանթըգտան սօնրա.

— Էվէ՛ր, էվէրիը արթըգ, նէ սէօյլէմիչ օլսանըզ պէյհուտէ տիր. չիւնքի պէնիմ պու պապտէքի գարարըմ գաթի տիր, տէտի։

— Դարարընըզ գաթի՞ մի տիր։

— Էվէ՛թ գաթի տիր, սիզին ճինայէթքյարանէ մագսատընըզտան նագամը գուրթարմագ իչին հէր պիր չէյի կէօզէ ալտըրաճաղըմ. էօյլէ խայինանէ վէ միւսթահզիյանէ նագալար իլէ եիւզիւմէ պագմայընըզ. էկէր պէնի պիր ազ տահա թազէթգէ գալգըչըը խէնիզ, տօղրուճա կիտուպ միւսիւ Ֆօվվէլին այագլարընա գաբանարագ հագդագաթը իսթիրաճ իտեր վէ աֆվընը տիլէրիմ, չէքտիկիմ պու ազապլարը իչիթտիկի անտէ, օ պէնիմ հէր գասահաթընը աֆվ իտեր։

— (Միւսթահզիյանէ պիր նազար իլէ.) Էօյլէ՞ մի զանն իսիյօրսունըզ, մատամ,

— Եա սիզ նէ՞ զանն իսիյօրսունըզ, գօճամ պու հալլէրին ճիւմլէսինէ վագըֆ օլունճա հիչ մէրհամէթ էսէրի կէօսթէրմէյիպ պէնի էվինտէն տըշարը գօլաճագ, էօյլէ՞ մի. վարըն գօլսըն, պէն պու ճէզայէ միւսթահագ ոէյի՞լմիյիմ. սիզին պանա չէքսիրմէքսէ օլսուղունըզ իշքէնճէլէրին եանընտա, գօճամըն պու մուամէլէսի բէք խաֆիֆ գալըր.

Մատամ Ֆօվվէլին պու իսրարը, Գըլամօրանըն օ զէմանա գատար օլան հէր պիր գարարընը ալթիսթ իթմիշ իտի. պինաէն ալէյհ Գըլամօրան, գարարլարընըն պէօյլէ մատամ Ֆօվվէլին իսրարը եիւզիւնտէն պիրտէն պիրէ պօզուլտուղունը կէօրիւնճէ, քէնտինէ սօն տէրէճէտէ պիր հիտտէթ կէլսի, պու տէֆա խըլգաթընտա օլան խապատաթը կիզլէմէյէ մէտատ ատտ իլլէտիյի օ սախթէ թէրպիյէ մասքէնին իւզէրինտէն գալըբտատագ, սըֆխաթը հապըգըյէսի օլան մէլանէթքէարըգ թամըրըյըլա վէ չիտտէթլի պիր սէտա իլէ աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Տօղրուսը պու գարարընըզ թահսինէ սէզա պիր գարար տըր մատամ, ֆագաթ պունը էվվէլա տիւշինէմէմիշ օլտուղունըզա թէէսիֆ օլունուր. պէնի իլգ տէֆա կէօրմիշ օլտուղունուզ կիւնիւ գօճաներզա իլթիթրաֆը հապըգտաթ իթմիշ օլտա իտինիպ, իհթիմալ քի միւսիւ Ֆօվվէլ եիրմի սէնէ մուգատտամ իշլէմիշ օլտուղունըզ պիր խաթայը աֆիվ իտէպիլիր իտի. պու կիւնտէ պու սատաթտա իսէ մատատէ պիւսպիւթիւն աքսի պիր հալտէ տիր. մատա՞մ, պիր քէրրէ միւլահազա իտինիպ քի, գօճաներզ, քէնտիսինէ ագրապանըզ օլմագ իւզրէ թագտիմ իլլէմիշ օլտուղունըզ Բաուլըն, կէնճլիքտէքի մուհապէթինիպին մահատը պիր վէլէտը զայրի մէշրուբընըզ օլտուղունը խապէր ալընճա նէ՞ հալ քէսպ իտէճէք տիր. միւսիւ Ֆօվվէլ նէ գատար միւքէմմէլ վէ ալիճէնապ պիր զաթ օլտա պիլէ, եինէ պաշգա պիր էրքէքտէն գազան-

տըրընըզ օղունըզը, քէնտի իլէ սօֆրատտա եէմէք եէտիրմէք տէրէճէլէրինէ գատար իլէրի վարտըրմըշ օլտուղունըզ ճիւրաթը րէզալէթքեարանէնիպի, խապատաթընըզը աֆիվ իտէմէզ.

Լույի տը Գըլամօրանըն պու սէօզլէրի բէք տօղրու իտի, լաքին հէրիֆ պու սէօզլէրի սէօյլէր իքէն հիտտէթինտէն չիմշէքլէր չադմագտա պուլունան կէօզլէրինի, մատամ Ֆօվվէլին կէօզլէրինին իչինէ տիքմիշ իսէ տէ, մատամ Ֆօվվէլ եինէ իսրար վէ սէպաթընտաքի մէթանէթինի պօզմայըպ, օ տա այնի չիտտէթլէ խատմինին եիւզիւնէ պագմագտա իտի.

Մարքի տը Գըլամօրան, միւսթահզիյանէ պիր թամր աւըպ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Տօղրուտը տանտըրգըճար Բըրօսբէրէ օլան թէվէճճիւհ վէ մուհապէթինիպէ թէճաճիւպ իթմիտ. անրն մէտատիյէթը այըրըտըրգտան վէ իքի օղլունըզ Ադել իլէ Լիւսիյէն տախի, սիպին կիպի պիր գատրընա վարիտէ տէմէյէ ար իտէրէք չէքիլտիքտէն սօնրա, պագտալըմ Բըրօսբէրին ատատէթը իդտիվաճընտան սիզէ պիր ֆայիտէ հասըլ օլաճագ մը, տէտի.

— Վագիֆէթէն, ինանըյէթէն նէ եօլտա հարաքէթ իթմէք լազըմ իսէ իշթէ էօյլէ հարաքէթ իտէճէյիմ.

— Խա՛յըր մատամ, պէն նա՛սըլ հարաքէթ իթմէնիպի իսթէմէքտէ իսէմ, իշթէ էօյլէ հարաքէթ իտէճէքտինիպ. էօյլէ պիր թագըմ պէյհուտէ ֆիքիրլէր, վահի միւլահազալար ուղուրընա ճիւմլէմիզ մահվ ու բէրիչան օլամայըզ. հէքթիմիպին խէլաս վէ սէլամէթի իչին մատամագել Մատլէնին ճիհազը լազըմ տըր. մատամագել Մատլէն իլէ իպտիվաճըմըզը էլզէմիյէթի տէրէճէտինէ կէթիրէն պաշգա պիր խուսուս ատահա վար քի, օ տա պէնիմ պու գըզը քէմալի չիտտէթլէ սէվմէքլիյիմ տիր.

Լույն տը Գըլամօրան, պու արալըգ լագըրտըյը քէսիպ, սէօյլէսիլի սէօզլէրին մատամ Ֆօվվէլ իւզէրինտէ նէ թէէսիր հասըլ ինթիխինի թէտգըգ ինժէք իչին պիր միւտէթ պէքլէսիքտէն սօնրա, թէքրար քէլամէ աղազ իլէ.

— Մատա՛մ, պու սէօզլէրիմին տէրէճէյի էհէմմիյէթսիզ սիզ պիհնէն մուհաքէմէ վէ մուվազէնէ իտինիզ... մատամազել Մատլէն իլէ սանտըգքար Բըրօսբէրին աչգ ու սէվտալարընտան գիյատէ, ֆամիլեանըզըն նամուսընը նազարը տըգգաթա ալընըզ, պու պապատ ինճէտէն ինճէյէ տուշունուզ, սիզտէն գաթի պիր ճէվապ ալմազ իչին պէն իւչ կիւնէ գատար կէլիրիմ, տէմէսի իւզէրինէ, մատամ Ֆօվվէլ հիտտէթ իլէ.

— Ցօշ եէրէ կէլմիշ օլաճագընըզ միւսիւ, չիւնքի շիմտի գօճամ կէլինճէ վուգուաթը քէնտինէ հէբ խապէր վէրճէյիմ, տէյու ճէվապ վէրտի.

Լ՛կէր մատամ Ֆօվվէլ, խէյէճանը վէ հիտտէթլի պուլունմայընպատա չու արալըգ Գըլամօրանըն հալինէ տըգգաթ իտէճէք գատար ոզուգ գանընը մուհաֆազա ինժիչ օլսա իտի, գօճասընա հէր հալինի ինֆչա իտէճէյինի սէօյլէտիլի էսնատէ, հէրիֆին չէ հրէսինտէ զահիրէն կէօրիւլէն ալայիմի ֆուֆտուր վէ մէյուսիյէթի բէք ալա ֆարգ իտէպիլէճէք իտի. ֆագաթ մէլուն հէրիֆ պունտան սոնա մէյուս կէօրիւնմէմէյէ չալըշարագ.

— Մատա՛մ, պէօյլէ պիր հարաքէթը մէճնունանէյէ ճիւրաթ իտէճէք գատար պուտալա պիր գատըն տէյիլսինիզ զանն իտէրիմ, տէտի.

Լույն տը Գըլամօրան, պու սօն սէօզլէրի տէտիքտէն սօնրա հէման այագա գալգըգ մատամ Ֆօվվէլի սէլամլայարագ, վէ պէօյլուք պիր հիտտէթ ու շիտտէթ իլէ արգասընատան օտա գապուսընը չէքիգ գապայարագ չըգտը կիթտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, խաամինին պու հիտտէթ ու թէլաշընը կէօրիւնճէ, քէնտի քէնտինէ.

— Լ՛վվէ՛թ, է՛վվէ՛թ, չաթլասանտա բաթլասանտա մագասատընա մուվաֆֆագ օլամայաճագսընը, իչթէ չիմտի կիտուպ հէբսինի միւսթու Ֆօվվէլէ խապէր վէրէճէյիմ, տէտի,

14

Մատամ Ֆօվվէլ, քէնտինի հալընըզ զանն իտուպտա պու սէօզլէրի թէլաֆֆուզ ինժիքտէ իչէն արգասընատան պիր այագ թըրըրտըրը իչինտի. պիրտէն պիրէ տէօնիւպ պագտը քի մատամազել Մատլէն, մէրմէրտէն մամուլ պիր հէյքէլտէն տահա պէյազ քէսիլմիչ վէ կէօզլէրի իրի իրի հաչլար իլէ տօլմուչ օլտուզու հալտէ քէնտինէ տօղրու կէլմյօր.

Պիչարէ գըզճըազ, մատամ Ֆօվվէլին էլլէրինի թուքաբագ, զայէթ մէյուսանէ պիր սէտա իլէ.

— Սէվկիլի եէնկէճիյիմ, պու հէրիֆին սէօզլէրինէ ինթաաթ ինժիքէ լագըմ տը, տէտի,

Մատամ Ֆօվվէլ, թարիֆի զայրի գապիլ պէօյուք պիր տէհշէթի իչինտէ գալարագ հէյէճանը պիր սէս իլէ.

— Ա՛յ, սէն հէրիֆ իլէ օլան միճատէլէմիզի իչինտի՞ն մի, տէյու հայգըրտը.

— Լ՛վվէ՛թ, հէբսինի իչինտիմ.

— Տէմէք պու խուսուստա սէնի ֆէտա ինթիխիմի խաթէյօրսուն էօյլէ՞ մի,

— Խաթէյմէ յօրում, ատէթա ըէճա խոէյօրում, միւսաատէ խոնինիզ քի սիզի չու պէլատան գուրթարայըմ,

— Ֆագաթ պու հէրիֆին ալէյհինտէ սօն տէրէճէտէ պիր նէֆրէթի հըսս իլլէմէքտէ պուլունտուդունըզա սօլա շիպհէ ինժիմ,

— Պու հէրիֆ պէնիմ նազարընտա տիւնեատաքի ին-

սանկարըն էն պայաղըսը էն ալշաղը տըր. պունտան նէֆրէթի իթտիյիմ գատար քիմսէտէն իթմէմ, լաքին սիպի վէ ֆամիլեանըզըն նամուսընը գուրթարմագ իչին քէնտիմի ֆէտա իտուպ պու մէլուն հէրիֆէ զէվճէ օլաճաղըմ.

Մատամ Ֆօվվէլ տիւչիւնմէյէ պայյատը. պու պիչարէ գըղճըազըն արդ իյլէմքտէ պուլունտուղու ֆէտաքեարլըզըն տէրէճէսի, վալանթինին զիհնինի ալթ իւսթ իթմիշ օլմաղըլա, միւթէէսսիրանէ պիր սուրէթլէ.

— Գըղը՛մ, Բըրօսբէրի տիւչիւնմէյօ՛րմուսըն, սէնի չըլտըրասըյա սէվմէքտէ պուլունան օ պիչարէ տէլիգանլըյա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին, տէյու հայգըրտը.

Ջէվապը գըղճըազ, պօղազընտան տօղրու հընչգըրա հընչգըրա գօրուպ կելմէքտէ պուլունան չիտտէթլի պիր աղլամայը մէն իթմէյէ չալըշարագ.

— Եարըն սապահ Բըրօսբէրէ սօն ճէվապըմը վէրիպ քէնտի իլէ գաթի մինաոփպէթ իտէճէյիմ, տէտի.

— Խա՛յըր գըղը՛մ, խա՛յըր, սէն պիկիւնահ օլտուղուն հալտէ, պէնիմ միւսթահագ օլտուղում ճէզալէրի նի՞չին սանա չէքթիրէյիմ.

— Ֆամիլեամընզըն նամուսը թէհլիքէտէ պուլունուպ տա օ թէհլիքէյի չու սուրէթլէ մէն իթմէք պէնիմ գուարէթիմ տախիլինտէ օլտուգտան սօնրա, պէօյլէ պիր ֆէտաքեարլըգտան կէրի տուրմագլըղըմ գապիլ օլապիլի՞ր մի. խա՛յըր, խա՛յըր, պու պապտէ թէրէտտիւտ պիլէ ճայիլ տէյիլ տիր. պէն միւթլագ մարքիզ տը Ֆըլամօրան օլաճաղըմ.

Պու սէօզլէրտէն սօնրա մատամ Ֆօվվէլ իլէ մատմազէլ Մաոլէն պէ՛ֆինինտէ պէօյիւք պիր մէսէլէ զուհուր իթտի. հէր իքիսի տէ ֆէտայի նէֆս խուսուսընտա տիկէրինէ մէյտան պըրագմայըպ ալճէնապըգ իպրաղ իթմէքտէ իլէրի վարմագ իսթէյօր իտի. պու միւճատէլէ խայլի տէվամ իթտի, նիհայէթ զալէպէ մատմազէլ Մաոլէնտէ գալտը, չինքի կէնճ գըզ.

— Նէնկէճիյիմ, պէն եալընըզ քէնտի նէֆսիմէ գարշը մէսուլըմ, սիզ իսէ գօճաներզա վէ օղուլլարընըզա գարշը մէսուլսընըզ. էկեր ամուճամ պիւթիւն պու հալլէրտէն խապէրսար օլուրսա, չիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նէ՞ հալլէրէ կիրէճէքլէրինի պիր քերէ նազարը տէհզիթինիզ էօնիւնէ կէթիրինիզ. պիչարէ ատէմին, թէէսսիրի քէտէր իլէ վէֆաթ իթմէսի տէ միւհթէմէլ տիր. իշթէ պիւթիւն պունլարը տիւչիւնմէյիսինիզ, տէյօր իտի.

Ալիճէնապ գըղըն պու սէօզլէրի քեամիլէն տօղրու իտի. վուգուաթի եէքտիկէրինի էօյլէ պիր սուրէթտէ թէագըպ իտիյօր իտի քի, մատամ Ֆօվվէլ նէ վագըթի քէնտինի չու միւշկիւլ վազիյէթտէն գուրթարմագ իսթէմիշ օլսա, տայիմա պէօյիւք մուգավէմէթի զայըի գապիլ պիր վազիֆէյէ թէսսատիֆ իտէրէք իճրաաթընտան կէրի գալըյօր իտի.

Վալանթին, պիր զէման վալիտէսինէ գարշը օլան վազիֆէսինէ միւսիւ Ֆօվվէլի ֆէտա իյլէտիյի կիպի, չիմտիտէ եինէ գօճասընը վէ իրի մէչրու օղուլլարընը Բաուլա ֆէտա իտիյօր իտի. պու ալէմտէ ինսանտան սուտուր իտէն պիր իլք խաթա, տիկէր պիր չօգ խաթալարըն զուհուր վէ թէագըպընա սէպէպ օլուր, պաղէն քիւչիւք պիր թէտպիրսիզլիքտէն պէօյիւք պիր ճինայէթ տօղար.

Պու կիպի խուսուսլարտա ինսանըն սէլամէթինի թէէմին իտէճէք եալընըզ պիր չարէ վար տըր քի, օ տա հագըգաթը էյթիրաֆ իթմէք տիր.

Մատամ Ֆօվվէլ, Մաոլէնին կէօսթէրտիյի ալիճէնապանէ իսրարէ մուգավէմէթտէն աճիզ գալմըշ իտի. մատմազէլ Մաոլէն տալկըն պիր սուրէթլէ.

— Պէնիմ ագըլմա պաշգա պիր չէյ տահա կէլիյօր, տէտի.

— Սէօյլէ պագալըմ.

— Պէն պու խուսուստա պէօյիւք պիր շիւպհէ իչինտէյիմ, ֆագաթ պու շիւպհէմի սիզէ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրում, գօրգույօրում.

— Շուպհէն նէ՛ իսէ գօրգմա սէօյլէ գըզըմ,

— Շուպհէմ շու տըր քի , սագըն Բաուլ իլէ Գըլամօրան պիրի պիրլէրի իլէ իմթիհադ իսէրէք , սիզէ գարշը պէօյիւք պիր օյուն օյնամասը՞ նլար ,

կէնճ գըզըն պու շիւպհէսի բէք տօղրու բէք հադը իսէ տէ , վալիտէյիք շէֆգաթը իլէ կէօզլէրի գարարմըշ պուլունան մատամ Ֆօվվէլ, Մաուլէնին պու պապատէքի շիւպհէսինի բէք պէյհուտէ պուլտու , հաթտա Լույի տը Գըլամօրան իլէ Բաուլըն քէնտի գարշըսընտա գավկա իմթիհլէրի կիւն , խարիճէն էօֆքէտէն հիտատէթտէն չաթլայաճագլար իմիշ կիպի միլթէհավվիւրանէ պիր սուրէթ կէօսթէրտիքլէրի հալտէ , հադըգաթտա կէօզլէրինին իչի կիւլմէքտէ օլտուղունը պիլէ ունուտտուրադ , շու սէօզլէը իլէ մուգապէլտէ պուլունտու ,

— Իչթէ պու շիւպհէն բէք պէյհուտէ տիր գըզը՛մ , հիչ էօյլէ շէ՛յ մի օլուր . մարքի տը Գըլամօրան եէկէնինին հարաքեաթընտան հադըգաթէն խօշնուտուղ տըր . հիչ պիր վագըթտա Բաուլա քէօթի պիր նասիհաթ վէրէմէզ . Բաուլ իսէ ճահիլ, խաֆիֆմէշրէպ վէ միւսրիֆ պիր չօճուգ տըր , լաքին գալպի բէք թէմիզ տիր . պուրատա պու գատար բահաթը սէրվէթի կէօրիւնճէ պիրտէն պիրէ նէ օլտում տէյիսի օլտու . իչթէ պուննան պաշգա գապահաթը եօգ տըր . պէնի չօգ սեվէր . քէնտիսինէ ուֆագ պիր կիւճէննմէքլիք կէօսթէրմէմ տէրհալ կէօզլէրի եաշ իլէ տօղուպ մէրհամէթիմի ճէլպ իթմէյէ չալըշտըգ , կիւճէննմէմ սէպէպ օլան հալ նէ իսէ պիր տահա անը իչէմէյէճէճ յինէ տայիր պին տիւրլի եէմինլէր իտեր . պանա գարշը օլան մուհապէթ վէ պու եօլտաքի իսթիրհամլարընը էկէր պիր քէրրէ կէօրմիւշ օլսան , պու պապտե հիչ պիր չիւպհէն գալմազ հէբահ մահվ օլուր . իթտիյի եէմինլէրի թուէթմամտաքնա սէպէպ իսէ , պիր թագըմ ախլագըզ վէ միւսէյյիպ արգատաշլարընըն իղֆալաթընա գաբըլմագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր ,

Իչթէ պիւթիւն վալիտէյնին հալի պէօյլէ տիր , չօճուգլարընըն գապահաթընտան սուլի հալէրինտէն տօղայը տայիմա արգատաշլարընը մուահէզէ իսէրլէր , տայիմա շունը պունը մէտուլ թուէթտըլար , քէնտի էվլատլարընա մէյէք կիպի մատում , ալէմին էվլատլարընա շէյթան նազարը իլէ պագարլար ,

Հէր սուրէթլէ ուլուվվը ճէնապէ մալիք պուլունան մատամ Մաուլէն , մատամ Ֆօվվէլին օղու՝ Բաուլ Հադգընտաքի պու իմթիսատը տաֆտէրունանէմինի , ուզուն ուզատըյա մուահէզէյէ մուհապէմէյէ գալգըշմադը մուվաֆֆըգը հալ կէօրմէյէրէք , հէման .

— Ալլահ վէրսինտէ տէտիյինիզ կիպի օլտուն նէնկէճիյիմ , ֆագաթ պէնիմ Լույի տը Գըլամօրան իլէ պիր ան էվվել թէղէվվիւճիւմ , հադգըմըզտա հէր հալտէ խայըրլը օլտաճագ տըր , պէնիմ պու իղտիվաճէ օլան րիզա վէ մուվաֆֆագաթըմըը Գըլամօրանէ պու ադշամ թահրիրէն պիլտիրէմ , տէմէսի իւղէրինէ , մատամ Ֆօվվէլ , հէյէճանընտան թիթրէյէրէք .

— Խա՛յըր Մաուլէն , պու մուվաֆֆագաթըը հէրիֆէ պիլտիրմէք խուսուսընտա աճէլէթէն հարաքէթ իմմէյէլիմ , պիր աղ պէքլէյէլիմ , վագըթ գազանալըմ , աղ վագըթ իչինտէ բէք չօգ շէյլէր օլուր , տէտի ,

Մաուլէն , մատամ Ֆօվվէլին պու ֆիկրինի ճէրհ իմթի , պիր ֆէլաքէթէ ինթիղար իմմէք , օ ֆէլաքէթին ղուհուրինտէն ղէյատէ ինսանա ազագ չէքտիրէճէյինի պէյան իլէ ; հէր հալտէ օ կիճէ Գըլամօրանա մուվաֆֆագաթ խատէրինի կէօնտէրմէք հադգլարընտա խայըրլը օլաճագընը պէօյլէտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ, Մաուլէնին խարարը իւղէրինէ օ կիճէ կէնճ գըզըն իղտիվաճէ օլան մուվաֆֆագաթընը Գըլամօրանա պիր մէքթուպ իլէ պիլտիրտի , հալընըզ մատամտաղէլ Մաուլէն, հարըն օ պիր կիւն սանտըգչաար Բըրսաբէր իլէ գաթի մի-

Նասիպէթի իմմէք իւղէ պուլունտուղունտան, ամնտըգքեա-
ըըն մէյուսիյէթը այըգանէսի պիր ազ թէօքին օլունճայա
գատար սապր իմմէք լազըմ կէլտիյինի վէ միւսիւ Ֆօլվէլ
գասիյէրինի, նանի Բըրօսբէր Պէրթօմիյի բէք զիյատէ սէվ-
մէքտէ օլտուղունտան, պիշարէ Բըրօսբէրի ատիշարը հիւղն
ու քէտէր իտէճէք օլան պու իզտիվաճէ իմիրազ իմմէմէսի
իչին, պիր ազ վագըթ կէչմէք չէր հալտէ էլղէմ պուլուն-
տուղունը տէրմիյան իլէէտիլէը. մատամազէլ Մաուլէն, պու
մէքթուպըն այնընա քէնտի էլ նազըրը իլէ պիր սաաթը նա-
զը նազըպ, մատամ Ֆօլվէլին սէօղլէրինի թատտիգ իմտի.

Էրթէսի կիւն օլտու, զէվալը Մաուլէն Բըրօսբէրի չա-
պըրըպ պիր թարաֆա չէքէրէք վէ պաղրընա թաչ պատա-
րագ, սանտըգքարըն իւզէրինտէ օլան նուֆուզը ֆէվգէլա-
տէսինտէն պիլ իմթիֆատէ, քէնտինի պիր տահա ատամա-
մագ վէ կէօրմէմէք խուսուսընտա պիշարէ տէլիգանլըտան
գաճի պիր սէօզ ալտը, վէ պու գաթի իւլֆէթ ու միննաս-
պէթին սէպէպլէրինի տահի քէնտի իւզէրինէ ալմասընը,
նանի ալէմէ գարշը պու տարիքընըդա Բըրօսբէրին, քէնտի
սէպէպ օլմուշ կիպի կէօսթէրմէսինի սըգը սըգըյա թէնպիհ
իմտի.

Թարիֆի զայրի գապիլ պիր ըզմըրապէ տիւշար օլմուշ
օլան Բըրօսբէր, աղլայարագ քէնտինին պէօյլէ պիրտէն պի-
րէ թարտ ու թէպեիտինէ սէպէպ նէ՞ օլտուղունը պիլտիր-
մէսինի, կէնճ գըզտան բէք չօգ իսթիրհամ իլլէտի, նավլար-
տը նագարտը իսէ տէ. Մաուլէն, քէնտինին հայաթ ու սաա-
տէթի անճագ Բըրօսբէրին պու իմթահաթը իլէ թահտը թէէ-
մինէ ալընաճաղընը, վէ հաթտա պու իմթահաթ իլէ բէք պէօ-
յլուք պիր թէհլիքէտէն գուրթուլաճաղընը պէյանտէն պաշ-
գա պիր ճէվապ վէրմէտի.

Զէվալը Բըրօսբէր, չիտտէթը մէյուսիյէթինտէն ճան-
սըզ պիր ճէսէտ կիպի հիչ քէնտինէ մայիք պուլունմատըդը
հալտէ գըզտան այրըլտը.

Բըրօսբէրին պէօյլէ մահզունէն վէ մէյուսէն չըգըպ կիթ-
տիյինտէն պիր ազ սօնրա Գըլամօրան կէլտի, իտապիսին պու
կէլիշի, մատամազէլ Մաուլէն քէնտիսի իլէ իզտիվաճէ մուա-
ֆագաթ իմթտիքտէն սօնրա, իսթէհգիքլէրի գատար պէքլէ-
մէյէ ըտազը օլտուղունը մատամ Ֆօլվէլէ պիլտիրմէք իչին
իտի.

Գըլամօրան, միւսիւ Ֆօլվէլին քէնտինտէն չօգ իսօչան-
մատըդընը պիլտիյի ճիհէթլէ, պու իզտիվաճըն հաւսուլէ կէլ-
մէսի իչին հէր հալտէ պիր ազ պէքլէմէք, սապր իմմէք լա-
զըմ կէլիյօր իտի, վէ զաթէն Լույի տը Գըլամօրան, քէնտի
քէնտինէ.

— Մատամ Ֆօլվէլ, գատաճա հաւսուլէ կէթիրմիշ օլ-
տուղու այըդը գօճաբընըն անլայաճաղընը հըսա իյէէտիյի ան-
տէ, պիր ան էվվէլ թէհլիքէյի տէճ իմմէք իչին պու իզ-
տիվաճըն օլապիլտիյի գատար չաբըդ իճրա իտիլմէսինէ զայ-
րէթ կէօսմէէրէճէք տիր. պինաէն ալէյհ, պէն պուննան
տօլայը հիչ պիր էնտիշէտէ պուլունմատմալըյըմ, տէյօր իտի.

Պէրի թարաֆտան Բաուլ ճէնապլէրի իսէ, գատատաքի
այըդը իտրաֆը ֆէվգէլատէի իլէ վալիտէսինէ պէօյլուքա-
տիւքճէ պէօյլուքտիրիպ, օ տա պու սուրէթլէ վագթը իզ-
տիվաճըն սիւրտթլա իճրատընա հիմմէթտէ գուսուր իմմէ-
յօր իտի.

Մատամ Ֆօլվէլ սէյհիյէսինէ նագլ իմմիշ, Բաուլ տա-
խի վէղինէտէ վալիտէսինին սէյհիյէսինէ հագըն օլարագ,
քէնտինէ մահսուս օմագ իւզէ հյճաբ իտիլէն քէօչքատ
իգամէթէ պաչլամըշ իտի. Գագաթ պէօյլէ գըրա սէյհիյէյէ
նագլ իմմէքլէ Բաուլըն բարաճա օլան տուչի իտարէսինէ հիչ
պիր իհթիմամ կէլմէյուպ, պիլաքիս էվվէլքինատէն ան գաթ
զիյատէ սարթիյամտա տէվամ իտէյօր իտի.

Մատամազէլ Մաուլէն իլէ մատամ Ֆօլվէլին, իզտիվաճէ
օլան հիւանի ըհթալարընը պէյան իմմէք իւզէրէ Գըլամօրանա
կէօնտէրմիշ օլտուգլարը թէղքիրէտէն իւչ հաֆթա գատար

ասնրա , միւսիւ Ֆօվվէլին խանէսինտէ պիր էօյլէն թաամը պիյաֆէթի վէրիլմէքտէ օլտուղունտան , պու պիյաֆէթէ եվրմի քիչի գաատար ահպաագ տավէթի իտիլմիշ վէ պուննլար միյանընտա մարքի տը Գըլամօրան տախի չաղըրըմըշ իտի ։

Թաամ իտիլտուպ ասֆրանըն սննուննտա մէյվէլէր եէնմէքտէ իքէն միւսիւ Ֆօվվէլ , պիրտէն պիրէ ապլընա պիր չէյ կէլմիշ կիպի մարքի տը Գըլամօրանա իսթասյէն .

— Ա՛ֆվլ իտէրսինիզ Մարքի ճէննապլէրի , միւսաատէնիզ իլէ սիզտէն պիր չէյ սիւալ իտէճէյիմ , զաթը ալինիզտէն պաշգա մարքի տը Գըլամօրան նամընը հայիզ պիր ապրասյանըզ վա՛ր մը ասը , տէյտւ ասրտու ։

— Խա՛յըր միւսիւ , հիչ սէօյլէ պիր ապրասյամ պուլունտուղունը պիլմէյօրսում ,

— Մէքիզ կիւն գաատար օլույօր քի պէն պաշգա պիր մարքի տը Գըլամօրան պուլունտուղունը պիլ մինասիպէ խասպէր ալամմ տա . . . .

Հէր տիւրլի զուհուրաթէ գարշը իսթիյաթ կէօսթէրիպ նաղաարը տըգգաթտան կիզլէմէք իսթէմիյի խուսուսյարը , հիչ պիր քիմսէյէ սէզտիրմէմէք ֆէննինտէ զայէթ մահիր պուլունան մարքի տը Գըլամօրան , պանքէրին պու սէօղիւնտէն ֆէննա հալտէ պօղուլըպ չէհրէմի տաբտարը քէսիլտի . լաքին տէրհալ օլանճա գուարէթի իլէ ճէպրը նէֆս իտէրէք պու չաշգընլըղընը իզլէյէ մուվաֆֆագ օլուպ .

— Աճա՛յիպ , պաշգա պիր մարքի տը Գըլամօրան պուլունտուղունը խասպէր ալընը՞զ հա , տօղրուսը թօհաֆ չէյ . Գըլամօրան իսմի նէ իսէ տամ՝ մարքի իւնվանը պիւսպիւթիւն տախթէ օլմալը , տէյտւ ճէվապ վէրտի ։

Միւսիւ Ֆօվվէլ , տայիմա զատէկեանըլըղը վէ տասյէթի եվրինտէն ֆախրու զուրուրտան կէրի տուրմայան Լ՛ույինին , թէքէպպիւրինէ ազընըզ տօգունմագ իչին չու սէօղիւնի վէսիլէ տատ իտէրէք ։

— Մարքի իւնվանը տախթէ օլտուն օլմասըն , պու տէ-

տիյիմ Գըլամօրան , թաշըրըզը իւնվանէ չէրէֆ վէրէն Գըլամօրանըլարտան ասը , տէտի ։

— Տէմէք քի չօգ զէնկին ։

— Լ՛օյլէ զանն իտէրիմ , չինքի օրթագլարըմտան պիրի պու նամէ տէօրտ եվուզ պին ֆըրանգ թէտիյէ իթմէմի պիւտիրիյօր ։

Հըտասյաթը տէրունինի կիզլէմէք խուսուսընտա բէք զիյատէ մահիր պուլունան Լ՛ույի , պու սէօղլէրի իչիտինճէ տաէթտա քէնտինէ պույուրտամտագ տէրէճէսինտէ ալըգլաշտը . պանքէրին սուրէթը իֆհատէսինտէն քէնտի հագգընտա պիր նէվ իսթիհզա հըսս կյլէյօր իտի ։

Գըլամօրանըն հարաքէտաթընա տըգգաթ իթմէյէնլէր , չէհրէսինտէ հասըլ օլան ասարը թէպէտտիւլ ֆարգ իտէմէզլէր իսէ տէ , մերգումըն հէր հալինի նաղաարը թէտագգատան կէչիրմէքտէ պուլունան մտտամ Ֆօվվէլ իլէ մտտմագել Մտալէն , հէրհնգ ասրըզ օլան խէֆիվ ու տէհչէթի վէ պիր տէ Բաուլա տօղրու ֆըրըտաթմըշ օլտուղու մանտալը պիր պագըշը բէք ալա կէօրմիւշ իտիլէր ։

Լ՛ույի տը Գըլամօրան , հըսս իթտիյի խէլէճանընը կիզլէմէյէ ֆէվգէլատէ իթինա իտէրէք միւսիւ Ֆօվվէլէ ։

— Պու եէնի զուհուր իտէն մարքի տը Գըլամօրան , պէօյիւք պիր իճճաար օլմալը զանն իտէրիմ , տէտի ։

— Տօղրուսը նէ օլտուղունը պիլմէյօրսում . հալընըզ պիլտիյիմ չու տըր քի , պու տէօրթ եվուզ պին ֆըրանգ , Գըրատիլիսատէն Հավանայա կէլմիշ պուլունան պիր կէմինին հումպարէսինին ֆիրտաթի իլէ հասըլ օլաճագ իմիշ ։

— Օ հալտէ պու զաթըն Գըրատիլիսատան կէլտիյի անլայընը ։

— Նէրէտէն կէլտիյինի պիլմէյօրսում . ֆագաթ էկէր իսթէր իտէնիզ պու զաթըն ասըլ իսմի նէ օլտուղունը չիմտի խասպէր վէրիրիմ ։

— Թէշէքքիւր իտէրիմ ։

Գանքէր այսպէս գալիքով սալօնատան չբգոը, մարգասըն Հավի սախթէյանտէն մտմուլ պիր չանթա կէթիրիպ ի-չինտէն պիր ատֆթէր չբգարտը. պու ատֆթէրտե մուգայյէտ պուլունան իսիմլերի, խաֆիֆ պիր սուրէթտ օգուտարտագ Հարբագլարընը չէվիրմէյէ պաշլատը վէ պիր ազ սօնրա.

— Հա՛Հ, իչթէ նիհայէթ պուլտում. պու Գըլամօրանըն ան ասըլ իսմի կասթօն իմիշ, տէտի.

Լույի տը Գըլամօրանըն պու ատֆա բէք գիչնա պիր սուրէթտէ պօղուլմասը լազըմ կէլիր իքէն, խասպա հէրիֆ էօյլէ պիր մէթանէթ. օ տէրէճէ պիր գայտասըզլըգ կէօսթէրտի քի, պու պադտէ քիմսէտե պիր չիւպհէ ույանմասընա իմքհան պըրագմատը, վէ տէր Հալ զիհնէն պունա վէրէճէյլի ճէվապը պուլտու.

— կասթօ՛ն մը տէտինիդ... էվվէ՛թ, էվվէթ, պիլտիմ, չիմտի ադըլմա կէլտի... պու զաթ Հալամըն օղլուտը, պու գաբընըն գօճասը Հավանատա իտի. չիմտի պու Հալադատէմ Ֆրանսայա կէլէրէք բէտէրինին նամընատան գիյատէ մտուֆ պուլունան վալիտէսինին Գըլամօրան իսմինի թաշըմտադա իսահիշ կէօսթէրմիշ օլմալը. բէտէրինին իսմի տէ Մուտրօ՛ մը իտի, Պուտրօ՛ մը իտի, էյիճէ խաթըրմտա գալմամըշ. Հասըլը իչթէ էօյլէ պիր շէյ իտի, տէտի.

— Պու Պուտրօ, եահօտ Գըլամօրան իլէ եագընտա իքինիպի պիր սուֆրատա ճէմ իտէճէյիմի սիպէ թէպշիր իտէրիմ, պու զաթ, քէնտի նամընա թէտիյէ իտիլէճէք տէօրթ եիւզ պին Ֆըրանգը, չիմտիլիք եալընըզ եիւզ պին Ֆըրանգընը իսթէյուպ, տիկկէր իչ եիւզ պին Ֆըրանգը նէզտիմտէ Տըֆիզ իթմէմի բէճա իտիյօր, իչթէ պունատան պու զաթըն եագընտա Բարիզէ կէլէճէյինի իսթիտալ իթտիմ.

— Քէնտիսինի կէօրմէքլէ էլպէթտե պէնտէ մահզուզ օլուրում.

Պու միւքէտտէմէտէն սոնրա պաշգա շէյլէրտէն պահա

օլունտու, Գըլամօրան, պանքէր իլէ օլան միւպահասաբընը պիւսպիւթիւն ունութմուշ կիպի կէօրիւնտիւ. լաքին խէլէճանընը կիպլէմէյէ չալըշարագ բէք պէօյուք պիր սըզընթը իլէ գօնուշտուղու էանատէ, մատամ Ֆօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին հալլէրինի թէտգըգտան քէնտինի ալամայօր իտի.

Պու պիչարէ գատընլարըն ըզթըրապլարը իսե բէք աչիքտար կէօրիւլմէյօր իտի. պունլար, հէր սանմյէ պիր պիրլէրինին եիւզլէրինէ զայէթ մանիտաը պիր սուրէթտէ պագըշմագտա իտիլէր. Մատլէն, եէնկէսինտէն տահա զիյատէ միւթէէսիր պիր հալտէ կէօրիւնմէյօր իտի.

Գանքէր, կասթօն տը Գըլամօրան իսմինի թէլաֆֆուզ էյլէմէյի գէտան, Մատլէն, Բաուլ՚ն պիրտէն պիրէ իւրքիւպ սանատալտաըընը կէրի չէքէրէք, բէնչէրէյէ տօղրու մէյուսանէ պիր նազար Ֆըրլանթատըգտան սօնրա, էթրաֆը ապլօգա իսթէյուպ տե գաչտագ պիր տէլիք գալմամըշ օլտուղունը կէօրէն ճանի կիպի պիր հալե կէլտէյինի կէօրմիւշ իտի.

Ֆիլհագըգա Բաուլ, էթվաբընտա ամուճասը Լույի գատար մէթանէթ կէօսթէրէմէյիպ, տայիմա չօգ լագըրտը իտէն վէ չէն պուլունան պու տէլիգանլը, շու սաաթտա բէք մահզուն վէ սէօնիւք պուլունույօր վէ Լույի տը Գըլամօրանըն հէր հարաքէաթընա տըգգաթ իտիյօր իտի.

Թատամ պիթտի, միսաֆիրլեր սօֆրատան գալգտըլար, հէրբէս սալօնա չէքիլմէքտե օլտուղու էանատէ ամուճա իլէ եէկէն եէմէք սալօնընտա եալընըզ գալտըլար. պուրատա քէնտիլէրինտէն պաշգա քիմսե գալմայընճա արթըգ մէյուսիյէթլէրինի կիպլէմէյէ լուզում կէօրմէյուպ, պիրի պիրլէրի իլէ տէրտլէշմէյէ պաշլայարագ, Բաուլ՝

— Ա՛ճապա օ՛ մը... տէտի.

— Օ տըր զանն իտէրիմ.

— Օ հալտե հէր շէյ մահվ օլտու տէմէք տիր, հէման ֆիքար իթմէկիպ.

— Ա՛ճէպա պանդէր պիրզե պու Գըլամօրանըն նէրէ՛տե

պուլուճաուղուները նէ՞ ֆիքիրէ մէպին խապէր վէրմէտի . . .

Ոս ապալըգ Լուլի , պաշլաուըղը սէօղիւ քէսերէք քէ-մալի մէմուներէթ իլէ .

— Հա՛հ իշլէ , պանքէրին տէֆթէրի պուֆէնին իւղէրինաէ տուրույօր , այըպ պագալըմ , տէյէրէք , հէման տէֆթէրի էլինէ ալըպ , Բաուլա էթրաֆը կէօղլէմէօնի թէնպիհ իթթիբաէն ասնրա հաբըրագլաըրընը չէվիրմէյէ պաշլաուը , վէ պիր եէրինաէ տուրուպ .

— Ոուլուտում , Կասթօն ապ Գըլամօրան , Ալթիփրէնէաէ Օրլէանտա ապըր , տէտի .

— Ոուլուճաուղը մահալի խապէր ալմադուան նէ՞ ֆայիտէ հասըլ օլուր .

— Ոունը էօյրէնաիքաէն ասնրա հազայը գուրթարմագ-ըղըմըղըն իհթիմալի վար ապըր . Հայտէ սալօնա կիտէլիմ , պուրատա տուրուղումըզըն ֆարգընա վարմասընպալ . Հէմ սէն էօյլէ իյուամէ մահֆիւմ օլմուշ գամիկլէր կիպի մահ-զուն տուրմա , կիւլ , սէօյլէ , ասնրա օ թամըրըն իլէ իչի ան-լամըզ օլաբուուն .

— Գաուրնալարըն իքիսինաէ տէ չիւքհէ բէյուա օլուու զանն իտէրիմ .

— Մէրագ իթմէ , պէն պու կիճէ իյնագ իտէն բըլան-լարը թէրթիպ իտէրիմ .

Իչի խապիսլէր , հէմէք սալօնընտան չըգըպ տիկէր մի-սաֆիրլէրին հանընա կէլտիլէր . լաքին պուռնալարըն թաամ սալօնընտա գալագլարը միսաէթճէ Մաուլէն այաղընըն ուճը իլէ հավաչճա հիւրիյիպ , գաբուռնըն արալըղընտան իքիսինինաէ հարաքհաթընա արգագամ իթմիշ իտի . Նէ սէօյ-լէտիքլէրինի էյիճէ անլայամամըշ իսէ տէ , Լուլի Գըլամօրա-նընն , պիւֆէնին իւղէրինաէն տէֆթէրի ալըպ գարըշաըրտը-ղընը կէօրմիւշ իտի .

Մաուլէնին պունը կէօրմէսինէ տէ հաճէթ հօգ իտի . գօճալըգա գապուլ էյլէտիյի զաթը նա՞սըլ բէգիլ վէ ախա-

գը պօղուգ պիր քիմսէ օլտուղունը , զաթէն գըզճըաղ պի-լիյօր իտի .

Իչի ասաթ ասնրա Լուլի ապ Գըլամօրան , Բաուլը վէգի-նէտէքի քէօչկիւնէ էյտալ իթմէգտաէ իբէն , բըլանընը թէր-թիպ իթմիշ օլմաղըլա , Բաուլա .

— Օ օլտուղունա արթըգ հիչ չիւպհէմ գալմատը , լա-քին կիւղել նէկճնճիլիմ , պիգ բէք էրբէն թէլաշա պաշ-լատըգ , տէտի .

— Նէ՞ սէօյլէյօրսուն . . . պանքէր անըն վիրուտինէ լինթիզար իտիյօր , իսթէ՞միսին քի հէրիճ հարըն օպիր կիւն գալագըն կէլսին .

— Գագալըմ Կասթօն , վ.ալանթինին , պանքէր Ճօվվէ-լինն գարըսը օլտուղունը պիլիյօ՞ր մը , նա իշլէ մատտ հէր պաունտա ապը , էկէր պիլիյօր իսէ , պիգիմ իչին պուրատան ֆիքար իթմէգտաէն պաշգա պիր իչ գալմամըշ տիմէք տիր , պիլմէյօր իսէ օ զէման իչիմիգի հիչ պօղուլմամըշ ատտ ի-տէպիլիրիզ .

— Ոունը պիլիպ պիլմէտիյինի նա՞սըլ խապէր ալապիլի-րիզ .

— Տօստօղրու կիտէր քէնտիսինտէն անլարըզ .

— Նա՞սըլ օլուր , պունը քէնտինտէն սիւալ իթմէք բէք թէհլիքէլի օլմա՞զ մը .

— Պէքլէմէք տահա թէհլիքէլի օլտուղու կիպի , պէօյ-լէ ուճագ պիր շիւպհէ իւղէրինէ ֆիքար իթմէգտաէ տաէթա համագամըզդ տըր .

— Կիտուպ քէնտինի քի՞մ կէօրէճէք .

— Պէն քէնտիմ .

— Օ՛ , իշլէ պու բէք զարիպ , նա պէն նէ՞ հաբաճաղմ .

— Սէն պուրատա պէքլէյէճէքսին , ուճագ պիր թէհլիքէ հըսս իյլէտիյիմ անտէ պէն տահա թէլէկրաֆ չէքէրիմ , սէնտէ տուրմազ գաչարսըն .

Իքի խապիսլէր, պէօյլէ գօնուշա գօնուշա Բաուլ իչին իչճար իտիլմիշ օլան քէօշքիւն էօնիւնտէքի բարմադլըղա գատար կէլտիլէր, պուրատա Գըլամօրան, Բաուլա չու թալիմաթը վէրտի.

— Իչիմէ պէնիմ գարարըմ պունատան խպարէթ տիր, աէն պուրատա գալաճագսըն, լաքին էյի ոըգդամ իթմէզլի, պէնիմ զայպուպէթիմ տէվամ իմտիհճէ սէնտէ ախլագ ու էյիվարճա էն միւքէմմէլ ինսանլար կիպի եաշամալըսըն, մատամ ֆօվվէլին եանընտա ոայիմա պէնիմ իչին քէօթիւ սէօյլէ, պանա իֆթիրա էթ, հէր պիր գուսուրը գապահամը պանա եիւքլէթ, ֆագամ չօճուգլըգ լազըմ տէյիլ, սարֆ իչին բարա թալէպ իթմէ, գանատթա վագըթ կէչիր, անլայօրմուսըն, ատիյօ... պէն եարըն ագշամ Օրլէանտա կասթօն ոը Գըլամօրան իլէ պիրլիքտէ պուլունաճաղըմ.

Պունատան էվվէլքի պաոլարտա պէյան իլլէտիյիմիդ վէճճ իլէ կասթօն ոը Գըլամօրան. Վալանթինատէն այրըլըգտան սօնրա, բէք չօգ մէշագգաթլար չէքիպ թէհլիքէլէլուտէն գուրթուլարագ ֆիրարէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իտի.

Լաքին շուրասընը պէյան իտէլիմ քի, էկէր պու խուսուստա պապա Մանօլըն հիմմէթի վէ մուավէնէթի օլմասա իտի, կասթօն, ֆիրարի արքաթը իլէ քէնտինի պիր կէմիյէ գագուլ իթտիրէմէյէճէք իտի.

Կասթօն, վալիտէօնինն միւճէվհէրաթընը վալանթինէ պըրագըպ, քէնտի տօգուգ եիւգ եիրմի ֆըրանգ գատար պիր բարա իլէ եօլա չըգմըշ իտի. Իքի ինսան թէլէֆ խուսուպտա կիպլիճէ ֆիրար իթմէք գայրընտա պուլունան պիր առէմէ, պու գատար ճիւզլի պիր մէպլաղ փիֆայէթ իթմէյէճէյի

առըքնար իսէ տէ, ֆագամ պապա Մանօլ էֆէնի պատիրէթվէ թէճրիպէյէ սահիպի պիր առէմ օլատուղունատան, պունա պիր չարէ պուլմուշ իտի.

Պապա Մանօլ, կասթօնը Գամարագտա պիր չիֆթլիկէ կիղլէյուպ քէնտի Մարսիլեայա կիթմիշ, օրատա կէմիճիլէրէ մախսուս պուլունան մէչհանէլէրի պիրթիւն տօպլաշըպ, նիհայէթի քէնտի ասատըդը կիպի պիր կէմիճի պուլմուշ իտի, պու կէմիճի Թօմժօն իսմինտէ պիր սէֆինէչինն գարատանը վարթ նամընտա Սմէրիգալը պիր առէմ իտի. ահվալը մագիյէսինի թահգըգտան սարֆը նազար իլէտիլի հալտէ, կէմիսինտէ հէր տիւրլիւ խըտմէթի իչիգայէ միւսթահտ պիր տէղիգանլը պուլունատուղունը իսթէյուպ, պունը թայիֆէլէրի միյանընտա իտտիհատ իտէրակ, կէօսթէրէճէյի իչկիւզարլըգտան հէր սուրէթտէ մէճմուն օլաճաղընը պիլտիրտի.

Գարատան վարթ, զաթէն հիւքիւմէթ նազարընտան կիզլի պիր թագըմ զայրի մէշրու թիճարէթի իճրատը իլէ մէշղուլ պուլունատուղունատան, քէնտի իչինէ եարատըգտան սօնրա ահվալը մագիյէսի նէ գատար ուչկունատուգ օլուրսա օլսուն անընն ասլա վազիֆէսինտէ տէյիլ իտի. պինատէն ալէյհ, կասթօնը մայէթինէ գապուլ իթմէյէ հազըր պուլունատուղունը պապա Մանօլա սէօյլէտի.

Իչիմէ կասթօն ոը Գըլամօրան, պու սուրէթլէ թօմժօն սէֆինէսի թայիֆէլէրի միյանընտա տախիլ օլտու. կասթօն պունլարընն արատընտա գըրգ սէվիպ սատի գատար վագըթ կէչիրինճէ, քէնտինին պիր թագըմ գանըլը գատիլ հայատուտլար իչինատ պուլունատուղունը անլատը.

Պու հայլազլարընն իչինատ էրպապը ճինայէթի վէ խապատատթընն հէր նէվի մէվճուտ իտի. լաքին պիչարէ նէ՞ տարընն, թատի քէնտինի պու մէնհուս արզատաշլար իլէ պիր գաչ այլար պէրապէր եաշամագա մահքում իլլէմիշ իտի.

Պու կէմի, կասթօնընն եալընըգ ճիամինի կէօթիւրիյօր իտի տէմիշ օլսաղ. ասլա միւպալաղա իթմիշ օլմայրդ. չինքի

ղէվալըներն ագլ ու ֆիքրի պիւթիւն վալանթինոէ գալմըշ իտի. պէտպահա գըղըն հալի նէ՞ օլաճագ տըր, պունտան սոնրա քէնտինի քի՞մ սէվէճէք, քի՞մ միւտաֆաա իտէճէք, պիշարէ նէ՞ իլէ միւթէահհիլ օլաճագ տըր։

Պէրէքեաթ վէրմին քի պիշարէ կասթօնըն, պունլարը միւշիւնիպ մուհաքէմէ իտէճէք գատար պիր պօշ զէմանը հօգ իտի, պուլունտուղու մէվգընըն տէրէճէյի տէհղիթինի հէնուզ թէմամը իլէ հըրա իտէմէյօր իտի։

Կէմիճիլիք կիպի իճրաատ զայէթ միւշկիւլ պիր սէնաթէ վիճուտի ալըշգան օլմատըղընտան, պիր միւտէթ չալըշտըղտան սոնրա հօրուլարագ թապ ու տէրմինտէն տիւշէր գալըր իտի. ճիհէթէն օլան հօրկունդուզունտան՝ ըսթըրաապաթը րուհանիյէ հըրա լյլէմէյէ մէյտան գալմազ իտի։

Կասթօն, խէլասը իչին իչլէրինտէ հաշամազա պաշլամըշ պուլունտուղու գանըր գաթիլ հէրիֆլէրին իճրաատ տէյիլ, թաատվուրը պիլէ էհլի նամուս օլանլարը տիւշարը տէհղիթ իտէճէք սուրէթտէքի մայիշէթը խաապատամքեատանէլէրինէ իչթիրաք իթմէյէ մէճպուր իտի։

Կէմի իլէ պիր գաչ մահալէ տէֆթէր իթտիլէր, էսիր թիճարէթի վէ սայըր սուրէթլէ վուգուա կէլէն վէ ինսանիյէթէ հագըմտյան թիճարէթլէրտէն հասըլ օլան բարտաղտան, կասթօնըն հիսսէսինէ պիր խայլի բարա տիւշտի. Կասթօն՝ միւմքինն օլտուղու գատար իտարէ իլէ հաշայարագ, իչ տէնէ զարֆընտա օն իքի պին ֆընրանգ գատար պիր տէրվէթ ճէմ իտէպիլտի. Կասթօնըն ֆիքրի, տայիմա պիր ֆընրտաթ տիւշտիւյի անտէ պու մէնհուս կէմի վէ արգատաշլարընը թէրք իլլէմէք իտի. իչ տէնէտէն սոնրա անճագ պէօյլէ պիր ֆընրտաթ տիւշէպիլմիշ օլտուղունտան, Կասթօն Թօմթօն կէմիճիների թէրք իլլէտի։

Պու գատար ուզուն պիր միւտաէթ մուրուբինտէն սոնրա Կասթօն սէրպէտթ գալընճա, տէվկիլի վալանթինն իլէ թէահհիւգաթընտան պիր խապէր ալմազ իւզրէ բէտէրինէ պիր

մէքթուպ կէօնտէրտի. ֆագաթ պու մէքթուպա ճէվապէն պիր տօսթընտան կէլէն մէքթուպտա, բէտէրինին վէֆաթ վէ պիրատէրինին տախի մէմլէքէթի թէրք իլլէմիշ պուլունտուղը իլէ, քէնտի հագդընտա տախի մահքէմէյի ճինայէթ թատաֆընտան, պիր չօգ սէնէլէր քիւրէյէ գօնուլմատընտա սայիր պիր հիւքմի զըյատի վէրիլմիշ օլտուղու, վէ Վալանթինն վէրպըրինին գօճայա վարմըշ պուլունտուղու միւտհիշ խապէրլէրի կէլտի։

Պու միւտհիշ խապէրլէր Կասթօնա բէք զիյատէ թէէսսիր էթտի, կիւնլէր վէ հաֆթալար իլէ աղլայըպ օըզլատը, զէվալըներն արթըզ տիւնէատտա քիմսէսի գալմադըշ իտի. մահքէմէյի ճինայէթին զըյատէն վէրտիյի քիւրէք ճէզատը հիւքմի իլէ նամուսը տախի մահվ օլմուշ իտի. պունլատտան ֆագլա օլտուգ պիր տէ Վալանթինին տիւկէր պիր տաէմ իլէ էվլէնմիշ պուլունմատը, արթըզ քէնտիսի իչին հայաթէ պիր բապըթա պիր մուհապէթ պըրագմադըշ իտի։

Վալանթին, մուհապէթինէն, էօլտիյի տագդագտյա գատար տէվամ իտէճէյինէ տայիր պու գատար կէմինէր էթմիշ վէ քէնտի վիրուտինի պէքլէյէճէյինի գավիյէն վատ իլլէմիշ պուլունտուղու հալտէ, Կասթօնը նէ՞ չաբդգ ունուտուպ տա պիր պաշգատը իլէ թէզէվվիւճ իլլէմիշ։

Պէրէքեաթ վէրմին քի Կասթօն, էօյլէ գօլայ գօլայ մէյուսիյէթէ մաղլուպ օլան ինսանլար սըրտասընտան չըգմըշ իտի. Թօմթօն կէմիսինտէ պուլունտուղու միւտտէթճէ գալպի տախի վիճուտի կիպի գաթըլաշմըշ, պիւսպիւթիւն պաշգա պիր տաէմ օլմուշ իտի. պու մէյուսիյէթինի միւթէագդիպ քէնտի քէնտինէ։

— Օլանճա զայրէթի վէ սէվտամը անճագ բարա գաղանմագ, զէնգինն օլմագ խուսուսընա սարֆ իթմէյինիմ. էվվէ՛թ, պու տիւնէատէ ինսանը ալտաթմայան հալընըզ պիր շէյ վար իսէ օ տա բարա տըր, տէմիշ իտի։

Կասթօն, պու գարարը գաթի իլէ բարա գաղանմագ

ակվառասընա տիւշտի. Պըրաղիւիյա իմիէրաթօրուդու տախտիլինտէ, հէր նէ տուրէթլէ բարա գաղանմադ իհթիմալի վար իսէ, ճիւմլէսինէ պիրէր քէրրէ պաշ վուրառու, հայվան տէրիսի թիճարէթինէ գալդըշը, մատէնճիւիյէ պաշլատը։

Կասթօն, պիր չօգ սէնէլէր չիտատէթլի պիր հըրսը սէրվէթ իլէ տուրմատը. տինլէնմէտի, չալըշտըգճա չալըշտը, նիհայէթ սէնէլէր կէչտիքտէն սօնրա պիր միւօն սահիպի օլտու։

Կասթօն, ճէմի սէրվէթ իյլէյինճէ Պըրանասյա ամատէթ իհմէտ ֆիքրինէ տիւշտի. Պըրաղիւիյայը թէրք իչին իչճապ իտէն հաղըրլըդը կէօրիւպ, 1886 սէնէսի Յունվար այընատա Պօրտօ Թօրրաղընա այագ պատը։

Պըրանասա մէմալիքինտէն կէնճ վէ եվրէյի պիր չօգ իւմիւտլէր իլէ տօլու օլարագ չըգտըղը հալտէ, չիմտի տաչը տագալը ադարմըշ վէ ֆէլէյին պին տիւրլի շէթմ ու տիթէմինէ օղրամըշ պիր ատէմ օլարագ վէթանընա ամատէթ իյլէմիշ իտի։

Կասթօնըն, Ամէրիգայա ալըշմըշ պուլունան վիճուտի, ըգլըմըն պէօյլէ պիրտէն պիրէ թէպէտուլինտէն միսիէսիր օլարագ, չիտատէթլի պիր բէմանթիզմա իլէթինէ կիրիֆթար օլտու. հէքիմլէր քէնտինէ գարըճալարը թամսլէյէ իթտիլէր, քէնտիսինի թէտավի իհմէտ իչին Բիրէնէյէ կիթտի. վագտա Կասթօն իատէյի սբհհէթ իյլէտի իսէ տէ, Բիրէնէ տաղլարընըն լէհաֆէթի վէ մէվգընըն խօշ մէնզարէլէրի քէնտինի հայրան իյլէմիշ օլտուղունատան, Օլուրսի գուրալինտէ վէ կալ նէհրի տահիլինտէ սաթըլմագտա պուլունան միւնթազամ պիր տէմիր ֆապրիգասընը սաթըն ալտը։

Կասթօն, չալըշմադա ալըշմըշ պուլունտուղու ճիհէթլէ պօշ տուրմագ քէնտինէ բէք զօր կէլիյօր իտի. պու ֆապրիգայը սաթըն ալմատը հէմ քէնտինէ պիր էյլէնճէ պուլմագ, վէ հէմ տէ սբհհէթի վիճուտի իչին բէք ֆայիտէլի օլան պիր մահալտէ գալմագ կիպի իլքի սուրէթլէ տախի քէնտի հաղգընտա խայըրլը իտի։

Կասթօնըն, Բիրէնէ տաղլարընա պիր գաչ հաֆթա իգամէթինտէն սօնրա պիր ագշամ, ուշաղը քէնտինէ պիր գարթի վիզիթ թագտիմ իտէրէք, պիր ևապանճընըն հէր հալտէ քէնտիսի իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինի պիլտիրմիշ իտի։

Կասթօն, պու գարթը ալըպ օգուրունճա իւզէրինտէ «Լուլի տը Գըլամօրան» իտմի ևազըլը պուլունտուղունը կէօրմիւշ իտի. Կասթօն, պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրի քէնտինտէ, շու գարթի իւզէրինտէ մուհարրեր պուլունան իտմի օգուտտուղու էտնատէ, հասըլ օլան թէէսիւր վէ խէլէճան գատար չիտատէթլի պիր հալ հըսս իյլէմէմիշ իտի. վիճուտինտէ պուլունան գանը պէյնինէ հիճիւմ իթտի, պալթա իլէ վուրուլան աղաճ կիպի թիթրէյուպ սալանմադա պաշլատը։

Կասթօն, չիմտիյէ գատար քէնտինտէ վիճուտինէ իսթիմալ վէրմէտիյի ֆամիլյա մուհապէթի, օլանճա գուվվէթ վէ չիտատէթի քէնտինի կէօսթէրմիշ իտի, զինէնինի պիր չօգ գարըշըգ ֆիքրիլէր իսթիյայէ վէ տուտագլարընատա պիր չօգ սէօզլէր տօլաշմագա պաշլամըշ իտի. սաֆիտէրուն վէ համիյէթլի Կասթօն.

— Ամա՛ն, գարտաշըմ մը կէլմիշ, տէյու պիր ֆէրէճատը մէճնունանէ իլէ քէնտինի մէրտիվէնտէն աշաղըյա ատթարճասընա պիր չիտատէթ իլէ գօյտու, հավլինին օրթասընատա պիր ատէմ տուրմագտա օլտուղունը կէօրտիւ, հէման կիտուպ պօյնունա սարըլարագ, գարտաշընը գօլլարը արաբընտա սալօնա գատար կէթիրտի, միւմքինն օլտուղու գատար պիրպիրլէրինէ եագըն օլարագ օթուրտուլար. Կասթօն, Լուլինին էլլէրինի քէնտի էլլէրի իչինէ ալարագ.

— Գարտա՛շըմ, սէվկիլի Լուլիճիյիմ, սէ՞ն միսին. ա՛հ, ինանմայաճաղըմ կէլիյօր, սէօյլէ պագայըմ գարշըմտա տուրան սէ՞ն միսին, տէյու հայգըրըր։

Պիր թանէճիք էվլատը՝ մուհարէպէտէն ավատէթ իտէն պիր վալիտե պիլէ, Կասթօնըն պու էտնատէ ըղհար իյլէտիյի մէրթէպէտե մէսէրրէթ վէ թէէսիւր կէօսթէրէմէղ իտի,

Կասթօն, թարւիքի զայրն գասկլ պիր չէֆգամթ իլէ գարտաչըներն եւուզիւնէ պագարագ.

— Ա՛հ, պէն սէնի նէրէատ կէօրսէմ թանըյաճագ իմիշիմ, չէհրէն հիչ թէպէտտիւլ իթմէմիշ, պագըչըն, կիւլիւշին էվէլի նաարլ իտի իսէ եւինէ այնէն էօյլէ պիր, լաքին պէն պիւտպիւթիւն ատյիչմիշիմ, ատտ.

Ձիվագը Լույի կիւլէյօր իտի. հէմտէ պու կիւլիւշի իսթիմալ քի Կասթօնը ժանտարմալարըն էլէրինէ տիւշիւրմէք իչին, ամանթէ օլարագ սթոտան տիւշտիւյի օ մէնհուս կիւնատէքի կիւլիւշիւնատէն գարգաբըզ պիր կիւլիւշ իտի.

Խայըն Լույ, կէլիպատ պիրատէրինին գարտաչներն թօգմաղընը էլինէ ալտըդը վագըթ, գիհնինի պին տիւրլիւ միւտհիչ վէ մէլանէթքէարանէ ֆիքիրլէր իսթիյա լյէմիչ օլտուղունատն, իսթիրազնատն գօրգուսնատն գանկըդ գանկըդ իչի տիշլէրի պիր պիրինէ վուրմագտա իտի, հէլէ գարթ վիպիթինի Կասթօնըն ուշաղնա ուզատըպտա.

— Գունը էֆէնտիմիզէ կէօթիւրիւնիւզ, տէտիյի էնատտէ, չիտտէթը խէլէճանըն պայրըմա տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի,

Ֆէնտինէ ասըրլար գատար ուզուն կէլմիշ պուլունան ուշաղըն ավատէթինի պէքլէտիյի էնատտէ, քէնտի քէնտինէ.

— Աճէպա պու. ատէմ հագըդաթէն պիրատէրիմ Կասթօ՞ն մը ատը, էկէր օ իսէ... հագըդաթը հալէ քէամիլէն վագըթ օլմուշ իսէ... տէմիշ իտի,

Ալչագ վէ խայըն Լույինին գօրգուսը, իհթիրազը օ գատար գիյատէ իտի քի, Կասթօնըն քէնտինէ ոօզրու մէրտիվէնէն աչաղըյա էբլտըրըմ կիպի պիր սիւրաթլէ էնտիյինի կէօրիւնճէ, ամճպա ֆէնա պիր նիյէթ իլէ իւղէրիմէ՞ մի կէլիյօր տէյու հէման օրատան ֆիրար իտէճէք իտի. լաքին ասնրատան Կասթօնըն քէնտինէ քէմալի շէֆգամթլա պիր մուամէլէյի նիւվազիչքէարանէ կէօսմէտրոյինին կէօրիւնճէ, պիրատէրինին հիչ պիր շէյատէն խապէրի օլմատըդընը անլամըշ իտի,

Լույիտէ պէօյլէ պիր էմնիյէթի վէ իթիմատ բէյտա օլունճա, արթըդ գօրգուսը իհթիրազը գայիլ օլարագ սէրպէսթ սէրպէսթ կիւլմէյէ, լագըրտը իթմէյէ պաշլամըշ իտի,

Համիյէթլի վէ ալիճէնատ Կասթօն իսէ, եւինէ այնի շէֆգամթ, այնի մուհապէթը պիրատէրանէ իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ճէնատը Հագգա չօգ շիւքիւրլէր օլսուն, արթըդ տիւնեատտա եւալընըդ տէյիմի, պէն պիր սէվճէք քիմսէ պուլտուդում կիտի, պէնիտէ սէվճէք պիրի պուլունտու,

Շիտտէթը մէսէրրէթ վէ խէլէճանընատան Կասթօնըն պիհնի գարմագարըշըդ օլմուշ պուլունատուդունատն, պիրտէն պիրէ պիր ազ տուրուպ, եւինէ քէլամէ աղագ իլէ.

— Ամա՞ն գարընտաշըմ, էվլէնտի՞ն մի, տէյու սօրտու,

— Խա՛յըր պիրատէր, պէքեարըմ,

— Իչթէ պունա թէէսսիֆ իթմտիմ, բէք մէյուս օլտում, պէն խաթէր իտիմ քի սէնի պիր չօգ սէվիմլի վէ իչիտ չօճուգլար պագագաը կէօրէյիմ, չօճուգլարընը սէվէյիմ օճաշայարըմ, քէնտիմին մահրում օլտուդում պիր սատտէթի սէնին եւուզիւնատէն կէօրէյիմ. ա՛հ, սէվկիլի Լույինճիյիմ, տիւնեատէ ֆամիլեա պագագաը օլմագ բէք թամթը շէյ տիր. ինսանըն պէվգինէ վէ քէտէրինէ իշթիրաք իտէն պիր սէվկիլի գարընը օլմատըդտան սօնրա՝ օ հայաթտա նէ լէզզէթ գալըը. ինսան իչին հէր խուսուսատա եւալընըդ գալմագ նէ՞ պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ տիր... աման Լույի, աֆվ էթ, պէնատ նէ սէօյլէտիյիմի պիլմէյօրսուն. շիմտի սանա, պիր գաբընտաշա մալիք տէյի՞լմիյիմ,

— Էվէ՛թ, սէվկիլի Կասթօնըմ, շիմտի պիր գարտաչա պիր տօսթա մալիքսինիզ, արթըդ իբթիմիզտէ պիքէս ատտ իտիլմէյիզ,

— Էօյլէ եա գարտաշըմ, մատէմքի սէն էվլիտէ տէյիբսին, իբթիմիզ պիր արայա կէլիպ եւալընըդ սէնատէն պէնատէն իպարէթի պիր ֆամիլեա թէշքիլ իտէրիզ, ֆագաթ սէօյլէ

պագայըմ գարտաչըմ, պէնի նա՞սըլ պուլտուն, պու կէօրիւշմէք սաատէթինէ սէպէպ նէ՞ օլտու, պուրատա պուլունտուղումը քիմտէն խապէր ալտըն։

Լույի, քէնտինէ պէօյլէ պիր սիւալ սորուլաճաղընը էվվէյճէ թամամին իլլէմիշ օլտուղունտան, չըմէնտըֆէրտէ կէչիրտիյի օն սէքիզ սաաթ զարֆընտա պունըն ճէվապընը հազըրլամըշ իտի. պինաէն ալէյհ, հէման տիւչիւնմէքտիղին շու ճէվապը վէրտի։

— Պու միւլազաթըմընդան տօլայը նալընըդ ճէնապը Հադգա արդը չիւքրան իթմէլիյիդ պիրատէր, պունտան իւչ կիւն մուգատաէմ կէնճ պիր զաթա թէսպաուիճ իթտիմ, պու զաթ Ռիբէնէ գաբըճալարընտան կէլիյօր իմիշ պանա օրատա մարդի տը Գըլամօրան իսմինտէ պիրինտէն պահս օլունուր իբէն իչիթմիշ օլտուղունը սէօյլէտի. պու իսմի տուլընճա նէ օլտուղումը պիլէմէյօրում, ասճպա հա՞նկը սախթէքնար պիդիմ իսմիդի թագընմընդ օլտուղունը մէրագ իտէրէք, պունը հէր հալտէ անլամագ իւզրէ պուրայա գատար կէլտիմ։

— Պու Գըլամօրանընդն պէն օլտուղումը իւմիւտ իթմէյօ՞ր մը իտին։

— Նա՞սըլ իւմիւտ իտէպիլիր իտիմ. ա՛հ, զէվալը գաբտաչըմ, պէն սէնի նիրմի իւչ սէնէտէն պէրի տիր վէֆաթ իթմիշ պիլիյօր իտիմ։

— Վէֆաթ իթմի՞շ մի պիլիյօր իտինիզ. վա՛յ, մատմազէլ վալանթին պէնիմ սէլամէթէ էրմիշ պուլունտուղումը սիզէ խապէր վէրմէտի՞մի, սիզէ պու խապէրի վէրճէյինի պանա վատ իլլէմիշ իտի։

— Խա՛յըր գարտաչըմ, մատմազէլ վէրպըրի պիզէ հիչ պէօյլէ պիր խապէր վէրմէմիշ տիր։

Կասթօնըն կէօզլէրինտէ եըլաըրըմ կիպի զազազ ասարը բէյտա օլմազա պաչլատը, իհթիմալ քի պու էօնատէ կասթօնըն ագըննա վալանթինին օ արաըզդ հագայը քէնտինէն դուրթարմըշ օլմասընը, պիր սաատէթ օլմազ իւզրէ թէլագրը իլլէմիշ պուլունմասը հազգընտա պիր չիւպհէ կէլէրէք, քէմալի հիտատէթ վէ չիտատէթլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի։

— Ա՛հ, պէնիմ գուրթուլմուշ օլտուղումա տայիր սիզէ պիր շէյ սէօյլէմէտի հա՛, տէմէք քի պէնի վէֆաթ իլլէմիշ զանն իլլէտիյինիզտէն տօլայը հասըլ օլան թէէսիւրինիզի թատիլէ զայրէթ իթմէտի. բէտէրիմին չիտատէթը մէյուսյէթինտէն վէֆաթընա նազարը պիզգայտի իլէ պագմագ կիպի պիր մուսամէլէյի վահչիյանէտէ պուլունտու, կէլիպ պէնիմ խէլասըմը սիզէ խապէր վէրմէյէ խազգըն տիրինտէն գօրգմուշ տըր, ֆէնա պիր չէօհրէթ գազանմագ գօրգուսը՝ սիզէ պու խապէրի կէթիրմէսինէ մանի օլմուշ տըր։

Կասթօն, քէնտինի իսթիլա իլլէմիշ պուլունան հիւզն ու քէտէրի տէֆ իլլէմէք իչին, եէրինտէն գալդըպ աշաղը եօգարը կէզինմէյէ պաչլայարագ։

— Ձագաթի պէօյլէ կէչմիշ շէյլէր իչին նի՞չին թէէսիւֆ իլլէմէլի տիր. կէչմիշ զէմանըն իսթըրէլէրի կէրէք աճը օլսուն կէրէք թաթիլը օլսուն, ինսանըն իսթիգպալտէքի էն ուֆագ պիր իւմիւտի գատար պիլէ հայիզի էհէմմիյէթի օլամազ, չիմտի պիզ մազիյի պրըագալըմտա իսթիգպալէ պագալըմ, տէտի։

Լույի, պիրատէրինէ գարշը նէ եօլտա պէյանը էֆքէար իլլէմէք լազըմ կէլէճէյինի հէնուզ պիլէմէտիյինտէն, օլուր օլմազ պիր սէօզ սարֆ իթմէյէ ճէսարէթի իտէմէյուզ սիւքիւթ իթտիյինտէն, կասթօն եինէ քէնտի՝ քէլամէ աղազ իլէ.

— Պէնտէ միւթէմատիյէն կէվէզելիք իտուպ սէօզ սէօյլէյօրումտա, ա՞ճ մը, թօ՞գ մը պուլունտուղունը պիր քէրրէ սորմայօրում. թաամ իլլէմիշ մի իտինիզ, տէյու սորտու։

— Խա՛յըր, հէնուզ թաամ իթմէտիմ։

— Նա էօյլէ տիր տէ նի՞չին սէսինի չըգարմայօրսուն։

պէնտէ տահա պիր շէյ եէմէտիմ, պէնիմ ալա Գապ շարա-
պըմտա վար. տուբ սէնին իլէ գարշըպէ գարշը կիւզել պիր
եէմէք եէյլիմ.

Կասթօն, պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա չընկըրտազը
չէքտի, կէլէն խըտմէթքէտրա իյճաղ իտէն էմիրլէրի վեր-
տի, հարըմ սահաթ սօնրա իքի պիրտաէր զայէթ շաշաալը
պիր սուրէթտէ թանդիմ իտիլմիշ պիր սօֆրա պաշընտա քէ-
մալի իշթիհա իլէ եէմէք եէյօրլար իտի.

Էնանայի թահտմտա Կասթօն, քէնտի ադիմէթինտէն սօն-
րա, ճէրիյան իտէն վագահալարը թէքմիլ էօյրէնմէք իսթէ-
յօր իտի, պինահէն ալէյհ.

— Գըլամօրան նամընտաքի մալիքհանէմիզ նէ՞ օլտու,
տէյու սօրտու.

Լուլի, պու սիւալէ նահօղլ պիր ճէվապ պուլուպ վեր-
մէք լազըմ կէլէճէյինի թայինտէ իսայլը թէրէտտիւտ իմ-
տի, հագըգաթը հալի սէօյլէմէ՞ք մի, հօգտա սէօյլէմէմէ՞ք
մի խայըրլը օլահագ տըր. Նիհայէթ օլանճա ճիւրաթընը թօր-
լայահիլէրէք.

— Գըլամօրանը սահտըմ, տէտի.

— Սահտը՞ն մը, չահթօյրտա՞ մը սահտըն.

— Էվվէ՛թ.

— Օրտտա օֆթուրմադա հիւրէյին թահամմիւլ իլէմէ-
տիյի իչին սահտըն, տէյի՛լ մի. լաբին պէն սէնին եէրինտէ
օլտա իտիմ, էճտատըմընըզը վէ ախիրէն սէվկիլի բէտէրիմի-
զին, իչինտէ պէօյիւչիւտ վէճահէթ իլէմիշ օլտուգլարը մու-
գատտա մահալի ասլա սահմադ իտիմ.

— Թօհաֆ սէօյլէյօրսուն պիրտաէր, սէնին խաթընրե
տէտիյին շէյ էօյլէ խարտպէ տերուննինտէ տէյիլ, ինսանըն
գալպինտէ օլուր, պիր քերրե իչինէն չըգտըգտան սօնրա
սապավէթիմին օ գատտար մէսուտանէ սահթլարընը կէչիրմիշ
օլտուգում պիր մահալէ ավտէթ իթմէյե, վէրպըրի Բար-
գընը կէօրմէյե ճէսարէթ իտէմէտիմ.

Կասթօնըն, էսկի մալիքհանէլէրինի սօրմասը, քէնտի-
նին ասլա օրտարա կիթմէմիշ օլտուգու հագգընտա Լուլիյէ
պէօյիւք պիր էմնիյէթ վէրմիշ օլտուգունտան, խաթիրին ևիւ-
գիւլ կիւլտիւ, պիհնինտէն միւտահիշ շիւպհէլէր զայիլ օլմադա
պաշլատը.

Էրթէսի կիւնի օլտու, Լուլի մինտիթզ պիր վէսիլէ պու-
լարագ թէլէկրաֆխանէյէ գօշտու, Բաուլա աթիտէքի թէ-
լէկրաֆը չէքտի.

«Թէտպիրտէն իհթիյաթտէն պիր ան այրըլմա, թէնա-
պիհաթըմ վէ թահլիմաթըմ վէճհ իլէ հարագէթ իյլէ. պու-
րատտա հէր շէյ հօլունտա կիտէյօր, հիւնի մուվաֆֆագը-
յէթտէն իւմիւտվար օլ».

Մամաֆիհ Լուլի, հէր նէ գատտար հէր շէյին հօլունտա
կիթմտիյինի շէրիքը խաթադտաթընա խաթեր վէրմիշ իսէ տէ,
հէնուզ հէր իսթէտիյինէ նայիլ օլամադըշ իտի. Չինդի Կաս-
թօնա զայէթ մահիրանէ վէ միւթէճէսսիտանէ սիւալլէր սօր-
մագտա գուսուր իթմէյօր իսէ տէ, հէնուզ արզու իյլէտիյի
մալիսմաթըն հիչ պիրինէ տէսթըրէա օլամադըշ իտի.

Վագտա Կասթօն, պիլա թէրէտտիւտ պիւթիւն թէր-
ճիմէյի հալինի պիրտաէրինէ նագլ իթմէքտէն չէքինմէյօր
իտի, ֆագաթ պու իֆտտաթը իչինտէ խաթիս Լուլինին իչինէ
եարայագաղ հիչ պիր քէլիմէ եօգ իտի.

Կասթօնըն, պու սուրէթտէ պէյանը էֆքեար իյլէյիշի
թապիյի պիր հա՛լ մը իտի, հօգտա իհթիյաթը իլթիզամ իթ-
մէսինտէն մի իլէրի կէլմէյօր իտի. Էրթագը ֆէտտա օլանլար՝
հէրքէս տէ քէնտիլէրի կիպի մայիլի ֆէտտա վէ խաթադտաթ
զանն իյլէտիքլէրինտէն, Լուլի, քէնտինտէ պուլունան մէ-
լանէթին պիր այնըտա պիրտաէրինին գալպինտէ պուլուն-
մատընտան գօրգուչօր հէմ տէ պունը անլատագ մէրագընտան
չաթլայօր իտի. Հագըգաթը անլատագ իչին իթթիհատ իյլէտիյի
մէսլէքը միւտէպպիրանէ վէ իհթիյաթքէտրանէտէն պիր ազ
այրըլմագ լազըմ կէլմէյօր իտի.

Պիր կիւն իքի պիրաաէր էօյլէն թաամընա օթուրտուգլարը էանատէ Լուլի, հէր նէ օլուրսա օլսուն տէյուպ սէօզէ պաշլայարագ.

— Մէվկիլի կասթօնըմ, չիմփիյէ գառար բէք չօգ չէյլէրէ տայիր գօնուշտուգ իսէ տէ, ասըլ մուհիմիմ առտ օլունաճագ խուսուսաթէ տայիր արամըզտա պիր քէլիմէճիք պիլէ ճէրիյան իյլէմէսի, տէտի։

— Աման գարտաշըմ նէ՞ օլտուն, թաամընտա միւտտայի ումումի կիպի պիր ճիտտիյէթ բէյտա օլտու։

— Նէ՞ օլաճագ գարտաշըմ, պէն սէնի վէֆաթ իթտի զանն իտէրէք սէնին միյրասընըն հիսսէսինի տէ պէն եէտիմ։

— Կասթօն, պու սէօզէ գարշը չիտտէթլի պիր գահգահա սալը վէրէրէք պիրաաէրինին սէօզիւնի քէտտի վէ,

— Մուհիմիմ առտ իյլէտիյին խուսուս պո՞ւ մը իտի, տէտի,

— Էվվէթ պու իտի, սէնին հիսսէյի միյրասընըն նէ՞րէյէ կիթտիյինէ տայիր պէնտէն պաշգա քի՞մ ճէվապ վէրէճէք. բէտէրիմիզտէն գալան մալլէրին ընսաթը սէնին հագգըն տէյի՞լ մի տիր։

— Պու սէօզի պիր տահա թէքրար իյլէմէմէնի րէճա իտէրիմ. պու գառար գէման արանըլմայան պիր մալէ սահիպինին գանուներէն տախի հագգը թէմէլլիւքի գալմայաճաղընը պիլմէյո՞րմուսըն. Նէ վար իսէ արթըգ ճիւմլէսի սէնին օլմուշ տըր։

— Եօ՛գ պիրաաէր, գա պուլ իտէմէմ։

— Զաթէն բէտէրիմիզ ին արզուսը տախի մալլէրինին եալընըզ պիր վարիսէ ինթիգալ իյլէմէս ինտէ տէյի՞լ մի իտի. միւթէվէֆանըն շու արզուսընը եէրինէ կէթիրմէյէ պօրճլույըզ։

Կասթօն, պիրաաէրինին չէհրէսինտէ մէյուսիյէթ ալայիմի կիպի պիր հալ միւշահատէ իտէրէք սէօզիւնի թէքրար իտուպ.

— Պու գառար իսրարէ սէպէպ նէ՞ տիր. հառտէն պիյատէ պիր սէրվէթէ՞ մի մալիքսին, եօգսա պէնի բէ՞ք մի ֆագըր զանն իտիյօրսուն, տէտի։

Լուլի, պու սէօզէ գարշը խարիճէն հիչ պիր չէյ հըսս իթտիրմէմէյէ չալըշմըշ իսէ տէ, գալպէն չիտտէթլի պիր թիթրէմէ կէչիրմիշ իտի. չիմտի պունա ֆօյայը մէյտանէ չըգարմագաբզըն նէ՞ ճէվապ վէրմէլի. Նիհայէթ.

— Նէ գէնկինիմ վէ նէ տէ ֆագըր առտ օլունաճագ պիր հալտէյիմ, տէյու մուգապէլէ իթտի։

— Մալիք օլտուզում սէրվէթթի, սէնին իլէ մուգասէմէթէն թագսիմ իյլէմէք իչին սէնի զայէթ ֆագըր պիր հալտէ պուլմուշ օլսա իտիմ, հագըգաթէն տահա գիյատէ մէմնուն օլուր իտիմ։

Թաամտան գալգմալարը իլէ իշպու միւքեալէմէ խիթամ պուլտու, անճագ կասթօն, Լուլիյէ.

— Հայտէ գալգ սէնի խանէյի կէզտիրէյիմ, տէտի։

16

Լուլի, խանէյի կէզմէք իւզրէ պիրաաէրինին արզասընտան կիտէյօր իսէ տէ, կասթօնըն քէնտինէ գարշը շումամէլէյի տօսթանէսինին ճիտտիյէթինէ պիր տիւրլի իթիմատ հասըլ իտէմէյօր իտի. քէնտինէ իտիլէն իլթիֆաթլարը իբրամլարը հէր սախաթ վէ խիւտքեարանէ պիրէր հարաքէթ զաննընտան, քէնտինի պիր տիւրլի ալամաաըղը իչին թէէմինի մուվաֆֆագըյէթ եօլու Բաուլա թէլէկրաֆ չէքմիշ պուլունտուղունա առէթա ըզհարը նէտամէթ իտէյօր իտի. չէ հրէսինտէ պու ֆիքիրլէրինի պէլլի իտէճէք հիչ պիր մէյուսիյէթ էսէրի եօգ իտի, եիւզի կիւլէյօր վէ քէմալի պէշաչէթ իլէ սէօզ սէօյլէմէյէ չալըշըյօր իտի։

Էվվէլա խանէյի վէ ասնրա ամէլէլերին տայիրէսինի, ախըրը, ավ քէօրէքլէրինին պուլունատուգլարը մահալի կէզ-տիլէր։

Լաթիֆ պիր չայըրըն նիհայէթինատ պուլունան ֆապրիգանըն տախի իշլէմէքատ օլատուղը կէօրիւլիւյօր իտի. Կաս-թօն պիւթիւն նիյէթլէրինի գարատաշընա աէօյլէյօր իտի. ֆապրիգատա նէլէր իմալ իտէճէյինի, օրատաքի օրմանատան նա՞սըլ իսթիֆատէ էյլէյէճէյինի, օտունէլարատան քէօմիւր եաբաճաղընը վէ պու իշլէրատէն տիւնէեալար գատար բարա գաղանաճաղընը պիրատէրինէ պէր թաֆիսիլ հէքեայէ իտի-յօր իտի։

Լ.ույի, կասթօնըն հէր պու ֆիքիրլէրինէ թագտիր վէ թահսին էօլլու ճէվապլար վէրիյօր իսէ տէ, պու ճէվապլար քեամիլէն քէսիք քէսիք վէ գըսա քէլիմէլէրատէն իպարէթ իտի. պիրատէրինին պու սէրվէթ ու պահաբեարուղը Լ.ույիյի ատէթա մահղուն իտիյօր իտի. գարընատաշընըն հալինի քէնտի հալի իլէ մուգայիսէ իտինճէ, քէնտինին ֆագըրըղը վէ դիլէթի իլէ պիրատէրինին քէնտի սայ ու զայրէթի գաթի-յէսինատ գաղանմըշ օլատուղու հիւրմէթ, իմթիպար վէ մէ-սուտիյէթի պիր տիւրլի չէքմէյօր իտի։

Թապիա Լ.ույինին, ևիրմի սէնէ ադատէմ բէտէրլէրի մարքի տը Գրլամօրանընը պէօյիւք օղլու կասթօնը քէնտինէ վարիսի եէկեանէ թային իլէմիշ օլմասընատան հասըլ օլան աֆէշի հասէտի, ևինէ քէմալի չիատէթ իլէ գալսինի իսթիյայէ պաշլամըշ իտի։

Հէր թարաֆը ինճէատէն ինճէյէ կէդինատքատէն սօնրա, կասթօն պէօյիւք պիր նէշէ վէ չէթարէթ իլէ.

— Նա՞սըլ պաղալըմ էմլաքըմը պէյէնտի՞ն մի, տէտի։

— Նա՞սըլ պէյէնմէմ, հայրան պիլէ օլատուր. տիւնեանընընէն էն կիւզէլ պիր մէմլէքէթինատ վազը էն լաթիֆ պիր միլքէ մալիքսինիզ։

— Էօյլէ իսէ գարատաշըմ, պէնիմ մալիմ օլան չէյ սէ-

նինատ մալին տէմէք տիր. օ գատար պէյէնտին իսէ հիչ պուրատան տյորըմա, պէնիմիչ պէրապէր գալ, էվվէ տէյիւ-սին. Բարիզին մուզէյը հէվասը նէրինէ պուրատաքի սաֆ հէվայը թէնէֆֆիւս էթ. պուրատա պիղիմ իչին պին տիւրլի մէշղուլիյէթ վար արը, հէմտէ հէրսի քնարլը, բարալը մէշ-ղուլիյէթլէր տիր. սէնինէ պէրապէր չալըշըրըզ, բարա գա-զանըրըզ, նասըլ բըլանըմ ճէնա՞մը։

Լ.ույի, պու թէքլիֆի ալճէնապանէյէ գարշը հիչ պիր ճէվապ վէրմէյօր իտի. պու թէքլիֆ քէնտինէ պիր սէնէ էվվէլ վուգու պուրմուշ օլսա իտի, գապուլատ ասլա թէրէտ-տիւտ կէօսթէրմէզ իտի. պունճա մէշադգաթը գէլիլանէտէն սօնրա պէօյլէ պիր մայիշէթը մէսատանէյէ նայիլիյէթ, Լ.ույի իչին հադրգաթինէն պէօյիւք պիր նէյմէթ հիսքմիւնատ իսէ տէ, հայըթի քի պիրատէրի իլէ պէօյլէ պահսթ քնատանէ պիր էօմիւր սիւրմէյէ պու կինգի հալ ու մէվգըյը միսապատ տէյիլ իտի. Լ.ույի իչին Բարիզի թէրք իմմէք միսքինէն օլ-մայաճագ իտի։

Լ.ույի, Բարիզատ էօյլէ պիր իշէ պաշլամըշ իտի քի, պու իչի նարըտան պըրագմագ էն պէօյիւք թէհլիքէլէրի մուճիպ օլապիլիր իտի. իճրասընա թէշէպպիւս էյլէտիյի պու քէյ-ֆիյէթը ճինայէթքնատանէտէ նալընըզ պուլունա նէ ալա, լաքին պիր տէ շէրիքը ճինայէթի վար իտի։

Կասթօն, սօրմուշ պուլունատուղու սիւալէ գարշը պի-րատէրինին սիւքիւթ էյլէտիյինի կէօրիւնճէ.

— Նի՞չին ճէվապ վէրմէյօրսուն, ճօղաա պու թէքլի-ֆիմի գաթուլէ մանի օլաճագ պաղը սէպէպլի՞ր մի վար, տէտի։

— Թա՛յըր, հիչ պիր սէպէպ ճօղ։

— Օ հալատ նի՞չին թէրէտտիւտ իտիյօրսուն։

— Բարիզատէքի մէմուրիյէթիմինէն այրըլըր իսէմ օրատան ալտըղըմ մնաշտան պաշգա կէչինէճէյիմ ճօղ ...։

— Ա.ճա՛յիպ, թէրէտտիւտինին սէպէպլի պո՞ւ մը տըր. նա պիր տագըդա էվվէլ բէտէրիմիզէն գալան միյրաբն

եարըսընը նա՛սըլ պանա ապզ իսկյօր իսին. եօ՛գ գարտաշըմ, պէն պու հալէրի պէյէնմէմ. սէն հէնուզ պէնիմ նա՛սըլ պիր գարտաշ օլտուղումը անլայամամըշսըն տըր...

Լույի, պաշընը էօնիւնէ էնտիրիպ հիշ պիր ճէվապ վէրմէտի. կասթօն պիլմէյէրէք գարտաշընըն եիւրէյինէ խանչէրլէր սարըայօր իտի.

Լույի, պիր էքի սանկյէ գատար սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա մահճուպանէ պիր սուրէթլէ.

— Սիզին իւզէրինիզէ եիւք օլուրում տէյու գօրդըյօրում, տէտի.

— Պանա՞ մը եիւք օլաճագսըն. սէն հագըգամէէն տիվանէ խիշէին. սանա պիր ազ էվվէլ բէք զէնկին օլտուղումը սէօյլէմէտի՞մ մի. շիմտի սանա կէօսթէրտիյիմ էմլաք, թէքմիլ վարիտաթըմըն չէյրէյինի պիլէ թէչքիլ իթմէզ. պէն պու գատար սէրվէթի եալընըզ պաշըմա նէ՞ եարաճաղըմ, եէյճէյիմ պիր լօգմա էքմէք տէյի՞լ մի. եիրմի տէօրթ պին լիրա իյրատըմ վար, Պըրազիլիեատա սաթըլմազ իւզրէ պուլունան պիր թագըմ իմթիյազլարըմ վար քի, անլէրի տահա հիսապա գաթմատըմ. օրատա պուլունան վէքիլիմ պու իմթիյազլարըն սաթըշընան տէօրթ եիւզ պին ֆըրանգ կէօնտէրտի.

Պու սէօզլէրի իշիտինճէ խապիս Լույինին չիտտէթը մէսէրրէթտէն պաշը տէմմէյէ, զինէնի գարըշմադա պաշլատը. քէնտինէ պիգայտանէ պիր թավը վէրմէյէ օղրաշարագ.

— Պու վէքիլինիզ քի՞մ տիր, տէյու սօրտու.

— Էակի օրթագըմ. պու մէզլաղ շիմտի իսթէմէյիմ անտէ պանա կէօնտէրիլմէք իւզրէ Բարիզտէքի պանքէրիմին նէզտինտէ պուլունույօր.

— Բարիզտէքի պանքէրինիզ իլէ իւլֆէթինիզ վա՞ր մը տըր.

— Խա՛յըր, հաթտա քէնտիսինի շահսէն թանըմամ, պու զաթը պանա Ռէօտէքի պանքէրիմ բէք միւհիմ էգիմ, միւթէպէր, միւհթէրէմ վէ նամուսքեար պիր զաթ օլմագ իւզրէ թավսիյէ իյլէտի. տուր պագայըմ իսմիտէ զալիպա միւսիւ Ֆօվվել օլմալը, Բըրօվանս սօգաղընտա իգամէթ իսկյօր իմիշ.

Պու սէօզլէրի քէմալի էնտիշէ իլէ տինլէմէքտէ օլան Լույի. գայտսըզ կէօրիւնմէք իչին սօն տէրէճէտէ ճէպրը նէֆս իյլէտիյի հալտէ պիլէ. Ֆօվվել իսմինի իչիտինճէ զրզպ գըրմըզը քէսիլմիշ իտի. լաբին Կասթօն, օլանճա տըգգաթընը քէնտի նագլիյաթընա հասը իյլէմիշ պուլունտուղունտան, պիրատէրինէ արըզ օլան պու թէպէտտիւլէ տըգգաթ իտէմէմիշ օլմազըլա, եինէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Պու պանքէրի թանըյօ՞րմուսըն, տէյու սօրտու.

— Եախսէն թանըմայօրում սանա, նամընը իչիթտիմ.

— Էօյլէ իսէ եագընտա սէնինի իլէ պէրապէր պու զաթ իլէ կէօրուշէճէյիզ, չիւնքի սէն պուրատա եէրլէշմէք իչին Բարիզտէքի իշլէրինի եօլընա գօյմազա կիթթիյին զէման, պէնտէ սէնինլէ պիրլիքտէ կիտէճէյիմ.

Օգուշանլարըմզդըն մալիւմի օլաճաղը վէճՀ իլէ, էկէր կասթօն հագըգամէէն տէտիյի կիպի Բարիզէ կիտէճէք օլուր իսէ, պու ազիմէթի իլէ Լույիյի մահվ իթմիշ օլաճագ իտի. Լույի, սօուգ գանընը մուհաֆազայէ պէօյիւք պիր զայրէթի կէօսթէրմէքտէ օլտուղու հալտէ, միւթէաճիպանէ պիր սուրէթտէ.

— Վա՛յ, սէնտէ՞ մի Բարիզէ կիտէճէքսին, տէտի.

— Հա՛յ հա՛յ, կիտէճէյիմ, պունատա պու գատար շաշըլաճագ նէ՞ վար.

— Խա՛յըր, պիր շէյ եօգ.

— Վադատա Բարիզտէն նէֆրէթի իտիյօրում, հէմտէ էօմրիւմտէ հիշ կիթթիէմիշ օլտուղում հալտէ նէֆրէթի իտիյօրում, ֆագաթ նէ շարէ քի պագը սէպէպլէր, տահա տօգրուսը պագը ճիտտի վազիֆէլէր պէնի պու սէյահաթա մէճպուր իտիյօր, մատամազէլ վէրթրրինին Բարիզտէ պուլուն-

տուղունը խապէր ալորմ, քէնոխոնի հէր հալաե կէօրմէք խոթէյօրում,

— Ա՜ճայ՛իպ . . .

Կասթօն, մատմազել վէրպըրի խոմինի թէլաֆֆուզ խոտինճէ տուչինմէյէ վէ միւթէէսիր օլմազա պաշլամըշ իտի, Լուչինին նէ գատար ֆէնա պիր սուրէթտէ պօզուլտուղունա տըզգամի իմմէյէրէք, չու վէճհ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իթտի.

— Սէվկիլի Լուչինճիյիմ, պու գատընը նիչի՞ն կէօրմէք խոթէհոյիմի սանա սէօյլէյէպիլիրիմ, մուհաթէյէհա իլէ վուգու պուլան մուֆֆարէգամըմ էնսասընտա, վալիտէյնին միւճէվհէրամըննը քէնտինէ թէսլիմ իմմիշ խոտմ տէ . . .

— Վա՛յ, չիմտի նիյոմի իւչ սէնէ գատար պիր միւտաւէթ կէչիքտէն սօնրա, պու միւճէվհէրամը կէլի ալմազ ֆիքրինէ՞ մի տուշտու.

— Էվվէ՛ի . . . տահա տօղրուսը խա՛յըր . . . օ գատար չիտտէյէ սէվմիշ պուլունտուղում օ գատընը պիր տահա կէօրմէք խոթէյօրում . . . պու միւճէվհէրամի պու պապտէ պիր վէսիլէտէն խպարէթ տիր,

— Ֆագամի քէնտինի նա՞սըլ պուլապիլէճէքսին,

— Ֆէնտինի պուլմազ բէք գօլայ պիր սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլիր, Ղուգէրէ պիր մէքթուպ եազըպ մատմազել վէրպըրինին գօճասը պուլունտուղու զամընը խոմինի էօյրէնիրիմ. պիր քէրրէ պու իսմի խապէր ալորգատան սօնրա, արթըգ վալանթինի պուլմազ բէք գօլայլաչըր.

Լուչի հիչ պիր ճէվապ վէրմէտի. խապիսը մէրգում մէլանէթտէքի մէհարէթինին չու նօգթատա տա կէօսթէրտի. պիրատէրինին չու նէյէթինէ գարշը հիչ պիր իթիրազտա պուլունմատը. պիր ատէմին մագասատլորընա գարշը կէլմէք, օ ատէմի՝ նէյէթինի իճրա իմմէք խուսուսընտա աֆէչլէմէք տէմէք օլտուղունը պիլմէյինատէն, Լուչի՝ պիրատէրինին պու ֆիքրինէ գարշը պիր միւմանատթտէ պուլունմայըդ հէմտէն

պահոը տէյիշտիրտի, արթըգ օ կիւնի ադչամա գատար նէ Բարիզտէն վէ նէ տէ Վալանթինատէն պահս օլունտու.

— Լույի, կիճէ օտասընտա եալընըզ գալտըդը էնսասէ, պուլունտուղու մէվգինըն տէհչէթինի հէր նիւզտէն թէտգըգա օղրաչըդ, պունա գարշը լազըմ կէլէճէք թէտտապիրի ադըլանէյի պուլմազ իչին, օլանճա գուվվէյի զիհնիյէտինի խոթխոմալէ պաշլատը.

Զաթէն խըլըգթաճա ալչագ օլտուգտան պաշգա, պունճա սէնէլէրտէն պէրի պիր մայիշէթը մէլունանէ իլէ եաշամըշ պուլունան Լույի իչին, ուֆագ պիր մէնֆաաթը ուղուրընա էն պէօյուք պիր ճինայէթի կէօզէ ալորըմագ իչտէն պիլէ տէյիլ իտի. ֆագամի պու տէֆա իւմիւտի սէլամէթի գաբուլորընը, պիւթիւն քէնտի իչին գարանտըշ կէօրիւյօր իտի. նասըլ հարաքէթ իլէսէ, մուվաֆֆագըյէթի մէմուլ իլէմէյօր իտի. պիրատէրինատէն պէօյուճէք պիր մէպլաշ խոթխըրաշ իտէրէք պիր տահա կէօզէրէ կէօրինմէմէք իւզրէ օրթատան զայըպ օլմազը գուրույօր իտի,

Լույի, բէք չօգ տիւչինտի թաշընտը իսէ տէ ադըլընա պիր տիւրլի մուվաֆֆագ պիր եօլ պիր ուսուլ կէլմէտի,

Խապիսին գօրգուսուղու ինսան պիր տէյիլ իտի ֆի, մատամ Ֆօվվէլ, պանքըր, Մատլէն, հէր պունլար քէնտի խասիմլէրի իտիլէր. եա Կասթօն հագըգաթը հալտէն խապէրատար օլուբսա քէնտինտէն չիտտէյէճէլ պիր իհթիգամ ալմազա գալգմայաճա՞գ մը տըր. հաթտա քէնտի չէրճըր ճինայէթի պուլունան Բաուլ պիլէ քէնտինէ պիր ֆէլաքէթ կէլտիյի էնսասէ, տէրհալ էօթէքիլէր իլէ պիրլէշիպ Լույինին էն պէօյուք տիւշմէնի օլաճաղընա չիւպհէ իտիլի՞ր մի,

Կասթօնը, վալանթին իլէ կէօրիւշմէքտէն մէն իտէպլէճէք պիր թէտապիր, պիր հիյլէ, պիր եօլ քէշֆ իյլէմէնին իմքեանը վա՞ր մը տըր. Լույի պունըն պիր եօլունը պուլմազ իչին, աֆէչ կիպի եանմագտա պուլունան պաշընը էլլէրինին իչինէ ալմըշ պուլունտուղու հալտէ, սապահ օլունճայա գա-

տար բէնչէրէնին էօնիւնատ օթուրուպ տուշիւնատի, չիտաէթի թէֆէքքիւրատէն պէյնի տաղըլաճագ կիպի պիր հալէ կէլտի. էն սօնընտա քէնտի քէնտինէ.

— Նաֆիլէ տուշիւնիւյօրում, պունա հիչ պիր չարէ օլամազ, եալընըզ պու խուսուսատա վագըթի գաղանմադըգ զայրըթի իթմէլի, ֆըրսաթի տուշտուլի անատէ հէման խթիֆատէյէ գալգըշմալը.

Խապիս Լույինին ֆըրսաթի ատտա իլլէտիլի խուսուսա, պէսապէլլի Գըլամօրան շամթօսընտա, կասթօնըն ֆիրարը էննասընտա քէնտինին ամթտան տուշմէսի գապկինատէն պիր շէյ օլմալը իտի.

Ծապահ օլուպ տա Լույի պիրատէրինին գարշըսընտա չըգտրըը էնտատէ, չէհրէմինին արպ իլլէտիլի սիւքիւնէթի, օ կիճէքի կէչիրտիլի տէհչէթլի սաամթլարը նազարլարընտան պիւսպիւթիւն սէթը իլլէմէքտէ իտի. պիրատէն պիրէ օ էսկի սիւքիւնէթինի պէր թարաֆ իտէրէք, գապընտա սրզմայօր իմիշ կիպի պիր թամը կէօսթէրիպ ամ իլէ էթրաֆը կէզմէյէ չըգմագ իսթէտիյինի պիրատէրինէ անլամթը. պունտան մագսատը իսէ կասթօնը էյլէնտիրիպ ավըթմագ, զիհնինի իշղալ էթմէք, վէ պինատէն ալէյհ Բարիզի, Վալանթինի քէնտիսինէ ունութտուրմագ իտի.

Լույի, պու խուսուսատա զայէթ մահիրանէ հարաքէթ իլլէմիշ օլտուզունտան, հէման իւմիտլէրինէ մուվաֆֆագ օլաճագ կիպի կէօրինիյօր իտի. պու սուրէթլէ պիր ազ վագըթ կէչիրտի. պիրատէրի լինէ նիյէթինի իճրայէ գըյամ իտէր իսէ, պէօյլէ պիր միլլագաթ հէր իքի թարաֆ իչին տախի մուճիպը էլէմ օլաճագընը, զավալը Վալանթին իչին պէլքիտէ պիր թագըմ թէհլիքէլէր վուգու պուլաճագընը տէրմիյան իլէ, կասթօնը՝ պու ֆիքրինի իճրատէն ալըգոյապիլէճէյինի մէմուլ իտիյօր իտի.

Մատտէ եալընըզ վալիտէսինին միւճէվհէրաթընա գալաճագ օլուր իսէ, պու նագիք խուսուսըն իճրասընը տախի քէնտի տէրիւհատ իլլէյճէյինի կասթօնա սէօյլէյճէք իտի. պու միւճէվհէրաթըն նէ՞րէտէ օլտուզունը պիլտիյինատէն պունլարը կէթիրիպ պիրատէրինէ թէսլիմ իտէճէք իտի. իշթէ Լույի պու եօլտա տուշինճէլէր իլէ վագըթ կէչիրմէքտէ իքէն, պիր կիւն պիրատէրի քէնտինէ.

— Պէնիմ մէքթուպ եազըրըմտան սէնին խապէրին եօգ, տէյի՞լ մի, Լույի, տէտի.

Լույի պու սէօզիւ իշիտինճէ, մէքթուպըն նէ՞րէյէ եազըրմըշ օլտուզունը տէրհալ անլայըպ, քէնտի իւմիտլէրինին քեամիլէն մահվ օլմուշ պուլունտուգլարընա շիպհէսի գալմայարագ, միւթէհայիրանէ պիր չէհրէ իլէ.

— Մէքթո՞ւպ մը եազտըն, նէ՞րէյէ, քի՞մէ վէ նէ՞ իչին, տէյու սիւալլէր իլլէտի.

— Վալանթինին գօճասընըն իամինի խապէր ալմագ իչին Պուգէրէ Լաֆօրգատէ եազտըմ.

— Հալա ագլըն Վալանթինատէ՞ մի տիր.

— Շիւպհէսիզ, հալա ագլ ու ֆիքրիմ Վալանթինատէ տիր.

— Պու գատընը կէօրմէքտէն սարֆը նագտ իլլէմէ՞ն մի.

— Թա՛յըր.

— Ֆագաթ գարտաշըմ, վագթը իլէ սէվմիշ պուլունտուգուն գատընըն, չիմտի պաշգա պիր ատէմին զէվճէսի պուլունտուգունը տիւշինմէյօ՞րմուսըն. քի՞մ պիլիր պէլքի չիմտի Վալանթին էվլատ սահիպի ֆամիլիա վալիտէսի օլմուշ տըր, պագալըմ սէնի մէմուլ իլլէտիյին կիպի գապուլ իտէճէ՞ք մի տիր, պու զիյարէթինի իլէ պիշարէ գատընըն բահաթընը իսալալ իլլէմէյէճէյինի պիլիյօ՞րմուսըն.

— Հագգըն վար, պու հարաքէթիմին ատէթա տիվանէլիք օլտուզունը պէնտե պիլիյօրում, լաքին նէ՞ եազայըմ, էլիմտե տէյիլ, պու տիվանէլիյի իճրատէն պիր տիւրլի քէնտիմի մէն իտէմէյօրում.

Կասթօն, պու սէօզլէրի էօյլէ պիր մէթանէթի վէ ճիտիկէթի իլէ սէօյլէտի քի, Լուլի առխի. պիրատէրինի պու ֆիքիրտէն չէվիրմէք միւմքիւն օլամայաճաղընը էյիտէն էյի անլատը։

Լուլի, պիրատէրինին պու նիյէթի գաթի օլտուղունը անլայընճա, քէնտի առխի մուամիլէյհի գարարընտան չէվիրմէք խուսուսընտա հիչ իտարէ կէօսթէրմէյիպ հէման սէօզիւ տէյիշտիրտի, լաքին հադըգաթտա քէնտինի նէյիպ պիթիրիյօր իտի. Կասթօնըն կէօնտէրմիչ օլտուղու մէքթուպընի ճէվապը վիրուտ իտուպտա, հէր շէյ մէյտանա չըգար տէյու պէօյուք պիր ազագ իչինտէ գալմըշ իտի։

Բօսթաճընըն հա՞նկը սաաթտա կէլմէքտէ օլտուղունը պիլտիյի ճիհէթիլէ, օ սաաթլարտա մէքթուպընի քէնտի էլինէ կէչմէօի իչին հավլիտէն այրըլմայօր իտի. Հասպէլ իչճաղ պիրատէրի իլէ պէրապէր խանէտէն իտարէճ պիր մահալէ կիտէճէք օլուր իտէ, բօսթաճը կէլտիյի էննատէ մէքթուպլարը նէրէյէ պըրագմագտա օլտուղունը պիլտիյինտէն, էվէ կէլիր կէլմէզ պիրինճի իչի մէքթուպլարը եօգլամագ օլույօր իտի։

Լուլինին պու պապատէքի ղայրէթի պօշա չըգմատը. պիր բաղար կիւնի բօսթաճընըն քէնտինէ թէալիմ իյլէմիչ օլտուղու մէքթուպլարընը իչինտէ, պիրտէ Զուգէր տամկասընը հավլի պիր մէքթուպ պուլունտուղունը կէօրտի։

Լուլի, պու մէքթուպը ալմըշ օլտուղու էննատէ, պիրատէրի իլէ կէզմէյէ չըգմագ իչին հէր նէ գատար աթա պինմէք իւզրէ պուլունույօրլար իտի իսէ տէ, սապըրսըզլըղընտան չաթլամագ տէրէճէլէրինէ կէլմիչ պուլունտուղը ճիհէթլէ պիր պէհանէ պուլարագ օտասընա չըգտը, հէման մէքթուպը աչտը, մէքթուպ իչ պէօյուք սահիֆէլիք թաֆսիյաթը հավլի իտի. լաքին պու թաֆսիլաթընը հիչ պիրինին Լուլիյէ իլիշիր պիր ճիհէթի օլմայընչա, Վալանթինէ տայիր մալիումաթ վէրմէն գընտը եալընըզ չունատան իպարէթ իտի։

« Մատմազէլ Վալանթին տը լա Վէրպըրինին գօճատը, Անտրէ Ժովվէլ իամինտէ ղայէթ միւթէպէր պիր պանքէը տիր. հէնուզ քէնտիսինի շախսէն թանըմագ շէրէֆի իլէ միւշէրըթֆ տէյիլ իսէմ տէ, եագընտա Բարիզէ իտէճէյիմ սէյահաթտա քէնտիսի իլէ կէօրուշմէք նիյէթինտէյիմ. պուրատա օլաճագ պագը մուամէլաթը սարրաֆիյէ իչին քէնտինէ միւրաճաաթ իտէճէյիմ, հէմ տէ քէնտիմի սիղին թաբաֆընըղտան օլարագ թագտիմ իտէճէյիմ. իլէրուտէ պու խուսուսատա սիղէ թէքրար մալիումաթ վէրմէյի վատ իտէրիմ էֆէնիմ.

« Ֆօրգաս »

Լուլի, պէօյուք պիր թէհլիքէտէն գուրթուլան պիր ինսան կիպի թիթրէմէյէ պաշլատը. քէնտի քէնտինէ « Էկէր պու մէքթուպ պիրատէրիմին էլինէ կէչմիշ օլսա իտի, արթըգ պէնիմ իչին գաղանմագտան պաշգա պիր իշ գալմայաճագ տը, տէմէքտէ իտի. ֆագաթ Լուլի պու մէքթուպը էլտէ իթմէքլէ տէ քէնտինին սէլամէթինի թէէմին իթմիշ օլմայօր իտի. չինքի Կասթօն սէքիզ կիւն գատար պէքլէյուպ մէքթուպ եազաճագը աշիքար օլտուղու կիպի. Ֆօրգատըն տախի պիրինճի կէօնտէրտիյի մէքթուպընը մահալինէ վասըլ օլմամըշ օլմասընտան տօլայը թէեաճիւպ իթմէքլէ պէրապէր, քէմալի իսթիճալ իլէ պիր իքինճի մէքթուպ տահա եազաճաղընա ասլա շիւպհէ եօգ իտի։

Շու հալտէ Լուլի, պու հարաքէթի իլէ էն չօղը օն պիր օն իքի կիւն գատար պիր միւտտէթտէն պաշգա պիր շէյ գաղանմամըշ իտի. պինաէն ալէյհ քէնտի քէնտինէ.

— Պու ահմագ Ֆօրգատ, էկէր հադըգաթէն տէտիյի վէճհ իլէ Բարիզէ կիտուպ տա պանգէրին գարշըսընտա, Գըլամօրան նամընը թէլաֆֆուզ իտէճէք օլուր իսէ, պէնիմ իչին հէր շէյ մահվ օլմուշ տէմէք տիր, տէյօր իտի։

Լուլի, եօգարըտա մէքթուպ իլէ մէշղուլ պուլունտու-

զու միւտաէթճէ, կասթօն աչաղըտա մէրգումը պէքլէմէքտէն օսանարագ .

— Հա՛յտե կելսէնէ , տէյու պաղըրմաղա պաշլամասը իւլե Լուլի , էլինտէքի մէքթուպը զայէթ կիզլի պիր մահալէ սագլայարագ աշաղըյա էնտի .

Լուլինին , զինինտէն վէրմիշ օլտուղու սօն գարար, պիրատէրինտէն քիւլիւ պիր մըգտար ագճէ խոթիգրագ իտուպ , պու բարայը էվվէլճէ քէնտինտէ մէվճուտ պուլունան բարայա զամմ իտէրէք . իյճագ իլէկտրիկ անտէ հէմեն Ա.մէրիգայա ֆիրար իտի վէրմէք իտի . խապիսը մէրդում քէնտի քէնտինէ .

— Պէն քէնտիմի սէլամէթէ աթագըմտա , պէնտէն սօնրա Բաուլ վարսըն նէ խալթ իտէրսէ խթսին , տէյօր իտի .

Լուլի , պու գարարընտան պիր կիւն սօնրա պիրատէրի կասթօն իւլէ . Օլուրսն եօլը իւղէրինտէ կէպինմէքտէլէր իքէն , նէթիճէսինի՝ պիրատէրինտէն նիրմի պին ֆըրանգ խոթիգրագա կէթիրմէք իւղրէ . Թէրթիպ իլէմիշ օլտուղու միւքէմմէլ պիր բրյանըն մուգատտէմաթընտան սէօղէ պաշլատը .

Իքի պիրատէրլէր , գօնուշա գօնուշա վէ աղըր աղըր եօլլարընա տէվամ իթմէքտէյէր իքէն , պունլարըն գարշըլարընա ամէլէ գըյաֆէթինտէ պիր կէնճ չըգարագ իքիսինիտէ սէլամյատը .

Պու տէլիգանլը ամէլէնին սէլամը էնտասընտա , Լուլիյէ եօլլէ շիտտէթլի պիր թիթրէմէ արըզ օլտու քի , կասթօն պու հալին ֆարգընա վարարագ , քէմալի թէաճիւպ իւլէ .

— Նէ՞ օլույօրսուն , տէտի .

— Պիր շէյ եօգ , այաղըմա պիր թաշ իլիշտիտէ սարսըլըրմ

Լուլինին , այաղըմա թաշ իլիշտի տէտիյի սըրթ եալան իտի , վէ եալան սէօյլէտիյի տախի սէտասընտաքի իհթիզազատան պէլլի իտի . պիրտէն պիրէ պու տէրէճէ տիւշըրը խէվֆ ու խէլէճան օլմասընըն սէպէպիտէ , քէնտիլէրինէ սէլամ վէրէրէք կէչիպ կիտէն ամէլէ գըյաֆէթի տէլիգանլընըն , Բաուլ օլտուղունը թանըմասընտան իւէրի կէլմիշ իտի .

Բաուլըն օրալարտա կէլիշի խայրըլը պիր իշէ տէլայէթ իթմէյէճէյինի պիլտիյի ճիհէթլէ , պու տէֆա մէվգը վէ զէմանէ կէօրէ իտարէի քէլամ վէ էթվար իտէպիլմէք իգթիտարը մէլանէթքէտարանէսինի թէմամը իւէ զայպ իլլէտիքտէն պաշգա , պիրատէրինին քէնտիսինէ խիթապէն սէօյլէտիյի սէօղէրի պիւէ անլայամայրպ , եաղընըզ « էվվէթ , էօյլէ տիր » կիպի ամթմա ճէվապլար վէրիյօր իտի .

Լուլինին թէքմիլ ագլ ու ֆիքրի Բաուլըն նի՞չին օրայա կէլմիշ, վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի ամէլէ էլպիսէսի այթընտա քէնտինի կիզլէմէյէ լուզում կէօրմիւշ օլտուղունը , քէշֆ իթմէքւէ մէչղուլ պուլունույօր իտի .

Լուլի , պիրատէրինին նէզտինտէ պուլունտուղու միւտաէթճէ հէման հէր կիւն Բաուլա մէքթուպ կէօնտէրմիշ իսէ տէ , Բաուլտան պիր ճէվապ պիւէ ալամամըշ իտի . Բաուլըն քէնտի մէքթուպլարընա ճէվապ եաղմամագ խուսուսընտաքի իսրարընը , էվվէլէրի թապիսի պիր քէյֆիյէթ օլմագ իւզրէ թէլագգը իտիյօր իտի իսէ տէ , չիմտի տէլիգանլընըն պու հարաքէթինի պին տիւրլիւ էսպապը զարիպէյէ աթֆ իյլէյօր իտի .

Ա.ճէպա Բարիզտէ ֆէվգէլատէ պիր հա՛լ մը վուգուա կէլտի , աճէպա մատամ Ժօվվէլ , Բաուլ իւէ պօղուշարագ պունլարըն ֆէյալարընը մէյտանէ չըգարմըշ օլմասընտան տօլայը մը Բաուլ Բարիզտէն ֆիրարէ մէճպուրիյէթ հըսս իթտի .

Լուլինին զինի , պէօյլէ պին տիւրլիւ իհթիմալլէր իչինտէ տօլաշմագտա իքէն , երինէ քէնտի քէնտինէ .

— Ա.ճէպա կէօրտիւյիւմ տէլիգանլը ֆիլհագըգա Բաո՞ւլ մը իտի , եօգսա պիր պաշգասընը անա՞ մը պէնզէթտիմ՝ տէյի պիր արալըգ կէօրտիւյիւ ամէլէ գըյաֆէթի կէնճին , Բաուլ օլուպ օլմամասը խուսուսընտա տախի չիւպհէյէ տիւշտիւ ,

17

Լուլի, պու ամէլէնին արգասընտան կիտուպտա չիւպհէսինի հալլ իտէմէտիլի իչին, մէրագընտան ատէթա չաթլամագ տէրէճէլէրինէ կէլմիշ իտի, մէրագը իչկէնճէսի տախ ան պէ ան թէզայիւտ իտիյօր իտի. պէրէքթաթ վէրսին քի օ ագշամ կասթճն, միւթասընտան էվվէլ եօրկունլուգ հըսա իլլէմիշ օլտուղունտան, խանէլէրինէ չաբըգ ավտէթ իլլէտիլէր. իչէրի կիրէր կիրմէզ Լուլի հէման քէնտինի տայրէէյի մախտուսընա տար աթթը։

Լուլի, քէնտի քէնտինէ սէրպէսթ գալընճա պիր սիկարա խագըգ, ուշագլարա քէնտինի պէքլէմէմէլէրինի թէնպիհ իմթիխտէն ոճնրա ալէլ ճճելէ տրշարը չըգտը։

Լիկէր կէօրտիւյիւ ամէլէ գըյաֆէթլի տէլիգանլը ֆիլհագըգա Բաուլ քէնտի իսէ, օ արալըգ խանէնին էթրաֆը-նը գօլլայըպ օրալարտան այրըլմայաճաղընը Լուլի պիլիյօր իտի. ֆիլմագը պու հիւքմինտէ խաթա իմթէմիշ օլտուղունը չօգ կէչմէտէն անլատը։

Զիւնքի Լուլի, եիւգ ատըմ գատար իլերլէմէտէն եօլըն քէնարընտաքի օրմանտան էօնիւնէ պիր ատէմ չըգմըշ վէ պունըն Բաուլ քէնտիսի օլտուղունը տէրհալ թանըմըշ իտի. պինատէն ալէյհ, պէօյիւք պիր սապրրսըզլըգլա.

— Նէ՞յէ կէլտին, նէ՞ վար, տէյու սօրտու։

— Պիր շէյ եօգ։

— Պիր շէյ եօ՞գ մը, Բարիզտէ ույկունտուգ պիր վագտա զուհուր իմթէհի՞ մի։

— Հիչ պիր ույկունտուզլըգ զուհուր իմթէհի։

— Էօյլէ իսէ նէ՞յէ կէլտին, չու արալըգ մէկգընը թէրք իմթէքլիյին իբիմիզինտէ մահվընա սէպէպ օլապիլիր։

— Օ պէնիմ պիլէճէյիմ շէյ տիր։

Լուլի պու ճէվապը իչիտինճէ, քէմալի հիտատէթլէ Բաուլըն էլլէրինտէն եագալայըպ, չիտատէթլէ սըզտըզտան ոճնրա։

— Խա՛յըր, եալընըզ սէն տէյիլ, պու զարիպ հարաքէթինին սէպէպինի պէնտե պիլմէլիյիմ, տէտի։

Բաուլ, քէնտինտէն մէմնուն օլունմայաճագ պիր գուվվէթլէ պիլքինիպ էլլէրինի Լուլինին էլլէրինտէն գուրթարագ, միւթահղիյանէ պիր թավր իլէ շու ճէվապը վէրտի։

— Տո՛ւր, տո՛ւր, հիտատէթլէնմէ, խթէհտիչին ճէվապը չիմտի ոանա վէրիրիմ...

Բաուլ, հէնուգ սէօղլունիս պիթիրմէմիշ իքէն, Լուլի, ճէպինտէքի բէվօլվէրի եարըչա գատար տըշարը չըգարագ։

— Սօրտուղում ճէվապ վէր, եօղսա սէնի ֆէնա եաբարըմ, տէյու հայդըրտը։

— Ֆէնա՞ մը եարաբընէն, սէօյլէ պագայըմ նէ՞ եաբարընէն. էվվէլա ոանա շունը իմթար իտէյիմ քի, պէնի գօրգուտըգտա մուվաֆֆագ օլապիլմէք իւմիտինտէն ատրֆը նագար էթ, պէն ոանա ճէվապ վէրմէք իսթէր իսէմ տէ պէօյլէ աբ աչիքեարէ պիր եօլ իւզէրինտէ տէյիլ. կէօրմէյօ՞րմուսընն, մահիմագ պիւթիւն էթրաֆըմըզը կիւնտիւզ կիպի այտընըզգ իմթիշ տիր, շու անտէ պիպի կէօղէթլէմէտիքլէրինի նէ՞ պիլէյօրսուն, հայտէ պաշգա պիր եէրէ կիտէյիմ։

Իքիսի պիրլիքտէ եօլըն նիհայէթինտէ պուլունան հէնտէյի աչըգ, էքինլէրի չըղնայարագ թարլալարըն օրթասընա տօղրու եիւրիւտիւլէր, եօլտան հայըճա ուզագ պիր մէոագֆէյէ գատար այրըլտըգտան ոճնրա, Բաուլ։

— Պուրայա կէլմէմին էսպագը միճիպէօինի չիմտի սէօյլէյէպիլիրիմ. մէքթուպլարընը ալտըմ, թէքրար թէքրար օգուտում, բէք միւհէպպիրանէ հարաքէթի էյլէտիյինի անլատըմ. ֆագաթ պէնի իչին հագըգաթընա ակհահ իմթէմէք

խուսուբընտաքի նիյէթինի տէ քէշֆ իթտիմ. պիւթիւն պանա օլան իշարաթընտան պէլլի օլարագ եալընըզ պիր հիւքմ չըգապիլիյօր իտի քի, օ տա պիզիմ իչին պէօյիւք պիր թէհլիքէ մէվճուտ օլտուղունտան իպարէթ պիր հիւքմ իտի, տէտի.

— Իչթէ էյի նա, թէհլիքէ օլտուղունը անլամըյընա տա թէտպիրի իհթիյաճը թէրք իլէ պուրալարա նիճին կէլտին.

— Պունըն նէրէտի էյի ամուճաճըղմ, թէհլիքէյէ գարշը արզը մէթանէթի իթմէզտէն էվվէլ, պունըն նահոլ պիր թէհլիքէ օլտուղունը պիւմէքքիյիմ լազըմ տէյիլ մի տիր. քէօր քէօրունա պիր թէհլիքէյէ գարշը նահոլ կէօյիւս կէրէյիմ.

— Պէն ատնա թէլաշ իթմէ տէմէտիմ մի.

Բաուլ, Բարիզ չարգընլարընա մախսուս պիր թավրը միսթահզիյանէ իլէ կիւլտիւքտէն սոնրա.

— Թէլաշ իթմէմէքլիյիմ իչին պէնիմ ատնա իթհթիաճ ու էճնիյէթիմ պէր քէմալ պուլունմագ իգթիզա իտէր.

— Էլպէթտէ պատնա էճնիյէթին պէր քէմալ պուլունմագ իգթիզա իտէր, պէնիմ սէնին հագգընտա վուգու պուլան պունճա էյիքլէրիմ իւզէրինէ, սէնին պու նապիճա շիւպհէլէրին նէ՞ գատար զարիպ նէ՞ գատար մանատըզ տըր. սէնի կէլիպ Լօնտրատա արայարագ պուլան քի՞մ տիր. սէն քիմսէսիզ սէրսէֆիլ գայմըշ իքէն, սէնի պիր այիլէյէ իհթիատագ իթտիրուպ պիր իտ ատհիպի իտէն պէն տէյի՞լմիյիմ. Տալի հագըրընը թէէմին իթտիքտէն սոնրա, շու էռնատէ միսթագպէլինին թէէմինի իչին չալըշան տա եինէ պէն տէյի՞լմիյիմ.

— Բէք կիւզել, բէք ալա սէօյլէյօրսուն, Ֆագաթ նի՞չին չիմոիյէ գատար պու Ֆէտաքոլըգլարընը պատնա իսպաթ իթմէտին. պէնի արամազա կէլտիյին զէման պատնա հիչ պիր իհթիյաճըն եօգ իտի տէյի՞լ մի. պու ալիճէնապանէ հարաքէթինի վէ պէնի պուլմագտան սէնճէ հիչ պիր Ֆայիտէ

թատավուր իթմէտիյինի պատնա իսպաթ էթ պագայըմ.

Լուլի Գըլամօրան, հիտատէթինին քէսալը չիտատէթ իյլէմէնտէն գօրդտուղը իչին սիւքիւթ իտիյօր իտի. Բաուլ իսէ թէքրար սէօզէ պաչլայըպ չու վէճհ իլէ իֆատէյի մէրամ իյլէտի.

— Ամուճա էֆէնտի, չիմոի պու չօճուգճա սէօզլէրի պըրագալըմ, պէն պուրայա կէլտիմ իսէ սէնին նահոլ պիր ատէմ օլտուղունը վէ սանա նէ՞ տէրէճէյէ գատար իթհամատ վէ էճնիյէթ ճայիզ պուլունտուղունը պիլտիյիմտէն կէլտիմ. էկէր պէնի մահվ իթմէք սէնին մէնաֆիինէ միւթապէգ կէլսէ պիր սանիյէ պիլէ թէրէտտուտ իթմէզսին. պիր թէհլիքէ հըրսա իյլէտիյին անտէ պէնի նէ օլաճաղըմը նապաբը բնատֆէ ալմայարագ, հէման քէնտի սէլամէթինին չարէսինէ պագարսըն...

— Ֆագաթ պէն...

— Նաֆիյէ պունա հիչ իթհրագէ գալգըշմա, պու բէք թապիի պիր քէյֆիյէթ տիր. սէնին նէրինտէ պէն տէ օլտամ էօյլէ նարարըմ. եալընըզ շու բարընը նապարը տըգգաթտա ալ քի, պէնի էօյլէ պատ պատիհսալա օլարագ քիւնտէտէն աթտամազըն, չիմոի օ չօճուգլուգլարը պըրագ ատա հագըգաթը հալի պանա անլաթ.

Լուլի, Բաուլ կիպի պիր չէրիքը ճինայէթինէ գարշը բէք գատա սուրէթտէ հիյլէ իճրատընա գալգըշամայատաճարընը էյի անլատըղընտան, հիչ հիտատէթ վէ թէլաշ էսէրի կէօսթէրմէյէրէք, պիրատէրինին նէզտինէ կէլտիյի կիւնտէն պէրի օլան վուգուաթը մուխթասարէն անլաթտը. եալընըզ պիրատէրինին սէրվէթինի միւմքին օլտուղու գատար ուֆալթմագա էհէմմիյէթսիզ կէօսթէրմէյէ ղայրէթ իթտի. Լուլինին նագլիյաթը խիթամ պուլտուգտան սոնրա, Բաուլ.

— Տէմէք օլտուր քի պիզ բէք էյի պիր մէվզուտա տէյիլ իմիշիզ. Նահոլ, պու քէյֆիյէթտէն նագտանը գուրթարապիլէճէյինէ էմի՞ն միսին, տէտի.

— Էվվէթ, էկեր սէնաէն պիր խըյանէթ կէօրմէզ իսէմ էմինիմ։

— Պէնիմ չիմփիյէ գատար փիմնէ հադգընտա պիր խըյանէթիմ վուգու պուլմատը Մարքի ճէնապէլերի, լաքին պու իշտէն նէ՞ սուրէթլէ նադամըզը գուրթարապիլէճէյիզ։

— Նէ սուրէթլէ գուրթարաճաղըմըզը հէնուզ պէն սէ պիլմէյօրում, լաքին էլպէթտէ պիր եօլունը պուլաճաղըմ, սէն միսթէրին օլարագ Բարիզէ ավտէթ էթ . . . գօրդմա օրատա սէնին իչին հիչ պիր թէհլիքէ եօգ տըր. պէն պուրատա պուլունտուգճա կասթօնը տայիմա տըգդաթ ալթընտա թութարըմ։

— (Պիր ազ տիւշիւնտիւփտէն սօնրա.) Պանա հիչ պիր թէհլիքէ իչրաա իթմէյէճէյինէ էյիճէ էմի՞ն միսին։

— Հայ, հայ, էմինիմ, մատամ ծօվվէլ պիզիմ էլիմիզտէ տէմէք տիր, կէչմիշտէքի օլան գապահաթընը ալէմին նադարընտան կիպլէմէք իչին քիմնէյէ պիր շէյ սէօյլէմէյէճէյի տէրքեար տըր։

— Էվվէթ, վալիտէմ պիզիմ էլիմիզտէ տէմէք տիր, զաթէն պէնիմ գօրդտուղում տա օ տէյիլ տիր։

— Եա քի՞մ տիր։

— Պէնիմ միհթէրէմ ամուճաճըղըմ, պէն սէնին կիպի միսալէհէ գապու՛լ իթմէյէն տիւշմէնտէն գօրդարըմ քի, օ տիւշմէն տէ Մաալէն տիր։

— Վա՛յ, անըն նէսիպնաէ՞ն գօրդմալը։

— Սէն Մաալէնէ էհէմմիյէթ վէրմէյօ՞րմուսըն. էօյլէ իսէ պիլմիշ օլ քի բէք պէօյիւք խաթա խոխյօրսուն. Մաալէն, քէնտինի եէնէկսիզին սէլամէթի ուղրունա գէտա իյլէտի իսէ տէ, տիւշմէնլէրինէ պիւսպիւթիւն թէօլիմի սիլահ իթմէմիշ տիր. սանա պէվճէ օլմազը վատ իյլէտի, շիտտէթը ըզթըրապընտան էօլմէք տէրէճէլէրինէ կէլմիշ օլան պիչարէ Բըրօսբէրի եանընտան սավաը իսէ տէ, հէնուզ պիզէ գարշը օլաճագ մուվաֆֆագըյէթինտէ քամիլէն իւմիւտինի գաթ

իթմէմիշ տիր. սէն անը գօրդաղ վէ սաատէտիլ պիր գըզ զանն իտէյօր իսէն բէք եանըլըյօրսուն. օ գըզտա բէք պէօյիւք ինթիզամլարա ճիւրաթ կէօսթէրէճէք պիր մէթանէթ, ճէսարէթի վար տըր. պու գըզ Բըրօսբէրի սէվէյօր, հէմ բէք զիյատէ սէվէյօր. սէվտա չէքմիշ օլան պիր գաարն, աշղու մուհասէպէթինի, տիչի գաբլանըն՝ եավրուլարընը մուհաֆազա իթմէկի նէվինտէն պիր շիտտէթը ֆէվգէլատէ իլէ մուտաֆաա իտէր։

— Մաամաղէլ Մաալէնին պէշ եիւզ պին ֆըրանգ ճիհազը պուլունտուղունը պիլմէյօ՞րմուսըն։

— Վապատա պու գաատար ճէսիմ պիր ճիհազէ մալիք տիր ամա, սէն ադիլանէ հարաքէթի իթմէք իսթէր իսէն հէր հալտէ անտէն սարֆը նադար իթմէյէճինի։

— Թա՛յըր, պէն հիչ պիր վազըֆտա Մաալէնտէն սարֆը նադար իտէմէմ. Մաալէն ղէնկինի օլմայըպ տա ֆազըր տախ օլտա եինէ ալաճաղըմ. շու սաաթտա պէնիմ արզու իթտիյիմ շէյ անըն ճիհազը տէյիլ քէնտի տիր. Բա՛ուլ, պէն պու գըզը սէվէյօրում, հէմ տէ շէրըբմազ տէրէճէլէրինտէ սէվէյօրում, անլայօ՞րմուսըն . . .

Բաուլ, ամուճասընըն պու իֆատէյի զարիպէսինտէն պիրտէն պիրէ շաշըրարագ.

— Պու միսքի՞ն մի տիր, սէ՞ն, սէ՞ն, Մաալէնի սէվէյօրսուն հա՞, տէյու ըզհարը թէճաճիւզ իյլէտի։

— Պէնիմ Մաալէնի սէվմէմ պու գաատար թէճաճիւզէ չայա՞ն մը տըր։

— Ակըլ թէճաճիւզիմ սէնտէ կէօրտիյիմ թէպէտիւլի հարաքտաթէ տիր. ֆիլհագըգա էկեր Մաալէնի սէվիյօր իսէն արթըզ պիզիմ իչիմիզ պիթտի տէմէք տիր։

— ԵՒճայի՛պ, նի՞չին իչիմիզ պիթմիշ օլույօր, սէօյլէ պագայըմ։

— Ամուճա էֆէնտի, ինսան պու ալէմտէ սէվտայա միսաֆիրլա օլունճա սագը պաչընտա գալմազտա անըն իչին.

պիր մէշհուր տարպը մէսէլ վար տըր. « Աչըգ օլան գօմանտան մաղլուպ օլուր » տէրլէր, պիր կիւն կէլիր քի սէնտէ սէվկիլինին պիր թէպէասիւմինէ պիպիմ ճիւմլէմիզի ֆէտա իտէրսին. ագըրնը պաշընա թօբլա ամուճաճըղըմ. գըղ բէք գուրնազ բէք չէյթան պիր չէյ տիր, հէր տագըգա պիպի կէօզէթմէկքուն ֆարիպ օլտուղուտա էօգ տըր.

Պու սըրատա Լույի, չիտաէթլի պիր գահգահա իլէ եէկէնինին սէօզիւնիւ քէսէրէք.

— Ամա՛ն, տուր պագալըմ նէ՞ չաբըգ ամէէլէնտին, կիւզել Մատլէնաէն պու գատար նէֆրէ՞թ մի իտիյօրսուն, տէտի.

— Պիպիմ մահվըմըզա իչթէ պու գըղ սէպէպ օլաճագ տըր.

— Նէ՞ իչին պու գատար հիտաէթ կէօսթէրիյօրսուն, պէն Մատլէնի սէվէյիմ սէվմէյէյիմ, կէթիրէճէյի ճիհաթըն նըսաֆընը սանա վէրէճէք տէյի՞լմիյիմ, սէն օնա պագ, չիմտի պուհտան զիյատէ գօնուչամայըզ. հարըն կիւճ պու սաաթտա եինէ պուլայա կէլմէլիսին.

— Իէք ալա.

— Ճագաթ թէտպիրսիզլիք լազըմ տէյիլ.

— Նա՛սըլ, ամէլէ գըյաֆէթիմ ֆէնա՞մը, պէնի պու գըըգտա կէօրիւնճէ քէնտիմի քիմսէյէ թահնըթմամագ նիյէթինտէ պուլունտուղումը անլամատը՞ն մը, օ գատար միւտէպպիրանէ հատաքէթ իթտիմ քի, չիմտի պէնի հէր քէս Բաբիլէ զանն իտիյօր, իհթիյաճը օ գատար իլէրի կէօթիւրտիւմ քի, չըմէնաբգիէթտէ պիլէ իւչիւնճիւ մէվգըյա պինտիմ.

Բաուլ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա վէտա իտուպ այրըլտը, ֆագաթ տէլիգանլընըն պու զիյարէթի, Լուիյտէ պին տիւրլիւ շիւպհէլէր ուչանըրմըշ իտի. խապիսը մէրգում քէնտի քէնտինէ շու միւթալաատէ պուլունտու.

— Բաուլ Բարիզտէն նի՞չին պու գատար խաֆիյէն չըգմըշ, օրալարա կէլտիյի հալտէ նի՞չին քէնտինի հէր քէսէ Բա-

ւիզտէ պիլտիրիյօր, աճէպա պանա գարշը պիր տուզա՞գ մը գուրտույօր. վագաա օ պէնիմ էլիմտէ տէմէք իսէ տէ, պէնտէ անըն էլինտէ տէյի՞լմիյիմ, պու բատտա պուլունտուղում միւտէթճէ քէնտինէ հազմըշ օլտուղում մէքթուպլար, հէր պէնիմ ալէյհիմտէ պիրէր տէյիլ մի տիրլէր. աճէպա պու թէչէպպիւտէն հասըլ օլաճագ քնարը հալընըղ քէնտինէ հաար իթմէք իչին, պիր հօլունը պուլուպ պէնի պաշընատա տէֆ իթմէք չարէլէրինի՞ մի տիւչինիյօր.

Լույի, մէզքիւր թէֆէքքիւրսէ իլէ պու կիճէ տախի կէօզլէրինի գաբայամատը. լաքին սապահա գատար ույանըգ կէչմըմիշ օլտուղու պիր միտտէթ զարֆընատա գիհնինտէն վէրէճէյի գարարը տախի, թէմամը իլէ վէրմիշ օլտուղունատն պէօյիւք պիր սապըրսըզլըգտա ագշամ օլմասընը պէքլէյօր իտի.

Կիճէ օլտու, եէկէնի իլէ իլք ագշամը կէօրիշմիշ օլտուգարը մահալէ կիթտի, Բաուլը շայըր իւզէրինտէ սիկարա իչմէքլէ մէշղուլ պուլտու. Բաուլ ամուճասընը կէօրիւնճէ.

— Նասը՞լ, պիր գարար վէրէպիլտի՞ն մի, տէյտու սօրտու.

— Էվէ՛թ, իբի գարարըմ վար. պունլարտան պիրինին նէթիճէբէզիր օլաճագընտան էյիճէ էմինիմ.

— Գարարլարընըզ նէ իսէ սէօյլէյինիզ.

Լույի, էֆքեարընը միւմքին օլտուղու գատար մուխթատար, ֆագաթ օ տէրէճէտէ բուհը օլարագ իֆատէ իթմէք ատզուսընատա պուլունան պիր ատէմ թաոիրը իլէ տիւչինէրէք.

— Պիրինճի բըլանըմընը տուրէթը իճրատա անճագ սէնին գապուլ իթմէնէ վապէսիմէ տիր. սանա իչտէն էլ չէքմէնի թէքլիֆ իտէր իսէմ պանա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին, տէտի.

— Ամմա զարիպ հա՛. . .

— Էկեր սանա պէօյիւք պիր մէպլաղ թէօրիմ իտէր ի-

ակմ, Ֆըրանսայը թէըք իտէրէք Լօնտրայա ավտէթ իթմէյէ բաղը օլո՞ւմուսըն։

— Վէրէճէյին մէպլաղըն մըգոտաըրնը պիլմէլիյիմ։

— Եւըղ էլլի պին Ֆըրանգ գաւոր վէրէպիլիրիմ։

— (Ուժուզլարընը չէքէրէք.) Թէէսիւֆ իտէրիմ ամուճա էֆէնաի հաղրէթլէրի քի սիզ հէնուզ պէնի թանը յամամընը չըսընըզ, պանա գարշը պիր թագըմ ոէսիսէլէր իճրասընա գալգըշը յօրսունըզ, լաքին էմին օլունուզ քի ծու հարաքէթինիզ նէ մէրսանէ նէտէ ագիլանէ աստ օլունապիլիր. մէրսանէ աստ օլունամազ, չինքի մուգավէլաթըմըզըն խարճինէ չըգայօրսունըզ ագիլանէ տախի աստ օլունամազ, չինքի չուռը էյիճէ գիննինիզ եէրլէշաիրին քի, պէնտէ ոէնին գաւոր ոէսիսէլէր իմալինտէ մէհարէթ խալազ իտէպիլիրիմ։

— Ֆէքրինի անլայամայօրսում։

— Պէն ոէնին Ֆէքրինի անլայօրսում հա, օ պէնիմ իչին քեաֆի տիր, իսթէր իսէն ոէն պէնիմքինի անլամա, պէն ոէնի բէք ալա թանըրըմ, պէն ոէնի նազարը հըրս իլէ թէագըզ իթաիմ, ինսան պէօյլէ պիր նազար իլէ թէագըզ էյլեսիյի չէյի բէք միւքէմմէլ կէօրիւր. էկէր ոէն պիր միլոնա մալիք օլաճաղընսան ճիուոէն էմին պուլունմամըշ օլսան, պանա եիւզ էլլի պին Ֆըրանգ վէրմէյէ գալգըշմազընը։

Լույի ոը Գըլամօրան, քէնտինէ պիր իսթիգամէթ թաալըը վէրմէյէ չալըշարագ.

— Գունաա խաթա իտիյօրսուն, ոէտի։

— Խա՛յըը հիչ խաթա իթմէյօրում, մաղիյէ նազարէն միսթագպէլ հագգընսա հիւքմ վէրիյօրում, բէք չօգ ոէֆալար պէնիմ արզում իսիլաֆընա օլարագ մաասամ Յօվվէլէոէն սըզաըըրըյան բարալարընը, օնաա պիրի օլսուն պէնիմ ճէպիմէ կիրաթ մի։

— Գու բարալար Ֆայըզտաա տէյիլ մի, պունլարընն չօղալմասընսան հէր իրիմիզ տախի իսթիֆատէ իթմէյէճէքմիյիզ։

— Գու բարալար հէր նէրէտէ իսէ օրայա ոէնին էլին իլէ գօնուլմատը մը. ճանընն իսթէտիյի վագըթ բարալարը պուլունտուղու եէրսէն գալտըրըպ պէնի այըգտաա պըրագամա՞զմընը. պէն բարաոըղ գալընճա ճինայէթի մահքէմէսինտէն պաշգա նէ՞րէյէ կիտէպիլիրիմ։

— Լույի, տէլիգանլընըն պու ոէօղլէրինտէն զայէթ միսթէսսիր օլմուշ կիպի կէօրիւնէրէք.

— Սո՛ւս, սո՛ւս, նանքէօր, ոէտի։

— Նանքէօր հա՛, եա պանա գարշը իթթիյին հիյլէլէրի խապաթ իտուպ տա եիւզիւնէ չարբար իսէմ, օ զէման նէ՞ճէվապ վէրէճէքսին։

— Խապաթ իտէպիլիրսէն էթթ պագալըմ։

— Բէք ալա, ոէն՝ պիրաուէրին կասթօնընը անճագ քէնտինի կէյինտիրէճէք բաուէտէ պիր իյրաուէ մալիք օլտուղունը ոէօյլէմէ՞ն մի. հալպու քի կասթօնըն էն աղը ալթընըշ պին լիրալըգ պիր վարիսաաթէ մալիք օլտուղունը պէն սանա խապաթ իտէյիմ. լաքին տուր, ինքեար իթմէ, պուրաուաքի էմլաքը նէ՞ էտեր, քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ թուրթար տէյի՞լ մի. միւսիւ Ֆօվվէլին պանգասընտա նէ՞ գաւոր բարաոը վար, տէօրտ եիւզ պին Ֆըրանգ տէյի՞լ մի. Ֆագաթ կասթօնըն ոէրվէթը մէվճուուէսի պունլարտան իպարէ՞թ մի տիր. խա՛յըը, չինքի Օլուրօնտա պուլունան թահսիլտարը մահսուսընը, սաթըն ալմագ իւզրէ եէնիտէն պիր թագըմ էյրաա թահարրիսինէ մէմուր էյլէմիշ տիր. էյ պու թահգըգաթըմ՝նա՞սըլ տըր, կիւնէէրիմի պոշ կէչիրմէմիշ օլտուղումը ոէն ոէ անլաար՞ն եա։

Բաուլըն պու հիսապաթ ու իֆաաաթը օ գաւոր ատղրու օ գաւոր գաթի խոն քի, Լույի պիլէ պունլարա իթթիբաղէ ճէսարէթի իտէմէյուպ սիւքիւթ իթթի. պինաէն ալէյհ Բաուլ ոէօղիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Գօմանտայէ գալգըշան աոէմ, էվվէլ էմիրոէ պիր քէրքէ քէնտի գուվվէթինի եօգլար. էլիմիզէ իսթիֆատէ

իսէճէք պու գատար ֆըրսաթլար կէչտի, հա՞նի, անլէրտէն նի՞չին պիր ֆայիտէ իսթիհսալ իտէմէտիք, տէտի,

— Նէ՞ եարայըմ քի...

— (Մէօղիւնի քէսէրէք.) Նէ՞ եարասըն քի, ճիւմլէսի մահվ օլտու տէյի՞լ մի. Ֆագաթի պուննարը մահվ իտէն, զայըֆ իտէն հէր սէնսին, հէր սէնին խասթալարընըն թէսպիրսիզլիքլէրինին սէմէրէսի տիր,

— Վուգուսթէ տէ գօմանտա իտէպիլինմէ՞զ ևա,

— Հա՛յ, հա՛յ, միւտէպպիր օլանլար, ագիլանէ հարաքէթ իտէնլէր վուգուսթէ տախի գօմանտա իտէրլէր. ահմագ օլանլար՝ ղէմանըն թէսատիւֆաթընտան իմտաա պէրլէրլէր. ագիլ օլանլար իսէ՝ օ թէսատիւֆաթը իյճաա իտէրլէր. պէնի Լօնտրատան ալմագա կէլտիյին էանատէքի մուգավէլաթըմըզ նէ՞ իտի. պիզէ պիր ազ մուավէնէթ իթմէսի իչին վալիտէյնէ եավաշճագ տէյի՞լ մի իտիք, էկէր պու թէքլիֆիմիզի պիլա բէտտ վէ զահմէթսիզ գապուլ իտեր իսէ քէնտիսի իլէ խօշ կէչինէճէք տէյի՞լ մի իտիք. Հալպու քի իչլեր պէօյլէ՞ մի ճէրիյան իթտի. պէնի վասէթա իթթիհազ իտերէք պիչարէ գատընա օ գատար էզիյէթլէր իթտիին քի, զէվալլը քէմալի մէյուսիյէթ վէ մահզունիյէթինտէն էօլմէք տերէճէլէրինէ կէլտի, չիմտի նէ՞ եարաճաղընը շաչըրտը գալտը,

— Նէ՞ եարայըմ, մագսատ վասըլ օլմագ իչին աճէլէթէն հարաքէթ իթմէք լազըմ կէլիյօր իտի,

— Բէք ալա, ֆագաթ մատմազէլ Մատլէն իլէ թէզէվվիճճի զիհնինէ գօյմագ տախի պու աճէլէ հարաքէթ իյճապաթընտա՞ն մը տըր. պու գըզա գարշը քէմալի իհթիրազ իլէ հարաքէթ իթմէք, հէր շէյի մուսահիլէյհատէն կիզլէմէք լազըմ իտի. Մատլէն՝ պու էտրարէ վազըֆ օլտուդու կիւնտէն պէրի եէնկէօնէ նասիհաթ վէրմէքտէն ագըլ էօյրէթմէքտէն պիր սաաթ պիլէ ֆարիկ օլտուդու եօդ տըր. էն նիհայէթ պու գըզ, եէնկէօնէ սէօյլէյէ սէօյլէյէ պիր կիւն հէր շէյի միւսիւ Ֆօվվէլէ գարշը իթթիրաֆ իթտիրաճճէք, վէ եախօտ

գատընը՝ հագըգաթը հալի բօլիս միւտիւրինէ իհտարէ մէճպուր իտէճէք տիր,

— Նէ՞ եարայըմ պու գըզը սէվէճյօրսուն,

— Պու սէօղիւ էվվէլճէտէ սէօյլէտին, լաքին պին տէֆա տահա սէօյլէտէն պիր բարա էթմէզ, պէօյլէ պիր սէօզ իլէ պէյանը մաղիրէթ իթմէք ահմագլարա եագըշըր. սէն հէմ քէնտինի հէմտէ պէնի պէօյիւք պիր պէլայա սօգտուն. քէյֆիյէթին նէ՞տէն իտարէթ օլտուդունը պիլմէտէն անլատտան հարաքէթէ պաչլատըն. չիմտի «Ա՛հ, էկէր պիլմիշ օլսա իտիմ, չէօյլէ եարար իտիմ պէօյլէ եարար իտիմ» տէյօրսուն, իչթէ պուտա ահմագլարա եարաշըր պիր մաղիրէթ տիր. հէր շէյի էվվէլտէն թահգըգ իտուպ պիլմէք իգթիզա իտէր իտի. սէն պանա պապան էօլտու տէմէտի՞ն մի, հալ պու քի իչթէ ատէմճըլագ էօյմէմիչ եաշըյօր իմիշ. պիզ էօյլէ պիր սուրէթտէ հարաքէթ իթտիք քի, չիմտի կիտուպտա «Պապաճըղըմ, պէն սէնին օղլունըմ» տէյու քէնտիմի թագտիմ իտէպիլմէք միւմքիւն օլամայաճագ. պիր միլէօնլըգ սերվէթ հէր պէնիմ օլաճագ իքէն, չիմտի պու մէպլաղըն պիր ֆըրանգը պիլէ էլիմէ կէչմէյէճէք. բէտերիմ չիմտի էսկի սէվկիլիսի վալանթինի սրամադա գալագըմըշ. պիր քէրրէ իքիսի պուլուշուպ գօնուշտուլա՞ր մը, արթըգ պիզէ սէլամէթլէր օլսա, հէր շէյ մահվ օլտու տէմէք տիր,

Լուլի, բէք ֆէնա հալտէ սըգըլմագտա օլտուդունը կէօսթէրիր պիր սուրէթտէ, եիւզիւնիւ պուրուշտուրտուգտան սօնրա.

— Սո՛ւս, արթըգ էլվէրիր, էկէր հէր պիր շէյի պէն պօղմուշ իսէմ, պիր թէտպիր իլէ եինէ ճիւմլէսինի գաղանապիլիրիմ, տէմէսի իւզերինէ, Բաուլ թէտճիւպ իլէ.

— Օ նա՞սըլ թէտպիր իմիշ պագալըմ, տէյու սօրտու,

Լուլի, պօղուլուրճասընա գըսըգ պիր սէտա իլէ, աթթիտէքի ճէվապը վէրտի.

— Պու թէտպիրտէ պանա մախսուս պիր սըրը տըր...

18

Լուլի տը Գըլամօրան իլէ Բաուլ, պու սէօզ իւղէրինէ պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իթտիլէը. պու սիւքիւթլէ-րի օ գատար մանիտար իտի քի, պունըն տէլալէթ իթտիլի մանաւէն, հէր իքիսիտէ պիլա իսթէյար պաշտան այագա գատար թիթրէմէքտէն քէնտիլէրինի ալամնամըշ իտիլէը.

Իքի խապիսլէը, պիրի պիրլէրինէ հիչ պիր քէլիմէ սէօյ-լէմէյուպ հիչ պիր իշարէթ իթմէքսիզին, պու տէհլիէթամիզ գարարըն նա՞սըլ պիր գատար օլտուղունը հէր իքիսիտէ բէք աչիքար սուրէթտէ անլամըշլար իտի.

Իքի շէրիքը ճինայէթ միյանընտա հիւքմիքէրմա օլան պու մանիտար սիւքիւթի, էն էվվէլ իսլալ իտէն Լուլի օլուպ.

— Ֆըրանսայը թէրք իթմէքլիք իշին սանա թէքլիֆ իշ-լէմիշ օլտուղում եիւղ էլլի պին ֆըրանգ գատար ճէսիմ պիր մէալաղը բէտտ իտիյօրսուն, էօյլէ՞ մի. Ֆագաթ պիր քէրէ էյիճէ տիւշիւն, հէնուզ վագըթ կէշմէմիշ տիր, տէ-տի.

— Պէն տիւշինէճէյիմի տիւշինտիմ, հէմ արթըգ մէմուլ իտէրիմ քի սէն տէ պէնի ալտաթմադա գալդըշմադ-սըն. ալաճաղըմ եիւղ էլլի պին ֆըրանգ իլէ դաղանմադը-ղըմըզ միւհիթմէլ օլան պէօյուք պիր սէրվէթտէն, հա՞նկը-սընը թէրճիհ իթմէք լազըմ կէլէճէյինի տիւշինտիմ. կէօյ-նիւմ օ պէօյուք սէրվէթտէն պիր տիւրլի այրըլամտադը. հա պու արզումա մուվաֆֆադ օլուրում, եախօտ պէն տէ պու ուղուրտա սէնին իլէ պէրապէր հէլաք օլուր կիտէրիմ.

— Լաքին պանա իթտաթ իտէճէ՞քսինին,

— Հէր տուրէթլէ.

— Օ հալտէ սէն հէման Բարիզէ ավտէթ իթմէլիսին.

— Եարըն տապահտան թէզի եօգ կիտէրիմ.

— Մուտէպպիրանէ հարաքէթ էթ, էսկի ուսուլը էլտէն պըրագմա, մատամ Ֆօվվելին Հանընտա եինէ տայիմա պէնի իթհամ էթ, հէր գապահաթը պանա եիւրլէթ, անլայօր-մուսըն.

— Անլայօրում, պուրատաքի վուգուաթը պանա եա-զարսը՞ն եա.

— Բարիզտէքիլէրի տէ սէն պանա պիլտիրէճէքսին տէ-յի՞լ մի.

— Էլպէթտէ, նէ օլմուշ վէ նէ օլուր իսէ հէման իշար իտէրիմ.

— Բագիպիմ պուլունան սանտըգքար Բըրօսբէր Պէր-թօմիյի նազարը տըգգաթըն ալթընտան այըրմա.

— Բըրօսբէրտէն թարագա հիչ պիր թէհլիքէմիզ եօգ տըր, արթըգ գէվապը իլէ էյիճէ տօսթ օլտում. Բըրօսբէր, թէէսսիրի մէյուսիյէթ իլէ էօյլէ պիր եօլա տալտը քի, օ եօլտան սաղ օլարագ կէրի տէօնմէսի միւմքիւն օլամայաճագ տըր.

Իքի շէրիքը ճինայէթ, սօն տէգգա օլարագ եէքտիկէ-րինին էլինի թուքթուպ սըգտըգտան սօնրա այրըլտըլար. սուրէթը զահիրէտէ էն էյի իրի տօսթ իմիշլէր կիպի պիր մուսամէլէ իլէ այրըլմըշլար իսէ տէ, հագըգաթտէ հէր իքիսի տէ տիկէրինտէն սօն տէրէճէյէ գատար նէգիրէթ իթմէքտէ իտիլէը.

* * *

Բաուլըն ազիմէթինտէն պէշ կիւն սօնրա, պիր չարշէն-պիհ կիւնի էօյլէ վագթը կասթօն պիրտէն պիրէ քէյֆինի պօզտու.

Պիր պաշ տէօնմէսինէ կէօզ գարարմասընա թուքթուլ-տու, այագտա տուրապիլմէք իգթիտարընը զայպ իթտի.

կասթօն, պու խասթալըղընը կէօրիւպ տէ թէլաշա տիւշէնլէրէ.

— Նաֆիլէ թէլաշ իթմէյինիզ, պէն խասթալըղըմը թանընըրմ, պէն պու խասթալըղա Ըէյօտա տա թուրթուլմուշ իտիմ, պունըն թէտավիսի իչի սաաթ գատար ույդու տըր, եաթըպ ույուէայըմ, իչի սաաթ սօնրա պէնի ագշամ թասընա գալտըրընըզ, հիչ պիր շէյիմ գալմատըղընը կէօրիւրսինիզ, տէտի.

Լաքին ագշամ թասամը վագթը կէլիպ տէ կասթօնը գալտըրմադա կիմիտիքլէրի էանատէ, եաթմադըտան էվվէլ սէօյլէմիշ օլտուղու կիպի քէնտինի էյի հալտէ պուլամատըլար.

Լակի կէօզ գարարթըսընա շիմտի տէհշէթլու պիր պաշ ադրըսը տախի իլավէ օլմուշ իտի. իչի շագագլարընըն տամարլարը պիր շիտատէթը ֆէվգէլատէ իլէ աթը յօր իտի. պօղազընտա պէօյիւք պիր թաղէիդ վէ տիկինտէ պիր գուրուլըդ հըսս իլէ յօր իտի.

Ֆէյֆթիզիկինին հէբտի պունտան տա իպարէթ տէյիլ իտի. վարա վարա տիկի աղըրլաշը, իմթէտիկի քէլիմէլէրի չէվիրիպ թէլէֆֆուզ իտէմէյէ պաշլատը. պիր քէլիմէյի թէլաֆֆուզէ օդրաշըրը հալտէ աղընտան պաշգա պիր քէլիմէ չըգայօր իտի. չէնէհինին տամարլարը պիւթիւն չէքիլտի, աղընը բէք պէօյիւք պիր ըղթըրապ իլէ աչըլըպ գարայապիլիյօր իտի.

Լուլի, պիրատէրինին եանընա չըգըպ տա պու հալինի կէօրիւնճէ, հէմեն խապէր կէօնտէրիպ պիր հէքիմ ճէլպ իլլէմէնին էշէտտը լուզումը պուլունտուղունը իմթաար իթտի. լաքին խասթա պունա միւմանեաաթ կէօսթէրտի. «Պէն քէնտի խասթալըղըմը հէքիմտէն էյի պիլիրիմ» տէյուպ, օն սէնէտէն պէրի տիր քէնտի խըտմէթինտէ պուլունան պիր իմթաար Ըսպանեօղլ ուշագընա, էջրիճէ պիր լիմոնաթա եաբմասընը էմր իթտի.

Ֆիլհագըգա կասթօն էրթէսի կիւնի խայլի էյիլէշմիշ կէօրիւնտի, եաթաղընտան գալդըպ պիր ազ կէզինտի, սաապահ թասամընը կիւզէլճէ եէտի, ֆագաթ էվվէլկի կիւնի խասթալանմըշ օլտուղու սաաթ կէլինճէ, եինէ օ սաաթտա տահա շէտիտ պիր ըղթըրապ պաշ կէօսթէրտի.

Պու տէֆա Լուլի, կասթօնընն րէյինի ալմագսըղընն օրաճա քէսապը շէօհրէթ իթմիշ պուլունան տօգթօր «Ս»նի ճէլպ իլլէտի.

Տօգթօր կէլիպ խասթայը մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըղընը պէյան իլէ, խասթայա իւզէրինէ զայէթ ճիւզի պիր մըգտար տա մօրֆին կէզտիրիլմիշ պիր չօգ բէհլիվան եագըլարը եաբըշտըրմալարընը թէնապհ վէ պիր տէ իլաճ եազտըղտան սօնրա չըգըպ կիթտի.

Ֆագաթ եարը կիճէտէն իւչ սաաթ սօնրա, պիրտէն պիրէ կասթօնընն խասթալըղը թէպէտտիւլ իտի վէրտի.

Շէօյլէքի պաշընտաքի աղրը տէֆի օլուպ անընն եէրինէ էօյլէ պիր սըզ կէօյիւս սըգընթըսը կէլտի քի, խասթայա պիր տադըգաճըդ պիլէ աման վէրմէտիյի իչին, պիչարէ եաթաղընն իչինտէ պին թարաֆա տէօնտիւյի հալտէ, եինէ բահաթ իտէպիլէճէք պիր վազիյէթ պուլամայօր իտի.

Սապահլէյին էրքէնտէն տօգթօր կէլտի, խասթալըղըն պէօյլէ պիրտէն պիրէ թէպէտտիւլ իթմէտինէ շաշկըպ գալտը. աղրըլարը պիր ան էվվէլ թէաքին իթմէք իչին մօրֆինին մըգտարընը պիր ազ զիյատէ գօյուպ գօյմատըգլարընը սօրտու. էֆէնտիսինէ եագըլարը եաբըշտըրմըշ օլան իհթիյար Ըսպանեօղլ ուշագ, թարիֆ վէ թէնապհ իտիլէն մըգտարտան զէրրէ գատար զիյատէ մօրֆին իսթիմալ իթմէտիյինի սէօյլէտի.

Տօգթօր, խասթանըն կէօյիւտինի վէ արգասընը էյիճէ տինլէտիքտէն սօնրա, քէմալի տըգգաթլա պէտէնինտէ պուլունան օյնագ եէրլէրինի մուայէնէ իթտի. օյնագլարըն էք-

սերիոնին չիշուպ ըզթըրապ վէրմէքտէ օլտուգլարընը կէօրու ։

Պու տէֆա սիւլիք եաբըշարըմալարընը թէնպիհ իտուպ զիյատէ պիր մըգտար տա « Ռօզֆաթ տը քինին » թէրթիպ իթտի . էրթէսի կիւնի ալէհասապահ եինէ կելէճէյինի սէօյլէյիպ կիթտի ։

Տօգթօր կիթտիկտէն սօնրա հասթօն , պէօյիւք պիր զայրէթ իլէ պաշընը գալտըրըպ իըտմէթքեարլարընա , տօսթլարընտան պու լունան պիր ավօգաթը կիտուպ չաղըրմասընը էմր իթտի . Լույի պունը տույունճա հէման .

— Աման պիրատէր , ավօգաթա նէ՞ իհթիյաճըն վար , տէտի ։

— Պաղը շէյլէր սօրաճաղըմ , շագա տէյիլ , խասթալըղըմ բէք ֆէնա սուրէթտէ իշթիտաատ իթտի . էկէր ավօգաթ կէլիպ տէ իսթէտիքլէրիմի սօրար վէ իշլէրիմի քէնտի արզում վէճճ իլէ սըրտասընա գօյաճագ օլուր իսէմ , օ զէման կէօյնիւմ տահա զիյատէ րահաթ իտէր , սէօյլէ ավօգաթը չաբըդ չաղըրսընլար ։

Հասթօն , Ֆըրանսայա ավտէթի էնտասընտա Պօրտօ չէհրինտէ քէյֆախղէնտիյի վազըթ , պու հօլտաքի իշլէրինի քեաֆֆէթէն թանզիմ իյլէմիշ իսէ տէ , չիմտի սէվկիլի գարըննտաշը . . . իլէ պուլուշմասը , պու էսկի գարարլարընըն քեամիլէն թատիլի իլէ , եէնի պիր վասիյէթնամէ թէրթիպ իյլէմէսինէ լուզում գաթի կէօսթէրմիշ իտի ։

Հասթօնըն ավօգաթ իլէ կէօրիւշմէք իսթէմէտի , պիւթիւն մալլէրինի պիրատէրի Լույիյէ թէրք իթմէք իչին իյճապ իտէն վասիյէթնամէնին , սուրէթը թէրթիպի հադգընտա պաղը կէօնա իսթիշարէտէ պուլունմագ մագսատընա մէպնի իտի ։

Ձէլպ իտիլէն ավօգաթ , մէհարէթը քեամիլէտի իլէ քէսալը իշթիհար իթմիշ պիր զաթը տերայէթսիզտի օլուպ , էքսէր տավալարտա քէնտի գանունա տէյիլ գանունը քէն-

տինէ ույտուրուր իտի . պու զաթ կէլիպ տէ հասթօնըն նիյէթլէրինի թէմամը իլէ անլայընճա , ինթիգալը էմլաք խարճլարը բէք աղըր օլտուղունտան պահա իլէ , պու մատտէյի ինթիգալըն պաշդա պիր սուրէթլէ թէսվիյէ իտէրէք , հասթօնը քեարը չըդարմագլըղըն պիր թարիխինի տիւշինտի ։

Ֆիլհագըգա ավօգաթի պունըն իչին տախի զայէթ սատէ պիր եօլ պուլտու . պու պուլտուղու եօլ տախի էկէր հասթօն հայաթընտա պիր սէնէտա թանզիմ իտուպ , մալլէրինէ վէ գազանճընըն նըսֆընա Լույիյի օրթագ իտէր իսէ , պատէլ վէֆաթ պիրատէրի Լույինին եարըմ խարճ վէրմէսի լազըմ կէլէճէյի քեֆֆիյէթի իտի ։

Խասթա , ավօգաթըն պու Ֆիլբինի թագտիր վէ թահսին իտէրէք բէք պէօյիւք պիր մէմունիյէթի իլէ գապուլ իթտի . պու մէմունիյէթի եալընըզ ինթիգալ խարճընըն ազալմասընտան տեյիլ , էկէր քէնտի վէֆաթ իթմէյէճէք օլուր իսէ , մալլէրինին նըսֆընա գարտաշընըն իչթիրաք իթմիչ պուլունաճաղընտան տօլայը իտի . չինդի պիրատէրինի իւլիվվը ճէնապէ . . . մալիք պիր ատէմ գըյաս իլէտիյի իչին , պու մալլէրի քէնտինէ պաշդա տիւրլիւ պիր սուրէթլէ գապուլ իթտիրէպիլմէք միւմքիւն օլամագ զանն իտիյօր իտի ։

Խասթանըն արզույի չէտիտէտի իւզերինէ օրթագլըգ սէնէտի թանզիմ իտիլտի . տէմիրբանէնին իշլէտիլմէտի իչին միւսիւ Լույի պէշ եիւզ պին ֆըրանգըգ պիր սէրմայէ վերմէքլէ , հասթօն տը Գըլամօրանըն օրթագը օլմուշ օլտու ։

Թանզիմ օլունան պու մուգավէլէնամէյէ , Լույինին տախի վազը իմզա իլէմէտի էլզէմ պուլունտուղունտան , քէնտինէ պէյանը քէյֆիյէթ իտիլտիքտէ , կիւյա գարընտաշընըն պու ֆիքրի քէնտինէ հիչ խօշ կէլմէմիշ կիթտի , պին տիւրլիւ մուխալիֆէթի վէ միւմանտաաթլար իլէ քեազըտը իմզալատը ։

Լույի , պէօյլէ պիր սէրվէթի բիւյասընտա պիլէ կէօրէ-

մէզ էքէն, պէօյլէ պիր մուվաֆագըյէթէ նայիլ օլմագ քէնտիսի իչին հագըդաթէն հէր տիւրլիւ իմիւտին ֆէվգըլնատա իտի։

Թապիսը մէրդում, արզու վէ իմիւտլէրինին գաթի պէ գաթի ֆէվգըլնատա օլան ճէհիմ պիր սէրվէթէ նայիլ օլմուշ իսէ տէ, պու սէրվէթտէն քէմալի իսթիրահաթ իլէ իսթիֆատէ իտէպիլմէք կիպի պիր մէսուտիյէթտէն մահրում պուլունույօր իտի, չինքի պու սէրվէթ քէնտինէ բէք կէճ վասըլ օլմուշ իտի։

Լույիյի, մէճպուռնիյէթ եէրինէ պիր հիտատէթ պիր մահզունիյէթ իսթիլա էյլէտի. պու սէրվէթի՝ թալիինին քէնտինէ գարշը ածը պիր իսթիհզասը սուրէթինատ թէլագը իտիյօր իտի. պու գէնկինլիք, Լույի իչին պիր մէսուտիյէթ տէյիլ, ատէթա պէօյուք պիր միւճազաթ իտի։

Գունատան տօլայըտա գապահաթը քէնտինէ տէյիլ, պիրատէրի կասթօնա պուլույօր իտի. քէնտինի պու գատար միշկիլ պիր մէվգըտա պըրագան խուտուա, անճագ պիրատէրի կասթօնըն չու ալալըգ օրթատա իսպաթը վիճուտ էյլէմիշ պուլունմասը տէյիլ մի տիր։

Լույի, պուլունտուղու մէվգընըն ֆէվգելատէ քէսպը միշկիլաթ էյլէմիշ պուլունմասընատան տօլայը, Հուսուլէ կէլմիշ օլան ազապ վէ ըղթըրապը տէլունինինն տէրէճէսի, չէրիքը ճինայէթի պուլունան Բատւա կէօնտէրտիյի մէքթուպլարատանատա անլաշըլըյօր իտի։

Լույի տը Գըլամօրան, պիրատէրի կասթօն իլէ օլան իշթիրաք մուգավէլէչէնամէսինի իմզալատըգտան պիր գաչ սաաթ սօնրա, Բատւա սուրէթի աթիտէ կէօրիւլէն մէքթուպը եազմըշ տըր։

« Պու կիւնքի կիւն եէրմի պէշ պին լիրալըգ պիր իյրատ սահիպինիմ, եալընըզ նէֆսիմէ այիտ օլարագ պէշ նիւշ պին ֆըրանգա մալիք պուլունույօրում, էկէր պու սէրվէթին նըսֆը վէ հաթտա պիր բուպը պիւնատան պիր սէնէ ագ-

տէմ էլիմէ կէչմիշ օլսա իտի, տիւնէատէքի ինսանլարընն էն մէսուտը վէ էն պահտըգարը պէն սաա օլունուր իտիմ։

« Լաքին չիֆայիտէքի պու կիւն պէնիմ իչին պու սէրվէթտէն հիչ պիր իսթիֆատէ իմիւտի եօգ տըր. չու սաաթտա տիւնէանընն ալթունը ճէմ իտիլմիշ օլսա, եինէ պիզիմ պուլունտուղումուզ միւտհիշ մէվգընընն արզ էյլէտիյի միւչկիլաթտէն պիրինի պիլէ իզալէ իտէմէզ. էվվէլ՛թ, հագգընն վար իմիշ, պէն թէտպիրսիզլիք իթմիշիմ, լաքին պու թէտպիրսիզլիյիմին իհթիյաճ սըզլըգըմընն ճէզասընը պու կիւն գիյատէտի իլէ չէքմէքտէյիմ։

« Նիհայէթի իւլ էմր պիզ պու կիւն բէք սիւրաթլա պիր ֆէլաքէթի կիրատապընա աֆթընմընշ պուլունույօրուզ, իսթէր իսթէմէզ պունը նիհայէթինէ գատար թէտգըպ իթմէմիզ լազըմ կէլիյօր, պու մատտէնին նըսֆընտա թէվազուֆ իթմէք պիլէ, պիզիմ իչին բէք վէհիմ բէք պէօյուք թէհլիքէլէրի մուճիպ օլաճաղը աշիքտար տըր. հալ պէօյլէ իքէն պէն ֆագըր պուլունայըմ, գէնկին օլայըմ. վալանթին իլէ կասթօնըն կէօրիւշմէք իհթիմալի մէվճուտ օլատուգտա, հիչ պիր վագըթ թէհլիքէսէն սալիմ օլամամ. ա՛հ, պունլարը պիրբիպիրլերի իլէ էպէտիյէն կէօրիւշիւրմէմէք իչին գաթի պիր չարէ եօ՛գ մը տըր։

« Լույի տը Գըլամօրան »

Իշպու մէքթուպըն սօն իսթարէսինէ պուլունան « Գաթի պիր չարէ եօ՛գ մը տըր » սիւալինէ, թարաֆընընզատան « Խայըր » ճէվապընը վէրէպիլիրիզ. չինքի կասթօն պէրհայաթ պուլունատուգտա, քէնտինի վալանթին իլէ կէօրիւշմէքտէն մէն իտէպիլէճէք հիչ պիր չարէյի գաթի եօգ տըր. կասթօն, էն չիտաէթլի վէ էն ճանկիւտաղ ըղթըրապլար իչինէ պուլունատուգու զէմանլատատա պիլէ, էսկի սէվկիլիսի պուլունան վալանթինին իսմինի աղզընատան պըրագմամըշ տըր։

Կասթօն, տօղթօր Թարաֆըննան ղայէթ իթինա իլէ միւտաւաթ կէօրմէքտէ իսէ տէ, եինէ էյիլէշմէյուզ խաս-թալըղը կիթիքճէ քէսալը վէխամէթ իտիյօր իտի. խաս-թալըղ տայիմա թէպետիւլ իթմէքտէ, լաքին էյիլէշմէ-յուզ պաշգա պիր սուրէթ ալմադտա իտի. աղրըլար տայի-մա գալպինտէն չըղայօր վէ կիթիքճէ տախի ըղթըրսաղ ար-թըյօր իտի.

Մամաֆիհ, օ հաֆթանըն նիհայէթինէ տօղրու խաս-թանըն ըղթըրսաղաթը իլի կիւն գատար քէսալը սիւքիւնէթ իթտի, պու միւտաէթ զարֆըննտա պիր դաչ լօգմա եէյէ-ճէք եէյօր վէ պիր ազ տախի կէղինէպիլիյօր իտի.

Լաքին պիչարէ Կասթօն պիլինմէյէճէք պիր հալէ կէլ-միշ, աատէթա քէնտի քէնտինին պիր խէյալի, ըսգըլէթի օլ-մուշ իտի. զէվալը օն կիւն զարֆըննտա օն սէնէ ըղթըրսաղ չէքմիշ գատար զաֆիլանմըշ պիւտպիւթիւն տէյիշմիշ իտի. Կասթօն, պու խասթալըղընը ըգլըմըն թէպտիլինտէն իլէրի կէլմիշ զաննընտա պուլունուպ, պիր ազ էյիլէշմէյի անտէ հէման Բարիզէ կիտերէք, հէմ քէնտինի աթըպպայի հաղը-գայա պագտըրմագ վէ հէմտէ Վալանթին իլէ պուլուշմագ նիյէթինտէ իտի.

Ցագաթ կիւնտէն կիւնէ խասթալըղը արթըյօր, խաս-թալըղը թէզայիւտ իթտիքճէտէ Պուգերէ եազմըշ պուլուն-տուղու մէքթուպլարա պիր ճէվապ կէլմէտիյինէ հէմ իսթիղ-բապ իտիյօր, հէմտէ ֆէնա հալտէ մէյուս օլույօր իտի.

Նիհայէթ իւլ էմր, պիրագ արալըգ վէրմիշ պուլունան խասթալըգ, պիր ագշամ պիչարէ Կասթօնը ֆէնա հալտէ սըգըշտըրըր, հէմ քէյֆսիզլիյին պու տէֆաքի սուրէթը վի-րուտի հիչ էվվէլքիլէրէ պէնզէմէյօր իտի. Հաթտա պու տէ-ֆա հաղագաթը իլէ քէսալը չէօհրէթ իթմիշ պուլունան տօղ-թօր «Ս.» պիլէ, ճիտտէն պէօյիւք պիր թէլաշ կէօսթէյու-մէյէ պաշլատը.

Պու քէրրէ խասթանըն գուրթուլապիլմէսինտէն տօղ-թօրըն իւմիւտի եօգ իտի. վագտա զէվալը Կասթօն, ըղթը-րսաղը վիճուտինտէն չօգլուգ չիքճայէթ իթմէյօր իսէ տէ, հաղըդ տօղթօր, պու հալին խասթանըն քէամիլէն գուվվէթ-տէն տիւշմիւշ պուլունմասընտան իլէրի կէլտիյինի անլամըշ իտի. ֆիլհագըդտա պիչարէ Կասթօն կիթիքճէ տիւշարը զաաֆ օլույօր իտի. սաաթտան սաաթա գալպինին տարպէ-լէրի աղրըլաշմադա վէ այագլարընտան տօղրու վիճուտի պիր սօուգլուգ իսթիյա իթմէյէ վէ կէօզլէրի տախի եավաշ եա-վաշ սէչմէմէյէ պաշլատը.

Նիհայէթ քէյֆսիզլիյինին օն տէօրտինճի կիւնի սա-պահլայըն Կասթօն, օ կիճէյի պիր նէվ պայկընըգ վէ ու-յուշուգլուգ հալինտէ կէչիրմիշ պուլունուղու հալտէ, ու-յանտըղը զէմանն պիր ազ խասթալըղը քէսալը խըֆիֆէթ իթ-միշ կիպի կէօրիւնտի իսէ տէ, հէ բիմ իսթէմէտի.

Պիր բաբագ ճէլպ իթտիրէրէք եարըմ սաաթ գատար բաբագ իլէ եալընըգ գալըպ կէօրիւչտի. պատէհու օտասը-նին գաբուլարընը աչմալարընը էմր իթտի. նէ գատար ա-մէլէսի վար իսէ ճիւմլէսինի հուզուրընա ճէլպ իլլէտի. պու սաֆտերուն ատէմլէր իլէ հէլաշաշը. պունլարընի քէնտի-նին վէֆաթընտան սօնրա օլաճագ մայիչէթլէրինի տախի տիւչինիպ, հէր շէյի միւքէմմէլ սուրէթտէ թանգիմ իթ-միշ պուլունտուղունը պիլտիրտի.

Ամէլէլէր կէօզ եաշը տէօքերէք օտատան չըգտըգտան սօնրա, պաշը ուճունտա պիր ան էվվէլ ճանընըն չըգմասը-նա պէքլէմէքտէ օլան խայրն պիրտատերինտէն, տէմիրխա-նէյի եինէ էվվէլքի կիպի իչլէթմէքտէ տէվամ իլլէմէսինի իճադ իթտի. սօն տէֆա օլարադ գարընտաշընա սարըլըպ բուս իթտիքտէն սօնրա, եամաղը իչինէ տիւշիւպ ճան չէ-քիշմէյէ պաշլատը.

Կասթօն տը Գըլամօրան, սաաթ էօյլէ վագթընը չալ-մագտա իչէն, հիչ տէպէլէնիպ չտպալամադտըրն թէալիմի րուհ իթտի.

Արթըդ պու տէֆթա խայըն Լուլի, հագըդաթէն մարդի տը Գըլամօրան վէ հէմոէ միլեօնլարա մալիք պիր առէմ օլմուշ իտի։

Օն պէշ կիւն սօնրա Լուլի, թէքմիլ իշլէրինի եօլունա գօյուպ տէմիրխանէյի իտարէ իշին միւհէնտիս իլէ տախի ույուշարագ, Բաուլա զայէթ մանիտար օլան շու «Իշլէրիմի քւամիլէն թէավիյէ իթմէմ կէրէկ յօրում» մաալինտէն իպարէթի պիր թէլէկրաֆ չէքմէրէն սօնրա, էլլէրինի օվուշտուրմագտա, վէ կէօզլէրի մէմնունիյէթի չուլէլէրի իլէ բարլամագտա պուլունտուղու հալտէ շըմէնտըֆէրէ րագիպ օլտու։

19

Բաուլ, Բարիզտէ ամուճասը Լուլի տը Գըլամօրանըն թէնպիհ ու թալիմնաթընա թէմամը իլէ միթագրգ պիր տուրէթտէ հարաքէթ իտէրէք, թէքրարէն մատամ ֆօվվէլ։ լին ճէլպի թէվէճճիհ վէ մուհափէֆէճ մուվաֆֆագ օլմուշ վէ մուհափէճյհանըն թէմամը իլէ էմնիյէթինի գազանմըշ իտի։

Մատամ ֆօվվէլ, օղլունըն հարաքեամը աէրպէսթանէ վէ իֆրաթ տէրէճէսինէ վարան իսրաֆիլթընան տօլայը, տէրէճէյի նիհայէտտէ տիւշարը մէյտանչէթ վէ էնտիշէ օլմուշ իտի իսէտ, շէֆգաթը մատէրանէսի հասէպի իլէ Բաուլ հագգընտագի մուհափէճի պիր տիւրլի նէֆրէթէ միւպէտտել օլմամըշ իտի. պու խայըրսըզ էվվատը սէվմէքտէն կէօյնիւնի պիր տիւրլի մէն իտէմէյօր իտի. հէր գապահաթը քէնտինէ պուլմագտա, պիւթիւն Բաուլըն պու հարաքեամը սէրբէշանէսի, քէնտիսինին մաղիտէ իշլէմիշ

պուլունտուղը ճինայէթին նէթտայիճի թատիյէսի օլմագ իւզրէ թէլագգը իթմէքտէ իտի։

Ամուճասը Լուլի տը Գըլամօրանըն Բարիզտէն զայպուպէթի միւտաէթինճէ, Բաուլըն հալինտէ կէօրիւլէն սիւքիւնէթ, սարֆիյաթընտաքի իտարէ, մատամ ֆօվվէլ տէ, պու չօճուղըն օ էսկի խըրչընլըգլարընըն, պիւթիւն ամուճասը Լուլինին սուլի թալիթիֆաթընտան իլէրի կէլմիշ պուլունտուղու հագգընտա, պիր գանտաթը գաթիյէ հուտուլէ կէթիրմիշ իտի։

Մարթի տը Գըլամօրան, ճանի Լուլի, շըմէնտըֆէրէ կէշլիտիյի միւտաէթի, պիւթիւն պուղտան սօնրաքի խաթը հալաքէթի հագգընտա միւքէմմէլ պիր բըլան թէրթիպ իլէ կէշլիրմիշ իտի. արթըգ պուղտան սօնրա Բարիզտէքի էրպապը սէնայի վէ սէրվէթէ գարըչարագ մէսուտանէ ճաչամագ վէ շիմտիյէ գատար կէշլիրմիշ օլտուղու րէզիլանէ վէ հագիբանէ պիր մայիչէթին, ամբարընը չըգարմագ, վէ քէնտինի մարթի տը Գըլամօրան իւնվանը իլէ քիպար սալօնլարընտա թանըթմագ իսթէյօր իտի։

Լուլի, շիմտիյէ գատար ֆէլէյին պին տիւրլի ճիլվէսինէ օղրամըշ վէ եէմէյի բէք չօգ հագարաթ շամարլարը իլէ եանագլարը գըզարմըշ պուլունտուղունտան, թալիյինտէն սօղը ինթիգամ իթմէք արզուսը իլէ եանըպ թուքուչյօր իտի։

Խապիսը մէրգում, հէնկեամը շէպապէթինի բէք պէօյիւք պիր մէղլէթի վէ բէզալէթի իշինտէ կէշլիրմիշ օլմաղըլա, իմթիյազլըղընտա էրպապը իթիպար վէ հայսիյէթէ գարըշմագ իսթէյօր իտի։

Ահվալը մաղիչէսինտէն բէք օ գատար էնտիշէ իթմէյօր իտի. Լուլի ալէմի բէք էյի թանըմըշ պիր առէմ իտի. էսկի մայիչէթը ըէզիլանէսինի պիլէնլէր պուլունտա պիլէ, Մարթի մարթտաը իլէ միւղէյհէն պուլունտան ապապտաընըն թէքքըլէքլըինտէն հասըլ օլան սէտտա, պունլարըն սէտտայի իսթիհ-

զալէրինէ զալէպէ իտէճէյինի բէք ալա պիլմէքտէ իտի ։

Օլուբօնտան Բարիզէ ավտէթինտէ , միւթէվէֆա պիրա-տէրինին էմէքտար խըտմէթքեարը պուլունան Մանուէլի տախի պէրապէր ալմըշ իտի ։

Լուլի տը Դըլամօրան , չըմէնտըֆէը վակօնընտա կէչիրմիշ օլտուղու եիրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա , զինհինտէն աթիտէքի գարարը վէրմիշ իտի ։

Բաուլը պաշընտան տէֆ իթմէյի հէնուզ տիւշիւնմէյօր իտի , չինքի պու տէլիգանլըյա տահա իհթիյաճը վար իտի . պու տէլիգանլընըն , ճինայէթի խուսուսընտա օլան մէհարէթինտէն իսթիֆատէ իթմէք իսթէյօր իտի . մուվաֆֆագըյէթի հասըլ օլտուգտան սոնրա չէրիքը ճինայէթինէ քիւլի պիր մէպլաղ վէրմէք , վէ եախօտ քէնտի սէրվէթինին անը տա օրթադ իթմէք սուրէթի իլէ պունըն աղըընը գարատապիլմէք միւմքիւն օլտուղունը տիւշիւնիյօր իտի ։

Լուլի , իթիհատ իտէճէյի հէր պու թէտպիրլէրի ճէպինտէքի պիր քիւշիւք տէֆթէրէ գայտ իթտի ։

Պու իշի չէրիքը ճինայէթ պէյնինտէ իլք միլադաթ Լուր օթէլինտէ վուգու պուլտու , հէմ տէ պու միլադաթլարը կէրէյի կիպի շիտտէթլիճէ օլտու Բաուլ թէճրիպէ կէօրմիշ պիր կէնճ օլտուղու իչին ամուճասընա , հուսուլէ կէլմիշ պուլունան մուվաֆֆագըյէթին պու տէրէճէսինի քէտիֆի ատտ իտտուպ , պունտան իլէրի վարմամասը հադգընտա նասիհաթ վէրիյօր վէ շէօյլէ տէյօր իտի ։

— Պունտան ալա մուվաֆֆագըյէ՞թ մի օլուր , արզու իտէճէք տահա նէ՞ գալտը . պիր միլճօնը միւթէճավուզ պիր տէրվէթէ մալիք օլտուգ , պունը պէյնիմիզտէ թադսիմ իտտուպ զէվզիմիզ պագալըմ , իչին պունտան իլէրիսինէ վարմադ , զուհուրի մէլհուզ պուլունան պէօյլուք թէհլիքէլէրէ մէպնի ատէթա տիվանէլիք տիր ։

Ցագաթ Բաուլըն պու տէօզլէրի , Լուլինին հիսսալընա հիչ մուվաֆըգ կէլմէտիկի ճիհէթլէ ։

— Վագտա տահիպ տէրվէթի օլտում , ֆագաթ մուգավէմէթի զայրի գապիլ պիր արզում տահա վար քի , անը իճրա իթմէտիքճէ մէտուտ օլապիլմէք պէնիմ իչին միւմքիւն տէյիլ տիր . Մատլէնի տէվէյօրում , պու գըզ իլէ իզտիվաճ իտէրէք հէմ նայիլի էմէլ օլաճաղըմ , հէմ տէ Բարիզտէ ատհաղը հայատիչէթ վէ իթթիֆարտէն պուլունան պիր պանքէր իլէ , քէտալը սըհրիչէթ իթմէք կիպի պիր չէրճի գաղանմըշ պուլունաճաղըմ , տէտի ։

— Ամուճա՛ , եինէ թէքրար իտիյօրում քի պու Մատլէն ֆիքրինտէ տէվամ իթմէք , քէնտի մահվըմըզը արզու իլլէմէք տէմէք տիր ։

— Նէ օլուրսա օլսուն , պիզիմ մուգավէլէմիզ էլիմիզէ կէչէճէք սէրվէթի պէ յնիմիզտէ թադսիմ իթմէք տէյի՞լ մի իտի . բէք ալա , Մատլէն՝ պէնիմ զէվճէմ օլտուղունըն էրթէսի կիւնիւ , մէզպուրէնին կէթիրտիյի ճիհադ աէնին հիսսէն օլաճադ տըր , պունա բազը տէյի՞լմիսին ։

Բաուլ սիւքութ իթտի , օ անտէ սէրվէթի սահիպի Լուլի պուլունտուղու իչին ամիր տախի օ իտի . Բաուլ պիր ազ սիւքութէն սոնրա , շու իֆատէտէ պուլունտու ։

— Պու եէնի սէրվէթէ նէ՞րէտէն սահիպ օլմուշ պուլունտուղունը սօրարլար իսէ , պունա նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին . միսիւ Ժօվվէլ Օլուբօնտա մուգիմ պիր մարքի տը Դըլամօրան պուլունտուղունը պիլիյօր , պու զաթըն քի՞մ օլտուղունը սօրարլար իսէ պիլմէմ նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին , հէմ պու մարքինին , Ժօվվէլ պանգասընտա բարատըտա վար , չիմտի նէ՞ սուրէթլէ սէնին պու զաթա վարիս օլտուղունը թահդըգա գալդըչըրլար իսէ , պունա վէրիլէճէք գանատթպախչ ճէվապտա հազըրլատը՞ն մը ։

— Աման եէկէնիմ , նէ՞ գատար սատէտիլանէ պէյտանը էֆքեարէ պաշլատըն ։

— Եօ՛ղ , եօ՛ղ , սէօյլէ անլայայըմ պագայըմ նէ՞ ճէվապ վէրէճէքսին ։

— Ինչ սատէ, ինչ գօլայ պիր ճէվապ վէրէճէյիմ, Օ-լութօնտա վէֆաթի իտէն Գըլամօրան, իէտէրիմին ղայրի մէշ-րու պիր էվլատը օլուր. պինաէն ալէյհ պէնիմ գարտաշըմ պուլունուր. քէնաի Համպուրկտա տօղմուշ վէ հիճրէթի զէ-մանը թանընմըշ օլուր, ինչ պէօյուք պիր սէրվէթէ մալիք պուլունտուղու իչին, վէֆաթընտա պու սէրվէթին, Գըլամօ-րան ֆամիլեսընա ինթիգալ իլլէմէնինի արզու իթմիշ պու-լունուր, ալթ թատաֆընը անլատընա՛. ահն հէման Հարըն սապահ պու տէտիքլէրիմի վալիտէնէ հիքեայէյէ պաշլա.

— Ինչ ճիւրաթքեարանէ պիր բըլան.

— Նէ՞տէն ճիւրաթքեարանէ օլույօր իմիշ պագայըմ.

— Պու պապաէ իճրային թահգըգաթա գալդըշըրլարտա անըն իչին.

— Նէ՞ պօշ լագըրտը, քի՞մ իճրային թահգըգաթէ գալ-դըշաճագ, պանքէ՞ր մի, նէ՞ մագասա իլէ. պէնիմ ղայրի մէշրու պիր գարընտաշըմ պուլունուպ պուլունմատըղը անըն նէ՞ վազիֆէսի. պէն գանուննէն վարիա օլույօրում, պանգա-տաքի մէպլաղըն պանա թէսլիմի լազըմ կէլիյօր, անըն վա-զիֆէսի Հալընըղ գանունա թահթսիգէն Հարաքէթ իթմէք տիր, էօթէ թարաֆը նէ՞սինէ լազըմ.

Բաուլ, պու սէօզլէրէ գարշը իթիրազ իթմէք իչին պիր իք ուճը արայօր իտի իսէ տէ պուլամայօր իտի, նիհայէթ.

— Ինչ կիւզել, հայտէ տէտիկինիզ կիպի օլսուն, լաքին պունտան սօնրաքի սաղֆիյաթըմ մատամ Ֆօվվէլին ֆիսէ-սինտէն տէյիլ, սիպին ֆիսէնիզտէն չըգաճագ տըր, տէտի.

— Սէպէ՞պ.

— Սէպէպի արթըգ սիպին զէնկին օլմուշ պուլունմանըղ տըր.

— (Պիր թավրը ղալխանէ իլէ պաշընը գալարըրըպ.) Պէնիմ սէրվէթիմուէն սանա նէ՞, պանա գարշը օլան մուա-մէլաթը մուխալիֆէթքեարանէնէն ունութմո՞ւն մը, չիմտի պէն սէնտէն Հէր չէյի էսիրկէմիշ օլսամ Հագլը առտ օլուն-

մա՞զմըյրում, լաքին տուր բըլանըմը սանա խապէր վէրէյիմտէ մուվաֆֆագ օլուպ օլմայաճաղըմա սէն հիւքմ իլլէ. պու կիւնէ գատար օլան Հարաքէաթըմտան սէն պիր չէյ անլա-յամամըշ իտին, տուր չիմտի սանա անլէրի իյզահ իտէյիմ-տէ տինլէ.

— Տինլէյօրում.

— Պէն էվվէլա կիտիպ մատամ Ֆօվվէլէ քէնտիմի արզ իտէրէք «Մատա՛մ, նա ֆէտային նամուս իթմէլի վէ նա քի-սէնին աղըընը աչմալը» տէյէրէք, գատընը գօրգուԹտում վէ նէթիճէյի Հալէ միւնԹազըր օլտում, պունտան սօլայը գատընըն ֆէնա սուրէթտէ նէֆրէթինի ճէլպ իթտիմ.

— Պու խուսուսատա նէֆրէթ սէօզիւ բէք գուվվէթսիզ գալըր.

— Էվվէ՛թ պէյիյօրում, գատընըն պէնիմ Հագդըմտաքի ղազապընը իֆհամ իչին նէֆրէթ քէլիմէսինին գուվվէթսիզ գալտըղը մայիւմ տիր. իչթէ օ զէման սէնի արայըպ պու-լարագ պաչլատըղըմ օյունը իքմալ իչին սէնի սահնէյի իճ-րաաթ իւզէրինէ սալը վէրտիմ. սէն վազիֆէնի օ գատար միւքէմմէլ իճրա էյլէտին քի, տահա իւք միւլագաթընտա մատամ Ֆօվվէլին գալպինի, մուհապէթինի քեամիլէն ճէլպէ մուվաֆֆագ օլտուն, պէն սիպի բէրաէ արգասընտան կէօ-զէթլէյօր իտիմ.

— Ֆագաթ սէն...

— Տուր սէօզիւմի պիթիրէյիմ. օ կիւնքի վուգուա կէ-լէն Հալ, իճրատընա միւպայրըէթ իթտիյիմիզ գօմէտեանընն պիրինճի բէրաէտինի թէչքիլ էյլէմիշ իտի. չիմտի իքինճի բէրաէյէ կէչէլիմ, սէն մատամ Ֆօվվէլին թէմամը իլէ մու-հապէթ վէ հիւմնի նազարընը գազանտըգտան սօնրա, էօյլէ պիր Հաշարիւյէ իսրաֆա գօյուլտուն քի, գատըն պու Հարա-քէթինին նէթիճէյի վէխիմէսինի անլայարագ, պունա աճէ-լէթէն պիր չարէ պուլմագ իսթիրհամը իլէ պէնիմ մէրհամէթ վէ մուամէնէթիմէ միւրաճաաթ էյլէտի.

— Չէվալը գաղընճըազ . . .

— Պէն ան զահիրի պիր թավըը ճիտահիյէթ վէ չիտաէթ իպրաղը իլէ , աէնի աէօրթ նալ իլէ գաթի մէսաֆէ իթմէքտէ օյտուղուն ալէմը սէֆահաթտէ տուրտուրմագ էմբինաէ , սարթը զայրէթ իթմէքտէն կէրի տուրմայըազ, պու տուրէթլէ վալիտէնտէն մուավէնէթիմի տիրիլ իթմէմիշ օլտում . պէն հայլիտէն հայլի աէնին սէֆահաթընըն էօնիւնիւ ալմըշ պուլունտուղումտան , գաղըն պէնի սէվմէյէ թագտիս իթմէյէ պաշլատը ։

— Ճիմտի օ զէմանլէը կէչտի ։

— Անտէն ասնրա գօմէտեամըզըն իչիւնճիւ գրամընա կէլտիք , պունտա Մատլէն իչէ գարըշարագ , մատամ Ֆօվվէլին միւշավիրլիյի բօլընը իյֆայէ միւպատէրէթլէ , պիզիմ նէ՞ կիպի չիչէքլէր օյտուղումուզը , մուսահիպէյհանըն նազարընտա քէք կիւզել իյդահ իտէրէք . պէնիմտէ աէնինտէ նասըլ ատամ օյտուղումուզը թանըթտը . անտէն սօնրա մատամ Ֆօվվէլ տիւչարը տէհչէթի օլմագլա պէրապէր պիզտէն նէֆրէթի իթմէյէ պաշլատը . պու նէֆրէթի իքիմիզ հագգընտա պիրտէն վագը օլմուշ իսէ տէ , մատամ Ֆօվվէլ մէվգըընտա պուլունան պիր գաղընըն , չէֆգաթը մատէրանէսի հէր հալտէ զալիպ կէլմէք իզթիդա իտէճէյի ճիհէթիլէ սէնի աֆիվ իթտի ։

— Պիչարէ գաղըն . . .

— Պիր անտէ հէմ սէվմէք վէ հէմ տէ նէֆրէթի իթմէք կիպի եէքտիկէրինէ զըտտա իչի հըսսիյաթընը պիրլէշմէսի , հալընըզ վալիտէլէրտէ կէօրիւլէպիլէն ահվալը զարիպէտէն տիր . մատամ Ֆօվվէլ չէֆգաթը մատէրանէ , նէֆրէթի վէ գօրգու կիպի պիրի պիրինէ մուխալիֆ հըսսիյաթ թէէսսիրի իլէ տէհչէթինտէն թիրիլ թիրիլ թիթրէմէքտէ իքէն , Մատլէն պու գաղընըն հալինէ մէրհամէթի իտէրէք եէնկէօինին խէլասը ուղուրընա քէնտինի ֆէտտա իթտի . պու ֆէտտաքեարլըզը տա , ճանը կիպի սէվտիյի Բըրօսբէրի հանընտան

ուղագլաշտըրմագ վէ պէնիմ իլէ իպտիվաճէ րիզա կէօսթէրմէք սուրէթլէրի իլէ իպրաղ էյլէտի ։

— Ֆագաթ . .

— Տուր քի սէօզիւմիւ իքմալ իտէյիմ , քէյֆիյէթ պու սուրէթի ալմըշ պուլունտուղը պիր դէմանտէ Կասթօնըն հայաթտա օյտուղունը խաթալէր ալտըդ , անտէն սօնրա սէն մատամ Ֆօվվէլին նազարընտա պէնի պաթըրըպ քէնտինի թէմիզէ չըգարտըն . վալիտէն նինէ սէնտէ պիր թագըմ ալիճէնապանէ խաթիյէթլէր կէօրմէյէ պաշլայըպ , օ էսկի հաշարիվլէրինի հէր պէնիմ՝ սէնին իւզէրինտէ օյան սուչինուֆուզըմ թէէսսիրինէ համի իթտի . չիմտի գօմէտեամըզըն պէչինճի գրամընա կէլտիք , իչթէ պունը իֆրա իթմէք էչին սէնին սահնէյի իճրաաթ իւզէրինտէ պիր քէրրէ տահա արզը վիճուտա իթմէք քլիչին լազըմ կէլիյօր ։

— Պիր քէրրէ տահա արզը վիճուտա իթմէ՞ք մի ։

— Պունը իֆրա իթմէք սանա բէք միւչկիւլ կէօրինիյօր , տէյիլ մի , լաքին պունտաանտա սատէ վէ գօլայ պիր չէյ եօգ տըր . պէնի տինլէ , հէմտէ է՛յի տինլէ . իսթիդաթլիմիզ անճագ սէնին պու խուսուստա կէօսթէրտիճէ՛յին մէհարէթի իլէ թէէմին օլունադիլճէք տիր , անլայօ՛րմուսըն ։

Բաուլ . Լուլինին պու սէօզլէրի իւզէրինէ օթուրտուղու սանտալէանընըն իւսթինտէ զայէթ ճէսուրանէ պիր թավրա ալարագ ։

— Նէ՞ էմր իտէրսէն իֆրասընա հազըրըմ , տէտի ։

— Էյլէ իսէ հէման եարըն կիտուպ մատամ Ֆօվվէլի կէօրէրէք . Կասթօնա տայիր թէրթիպ իյլէմիշ պուլունտուղումտագ մատալը քէնտինէ կիւզելճէ նագլ իթմէյինին . մուսահիպէյհա , սէնին սէօզլէրինէ ինանմամըշ կիպի կէօրինիւր իսէ զարարը եօգ տըր . լաքին սէն , հէքեայէ իթտիյին չէյէ թէմամը իլէ գանտաթի վէ իթիմտաա հասըլ իյլէմիշսին կիպի կէօրինմէյիմին ։

— Էյլէ կէօրինիւրիւմ ։

— Պէնտէ տէօրթ պէշ կիւնէ գատար մուսու Ֆօվվէլի կէօրէրէք, զայրի մէշրու պիրատէր հիքեայէսինի քէնտինէ կիւղէլճէ անլաթտըղտան սօնրա, կասթօնըն նամընա թէ-տիյէ իսիվմէք իւղրէ պանգասընտա պուլունան մէպլաղըն պանա թէսիմ իսիվմէսի խուսուսընտա, գարիպէն Օլուբօնտաքի նօթէրիմիզտէն քէնտինէ իչճապ իտէն էվրագը բէտ-միչէնին վիրուտա իտէճէյինի պիլսիրիրիմ. Ֆագաթ շիմոսիլիք պու ագճէնին պանա լուզումը պուլունմատըղը իչին, եվինէ պանգատա մահֆուզ գալմասընը արդու իլլէտիչիմի անլատըրըմ. պուտա նէ՞ իչին տիր պիլիյո՞րմուսուն... սէնին պէ-նիմ հադգըմտաքի էմնիյէթսիզլիչին պէրքէմալ օլսուդուններ պիլսիչիմ ճիհէթլէ, սանա գարշը պու ագճէյի թէէմինաթ մէգամընտա կէօսթէրմէք իչին տիր։

— Պունա տայիր սօնրա ուզուն ուզատըյա կէօրիւշիւրիւզ։

— Պէնիմ անտէն սօնրաքի իշիմ կիտուպ մատամ Ֆօվ-վէլի կէօրմէք տիր, քէնտիսինէ չու եօլտա պէյանը էֆքեար իտէճէյիմ. «Եիմինիյէ տէկին ֆագըր պուլունտուդում իչին, պէնիմ պիրատէրիմին չօճուդու օլսուդու հալտէ սիդին տա-խի օղլունուդ պուլունան Բաուլըն, էմրի թէայիւշ վէ իսա-բէսի խուսուսընտա սիդի թաղնիդ իթմէյէ մէճպուր օլմուշ իտիմ, պու օղլան Ֆէվգելատէ պիր չաբագըն տըր...

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, ամուճաճըղըմ,

— «...Պու չաբագըն սիդի պին իշքէնճէյէ գօյսու, վաղիֆէսի իգթիղասընտա սիդի թաղիդ իթմէք, հադգընըղ-տա հիւրմէթի կէօսթէրճէք եէրտէ, օ, պիլաքիս հայաթընը-ղը ղէհիրլէտի, պունտան սօլայը հուսուլէ կէլմիշ պուլու-նան թէէսիֆքաթըմտա իթմիսա իլլէմէնիդի բէճա իտէրիմ. պու կիւն իսկ հալլէր թէպէտտիւլ իթտի, համտ օլսուն պէն ղէննիկին օլտուս, պատէմտա Բաուլըն հէր պիր իտարէսինի պէն տէրիւհտէ իտէրիմ, արթըդ անըն իսթիգպալի պէնտէնիդէ այիտ պիր քէյֆիյէթ օլաճագ տըր։»

— Իրլան տէտիյին չէյ պո՞ւմը տըր։

— Ալթ թարաֆընը տինլէ, պիզ պու տէտիքլէրիմիզի թէմամը իլէ իճրա իտէր իսէք պագալըմ նէ՞ զուհուր իտէ-ճէք. պէն պու իֆատաֆտէ պուլունտուդում անտէ, մա-տամ Ֆօվվէլին քէմալի մէհնունիյէթինտէն նաչի գալդըպ պէնիմ պօյնումա սարըլմասը միհթէմէլ իսէ տէ, օրթատա պիրտէ Մատլէն մէսէլէսի պուլունտուդու իչին պու հարա-քէթի իճրա իթմէդ, վէ պանա արթըդ պէնկին օլմուշ պու-լունտուդում իչին Մատլէնտէն վազ կէշմէքլիյիմ իչճապ իչ-լէտիչինի սէօյլէր. պէն իսէ, Մատլէն իլէ իզտիվաճ արդու-սընտա պուլունմագլըղընմըն պիր իսթիֆատէյի նագտիյէ մագ-սատընտա մէպնի օլմատըղընը անլաթմադ, վէ պու սուրէթլէ մինէլգատիմ պու պապտէ պիր սուլի նիյէթիմ օլմատըղընը պիլսիրիմէք խուսուսընտա, զէմինի մուվաֆըգ պուլարագ, շու սէօյլէրի սէօյլէրիմ.

— «Մատա՛մ, պիզ պէնիմ էհլի ֆէսատ վէ խապա-սաթքար պիր ատէմ օլտուդումա իթմիսա հասըլ իլլէտի-նիզ, լաքին մատա՛մ, պու պապտէ բէք չօգ հանըլտընըզ. պէնտէ հէր քէս կիսի ինսանըմ, պէնիմտէ կէօյնիւմ վար, մատմազէլ Մատլէնի կէօրտիւմ. հիւնի ճէմալինէ վէ լէթա-ֆէթը էթվարինէ աչըգ օլտում. կիւզէլլիք իլէ ագլ ու զէ-քաւէթի իճրիսա իթմիչ կէօրիւնճէ, մատմազէլի սէվմէքտէն կէօյնիւմիւ ժէն իտէմէտիմ. պու կիւնդի կիւնտէ մատմազէլ Մատլէնին հիչ պիր բարագըդ ճիհազը օլմասա, եվինէ պէն տիզ իւսթիւ կէլէրէք մուսահիբլիյհանըն տէսթը իզտիվաճընը Թաղէպ իչին, սիզէ գարշը նիյազ վէ թէզարրուտա պուլու-նուր իտիմ. Մատլէնին, պէնիմ զէվճէմ օլաճագը արթըդ թահտը գարարէ ալընմըչ պիր քէյֆիյէթ տիր. չիմոի պու ագտը իզտիվաճընն իճրասը իչին լազըմ կէլէն չարթլարըն Թայինի խուսուսընը պէնիմ րէյիմէ պըրագմանընզը րէճա ի-տէրիմ. ահվալը մաղիյէնիզ հադգընտաքի սուքսի թիմ, իչմէ պու տէտիյիմէ մուվաֆագըյէթ իթմէնիզէ հուսուլ պուլա-

ճագ տըր. մաումաղէլ Մաուլէնին ճիհագընաա առյա կէօղիւմ օլմաըզընը սիզէ իսպաթ իչին եէմին իտէրիմ ք՛ի, իչտիվաճըմըզըն իճրա օլունուուղու կիւնիւն կրթէսի կիւնիւ Բաուլա, սէնէվի եիրմի պէշ պին լիրալըզ պիր էյրաա, եաանի մաումաղէլ Մաուլէնին պանա կէթիրէճէյի ճիհագըն գըյմէթինէ միւսաւիի պիր սէրվէթ թէրք իյլէյէճէյիմ. իչինէ մաաամ, պու խուսուսաա պիր սույի նիյէթիմ պուլունմաըզըզ, սիզին նաղարընըզաա պունըն իլէ թէհադդուդ իտէճէք տիր,

Լույի տը Գըլամօրան, պու սէօղէրի էօյլէ գանաաթպաշ պիր սուրէթլէ սէօյլէյօր իտի ք՛ի, իչմալը հիյլէ վէ տէսիսէտ հագըդաթէն էմնալի կէօրիւմէտիք պիր տէրէճէտ ահիպ մէհարէթ պուլունան Բաուլ պիլէ, պու խաապխին գարշընընաա հայրան օլուպ գալմըշ իտի. ամուճաաընըն պու դարարընը թագտիր իչին.

— Հագըդաթէն բըլանը կիւղել թէրթիպ իթմիչսին, հէլէ չու ասն սէօղէրինի իճրա իտէճէք օլուր իտէն, մաաամ Ֆօվվել իլէ Մաուլէնն պէյնինաէ պէօյիւք պիր պէրուատէթ բէյաա օլաճագընա հիչ շիւպհէմ գալմաաը, պիրա պէնիմ իսթիգպալիմի թէէմին իչին պու մըգաարաէ պիր սէրվէթ արզ իտիչին, հէր հալաէ վալիտէմի պիզաէն թաարաֆա ճէլպ իտէճէք տիր, սէտի,

— Էվվէթ, պէնաէ էօյլէ մէմուլ իտէրիմ. մաաամ Ֆօվվէլին պու հաարաքեաթընը, եինէ քէնաի վիճաանընա գարշը մաղուր կէօսթէրմէք իչին իչճապ իտէն սէլիլէրի հագըը իթմաիմ. չինընի նամուս սահիպի պիր սաէմէ պու եօլնա պիր թէքլիֆ արզ իտուպ, անը՝ նամուսը խաբիճինաէ պիր ֆիլէ սէվգ իթմէք լազըմ կէլմիչի պէմանն, օ ֆիլէ վիճաանէն հագը կէօսթէրէճէք սէպէպլէրի հագըըլամալը տըր, նամուսլըլարը պաշդա տիւրլիւ ալաաթմագ գապիլ սէյիլ տիր. իչմէք պունըն իչին պէն մաաամ Ֆօվվել իլէ Մաուլէնին, քէնաինէ գարշը կէօսթէրմիչ օլաուգարը էՅՀչէէթ, Բըրօսէրին ալչագճաաընա սույի իսթիմալ իլէ-

միշ պուլունաուգունը պու գաարընալաա իսպաթ իտէճէյիմ,

— Նաՙըլ,

— Սանաըգքաար Բըրօսէրի, մաաամ Ֆօվվէլ իլէ Մաուլէնէ գարշը պօրճը, սէֆիհ, գումաըգաղ, աչուֆթէէլէր ագգաարընաա տօղաշըր, ֆահիշէ գարըլար իլէ ալէնի աուրէթտէ հաչամագտան չէքինմէզ, միւարիֆ վէ բէզիլ պիր ատէմ օլմագ իւզրէ թանըթտըրաճաղըմ,

— Պու պաղաէ պէօյիւք պիր տէվիլ օլմագ իւզրէ, կիւղել Նինաա ժիրաֆլի էօնէ սիրէճէքտին տէյի՞լ մի,

— Սէն իչինէ պագ, պէն մաաամ Ֆօվվէլի իգնաա իթմէք իչին իչճապ իթտիչի տէրէճէտէ վազիհ վէ հագիգաթէ օլաթագ պէչանը էֆքէար իտէրիմ. էկեր Բըրօսէր հագըգաթէն Մաուլէնի սէվէյօր իսէ, պու գըզընը, էօյլէ գիւչլիւտա վէ ատի պիր սանաըգքաար իլէ տէյիլ, Ֆրանսանընը էն պէօյիւք խանէտանընաան պիրինէ ժէնաուպ պուլունան ասհապը սէրվէթ ու իթիպարտէն պիր մաըգիկ իլէ իչտիվաճընա գայրէթ կէօսթէրմէսի լազըմ կէլէճէյինի, քէնաինէ բէք կիւղել անլատաապլըրըմ,

Խապաասաթաա Լույի տը Գըլամօրանտէն կէրի գարշայան Բաուլ պիլէ, պու սէօղէրի քչմալի հայրէթլէ տինլէմէքտէն սօնրա.

— Պու պաղաէ վալիտէմի թէէմամը իլէ իգնաա խէմէսէն պիլէ, մուամիլէյհատէ պիր թէրէաաիւա բէյաա խէճէյինէ ճիտաէն էմինիմ, տէտի,

— Խայըր, պէն մաաամ Ֆօվվէլտէ պիրտէն պիրէ պիր թէպէաուիւլ հուսուլէ կէթիրէճէյիմի խատաա իթմէյօրում. պէն պու գաարընըն պիհնինէ պիր թէրէաուիւա թօհումը էքքէճէյիմ, սէնին հիմմէթինէլ օ թօհում վարա վարա պէօյիւք. արզու իլէտիչիմիզ ժէրթէպէյի պուլունճա, սէժէրբէյնաէն խամիճատէ խէրիպ,

— Պէնիմ հիմմէթիմլէ՞ մի,

— Էօյլէ եա, լաքին տուր սէօղիւմի պիթիրէյիմ. հէր

պու ռէտիքլէրիմի իճրա իլլէտիքուէն ասնրա պէն օրթատան չէքիլէճէյիմ, սահնէ իւզէրինառէ իսպասթը վիճուա իմմէք նէօվպէթի սանա կէլէճէք, պէնիմ թարաֆըմնան վուգու պուլան իֆատասթը էլպէթառէ վալիտէն սանա անլատասաճագ տըր. մունսիպէլյհանըն, սանա ռէօյլէյճէճէյի ռէօղլէրառէն պէնիմ իֆատասթըմըն քէնարինառէ նէ թէէսիր հասըլ իլլէմիշ օլսուդունը անլարըզ. պէնիմ թարաֆըմնան բարա արզ իսթիմէք կիպի պիր ռէօպի սէն վալիտէնառէն իչիտինճէ, պու թէքլիֆէ գարշը օլանճա շիսառէթին իլէ իմիրսազ իսէբսին. հէր ամըրի ռէֆալէթէ վէ հաթթա ածլըզա պիլէ թահամմուլ իսուպ, եվնէ պէնիմ թարաֆըմնան արզ իսթիէն պիր մէպլաղը գապուլ իսէմէյճէճյինի, սուբէթը գաթիկյէառ վալիտէնէ պիլսիրիրսին. պէնիմ կիպի ալշագ, նամուսլու վէ միւֆսա պիր սառէմին ագճէսինի գապուլ իմմէք սէնին իչին միւմքիւն օլամյաճագընը ռէօյլէրսին. լագին պու ճօլսա պէյանը էֆքնար իմմէքլէ պէրապէր, եվնէ էսկի մունսիպէթը ռէֆիհանէնէ պաշլամագսա գուսուր իմմէզսին. հաթսա էվէլքինառէն զիյատէ սարֆիյաթա գուսմարա սալարսըն, հիչ ինսանի իմմէյուդ տայիմա վալիտէնառէն բարա գօբարթմագսա պագարսըն, ճօղ ռէր իսէ սըզըշարրըրսըն, սալա մէրհամէթ էսէրի կէօսթէրմէզսին. չունուսա պիլ քի, հէր նէ գօբարթմապիլիր իսէն հէր ռէնին օլաճագ տըր, պունլարա տայիր պէն ռէնառէն հիչ պիր հիսապ սօրմայաճաղըմ.

— (Հայրէթ իլէ.) Էկէր իշ՝ ռէտիչին կիպի օլաճագ իսէ...

— Տէտիքլէրիմի ճարսուդա զայրէթ իսէճէքսին ռէչի՞լ մի,

— Նէ՞ ռէմէք, օլանճա գուվվէթիմ իլէ,

— Բառա՛լ, իշ այս գառար պու գառընլարըն էլլէրինառէ վէ ավուճլարընառա հէր նէ վար իսէ քեռամիլէն չէքիպ թիւքէթմէլիսին. ռէօղլէրիմի էյի սինվէյօ՛րմուսըն, պունլարը, նէ՞ ճարառճագլարընը, նէ՞րէյէ միւրաճաաթ իսէճէքլէրինի պիլէմէյէճէք պիր հալէ կէթիրմէյիսին. իշ այ զարֆընառա պունլարըն էլինառէ նէ բարա նէ միւճէվհէր հիչ պիր շէյ գալմամալը.

— Ա՛ճաՙյիպ, պու զէվալլը գառընլարըն ալէյհինառէ պու ռէրէճէյէ գառար նէֆրէ՞թ մի հըրա խիյօրառա.

Խապիս Լույինին կէօղլէրինառէն մէլանէթ գըղըլճըմլարը առչըմագոտա օլառուդու հալառէ, Բառլըն սիւսլինէ շու ճէվապը վէրսի.

— Պէ՞ն մի նէֆրէթ հըրա խիյօրառմ. զէվալլը չօճուգ, հալիմի կէօրիւդ անլա՞մյօրմուսըն քի Մառլէնի չըլարըրառըյա պիր աշգ ու մունհասէթ իլէ ռէվէյօրառմ. ա՛հ Բառլ, պէն հառչառա պուլունան առէմլէրին մունհասէթլէրի բէք չիսառէթլի օլուր. կէօրմէյօ՛րմուսըն քի Մառլէն ագըրմա կէլսիքճէ վիճուառմ ռէրառա ահէշ քէսիլիյօր. իսմինի թէլաֆուդ իլլէսիյմ զէման առառագլարընառա ալէվլէր չըգայօր, հառըյօրառմ, պիթիյօրառմ.

— Նա էօյլէ սիր առ, պու գըղը նա՞ռլ էն թահամմուլիֆէրառա պիր իշքէնճէյէ ռիւշվէթիք իչին թէրթիպաթառէ պուլունապիլիրսին.

— Նէ՞ չարէ էօյլէ լագըմ կէլիյօր. պու գըղ օ ըղթըրագաթը չէսառէյէ ռիւշար օլմառըդճա, պէնիմ իլէ իզսիվաճէ հիչ բիզա կէօսթէրմ՞ մի. ռէն մառամ Յօվվէլ իլէ Մառլէնի միւահիչ պիր կիրառագ քէնարընա գառար իյագ իսէճէքսին. պու կիրառագըն ռէրէճէյի վէխառէթինի կէօրմէսիպ թագառիրէ պաշլառըդլարը էռնառէ եվնէ պէնառա չըգաճագըմ առնէր՝ առթըդ քէնառի մահվարընա գառթիչէն հիւքմ իլլէմիշ պուլունառագլարը պիր զէմանառա, պէն իքիռինի ռէ գուրթառաճագըմ.

— Վա՛յ... ռէմէք քի...

— (Ա՛էօղիռնի քէռերէք) Լվվ՛էթ, պու իրի գառընա գարշը օ գառար ալիճէնագ կէօրիռնէճէյիմ, օ գառար ֆէ-

ոաքնալըզ ալզ խոէճէյիմ քի, պու հարապնամթը ինաննէյէթբէվէրանէմ Մաալէնի պիլէ մուխթէսիր խոէճէք ոլոր. պու գըզ՝ պէնիմ աշգ ու մուհապէթիմ ճինաղ ագճախընէ ոէյիլ, քէնաի զաթըննա, քէնաի շախսընա օյուսդուննը անլայընճա, օ զէմանն պանա գարշը օյան նէֆրէթի գայիլ օլաճագ սբը. գաաընլար, քէնոխլէրինի սէվգէն քիմնէլէրին շիուոէթը սէվուա էաէրի օյարագ լճքա խյլէոխրլէրի հարապքեամը չօգ սէֆա մնագսը կէօրխրլէր. Մաալէնէ քէնաիմի սէվոխրխրիմ խուոաասընաա պուլունամամ, էալընլըզ նէֆրէթինի իզալէյէ մնավաֆֆագ օլագիլխրիմ. անուէն ասնրա պիլա զահմէթի պէնիմ իլէ իզոխվաճէ բուլի րիզա կէօամէէրիր, պէնիմոէ արզու խյլէոիյիմ շեյ իշթէ պաունաան իզապթէթ ոլոր.

20

Քէմալի հայրէթիէ պու սէօզլէրի ունկլէմէքոէ օյան Բաուլ, ամուճաասընաագի մէլանէխինն պու սէրկճէսինէ շաշրագ գալմըշ իոի. Լուշի սբը Գրլամօրան, իճրայի խաապասամթաա Բաուլաան գամպպէգամ իւոխինն պուլունաուդունը իզապթ խյլէմիշ իոի. շայխա, ուամ աասընրն մէհարէթիը Քէվգէլաոէսինէ հայրան օլուագ գալմըշ իոի. թարագէյն պիր միւաոէթի սիքխիթ խմոիքուէն ասնրա, Բաուլ քէլամէ աշագ իոաէրէք.

— Մաավաֆֆագ օյաճաղընաա գանաամթը քեամխրէ հաալ խմոիմ. լաքին սէնին իլէ Մաալէնինն պէյնինոէ ասնսբգ քեար Բրրօսբէրինն գամթը ոէյիլ իսէ ոէ, խոմրրխէսի օլաուն էպէոխյէն հիւքմ սիւրէճէք ոլոր, ոէմէսի իւգէրինէ, Լուշի, պու սէօգէ գարշը մէլանէխքեարանէ պիր գահգահա սալը վէրոխքուէն ասնրա գազապանէ պիր թամր ալոը.

սրթրդ սէօնմիշ պուլունան էյինոէքի սիկարայը հիոաէթխրէ ֆրրլաաարագ.

— Բրրօսբէր ոէոխյին քիմ օլույօր, անր պաշրմնան էպէոխյէն ոէֆ խմմէք, իշթէ շու սիկարայը էյինոէն ամթմագոան գիյաոէ պանա ոահա գօլայ սբր, ոէոի.

— Լաքին ամուճաճբղըմ, Մաալէնին Բրրօսբէրէ մուհապէթի վար.

— Վարօրն օյաուն, այթը այա գալմայըգ գըզրն պումուհապէթի մնհվ օյաճագ սբր. անրն նաղարրնաա պուկինդի կինոէ Բրրօսբէր, ախըագճա վէ մնոէվի սուրէթոէ մնհվ օչմուշ պիր ինաան հիւքմինոէ սիր. պէն խմէոխյիմ անոէ Բրրօսբէրի սէվկիյմի վէ այէմ նաղարրնաա ոահի մնհվ խոէպիյիմ, իշ օլուր պիթէր. Բրրօսբէրինն սէֆիհ պիր մէթրէճի վար, քէնաի քիագր զաթըար իլէ կէօրխուշյօր, արապալար իլէ կէզէյօր, գումար օյնայօր, քէնաինն հէր սուրէթլէ բարայա էշէոար իհթիյաճը վար. հալ պու քի Բրրօսբէրինն վարիոահթը պու գաաար սարֆիյաթա թահամմիւլ խոէմէզ, բարարզ գալրնճա նէ՞ ճարաճագ... էյինին այթրնաա քէնաի խմթիգամէթ վէ նամուսրնա թէվքի խոյլմիշ գօճա պիր գաաա վար...

Բաուլ, ամուճաասընն պու ֆիքրինէ գարշը իմթիղրագ կէօմթէրմէքոէն քէնաինի ալամնյարագ.

— Ամմա՛ ճարաբն հա՛... ոէոի,

— Բրրօսբէր նամուսքէար սբր, գաաաան սրրգաթը իրմթիքճագ իմմէզ ոէյճէճքինն, ոէյի՛լ մի. հէյհա՛թ, պէն ոէ ընրն գաաար նամուսքէար խոիմ, լաքին չարէնիզ գարրնճա մէզմում ասաա խոյլէն հէր հարապէթի իրմթիքճագ մէճպուր օլաում. օղո՛մ, ոէնին նամուսքէարսրզգ ոէոխյին, վարրզգ վէ բահաթ իչինոէ իճրա օլուննուր պիր հարապէթ սոր. պէն, վարրզգ իչինոէ մուհապազայի նաամուս իմմէքրէ իմմիմիճաար խոէնէրէ կիւրէրիմ. Մաալէնի ոէվէյօրսմ, անաա վասրէ օչմագաան պէնի մէն խոէճէք հէր սիւրրի մանիկէրի

ալթ իւսթ իմմէքատէն չէքինմէմ. էկէր պու մանիլէրին պիրի Բըրօսբէր օլաճագ իսէ, անը տա մահվ իտէրիմ. անը էօյլէ պիր հալէ գօրում, էօյլէ պիր մայիշէթի իչինաէ եաշատըրըմ քի, Մատլէն, սէվկիլիսինի թէապըզ իչին անըն եաշատըզը մահալլէրէ գատար ֆիքրինի սէվգ իմմէյէ թէնէզզիւլ իտէմէզ։

Լույի, պու սէօզլէրի սէօյլէտիլի էանատէ, Բըրօսբէր ալէյհինաէ էօյլէ պիր հիսաէթի վէ ինթիգամ արզուսը կէօսթէրտի քի, պունատան Բաուլ պիլէ միւթէէսսիր օլարագ տիւշինմէյէ պաշլատը վէ նիհայէթի.

— Պանա բէք միւտհիշ պիր վազիֆէ իհալէ իտիյօրսուն, աէտի,

— Վա՛յ, պու բօլը իչֆա իմմէք խուսուսընատա քէնտինաէ թէէսսիւրաթը վիճատանիյէ՞ մի հըլա իտիյօրսուն,

— Թէէսսիւրաթը վիճատանիյէ տէյիլ ամա...

— Ամատը նէ՞ օլույօր. պու վազիֆէյի իչֆա իմմէքատէն ճայըյօ՞րմուսըն. էկէր պունը արզու իտիյօր իսէն, պիլմիշ օլ քի վագըթի կէճիքմիշ սիր. Բաուլ պէյ էֆէնտի հաղրէթլէրի, հէր կէօնա սէֆահաթը էյլէնճէյի թանթանայը իսթէյօրլար, ճէպհէրինին ալթտան իլէ տօղու պուլունմասընա, ալա աթյարա արապալարա մալիք օլմասընա խահիշ կէօսթէրիյօրլար տա, եինէ էրպապը ֆաղիլէթի ու իֆֆիէթատէն իմիշ կիպի կէչինմէք արզու պույուրույօրլար. պէօյլէ օլմագ իչին ինսանընէն իյրատ վէ ագար իլէ տօղմասը լազըմ կէլիր. ահմա՛գ, նամուս վէ իսթիգամէթի իւզրէ հարաքէթի իմմէք սուրէթի իլէ, պիղիմ կիպի միլէճնլարա մալիք օլանլարը նէ՞րէտէ կէօրտիւն. բարայը ըէզալէթի վէ մէլանէթի իչինաէ գազանըրսընը, զէնկին օլսուգատան ոճնրա ատհապը նամուս սըրասընա կէչէրսին, իչմէ սէնին ֆաղիլէթքեարլըգ տէտիչին պէօյլէ օլուր։

— Նամուսըմը մուհաֆագա իտէպիլէճէք գատար պիր սէրվէթէ մալիք տէյիլ իտիմ, անըն իչին պագը խապատատաթը

իմմիքեատատէն չէքինմէտիմ. լաքին միւտաֆաատէն ա-ճիգ իսի պիկիւնահ գատընը պու գատար իշքէնճէլէրէ գօյմագ, վէ պէնի սատրգ տօսթ գանն իտէն պիր տէմին հայաթ ու սատատէթինի մահվ իմմէք կիպի իճրատաթը մէ-լունանէյէ ալթէ օլմագ, տօղրուսը պանա բէք ադըր կէլիյօր,

Պու իսի շէրիքը ճինայէթի կիպի խապատատաթ իլէ վագըթի կէշիրմէքատէ պուլունան քիմսէլէր իչին, հիչ մանսապ օլմամագ լազըմ կէլէն Բաուլըն շու իմմիրազլարը. Լույէյի ոճն տէ-րէճէյէ գատար զազապլանտըրմըշ օլսուզունատան, քէմալի հիսաէթի իլէ պադրրարատգ շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Վա՛հ, վա՛հ, վա՛հ, սէն հագըգաթէն մէրհամէթէ շայան պիր ֆիքիր խատթատը իմիշտին, պիրտէն պիրէ զէնկին օլմագ իչին էլիմիզէ մէմուլին խարիճինատ պէօյլէ իշխիլմէ-տէկ կիւզել պիր ֆըրսատ տիւշտին տէ, սէն պունատան խա-թիֆատէ իչին թէրէտտիւտ կէօսթէրմէյէ գալգըշսաըն... սէն պու մէճնունանէ հարաքէթին իլէ թըպգը, հէրարէթ-տէն եանըպ տա, սու՝ պիր ատ գօվանըն տիպինատ պուլուն-տուղու իչին, պաշընը իչինէ սօգմատգա ճէսարէթի կէօսթէր-մէյէն էշէյէ պէնզէյօրսուն. պէնի պու պադատ պիր չօգ սէօզ սէօյլէմէյէ մէճպուր իմմէ, պու թուխմագ իսթէտի-չին մէսէլէ մունճիպինճէ հարաքէթի իտէր իսէն սօնըն բէք ֆէնա օլուր. պու հարաքէթինին նէթիճէսինատ կիտէճէյին մահալ եա թիմարհանէ վէ եախօտ ժանտարմալար բէֆա-գաթը իլէ մահքեմէյի ճինայէթի տիր. եիրմի սէնէ գատար պիւթիւն էրպապը տիրայէթի հայրէթատէ պըրագաճագ պիր մայիշէթի իլէ եաշատըգտան սօնրա, կէշէն սէնէ քէնտի քէն-տիմի թէէֆֆիւտէ պիր հալէ կէլտիմ. մէրագ իմմէ, սօն-րա սէն տէ էօյլէ պիր ըզմըրսագ իչինատ տիւշէրսին տէ, քեաչգի մատամ ֆօվվէլէ գարշը, այտա պին ֆըրանգըզ պիր իչի պանգնօթի գօրարմագտան իսպարէթի պուլունան իշքէնճէ-տէ տէվամ իտէյիտիմատէ պու հալէ կէլմէյէյիտիմ, տէրսին,

— Պէն նէ հարխը սէրվէթի նէ տէ խայընըմ,

— Բէք ալա, հայտէ սէրվէթի հարիսի պիր աստմ օլմա, ֆագաթի կիւնիւն պիրինտէ մատամ ֆօվվել վէֆաթ իտէճէք օլուր իսէ սէնին հալին նէ՞ օլաճագ, անտէն սօնրա կիտուպ արդը իհթիյաճ իչին միւսիւ ֆիվվէլէ՞ մի էլ ուզատաճագսըն։

Լույինին պու սէօզլէրի իւզէրինէ, Բաուլտա պիր հիստէթ ասարը հէօրիւլէրէք չիտտէթ իլէ։

— Էլ վէրիր արթըգ, էլ վէրիր, պու իչտէն չէքիլմէք պէնիմ ադըմա հիչ պիր վագըթ կէլմէմիշ տիր, սանա գարշը իթթիրազ իտիչիմ, պէնի նա՞սըլ միւշկիւլ վէ մէլուննանէ պիր վազիֆէյի իճրայէ սէվգ իթտիյինի կէօսթէրմէք, վէ պէնտիդ սէնինի իչին մուվաֆֆագըյէթ միւմքիւն օլամայաճաղընը իսպաթ իթմէք մագսատընա մէպնի իտի, տէտի։

— Պէն տէ հիչ պիր վագըթ պուընըն աքսինի իտտաա իթմէտիմ։

— Էօյլէ իսէ ադիդ ամուճաճըդըմ, պու իչտէ մուվաֆֆագ օլուր իսէք պէնիմ հիսսէմէ նէ՞ այըրաճագսըն. լաքին պագ էօյլէ պօշ իտիդրազլարա ֆիլանլարա գալգըշմա. սէօյլէ պագ ալըմ մուվաֆֆագըյէթտէն սօնրա պանա նէ՞ վէրէճէքսին, շայէթ մուվաֆֆագ օլամատըդըմըդ սուրէթտէ տէ հիսսագ նա՞սըլ օլաճագ։

— Սանա էվվէլճէ սէօյլէմիշ օլտուղում վէճճ իլէ պէնիմ Մատլէն իլէ իզտիվաճըմըն էրթէսի կիւնի, սէն նիյմի պէշ պին լիրալըգ պիր խյրատէ սահիպ օլաճագսըն, իչիթ պու գատար։

— Բէք ալա, պու շարթլար պէնիմ իչիմէ կէլիյօր, ֆագաթ պու պապատ արդ իտէպիլէճէճյին թէէմինաթ նէ՞ տիր, էվվէլա անը անլայալըմ պագալըմ։

Մատտէ պու նօգթայա կէլինճէ, իչի չէրիքը ճինայէթ պէյինինտէ ույուշմագ կիւճլէշիպ պահարն ուզամասը լազըմ կէլիյօր իտի. պիրա պու իչի խայրնլար պիր պիրինի բէք էյի թանըտըգլարընատան, նէֆտիկէրինէ էմնիյէթ վէ իթիմատ իթմէմէքտէ հէր իչիսինինտէ հագգը վար իտի. Նիհայէթ

իւլ էմր Գրլամօրան, Բաուլըն պու սիւալինէ գարշը։

— Նէ՞տէն գօրգուպտա պէնի թէէմինաթ կէօսթէրմէյէ մէճպուր իտիյօրսըն, տէտի։

— Պու պապատ հէր սուրէթլէ շիւպհէ իթմէյէ վէ տիւչարը տէհշէթի օլմագա հագգըմ վար տըր, էկէր պէնի ալտտաորյօր իսէն սօնրա հագգըմը հագգ իթմէք իչին պէնի քի՞մէ միւրաճաաթ իտէպիլիրիմ, (պէլինի կէօսթէրէրէք) շուքիւչիւք խանչէրէ, տէյի՞լ մի. խա՛յըր, չինէքի պէն սէնի էօլմիւրտէն սօնրա սէն աստալէթ նաղարընտա նամուգքար պիր աստմ օլմագ իւզրէ թանըլըրսընտա, ախզը ինթիգամէ գալգըշըրսար, պէնի մահքիմ իտէրսէր։

Իչի ճինայէթի արգաստաչտըը պէյինինտէ պու էօլտա պիր չօգ սէօզլէր ճէրիչյան իթտիքտէն սօնրա, նիհայէթի մէսէլէ հէր իքխինին տախի արզուլարընա մուվաֆֆագ պիր սուրէթտէ հալ իտիլտի, զայէթ տօսթանէ պիր սուրէթտէ նէքտիկէրինին էլլէրինի սըգըպ այրըլտըլար։

Հայըք քի, չօգ վագըթ կէչմէքտիզին պու մէնհուս իթթիֆագըն նէթիճէյի միւտհիշէսի մէյտան ալտը. Բաուլ, Լույինին թաղիմաթը վէճճ իլէ հարաքէթէ պաշլատը, պիչտէ մատամ ֆօվվել. օղլունըն հարաքաթը պիր ազ մուճիպի մէճպուրնիյէթ օլաճագ պիր սուրէթ ալմագա պաշլամըշ իքէն, պիրտէն պիրէ նինէ էսկի հալէ տէօնմիւշ օլմասընատան շաշըրըգ գալմըշ իտի. Բաուլ, էվվէլքինտէն զիյատէ սէֆահաթա վէ խարաֆա գօյուլմուշ իտի։

Էվվէլէրի Բաուլ, վալիտէյնտէն ագճէ թալէպ խյէտիյի զէման պին տուրլու շէյթանէթքէտատանէ տէսիսէլէր իլէ, բարայա իհթիյաճը օլտուղունը պիլտիրիր, բէճալէր վէ խթիրհամլարտա պուլունուր իտի. չիմտի իսէ ամիրանէ պիր թավր իլէ խթէմէքտէ, պու թալէպլէրինի թէսվիյէյէ միւսարաաթ կէօսթէրմէզ իսէ, պիչարէյի թէհտիտէ գօրգուճմագա գալգըշմագտա իտի։

Բաուլըն, պու էօլտաքի ինսանֆօրճա թալէպլէրինի իճ-

բայէ զայրէթ կէօսթէրէ կէօսթէրէ, մաատամ Ֆօվվէլ իլէ Մաուլէնին էլլէրինաէ ավուճլարընաա պիր շէյ գալմաատը. խայրն հայլազ պու գաարընլարըն էլլէրինաէ մէվճուտ պուլունան բարաձարը պիր այ իչինաէ կէտի պիթիրտի. պիչարէ գաարընլար իսէ անտէն սոնրա պիր թագըմ հիյլէլէրէ գալգըշարագ, էվին իտարէսինաէն բարա չալմազա մէճպուր օլաուլար, խանէնին իտարէտի իչին մալ վէրէն էանաֆը պէքլէթմէյէ վէ խանէյի պօրճ իլէ իտարէ իթմէյէ պաշլաատըլար:

Ձավալլը գաարընլար, պու սուբէթլէրէ խայրն Բաուլըն իպրահիմ բընա գարշը կէլէմէհիքլէրինին կէօրիւնճէ, մէսաբիֆ աէֆթէրինէ գայտ իլլէհիքլերի էչնանըն ֆիյամէթլարընը եիւքսէլթհիքաէն պաշգա, վիճուտի օլմատըգ պիր թագըմ ֆազլա շէյլէր գայտ ու իլավէսինէ գատար վարտըլար. սոն տէրճէտէ պիր մուզայիգա իչինաէ վագըթ կէչիրտիքլերի հալատէ, քէնտիլէրինի կիւյա պիր թագըմ գըյմէթլի էլպիսէլեր եաբատըըյօրլար, սիւս վէ նըղամլարը իչին պիր չօգ բարա լար սարֆ իտիյօրլար իտին կիպի կէօսթէրմէյէ պաշլատըլար. հաթտա պունատան տօլայը պիր կիւն միսիս Ֆօվվէլ կիւլէրէք.

— Ճանըմ պու նէ գատար սիա . . . տէյու պիր լաթիֆէտէ պուլունատու.

Լաբին հագըգաթտէ իսէ այլար կէչտիյի հալատէ զէվալլը գաարընլար, քէնտիլէրինէ պիր իչնէ պիլէ ալամամըշ իտիլէր. պիր զիյաֆէթէ, թէսթրօյա ֆիլանա կիթմէք իչնաէ իլլէտիյի վագըթ, էսկի էլպիսէլէրինին պօզուպ մօտայա ույտուրմագ սուբէթի իլէ իհթիյաճլարընը տէֆէ օղրաշըըլար իտի.

Մաուլէն, մաատամ Ֆօվվէլտէն զիյատէ ուզաղը կէօրիւր պիր գըզ պուլունատուղունատան, պիր կիւն օլաճագ քի Բաուլա ագճէ թէսաուիքինտէն աճիգ գալընարագ պունա գարշը « Աթթըգ բարա եօգ » ճէվապընը վէրէճէքլէրինի, ան-

տէն սոնրա տախի պիզզարուր էարար մէյատնա չըգաճաղընը պիլիյօր վէ պու միատիչ սաաթը քէմալի խէլէճան իլէ պէքլէյօր իտի խէտտէ, մաատամ Ֆօվվէլի պիւսպիւթիւն մուազզազ վէ տիչարը տէհշէթի իթմէմէք իչին, պու ֆիքրինի մուամիլէյհայէ աչմագտան իհթիրազ իտիյօր իտի.

Մաուլէնին, հագըգաթը հալտէն մաատամ Ֆօվվէլի ակահ իթմէմէք իսթէմէսի պիր ֆայիտէյի մուճիպ օլմատը, չինքի վիրուտինտէն գօրգուլան օ մէնհուս կիւն կէլտի չաթտը, զիրա նէ մաատամ Ֆօվվէլտէ, նէ Մաուլէնտէ, Բաուլա վէրէճէք պիր շէյ գալմամըշ օլտուղու կիպի, ագճէ թէտարիքի իչին իթթիխազ օլունան չարէ վէ թէտապիրլէր տախի հաատը նիհայէթէ վաարլ օլմուշ իտի.

Պիր կիւն էվվէլ խանէլէրինտէ ագշամ թաամընտա պիր գաչ միաաֆիր պուլունտուղունատան մաթտախ իչին պագը շէյլէր լազըմ կէլմիչ իտի. մաատամ Ֆօվվէլ, պունլարըն սաաթըն ալընմատը իչին աշճըյա վէրիլմէսի իչնաղ իտէն ագճէյի բէք կիւճ թէտարիք իտէպիլմիչ իտի. իչթէ օ կիւնի Բաուլ կէլտի, բարայա բէք պէօյուք իհթիյաճը պուլունտուղունը պէյան իլէ միւթլագ սուբէթտէ իբի-պին ֆրանգ վէրմէսինի վալիտէսինտէն մուսպրանէ թալէպ իլլէտի.

Պիչարէ գաարընլար, նասըլ պիր մէվզուտա գալմըշ օլտուգլարընը Բաուլա անլաթտըլար, պիր գաչ կիւն սոպր իլլէմէսի իչին ըչճալար նիյազլար իթտիլէր. ֆագաթ Բաուլ պու զավալլըլարըն ըչճա վէ իսթիրհամլարընա սալա գուլագ սամայըգ, իսրարընտաքի շիտտէթինի արթըրտըգճա արթըրտը. նիհայէթ մաատամ Ֆօվվէլ մէյուսանէ պիր սուբէթլէ.

— Ա՛հ ինսաֆսըզ մէրհամէթսիզ էվլատ, արթըգ էլտէ ավուճտա հիչ պիր շէյիմ գալմատը, նէմ վար իսէ ալտըն, եաղընըզ միւճէվհէրտաթըմ գալտը, անլէրի իսթէ՛րմիսին, իչինէ եարար իսէ պունլարը տա ալ, տէմէսի իւզէրինէ, խայրն Բաուլ սըյրըգճասընա.

— Պու միաճէվհէրաթը կէօթիւրիւպ էմնիյէթ ատնաը-ղընա բէհինէ գօյաճաղըմ, ոէսի։

Մաատամ Ֆօվվել կիտուպ պիր մահֆազա կէթիրտի, պունըն աէրուէնինեակ ղայէթ գը-յմէթատար պիր բըրլանթա իյնէ վար իտի. պունը միւսիւ Ֆօվվել, սէրվէթի պիր միլեօ-նը թէճաւուզ իլլէսիյլ պէման պէվճէսինէ թէպրիք մադա-մընտա պիր հէտիյէ օլմագ իւզրէ թագտիմ իլլէմիշ իտի։

Պու զաւալլը գաատընլար, պէօյիւք պիր սէրվէթի վէ թանթանա իչինտէ պուլունտուդլարը հալաէ, թարիֆի ղայ-րի գապիլ պիր մուզայիդպայի միւտհիշէյէ տիւչար օլմուշլար իտի. օն քիշիտէն միւթէճաւուզ խըրամէթքեարլար, պուն-լարըն էմիրլէրինէ ինթիզարաէ պուլունույօր վէ միւթէատ-տիտ աֆլար արապալար, պու գաատընլար նէրէօնի խամէը-լէր իսէ օ թարաֆա կիմմէք իւզրէ հաղըր տուրույօրլար ի-տի։

Մաատամ Ֆօվվել, մահֆազայը Բաուլա թէսիմ իլլէսի-յի էտնաատ, էմնիյէթի ատնաըզընտան ալաճաղը ագճատէն պիր գըսմընըտա քէնտիլէրինէ կէթիրմէսինի բէճա իմտի. պու բէճա իւզրինէ խայըն Բաուլ Նատըլ իսէ ինսանֆա կէ-լէրէք, էմնիյէթի ատնաըզընտան խամիդրաղ իսէճէյի մէպ-լաղըն պիր մըգտարընը պունլարա կէմիրէճէյինի վատ իմ-տի։

— Ֆիլհագըգա Բաուլ պու վատինի իյֆա իմտի, լա-քին մաատամ Ֆօվվել պու հարաքէթի իլէ Բաուլա բարա գօ-բարաճագ եէնի պիր մէնպա կէօսթէրմիշ օլտու. Բաուլ պու-նը տա սույի խամխմալ իմտի, չէօյլէ քի մաատամ Ֆօվվէլին նէ գաատար միճէվհէրաթը վար իսէ պիրեր պիրեր էմնիյէթի ատնաըզընա կիմտիլէը սօնրա, նէօվլէթի Մատլէնին միւ-ճէվհէրլէրինէ կէլուպ անլէը տախի ադ պիր միւատէթի զար-ֆընտա էմնիյէթի ատնաըզընըն գաատընա կիրտիլէը։

Գարիֆնի քիրամըն միւթալաատընա բաղպէթի պույու-տուդլարը իշպու օտանընն Բարիզտէ նէչրի էտնաընտա, Ֆը-

բանտա ճինայէթի մահքէմէսինէ պու եօլտա պիր մուհաքէմէ կէօրիւլմուշ տիր. չէօյլէ քի կէնճ վէ ղայէթ կիւզել պիր գա-ատըն, լույլ կիպի ճանի պիր հէրիֆ թարաֆընտան թատամ պէշ սէնէ պու եօլտա ոօյուլմուշ տըր. պու ճանի հէրիֆ, հէր նատըլ իսէ կէնճ գաատընրն աչըգը իլէ պէյնլէրինէ թէսաթի օլունան մուհապէթնամէլէրի էլինէ կէչիրմիշ, պու մուհա-պէթնամէլէրին միւհթէվիյաթը պուլունան էսրարը աչըգա-նէյի մէյտանէ չըգարըրըմ թէհտիտի իլէ, պիչարէ գաատ-նըն էլինէ ավուճընտա պիր չէյլէր պըրագմամըշ տըր. պու մուհաքէմէնին էվրագը օգունտուդու էտնաատ, մէլանէթը պէշէրիյէնին նէրէլէրէ գաատար վարտըզը կէօրիւլմուշ օլտու-ղու ճիհէթլէ, մահքէմէտէ եիւզիւ գըզարմատըգ ինսանն գալմամըշ տըր.

Պիր թագըմ զավալլըլարը, պու եօլտա գօրգուԹմագ սայէսինէ կէչինէն ճանիլէր զանն օլունտուղու գաատար ազ տէյիլ տիրլէր, պու եօլտա պիր սըրրա վագըֆ օլմալարընտան տօլայը էվտէքի խըրամէթճի գաատընտան, ուշաղընտան գօրգան միւսիւլէը վէ ժաատամլար ա՛զ մը տըր զանն օլունուր. պէօյլէ պիր էսրարէ վագըֆ օլտուգտան սօնրա հաղ գը սիւ-քիւթ, եանի սուս բայը օլարագ պիր մէպլաղ սրղտըրմագ ուտուլինէ Ֆըրանսատա (Ճանթաժ) տէրլէր քի, ճինայէթին էն ալչագճասը ատտ օլունուր. Թէէսիֆ օլունուր քի պու եօլտա ճինայէթլէրին տայիմա կիզլի գալմասընա զայրէթ ի-տիլտիյի ճիհէթլէ, պու ճանիլէր, էքսէրիյէթլէ բէնչէյի ա-տալէթէ ԹուԹուլմագտան մէտուն գալըրլար. Բարիզ էսկի զապթիյէ նաղըրլատընտան պիր զաթը տիրայէթսիմաթ, պու պապտէ չէօյլէ պիր միւթալաատէ պուլունմուշ տըր.

« Պու (Ճանթաժ) ուտուլի Բարիզտէ ատէթա պիր սէ-նաթ սուրէթինի ալըպ, պինլէրճէ քիմսէլէր պու եօլտա պիր իսթիֆատէյի ըէզիլանէ տայէսինտէ կէչինմէքտէ տիրլէր. պաղէն պու եօլտա ճանիլէր իլէ պունլարըն հէտէֆի ճինա-յէթլէրի օլան զաթլարը իսապէր ալըր իսէք տէ, պիչարէլէ-

րին խելասալը էմինաէ հիշ պիր իշ կէօրէմէյիզ։ Էքսէր տէֆալէր ճանիյի իճրայի ճինայէթի իլլէմէք իւզրէ իքէն նագալարըզ, լաքին նինէ էլիմիզաէն պիր շէյ կէլմէզ, չինքի ճինայէթին հէտէֆի օլան զաթ, էսրարընըն մէյտանա չըգաճաղը դօրդուսընա մէպնի, տէրհալ ճանիներին թարաֆընը իլթիզամ իտուզ պիզիմ ալէյհիմիզտէ իզամէյի տավայա գալգըշըր։

« (Շանթաժ) ուսուլի, Բարիզտէ էրպապալը խապաճաթէ գաղանճլը պիր սէնաթի օլմուշ տըր, պիր հէրսէն պէշ բարա կէլիրէրի օլմատըզը հալտէ բըրէնալէր կիպի բարա սարֆ իտէն պիր թագըմ պաշը պօշ հէրիֆլէր կէօրիւլմէյօ՛ր մը, պունլար՝ օ սարֆ իլլէտիքլէրի բարալարը նէ՞րէտէն պուլույօրլար։

« Պէօյլէ մէլունլարըն հէտէֆը մէլանէթլէրի պուլունան զաթլար, պունլարըն տէօթը զատրլարընան գուրթուլմազ բէք գօլայ օլտուղունը պիլմէյօրլար։ Քէյֆիյէթ՝ էսրարըն մէյտանա չըգմամասընտան իպարէթի օլտուգտան սօնրա, իյճաթ իթտիկի թագտիրտէ բօյիս նէզարէթի տախի քէթմը էսրարէ սօն տէրէճէ զայրէթ կէօսթէրիր։

« Խիւլասայի քէլամ, պէօյլէ պիր ըզթըրապ իչինտէ գալմըշ պուլունան քիմսէ, բօյիս ամիրլէրինտէն պիրինէ մահրէմանէ պէյանը հալ իլլէմիշ օ՛սա, հէմ սըրրը մէյտանա չըգմազ, հէմտէ օ ճանկիւտազ իշքէնճէտէն խէլաս օլմուշ պուլունուր։ »

Պիչարէ մատամ Ֆօվվէլին, զատտաալարա գարշը եալվարըպ կէօզ եաշը տէօքմէքտէն պաշգա պիր չարէյի միտտաֆաասը եօգ իտի։ Հալ պու քի էօյլէ զալիմլերէ գարշը կէօզ եաշը տէօքմէք նէ՞ բարա իտէր։

Բաուլ, պաղը տէֆա պու պիչարէ գատընլարա իթմէքտէ պուլունտուգլարը իշքէնճէնին տէրէճէսինի նազարը ինսաֆէ ալարագ։

— Պունտան իլէրի վարմազա եվրէյիմ թէհամմիւլ իթ-

մէյօր, տէյտու պու գատընլար հագդընտա պիր աղ մէրհամէթլի տավրանմասընը, ամուճասընտա ըէճալէր իտէր իտի իսէ տէ, խայըն Լուսի, եէկէնինին պու թէէսիւրաթը ճահիլանէսինէ գարշը։

— Վագտա պէօյլէ պիր իշքէնճէյէ ալէթի օլմանըն էյլէնճէլի պիր հարաքէթի օլմատըզընը պէնտէ պիլիրիմ, լաքին նէ՞ հաբալըմ էօյլէ լազըմ կէլիյօր, պու կէօնտա քէյֆիյէթլէրտէ գալպին վիճտանընն ըէյի սօրուլմազ, հա՛յտէ հավրուտ սէն պիր աղ տահա ճիտտիյէթի մէթանէթի կէօսթէր, արթըգ իշ խիթամընտա էրիյօր, տէմէքտէ իտի։

Ֆիլհագըգտա, արթըգ իշ խիթամէ էրիյօր, հէմտէ Լուսինին հիտտապընտան տահա էվվէլ պիր զէմանտա էրիյօր իտի. մատամ Ֆօվվէլ, օ այըն նիհայէթինէ տօղրու օ տէրէճէճ մուզիմարըպ գալմըշ վէ գարիպէն միւտհիշ պիր պէլա զուհուր իտէճէյինի օ գատար աշիքեարէ օլարագ հըսս իթմէյէ պաշլամըշ իտի քի, նէ եաբաճաղընը չաշըրըպ նիհայէթ ճանընընն տիւշմէնի պուլունան Լուսի տը Գըլամօրանէ միւրաճաաթ իթմէյէ գարար վէրտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, Լուսի տը Գըլամօրանա միւրաճաաթ իթմէք խուսուսընտաքի ֆիքրինի, չէտիտ պիր իթիրազէ օզլամագ գօրդուսընտան նաշի Մատլէնէ աչմազա գօրգմուշ խէտէ, նիհայէթ պու նէյէթինի կէնճ գըզա պիլտիրմէյէ մէճպուր օլտուղու զէման, գըզ թարաֆընտան մուխալիֆէթ տէյիլ, պիլաքիս պիր ան էվվէլ կիտտուպ Գըլամօրանը կէօրմէսի հագդընտա ըէճա պիլէ վուգու պուլմասը, մատամ Ֆօվվէլին բէք զիյատէ թէճաիւպինի մուճիպ օլմուշ իտի։

Պիչարէ Մատլէն տէ, օզրատըգլարը ֆէլաքէթին թէէսիրի իլէ ատէթա հէր չէյի անլայըպ քէշֆ իլլէմէք տէրէճէսինտէ պիր հըսս հուսուլէ կէլմիշ իտի. ֆէլաքէթ՝ ինսանը պու կիպի խուսուսլարտա ուսթա իտէր։

Մատմազէլ Մատլէն, Բաուլըն պու հարաքեաթի վէ իտրաֆը թագիյի պիր հալ օլմայըպ, հէր Գըլամօրանըն եվրա-

զիւնաէն օլտուղունը անկայօր իտի . կէշմիշ վագտալարը թէտգըդ իլլէտիքտէն սօնրա հալը հազըր իլէ թամթալիդ ի-տէրէք , Բաուլըն՝ Գըլամօրանըն էլինտէ պիր ալամթը իճրա-ամի օլտուղունը հիչ զօրըդ չէքմէ քսիղին անկամըշ իտի ,

Մատէն , վուգու պուլան հալլէրին , մատամ Ֆօվվէլի պիւսպիւթիւն մահվ իմմէյէճէք սուրէթտէ պիր նէթիճէ ալմտնը , քէնտինին Լուլի Գըլամօրան իլէ իզտիվաճը գա-պուլ իմմէսինէ միւթէվագըթի պուլունտուղունը պիլտիկինո-տէն , մատամ Ֆօվվէլի դուրթարմագ իչին պու պապտէ քէնտինի ֆէտա իմմէյէ ճիտաէն գարար վէրմիշ իտի ,

Գինաէն ալէյհ , պու քէյֆիյէթին պիր ան էվվէլ պիր հիւանի նէթիճէ տէյիլ իսէ տէ , հիչ օլմազ իսէ պիչարէ մա-տամ Ֆօվվէլին հայաթընը պիւսպիւթիւն ղէհիրլէյէճէք պիր սուրէթի ալմտնտնը իչին , Լուլի տը Գըլամօրան իլէ օլաճագ իզտիվաճլարընը, հէր հալտէ թանկի իմմէք լազըմ կէլտիկի-նէ հիւքմ իտէրէք , պիչարէ գըզճըդագ քէնտի հայաթընըն սաատէթինի ասլա նազարը թագտիրէ ալմայըդ , մատամ Ֆօվվէլէ .

— Միսիւ տը Գըլամօրանը կիտուպ նէ գատար չարըդ կէօրիւր իսէնիզ , հագգըմըզտա օ գատար խայըրլը օլսուր , տէտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ , Մատէնին պու իպրամը իւզէրինէ Գը-լամօրանա կէլիպ քէնտինի զիյարէթ իտէճէյինի մուշիր պիր թէզքիրէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա , էրթէսի կիւնիւ հէման Լուվր օթէլինէ կիթտի ,

Լուլի տը Գըլամօրան , մատամ Ֆօվվէլի , խայըրխահլըդը վէ հիւանի նէյէթի էվվէլճէ թագտիր իտիլմէյուպ պիր չօգ հագտարթլարտա տիւչար օլտուգտան սօնրա , անճագ անկա-չըլապիլմիշ օլան պիր ատէմ թաւրը իլէ սօուգ վէ իհթի-յաճքտարանէ պիր սուրէթտէ գապալ իմտի . մատամ Ֆօվ-վէլ թարաֆընտան Բաուլըն նագէճա հարաքէթլէրինէ տայիր նագլ իտիլէն աէօղլերէ գարշը պէյանը թէէսիւֆ կլէտի ,

Մատամ Ֆօվվէլ , Բաուլըն բարա սըզտըրմագ խուսու-սընտա տայիմա քէնտինէ միւրաճաաթի իտուպ , ամուճաօրն-տան հիչ պիր բարա գապուլ կլէմէտիկինի անկամադա պաշկայընճա , Լուլի պէօյիւք պիր իսթիղրապ կէօսթէրտէք , չու սէօղլերի սէօյլէտի .

— Աման կա՛ Բապպիմ , իչթէ Բաուլըն պու հարաքէթի խապասաաթըն սօն տէրէճէսի ատտ օլունուր , պէն քէնտի-սինէ տէօրթ այտան պէրի տիր եիրմի պին Ֆըրանգտան զի-կատէ բարա վէրտիմ՛ , հէմ պունլարը՝ կիտուպտա բարա ի-չին սիպի բահաթսըզ իմմէսին տէյի վէրմիշ իտիմ՛ , « էկէր բարա վէրմէզսէն վալիտէմ կիտէրիմ կա՛ » տէյէրէք , պէնի գօրգուտուր իտի . հէյլէ պագ չու չարգընա պունլարը հէր եաման սէօյլէր իմիշ տէ , հէմ պէնտէն վէ հէմտէ սիպտէն բարա ալըր իմիշ՝

Լուլի , պու սէօղլերինէ գարշը մատամ Ֆօվվէլին չէհ-րէմինտէ չիւպհէյէ տէլալէթ իտէր պիր իսթիղրապ էսէրի բէկտա օլտուղունը կէօրիւնճէ , հէման եէրինտէն գալգըպ չէքմէճէսինի ացարագ , Բաուլա բարա վէրտիքճէ մուգապիլ-նէ ալմըշ պուլունտուղու մագպուզ սէնէտլերինի չըգարտը , պունլարը մատամ Ֆօվվէլէ վէրտի . պու մագպուզլարըն մէճ-մուլի Բաուլըն , Գըլամօրանտան եիրմի իւշ պին պէշ եիւզ Ֆըրանգ ալմըշ պուլունտուղունը պիլտիրիյօրլար իտի ,

Չէվապը մատամ Ֆօվվէլ , պու մագպուզ սէնէտլերինի կէօրիւնճէ հագգըգաթէն Ֆէնաղաշըպ .

— Գու միւտտէթ զարֆընտա Բաուլ պէնտէն գըրգ պին Ֆըրանգա եագըն պիր մէպղաղ ալտը . . . պունլարըն հէյսի ալթմըշ պին Ֆըրանգը կէչիյօր . աման եա՛ Բապպիմ , տէօրթ այ իչինէ պու գատար սարֆիյաթ օլո՞ւր մը . . . տէտի ,

— Հագգըգաթէն ինանըլմայաճագ պիր հալ տը պու մատամ , էկէր պու չարգընըն պիր գըզա ալագաաը պուլուն-տուղունը պիլմէմիշ օլսա իտիմ , տօղրուսը պունա պէն տէ ինանմազ իտիմ ,

— Ամեն եա՛ Բաղդիմ, պու գըզլար քէնթիլէրինի սէվէն պիչարէլէրէ պու գատար բարա սարֆ իթթիրմէնին նա՞սըլ եօլունը պուլույօրլար։

— Իչթէ մատամ, Բարիզ ալէմի սէֆահաթընատա հէնուզ պիլինմէտիք պիր չէյ վար իսէ, օ տա աչիֆթէլէրին պու գատար ագճէնին մահալի սարֆըննը նա՞սըլ պուլապիլտիքլերի քէյֆիյէթի տիր։

Լույի տը Գըլամօրան, պու չիքեայաթ վէ թէզալլումաթը զայէթ տէրուննտէն իտիյօր իմիշ կիպի կէօրինիյօր իտի. օ ագշամ Բաուլը կէօրէրէք էլինտէն կէլտիյի գատար նասիհաթ վէրէճէյինի, պու չօճուղը ըսլահէ սօն տէրէճէյէ գատար զայրէթ կէօսթէրէճէյինի մատամ Ֆօվվէլէ վատ իյլէտի. ֆազլա օլարագ տախի պու պապատ իսթէտիյի կիպի իսթիմալ իյլէմէսի իչին, մատամ Ֆօվվէլէ քէննտի սէրվէթը մէվճուտէսինի արզ իթտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, Լույինին պու ալիճէնապանէ թէքլիֆինի ըչտա իթմէքլէ պէրապէր, ալչագլըգլա իթհամ իյլէմիշ պուլունտուղու պու զաթըն, քէննտինէ գարշը իպրագ իյլէտիյի շու ասարը ինսանիյէթ վէ ֆէտագքարլըղընատան տօլայը քէք զիյատէ մէմնուն վէ միլթէէսսիր օլտու, համթտա խանէսինէ ավտէթ իյլէտիյի վազըթ զայէթ ճիտատի պիր թավր իլէ Մատլէնէ։

— Պիզ պու ատէմի ալչագլըգլա իթհամ իյլէտիյիմիզտէն տօլայը քէք զիյատէ խաթթա իթմիշիզ. Լույի տը Գըլամօրան պիզիմ զանն իյլէտիյիմիզ կիպի քէօթի պիր ատէմ կէօրինմէյօր, տէտի։

Մատմազէլ Մատլէն, զաթէն Լույինին տէրէճէյի խապաճաթընը մուհաքէմէ իթմիշ վէ պու պապատ իյճապ իտէն գարարլարը զինննինտէն վէրմիշ օլտուղունատան, մատամ Ֆօվվէլէն՝ Լույի իլէ կէօրուշտուքտէն սօնրա պէօյլէ պիր հըսս իլէ ավտէթ իտէճէյինի պիլիյօր իտի։

Պու միլագաթատան սօնրա Բաուլ տախի, քէյֆիյէթին

նէ՞ սուրէթ քէսպ իյլէտիյինի անլատագ իւզրէ հէման ամուճաասընըն նէզտինէ դօշմուշ իտի։

Բաուլ, Լույիյի զայէթ մէճնուն պիր հալտէ պուլտու. ամուճաասը մէրգումա մէսրուրանէ պիր թավր իլէ.

— Աչգ օլսուն եէկէնիմ, վազիֆէնի քէմալի իլէ իյֆա իթտին, տէօրթ այ զարֆընատա գըրգ պին ֆըրանգ բատտէնինտէ պէօյուք պիր մէպլաղ սըզտըրմըշ օլտուղունատան տօլայը, տօղրուսը թէպրիգէ չայանսըն, տէտի։

— Էվվէ՛թ, էճնիյէթ սանտըղընա բէհինէ գօյմուշ պուլունտուղում միւճէվհէրատթէ մուգապիլ, պու մըգտարէ եադգըն պիր մէպլաղ ասզ իյլէտիմ։

— Պու ագճէլէր քեամիլէն սէնտէ մահֆուզ տըր զանն իտէրիմ, չունքի պիր գըզա կէօնիւլ վէրիպ տէ պիւթիւն պու բարալարը անա եէտիրմիշ օլտուղուն ույտուրմա պիր չէյ տիր, տէյի՛լ մի։

— Օրատա պէնիմ պիլէճէյիմ պիր քէյֆիյէթ տիր, չիմտի հադըգաթը մատատէյ տայիր գօնուշալըմ. պանա թահմիլ իյլէմիշ օլտուղուն վազիֆէյի պէն թէմամը իլէ իճրա իթտիմ. մատամ Ֆօվվէլ իլէ մատմազէլ Մատլէնին էլլէրինտէ հէր նէ վար իսէ բարալա թահվիլ իթտիլէր, պու բարալարը տա պէն ալտըմ, չիմտի անլէրատէ պիր չէյլէր գալմատը։

— Էվվէթ, արթըգ իքմալը վազիֆէ իթտին, պունտան սօնրա պու գատընալարտան պէշ բարա թալէպ իթմէք սանա մէմնու տըր։

— Նէ՞ իչին... արթըգ իչիմիզի պիթիրտի՞ք մի։

— Էվվէ՛թ, իչիմիզ պիթտի տէմէք տիր, պու մատատէյի ալէվլէնտիրմէք լազըմ կէլէն էճզայի նարիյէյի հազըրլատըգ, չիմտի պունա ամէչ վէրմէք իչին մինասիպ պիր ֆըրսաթ պէքլէմէքտէն պաշգա պիր իչիմիզ գալմատը։

21

Ցիլհագըգա Լուլի տը Գըլամօրան, Բաուլա սէօյլէտիլի կիպի չիտաէթլի պիր սապըրսըզլըգլա պիր ֆըրսաթ պէքլէյօր իտի. պու ֆըրսաթը քէնտինէ Մաուլէնին աչըգը պուլունան Բըրօսբէրին հազըրլայաճաղընը իւմիւտ իտիյօր իտի։

Լուլի, Մաուլէնէ օլան աչգ ու սէվտասը հասէպի իլէ Բըրօսբէրէ գարշը սօն տէրէճէտէ պիր աւավլէթ հըլսս իտիյօր իսէ տէ, պիչարէ սանտըգքեարը քէնտի էլինտէ պիր օյունճագ կիպի պիլտիյի ճիհէթլէ, հէր նէ վագըթ իսթէմիչ օլսա, մուամիլէյհի արզու իլէտիյի սուրէթտէ մահվ իլէյհպիլէճէյինէ գանսաթը քեամիլէսի պուլունտուղունտան, Բըրօսբէրին մատմազէլ Մաուլէնի սէվմէսինէ օ գաւսար էհէմմիյէթ վէրմէյօր իտի։

Բըրօսբէրին՝ Մաուլէն իլէ թէզէվվիւճ իլէյհճէյի սէօյլէնիյօր իսէ տէ, Լուլի, բըշաղընը Բըրօսբէրին պօղազընա տայամըշ տէմէք իտի, իսթէտիլի անտէ պու պիչարէյի եօգ իտէպիլիր իտի. Լուլի, Մաուլէն իլէ թէզէվվիւճ իլէմէզտէն ագտէմ Բըրօսբէրի մահվ իթմէյէ գարար վէրմիշ իտի, ֆագաթ Բըրօսբէրի մատտէթէն մահվ իթմէքտէն զիյատէ մանէն մահվ իթմէք արզուսընտա պուլունույօր իտի. սանտըգքեարը էօլտիւրմէքլէ ալէմին վէ պախուսուս Մաուլէնին պունա օլան հիւնի նազարընը իզալէ իթմիշ օլամայաճագ իտի. Լուլինին մագսատը, Բըրօսբէրի տիրի իքէն էօլտիւրմէք՝ եանի նամուսընը պէրպատ վէ հէրքէս նազարընտա պէտնամ իտուպ պըրագմագ իտի։

Խապիս Լուլի, իչթէ պու մագսատը տինայէթքեարա-նէսինէ մէպնի, սանտըգքեարը պիր ֆէլաքէթ ու բէզալէթ տուզաղընա տիւշիւրմէք, եանի նամուս վէ իթիհատընը մահվ իթմէք իսթէյօր իտի։

Բըրօսբէրը, մէյուսիյէթը աչըգանէսինէ մէպնի պէօյուք պիր իսրաֆ վէ սէֆահաթ իչինտէ նաչայօր իտի. լաքին ղէրբէ գաւսար նամուս խաբիճինտէ պիր հալաքէթի կէօրիւլէմէյօր իտի. Բըրօսբէրը, քէյֆիյէթ նամուս վէ հայսիյէթէ թէալիւգ իտինճէ, քէմալի թէտապիր վէ իհթիյաթ իլէ քէնտինի թօրլայօր իտի։

Իքի չէրիքը ճինայէթ պուլունան Լուլի իլէ Բաուլ խապիսէրին, Բըրօսբէրին մահվընը թէօրի վէ թաճիլ իթմէք իչինի չօգ զայրէթ վէ իգտամ կէօսթէրտիլէր իսէ տէ մուվաֆֆագ օլամատըլար. Բաուլ, իքի ճէպհէրի տօրու ալթուն օլտուղու հալտէ, սանտըգքեարը իտլայի չէյթանէթքեարանէսինէ ույտուրմազա չօգ չալըշտը, ֆագաթ պիր ֆայիտէ հասըլ իտէմէտի։

Սանտըգքեար գումար օյնար հէմտէ գումարա չօգ բարա գօր իտի իսէ տէ, պու օյունը կէօնիւլսիւզ վէ արզուսըզ պիր սուրէթտէ օյնար իտի. գաղանտըզը վագըթտա մէճնուն օլմատըզը կիպի. զայպ հալէտիյի զէման տախի քէնտինտէ պիր մէյուսիյէթ կէօրիւլմէզ իտի. գաղանմագ վէ եախօտ զայպ հալէմէք հըրսընտան ազատէ պիր սուրէթլէ օյնար, պինաէն ալէյհ գումարտա հիչ պիր վագըթ սօուգ գանլըզըլընը զայպ իթմէզ իտի։

Բըրօսբէրին մէթրէսի պուլունան նիյնա միսալ, զայէթ միսրիֆ վէ զարիպ պիր մահալուգ իսէ տէ, Բըրօսբէրէ օլան քէմալի աչգ ու մուհապէթինտէն նաչի, սարֆիյաթը տախի հատտը իթիհատը թէճաւուզ իթմէզ իտի։

Բըրօսբէրին, իճրասընտան չէ քինմէտիյի պու հարաքեաթը զարիպէ, քէնտինտէ պուլունան պէօյուք պիր ըզթըրապ վէ թէէսսիւրի հըրս հալէմէք իչին, պինինի վէ գանըրը ույուշտուրմագ իսթէմէսինտէն իլէրի կէլիյօր իտի։

Պիչարէ տէլիգանլը, պու սուրէթլէ պիր ազ վագըթ գա-

զանմագ խոթէյօր իտի, չիննքի զավալը խոթիգպալինտէն հէնուզ քիւլտիյէն գաթի իւմիւտ իլլէմէմիշ իտի։

Բաուլ, քէնտինի Բըրօսթէրէ բէք սատըգ վէ բէք ֆէտագքար պիր տօսթ օլմագ իւզրէ թանըթմըզը ճիհէթէ մուամաիլէյհին հէր հալինէ վագըֆ օլապիլմիշ իտի. պունըն իչին ամուճասը Գըլամօրանէ աթիտէֆի չու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի։

— Սէն Բըրօսթէրտէն հիչ պիր ֆէնա հարագքէթ պէքլէմէ. մէյուսիյէթը աչըգանէսինտէն տօլայը օ պիչարէ բէք պէօյիւք պիր ըզթըրապ իչինտէ տիր, խոթիգպալի իչին նէ՞ տիւչինտիւյինի քիմսէ պիլէմէզ, իհթիմալ քի տիւչար օլմուչ պուլունտուզու միւչկիւլ հալտէն խէլասը միւմքին օլմատըզընը անլայընճա, պէյնինէ պիր թագանճա պօչալթմագ սուրէթի իլէ իչէ խոթամ վէրէճէք տիր. եալընըզ շուրասընը մուհագգագ օլարագ պիլմէլիսին քի, Բըրօսթէր, քէնտի նէֆսինէ հէր պիր զուլմը րէվա կէօրիւր, ֆագաթ նամուսա տօզունուր օլան րէզիլանէ պիր հարագքէթէ հիչ պիր վագթթա թաստատի կէօսթէրմէզ. խուսուսայի քէլամ, էօլմէյէ բաղը օլուրտա, եինէ քէնտի նամուսընա թէվտի իտիլմիշ պուլունան գաստատան պէչ բարա սըրգաթ իթմէյէ թէնէզզիւլ իթմէզ։

— Պու սըրգաթտա լուզում կէօսթէրէճէք սէպէպլէրի հազըրլամալը. տայիմա պունըն եիւզիւնէ կիւլիւպ սարֆիյաթտա թէչվիգ իլէ քէնտինէ պօլ պօլ բարա խգրագ իթմէլի, մատամ Նիյնա ժիքսիյէ պիր թագըմ մասրաֆ եօլլարը կէօսթէրմէլի։

— (Պաչընը սալլայարագ.) Ամուճա՛, սէն հէնուզ Բըրօսթէրի թանըյամամըշընըն. Մատմազէլ Մատլէնին տէրտի մուհապէթի՝ տիւնեայը պու տէլիգանլընըն նագարընտա գարթմըշ տըր։ Մատլէն, մուամաիլէյհի եանընտա թէգալլիպտէն մէն իլլէտիյի զէման, սանտըգքար տիւնեատան գաթի ալագա իթմիչ պիր էօլիւ սըրտասընա կէչմիչ տիր. չիմտի տիւնեատա Բըրօսթէրին նագարը իտագպէթինի ճէլպ իտէպիլէճէք պիր չէյ եօգ տըր։

— Օ հալտէ պիր աղ տահա պէքլէրիզ։

Ֆիլհագըգա իչի իտապիալեր պիր միւտտէթ տահա պէքլէտիլեր. Բաուլ ըսլահը հալ ու հարագքէթ իտերէք Գըլամօրանըն Բարիզտէ պուլունմատըզը միւտտէթճէ, թավըրընա կէչմիչ պուլունան ինթիզամը եինէ իտատ իթտի. օ էսկի սարֆիյաթը սէֆահաթը պիւթիւն պիւթիւն թէրք իլէ պաչգա պիր տատմ օլմուչ իտի. մէսարիֆէ կիրէրիմ գօրգուսը իլէ գըչ մէվսիմինտէ իգամէթ զայէթ սըգընթըլը պուլունան վէզինէտէի սէֆիյէսինտէն պիւէ տըշարը չըգմազ օլտու։

Գու թէպէտտիւլ հարագքաթըննն սէպէպինի սօրունլարա, էսկի իթտիյի տիվանէլիքլէրէ մուգաբիլ պու եօլտա թէրպիյէի նէֆսէ օղրաչտըզընը պէչան իլլէմէքտէ իտի. հագըգաթը հալտէ իսէ, պէօյլէ թէնհաճա եաչամագ իսթէմէսինին հիքմէթի, վալիտէսինտէն ուզագ պուլունարագ սէրպէսթանէ հարագքաթըննը մուհաֆազա իլլէմէք մագսատընա մէպնի իտի։

Մատամ Ֆօվվէլ, Բաուլըն պէօյլէ մէմուլին զայրի օլարագ թէպտիլի մէսլէք իլլէմէսինտէն զայէթ մէճմուն օլմուչ պուլունտուզու իչին, պունը պանգատա գօճասընըն մայէթինէ պիր խըտմէթէ գօյմագ սէվտասընա տիւշտի։

Գու ֆիկրինի միւսիւ Ֆօվվէլէ սէօյլէտի, պանքէր տատխի մէճմունէն գաստուլ իթտի. միւսիւ Ֆօվվէլ, Բաուլըն պէօյիւք պիր իսրաֆ իլէ վագըթի կէչիրտիյինի իչիթմիչ պուլունտուզունատան, պու սէֆահաթա մէյլինի՝ տէլիգանլընըն իշիպ կիւճսիզ պիր սուրէթտէ եաչամասընա աթի խոխյօր իտի. ուֆագ պիր իշ իլէ մէչղուլ օլմագա պաչլար իսէ, գըսմէն օլսուն էսկի չըկընըլգաչրը թէրք իտէճէյինէ էմին իտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլ, Բաուլա պէչ եիւզ ֆրանգ մատաչ իլէ

պանգանըն մէքթուպի օտասընա պիր խըտմէթի թէքլիֆ իթտի ։

Պու խըտմէթի՝ Բաուլը բէք զիյատէ մէծնուն խլէմիշ ւսէտէ , ամուճասը Գըլամօրանըն էմրի իւզէրինէ պանքէրին պու թէքլիֆինի բէտտա իթմէյէ մէճպուր օլտու . պանքէր տախի թէքլիֆ խլէմիշ օլտուղու խըտմէթին գապուլ օլունմամասընտան տօլայը տիլկիր օլարագ , Բաուլա գարշը պազը թէքտիրտէ պուլունտու . Բաուլ տա պու թէքտիր ու մուախէզէյի վէսիլէ իթիխազ իտէրէք , միւսիւ Ժօվէլ նէզտինէ օլան զիյարէթչիլէրինի քէտտի , հալընըզ միւսիւ Ժօվէլին , խանէսինտէ պուլունմատըզը էօյլէն զէմանլարը կէլիպ պիրազ վալիտէսինի կէօրիւր իտի . հայլազը մէրգումին պունտան մագտատը տախի խանէտէ նէ՛ օլուպ պիթտիյինի անլամագ իտի ։

Պու գատար զալիմանէ իշքէնճէլէրտէն ատնրա պու իքի խայըն հէրիֆլէրին , իշքէնճէյէ պէօյլէ ֆատլա վէրիշլէրի Մատլէնէ բէք միւտհիշ կէօրիւնիյօր իտի . պու քիշիք րահաթըն ատնըննա միւթալագ պիր ֆէնալըգ զուհուր իտէճէյինի պիլիյօր վէ պու մէյտան վէրիլմէնին տախի , խայինանէ թէրթիպ իտիլմիշ պիր բըլան նէթիճէսի օլտուղունա գաթիէն հիւքմ իտիյօր իտի ։

Մատլէն , պու տուրկունլուղը պէօյլէ պիր ֆուրթունատան էվվէլ կէօրիւլէն սիւքիւնէթէ պէնզէտիյօր վէ պունըն նէթիճէսինտէ ատն , ֆագաթ բէք միւտհիշ պիր պօրա գօրագաղընա ինթիպազար իտուպ տուրույօր իտի . մամաֆիհ պու հիւքիւմլէրինտէն մատամ Ժօվէլէ հիչ պիր շէյ այմայօր իտի . պիչարէ գըզճըպազ էն գօրգունճ պիր ֆէլաքէթէ գարշը կէօյիւս վէրմէք իչին հազըրլանըյօր իտի ։

Իչլէր պու մէրքէզտէ իքէն պաղը տէֆա մատամ Ժօվէլէ Մատլէնէ խիթապէն .

— Բաուլ իլէ ամուճասը աճէպա շիմտի նէ՞ եարապյօրլար , արթըգ պիրէ իշքէնճէ իթմէքտէն սարֆը նազար լիթրէլը

զանն իտէրիմ , տէյօր . Մատլէն տախի .

— Նէ եարապյօրլարընը պէն տէ պիլմէյօրում , տէյու ճէվապ վէրիյօր իտի ։

Բաուլ իլէ Լույինին պու տէրէճէտէ սիւքիւնէթի կէօսթէրմէլէրի , այնի շիքեարընը իւրքիւթմէմէք գօրգուսը իլէ պիլա հարաքէթի նըշան ալան ավճըլարընն սինմէյէրինէ պէնզէյօր իտի ։

Բաուլ , Բըրօսրէրին բէշինի պըրագմայարագ մուամիլէյհի իւղֆալ իթմէք իչին նէ գատար մէրհաբէթի իպրաղ իտէպիլիր իսէ իճրաասընտան կէրի տուրմայօր իտի . ֆագաթ սանտըգքար՝ նամուսընա խալէլ կէթիրէճէք հարաքէթտէն տայիմա ուզագ պուլունույօր իտի ։

Լույինին արթըգ սապր ու արամէ թահամմիւլի գալմամըշ օլտուղունատն , ասն պիր չարէ թէհարրիսինէ գալգըշմըշ իտի . պու էնատէ պիր կիճէ , եարը կիճէտէն իչ սապթ ասնրա , Բաուլ պէօյիւք պիր թէլաշ իլէ չէրիքը ճինայէթինին խանէսինէ կէլէրէք պունը ույգունատն ույանտըրտը ։

Լույի , եէկէնի Բաուլըն կիճէ պէօյլէ վագըթսըզ խանէսինէ կէլմէսինտէն , մի թլագա ֆէվգէլատէ պիր վագատ զուհուր իլլէմիշ պուլունատուղունա հիւքմ իտէրէք ։

— Նէ՞ վար . նէ՞ օլտու , տէյու ասրատու ։

— Մէնի խապէրտար իտէճէյիմ քէյֆիյէթտէն իհթիմալ քի պիր շէյ չըգմազ , իհթիմալ քի չօգ շէյ չըգար . չիմտի տօստօղրու Բըրօսրէրին ճանընտան կէլիյօրում ։

— Բէք ալա , ասնրա՞ ։

— Տօսթլարըմտան իչ քիչի պիրլիքտէ պուլունատուղու հալտէ , պու ագշամ Բըրօսրէրի Նիյնա ժիրսի իլէ պէրապէր պիր լօգանթայա կէօթիւրտում , թատամտան ասնրա Բըրօսրէրէ գարշը բէք չօգ տէօքիւլտիւյիմ հալտէ , քէնտիսի ասն տէրէճէյէ գատար սարհոշ պուլունմագլա պէրապէր , եինէ պու զարիպ մահալիւդը իսթէտիյիմ ճօլա աէվգ իտէմէտիմ ։

Լույի տը Գըլամօրան , ույգու սէրսեմլիկի իլէ պու սէօզ-

լէրի տինլէտիքտէն սօնրա հիտտէթինտէն քէնտինի զապթ իտէմէյէրէք ։

— Սէն Բըրօսբէրտէն զիյատէ սարխօշ օլմալըսըն քի, կիճէնին պու սահաթընտա պու տէլի սաչմալարընը տինլէթմէք իչին կէլիպ տէ պէնի թահթը ույգուտան ույանտըրտըն, տէտի ։

— Հէլէ սապր էթ, պաչդա սէօյլէյէճէյիմ վար ։

— Լօյլէ իսէ նէ՞ տուրույօրսուն սէօյլէ ։

— Ագչամ թահմընտան սօնրա չօգ գումար օյնատըդ, անտէն սօնրա տահի կիճէ թահմընա կիթտիք. Բըրօսբէր իչտիքճէ իչիպ բէք զիյատէ սարխօշ օլտու, պիր արապըդ գահանըն հա՞նկը քէլիմէ իլէ գարանտըղընը ապղընտան գաչըրտը ։

— Պու քէլիմէ նէ՞ տիր ։

— Մէթրէսինին իտի ։

— Նիյնա ժիրսի՞մի, հա՛, էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, պու իսմ օլմագ լազըմ տըր, չինքի գահտահա պէշ հարֆիլը պիր քէլիմէ իլէ գարանըր, թահմամ ժիրսի քէլիմէսինէ պէշ հարֆտահն իպարէթ տիր ։

Պու խապէր Լույի տը Գըլամօրանա օ գահտար թէէսսիր իթտի քի, հէման արգահընա պիր կիճէլիք էլպիսէ ալարագ, քէնտինի տէօչէքտէն աչադը աթրպ ահյիրէնին իչինտէ պիր աչադը պիր եօգարը տօլաչմադա պաչլատը, պահէհու սահյըգլարճաընա պիր հրըտը մէլունանէ իլէ հայգըրարագ ։

— Հա՛ չէօյլէ, իչթէ սանտըղքարը չիմտի եագալատըդ, սանտըղքար ճէնապլէրի, նամուսքարըղը հասէպի իլէ գահայա տօգունմագ իսթէմէյօր իտի, չիմտի անըն եէրինէ պու միւթէպէր գահայա պիզ տօգունուրըզ, պիզ չալարըզ, անըն նամուսը մահվ օլուր, քէլիմէյի պիլիյօրուզ, ֆագաթի անախթարը նա՞սըլ էլէ կէչիրէպիլէճէյիզ, տէտի ։

— Օ տա գօլայ, միւսիւ Ֆօվվէլ սօգադա չըգտըղը վագըթ, գահանըն քէնտինէ տուրան տիկէր անախթարընը օ-

տահընտաքի եագըսանէէնին կէօղէրինէն պիրինէ պըրագըր ։

— Լօյլէ իսէ սէն կիտուպ մահամ Ֆօվվէլտէն պու ահանահտարը իսթէմէյիսին, վալիտէն անահահտարը հիւանի բիզահտարը իլէ վէրմէտիյի սուրէթտէ, սէնտէ ճէպր իսթիմալ իտէրէք պլըրսըն... անահահտարը էլէ կէչիրտիքտէն սօնրա գահտալը այրպ իչինտէ նէ վար իսէ պլըրսըն... ա՛հ, միւսիւ Բըրօսբէր Պէրթօմի ճէնապլէրի, պէնիմ սէվտիյիմ պիր գըզը սէվմէք սանա բէք բահալը օթուրահճադ տըր ։

Լուլի, պէշ տագըղահան գիյատէ պիր միւտաէթ Մահտլէնէ գարչը օլան աչգ ու մուհապէթի վէ Բըրօսբէրէ օլան փին ու ահտավէթի կիպի, քէնտինտէ իչի միւսթէէլիֆ հրսահյաթըն իճթիմաընահան թէվէլլիւտ իտէն էօյլէ զարիպ հալլէր վէ թավըրլար իրայէ իլլէտի քի, Բահուլ, ամուճահաընըն ճիտտէն չըլտըրմըշ օլմահընահան շիւպհէյէ պահչատը. պինահէն ալէյհ ամուճահընտահի ինթիգամ, հըրս վէ սէվինճինի պիր ապ թահթիֆի իթմէք մադահատը իլէ, Լուլիյէ ։

— Ամուճաճըղըմ, սէվինճ իլէ քէնտիմիզի չահչըրմադահան էվվէլ, պու պահտէ թէահսիւֆ իտէճէյիմիզ միւշկիւլաթը կէօղիւմիւզ էօնիւնէ կէթիրիպտէ միւլահաղա իթմիշ օլահագ, տահա էյի օլուր զանն իտէրիմ, տէտի ։

— Պէն պու իշտէ արթըգ հիչ պիր կիւճլիւք կէօրմէյօրում ։

— Բըրօսբէրին եարըն սահահ պու քէլիմէյի թէպտիլ իթմէք իհթիմալի եօ՞ղ մը ։

— Վագահա պէօյլէ պիր իհթիմալ օլահպիլիր, լաքին պու իհթիմալին պիր հագըգաթ սուրէթի ալմահընտահա չօգլուգ իհթիմալ վէրիլէմէզ, չինքի սանտըղքար կիճէ սէրիսօշ հալինտէ նէ տէմիշ օլտուղունը սահահլայըն չօգլըգ տէրիհաթըր իտէմէզ. մամաֆիհ պիզ եինէ իչիմիզի իճրա իթմէք խուսուսընտա իսթիճալ կէօսթէրիրիզ ։

— Կիւճլիւք եալընըզ պունտանտահա իպարէթ տէյիլ տիր ։

— Պաչգա նէ՞ միւշկիւլաթ վար ։

— Կիճէլէրի գասատա քիւլիւյէթլի մէպլաղ պուլունտուրուլմամասը հադգընատա , միւսիւ Ֆօվվէլին էմրի մախսուսը վար ։

— Պունըն էհէմմիյէթի եօգ , չիւնքի պէն հանկը կիճէ խաթէր խէմ գասատա քիւլի պիր մըգտարատա ագճէ պուլունտուրապիլիրիմ ։

— Նա՞սըլ ։

— Պէնիմ Ֆօվվէլ պանգասընատա իւչ եիւզ պին ֆըրանգը միւթէճավիւզ պիր ագճէմ վար տըր , պէն պու բարանըն պու էտագընըլարատա պիր կիւն սապահլայըն էրքէնտէն իտարէխանէ աչըլտըղը էանատէ թէտիյէ իտիլմէսինի թալէպ իտէրիմ , ո հալտէ պու բարա ո կիճէ գասատա պուլունմուշ օլուր ։

Բաուլ , ամուճասընըն պու ուսթալըղընատա հայրէթատէ գալտը , պու իչի ճինայէթ չէրիքլէրի պիր խայլի միւտաէթ պիրլիքտէ գալըպ , մէսէլէնին նազիք նօգթալարը հադգընատա արիզ ու ամիդ պէյանը միւթալաա իթտիլէր ։

Բաուլ , պու իշտէ մատամ Ֆօվվէլ թարաֆընատան չիտաէթլի պիր մուխալիֆէթէ օղրամադատան գօրգատուղու կիպի , պիկիւնահ պիր ատէմի հալի հայաթընատա մանէն էօլտիւրմէքտէն իսէ , կիտուպ հադգըմաթը հալի գօճասընատա իթթիրաճի իթմէյի տահա միւրաճճահ ատտ իյլէմէսի իհթիմալինատէն տախի էնտիշէ իտիյօր իտի . Ֆագաթ Լույի , Բաուլըն պու միւթալաաթընատա գարշը ։

— Մատամ Ֆօվվէլ պէօյլէ պիր իթթիրաֆտէ պուլունամազ . պու գատար իշքէնճէյէ կէօյիւս կերտիքտէն սօնրա՞ մը կիտուպ հադգըմաթը գօճասընատա իհսպար իտէճէք . քերիմէյի մանէվիյէտի մէգամընատա պուլունան Մատլէնի պու ուղուրատա ֆէտա իթտի տէ , անա նիսպէթլէ խարիճատէն պիր ատէմ սայըլան Բրքօսբէրին եօլունա՞ մը պիւթիւն էսլարը մէյտանէ չըգարաճագ , տէտի ։

— Հայտէ էօյլէ օլսուն տէյէլիմ , ֆագաթ Բրքօսբէր ալէմ նաղարընատա նամուսըղ թանրընատա պիլէ , Մատլէնին նաղարընատա մատամ գալաճագ տըր ։

— Մէն տէ չօճուգ կիպի լագըրտըլար սէօյլէյօրսուն ։

Ակթըգ Բրլանըն թէրթիպի քէյֆիյէթի խիթամ պուլմուշ վէ ուրէթը իճրասը խուսուսը տախի էրէյիճէ գօլայլաշմըշ իտի ։

Իքի շէրիքը ճինայէթ , պու պապատէ պիր ազ տահա միւզաքէրէ իթտիքատէն սօնրա , Բաուլ շու միւթալաատէ պուլունտու .

— Ֆիլվագը էկէր գատա Բրքօսբէրին տէտիյի քէլիմէ իլէ գարանմըշ իսէ , արթըգ սանտըգքատար հադգըմաթէն մահվ օլսու տէմէք տիր ։

— Պու իքի խապիսլէր իչին , գարար վէրտիքլէրի ֆիքրի մէլունանէյէ , հա՞նկը կիւն միւզաչըրէթ իտիլէճէյի մատտէսինի թայինատէն պուշգա էտրատճագ պիր իշ գալմամըշ իտի ։

Նիհայէթ իւլ էմր պիր չօգ ինճէտէն ինճէյէ միւլահաղալէրտէն սօնրա , պու ճինայէթին իճրասը իչին Փետրվարըն եէտիսինէ թէսատուֆ իտէն սալը ադշամընը ինթիհապ իթտիլէր . սալը ադշամընըն ինթիհապ իտիլմէսինէ սեպէպ տախի , ո կիճէ միւսիւ Ֆօվվէլին պէօյուք պանքէրլէրտէն պիրինին զիյաֆէթինէ տավէթլի պուլունմասը օլսուղու կիպի , պիթթէսատուֆ մատամազէլ Մատլէնին տէ , ո կիճէ կէնճ գըզլարատան միւրէքքէպ պիր ճէմիյէթէ չագրըլմըշ օլմասը տըր ։

Պու հիսապճա Բաուլ , Փետրվարըն եէտիսի օլան սալը ադշամը սասթ եէտի պուչուգտա միւսիւ Ֆօվվէլին օթէլինէ կիթտիյի հալտէ , վալիտէսինի եաղընըզ պուլաճագ իտի ։

Իշթէ պու սօն գարար վէրիլտիքտէն սօնրա Լույի տը Գրլամօրան , Բաուլա խիթապէն .

— Պէն պու կիւն կիտուպ պէնիմ պանգատաբի ագճէմի հադգըրլամալարընը միւսիւ Ֆօվվէլէ սէօյլէրիմ , սէն տէ Բը-

բօսբէրտէն սապահլէյին էրբէնտէն թէտիյէ օլունմադ իչին բարաներն հաղըր պուլունտուրումասընը, սուրէթը մախսուսէտ րէճա իտէրսին, տէտի։

— Պէն պու ադշամ Բըրօսբէրի մէթրէսի ժիրսի իլէ պէրապեր Վէղինէտէի խանէմէ տավէթ իտէրիմ, լաքին պանքէրին՝ բարաներն թէտիյէսի խուսուսընտա սանա վէրէճէյի ճէվապը էօյրէնմէզտէն էվվել պէն Բըրօսբէրէ պիր չէյ աչամամ։ պանքեր պունա տայիր սանա հէր նէ ճէվապ վէրիր իսէ, պունը պիլտիրմէք իչին հէման Մանուէլի պանա կէօնտէր։

— Մանուէլի կէօնտէրէմէմ, չիւնքի օ չօգտան պէնիմ խըտմէթիմտէն չըգտը, պիր գօմէսիյօնճը կէօնտէրիրիմ։

Ֆիլհագըգա Լուլի իսթիյար Մանուէլի պաշընտան սավմըշ իտի. միւտաէթը մէտիտէ պիրտաէրի կասթօնըն խըտմէթգէտրըլըղընտա պուլունմուշ օլան Մանուէլի, Լուլինին ևանընա ալըպ Բարիզէ կէթիրմէսի, պու իսթիյար ուշաղըն խըտմէթինէ իսթիյաճը օլտուղունտան սօլայը օլմայըպ, միւթէվէֆա պիրտաէրինին հալինի վէ ատէթա հայաթընը թանըյան սատըգ պիր ատէմին Օլուբօնտա պուլունմասը, քէնտի իչին պաղը կէօնա մուխաֆարայը ճալիպ օլապիլէճէյի իսթիմալինէ մէպնի իտի. Մանուէլի Օլուբօնտան չըգարմասը պէօյուք պիր թէտպիր էսէրի իտի։

Իսթիյար Մանուէլ, հիւնի ախշագ սահիպի մէրտ պիր ատէմ օլտուղունտան, Լուլի պունընլա իսթիխաճ իտէմէյէճէյինի անլայըպ, պու իսթիյարըն զիհնինէ, վաթանընա ավտէթ իտէրէք իսթիրահաթ իլէ իմրարը հայաթ իյլէմէսի ֆիքրինի, թէտրիճէն իյդա իթմէք սատտէթի իլէ պունըտտա պաշտան տէֆ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ իտի։

Լուլի իլէ Բաուլ, սապահ թաամընը պիրլիքտէ իթտիքտէն սօնրա, գարար վէրտիքլէրի սապահ կէօրիշմէք իւզրէ այրըլտըլար։

Վուգուաթ, պու իքի ճանիլէրին մուվաֆագըյէթլէրի-

նի թէէմին իտէճէք պիր սուրէթտէ ճէրիյան իթտի. միւսիւ Ֆօվվէլին, Լուլինին քէնտի պանդասընտա պուլունան ագճէսինի թալէպ վուգուհնտէն սօնրա, պու գատար գըսա պիր վատէ իլէ վէրէմէյէճէյի մուգավէլէլէրի իգթիզասընտան իքէն պանքեր պունա մուվաֆագաթ իթտի, սանտըգքտար Բըրօսբէր տախի, Բաուլա, բարաներն սապահլայըն էրբէնտէն հաղըր պուլունաճաղընը վատ իյլէտի։

Մուվաֆագըյէթ մուհագգագ կէօրիւնտիքճէ, Լուլի, սէվինճինտէն չըլտըրմադ տէրէճէլէրինէ կէլիպ սաաթլարը տագըգալարը հիսապլայօր իտի. քէմալի պէշաչէթլէ, Բաուլա։

— Պու իչ պիթտիքտէն սօնրա, արթըգ տիւնեանըն էն նամուսքէտար ինսանլարը սըրտասընա կէչէճէյիմ. էօյլէ պիր սուրէթտէ եաչայաճաղըմ քի, վուգուաթը մաղիյէմ հագգընտա ուֆագ պիր չիւպհէ պիլէ հասըլ իթմէյէ քիմսէ ճէսարէթի իտէմէյէճէք, տէտի։

Ամուճասը նէ գատար մէսէրրէթ, մահզուզիյէթ կէօսթէրմէքտէ իսէ, Բաուլտա օ տէրէճէ մահզուն կէօրիւնմէքտէ իտի, չիւնքի իճրասընա գարար վէրմիշ օլտուգլարը ֆիքիլի մէլունանէյի, պիր քէրրէ զիհնինտէն կէչիրիյօր վէ պունընն նէ գատար մէնֆուր, նէ տէրէճէ միւտհիշ պիր հարաքէթի օլտուղունը թէֆէքքիւրտէն պիր տիւրլիւ քէնտինի ալամայօր իտի։

*Բաուլ, իճրայի խապասաթտէ մահիր վէ մուզիրը պիր հայլազ իտի. պա խուսուս քէնտի իճրասընը մէլանէթքտարանէսինէ գարշը կէլէնլէր հագգընտա հէր պիր ֆէնալըղը եաբմագտան չէքինմէզ իտի, գումարտա՝ գարշըսընտաքի ատէմին եիւզինէ կիւլէրէք բարասընը չալար, խաամինի քըչագ իլէ վուրտուգտան սօնրա օ կիճէ խանէսինէ կէլիպ կիւզէլճէ ույուլսապլիը իտի իսէ տէ, հէնուզ քէնտիսի կէնճ իտի, եանի հէնուզ խապասաթ վէ մէլանէթի իլէքլէրինէ գատար իչլէմէմիշ իտի. մէֆհէտէթի, պու չօճուղըն գալպինի,

քէնտինտէ հրասխյաթը մագպուլէնին ճիւմլէսինի մահվ իտէճէք տէրէճէտէ իսթիլա իթմէմիշ իտի ։

Տահա սէպավէթի տէվրինտէն չըգալը չոդ օլմամըշ պուլունտուղունտան , օ սիննէ մախսուս օլան պողը սատէլիքլէը քէնտինտէն զայիլ օլմամըշ իտի . պինտէն ալէյհ , միւտաֆաատան ածիզ օլան պու խբի պիչարէ գատըն հագդընտա րէվա կէօրտիւքլէրի պու իշքէնճէլէրին , բէք ալչագճասընա պիրէը հարաքէթ օլտուգլարընը թէսլիմտէն պիր տիւրլիւ վիճտանընը ժէն իտէմէյօր իտի ։

Համտտա օյնատըգլարը պու տըրտամտա , քէնտինին հագդգի օլարագ խայըն բօլընը խիճա խյլէտիլինի տիւշիւնտիւքճէ , քէնտինէ պէօյիւք պիր նէֆրէթ կէլիյօր իտի ։

Վալիտէսինի էօբէ էօբէ էօլտուրմէք կիպի պիր ֆիլիլ ժէնֆուրըն , ճինայաթը պէշէրիյէնին էն տէհշէթլիսի ատտ օլունաճաղընը պիլիյօր իտի ։

Լույի տը Գրլամօրան թաբաֆընտան , միթէմատիչէն քէօթիւ եօլտա սէվգ իտիլմէ իտէ պուլունտուղունտան , Բաուլ , պաշլամըշ պուլունտուգլարը պու խուսուսըն եարը եօլտա պըրագըլմասը , քէնտիլէրի իչին մուճիպի մահվ օլաճաղը մաղիրէթի իլէ , պու քէյֆիյէթին իթմամընա զայրէթ կէօսթէրմէք լուզումընը տիւշինիյօր իտի ։

Ղարիպ պիր հալ տահա վար իտի քի , Բաուլ պիլէ պունա թէաճիպ իտիյօր վէ Գրլամօրանէ պունը սէօյլէմէքտէն չէքինմէյօր իտի . պու հալտէ մատամ Ժօվիէլին խըրաղ խյլէտիյի մուամէլաթ վէ հրասխյաթը միչֆիգանէտէն Բաուլըն տահի միթէէսիր օլմասը տըր . գատըն , պու տէլիգանլըյը սէվիպ օդչատըգճա , քէնտիտէ անա գարշը պիր ճաղիպէ վէ մուհապէթ հրաս իտէյօր իտի . ամուճասը Օլուրօնտա պուլունտուղու միւտաէթճէ , Բաուլ վալիտէսի իլէ հագդգաթէն բէք պահտըճարանէ պիր էօմիւր կէչիրմիշ իտի . եաչամագ իչին պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլտուգտան սօնրա նամուսքճարանէ պիր էօմիւր կէչիրմէք , հա-

գրգաթէն սատատէթը տիւնիէվիյէնին էն պէօյիւյի օյտուղունը Բաուլ տիւշինմիշ , պունտան տօլայը քէնտինի սուչի հարաքճաթէ սէվգէ ալէթի օլմուշ պուլունտուղու իչին , Գրլամօրանտա օլան նէֆրէթի արթտըգճա արթմըշ իտի ։

Գրլամօրան , րէֆահը հալ իլէ կոչայաճագ պիր սէրվէթը ճէսիմէ յէ մալիք պուլունտուղու հալտէ , պիր արզուսը , վէ տահա տօղրուսը չէհվէթի ուզուրընա պու գատար խապասաթը իճրատէն չէքինմէմէսի , Բաուլըն պունըն ալէյհինտէքի նէֆրէթինի տօն տէրէճէյէ վարտըրըյօր իտի իսէ տէ , Լույիտէն ախզը ինթիգամ իթմէք իչին քէնտինի պունտան չէքմէնին իմքոնտը օլմատըղընը կէօրիւյօր իտի ։

Բաուլըն , պու թէչէպպիւսէ տայիր կէօրիւլէն իլք մէթանէթի , խապասասթըն իճրա իտիլէճէյի ժէնտուս սատթ թէգարրուպ խյլէտիքճէ տիւչարը գատի օլույօր իտի ։

Ցագամթ Լույի , պունըն կագատընը պըրագմայրպ հէր սատթ մէթանէթինի իտատէ վէ օ միւտհիշ գարարը իճրայէ թէշվիգ իչին , պիր թագրմ մէլունտանէ նատիհաթլարտան կէրի տուրտուղու եօգ իտի . Նէ գատար պէօյիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլունաճաղընը վէ պու սէրվէթին հուսուլէ կէթիրէճէյի թանթանա վէ իհթիշամը տայրպ , Բաուլա գարշը բէք բարլագ պիր իսթիգպալ կէօսթէրիյօր իտի . խապիսը մէրգում , հէր ճիւմլէտէ 500000 ֆրանգընն տէլալէթի իթտիյի գուվվէթի , Բաուլըն նագարընտա պէօյիւթմէք իչին տայիսա պէշ եիւզ պին սէօզիւնի թէքրար իտիյօր իտի ։

Նիհայէթի իւլ էմր , մէնհուս գարարընն իճրատը իչին թատին իտիլմիշ պուլունան սալը ագշամը կէլտի . Բաուլ պիւսպիւթիւն գուվվէթի ու ճէսարէթտէն գալարագ , գարար վէրմիշ օյտուգլարը քէյֆիյէթին իճրատը խուսուսընը քէնտի ճիտտէն արզու իյլէմիշ պիլէ օյտա , պունը գուվվէտէն ֆիլիլ չըգարմագա միւգթէտիր օլուպ օլամայաճագընը , հէնուզ քէնտի տախի պիլէմէմէքտէ պուլունտուղունը Լույիյէ սէօյլէտի ։

Բաուլ , պէօյլէ վիճտանը իլէ օղրաչըպ կիւլէչմէքտէ ի-

քէն , Լուլի , չերիքը ճինայէթինտէն կէօրտիւյիւ պու ասարը թէրէտտիւտ իւղէրինէ .

— Վա՛յ , պէն պունա ինանմայօրում , սէն հագըդաթէն գարարըմըզը իճրա իթմէքտէն գօրդույօ՛րմուսըն , տէտի .

— Էվէ՛թ , գօրդույօրում , չիւնքի պէնտէ հէնուզ սէնին տէրէճէնտէ պիր ճիւրաթ վէ մէթանէթը խայինանէ հօգտըր .

— Պու նա՛սըլ լագըրտը օղլում , սէն պէնիմ շայիրտիմ օլտուղուն հալտէ , պու հօլտա պէյանը ֆիքըր իթմէք սանա հագըչը՛ր մը . հայտէ պագալըմ զայրէթ էթ , պիր սօն զայրէթ իլէ իշ պիթիճէք , հիւզտիւք հիւզտիւքտէ գույրուղունա կէլտիք , շու զէմանտէ իշտէն չէքիլմէք կիպի պիր սատէիլիք կէօսթէրմէք սէնտէն մէմուլ իտիլմէյճէք պիր ահմագլըգ տըր , պու սէնին կէօսթէրտիյին հալլէր սընըր զաաֆէթինտէն իլէրի կէլիր , հայտէ կիտէլիմ , պէն պիր ազ սընըրլարընը գուվէթլէնտիրէյիմ , սանա պիր ազ պուրկօն իչիրէյիմտէ պագ օ զէման նա՛սըլ հէր թարաֆըն տէմիր կիպի օլուր .

Պու սօն սէօզլէր իւղէրինէ իքիսի պիրլիքտէ սօգաղա չըգտըլար , Բարիզին էն մէչհուր լօգանթալարտան պիրինէ կիտուպ խուսուսի պիր գապինէ տէրտունինէ չէքիլտիլէր .

Լուլի տը Գըլամօրան , չերիքը ճինայէթինին թէրէտտիւտ վէ մահզունիյէթինի տէֆ իթմէք իչին պիր չօգ թօհաֆ սէօզլէր սարֆ իլէտի իտէ տէ , Բաուլըն չէհրէսինտէ մէյուսիյէթտէն իլէրի կէլէն պուրուչըգլըգլարը իզալէյէ միւգթէտիր օլամատը .

22

Բաուլ , քէնտինի ամուճասընըն էմիրլէրինէ իթաաթա մէճպուր պիլտիյի իչին սարխօշ օլմազա զայրէթ կէօսթէրտի , պիր պիրի արգասընա իքի չիչէ չարապ իչտի , ֆագաթ շուսուրէթլէ տավէթ իթմէք իսթէտիյի սարխօշլուգտան պիր էսէր կէօրէմէտի . իչտիրճէ քէնտինտէ նէֆրէթլէ հիստէթտէն պաշգա պիր շէյ հասըլ օլամայօր իտի .

Պու արալըգ պուլունտուգլարը գապինէնին սաաթը եէտիյի չալընճա Լուլի .

— Թամամ վագըթ կէլտի , տէտի .

Լուլինէն պու սէօզի իւղէրինէ Բաուլ սաբասարը քէսիլիպ տիշլէրի շիստէթ իլէ պիրի պիրինէ վուրմազա պաշլատը .

Բաուլ տա միւշահատէ իլլէտիյի շու հալ իւղէրինէ , Գըլամօրանըն կէօզլէրինտէ չիմշէքլէր բարլատը իսէ տէ , եինէ հիստէթինի եէնէպիլտի . չիւնքի պու արալըգ Բաուլ իլէ պէյնլէրինտէ վուգու պուլաճագ քիչիք պիր միւնազատ , պիւթին իւմիւտլէրինին մահվընա սէպէպ օլաճաղընը տիւշիւնտի . քէմալի հիլմիյէթ իլէ էլինի չանըն տիւյմէսինէ ուզաթտը , տէրհալ պիր կարաօն կէօրիւնտի . Լուլի կարաօնա պիր շէյ բօմիլէ պիր շէյ բօրթօ կէթիրմէսինի էմր իթտի .

Կարաօն էմր իտիլէն շէյլէրի կէթիրտի . Լուլի պու իքի շիշէտէքի իչլէթտէն պիրըր մըգտար պէօյուք պիր պարատագ տէրունինէ գօյտուգտան սօնրա , Բաուլա ուղատարագ .

— Ա՛լ , իշ պագայըմ , տէտի .

Բաուլ պարատաղը պիր տէքիշտէ պօշալթտը , տէրհալ սարսմըշ չէհրէսինի պիր գըզըլըգ իսթէյա իթտի . հէման եէրինտէն գալգըպ եումրուղը իլէ մատանըն իւղէրինէ վուրատագ .

— Հա՛յտե կիտէլիմ, տէյու պաղըրտը։

Իբիսի պիրլիքտե գապինէտէն չըգտըլար, լաքին սօղագտա էլլի ատըմ գատար կիտէր կիթմէզ, իսպիրթօներն Բաուլտա հուսուլէ կէթիրտիյի չիտաէթ զայիլ օլտու. Բաուլ, Գըլամօրանըն գօլունտա պուլունտուղու հալտէ, քէնտինի զայպ իթմիշ պիր սարխօշ կիսպի սալլանա սալլանա եիւրիւյօր վէ սաէթա մէյտանը սիյասէթէ կէօթիւրիւլէն մահքիւմլեր կիսպի, պիր տէհշէթի իչինտե օլարագ կիտիյօր իտի։

Գըլամօրան իսէ Բաուլըն հէր հալինի պիլտիյինտէն, քէնտի քէնտինէ.

— Ա՛հ պիր քէրրէ գաբուտան իչէրի կիրմիշ օլսա արթըգ օնտան էօթէյինի մէճպուրէն իճրա իտէր, տէտիքտէն սօնրա, Բաուլա խոթապէն շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Պու կիճէ նէ՞ իչին վալիտէնին նէզտինէ կիթտիյինի պիլիյօրսուն հա՛. գարաղլարըմըզը քէմալի մէհարէթլէ իճրա իթմէլիսին, պիր քէրրէ գաբուտան իչէրի կիրսէն արթըգ իչէրիսի պիր շէյ տէյիլ միր. թապանճա ճէպինտէ՞ մի միր։

— Էվէ՛թ... էվէ՛թ... պըրագ պէնի...

Միսիս Ֆօվվելին գաբուտը էօնիւնէ կէլտիքլերի զէմանո, Բաուլըն խէլէճան ու տէհշէթի պիւսպիւթիւն թէզայիւտ իտերէք.

— Պիր զէվալը գատըն իլէ... պէտպահտ պիր տէլիգանլը քի, պէն տահա տիւնքի կիւն տօսթ սըֆաթը իլէ պու պիչարէնին էլինի սըգտյօր իտիմ. պունլարըն հայաթլարընը զէհիրլէմէք, պու մասումլարը մահվ իթմէք նէ գատար ալչագլըգ տըր, տէյու մըրըլտանընճա, Լուլի հագարէթամիզ պիր թավը իլէ.

— Ույն տէ բէք գօրգագ վէ տտպանըղ պիր չօճուգ իմիչին հա, ինսան պու ալէմտէ նամուսքէար եաշամագ իչին միյտէսիզ եարատըլմագ իյճաղ իտէր, տէտի.

Բաուլ, հըսա իյլէտիյի թէէսիւրաթընա զալէպէ իչին պիր սօն զայրէթ կէօսթէրէրէք գաբույա տօղրու գօչուգ չընկըրագը չէքտի. գաբու աչըլտը, գարշըսընա չըգան խըտմէթքեարա.

— Հալամ պուրատա՛ մը, տէյու սօրտու.

— Մատամ եօգարըտա քիչիք սալօնտա եալընըզ տըր, Բաուլ հէման եօգարը չըգմագա պաչլատը. խայըն Գըլամօրան էվվէլճէ Բաուլա չու թալիմաթը վէրմիշ իտի.

— Վալիտէնին եանընտա կիրտիյին վագըթ բէք պէօյուք պիր մէհարէթ իսպրաղ իթմէլիսին. սէն հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէ քսիղին չէհրէն մատամ Ֆօվվելէ հէր շէյի անլաթմալը, վալիտէն, տիւչար օլտուղու գօրգուտան նաչի չաչըրըպ սէնտէն հիչ պիր իյղահաթ թալէպ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէմէլի.

Լուլինին պու թէնպիհաթընըն հիչ պիր Ֆայիտէսի օլմատը. Բաուլ, քիչիք սալօնա կիրտիյի էօնատե օ գատար սարարմըշ օ գատար պօզուլմուշ պիր հալտե իտի քի, մատամ Ֆօվվել օղլունըն պու թէէսիւր վէ հէյէճանընը կէօրիւնճէ.

— Ամա՛ն Բաուլ, եինե նէ՞ ֆէլաքէթէ օղրատըն, տէյու հայդըրմագտան քէնտինի մէն իտէմէտի.

Պիչարէ գատընճըտաղըն պու միւշֆիգանէ սէտատը, կէնճ ճանի իւղէրինտե պիր էլէքթրիգ միւսատէմէսի կիպի պիր թէէսիւր կէօսթէրտի. պաչընտան այտաղընա գատար թէքմիլ վիճուտի թիթրէտի. Ֆագաթ պէօյլէ թէէսիւրաթընա մաղլուպ օլար իսէ, վէրտիքլէրի տէհշէթլի գարարըն իճրատը միւմքիւն օլամայաճաղընը տէրհատը իտերէք հէման քէնտինի թօբլատը.

Լուլի տը Գըլամօրան պու հիւքմինտե իսպիտա իթմէմիշ իտի. Բաուլ պիր քէրրէ սահնէյի իճրատաթ իւղէրինէ չըգտըգտան սօնրա, բօլունը թէհմամը իլէ իչինա իթմէքսիզին չէքիլմէնին իմքանը եօղ իտի. Ֆիլ հապըգա կէնճ ճանի, թէհմամը իլէ իսատէյի մէհանէթի իտերէք, քէմալի մէհարէթլէ աէօզէ պաչլայըպ չու իֆատէտե պուլունտու.

— Լավե՛թ վալիտե, պէօյիւք պիր ֆէլաքէթէ օղրատըմ, լաքին էմին օլունըզ քի պու ֆէլաքէթի արթըզ պէնիմ իչին սօն ֆէլաքէթի օլաճագ տըր։

Մատամ Ֆօվվել, չիմթիյէ գատար օղլունը հիչ պէօյլէ պիր հալատէ կէօրմէմիշ իտի. զէվալը գատըն, պէօյիւք պիր թէէսիւր վէ խէյլէճան իլէ գալգըպ Բաուլըն եանընա կէլտի. եիւզիւնէ տօգունուր տէրէճէտէ օղլունա եագլայընպ, կիւյա գալպինատէքի հըսսիյաթը եիւզիւնտէն քէշֆ իթմէք իստէյօր իմիշ կիպի պիր թաւըրը մէյուսանէ իլէ, կէօզլէրինի Բաուլըն կէօզլէրի իչինէ սիքէրէք։

— Մէօյլէ՛ եավրում ատէօյլէ՛, նէ՞ օլտուն, տէտի,

Բաուլ, մատամ Ֆօվվէլի խաֆիֆճէ իթէրէք պիչարէնին թէքմիլ վիճուտինի թիթրէտիճէք պօղուգ պիր սէտա իլէ։

— Ա՛հ, նէ օլաճաղըմ վալիտէճիյիմ, պէն սանա վէ միլէթվէճա բէտէրիմին կաաթօն կիպի ալիճէնապ պիր զաթէ էվլատ օլմաղա լայընգ պիր ժախլուգ տէյիլիմ, տէյու ճէվապ վէրմէսի իլէ, մատամ Ֆօվվէլ հէման օղլունըն պու սէօզիւնի ճէրճ իթմէք իչին պաշըյըլա պիր բէտտո իչարէթի իթտի. Բաուլ տախի նինէ սէօզիւնէ չէօյլէճճ տէվամ իյլէտի։

— Պէն քէնտիմին նա՞սըլ պիր մախլուգ օլտուղումը պիլիյօրում. սուչի հարաքեաթ վէ էֆալիմ իչին վիճտանըմընն քէնտիմի թէքտիր վէ թայիպ իյլէտիչի գատար քիմսէ պէնի թայիպ իտէմէզ. վագտա խըլգաթէն մուղիըր պիր մախլուգ օլմագ իւզրէ տօղմամըշըմ, լաքին նատիպիմ պէնի պիր չօգ ֆէլաքէթլերէ մաղլուպ իթմիչ, էօյլէ սաաթլարըմ օլույօր քի, քէնտիմի պիւսպիւթիւն զայպ իտէրէք նէ եաբտըղըմը պիլմէյօրում. . . .

— Ֆագաթ օղլում սէն. . .

— (Սէօզիւնի քէսէրէք.) Ա՛հ վալիտէճիյիմ, հէնգիւամը սէպավէթիմտէ սէն եանըմտա պուլունտա իտին՝ չիմտի պէն պէօյլէ օլմազ իտիմ, պէն մուհապէթը բէտէրանէ վէ մատէրանէտէն մահրում օլարագ եապանճը էլլէր իչինտէ պէօյիւտիւմ, հէվէսաթը թըգիըլանէմտէն պաշգա պիր նասիհաթ վէրիճիմ եօգ իտի, քէնտի հըսսիյաթըմա թէպահիյէթլէ պէօյիւտիւմ, հէր մուգիրը շէյին իճրասը պէնտէ թասիաթ սուրէթինի ալտը, թաշըրըղըմ նամ պիլէ չալընմըշ օլտուղու հալտէ, գալպիմտէ շան ու շէօհրէթի իչին պիր թագըմ խօսապինանէ հըրսալար ուչանտը. սէնին սատրը լութֆ ու շէֆգաթըն օլարագ վէրտիյին բարատան պաշգա պիր հապպէյէ մալիք տէյիլ իքէն, միլեօնլարա սահիպ զաթլարըն օղուլլարը կիպի պէնտէ պիր թագըմ մէճնունանէ հէվէսլէր վար իտի. հէյհա՛թ քի սանա միլագի օլտուղում վագըթտա ախլագըմ պօզուլմուշ իչ իչտէն կէչմիշ իտի. ա՛հ, տիւնեատաքի էն մէսուտ կիւնլէրիմ, մուհապէթը մատէրանէնէ նայիլիյէթլէ կէչիրտիյիմ կիւնլէր տըր։

— Ա՛հ եավրում...

— Էվվե՛թ վալիտէճիյիմ, պու պապտե եէմին իտէրիմ, լաքին հայըֆ քի սէնտէն կէօրտիւյում պունճա միւշֆիգանէ լութֆլար, ալըշմըշ վէ ատէթ իտինմիշ օլտուղում ֆէնալըգլարտան պէնի տէօնտիւրէմէտի. հէյէճէք էքմէքտէն մահրում պուլունմագ տէրէճէլէրինտէ պիր մուզայիգա վէ զարուրէթ իչինտէ բէրվէրտէ օլտուգտան սօնրա, պէօյլէ պիր պօլըգ կէօրիւչում պէնտէ ագըլ ֆիքիր պըրագմատը, պիր չօգ միւտատէթ իչկիտէն մահրում գալմըշ պիր պէքրինին, իչրէթի կէօրիւնճէ կէօսթէրէճէյի մէյլ ու խահիշ տէրէճէսինտէ պիր շիտատէթլէ հէվէսլէրիմէ թէպահիյէթի կէօսթէրտիմ.

Բաուլ, պու սէօզլէրի էօյլէ ճիտտի պիր թաւը իլէ սէօյլէյօր վէ քէնտիտէ օ գատար միւթէէսսիր կէօրիւնիյօր իտի քի, մատամ Ֆօվվէլ արթըզ օղլունըն սէօզիւնիւ քէսէմէյիպ բուլթ կիպի հարաքեթսիզ պիր հալտէ տուրույօր վէ Բաուլ իսէ, շու վէճճ իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտիյօր իտի։

— Լավէ՛թ , տիվանէլիք իթոմ, սատաէթ Հանըմտան կէչտիտ ԹուԹմագ իչին պէն էլիմի ուզաթմատըմ, մէսու-տիչէթիմէ սէպէպ օլաճագ պիր հագդգտաթը ըէտտ իլէ պէչ-հուտէ պիր խէյալ արգատընա գօչտում, սէնին տիզինին տի-պինտէ Հաչայըպ , հագդըմտագի մուհապէթը մատէրանէնի արթըմագա գայրէթի կէօսթէրմէք վաճիպէ՛լի գիմմէթիմ իչ-քէն , աքսինէ Հարաքէթի իտուպ հագդընտա բէվա կէօրմէ-տիչիմ գուլմ ու էղիչէթի գալմատը , պէնիմ Հիւգումտէն տուն-Հատէքի գատընըարըն էն պէտապահտը սէն օլտուն . ա՛հ , նէ գատար տիվանէճէ Հարաքէթի իչմտում, ատ՛նա կէօզ Հաչը տէօքտուբէ տէօքտուբէ ալտըդըմ ալԹունըատը , կիտուպ բէ-դիլ պիր գըզա , նամուսագը պիր գահպէչէ Հէտիրտիմ. . . սատաէթի սէնին Հանընտա իմիչ, չիմտի անըատըմ, ֆագաթ պու անըայըշըմ բէչ կէճ վագը օլտու ։

Բաուլ, կիւչա տուչի ահվալը մաղիչէօնին խամթըրտամա-սընտան տօչայը, Հըսսիյաթընա ֆէվգէլատէ պիր ճօչկունըտուգ Հուտուլէ կէլմիչտէ , հէմտան կէօզ Հաչտարը պօչանը վէրճէճ իմիչ կիպի պիր տուբէթ կէօսթէրտի ։

Սաֆիէթուն մատամ ֆօվվէլ . Բաուլըն պու Հալինի կէօ-բիւնճէ գայէթ միւԹէէսսիրանէ պիր սէտա իլէ ։

— Օղը՛մ, էսկի Հարաքէթընա բէչիմտան օլուպ պա-տէմա կէօսթէրճէճէչին Հիւանի Հալ իլէ , անըէրի հիչ օմտամըշ Հիւքմիւնտէ պըրագմագ գէմտանը հէնուղ կէչմէմիչ տիր , տէ-տի ,

— Ա՛հ , վալիսէճիչիմ, քէռաչքի պուռնա միւդԹէտիր օ-լագիլէմ իտի , Հա՛յըֆ քի օլտմայագաղըմ, արթըգ պուռնըն գէմտանը կէչմիչ տիր , պու կիւգէլ նիչէթլէրիմին նէ գատար տէվամ իտէճէչինի պէն պիրիչօ՛մուչըմ, պէն արթըգ խատա-սամ՛ըն բէնչէմտէ կէչմիչ պիր ատէմ օլտում. քէնտի քէն-տիմէ գօմանտա իտէմէչօրում, պիր խամթայը իչլէտիքտէն սօնրա նատիմ օլուչօրում, պիր տահա պուռնըն Թէքրարընա մէչտան վէրմէմէչ օգրաչըչօրում, լաքին հէչհա՛թ . . . պէօչ-

լէ վագըթ վագըթ հասըլ օլան նէտամէթլէրտէն նէ՛ ֆայի-տէ պէքլէնէպիլիր , պիր իքինճի ֆըրսաթ տահա տուչէր տուչ-մէզ էսկի նէտամէթլէրի քեամիլէն ունուտուչօրում, իչԹէ օ գէմտան քէնտիմին պիր ինսան տէչիլ , հէվվէլճէրինէ մաղ-լուպ օլմուշ վիճտանըզ պիր չօճուգ օլտուղումը անըայօ-րում. սէն պիր աղ ամիրանէ հարաքէթի իտուպ պէնիմ պէօչ-լէ հէվվէլճէրի մաղլուպ օլմագ խուսուսընտաքի աճիպլիչիմէ գալէպէ իտէմէէտին . նիչէթլէրիմ գայէթի ագիլանէ վէ նա-մուսքեարանէ իսէ տէ , հարաքեաթըմ ճանի պիր ատէմին հարաքէթլէրինէ պէնդէչօր , Հագտամը գարտըրմըշ օլտու-ղում շու մէնհուս հալ, աճէպա պէնի նա՛սըլ ֆէնա պիր նէ-Թիճէչէ սիւրիւչիւպ կէօթիւրէճէք տիր ։

Բաուլ, պու սէօզլէրի սէչյէէտիքտէն սօնրա տէհչէթլու պիր ֆուլԹուրսուզլուգ իրայէ իտէրէք շու սէօզլէրի իլավէ իմտի ։

— Ատամ սէն տէ , օ տա պէնիմ ումուրըմտա՛ մը . . . պէն քէնտի ճէղամը քէնտիմ Թային իտէր պիԹիրիրիմ,

Բաուլըն , քէմալի մէհարէթլէ սէօզի պուրայա ինԹիգալ իմտիրմէօնտէն , մատամ ֆօվվէլ տէ ֆէվգէլատէ պիր խէ-լէճան հուսուլէ կէլէրէք ։

— Սէօյլէ՛, մէրամընը անլաթ , պէն սէնին վալիտէնիմ, վալիտէտէն հիչ պիր շէյ քէԹմ իտիլէմէզ, սէօյլէ՛յէճէյին սէօզ բէք տէհչէթլու օլսա պիլէ Եինէ չէքինմէ հէմտան սէօյ-լէյի վէր . . . տէտի ։

Բաուլ, սէօյլէ՛յէճէյի միւտհիչ սէօզուն վալիտէտի իւզէ-րինէ հուսուլէ կէԹիրէճէյի գօրգունճ Թէէսսիրտէն իհԹիրագ իտիյօր իմիչ կիպի, միւԹէէրէտտիւտանէ վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ ։

— Պէն մահվ օլտում, տէյու մըրըլտանընը ։

— Մա՞հվ մը օլտուն ։

— Լավէ՛թ , հէմ տէ հիչ պիր խէլաս իւմիւտի գալմա-մագ իւզրէ մահվ օլտում. . . նամուսըմ պիԹտի ։

— Բա՛ուլ...

— Հագըգաթը հալ պուննան իպարէթ տիր, ֆագաթ վալիտէճիյիմ սէն հիչ պիր չէյտէն գօրդում. պէն սէնին պանա վէրմիշ օլտուղուն իամի լէքէլէնտիրմէյճէյիմ. էվվէ՛թ, պու նամուսըզլըղըն իւզէրինէ թէրըը հայաթ իտէճէք գատար պիր ճէսարէթի իպրաղ իտէմէզ իսէմ, իչթէ օ զէմանն էն պէօյիւք նամուսըզլըղը իրթիքապ իթմիշ ատտ օլտունուրում. պէն թալիյին մահքիւմի օլան օ ֆէլաքէթզէտէլէրտէնիմ քի, անլէր իչին նէթիճէյի մուսահիպէթ օլարագ էօլիւմէ իւթիճա իթմէքտէն պաչգա պիր չարէյի սէլամէթ եօգ տըր.

— Ա՛հ, նէ՞ սէօյլէյօրսուն Բաուլ...

— Հագըգաթը. սէօյլէյօրում վալիտէճիյիմ, պէն մէնհուս վէ մէլուն պիր մահլուգրմ, պէնիմ վէլատէթիմ սէնինֆէլաքէթինէ սէպէպ օլմատը՞ մը. պէն չու ալէմտէքի վիճուտիմ իլէ սէնին նէտտամէթինին թաալիրի տէյի՞լ միյիմ. պէնի տիւշիւնէրէք պիր չօգ կիճէլէրի տէհչէթ իչինտէ ույգուսըզ կէչիրմէտի՞ն մի... զէման կէչտի պէն պէօյիւտիւմ վէ պիրի պիրիմիզի պուլտուգ. սէնինն հագգըմտա պէղլ իյլէմիշ օլտուղուն լութֆիլարա ֆէտաքէտարլըգլարա պէտէլ, պէն սանա քէօթիւլիւքտէն պաչգա նէ՞ իլէ մուգապէլէ իյլէմիմ. իչթէ չիմտի տէ հայաթընըն իչինտէ գօրգունճ պիր վագտա սուրէթինի ալտըգտան սօնրա, սանա վէտտա իտտուպ ալէմը ահրէթէ չէքիլիյօրում,

— Ա՛հ, նանքեօր էվլատ, սույի հարաքեաթընտան տօլայը պէն սանա հիչ պիր թէքտիրատէ սերզէնիշտէ պուլունտո՞ւմմը,

— Ասլա՛, իչթէ պունա մուգապիլ Բաուլ տա սէնին նամընը թագտիս վէ իամինի թէլաֆֆուզ իտէ իտէ էօլէճէք տիր,

— Աման եա՛ Բաապիմ, իամինի էօլիւմ քէլիմէսի իլէ պիրլիքտէ թէլաֆֆուզ իթմէ օղլում,

— Իյլէ լազըմ կէլիյօր վալիտէճիյիմ... նամուսըմ պունը էմր իտիյօր, պու խուսուստա վիճտանըմ ատէթա մահքեմէյի ճինայէթի վազիֆէսինի իյճա իտէրէք, ալէյհիմտէ պու հիւքմի վէրտի.

Պիր սաաթ էվվէլ մատտամ ֆօվվէլ, Բաուլըն քէնտինէ թահամմիւլ իտիլէմէյճէք հէր պիր իչքէնճէյի չէքտիրմիշ օլտուղունա գանի իքէն, չիմտի պու եէնի սաաթմէ քէնտինէ հէբսինտէն աղըր կէլմիշ իտի. պունա նիսպէթլէ Բաուլըն պու զէվալը գատընա օլան տիկէր իչքէնճէլէրի հիչ հիւքմինտէ գալըյօր իտի. պինաէն ալէյհ պիչարէ, վալիտէյնէք չէֆգաթընտան նէչաթ իտէն չէտտիտ պիր թէէսսիւր իլէ.

— Նէ՞ եաբտըն, անը սէօյլէսէ՞նէ, տէտի.

— Պանա էմանէթի օլարագ պէօյիւք պիր մէպլաղ թէսլիմ իթտիլէր, պէն տէ պու բարաալարը գումարտա զայաղ իթտիմ.

— Պու մէպլաղըն մըգտարը նէ՞ գատար տըր.

— Հագըգաթտա պունըն մըգտարը ինսանը իւրքիւտճէք տէրէճէտէ տէյիլ իսէ տէ, պու կիւն սէնին իլէ պէնիմ իչին պէօյիւք ատտ օլունուր. սէնին էլինտէ ավուճընտա նէ վար իսէ ճիւմլէսինի պէն ալմա՞րմ մը, սօն միւճէվհէրինէ վարընճայա գատար հէբսինի պանա թէսլիմ իթմէտինի մի,

— Պէնիմքիլէր պիրթտի իսէ, ամուճան միւսիւ տը Գըլամօրան զէնկինի օլտու. պու եօլտա պիր լուզում կէօրիլմէյի սուրէթտէ, պիրթիւն աերվէթինի պանա արզ իթմէյէ հազըր պուլունտուղունը կէչէն կիւն սէօյլէտի. սէօյլէյիմտէ արապամը հազըրլասընըլար, կիտիպ քէնտինի կէօրէրէք հագըգաթը հալի անլատայըմ,

— Միւսիւ տը Գըլամօրան եէտի կիւնէ գատար ավտէթ իթմէք իւզրէ Բարիզտէն մուֆարէգաթ իթմիշ տիր, պէնիմ խէլատըմ իչին իսէ, պանա ագճէնին պու ագշամ լուզումը վար տըր, պէն հէր չէյի էվվէլճէ տիւշիւնտիւմ, եէրմի եաչընտա խբէն թէրըը հայաթ իթմէք գօլայ պիր քէյֆիյէթ տէյիլ տիր.

Բաուլ, ճէպինտէ պուլունան թապանճանըն ուճունը

եարբյա գաւառ տըշարը չըգարըպ ղօր իլէ կիւլէրէք , շու սէօզլէրի իլավէ իթտի .

— Իչթէ հէր շէյի էօլուննա գօյաճադ ալտի պու տըր ,

Մաւամ Ֆօվվէլ , Բաուլըն հէր պու իֆտաոաթ վէ էթվարը թէհտիտքևարանէսինին պէօյուք պիր հիլէքևարլըդ էսէրի օլտուդունը , ասլա ֆարդ իտէմէյէճէք տէրէճէտէ պիր տէհշէթի իչինտէ գալմըշ իտի ,

Պիչարէ գաւրընճըադ , օ անտէ հէման մադիլի , խթիգպալի ունուտտարադ , հալի հադըրը նադարը թադտիրէ ալմադա պաշլաոը քի , օ տա , օղու քէնտինի թէլէֆ իթմէյէ դալգըշտըդը հալտէ անը շու տէհշէթլի ինթիհարտան գուրթարտապիլմէք իչին , քէնտինին հիչ պիր շէյ եարմադա միւգթէտիր օլամմասընտան իպարէթ իտի . պինաէն ալէյհ Մաւամ Ֆօվվէլ , ճօշկըն պիր հըսսիյաթ իլէ .

— Խա՛յըր օղլում , քէնտինի էօլտիւրմէք նիյէթը միւտհիչէսինտէն սարֆը նադար էթ , միւսիւ Ֆօվվէլ կէլինճէ , բարայա իհթիյաճըմ պուլունտուդունը քէնտինէ սէօյլէրիմ , սանա նէ՞ գաւտար բարա լաղըմ տըր , տէտի ,

— Օֆուզ պին ֆըրանգ ,

— Ի՛չ ալա , եարըն սանա պու բարայը թէալիմ իտէրիմ ,

— Պու բարա պանա եարըն տէյիլ պու ագշամ լաղըմ տըր ,

Պու ճէվապ իւզէրինէ Մաւամ Ֆօվվէլ , չըլըրըմըշ կիպի պիր հալ իրայէ իտէրէք , քէմալի հիտտէթ վէ մէյուսիյէթտէն էլլէրինի օվուշտուրմադա պաշլայըպ .

— Պու ագշամ լաղըմ իտի տէ նի՞չին կէլիպ պանա պիր աղ էվվէլ սէօյլէմէտին , պանա էհտիյէթին եօ՞ղ մը իտի . շիմտի գաւա օտաոընտա քիմսէ եօղ նէրտէ՞ն բարա պուլապիլիրիզ , տէտի ,

Բաուլ , իչթէ պու սէօզի պէգլէյօր իտի . հէման սէվինճինտէն պաղըրարադ խէլաոը միւմքինսիզ պիր ֆէլաքէթ

իչինտէ գալըպ տա , պիրտէն պիրէ պիր իւմիւտ քէօչէսի կէօրէն պիր աատէմ թավրը իլէ .

— Գաւա՞ մը . . . սէն գաւանըն անախթարընը նէրէտէ պուլունտուդունը էլպէթտէ պիլիրսին տէյի՛լ մի , տէյու սօրտու ,

— Լվվէ՛թ պիլիրիմ , իչթէ շուրաստա տուրույօր ,

— Էօյլէ օլտուդտան սօնրա . . .

Օ անտէ Բաուլ , մաւամ Ֆօվվէլին եիւզիւնէ էօյլէ մանիտաոր պիր նադար իլէ պադտը քի , պիչարէ գաւրըն կէօզլէրինի աշադը էնտիրմէյէ մէճպուր օլտու . Բաուլ իսէ , հադըգաթէն չըլտըրմըշ պիր աատէմ թավրը իլէ .

— Վալիտէճիյիմ , պու անախթարը պանա վէր , տէյու հայդըրտը ,

— Զըլտըրտը՞ն մը օղլում , նէ՞ սէօյլէյօրսուն ,

— Պու անախթար պէնիմ հայաթըմա պէտէլ տիր տէ անըն իչին սէօյլէյօրում ,

Բաուլըն պու սէօզի մաւամ Ֆօվվէլէ բէք ղիյատէ թէէսիր իթտի . էլինէ պիր լամպա ալարադ քէնտի օտաոընա կիտուպ եադըխանէյի աչտը . միւսիւ Ֆօվվէլին գաւա անահտաոընը օրաոա պուլտու . Ֆագաթ պու անահտաոը կէթիրիպ Բաուլա վէրէճէյի էանտտէ ադլը պաշընա կէլտի . պինաէն ալէյհ .

— Խա՛յըր , խա՛յըր , օլմադ միւմքիւն տէյիլ , պու ագշամ պու սուրէթլէ գաւտան բարա այընամազ , տէտի ,

Բաուլ , վալիտէսինին պու սէօզիւնէ գաբզը հիչ պիր իսթար վէ մուգավէմէթտէ պուլունմայըպ , կիթմէյէ հադըրլանըյօր կիպի կէօրիւնէրէք .

— Հագգըն վար վալիտէճիյիմ . . . օ հալտէ սիզի սօն տէֆա օլարադ պիր տահա էօրտիւքտէն սօնրա կիտէյիմ , տէմէի իլէ , մաւամ Ֆօվվէլ հէման ադիմ պիր հէյէճան իլէ շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Ֆագաթ եադընըզ անահտաոը նէ՞ իչէ եարար . գա-

սանըն գաբանտըղը քէլիմէյի պիլիյօրմուսըն .

— Խա՛յըր պիլմէյօրում , լաքին պիր ազ օղրաշըր իտիք ,

— Շիմտի կիճէլէրի գասատա բարա տա պուլունտուրմայօրլար .

— Էվվէ՛լ պունը տա պիլիյօրում , լաքին պիր քէրրէ թէճրիպէ իտէլիմ . էկէր ճէնապալը Հադդ պիղէ մէրհամէթ իտուպ տա գասանըն գաբանտըղը քէլիմէյի թէսատիֆէն պիղէ պիլտիրիր , վէ գասանըն տէրունինտէ ագճէ տախի պուլունտուրուր իսէ պունա նէ՞ տէրսին . արթըգ ճէնապալը Հադդըն պիղէ մէրհամէթ իլլէտիյինէ իթիմատ հասըլ իտերսի՞ն ա՛ .

— (Թէրէտտիւտ իթտիքատէն ասնրա .) Իւմիւտ իլլէտիյին պու մուվաֆագըյէթ հուսուլ պուլմատըղը սուրէթտէ , սէն տէ նէֆսինէ գըյմայուպ սապահա գատար պէքլէյէճէյինէ սէօզ վէրի՛ր միսին .

— Էվվէ՛լ վալիտէճիյիմ , բէտէրիմին մուգատտես նամը իւղէրինէ եէմին իտէրիմ քի սապահա գատար քէնտիմէ պիր շէյ եաբմամ ,

— Էօյլէ իսէ ալ անահտարը .

Բաուլ իլէ մատամ Ֆօվվէլ , զարիպ պիր հըսսըն թէէսսիր իլէ իքիսի տէ սաբսարը քէսիլիպ , ազայի վիճուտլերինէ շէտիտ պիր թիթրէմէ կէլմիշ պուլունտուղու հալտէ , պանքէրին գապինէսինտէն կէշիպ գասա օտասընա կիտէն տար վէ տօլամպաճլը մէրտիվէնտէն էնտիլէը .

Բաուլ , պիր էլինտէ լամպա վէ տիկէր էլինտէ տախի գասանըն անահտարը պուլունտուղու հալտէ էօնտէն կիտիյօր իտի .

Պու էսնատէ մատամ Ֆօվվէլ , Բաուլըն պու ճիւրաթը պօշա չըգաճաղընա գաթիէն էմին իտի . գասանըն հա՞նկը քէլիմէ իլէ գաբանտըղընը պիլինմէտիքտէն ասնրա , անահտարըն հիչ պիր հիւքմի վէ էհէմմիյէթի օլամայաճաղընը պիլիյօր իտի , մէմուրին ղայրի օլարագ Բաուլ թէսատիւֆի պիր սու-

րէթլէ պու քէլիմէյի պուլտա պիլէ , գասանըն տէրունինտէ բարա պուլունմատըղը քէնտինէճ մալիւմ իտի . իչթէ պու սէպէպլէրէ մէպնի մատամ Ֆօվվէլ գասատան բարա չալընաճաղը իչին հիչ պիր գօրգու վէ էնտիչէտէ պուլունմայըղ , մուամիլէյհանըն գօրգուսը եաղընըղ իլճայի մէյուսիյէթի իլէ Բաուլըն թէլէֆը նէֆսէ ճիւրաթ կէօսթէրմէսինտէն իտարէթի իտի .

Պիչարէ գատընճաղըն պէօյլէ պիր մէզմում ֆիքիր իչթիրաք իթմէսի , պունատան սօնա պիր ֆէնալըգ չըգամայաճաղընը պիլտիյի իչին , մահդա պիր ազ վագըթ գաղանմագ վէ պու սուրէթլէ օ կիճէյի կէչիրիպ օղլունը տէհչէթլիւ պիր էօվլումէն գուրթարմագ ֆիքրինէ մէպնի իտի .

23

Մատամ Ֆօվվէլ իլէ Բաուլ , Բըրօսբէրին օտասընա կիրտիլէր . Բաուլ , էլինտէքի լամպայը եիւքսէքճէ պիր մատանըն իւղէրինէ գօյտու , լամպանըն իւղէրինտէ (ատաժուր) պուլունմագլա պէրապէր , եինէ օտանըն հէր ճիհէթինի թէնվիր իտիյօր իտի .

Բաուլ , պիւթիւն պիւթիւնէ սօուգ պիր գան իլէ տէյիլ իսէ տէ , պէօյլէ իճրաաթը մէլունանէյէ ալըշըգ պուլունան խատատաթ էրպապընըն , պու կիպի մուհիմմ մէվզըլարտա կէօսթէրտիքլէրի պիր մէհարէթի իլէ իչէ միւպաշիրէթի լիթտի . գասանըն իւղէրինտէ պուլունան հարֆլարը՝ «ժիրսի» լաֆզընը թէչքիլ իտէն պէշ հարֆ իւղէրինէ թէրթիպ իթտի .

Պու գըսա ամէլիյաթի էնտասընտա , Բաուլըն չէհրէսինտէ պէօյուք պիր ըզթըրապ վէ մէյուսիյէթի ատարը մի՞չ շահատէ իտիմէքտէ իտի . չիւնքի պու իչտէ ճիտուէն մուվաֆֆագ

օլուպ օլմայաճաղընը քէնթիտէ պիլմէյօր իտի. Բըրօսբէրին օ քէլիմէյի թէպտիլ իյլէմէսի իհթիմալտէն պահտ տէյիլ իտի. աճէպա Լույի տը Գըլամօրանըն խապէր վէրմիշ օլտուղու կիպի, գասատա ագճէ մէվճո՞ւտ մի իտի. պու գատար էմէքլէրի պօշա կիտուպ կիթմէյէճէյինի քէնթիտէ պիլմէտիյի իչին, Բաուլ քէք ճանկիւտազ պիր հալ իչինտէ պուլունույօր իտի.

Պէրի Լանտա մատամ Ֆօվվէլ տախի, պին տիւրլի խէլէճան իչէ նէթիճէյի հալէ ինթիզար իտուպ տուրմագտա իտի.

Բաուլ, Բըրօսբէր իլէ օլան տօսթլուղը վինասիպէթի իլէ գասա աչըլըպ գաբանըր իրէն քէք չօգ տէֆալար օրատտա պուլունմուշ օլտուղունտան, պունըն նէ՞ սուրէթլէ աչըլըպ գաբանտրղընը էօյրէնմիշ իտի. պու գասա՝ էօյլէ ատի գասալարա պէնզէմէտիյի ճիհէթլէ, անահտարը քիլիտէ սօգուպ տէ չէվիրմէք էբէյիճէ տըգգաթլը պիր ամէլիյաթա միւթէվագըճ իտի.

Թապխը մէրգում անահտարը քիլիտէ սօգտու, պիր քէրրէ չէվիրտի. պատէհու անահթարը տահա գիյատէ իչէրի սօգտու. իքինճի տէճա օլարագ պիր քէրրէ տահա չէվիրտի, անտէն սօնրա անահտարը պիւսպիւթիւն սօգտու, անահտարը պիրազ սարստըգտան սօնրա պիր քէրրէ տահա չէվիրտի.

Պու ամէլիյաթի էանասընտա Բաուլըն գալպի օ գատար չիտտէթլէ վուրույօր իտի քի, պու տարպէլէրի մատամ Ֆօվվէլ պիլէ իչիտիյօր իտի.

Մանտըգբեար Բըրօսբէր քէլիմէյի թէպտիլ իյլէմէմիշ իտի, չիւնքի գասա հէման աչըլը վէրտի.

Բաուլ իլէ մատամ Ֆօվվէլ, պու հալէ գարշը պիրէր քէրրէ հայգըրտըլար. պիչարէ գատըն տէհչէթինտէն, Բաուլ իսէ մուվաֆագըյէթինտէն նաչի պաղըրմըշլար իտի.

Բաուլըն, պու ղարիպ վէ մէմուրին զայրի մուվաֆագը-

յէթինէ գարշը մատամ Ֆօվվէլ պէօյուք պիր գօրգու վէ խելէճան իլէ հէման.

— Գաբա՛, գաբա՛, կէօզիւմ կէօրմէսին, հայտէ կիտէլիմ, տէտի.

Զէվալլը գատընճըազ, պու սէօզիւնիւն Բաուլ իւղէրինէ պիր թէէսիր հասըլ իյլէմէտիյինի կէօրիւնճէ, հէման օղլունըն իւղէրինէ աթըլարագ, կիւճի եէթիչէպիլտիյի մէրթէպէ պիր գուվվէթ իլէ գօլլարընա ասըլըպ էօյլէ պիր չիտտէթ իլէ չէքտի քի, Բաուլըն քիլիտ իւղէրինտէ թութմագտա պուլունտուղու անահտար տըշարը չըգըպ, վէ գասանըն գաբուսը իւղէրինտէն գայարագ ուզունճա պիր չըզըգ հուսուլէ կէթիրտի.

Բաուլ, վալիտէյինին պու մուգավէմէթը չէտիտէպի էանասընտա, գատանըն իւտթ կէօզիւնտէ իւչ բաքէթ պանգա գայիմէպի պուլունտուղունը կէօրիւպ, սօլ էլի իլէ հէման պանգնօթլարա սալտըրարագ գօյնունա, եէլէյի իլէ կէօմլէյի արասընա սօգմագա մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, չիտտէթը մէյուսիյէթ վէ հէյէճանընտան նաչի թէքմիլ գուվվէթինի զայպ իտէրէք Բաուլըն գօլունը պըրագտը. պիւսպիւթիւն եէրէ տէվրիլմէմէք իչին օրատտա տուրան պէօյուք պիր սանտալէէնին արգալըղընա տայանմագա մէճպուր օլտու, զօրտան պիր ֆայիտէ հասըլ օլմատըգընը կէօրիւնճէ րէճայէ պաշլայըպ.

— Եավրում, աճը պանա, հալիմէ մէրհամէթ էթ տէ օ բարթալարը գասայա պըրագ, սանա սօն տէրէճէտէ պիր թէէսիր իլէ րէճա իտիյօրում, պանգնօթլարը եէրինէ գօյ, պէն սապահ օլունճա սանա օ բարանըն օն գաթընը վէրիրիմ, վալիտէնէ մէրհամէթ իլլէ, տէտի.

Բաուլ, վալիտէյինին րէճա վէ իսթիրհամաթընա ասլա գուլագ վէրմէյուպ, գատանըն գաբուսը իւղէրինտէ հուսուլէ կէլէն ինճէ չըգկըյը մուայէնէ իտիյօր իտի. պու չըզկը, գատանըն պիր եապանճը թարաֆընտան սըրգաթ գատ-

տի իլէ զօրլանըպ այբլմըշ պուլունտուղունա , գավի պիր ա-լամէթ ատտ իտիլէճէյի իչին տիւչարը խէվֆ ու էնտիչէ օ-լույօր իտի ։

Պիչարէ մատամ Ֆօվվէլ , ըէճա վէ իսթիրհամընը տահա զիյատէ արթըրըպ ճանխըրաշ պիր սէտա իլէ ։

— Մատէմքի ճիւմլէսինի պըրագմայօրսուն , հիչ օլմազ իսէ պու ագճէնին սէնին հայաթընը գուրթարմազա լազըմ օլան մըգտարընը ալըպ տիկէրլէրինի գասայա պըրագ , տէ-տի ։

— Պու մէպլաղընն պիր մըգտարընը գասատտա պըրագ-մագտան նէ՞ ֆայիտէ հասըլ օլուր , օ զէման պու սըրգա-թըմըզ եփնէ մէյտանա չըգմա՞զ մը ։

— Պունըն իչին իճրա իտէճէք պագը թէտպիրլէրիմ վար տըր , սէն սէօզիւմիւ տինլէ եավրում , պէն հէր չէյի եօլունա գօրում , միւսիւ Ֆօվվէլէ մինասիպ պիր սէօզ պու-լուպ սէօյլէրիմ , բարայա իհթիյաճըմ օլտուղու իչին գասայը պէն քէնտիմ աչտըմ տէրիմ օլուր պիթէր ։

Խայըն Բաուլ , վալիտէսինին պու սէօզլէրինէ ասլա հէ-վալէյի սէմի իթիպար իթմէյէրէք գասայը գաբատը , պա-տէհու վալիտէսինէ տէօնիւպ ։

— Հայտէ պուրատան չըգալըմ , խըտմէթքեարլարտան պիրի սալօնա կէլէրէք պիզի պուրատա կէօրէպիլիր ։ պիզի պուրատա կէօրիւրլէր իսէ պին տիւրլիւ մանալար վէրիրլէր քի , սօնրա պուտա հագգըմըզտա խայըրլը օլմազ , տէտի ։

Բաուլըն պու ատէմը իթաաթ վէ գայտօրզլըզը , պէօյլէ տէհշէթլի պիր ղէմանտա կէօսթէրտիյի չու մէթանէթ , մա-տամ Ֆօվվէլի ատն տէրէճէ ղաղապլանարըտը , պիչարէ գա-տըն , քէնտինին օղլու իւղէրինէ պագը մէրթէպէ նուֆուզը վար զանն իտիյօր իտի ։ օ իսթիրհամաթը միւէսսիրէ վէ կէօզ եաշլարընըն պիր թէէսիրի կէօրիւլմէտիյինի անլայընճա , թա-րըընը թէպտիլ իտուպ քէմալի հիտտէթլէ չու սէօզլէրի սէօյ-լէտի ։

— Եա՛ , էօյլէ իսէ վարսընլար պիզիմ պուրատա օլտուղումուզը կէօրսինլէր , սէն պանա իթաաթ կէօսթէրմէտիյին հալտէ , պէն՝ պիզի պուրատա կէօրմէլէրինտէն տահա զիյա-տէ մէմնունըմ օլուրում , օ զէման հէր չէյ անլաչըլըր , միւսիւ Ֆօվվէլ պէնի պիր ըէզիլ գօվար կիպի խանէսինտէն տէֆ ի-տէր ։ լաքին պէն պու հագարաթա օղրատըդտան սոնրա օ զէվալլը մատումլարըն ահընըտա սիզէ պըրագմամ , հէր չէյի օլտուղու կիպի զէվճիմէ իսթիրաճ իտէրիմ . պու սըրգաթը մէլունանէ նէթիճէսի օլարագ եարընն սանտըգքեար Ըրրօս-բէր Պէրթօմի թէվգըֆ իտիլէճէք տիր . Գըլամօրան խայընը , պու պիչարէյնին սէվտիյի գըզը էլինտէն ալտը . սէն իսէ ա-նըն իլէ խապտասաթ միւսապէգտասընա չըգարճասընա զէվալ-լընըն նամուս վէ հայսիյէթինի մահվ իթմէք , անը մանէն էօլտիւրմէք իսթէյօրսուն . խա՛յըը , խա՛յըը , արթըգ պունա թահամմիւլ իտէմէմ ։

Մատամ Ֆօվվէլ , պու սէօզլէրի էբէյիճէ եիւքսէք պիր սէտա իլէ սէօյլէյօր իտի . քէմալի հիտտէթ վէ թէհալվիւ-րինտէն օ գասար պաղըրըպ չըղըրըյօր իտի քի , Բաուլ վա-լիտէսինին պու հալինտէն ճիտտի օլարագ գօրգմազա պաշ-լատը , չինքի պանգա խըտմէթքեարլարընտան պիրինին , կիճէլէրի գասա օտասընա միւթթասիլ պուլունան օտատա եաթմագտա պուլունտուղունը պիլիյօր իտի . հէնուզ վագըթ կէչմէմիշ իսէ տէ , պու կիճէ խըտմէթքեարըն ագշամտան կէլիպ եաթմագ վէ պինաէն ալէյհ պու միւքեալէմէյի միւտ-հիշէյի քեամիլէն իչթիմէք իհթիմալի վար իտի ։

Խապիս Բաուլտա , պիլ մուգապէլէ չիտտէթ իպրա-զընա լուզում կէօրէրէք , վալիտէսինին գօլունտան թու-թուպ ։

— Հա՛յտէ , պուրատան չըգալըմ տէյօրում , տէտի ։

Լաքին մատամ Ֆօվվէլ տախի , Բաուլըն պու սէօզիւնէ բույի իթաաթ կէօսթէրմէյուպ , օղլունըն ճէպը ու չիտտէ-թինէ գարշը մուգավէմէթի իտէպիլմէք իչին , իբի գօլարը ի-

լէ օրատա պուլունան պիր մասայա սարըլտը, վէ թէհտիտամիզ պիր սէտա իլէ.

— Մատլէնի ֆէտա իթմէք ալչագըզընը հէր նասըլ ի-սէ գապուլ իթտիմ, լաքին Բըրօսբէրի ֆէտա իթմէյէճէյիմ. էվվէ՛թ, պու պապատ էլիմտէն կէլէն մուգավէմէթի իճրաատէն կէբի տուրմայաճաղըմ, տէտի.

Բաուլ, պու խուսուսատա եալընըզ ճէպը ու չիտտէթին պիր ֆայիտէսի օլամայաճաղընը անլայըպ, հէման հիլլէ խաթխալինէ գալգըշարագ միսաթահզիյանէ պիր գահգահա սալը վէրտիքտէն սօնրա, շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Զէվալը գատըն, նէ՞ գատար սատէտիսէք խոխյօրսուն, շիմտիյէ գատար կէօրտիւյիւն ֆէվգէլատէ հալլէրտէն պէնիմ պու իշտէ Բըրօսբէր իլէ միսաթթէֆիդ պուլունտուղումը անլայամաատը՞ն մը, պէն պուրատան չալտըղըմ բարաժը կիտուպ Բըրօսբէր իլէ թագսիմ իտէճէյիմ, նըսֆը անըն նըսֆըտա պէնիմ օլաճագ տըր.

Մատամ Ֆօվվէլ, օղլունըն պու սէօզիւ իւզէրինէ պիւսպիւթիւն տիւշտը տէհշէթ օլարագ, հիտտէթ իլէ.

— Խա՛յըր, եալան սէօյլէյօրսուն, օ տէտիյինին իհթիմալի եօգ տըր, տէյու հայգըրտը.

— Օ հալտէ տէմէք քի պու գասայը պէն թէսատիֆի օլարագ աչմըշ օլույօրում, էօյլէ՞ մի. Նէ՞ գատար սաֆտէրունըզգ, եալընըզ թէսատիֆ եարտըմը իլէ հիչ գասա պէօյլէ աչըլը վէրի՞ր, իչիտ ագճէ իլէ տօլու պուլունո՞ւր մը.

— Պէնիմ Բըրօսբէրին նամուսընա իթհիմատըմ վար տըր.

— Հա՛յ, հա՛յ, պու իթհիմատ պէնտէտէ վար տըր, եալընըզ իքիմիղինտէ ագճէսի պուլունմամասը պիտի պէօյլէ պիր ճիւրաթէ սէվգ իյլէտի.

— Եալան սէօյլէյօրսուն.

— Խա՛յըր, վալիտէճիյիմ, մատմազէլ Մատլէն Բըրօսբէրի գօվտու, օ տա չիմտի աչգ ու սէվտասընըն թէէսսիւրինէ թէսաին իտէպիլմէք իչին նէ եաբատա մադուր կէօրիւլիւր,

Բաուլ, պունը տէտիքտէն սօնրա եավաշճա լամպայը թէքրար էլինէ ալտը, տիկէր էլի իլէ տէ մատամ Ֆօվվէլի պիր գուվվէթը ֆէվգէլատէ իլէ մէբտիվէնէ տօղրու իթմէյէ պաշլատը.

Պիչարէ գատընտա հուսուսէ կէլէն թէէսիւր վէ հէյէճան զինինի բէրիչան իյլէմիչ իտի. գատընըն պու սուբէթլէ սօյուլտուղունտան զիյատէ Բաուլտան իչիթտիյի օ իթթիֆագ սէօզիւնտէն միսթէէսիր օլմուշ իտի. օ մէյուսիյէթլէ մըրըլտանմագ նէվինտէն օլարագ.

— Էյվա՛հ, Բըրօսբէրտէ՞ մի խըրսըզ օլտու... տէտի.

Զէվալը գատընճրագ, վուգու պուլան շու հալին պիր հագըգա՞թ մը, եօգսա մէնհուս պիր խայա՞լ մը օլտուղունը հէնուզ քէստիրէմէյօր իտի. պու գօրգունճ խէյալտէն գուրթուլմագ վէ պինտէն ալէյհ չէքտիյի շու ըզմբըրապաթը միւտհիշէյէ պիր նիհայէթ վէրմէք իսթէյօր իտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, նէ՞ եաբատընընտան խապէրի օլամայաճագ տէրէճէտէ պիհուշ պիր սուբէթլէ Բաուլըն իթտիյի թարաֆա տօղրու եիւրիւտի. քէնտինէ մալիք օլմատըղը հալտէ օ տար մէբտիվէնտէն եօգարը չըգտը. եաթագ օտասընա կէլինճէ Բաուլ.

— Անախտարը եէրինէ գօյմագ լազըմ տըր, տէտի.

Լաքին մատամ Ֆօվվէլ, օղլունըն պու սէօզիւնի իչիտէպիլէճէք պիր հալտէ տէյիլ իտի. անախտարը նէրէտէն ալտըար իսէ Բաուլ եինէ քէնտի օթայա կէօթիւրիւպ գօյմադա մէճպուր օլտու.

Պատէհու խապիսը մէբգում մատամ Ֆօվվէլի քիչինէք նալճնա լյալ իթտի, տահա տօղրուսը լյալ իթմէյուպ եիւքլէնէրէք կէօթիւրտի. պիր գօլթուգը սանտալեայէ օթուրտար.

Պիչարէ գատըն, էօյլէ պիր հալէ կէլմիչ իտի քի, չէհրէսինին իրտայէ իյլէտիյի ալայիմի գօրդու վէ կէօղլէրինին տէլալէթ իթտիյի չիտտէթը թէէսիւրին, զէվալըտա հու-

սուլէ կէթիրտիյի ասարը միւտհիշէյէ պագարագ, Բաուլ՝ վալիտէսինին չըլտըրըպ չըլտըրմատըղը հագդընաա չիւպհէյէ տիւշտի։

Խապիս Բաուլ, կիւյա պու գաարընըն հալինէ գարշը իպրաղը մէրհամէթ իտիյօր իմիշ կիւպի պիր թամր իլէ, վալիտէսինին պուղ քէսիլմիշ պուլունան էլլէրինի քընտի ավուճլարը իչինէ ալարագ, մուհամիլէյհայը թէսեւլի իթմէք մէգամը իլէ չու սէօղլէրի սէօյլէտի։

— Մէվկիլի վալիտէճիյիմ, քընտինէ կէլ, պու կիճէքի միւսաատէն իլէ հէմ պէնիմ հայաթըմը գուրթարմըշ օլտուն, հէմ տէ Բըրօսբէրէ պէօյիւք պիր էյլիք իթտին. հիչ պիր շէյտէն գօրգմա, հէբսի հիւանի սուրէթլէ եօլունա կիրէճէք տիր. Բըրօսբէրին մաղնուսը ալէյհ թանըլըպ թէվգըֆ իտիլէճէյի տէրքեար տըր. զաթէն պուսը քընտի տէ պիլիյօր, ֆագաթ հիյնի իտթինթագընտա հէր շէյի ինքեար իտէճէք տիր. շայէտ օ ինքեար տա իպրաղը սէպաթ իտէճէք օլուր իսէ, գանուսէն իթհամ իտիլմէնին իհթիմալի եօգ տըր։

Բաուլըն շու ույտուրմա սէօղլէրի հիչ պիր շէյի միւֆիտ օլմայըպ պօշունա կիտէյօր իտի. պիրա մատամ Ֆօլվէլ, հալա քընտինէ մալիք պուլունմատըղը իչին պու սէօղլէրի անլայապիլմէք իգթիտարընտան մահրում իտի։

Պիչարե գաարընճըազ գուլաղընա մըրըլթըտան իպարէթ կէլէն պու սէօղլէրէ գարշը քէսիք պիր սէտա իլէ։

— Օղլո՛ւմ, սէն պէնի էօլտիւրտիւն, զաթէն պէնի մանէվի սուրէթտէ մահվ իթմիշ իտին, շիմտի տէ մատամէթէն հէլաք իթտին, տէտի։

Մատամ Ֆօլվէլ, պու սէօղլէրի էօյլէ միւէսսիր վէ օ տէրէճէ հէյէճանըը պիր սէտա իլէ սէօյլէմիշ իտի քի. Բաուլ՝ վալիտէսինին կէօսթէրտիյի պու իւմիւտսիզլիք ասապընտան ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլարագ եհուրէյի շիտտէթլէ չարբմաղա պաշլատը. գաատանն սըրգաթ իլէմիշ պուլունտուղու բարաքարը իատէ իթմէք արզուսունէ գատար վարտը իսէ տէ,

տէրհալ ադլընա լույի տը Գըլամօրան կէլէրէք եինէ քէնտինի թօգլամաղա մուվաֆֆագ օլապիլտի։

Բաուլ, մատամ Ֆօլվէլի սանտալեասը իւղէրինտէ եարը էօլմիւշ տէնէճէք պիր հալտէ թէրը իտէրէք, օրատան ֆիրարե չիթապ կէօսթէրմէք աղմինէ տիւշտի. չինքի օ արապըզ եա միւսիւ Ֆօլվէլ վէ եահօտ մատամզէլ Մատլէն իչերի կիրէրլէր իսէ, մատամ Ֆօլվէլին իչինտէ պուլունտուղը օ հալի էսէֆիչթիմալին սէպէպի էմրինտէ, սէօզ պուլուպ սէօյլէմէք հագըգաթէն զօր պիր մասալահաթ իտի. պէօյլէ պիր հալին վուգուինէ մէյտան վէրմէմէք իչին մէլանէթը րիյաքեարանէօնի օ սահաթտէ պիրլէ էլինտէն պըրագմայագ, պիր քերրէ վալիտէսինին այընտան բուս իթթիքատէն ասնրա հէման օրատան սավուշը վէրտի։

* * *

Բաուլ իլէ պիրլիքտէ ագշամ թատամընը իթմիշ օլտուգլարը լօգանթատա, Լույի տը Գըլամօրան պէօյիւք պիր ադագ իչինտէ շէրիքը ճինայէթի պուլունան նէկէնինին ավտէթինէ ինթիզար իթմէքտէ իտի։

Լույի, Բաուլըն ատէմը մուվաֆագըյէթինտէն գօրգագ, պիհնինտէն պին տուրլու իհթիմալաթ կէչիրմէքտէ իքէն Բաուլ գաբուտան իչերի կիրտի. Գըլամօրան շէրիքը ճինայէթինի կէօրիւնճէ՝ շիտտէթը ըղթըրսագաթընտան սաբսաարը քէսիլմիշ օլտուղու հալտէ, հէման այագա գալգըպ տիմ տիք պիր վազիյէթ ալարագ վէ նէ սէօյլէտիյի կիւճ անլաշըլըր պիր սէտա իլէ։

— Նէ՞ խապէր, տէյու պաղըրտը։

— Իպրահաթընըն սայէսինտէ իշթէ պու իշտէ պիթտի, ֆագաթ պէնտէ տիւնեատա պուլունան ըէզիլլէրին էն ըէզիլի օլտում։

Հայլազը մէրգում, պու սէօղիւ պիթիրիր պիթիրմէզ հէման էլինի գօյնունա սօգուպ տէօրթ բաբէթ պանդնօթ

չըգարարագ , քէմալի չիտաէթլէ պիր աղ էվվէլ տէօքիւլէն չէրապ լէքէլէրի հէնուզ զայիլ օլմամըշ պուլունան մասանըն իւզէրինէ ֆըրլաթտը . պատէհու նէֆրէթի պէյան իտէր պիր ադամա իլէ .

— Իչթէ պուընալարը ալտա մէճպուն օլ , տէտիլին օլտու . իչթէ պու կէթիրտիկիմ բարալարտա իւչ մասուռմըն նամուսլարը վէ պէլքիտէ գըյմէթի հայաթլարը մուգապիլինտէ տիր , տէտի .

Լույի տը Գըլամօրան , եէկէնինին պու հագարէթամիզ իֆատաթընա գարշը գուլագ պիլէ վէրմէյէրէք , հէման պիր սիւրաթը միւթէհավիւրանէ իլէ էլինի ուզատըպ պանգա գայիմէլէրինի եագալատը . մուվաֆագըյէթլէրինին հուսուլ պուլմասընա օ անէ գատար ինանամամըշ պուլունտուղու իչին , պուընարը քէմալի տըգգաթլա մուայէնէյէ պաշլատը . ֆիլհագըգա խայըն հէրիֆ , մագասատընըն հուսուլ պուլմուշ օլտուղունը կէօրիւնճէ մէլունանէ պիր թէպէսսիմ բարլատարագ .

— Իչթէ չիմտի Մատլէն պէնիմ օլտու , տէտի .

Բաուլ , ամուճասընըն ըղհար խյլէտիյէ չու ասարը մէսէրրէթտէն տօլայը ատէթա հիատէթլէնմիշ իտի . չիւնքի պիր աղ էվվէլքի պիչարէ գասընըն մէյուսիյէթի իլէ չու խապիս հէրիֆին իքթիսադը շատի վէ ատուրուր խյլէմէտի , քէնտինտէ պէօյուք պիր թէէսսիւր հասըլ իթմիչ իտի .

Լույի տը Գըլամօրան , Բաուլտաքի պու մահզունիյէթէ պիր մանա վէրէմէտիյի ճիհէթլէ .

— Հագըգաթէն զալիմանէ ֆիիլտէ պուլունտուգ , տէյինճէ , Բաուլ քէնտինի զայը իտէր աէրէճէատ պիր թէհավիւր իլէ .

— Սո՛ւա , պուընտան պահս իթմէ , էյիճէ իչիտիյո՛րմուսըն . պու միւտիշ կիճէյի պիր տահա պանա իհթիար իթմէյէճէքսին , տէյու պաղլըրտը .

Գըլամօրան , Բաուլըն պէօյլէ բարլամասընա մուգապիլ պիգայտանէ պիր սուրէթլէ ումումպլարընը սիլքիպ չու ճէվապը վէրտի .

— Բէք ալա՛ , պու կիճէյի ունուր , ֆագաթ պու կիճէնին տէհշէթի , տայիմա սանա իհթիար իտէճէք օլան իւչ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը գապուլ իթմէքտէ նազ իտէճէք տէյիլսին եա՛ . ալ պուընարը , չիւնքի պու բարա սէնին հագգընը տըր .

Ամուճասընըն չու միւրիւվվէթքեարըղը Բաուլտէ , նէ պիր իհթիղրապ վէ նէ տէ պիր մէճպունիյէթ հուսուլէ կէթիրտի , պինաէն ալէյհ .

— Պէնիմ իճրաաթըմա մուգապիլ բու բարա բէք աղ տըր . պէնիմ պուընտան պիյատէ իհթիհգագըմ վար տըր , տէտի .

— Պէն տէ պուընը սանա ալէլհիսապ օլարագ վէրիյօրում ,

— Բէք ալա , իւսթեանընըն նէ՞ վագըթ թէտիյէ իտիլէճէյինի լութֆէն սէօյլէ՞ր միսինիզ , տէտի .

— Մատմազէլ Մատլէն իլէ իզտիվաճըմըզ ըէսմէն ադամ իտիլտիյի կիւնիւ . հիչ պէն սէնին կիպի մահիր պիր մուավինին կէօսթէրէճէյի իչկիւզարլըգլարտան քէնտիմի մահրում իթմէք իսթէ՞րմիյիմ , եաըընըզ չու թէէսսիւրաթընըն ճիատիյէթինտէն պիր աղ չիպհէ իտիյօրում ,

Բաուլ , Գըլամօրան իլէ չիտաէթլի պիր միւնազատա իտուպ , պու հէրիֆ իլէ քիւլլիյէն գաթի միւնասիպէթ իթմէք նիյէթի իլէ կէլմիշ իտի իսէ տէ , պէօյլէ պիր ճինայէթ իրթիքեապընտան սօնրա անտէն թէմամը իլէ միւսթէֆիտ օլմատան չէքիլմէյի , ատէթա պէօյուք պիր պուտալարգ օլմագ իւզրէ հիւքմ իյլէտիյինտէն , օ անտէ էսկի գարարընը թէպտիլ իտուպ էյիճէ թէէմինի սէրվէթ իթմէք իչին հէր պիր իւմիւտի միւնագաթի օլունճայա գատար , Գըլամօրանընը եագալընը պըրագմամազը գուրտու , վէ պինաէն ալէյհ .

— Բէք ալա , տէտիյին կիպի օլսուն , չիմտիկիք պու բարայը ալէլ հիսապ օլմագ իւզրէ գապուլ իտէրիմ ամմա , պիր

տահա պանա էօյլէ միւտհիշ վազիֆէլէր թահմիլ իթմէ, չինէքի գաթիլէն բէտտա իտէճէյիմ, տէմէսի իւզէրինէ, Զբլամօրան պէօյիւք պիր գահգահա սալը վէրտիքտէն սօնրա, շու ճէվապը վէրտի.

— Զարարը եօգ, իսթէտիյին կիպի օլսուն, արթըգ նամուսքեարանէ պիր սուրէթտէ եաշամագ իսթէյօրսուն, տէյիլ մի, պունըննտա թէմամ ղէմանը կէլմիշ տիր. չինէքի պատէմա սէրվէթ սահիպի օլտուն, պունտան պէօյլէ արթըգ վիճտանըննա թէպահիյէթլէ հարաքէթ իտէպիլիրսին, պունտան սօնրա սանա կէօրտիւրէճէք պիր իշիմ գալմատը. չիմտի սահնէյի իճրաաթըմըզ իւզէրինտէն չէքիլէպիլիրսին, բօլըն պուրատա խիթամ պուլտու.

24

Բաուլ կիթտիքտէն սօնրա մատամ Ֆօվվէլ, եարըմ սաաթ գատար թէքմիլ հըսսիյաթտէն մահրում օլմուշ պիր հալտէ պուլունտու քի, պու հալ, էքսէրիճէն ինսանտա պէօյիւք պիր պուհրանը մանէվի վէ եախօտ ըղթըրապը ճիսմանիտէն սօնրա զուհուրէ կէլիր.

Պու տէհշէթամիզ հալ եավաշ եավաշ իւզէրինտէն զայիլ օլմագա, հըսսիյաթը թօբլանմագա պաշլամըշ իսէ տէ, քէնտինտէ իգթիտար հըսսը բէյտա օլունճա, պուլունտուղու մէվգըըն միւլահազայի տէհշէթի, պիշարէ գատընճրապը պէօյիւք պիր իշքէնճէյէ տիւշիւրմիւշ իտի.

Պիր ազ էվվէլ Բաուլ թարաֆընտան կէօրտիւյիւ շիտտէթի ազընա կէլիյօր վէ պու հալի տէրխաթըը իտինճէ, տէմինքի վագաատտան զիյատէ քէնտինէ ազագ վէրիյօր իտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, քէնտինին, րէզիլանէ պիր սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ պիր գօմէտեանըն հէտէֆը մէլանէթի օլմուշ պուլունտուղունը չիմտի անլայօր, վէ կէօսթէր ոյի չէֆգաթը մատէրանէտէն իսթիֆատէ իտէրէք, Բաուլըն քէնտինի սօուգ գան իլէ պիր թագըմ իշքէնճէլէրէ տիւշիւրտիւյիւնիւ հըսս իտիյօր իտի.

Բաուլըն սէօյլէմիշ օլտուղու վէճհ իլէ, աճէպա սանտըգքաթ Բըրօսբէրին պու սըրգաթ քէյֆիյէթինէ իշթիրաքը վա՛ր մը տըր, եօ՛գ մը տըր.

Իշթէ մատամ Ֆօվվէլին պիր տիւրլիւ հալ իտէմէտիյի մէսէլէ պու իտի. պիշարէ գատըն պու նօգթայը տիւշինէ տիւշինէ պէյնինի չաթլատըյօր իտի.

Խայըն Բաուլ, պու բըլանը բէք կիւղէլ թէրթիպ իթմիշ իտի. չինէքի պու սէօղիւ իշիթտիքտէն սօնրա, մատամ Ֆօվվէլ օլանճա գուվվէյի զիհնիյէտինի զայագ իյլէմիշ օլտուղունտան, զէվալը գատընըն պու շաշգընլըղը, խաթիրը մէրգումին մուվաֆֆագըյէթինէ քիւլհէյէն եարտըմ իթմիշ իտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, տայիմա օլտուղու կիպի վալիտէյնէ հըսսիյաթընա մաղլուպ օլարագ, քէնտի քէնտինէ.

— Դատանըն հա՞նկը քէլիմէ իլէ գարանտըղընը Բաուլա Բըրօսբէրտէն պաշգա քի՞մ խաթըր վէրէպիլիր. կիճէյէրի գատատա բարա պուլունտուրըլմամասը հադգընտա, ամիրի միւսիւ Ֆօվվէլին էմրի մախտուսը վար իքէն, գատայա օ գատար քիւլլի պիր մէզլաղը քի՞մ գօր, տէտի.

Պունտան գաթի նաղար, Բըրօսբէրին օ էանատէքի սուրէթի մայիչէթի տախի, Բաուլըն խոտաատընըն տօղրու օլտուղունա տէվիլ օլապիլէճէք պիր հալտէ իտի. Բաուլըն եիւզիւնտէն պու գատար ըղթըրապլար չէքտիյի հալտէ, հէնուզ չէֆգաթը մատէրանէսի զայիլ օլմագը պուլունան մատամ Ֆօվվէլ, պէօյլէ պիր ճինայէթի օղլունա աթֆ իթմէքտէն իսէ, օղլունըն պաշգալարը թարաֆընտան իյիգալ իտիլմիշ պուլունտուղը հադգընտա պիր գանատաթը վիճտաննիյէ հասըլ իթմէյէ օղրաշըյօր իտի.

Բըրօսբերին պիր աչուֆթէ սեվմէքտե պուլունտուղունը քէնտինե խապեր վերմէմիշլէ՛ր մի իտի. էն պէօյուք սերվէթ վէ միյրասլարը տէօրթ պէշ կիւն զարֆընտա մահվ իտէն պու մագուլե գըզլարըն, մուհապէթի տուզագլարընա թուքթուլանլարըն ախլագը նէ՛ գատար միւքէմմել օլուրսա օլսուն, բէք աղ պիր միւտաֆէթ զարֆընտա պիւսպիւթիւն պօղուլաճաղընտան մատամ ֆօվվէլին ասլա չիւպհէսիզ էօգ իտի. իշթէ պունըն իչին Բըրօսբերտէն հեր չէյի մէմնուլ իտիյօր իտի.

Պու ալէմտէ էն ուֆագ պիր խաթանըն, ինսանը նէ՛ գատար տէհչէթամիզ հալլերե սեվգ իլլետիյի, քէնտինեճե տէ պիթթէճրիպէ սապթի օլմուշ իտի.

Մամաֆիհ պու պապտե Բըրօսբերի մաղուր կէօրիպ հեր պիր գապահաթ քէնտինին օլտուղունը, քէնտի վիճդանը էօնփունտե իլթիրաֆ իտէյօր իտի.

Էօյլե եա, քէնտի խանէսի ատտ իլլետիյի պիր մահալտէն Բըրօսբերի թէպեիտ իտէն քի՞մ տիր. օ պիչարէնին զայէթ նատուգքեարանէ օլան իւմիւտի աչգ ու մուհապէթի նէ՞ եիւզտէն մահվ օլտու. մուամիլէյհին ինթիզամը հայաթընը քի՞մ իխլալ իթտի.

Իշթէ Բաուլ տէֆ օլուպ կիթտիկտէն սոնրա, մատամ ֆօվվէլ հեր պունլարը տիւչիւնտի, նէ եարաճաղընը նէ հարքաքէթտէ պուլունաճաղընը պիր տիւրլի թային իտէմէյէրէք չաչըրտը գալտը. պու վագաատէն մատամաղել Մատլէնի խապէրտար իթմէ՛ք մի, եօգսա իթմէմէ՛ք մի խայըրլը օլաճաղընը տա պիլէմէյօր իտի.

Մատամ ֆօվվէլ, պու պապտե խայլի տիւչիւնտիւքտէն սոնրա Բաուլըն պու ճինայէթինի քիմսեյէ խապեր վերմէյուպ, քէնտինեճե բէք մուհիմմ պիր սըր օլարագ կիղլէմէյե գարար վերտի.

Մատամաղել Մատլէն, սապթ օն պիրե տօղրու կիթմիչ պուլունտուղու սուարէտէ ավտէթ իթտի. մատամ ֆօվվէլ մուամիլէյհայա պիր չէյ աչմատըգտան մատե, չէհրէմինտեքի

սապրը թէէօսիւր վէ ըղթըրապը տախի պէլլի իթմէմէյե մուվաֆֆագ օլտու.

Պիր միւտաէթ սոնրա միւսիւ ֆօվվէլ իլէ օղլու Լիւսիյէնտե կէլտիլեր. ղէվալը գատըն պունլարա գարշը տախի հըսսիյաթընը կիղլէյէպիլտի.

Մատամ ֆօվվէլ, ըղթըրապը տէրունինի կիղլէմէք խուսուսընտա բէք պէօյուք պիր մէթանէթ իպրաղ իտիյօր իտի խէ տէ, պու ղայրէթ իլէ պիչարէնին չէքտիյի ազապ թահամմիլ իտիլմէյէճէք պիր մէրթէպէյե վասըլ օլտույօր իտի. վէլհասըլ օ կիճէյի բէք ճանկիւտազ պիր իշքէնճե իչինտե կէչիրտի. քէնտի քէնտինէ.

— Պիր գաչ սաաթ սոնրա հեր պիր չէյ մէյտանա չըգաճագ, աճէպա օնտան սոնրա նէ՞ հալ վուգու պուլաճագ, տէյօր իտի.

Սապահ օլտու, խանէ խալգը հեր ույանտըլար. մատամ ֆօվվէլ միւտհիչ պիր խէլէճան իլէ հեր թըրըրթըյա, էն խաֆիֆ կիւրիւլթիսյե գուլագ վերտիյինտէն, խրտմէթքէարլարըն կէղինտիքլերինի իչտիյօր իտի. պիր աղ սոնրա պանգանըն գալէմ օտալարընըն աչըլտըղընը վէ մէմնուլարըն կէղմէյե պաչլատըգլարընը տախի իչթիտի.

Մատամ ֆօվվէլ եաթաղընտան գալգմագ իտէէտի, լաբին պունա միգթէտիր օլամատը, չէքմէքտե պուլունտուղու օ տէհչէթլի իշքէնճէ, աղալարընտա հիչ գուվվէթ պըրագմամըչ իտի. գալգմաղա տատրանտըղը հալտե թէքրար գարեօլասընըն իչինե եըգըլտը, պու իգթիտարսըզլըղընը կէօրիւնճե քէմալի ըղթըրապընտան թէլլեր իչինե պաթմըչ օլտուղու վե հեր պիր ազապը այրը այրը թիթրէմէքտե պուլունտուղու հալտե, եաթաղը իչինտե ագչամըի սըրդաթըն նէթիճէյի վէխիմէսինե ինթիզարե պաչլատը.

Պիչարե գատընճըդ, պաչընը գարեօլանըն քէնարընա տօղրու ուղատըպ օրթալըղը քէմալի էհէմմիյէթլե տինլէմէքտե իքէն գաբու աչըլտը, Մատլէն իշէրի կիտի, ղէվալը

դըղըն պէնդի պէթի լիմճն կիպի ոարարմըշ օլուռգտան պաշգա պիթիւն վիճուտի թիթրէմէքտէ, իբի չէնէկ տախի շադըր շադըր պիր պիրինէ վուրմադտա իտի. մատամ Ֆօվվէլ, պիչարէնին պու հալինի կէօրիւնճէ ճինայէթին մէյտանա չըդմըշ պուլունուդուներ անլատը։

Մատամ Ֆօվվէլ, թարիճի զայրի դապիլ պիր ըղրըբատ իչինտէ իբէն. Մաուէն թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Ա՜հ, եէկէնճիլիմ, վադատաուէն խոպէրին վա՞րմը, Ռըբօսըէրի խորտըզլըդլա իճհամ խոխյօրլար. . բօյիս գօմիսէրի աշաղըտա տուրտույօր, չիմնի դէվալըքյը թէվդըճի իտիպ մահրէսէ կէօնտէրէճէքլէր, տէտի.

Մատամ Ֆօվվէլին, պու սէօզէ դարչը վէրտիլի ճէվապ հալընըդ պիր ինլէմէքտէն խապարէճ օլտու. Մաուէն խէ, չէօյլէճէ սէօզիւնէ տէվամ իլլէտի.

—եէնկէճիլի՛մ, պէն պու իչի տէ Բաուլ իլէ Գըլամօրա նըն էսէրը մարիճէթլէրի կիպի կէօրիւյօրում.

— Անլէրին պու խուսուստա նա՞սըլ մէտհալլէրի օլապիլիր, սէօյլէ պագայըմ.

— Պու խուսուստաքի սուրէթի մէտհալլէրինին նա՞սըլ օլտուդունը պիլէմէմ, պէնիմ պու իչտէ հալընըդ օլարագ պիլմիյիմ պիր շէյ վար իսէ, օ տա Բրբօսըէրին քիսլիյէն պէրի իւզ գիմմէ վէ պիկիւնահ պուլունմատը տըր.

Մատամ Ֆօվվէլ, հեր պիր շէյի իչթիրաճի իճհամէ իւզրէ աղգընը աչտը իսէ տէ, եինէ պիր տուրիւս ճէսարէթի իտէմէտի. Մաուէն տախի եէնկէսինին պու սիքրիթինի կէօրիւնճէ, սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.

— Սրճըդ պու խայրընլար պիզատէն նէ՞ խոճէյօրլար, տահա նէ՞ ֆէտաքէարլըդ պէքլէյօրլար. Բրբօսըէրին նամուսընը մահվ իճհամէքտէն իսէ, քէնտինի էօլտիւրմէք տահա խայըրլը պիր հարաքէթի աստա օլունուր իտի. ա՜հ, քէռաշքի հալ պէօյլէ ճէրիյան իճհամէ իտի տէ պէն էօլիւպ կիտէյիմ. պու հալի կէօրմէքտէն իսէ, էօլիւմիւ տահա դիյատէ պիր մէճպուրնիյէթի իլէ դատուլ իտէր իտիմ, տէտի.

Օ արալըդ միսիս Ֆօվվէլ օտատան իչէրի կիրտիկի ճիհէթլէ, Մաուէն սէօզիս քէմէրէ մէճպուր օլաու. պանըէբրին հիտայէթի օ տէրէճէյէ վարմըշ իտի քի, յագըրտըր պիլէ կիճ անլաշըլըյօր իտի. միսիս Ֆօվվէլ, հիտայէթ ու թէհավվիւրին քէնտինտէ բէյտա իլլէտիկի չիտայէթլէ չու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի.

— կէօրիւյօ՞րմուսունուզ, խայրն Բըրօսըէր պէնի խրտըզլըդլա իճհամէ գատար ճէսարէթի կէօսթէրիյօր... մարըտը Գըլամօրան տախի պանա, իֆտայէլէրիմին ճիտատի օլմասընտան շիւ պհէ խոխյօր իմիչ կիպի պիր նազար իլէ պագըյօր.

Պանըէբրին, քէնտի հիտայէթ ու էօֆրէսինտէն էթիտաֆր կէօրմէյէ վագթը օլմասըդընտան, դարըտը իլէ Մաուէնին հէյճանլարընա տըդդատ պիլէ իթմէյէրէք, վադատայը օլտուդու կիպի նագլ իլլէտի վէ իտավէթէն տախի.

— Պէն զաթէն պէօյլէ պիր հալ վուգու պուլաճադընը հըսա իթմէյէ պաշլամըշ իտիմ, չինդի Բրբօսըէրին սույի հարաքէատընըն նէթիճէտի պու բալատա վարաճադը աչիքտար իտի, տէտի.

Միսիս Ֆօվվէլին, Բրբօսըէր հադդընտադի շու իճհամը մատմադէլ Մաուէնէ բէք զիյատէ սույի թէէսսիր իթտի, զիրա սանտըդքտարընն մատումիյէթինտէ տալա շիւպհէտի եօգ իտի. պու սըրդատի քէյֆիյէթինին տախի Գըլամօրան իլէ Բաուլ մէլունալարընըն էսէրը ճինայէթլէրի օլտուդունը պիլիյօր իտի. լաքին ալիճէնատ դըդ, պուլունտուդու մէվգընըն նէզաքէթինին տախի թադտիր իտէրէք, տիկէրլէրինի գուրթարման իչին քէնտի նէֆսի իլէ սէվկիլիսինի միտտաֆտա խուսուսընտա ադղընը աչըդ պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէտի.

Մատամ Ֆօվվէլ, Մաուէնին հալինտէն մունտանիլէյհանընն պիր թադըմ շիւպհէլէրէ տիշմիշ պուլունուդունը անլատընտան, քէնտինին օ կիշն խատթա օլարագ եամթագտան

չըդմանիսը , պու չիւպհէլէրի պիւտճէթին թադվիկ իսէը ֆիքրինէ ժէգնի , հէյնան պէզիւք պիր զայրէթի կէօմէէրէք, ատէթա էօլու կիպի ճանըդ պիր հալաե իչէն, ատագհ թատմընը իմմէք իւղրէ ոաֆրայա գատար էնսի ,

Ոաֆրա պաչընտա հէրքես պէզիւք պիր ժէյտունկեթ իչինաե իսի , քմնե եէմէք եէյէմէսի . խրամէթքեռլար պյադլարընդն ուճարը իլե կէզինէպ պիր պիրլէրինէ ատըյէհէքլերի ատըյէրը տսի , զայէթ եամաչ օլսրադ ատըյէյտլար իսի քի, ուսուսընդն չու հապլերինաէն օ իսանէաե պէտվիւք պիր ֆէլաքէթ գուհուրէ կէլմիչ օլտուգու անլաչըլըյօր իսի ,

Մ իւսթաֆա Ջեվվէլ, ատաթ իչինէ ատպրա գատինէսինէ չէքիլսի , պիր ապ ոաներա իսրամէթքեռլարդատան պիրի կէլիպ մնդրի ոը Դրլամնօրաներն քէնտինի կէօրմէք իսթէմիյինի ատըյէտսի . գանդրը պէզիւք պիր հիտաէթ իլէ .

Նէ՞ նիւղ իլէ պէտյէ պիր ճէոաբէթ . . . ատէյու գադըրոը իսէ ատ , ատօգիւնի իչինաե իմմէէաէն նինէ քէնտսինի թօգլատըգ .

— Հայ՛սէ ատըյէ լսթֆէն գուրադը թէչրիֆ իմմինէկը , ատ յինճէ , ուչադ կիտուգ թէքրար ատաէթ իսէրէք .

— Գադը մուհիմ ատգէգլերէ ժէգնի , քէնտի եօգսրը չըդմայաճադրընը պէյտն իլէ ոիպի աշադրյա տաովէթ իսիյօր, ատսի .

Գանդրը , գու ատֆա արթըգ հիտաէթինէ գալէգ իտաէժէյէրէք քէմնգի թէհամիւլը իլէ դալդըգ աշադրյա էնսի . ագադ իւղէրինաէ քէնտինի պէքլէմէքսաե օլան Դրլամնթրանա խիմմադէն , գայէթ սէրմ պիր գուրնազ .

— Նէ՞ խոթէյօրսունդրգ էֆէնտիմ, արթըգ թալէգ իտաէճէք պիր շէյինիդ գալը՞մը , բարանդրգը վէրսիլէր գանն իսէրիմ , չիննրի մնդգուդրընդրգ գանա կէլսի , ատսի .

Գանդրերին գու մնաաէլէյի շէոսիսէսինէ մնուդ ագիլ , Դրլամնթրան հիչ պիր հիտաէթ վէ ինճիսալ եաէրի կէօսմէկմէսի .

գու հալ՝ օրասա գու լսնդան գանդգա մէնուբլարընդն խոթէյրադլարընդր մու ճէսգ օլտու . Գրլամնթրան թէվազու կէօմէէրմէէէլ պէրադէր հայիմնաէ պիր տուրէթաէ չու ճէոճագը վէրսի .

— Հադգընտա պիր ագ չէսիս մնաաէլէ կէօմէէրսինէդ , լսրին պէնտէնդ ատ գու մնաաէլէյէ վիճմահադ օլմուչ իսիմ. գու հադգընդը թէօիմ իսէրիմ, իմմինիմ թէրգիէսինգիյին աէրէճէսինի պիլսիմ իչին ագիրընդը թէմիզնէկէ կէլսիմ. պէտան՝ իչէսինիմ գադահանդը պիրճէք գասար պէնի թէրգիկէ իլլէմիչ տիր . իմմիրադը գադահանդ իլէ ագիվ տիլէմէք իւնատընդն գասրինի թէնգիկ իմմէյէճէինի պիլմիմ. սիգէ գարչը օլան թէրգիէսինգիյինէ չու մնաուրլարդն մնուվաճէհէսինատէ իճրա իլլէմիչ օլտուգսսր իչին , ագիվընդրգը ատաթ կինէ անլէրին հուզուրընտա իմմիրհամ իսէյօրուս .

Գանդրեր , Դրլամնթրան թասրագընտան հիչ իճինիզար իլլէմէսինի գու մնաաէլէյէ չոչրրրգ գալը . միսու Ջեվվէլ, մնդրի ոը Դրլամնթրանդր գայէթ թէրգիէյէ վէ չիզար պիր ատաէմ օլնոգ իւղրէ թանըսրգրնտան , չու ալիճէնատանէ թասրգիչէ՝ Դրլամնթրան ատէյհինատէ Հիտաէթինին քէտամիլէն թատիգ իլլէտ , պիր իճուն էսմի րլէրի հէր տուրլի մէքտուպի ինատանիչէիմքէտարատէյէ բայէթէ կէչէն գէօյէ նատնուգսսր գամիլսրդն , գրրդ հրլտտա պիր վատգուտա կէլէն գէօյէ քիչիզ պիր իսամգատրրդն իոշ կէօրմէմէք , գայիտէյէ ինատնիչէիմ մնուվաճիրգ տուչմէյէճէինի թէօլմէ իսէրէք հէմնան էլինէ ատամգատնէ պիր տուրէթաէ ուգատրգ .

— Հէրսի ատնուտատլտտ էֆէնտիմ, ատսի .

Դրլամնթրան իլէ գանդրեր , պիր մնուտաէթ պիր պիրինին էլինէ թատթուգ գալտրլտր . Դրլամնթրան՝ նէ՞ կիպի ատէյէրէ մէգնի էօյլէ ահէյէ պիր տուրէթաէ բատրատրդրդր գանդգատան թալէգ իմմէյէ մէճպուր օլնուչ օլտուգունդր անլամգատ , ագիվդրդր իսամիրհամ իմմէք իչին մնատսմ ճէվվէլի

ասախի կէօրմէք արդուարնաս պուլունաւդունը պէյան իյ-
լէսի, ֆագաթ պու խաւսուստա պիր ազ թէրէտտիւտ կէօս-
թէրէրէք։

Գու սապահ֊քի վագասյի մէնհուսէտէն սօլայը մասամ
ճէնապլերի պէլքի բահաթսըզ տըրլար, քէնարիէրինի գիյա-
րէթիմ իլէ պիւտթիւնի պիզար իթմէքտէն գօրդույօրում,
տէմէսի իւզէրինէ, միւսիւ Ֆօվվել։

— Խա՛յըր էֆէնտիմ, պուննան սօլայը հիչ չէքինմէյի-
նիզ, սիզին իլէ խաէճէյի միւսահիպէթտէն էյլէնիր տէ պի-
լաքսա վագասյը պիր ազ ունաւտուր. պէնտէնիզ պու մաս-
տէ իչին տըշարը չըգմազա մէճպուր օլտուղումտան սօլայը
աֆիվնըզը թէմիզնեի խաէրիմ. սիզ մասամ իլէ կէօրիւշէպի-
լիրսինիզ, տէտի։

Մասամ Ֆօվվել, օ կիճէ Բաուլ իլէ միւճահիդլէլերի
ճէրիյան խաէն քիւչիւք սալճնաս պուլունույօր խոր. պէվալը
գաարնըն ըղթըրտապլարը ան պէ ան թէզայիւս իյլէմէքտէ
օլտուղու ճինէթիէ, նիմ պայկըն սուրէթտէ պիր գանաթէ
իւզէրինտէ ուզանմըշ խոր. Մասէն տախի եանը պաչընաս
օթուրույօր խոր։

Խըտմէթքեար կէլիպ տէ Լուլի տը Գըլտաճօրանըն գիյա-
րէթինի խաապէր վէրինճէ, իչիտ պիրտէն կիւյա կէօդէրինէ
գօրդունճ պիր շէյ կէօրիւնէճէք իմիշ կիպի ադիմ տէհշէթ
իչինէ գալտըլար։

Գըլտաճօրան, մէրտիվէնտէն չըգտըղը էանտաէ սիյմտաընա
իյճաղ խաէն սուրէթի վէրմիշ խոր. պանքէր իլէ պուլուն-
տուղու զէման նէչէնի պիր հալտէ կէօրիւնմույօր իքէն, չիմոի
թէմտամը իլէ չէհրէմինի թէպոիլ խաուղ ատէթա մէյտա վէ
ազըր պիր սուրէթի ալմըշ խոր։

Սալճնաան իչէրի կիրինճէ գաարնըլարը սէլամլատտը,
քէնտինէ պիր ատնտալա իտայէ իթտիլէը. լաքին օթուրմա-
յըղա շու իթխատէտ պուլունտու։

— Զէյլէ պիր զէմանտէ սիզի բահաթսըզ իթմէյէ ճէ-

ապէթի կէօսթէրտիյիմտէն սօլայը պէնի մաղտուր կէօրիւնիւզ
էֆէնտիմ, չիւնքի իյիճա խաէճէք պիր վազիֆէմ վար։

Մասամ Ֆօվվել իլէ Մասլէն, հիչ պիր սէս չըգարմայըզ
Լուլինին սէօյլէյէճէյի սէօզի տինլէմէյէ հազըրլանտըլար.
Գըլտաճօրան սէտտաբնը ալչալտարագ։

— Հէրսինի պիլիյօրսուդ, տէյու իլտվէ իթտի։

Մասամ Ֆօվվել պիր իչարէթի խաուղ Գըլտաճօրանը սու-
տըրմագ իսթէտի. չիւնքի հէրսինին սէօյլէյէճէյի սէօզ իլէ.
Մասլէնտէն քէմտալի իհթիյատթէ կիպղէմէյէ օղրաչըղը էս-
տարըն հէր մէյտանա չըգաճագընը պիլիյօր խոր։

Ֆագաթ Լուլի տը Գըլտաճօրան, մասամ Ֆօվվէլնին պու-
իչարէթինի կէօրմէմէզլիքտէն կէլէրէք։

— Զաթդէն Բաուլըն նա՛րլ մէզունանէ պիր ճէպը իս-
թիհսալի իլէ վազիտէվնտէն գաանըն անահտարընը ալըպ,
գաանան իչ նիւզ էլլի պին Ֆըրանգը սըրգաթ իյլէմիշ
պուլունտուզունը խատէր ալալը հէնտուզ պիր ատաթ գաատր
օղույօր, տէտի։

Գու սէօյլէրի իչիտինճէ Մասլէնին, չիտտէթը նէչիս ու
հիտտէթինտէն չէհրէմի գըսպգըմընըզը քէսիլէրէք, հէման
նէնկէօնին իւզէրինէ վարըպ իբի էլլէրինի սընընըզը եագա-
լայարագ ատաթաթգտան ատնտա։

— Տօղրո՛ սէօյլէ, հալ պէօյլէ՞ մի ճէրէյան իթտի, տէ-
յու հայդըրտը։

Պիչարէ մասամ Ֆօվվել, պու սիւալէ պիր ճէվապ ի-
թտաընա միւգիէտիր օլտունույարագ, նարը պայկըն պիր սու-
րէթտէ։

— Ա՜հ... տէյու պաղըրտապիլտի։

Մասլէն տախի, եինէ այնի չիտտէթի իլէ մասամ Ֆօվ-
վէլին էլինի ատաթարագ։

— Իրթօսէրէրին իթհամընա սէպէպ օլտուտուղ, պիչարէ-
նին նամուսընըտա մահվ իթտինիզ, էօյլէ՞ մի. չիմոի օ զէ-
վալը մահրէտէ իյտալ խոխմիշ տիր, տէյինճէ, մասամ

Ֆօվվէլ, մըրըլտանմագ սուրբեթի իլէ .

— Ա՛ֆիլ էթ . . . Բաուլ պէնի՝ նէֆսինէ գըյաճաղընը պէյան իլէ թէհտիտ իթտի . պէնտէ գօրգուսում . ա՛հ եավրում, սէն պիլմէյօրսուն , տահա պայդա սէպէպլէրտէ վար . Բաուլ, Բըրօսըէր իլէ պու խուսուստա իթթիֆագ իթմիշլէր , տէտի ,

Մաուլէն , պու սէօզիւն թէէսսիրի իլէ հիտաէթի տահա գիյատէ արթմա օլսուդու հալտէ .

— Բաուլ պէօյլէ պիր իֆթիրատէ պուլունսաս վէ սէնտէ ինանտըն , էօյլէ՞ մի , տէյու հայգըրտը ,

Լույի տը Գըլամօրան , սէօզէ գարըշմագ իչին զէմանը մինասիպ պուլարագ , Մաուլէնէ խիթապէն .

— Թա՛յըը մատմազէլ, խաթա իտիյօրսունուզ. ևէնկէնիզ, Բըրօսըէր ալէյհինտէ գուրու պիր իֆթիրատա պուլունմայօր , տէտի ,

— Իֆթիրա տէյիլ խէ , միւսիւ պունը իսպաթ իթմէք իչին տէլիլլէր լազըմ տը , անլայօրմուսընըզ, գավի տէլիլլէր ,

— Բաուլըն պու պապատէ պիր կիթիրաֆը վար տը քի , գավի պիր տէլիլ ատտ օլունուր ,

— Բաուլ, մէլունըն, չաբգընըն պիրի տիր . ոնըն սէօզիւ նէ՞տէն տէլիլ ատտ օլունույօր իմիշ,

— Պէնտէ Բաուլըն հիւանի հալինէ չէհատէթ իթմէյօրում, լաքին գատանըն հա՞նկը քէլիմէ իլէ գարանտըղընը պունա քի՞մ սէօյլէտի . օ կիճէ գատատա իչ եիւզ էլլի պին ֆըրանգը քի՞մ պըրագտը , պունլարըն միւսիւ Բըրօսըէր թարաֆընատ իճրա իտիլտիյի ար աչխըտար կէօրիւլիւյօր ,

Մաուլէն , Բըրօսըէր ալէյհինտէ իրայէ իտիլմէք իսթէնիլէն չու տէլիլլէրէ գարշը ասլա միւթէէսսիր օլմայարագ , նէֆրէթի կէօսթէրիր պիր թաւը իլէ .

— Պու սըրգաթ իտիլէն ագճէնին նէրէյէ կիթտիյինի պիլիյօրմուսընըզ, միւսիւ , տէտի ,

Մաուլէն պու սէօզիւ սէօյլէր իքէն , Գըլամօրանա էօյլէ պիր նապար ֆըրլամմըշ իտի քի , պունըն մանասը « Պու սըրգաթը թէշվիգ իտէն սէն օլտուդուն կիպի , իսրըսըզըն նաթաղըտա եիւնէ սէնսին » տէմէք օլտուդունը բէք կիւզել անլամմըշ իտի ,

Գըլամօրանըն , չըլտըրտաըյա սէվմէքտէ պուլունտուդու պիր գըզ թարաֆընատան , պէօյլէ չիտտէթլի պիր թահգիրէ օղրայըշը , քէնտինի օ գատար միւթէէսսիր իլլէտի քի , չէհրէսի եէմմեչիլ քէսիլիգ հէման պիւթիւն իսթիյարը էլինտէն կիտէրէք , հէր շէյի անլատաճագ կիպի պիր հալէ կէլտի . լաքին քէնտինէ պու թէէսսիւր ազ պիր զէման տէվամ իտուդ , տերհալ իպլիսթէտարանէ պիր մէհարէթ իլէ քէնտինի թօբլայարագ .

— Մատմազէ՛լ, պիր կիւն կէլէճէ՛ք քի հագգընտա պէօյլէ զալիմանէ մուամէլէ իլլէմիշ օլտուդունուզտան տօլայը տիւչարը նէտատմէթ օլաճագսընըզ, իյրատ իլլէտիլինիզ սիւալին մանայի հագգըզըսընը էյիճէ անլատըմ, սագըն ինքնարէ գալգըշմայընըզ պու սիւալտէն մագատատընըզ նէ՞ օլտուդու բէք զահիր օլարագ կէօրիւլիւյօր, տէյու ճէվապ վէրտի ,

— Թօհաֆ սէօյլէյօրսունըզ միւսիւ , պէն զաթէն սէօյլէտիյիմ սէօզիւ ինքնատ իմմէք նիյէթի իլէ սէօյլէմէյօրում քի . . .

Մատատ Ֆօվվէլ, հայատթը բէնէյէ զալիմանէսինտէ պուլունան պիր ատէմին , Մաուլէն թարաֆընատան պէօյլէ զատալանտըրմագա չալըշըլտըգընը կէօրիւնճէ , գօրգուսընատ թիմըրէմէքտէ պուլունտուդու հալտէ .

— Մա՛տլէն , մէրհամէթ էթ . . . տէյու մըրըլտանտը ,

Ֆագաթ Գըլամօրան , մատատ Ֆօվվէլին զանընը վէճհէ հիտաէթի կէօսթէրմէյտու , քէմալի թէվազու իլէ չու իֆատաթտէ պուլունտու ,

— Էվվէ՛թ , մատմազէլ ճէնատլէրի հագգը աճիզանէմ-

ակ մերհամէմատիչք խոխօրլար. Միխէվէֆա պիրատէրինին սօն արզուլարընա մի թաղլզ հարաքէթ էթմէք խոթէմէք-սէն պաշգա պիր կիւնահը օլմայան պիր ատէմ հագգընատ, բէք պէօյիւք չիատէթ կէօսթէրիյօրլար. պիր ֆամիլիա հէյէթինի թէշքիլ իտէն հէր ազայի եէքվիճատ ատտ իտուպ պուռնալատան պիրինին մահզունիյէթի իլէ, միկէրլէրինին ատախի մահզուն ոէ մերաուրիյէթի իլէ մէզատ օլմալարը լազըմ կէլէճէյի եօլունատա, գարիպ պիր ֆիքրէ խըամէթ էթմէք մերագընատա պուլունան պիր ատէմ օլատուզում՝ իչին՝ պէն շու ատաթատ պուրայա կէլտիմ։

Դըլամօրան, պու աէօղլերի սէօյլէմէքտէ պուլունատուզու էնատ, եավաշճա էլինի ճէպինէ սօգըպ պիր չօգ պանգա գայիմէսի տէսթէլէրի չըգարմագատա իտի. պու բաքէթլերի քեամիլէն չըգարըպ մատանըն իւղերինէ գօյատուգատ սօնրա։

— Իչիմէ Բաուլըն սըրդաթ իչլէմիչ օլատուզու իչ եիւզ էլլի պին ֆրանգ. պունը պէն քէնտի թաթաֆըմատան իէտիյէ իտիյօրում բի, պու մէպլաղ պէնիմ թէքմիլ աերվէթիմին նըսֆընատան զիյատէ պիր մըղտարե վարըյօր. Բաուլըն վուգուա կէթիրտիյի շու ճինայէթին, ատն պիր ճինայէթ օլմատը իչին, աերվէթը պագըյէմին ֆէտատընա տախի քէմալի խալիսէթի իլէ հազըրըմ. պու եօլատա պիր ճինայէթին թէքէրրիւր իտմէմէտի էն պիրինճի մադատատըմ պուլունատուզու իչին, պունըն մէնի էմրինատէ հիչ պիր ֆէտաքեալըդ իճրատընատան չէքինմէտիյիմի, պատէմա սիղե իսպաթ իտէճէյիմ, պունա գարարը գաթի վէրմիշիմ տիր, տէտի։

Դըլամօրանըն, շու մէրունանէ մուամէլէսինատէքի մադատատ բէք աշքեատ աուրէթտէ կէօրիւնիյօր իտի իսէ տէ, Մատլէն՝ պու եօլատաքի ճինայէթի վադատալարընատա հէնուզ թէճրիպէ բէյատա իլլէմիչ պուլունատուզը ճիհէթլէ, մուսահիբէյհա՝ օ անէ գատար օլան հիսապաթ վէ մուհաքէմաթընըն կանըդ չըգմըդ պուլունմատընա չաչըպ գալմըդ իտի։

Տիկէր թաթաֆատան մատատ ֆօվվէլ տախի, հիյլէքեատ Դըլամօրանըն պու մուամէլէսինի, քէնտի աէլամէթի իչին խայըրլը պիր ալամէթ ատտ իտէրէք հէրիֆին իբի էլինի պիրատէն եադալայըդ։

— Պու լութֆունըզատան տօլայը բէք պէօյիւք թէշէքքիւրլէր իտէրիմ էֆէնտիմ, տէտի։

Պու մուգատատէմէյի մուվաֆֆագըյէթի իչղերինէ, Լուչինին կէօղլերինատէն մէսէրրեթի աֆէշլերի սաչըլմադա պաշլատը։ Լաքին պիր տագըգա գատար տիւշինմէք՝ Մատլէնին ագլընը պաչրնա թօղլամադա փիֆայէթ իտտի. Լուչի տը Դըլամօրան կիպի ալչագ վէ նամուսուզ պիր ատէմին, պու սախսավէթը ալիճէնապանէտի, թատիյի պիր հալ օլմայըդ միթլագ պիր ֆիքրի իալիսանէյէ մէսինի օլաճաղը հագգընատ, կէնճ գըզընը գիհնինատ պիր չիւպհէ ույանմըդ օլատուղունատան, պու բարալարը գադաչ իյլէտիքլերի սուրէթտէ պիլ ախիրէ պուռնատան տա պաչլարընա պէօյիւք պիր ֆէլաքէթ կէլէճէյինի անլայըդ։

— Գիզէ պուռնալարըն լուգումը եօգ տըր միսիս, պիր պու բարալարը նէ՞ եապաճաղըդ, տէյինճէ, Դըլամօրան.

— Միսիս ֆօվվէլէ իտատ իտէրսինիզ մատամաղէլ, տէտի.

— Խա՛յըր, պու տէտիյինիզ օլամադ, պու բարալարը միսիս ֆիվվէլէ իտատ իթմէք՝ Բաուլըն խըրսըզլըղընը մէյատանա գօյմագ տըր քի, պու տա եէնիկէմ իչին մահվ օլմագ տէմէք տիր, պիզէ պու ագճէնին լուգումը եօգ տըր, պուռնալարը կէրի ալընըդ միսիս։

Դըլամօրան, Մատլէնին պու բէտատինէ գարշը ըսրար կէօսթէրճէք ահմագլարատան օլմատըդը իչին, հէման պանգնօթլարը ճէպինէ դօյուպ, Մատլէնին սէօղիւնէ իթատթ կէօսթէրճէք, կիթմէյէ տավրանատըդը սըրատա շու սէօղլերի սէօյլէտի։

— Պու բէտատինիզ պանա գարիպ կէօրիւնիյօր մատա-

մաղէլ, լաքին պու մուամէլաթընըզըն պանա բէք զկյատէ ըզթըրապ վէրմէքտէ պուլունտուդունը սէօյլէմէքտիղին պուրատան կիտէմէյէճէյիմ. էվվէ՛թ մտամտաղէլ, պու հադըզ վէ պի ինսաֆանէ թահգիրաթընըզ պէնտէնիպի չօգ մութէասիբ իտկյօր. պէնիմ իլէ իզտիվաճէ տայիր թէնէզզուլէն վէրմիշ օլտուդունուդ վատ իւզէրինէ, պու մուամէլաթըն մտնտասընը անկայտամայօրում. Եօղսա օ վատի տէ հիշ օլմամըշ հիւքմիւնտէ՞ մի թուխմադ խթէյօրսունըզ,

— Խա՛յըր մի՛սի՛, պու վատիմի կյիձա իտէճէյիմ, ֆագաթ եալընըզ պիր շարիֆ իլէ. պէնիմ սիզտէն թալեպ իտէճէյիմ թէէմինաթը գավկէյի սիզ պանա իրայէ կյլէտիքտէն սօնրա, պէն տէ վատիմի եէրինէ կէթիրէճէյիմ, Եօղսա միւմքիւն ոէյիլ պաշգա տիւրլի օլամազ,

— Թէէմինա՞թ մը . . . Նա՞սըլ թէէմինաթ մտամտաղէլ, լութֆէն ոէօյլէյինիզ,

— Պէնիմ իզտիվաճըմտան սօնրա Բաուլըն եինէ կէլիպ տէ վալիտէսինի թէքրարէն թէհտիտէ գալդըշմայաճաղը նէ՞ մալիւմ. տէօրթ այ իչինտէ եիւզ պին ֆրրանգտան զկյատէ ագճէ սարֆ իտէն պիր ատէմ, էօմրիւնին նիհայէթինէ գատար պէնիմ ճիհազըմ կլէ գանսաաթ իտուպ եաշա՞ր մը. Բաուլըն սարֆկյաթընա նազարէն, պէնիմ ճիհազըմ հիչ հիւքմիւնտէ պիր շէյ տիր. խուլասայի քէլամ պէն սիզին կլէ իզտիվաճ տէյիլ, պէօյիւք պիր ալըշ վէրիշ իտկյօրում. նէնկէմին նամուս վէ հայաթը մուգաթկիւնէ օլարագ, պէն սիզէ տէօթը իզտիվաճըմը վէրկյօրում. նէքճահըմըզըն ադտինտէն էվվէլ պու պապտէ պանա վէրէճէյինիզ թէէմինաթ նէ՞ տիր, սիզտէն անը սիւալ իտկյօրում,

— Մատմա՛զէլ, պէնտէնիզ սիզէ իսթէտիյինիզ եօղտա թէէմինաթ վէրէրէք պու խուտուտտաքի հիւանի նէկյէթիմի իտապաթ իտէրիմ. չիմտի տէօյլէյինիզ պունը իտապաթ իչին նէ՞ եաւայըմ, Իբրոսըէրի գուրթարմադ իչին օղրաշայը՞մ մը,

— Խա՛յըր մի՛սի՛, պու լութֆունըզըն լուզումը եօղ

տըր, էկէր Իբրոսըէր հադըդաթէն իրթիքտտադը ճինայէթ կյլէմիշ իտէ ճէզատընը կէօրմէլի տիր, էկէր մտատմ իտէ ճէնտապը Հադ ան՞ը էլպէթտէ հիմայէ իտէր,

25

Պու տէօղտէն սօնրա Մատլէն իլէ մտատամ Ֆօլվէլ այադա գալդտրար փի, պու Հարաքէթ, Դրլամօրանըն արթըզ չէքիւնկ կիթմէէսի իչին պիր մուտատաե տէմէք իտի, պունը կուչի տաճի անկայտատադ գալդըզ կիթտի. խատպիսը մէրդում, կիթմէքտե օլտուդու էնտատե, քէնտի քէնտինէ շու սէօղլէրի սէօյլէյօր իտի,

— Նէ՞ զարիպ թատպիտաթը գըզ իմիշ. նէ՞ ադամէթլի մտախուգ իմիշ, պէն քէնտիտինի սէվմէմիշ օլտա իտիմ, օ զէմտան նէ Հաբաճադըմը պիկիր իտիմ. ֆագաթ աշգ ու մուհապէթիմ իֆթաթ տէրէճէսինէ վարտըզը իչին պիր շէյ Հաբտադա մուգթէտիր օլամկյաճադըմ. ա՛հ, պու մադրուբ վէ միւթէքէպպիր գըզըն, այադկարըմտա գաբանտըզընը կէօրմէք խաթէյօրում. նէ՞ գատար տա կիւզէլ Եա, եիւզինէ պագտըգճա աշգըմ վէ հայրէթիմ գաթ գաթ արթըյօր,

Պու կիւն կուչի տը Դրլամօրանըն հիտտէթի սօն տէրէճէյէ վարմըշ իտի,

Մատլէնին իպրադ կյլէտիյի մէթանէթի վէ ուղաղը կէօրիւչի, Դրլամօրանըն պու իքի գատընը իզֆալ իչին, հայլի զէմանտան պէրի տիր իճրասընա օղրաշտըզը հիյլէ վէ տէօղտէյլէրի պօշա չըգարմըշ իտի. հիյլէքտար կուչինին, օ զէմանէ գատար օլան հիտապաթ վէ գուրտնթուլարը օ սաաթտա մտհվ օլմուշ իտի,

Դրլամօրան պէօյլէ պիր մադրուպկյէթէ օղրայընճա, մուվաֆֆադ օլմադ իչին օ զէմանէ գատար թէրթիպի իլէ օղ-

բաշտըղը բըլանը թէպտիլ իթմէք լազըմ կէլմիյինի անլատը. Դըլամօրան՝ պու եօլտա թէճրիպէլէը իչինտէ գօճամըշ պիր խապխա պուլունտուղունտան, էօյլէ պիր իբի մաղլու պիչէթ իլէ իչտէն չէքիլէն թազըմտան ատչիլ իտի։

Դըլամօրան, Մաուլէնին քէնտի հադդընտաքի շու իթիմատօզլուղունա շաշտը գալտը. կէնճ գըզըն էմնիչէթսիզլիյի եալընըզ քէնտի նէֆսինէ միհնհասըը գալմայտը, էլպէթտէ մաուամ Ֆօվվէլին տանի պու պապտէ իգնա իթմէչէ գայրէթ կէօսթէրէճէյինի վէ պինաէն ալէյհ Լուլինին, նահօրլ պիր մանիւգ օլտուղունը մաուամ Ֆօվվէլին նադարընտա խապաթ խաուսընտա, էլինտէն կէլէնի իճրատէն կէլի տուրմայտա ճաղընը Դըլամօրան բէք ալտա պիլմէօր իտի։

Լուլի տը Դըլամօրան, հէման մադտատընա տուվաֆֆագ օլմագ իւզրէ իբէն, պիրտէն պիրէ գարշընընա չիտտէթլի պիր խասամ զուհուր իթմիչ իտի։

Մաուամ Ֆօվվէլին խէլտաը ուզուրընտա Մաուլէնին քէնտինի ֆէտայէ հաղրը պուլունտուղունը Դըլամօրան էչի պիլմէյօր իտի. լաքին պու տէֆտա կէնճ գըզըն քէնտինի էօյլէ բէք ուճուղ ֆէտա իթմիչէճէյինիտէ անլատը. Մաուլէն, մաուամ Ֆօվվէլին պունլարընը շէրլէրինտէն փիլլիչէն էմին գալաճաղընա տայիր, Դըլամօրանտան թէէմինաթը գաթիչէ թալէպ իտիյօր իտի. Դըլամօրան պու թէէմինաթը նէ՞ տուրէթլէ թէհլիչէ իտէպիլիր իտի, մաուամ Ֆօվվէլի՝ Լաուլէն զուլմ ու սիթէմինտէն նահօրլ գուրթարմալը։

Ֆիլհագըգա Լուլի տը Դըլամօրան, Մաուլէն իլէ թէզէվվիւճ իլլէտիքաէն սօնրա, Բաուլ տանի պէօյուք պիր ոէրվէթէ տահիպ օլաճաղընտան, պաուէմա քէնտի ալէմինտէ եաշայըպ, խապխը մէրգուտրն մաուամ Ֆօվվէլի թազէիդ իլլէմէտի իչին օրթատա պիր սէպէպ գալմայաճագ իսէ ոէ, պունը Մաուլէնէ նահօրլ խապաթ իթմէլի, գըզա նէ՞ եօլտա ոէ լիլէր իպրագ իլլէմէլի։

Դըլամօրան, պու մէսէլէյի հէր պիր ճիհէթինտէն թէա-

գըզ իլէտի, պու պապտէ ֆիքրի մէլանէթինին էրիչէպիլմիյի մէրթէպէ տուչունտու, ֆագաթ պիր տուրուս պիր չարէ պուլամատը։

Դըլամօրան, էօյլէ պիր իբի հաֆիճա տուչունէուպտէ, հալը իտէմէտիյի մէսէլէէրտէն մաղլուպ օլարագ վէ ըզհարը աճզ իտէրէք կէբի չէքիլէն ատէմիէրտէն ոէ չիտի. պու խապխա հէրիֆտէ, տուչիմիրնու չէօղէմէտիյի պիր ատլաչըգուղը բարչալամանըն ճիւրաթը մէվճուտ իտի։

Պու պապտէ Դըլամօրանըն մէվգրընը կիւճլէշտիրէն էն գուվվէթլի պիր մանի վար իտէ, օ տա Բաուլ իտի. պինաէն այէյհ Բաուլըն վիճուտունի օրթատան գալարընմագլա, քէնտի սէլամէթինի թէէմին իտէպիլէճէյինի տուչունտու։

Ֆագաթ տէսիսէքէարլըգտա վէ մէլանէթտէ քէնտինէն աչաղը գալմայան պիր չէրիքը ճինայէթտէն, էօյլէ սուհուլէթլէ եագայը գուրթարմագ գօլայ պիր քէյֆիյէթմի՞ տիր. մանմախլէյհ Դըլամօրանըն, պունը ուզուն ուզատրյա մուհապէմէ իտէճէք վագթը եօգ իտի. Մաուլէնին այգ ու մուհապէթի քէնտինտէ հէր պիր ճիւրաթը հուսուլէ կէթիրմիչ օլտուղունտան, Դըլամօրանտա հէր ճինայէթի կէօղէ ալտրըտաճագ պիր չիտտէթ բէյտա օլմուչ իտի. Մաուլէնին, քէնտի հադդընտաքի նէֆրէթի հըտա իլլէտիքճէ, պու ճանինին կէնճ գըզա օյան մուհապէթի գաթ պէ գաթ թէզայիւտ իլլէտիյինտէն, Մաուլէնէ մալիք օլմագ արզուսի չէհվէթքէտարանէսի, քէնտինտէ հիչ սապրէ մէճալ պըրագմայաճագ պիր աէրէճէյէ վարըյօր իտի։

Դըլամօրան, պէօյլէ ֆէվգէլատէ պիր ըզթըրտա տուչմէքլէ պէրապէր, իհթիյաճէ բայէթինի տախի էլտէն պըրագմամադա զայրէթ կէօսթէրիյօր վէ աճէլէ պիր հորաքէթ՝ քէնտինին մահվընա սէպէպ օլապիլէճէյինի պիլիյօր իտի. պինաէն այէյհ, Դըլամօրան, Իրթօսրէրին մուհապէմէսի քէյֆիյէթի պիր նէթիճէ ալմատըգճա հիչ պիր թէչէպպիւտէ պուլունմամադա գարար վէրտի։

Լուսի տը Գըլամօրան, մատամ Ֆօվվել իլէ Մատլէն թարաֆընտան չաղըըլմագ իւմիւտի իլէ պիր հայլի միւտէթ պէքլէտի. Ֆագաթ մատմազել Մատլէն, խասխմլէրինէ գարըը մէթանէթ կէօսթէրմէյէ ճիտաէն գարար վէրմիշ օլտուղունտան, մատամ Ֆօվվել, պէյնլէրինտէքի քէյֆիյէթը մուհիմմէյէ տայիր միւգաբէրէ իթմէք իւզրէ, Գըլամօրանը տավէթ իթմէյէ գալգըշտա պիլէ, Մատլէն՝ նէնկէօնի պու ֆիքրինտէն տայիմա վազ կէչիրիր իտի.

Ֆիլհագըգա պու խայրնլարա գարըը չիմոհյէ գատար իթտաթ կէօսթէրմէլէրի նէթիճէսի օլտուգ օ հալէ կէլմիշլէր իտի. պունտան սոնրա տախի նինէ պունլարըն մէլունանէ էմիրլէրինէ գարըը պաշլարընը էյէրէք իթտաթ կէօսթէրիրլէր իսէ, նէթիճէյի հալ քէնտիլէրի իչին բէք վէխիմ օլաճաղընը Մատլէն բէք ալա պիլիյօր իտի.

Մատլէն, մէթանէթ կէօսթէրմէք քէնտի հագլարընտա հէր հալտէ խայրըը օլաճաղը խուսուսընտա, մատամ Ֆօլվէլի էյիճէ իգնա իլէմիշ օլտուղունտան, կէօրիշմէքլիք իւզրէ Գըլամօրան թարաֆընտան վուգու պուլան պիր իրի տավէթէ գարըը, պունլար հիչ պիր սէս չըգարմայըպ սիքիթ իթտիլէր.

Մատամ Ֆօվվել իլէ մատմազել Մատլէն, ըղիըրտագաթը վիճտանիլէրինի միւմքինն օլտուղու գատար նէնմէյէ չալըշարագ, խարիճէն հիչ պիր սըգընթը կէօսթէրմէյիպ, Բըրօսբէր քէյֆիյէթինէ տայիր թահգըգաթ իճրատընտան տախի սարգը նագար իթտիլէր. նալընըգ Բըրօսբէրին խաթինթագը նէ՞ սուբէթ քէտգ իլէմէքտէ օլտուղունը, միսիս Ֆօվվել կէլիպ քէնտիլէրինէ անլատըը իտի.

Իչթէ Մատլէն իլէ մատամ Ֆօվվել, պու վաստէթա իլէ Բըրօսբէրին ինքտարը քիսմէտէն չաշմատըղընը վէ պինաէն ալէյհ միսթանէթիգ էֆէնտինին, պու պապատ բէք պէօյիք պիր թէրէտտիւտ վէ միւշկիւլաթէ օղրայարագ, նիհայէթ իւլ էմր Բըրօսբէրի գանունէն իթհամէ քտաֆի տէլիլէր

պուլունմամասընա մէպնի, մագնունը ալէյհին թահխիյէյի սէպիլինէ գարար վէրտիյինի խապէր այրըշ իտիլէր.

Շուրտաը զարիպ տիր քի մատամ Ֆօվվել. Բըրօսբէրին սէպիլի թահխիյէ իտիլտիյի հալտէ տախի նինէ մուհտիյէյհին մատուժիյէթինէ պիր տիւրլիւ լինանամայօր իտի. Գըլամօրանընն, սըրգաթ իտիլէն մէպլաղըն մըգտարընա միւտավի պիր մէպլաղ թէքլիֆ կյլէտիյի կիւնտէն պէրի, մատամ Ֆօվվել, պու հէրիֆին հիւանի նիյէթինէ հիւքմ իտիյօր վէ գալպէն Բըրօսբէրի պու սըրգաթա իչթիրաքը ճինայէթէյէ իթհամ իտիյօր իտի. Ֆագաթ մատամ Ֆօվվէլինն պու հիւքիւմէրի գալպէն վագը օլմագտա օլուպ, հագըգաթը էֆքէտարընը Մատլէնէ աչմագտան գօրգույօր իտի.

Մատլէնին ֆիքրի իսէ, նէնկէօնին պիւտպիւթիւն ապսի պիր տուբէթտէ իտի. կէնճ գըզ, Բըրօսբէրին մատուժիյէթինէ գամիյէն հիւքմ իտիյօր վէ հէր տիւրլիւ ֆէնալըգ, Լուսի իլէ Բաուլ ճանիլէրինին էսէրը մէլանէթլէրի օլտուղունը պիտիյօր իտի.

Մատամազել Մատլէն, սանտըգքտարըն մատուժիյէթինտէն օ գատար էմին իտի քի, մինտսիպ պիր վէսիլէ իլէ միւսիւ Ֆօվվէլտէն օն պին ֆրանգ թալէպ իտէրէք, պու բարայը սուբէթը խաֆիյէտէ Բըրօսբէրէ կէօնտէրմիշ իտի. Բըրօսբէրին պիր բարտագ գալմըշ պուլունտուղունը իչթիմիշ օլտուղունտան, պէօյլէ պիր մուտավէնէթը նագտիյէյէ լուզում կէօրմիշ իտի.

Պու բարանըն կանընտա, տուա քթիտապընըն հարճլարընը քէսմէք սուբէթի իլէ թէրթիպ իտիլմիշ պիրտէ մէքթուպ իլտվէ իտիլմիշ, վէ պու մէքթուպտա տախի Բըրօսբէրէ հիչ բարթզտէ տուրմայըպ հէման տիյարը էճնէպիյէ ֆիրսար իյլէմէսինի, սուբէթը մախտուսէտէ թահվիյէ իյլէտի.

Մատլէնին, սանտըգքտարա պէօյլէ պիր թահվիյէտէ պուլունմասը, արթըգ Բըրօսբէր իչին Ֆրանսատա կաչամանընն պիր լէզղէթի գալմամըշ օլտուղունը պիլտիրտէն պաշ-

գա, Գըլամօրան իլէ վուգուա կելէնէք օլան օ մէնհուս իզ-տիվաճքնտա, պիչառէ ատնտըգքեարըն ուզագ պիր մէմլէքէթ-ատէ պուլունմասընը, հէր հալաէ խայլըլը ատա իլլէտիչին-ատէն նաչի իտի։

Պու խրի պիչառէ գատընլարըն չէքտիքլէրի ըզմէրրատաթ եալընըզ պունլարատան իպարէթ ատչիլ իտի, տիկէր պիր ճիհէթատէն տահա տիւչարը թազէիդ օլմագտա իտիլէր. Բա-ուլ, պունլարըն էվճէ իտարէլէրինէ սարֆ իտիլմէք իւզրէ էլլէրինտէ պուլունան ագճէչի քեամիլէն ևէչիպ պիթիրմիշ օլտուզունատան, զէվալլը գատընլար, հայլի զէմանատէն պէրի տիր էանաֆտատան ալտըգլարը լէվազիմի պօրճ իլէ ալըչօրլար իտի. չիմտի էանաֆըն ճիւմլէսի պիրտէն պիչարէլէրի սըգըշ-տըրտարագ հապգլարընը թալէպ իտիչօրլար իտի. Ցօվվէլ պանգասը կիպի միլիէպէր պիր իտարէնին նասըլ օլուպտա պու կիպի ուֆագ թէֆէք ատտ իտիլէճէք պօրճլարըն, զէ-մանը իլէ թէավիչէսինտէն ածիզ գալտըզնա բէք զիչատէ թէաճիւպ իտիչօրլար իտի.

Պագգալ, գատապ վէ չէրապճը կիպի էանաֆ, թազ-եիգլէրինի բէք իլէրիչէ կէօթիւբէրէք, հապըզաթը հալի միւսիւ Ցօվվէլէ խապէր վէրէճէքլէրինի պէչան իլէ մատամ Ցօվվէլի գօրգուճմատաղա գալգըշմըշլար իտի. մատամ Ցօվվէլ, պունլարա ալէլ հիսապ օլարագ պիր ազ բարա գապուլ իթ-տիրինճէչէ գատար չէքմէտիչի միւշկիւլաթ գալմայօր իտի.

Մատամ Ցօվվէլին, իտարէչի պէչիթիչէտէն օլան այըզը թէմամ օն պէշ պին Ֆըրանգա պալիդ օլմուշ իտի. զէվալը գատընը, Մատլէն իլէ պէրապէր քէնտի նէֆսլէրինէ հիչ պիր բարա սարֆ իթմէմէչէ, միւմքիւն օլտուղու մէրքէզպէտ թէսարրուֆ վէ ատէթա բէրհիգքեարանէ եաշամադա ղայ-րէթատէ գուսուր իթմէչօրլար իսէ տէ, ժան Տիտիչէլէրին պա-լօսընա կիթմէչէ քէնտիլէրինճէ մէճպուրիչէթ հասըլ օլտու-քի, պուտա այրը պիր ըզմէրրատ տէմէք իտի.

Պու պալօյա թէպտիլ գըչաֆէթ իտէրէք կիթմէք լա-

զըմ կելիյօր իտի քի, օ եօլտա պիրէր էվատպ թէատրիքի պունլար իչին հայլի պէօյիւք պիր մէպլաղա միւթէվագքի պուլունուչօր իտի։

Ելմտիչէ տէչին պու գատընլարըն ավուճլարը ալթունի իլէ տօլու պուլունատուղու հալաէ պէօյիւմիւչլէր, հիչ մու-զայիգա վէ զարուրէթի եիւգիւ կէօրմէմիչ օլտուգլարընատան, պու սըգընըթը քէնտիլէրինէ բէք պաղր կելիյօր իտի։

Տիքիչճիլէրինէ տախի պիր սէնէտէն պէրի հիչ պիր բա-րա վէրմէմիչ իտիլէր. չիմտի տիքիչճինին պունլարա էսկի պօրճլարը իւզէրինէ պիր գըրէտի տահա իտէճէչինէ իհթի-մալ վէրիլէմէչէճէչի տէրքէար տըր։

Մատմազէլ Մատլէնին խրամէթինէ եէնի կիրմիչ պու-լունան «Բալմիր Շուգարէչ» իամինատէ պիր խրամէթճի գա-տըն, պունլարա պալօ էլպիսէլէրինին տիրիլիպ մէչտանա կէլմէսի խուսուսընատա իճրայի վէազաթի իթտի, պիր տի-քիչճի կէօսթէրտի, ագճէսի պիր ազ ֆազլա օլարագ թէ-տիչէ իտիլտիլի սուրէթտէ, պու եէնի տիքիչճինին իսթէտիք-լէրի գատար պէքլէչէճէչինի պիլտիրտի։

Ֆագաթ նէ չարէ քի մատմազէլ Մատլէն իլէ մատամ Ցօվվէլին սըգընըթըլարը, եալընըզ պալօ էվատպլարընըն եա-բըլմասընա չարէ պուլունմագլա տէֆ օլմատը, պունլար միւ-թէպէր վէ սահիպ սէրվէթի պիր ֆամիլեա օլտուգլարը իչին, պալօյա միւճէվհէրաթի իչինէ զարդ օլմուշ պուլունտուգ-լարը հալաէ կիթմէչէրի լազըմ կելիյօր իտի. հալ պու քի զէվալըլարընը միւճէվհէրաթէ տայիր նէլէրի վար իսէ, Բա-ուլ էլլէրինտէն ալըպ էՇՆիչէթ սանտըղընա բէհինէ գօյմուշ պուլունտուղունատան, չիմտի թէզէնինի էնտամ իչին թազը-նաճագ պիր էլմաս իչինէճիքլէրի պիլէ եօգ իտի, պունա տա-յիր Մատլէն տախի պիր չարէ տիւչինիւգ, մատամ Ցօվվէլէ շու եօլտա իֆատէչի մէրտամ իլլէտի.

— Եէնկէճիյիմ, Բաուլ, գատատան սըրդաթի իլլէտիչի բարալարընը ճիւմլէսինի հէնուզ եէչիպ պիթիրմէմիչ տիր եա՛.

պու մէպլաղըն պիր մըդ տարը իւէ պիղիմ էլիմիզտէն գօր իւէ ալըպ բէհինէ գօյմուշ օլտուղու միւճէվհէրաթը գուրթարըն, սէն Բաուլա խապէր կէօնտէր, պիզի մուայէն պիր սաաթտա խանէսինտէ պէքլէսին. պէն կիտէր քէնտիի իւէ կէօրիւշիրիմ, սէն պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմազ օլուր իսէն, Բաուլ բէտտա իտէմէզ զանն իտէրիմ.

Ֆիլմագը Բաուլա խապէր կէօնտէրիլտի. երթէսի կիւնի տախի Մաղլէն պիր քիրա արապասընա պինէրէք, զայէթ ճիէնա պիր հէվաատէ վէզինէյէ գաատար կիթտի.

Հէքեայէմիզին պէրինճի ճիլտինտէ պէյան օլունտուղու վէ գարիյնի քիրամըն մալիումի պուլունտուղու վէճհ իւէ, մաամմաղէլ Մաղլէն վէզինէյէ կիթմէքտէ իքէն, պինտիյի արապանըն արդ տընտան միւսիւ վէրտիւրէ իւէ Բըրօսէրին, քէնտինի թէագըզպ իլլէմէքտէ պուլունտուղլարընը, վէ ասնրա տախի խանէյէ մէրտիվէն տայատապագ, Բաուլ իւէ օլան միւլագաթլարընը կէօրիւպ տինլէտիքլէրինի պիլմէյօր իտի.

Ցագաթի պիչարէ գըզըն պու միւլագաթընտան հիչ պիր ֆայիտէ հասըլ օլմատը. Բաուլ՝ արդագաթ իտիլէն բարայը Բըրօսէրը իւէ միւսաւաթէն պէյնլէրինտէ թագսիմ իլլէտիքլէրինի, վէ օ ղէմանտէն պէրի քէնտի հիսսէսինէ խապէթ իտէր մէպլաղը եէյիպ պիթիրէրէք, չիմտի եինէ պիր բարբասզ գալմըշ պուլունտուղունը մուսիրրանէ պէյանտէն պայգա պիր շէյ սէօյլէմէտի.

Բաուլ, բարա վէրմէտիքտէն մատէ էմնիյէթ սանտըղընըն սէնէտլէրինի տախի վէրմէք իսթէմէյօր իտի. լաքին Մաղլէն տախի պու պագտէ ըսրարընը բէք իւէրի կէօթիւրէրէք, գըյմէթսիզ՝ ֆագաթ պալօ իչին էլղէմ պուլունան պիր գաչ իչնէնին, էմնիյէթի սանտըղը մագպուզլարընը ալմագա մուվաֆֆագ օլագիլտի.

Պու գաատընալը թարաֆընտան, հէր նէյէ տայիր միւրաճաաթ վուգու պուլսըր իսէ գաթիխէն բէտտա իլլէմէմէնի, Գըլամօրան Բաուլէ էմր իթմիշ իտի. խապիա հէրիֆինն պունտան մագսատը տախի, պիչարէ գաատընալարընն բէք զիյատէ սըգըլըպ, չարնաչար քէնտինէ միւրաճաաթէ մէճպուր օլմալարը քէյֆիյէթի իտի.

Բաուլ, Լուչի տը Գըլամօրանընն, քէնտինէ գաատընալար հադգընտա չիտտիթի կէօսթէրմէսի իչին վէրմիշ օլտուղը չուսըն էմրինն իճրասընա, բէք գօլայ մուվաֆֆագ իթմիշ իտի, պէյնլէրինտէ խայրընճա չէտտա վէ սիթէմմիշ պիր մուհավէրէ ճէրէյան իլլէմիշ պուլունտուղունը, մարբի տը Գըլամօրանընն եէնի խըտմէթքարը ժօզէֆ տիւ Պուա գաբուտան կէօզէթլէմիշ, պատէհու պու մալիումաթընը միւսիւ Վէրտիւրէյէ խապէր վէրմիշ իտի.

Գըլամօրան իլէ Բաուլըն արապարը հասպ էլ իյճապ պօղուրմուշ իտի. Գըլամօրան արթըզ հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլտուն Բաուլը քէնտի պայընտան ասֆ իթմէնինն չարբասինէ պադըյօր իտի. կէնճ ճանի, Գըլամօրանընն մուամէլէսինտէն՝ մէրգումընն պու մագսատընը անլամըշ օլտուղու իչին, պէյնլէրինտէ թէամիյէսի բէք միւշքիւլ պիր ղըտտիյէթ հուսուլէ կէլմիշ իտի.

Պու իչի խապիսլէրինն եինէ էվվէլքի կիպի պիր իթթիֆագը սամիմիտէ պուլունմալարը, անճագ ֆէվգէլատէ պիր թէհլիքէնինն զուհուր իթմէսինէ մէնսուի իտի. օ թէհլիքէ տէ Ժան Տիսիյէլէրինն պալօսընտա պայ կէօսթէրմիշ իտի. Պալօտա թէատուֆ իլլէմիշ պուլունտուգլարը օ զարիպ բալեաչօ քիմ իտի, նիչինն պալօտա կէլմիշ իտի, նէ մագսատա մէպնի մատամ Ժօվվէլինն օղրամըշ օլտուղու ֆէլաքէթէ տայիր պիր թագըմ իթհամաթտա պուլունտուգտան սոնրա Լուչի տը Գըլամօրանա.

— Պիրատէրինիզ կասթօնըն տօսթը իտիմ, տէմիշ իտի.

Պու զարիպ բալեաչօնըն քիմ օլտուղունը, Լուչի տը Գըլամօրան իլէ Բաուլ պիր միւմքինն քէշֆ իտէմէտիլլեր իսէ տէ, պու ատէմինն քէնտիլէրինէ գարշը գուվվէթլի պիր խատմ պուլունտուղունը անլամընշար. պինաէն ալէյհ պալօտան

չըգտրգտան սօնրա պու զաթը գամա իլէ վուրմաղա ճիւրաթ կէօսթէրմիյլէր իտի ։

Բալնաչօյը եարալատըգտան սօնրա մուամիլէյհի թէագըպէ օղրաչմըշլար իլէն , պու զարիպ չախսըն՝ ագըլլարա սըղմաղ վէ հայրէթէ չայան պիր սուրէթտէ կէօղլէրինին էօնիւնտէն զայպ օլտուղունը կէօրտիւքլէրի կիպի , տէհչէթլէրի վէ գօրգուլարը պիւսպիւթիւն արթմըշ իտի . պունըն իւզէրինէ Գրլամօրան չէրիքը ճինայէթինէ .

— Ծօղրուսը պու հալ պանա բէք զարիպ կէօրիւնտիւ . միւմքիւն օլտուղու գատար պիր սուրաթլա պու ատէմին քիմ օլտուղունը թահգըգ իթմէլիյիզ , պու իշին էհէմմիյէթի պէօյիւք տիր , տէմիշ իտի ։

Բաուլ տախի , իշպու վագտանըն հագըգաթէն միւշկիւլ պիր հալ քէպագ իլէմիշ պուլունտուղունը թատիգ իթտիքտէն սօնրա , զայէթ թիթրէք պիր սէտա իլէ շու ճէվապը վէրմիշ իտի ։

— Իչթէ կէօրիյօրսուն եա՛ , իշնաՓըլ միւշկիւլէ սարտը , թէհլիքէ պաշ կէօսթէրմէյէ պաշլատը ։

— Վագտա էօյլէ կէօրիւնմիյօր ։

— Օ հալտէ արթըգ պու պէյհուտէ ինստտա տէվամ իլէմէյուպ , Մատէնտէն պիւսպիւթիւն վազ կէչմէլի վէ շու սաաթտան իթթապարէն սէլամէթիմիզի թէէմին իթմէյէ օղրաշմալըսըն ։

— Խա՛յըր , խա՛յըր , հիչ պիր վագըթ նիյէթիմտէն վազ կէչմէմ , եա՛ էօլիւրիմ , եա Մատէնէ մայիք օլուրում . . .

Տիկէր էրպապը խապտասաթ կիպի պու մէլունըլար տախի պիլմէյօրլար իտի քի , պիր քէրրէ մաղնուսէն թէվգըճի իտիլտիքտէն սօնրա , քէնտիլէրի իչին թէէմինի սէլամէթ իթմէնին իհթիմալի եօք տըր . սատաէթ բէնչէսինին՝ էնսէլէրինէ ուղանմըշ պուլունտուղունտան պի խապէր իտիլէր , իրթիքթատ իթտիքլէրի պունճա խապտասաթ եանլարընտա գալաճագ զանն իտիյօրլար իտի . . . . . .

26

ՆԷԹԻՃԷՅԻ ՀԱԼ

Սանտըգքեար Իրթօսրէր Պէրթօմիյի թահտը հիմայէսինէ ալմըշ պուլունան միւսիւ վէրտիւրէնին , ինանըլմայաճագ պիր զայրէթ վէ թէհարրիյաթը միւտաղգըգանէ նէթիճէսի օլարագ մէյտանա չըգարմըշ պուլունտուղու հագըգաթլար , պունտան էվվէլքի պապլարտա վէրիլէն թաֆսիլաթտան իպարէթ իտի ։

Միւսիւ վէրտիւրէ , թահգըգաթի իճրասը իչին կիթմիշ օլտուղու մահալտէն ալաֆրանկա ագշամ սաաթ տօղուզտա ավտէթ իթտի . էվվէլճէ Օրլէան չըմէնտըֆէրի իլէ ավտէթ իտէճէյինի պիլտիրմիշ օլտուղու հալտէ , Լիյօն չըմէնտըֆէրի իլէ կէլմիշ իտի . տօստօղրու Կըրանտ Ալգանժ օթէլինէ կիթտի . Բըրօսէրի սօն տէրէճէ սապըրսըզլըգա քէնտինին ավտէթինէ միւնթազըր պուլտու , կիւլէր պիր չէհրէ իլէ քէլամէ ազագ իտէրէք . սանտըգքեարա շու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Գէնի տինլէ ազիզիմ , սանա բէք զարիպ վագտալէր նագլ իտէճէյիմ , պիր ճինայէթին էսպապը իպթիտայիյէսինի պուլմագ իչին . պագ պաղէն պէօյլէ նէրէլէրէ գատար իրճայի թէտգըգաթ իթմէք լազըմ կէլիյօր . պիւթիւն կէչմիշ հալլէրի արաչտըրմագ գարըշտըրմագ իչճապ իտիյօր . էկեր պունտան եիրմի սէնէ ագտէմ կաաթօն տը Գրլամօրան , պիր ագշամ գահվէսի իչմէք իւզրէ Բըրտագօնտաքի « Ժապըրէնք » գահվէխանէսինէ կիթմէմիշ օլտա իտի , իւչ հաֆթա էվվէլ սէնին գատան , եանի գատիյէրի պուլունտուղուն միւ-

ախ. Ֆօվվէլին գասասը սօյուլմայաճագ իտի. Տատմազէլ Վալանթինն տը լա Վէրպըրի, 1840 սէնէախնտէ քէնտի աչգ ու մուհապէթի ուզուրունա աչըգը կասթօնըն, գաթլ իթմիշ օլտուղու ինանըլարըն ճէզայի գաթիլլէրինի, 1866 սէնէախնտէ չէքմէյէ պաշլատը. ա՛հ եավրում, պու ալէմտէ հէր շէյ նէքտիկէրինէ պաղլը տըր, սէնէլէր կէչէր, լաքին հիչ պիրի ունուտուլմազ, հէր պիր շէյ հիւքմիունու կէօսթէրմէք իչին լազըմ կէլէն վագթընը պէքլէր.

Միսիս Վէրթիւրէ, պու մատտէնին թահգըգաթընա տայիր թօքլամըշ օլտուղու «նօթ» լար իլէ, էլ եազըսը օլարագ գօճա պիր քիմսէ վիճուտէ կէթիրմիշ իտի. արատա պիր պու քիմսէա միւրաճաաթ իթմէք սուրէթի իլէ պիւթիւն վուգուաթը սանտրգէքարա հիքեայէ իթտի.

Միսիս Վէրթիւրէ, միւտաէթը թէգըգաթ վէ թէհարրիյաթը օլան պիր հաֆթա զարֆընտա, երմի տէօրթ սաաթտա պիր քէրրէ պիլէ տինլէնմէմիշ, տուր օթուր պիլմէյուպ օղրաշմըշ իտի. Հալա տախի տինլէնմէյէ իթթիրահաթ իտիյաճը եօգ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի. Չէլիքտէն խալգ իտիլմիշ զանն օլունան սրընըլարընտա, տահա բէք չօգ եօրկունուգլարա գարշը գօյապիլէճէք պիր գուվվէթ վար իտի. գուվվէյի պինհիյէսինտէ իսէ, հէր տիւրլիւ զահմէթի վէ մէշագգաթա գարշը մուգավէմէթի իսէպիլէճէք պիր մէթանէթը ֆէվգէլատէ բէկյատա օլմուշ իտի.

Էկէր միսիս Վէրթիւրէտէն պաշգա պիրի օլսա, թէհսիրի բինճ ու մէշագգաթի իլէ պիր թարաֆա տէվրիլիպ եաթաճագ պիր հալ քէսպ իտէճէյինէ շիւպհէ եօգ իքէն, պու զարիպ աատմ, քէմալի մէթանէթիյլէ այագտա տուրուպ նագլ իյլէմէկի տըրտամըն ապթէօրլէրինի, ատէթա պիր թէսթրօ սահնէսի իւղէրինտէ այրը այրը թէճէսիմ իթտիրիճէսինէ հէյրաբէթլի պիր իֆատէ իլէ, կէչմիշ օլան իշպու վագաալէրի եէկէտան եէկէտան հիքեայէ խոյօր իտի.

Բըրօսբէր իսէ, մուխաթիպինին վագաալարը նագլ ու հիքեայէ իտիչինտէքի մէհաբէթը հարիգիւլատէյինէ վէ նաթըգաբէրտաղըղընա հայրան օլուպ բուն կիպի գալմըշ իտի.

Ամանտըգքեար, գարշըսընտաքի միւտագգըգ վէ զարիպ զաթը, ազիմ պիր հայրէթի իչինտէ տինլէմէքտէ պուլունտուղու հալտէ, քէնտինէ հէքեայէ խոսլէն պու վագաանըն պիր հագըգաթը մը, եօգսա պիր բօմպ մը օլտուրտունա պիր տիւրլի հիւքմ վէրէմէյօր իտի. չինքի միսիս Վէրթիւրէ օ գատտար մահիրանէ, օ տէրէճէ արիզ ու ամիգ պիր սուրէթտէ իճրայի թէտգըգաթ իյլէմիշ իտի քի, պունը հէր պինհին տէրագատ գապուլ իտէպիլմէսինէ իհթիմալ վէրիլէմէզ. Մատլէնին էն նագլէք թաֆսիլաթ վէ ճէրիյանընը մէյտանէ գօյմուշ վէ տույմագ իչիթմէք գապիլ օլմայան պիր թագըմ էսրար վէ կիզլի հալլերի տախի, բէք սօղրու օլարագ քէնտի թարաֆընտան իլավէ իյլէմիշ իտի.

Միսիս Վէրթիւրէնին հէր պու իֆատաթ վէ մուհաբէմաթը, գանատաթ իթթիրիճի վէ մանթըգա մուվաֆֆըգ իսէ տէ, հիչ պիր էսասը գավիյէյէ միսաթէնիտ տէյիլ իտի. հագըգաթը հալտէ հէր պու իհթիմալաթէ, խէյալաթը գուվվէթլի օլան պիր զաթընն էսերը իթթիրաաթը նագլարը իլէ պագրյապիլիր իտի.

Միսիս Վէրթիւրէնին՝ Բըրօսբէրէ օլան նագլիյաթը պիր խայլը միւտաէթի տէվամ իյլէտի. սապահընն սաաթ տէօրտունէ տօղրու սէօվինի իթմամ իյլէտիքտէն սօնրա, մուզաֆֆէրանէ պիր սուրէթտէ չու սէօզլէրի իլավէ իթտի.

— Եիմտի ճանիլէր քէմալի իհթիյաճի իլէ հարաքէթէ լուզում կէօրտիւլէր, մուհաֆըզայի նէֆսլէրի իչին պիւթիւն մէհաբէթլէրինի իպրաղ իթմէյէ պաշլատըլար. վագաա պէօյլէ պիր խուսուսիյաթտա զիյատէ մահիր իսէլէր տէ, արթըգ պուղնատան սօնրա մէհալէթլէրի բարա իթմէզ, արթըգ պուղլարընը եագասը պիրիմ էլիմիզէ կէչմիշ տէմէք տիր. ապրիմ Բըրօսբէր, պիրմիշ օլ քի եէտի կիւնէ գալմայաճագ թէհմամը

իլէ իատէյի նամուս իսէճէք վէ էսկի մէվզը վէ հայսիյէթինիզի թէբրար գազանաճագընըզ. սիզի պու միւատէթ զարֆընաս գուրթարաճաղըմը բէտէրինիզէ վատ իթմիշ օլուզումնան, հէր հալտէ պու վատիմի իճրա իսէճէյիմ.

Գիւթիւն ագլ ու ֆիքրի պէօյիւք պիր բէրիշանլըզ իչինտէ գարըշ պուլունտուղու հալտէ, Բըրօսբէր.

— Գու տէտիքլէրինիզ տօղրու օլապիլի՞ր մի, տէտի,

— Հա՞նկը տէտիքլէրիմ,

— Հէր պու նագլիյաթընըզ.

Միւսիւ Վէրթիւրէ, իֆատաթընըն սահիհլիյինտէն չիւպհէ իտիմատ կիսլի պիր մուամէլէյէ ալըշմամըշ պուլունտուղունատն, հէման պիր ատըմ կէրիյէ ալչրայարագ հիտատէթամիզ պիր թավը իլէ.

— «Տօղրու օլապիլի՞ր մի» սիւալի տէ սէօզ մի տիր ևա, պու նագլիյաթըմ սըրֆի հագըգաթ տըր, պունա ասլա չիւպհէ ճայիզ օլամազ, տէյու հայգըրտը.

— Աճա՛յիպ, Բարիզ կիսի պիր չէհիրտէ պէօյլէ չէյլէր նա՞սըլ վուգուա կէլէպիլիր, պունլար գաալի՞լ մի,

— Զէվալը տօսթում, սէն տահա կէնճ օլտուղուն ճիհէթլէ պու կիսլի իշլէրէ ագլըն բէկ էրմէյօր. Բարիզտէ պէօյլէ չէյլէր տէյի՝ տահա պունտան բէկ զիյատէ զարիպլէրի վուգուա կէլիր. մահքէմէյի ճինայէթտէ կէօրիւլէն հալլէր վէ ճինայէթ տաւալարը պիր չէյ տէյիլ տիր. ասըլ, էն տէհշէթամիզ ճինայէթլէր՝ խուսուսի խանէլէրտէ իյգա իտիլէր, գանուններն վէ նըզամըն էրիշէմէտիյի՝ ալէմը խուսուսիյէթտէ ճէրիյան իտէն վագասյի ճինայիյէտէն գօրգմալը. բըշագ վէ բէվօլվէր իլէ ար աշիքնար ինսան թէլէֆ իտէն ճանիլէր, էրպատը ճինայաթընն բէկ պայաղըլարը ատտ օլունուրլար. ասըլ իսթէլէրի պաշլարը միւնթազամ, սիւալի, էլլէրի կանտ էլտիվէնլի, էհլի իսթիդատէթ վէ հայսիյէթլէ կէզէն ճանիլէրտէն գօրգմալը տըր,

— Տօղրուսը պու եօլտա հալլէրի նա՞սըլ քեչի իտէպիլմէք տէքտէ օլտուղունուզա բէկ զիյատէ թէճաճիւպ իտիյօրում.

Միւսիւ Վէրթիւրէ գուվվէթլիճէ պիր սուրէթտէ կիսլտիւքտէն սօնրա, շու աթիտէքի ճէվապը վէրտի,

— Օղլո՛ւմ, պէն պիր իշէ թէշէպպիւս իթմէյիմ վագըթի անա ճիհատէն թէշէպպիւս իտէրիմ, պիւթիւն ագլ ու ֆիքրիմ օ իշտէ օլուր. շունա էյի տիդգաթ էթ քի, գուվվէյի ագլիյէտի օրթա հալտէ պուլունան պիր ատըմ պիլէ, պիւթիւն տըդգաթ վէ գուտրէթինի պիր նօգթայա ճէմ իտէր վէ պիր մագսատէ էսիր օլուր իսէ, օ ատըմ միւթլագա թէշէպպիւսաթընտա մուվաֆֆագ օլուր. իշթէ պէն տահի եօրուլմագ, պըդմագ, օսանմագ պիլմէյիյիմ իչին, պաշլատըդըմ խուսուսը էքսէրիէն մէյտանա չըդարմաղա մուվաֆֆագ օլուրում.

— Մամաֆիհ հէնուզ պիզիմ իշիմիզէ հուսուլ պուլմուշ նագլը իլէ պագամայաճաղըզ, չինքի օրթատա պիր իսմարէ եօգ տէյի՞լ մի,

— Վագա պունտա հագդընըզ վար. պէօյլէ հէր թարաֆը գարանլըգ պիր իշտէ, ինսան խաթը հարաքէթինի թէնվիր իտէպիլմէք իչին պիր այրընըզա միւհիթաճ տըր, ֆագաթ պունըն իչին մէյտա օլմագ իչճապ իթմէզ. Կասթօնըն խամինի թէլաֆֆուզ իչլէտիյիմ անտէ. Գրլանօրանըն կէօզլէրինտէն զահիր օլան ալէվ՝ պու պագատէ պիզէ պիր բէհպէրը սէլամէթ օլաճագ տըր. իշթէ հէրիֆին կէօզլէրինտէն զուհուր իտէն օ ալէվի կէօրտիւքտէն սօնրա, կիսյա էօնիւմտէ եօլումը թէնվիր իտէն պէօյիւք պիր ֆէնէր վար իսմիշ կիսլի. միւգատաա տօղրու քէմանի ճիւրաթլա ատըմլար այնագա պաշլատըմ.

Իրրօսբէր, պու սէօզլէրի իչիթտիքճէ, Վէրթիւրէ հագդընագի թէճաճիւպի արթտըդճա սրթը չյօր իտի. պինաէն ալէյհ միւսիւ Վէրթիւրէնին նիւզհունէ միւթէհայրըտանէ վէ միւսթէրհիտանէ պիր նագար իլէ պագատըգտան սօնրա.

— Գու թահգըգաթը հարիգիւլատէյէ միւվաֆֆագ օ-

լապիլմէք իչին, նէ՞ եօլտա հարաքեթի իլլէտիչինիզի տիւշիւնիչօրում տէ, պու հալ պանա գուտուբէթը պէշէրլիյէնին ֆէվգընտա պիր հալ կիպի կէօրիւնիյօր, տէտի։

Իճրաաթ խառուսընտա գուվվէյի պիհնիչէսինին ֆէվգէլատէլիյինէ գարշը, Բըրօսբէրին պէյանը հայրէթ իլլէմէսինտէն, միւսիւ Վէբտիւբ մահզուզ օլարագ մուխաթապինէ չու ճէվապը վէրտի։

— Էվվէթ պիլիրիմ, նէ սուրէթլէ իճրայի թահգըգաթ իլլէտիչիմ սիզճէ էն գիչաաէ մէրագը մուճիպ օլաճագ պիր նօգթա տըր. ֆագաթ էվվէլա շունը պիլինիզ քի, պու իճրաաթըմ պէնիմ իչին էօյլէ գուտուբէթը պէշէրիչէ ֆէվգընտա ատտ խիլէճէք հարիգիւլատէ պիր հալ տէչիլ տիր. պագընըզ պու պապատ նէ՞ սուրէթլէ հարաքեթի իլլէտիչիմի սիզէ թաթիք խտէչիմ. Նաապլ քի պիլիրսինիզ, պու մէսէլէնին հալլի խառուսընա իպթիտա իբիմիզ պէրապէր չալըշտըգ. Լուչի տը Գըլամօրանըն պու ճինայէթտէ մէտխալի պուլընտուզունա նէ՞ սուրէթլէ չիւպհէ ըէչտա իլլէմիչ օլտուղումը պիլիրսինիզ, տէչի՞լ մի։

— Էվվէթ էֆէնիմ։

— Անտէն սօնրա պու պապատ չիւպհէ հասըլ իլլէմիչ օլտուղում քիմսէլէրին հարաքեատիրընը թէֆթիչ իթմէք իզըրէ, հանըարընտա քէնտի էնթիչէթլի ատէմիլէրիմտէն կէօզճիլէր թապին իթմէք. Լուչի տը Գըլամօրանըն հանըրնա ժօզէֆ տիւ Պուայը վէ մատամ Ֆօվվէլին նէզամինէ տախի նիչնա ժիրախի գաբուլանտըրըմ։

— Հագըգաթէն էօյլէ, պէն հալա պու խըտմէթի իչիմա իչին նիչնայը նա՞սըլ իգնա իտէպիլմիչ օլտուղունըզա ապըլ էրտիրէմէտիմ։

— Պու գըզը նա՞սըլ իգնա իտէպիլմիչ օլտուղում քէյֆիյէթի պանա այիտ պիր սըզը տըր... Հալի հաղըրը թէտագըգ իթմէք իչին լազըմ կէլէն վաւէթալարը պու սուրէթլէ կօլունա գօյտուգտան սօնրա, մաղիլի արաչտըրմագ լազըմ էի հայտէն պուլունմասընա մէպնի, պունը թահգըգ իթմէք իչին տախի պէն քէնտիմ Յուգէրէ իճրայի սէյահաթ իթմտիմ, Գըլամօրան ֆամիլիասընըն էսկի մէսքէնիլէրինի պուլտուսմ, խրտմէթքէարլարընտան պուլունան Սէն Ժանըն օղլունա թէսատիֆ իլլէտիմ. պու տէլիգանլը թապիտաճա բէք սատէտիլ օլտուղունտան, պէնիմ «Կարանա» տէնիլէն քէօք պօյասընտան սոնրըն ալմագ իւղրէ օրայա կէլմիչ պուլունտուղումա քտամիլէն գանի օլտու։

— Ֆէօք պօյասը՞մը...

— Ֆէօք պօյասը զահէր, էլպէթտէ պէն քէնտիմի հէրիֆէ զապրէտա խաֆիլէսի սըֆաթը իլէ պիլտիրէճէք տէյիլ իտիմ կա. պու ատէմ քէօք պօյասը սոնրա իմիչ, պէն տէրհալ քէնտիսի իլէ պունըն բաղարլըղընա կիրիչտիմ, բաղարլըղմըզ պիր գօճա կիւն տէվամ իթտի. բաղարլըգ էանտասընտա օն իրի չիշէ գատարտա շարապ իչտիք. կիճէ եէմէքտէն սօնրա Սէն-Ժանըն օղլու քիւթիւք կիպի սարհօշ օլտու. պէն քէնտինտէն տօղուզ եիւղ ֆըրանգըզգ «Կարանա» պօյասը միւպայա իթտիմ, բէտէրինիզ պու պօյալարը թէֆրար սոնրա սաճագ տըր։

Միւսիւ Վէբտիւբ, թէաճիւպինտէն նաչը Բըրօսբէրին չէհրէսինին կիրթիքճէ թօհաֆլաչմագտա օլտուղունը կէօրիւնճէ, պէօյիւք պիր գահգահա սալը վէրտի. պատէհու եինէ չէօյլէճէ սէօզիւնէ տէվամ իլլէտի.

— Ֆիլհագըգա պէն տօղուզ եիւղ ֆըրանգը կէօզտէն չըգարտըմ ամմա, Գըլամօրան խանէտանընըն թէրճիմէյի հալինի տախի թէմամը իլէ էօյրէնտիմ. կասթօն իլէ վալանթին պէյնինտէքի թէաշիւգին թէֆէրրուաթընը, կասթօնըն ֆիրարընը, պիրատէրի Լուչինին սաթտան տիւշտիւյիւնիւ, պիր սէնէ մուգատտէմ չաթօյը՝ Ժօժիրօ իամինտէ պիր իթիճճարա սաթտըղընը, Ժօժիրօնըն զէվճէսի Միլհօնըն պագը էսրար խատէր վէրմէք իւղրէ Լուչինի կիղլիճէ տավէթի իլլէտիչինի հէր խապէր տլտըմ. օ կիճէ հէման Բօն նէհրինի կէչէ-

րէք Միլհօնըն խանէսինէ կիթտիմ, խայրն գօճասը, զէվալը գատընը օ գատար տէօյիւպ թէբէլէմիշ իտի քի, գատըն օ տայագլարրն թէէսիրի իլէ ատէթա պու տալա կիպի պիր հալէ կէլմիշ իտի. քէնտիմի Գըլամօրան խանէտանը ազասընան պիրինէ մէնսուպ պուլունտուղումը տէօյլէտիմ. պու սէօզ իւզէրինէ գատըն պէօյիւք պիր չէվգե կէլէրէք անլէրէ տայիր հէր նէ պիլմէքտէ իտէ, պէօյիւք պիր մէսիուննիյէթի իլէ քհաֆիֆէսինի պանա անլաթտը.

Միւսիւ Վէրտիւրէնին թահգըգաթընատաքի սուհուլէթի վէ սատէլիք, Բըրօսբէրին հայրէթինի ճէլպ իտիյօր իտի. պիր իքի սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա, Վէրտիւրէ թէքրար քէլմէյէ ադադ իլէ, շու սէօզլէրի իլավե իյլէտի.

— Իսթէտիյիմ հիւքիւմլէրի չըգարմադ իչին ալտըղըմ մալիւմաթըն պու տէրէճէնի պանա քհաֆի իտի, եալընըզ կասթօնըն նէ՞րէյէ զայպ օլմուչ պուլունտուղունը պիլմէյօր իտիմ. լաքին չօգ կիւճլիւք չէքմէքսիզին պունըն տախի իզինի էօյրէնտիմ, Ֆիւրգատ բէտէրինիզին տօսթը տըր. պունը իչին տէ ատա միւրաճաաթ իտիմ. պանա, կասթօնըն Օլուբօնտա պիր տէմիրխանէ սաթընը ալտադ օրատա եէլլէշմիշ իքէն վէֆաթ իյլէմիշ պուլունտուղունը խատէր վէրտի.

— Օրայատա՞ մը կիթտինիզ.

— Էօյլէ եա, ալտըղըմ պու մալիւմաթի իւզէրինէ հիչ վագըթ կէչիրմէյէրէք Օլուբօնա միւթէվէճճիհէն եօլա չըգտըմ, թամ օթուզ ալթը սաաթ սօնրա մահալլի մագտուտէ վաթլը օլտում.

— Սիզ հագըգաթէն հիչ եօրուլմադ պիլմէզ պիր ատէմ իմիշսինիզ.

— Տէմիր գըզկընը իքէն տէօյիւլէպիլմէլի քի պիր իշ կէօրիւլէպիլսին. հէր խուտուտա տայիմա սըճադը սըճադընա հարադաթի իտիյիր իտէ մուվաֆագըյէթի հասըլ օլուր. իչինէ պէն պիւթիւն մուամէլաթըմտա պու գայիտէյի հիքմէթի էտաս իթթիխադ իտէրիմ, Օլուբօնա վարընճա, կասթօնընն սատըդ խըտամէթքհարը պուլունան Մանուէլէ թէտաուիֆ իթտիմ, Լույինին եանընտան չըգըպ մէմլէքէթինէ ալտէթի իտիյօր իմիշ. պու ատէմին վէթանը Սպանիա օլտուզունտան, Օլուբօնտան մուրտուրը՝ պէնիմ օրայա վուտուլիմ ղէմանընա թէտաուիֆ իյլէմիշ, Մանուէլտէն՝ կասթօնընն թէմամը իլէ թէրճիմէյի հալինի էօյրէնտիքտէն պաշգա, սուրէթը վէֆաթընա տայիր տախի բէք մուհիմմ թաֆխիլաթի ալտըմ. Լույինին, պիրատէրի միւթէվէֆա կասթօնը ղիյարէթի իչին կէլտիյինի վէ պիրատէրինին վիրուտինատէն էվվէլ, կասթօնտա հիչ պիր քէյֆիյէթլիք էսէրի օլմատըղընը Մանուէլտէն խատէր ալտըղըմ կիպի, Լույինին Օլուբօնտա պուլունտուղու էնտատէ, ամէլէ գըյաֆէթինտէ պիր տէլիգանլընըն կէլտիյինի տախի, պիր հօթէլճիտէն թահգըգ իթտիմ.

— Պու թահգըգաթընըղ բէք հօլունտա, ֆագաթ Լուլի իլէ Բաուլ պէյնինտէ ճէրէյան իտէն օ կիղլի վէ մուհիմմ մուհավէրաթը նա՞րլ խատէր ալտադիլտինիզ.

— Պու քէյֆիյէթի թահգըգ խուտուսընտա պէն հաալընըղ չալըշմայօր իտիմ, պէնիմ պիր գաչ տա մուավինլէրիմ վար իտի քի, անլէր տէ կիճէ կիւնտիւզ թահգըգը մատտէյէ զայրէթ կէօսթէրիյօրլար իտի. Լուլի իլէ Բաուլ պիրի պիրլէրինէ էճնիյէթ իտէմէքիքլէրի իչին, պէյնլէրինտէ թէաթրի օլունան մէքթուպլարը, քէմալի իհթիյաճ իլէ կիղլէմէքտէ գուսուր իթմէյօրլար իտի իսէ տէ, ժօղէֆ տիւ Պուա տախի զայրէթ վէ հիյլէքհաալընը անլէրտէն տահա իյլէրի կէօթիւրէրէք, պու մէքթուպլարըն ճիւմլէսինի էլէ կէչիրուպ պիրէր սուրէթլէրինի գօրեա իտիյօր վէ բէք մուհիմմ օլանլարընը տախի ֆօթօկրաֆ իլէ այնէն ալտադ պանա կէօնտէրիյօր.

— (Թէաճիւպ իլէ.) Նէ՞ սէօյլէյօրսունուզ, պուրայա գատար...

— Էվվէթ, Նիյնա Ժիրօի տախի, մատամ Ֆօվվէլին նէզտինաէ պիւթիւն վագթինի, գարու արդ ասբնատան օտալարտա ճէրէյան իաէն միւքեալէմէլէրի տինլէմէքլէ կէչիրէրէք, իչիթտիյի սէօզլէրի հէր կիւն պանա մէքթուպ իլէ պիլտիրիյօր իտի. հաթտա միւսիւ Ֆօվվէլին նէզտինաէ ճէրէյան իաէն հալլէրին թահգըգը իչին պաչգա պիր եօլ տահա պուլտուտ. լաքին պունըն նա՞օըլ պիր եօլ օլտուղունը չիմտիկիք սանա իտապէր վէրէմէմ, պունը սըրատը կէլինճէ իլէրուտէ սէօյլէրիմ։

Միւսիւ Վէրտիւրէնին վէրտիյի չու թաֆսիլաթ բէք գաթի վէ բէք աչիքտար պուլունտուղունտան, Բըրօսքէը՝ պու սէօզլէրին իթիրազէ չայան պիր ճիհէթինի կէօրէմէյօր իտի. պինաէն ալէյհ սանտըգքտար հայրէթ իչմա իտէր պիր սուրէթ իլէ.

— Տէտիքլէրինիզ չիմտի աչիքտարէն անլայօրում էֆէնտիմ, տէտի.

— Բէք ալա, ֆագաթ պէն պու թահգըգաթը իճրա իթմէքլէ մէչղուլ իքէն սիզ պուրատա նէ՞ ետաբընըզ, նէ՞ իչ կէօրտիւնիւզ պագայըմ. չիմտի սիզ տէ պանա պունը անլատընըզ։

Բըրօսքէը, քէնտինէ իյրատ օլունան պու սիւալ իւզէրինէ գըզարտը, նէ՛ ճէվապ վէրէճէյինի չաչըրմըշ կիպի պիր սուրէթ իրտայ իլէտի իտ տէ, միւսիւ Վէրտիւրէնին զայպուպէթի էնտաբնատա իթմիչ պուլունտուղու պէօյիք պիր խաթա վէ թէտպիրսիզլիյի կիզլէմէք, պիր իքինճի խաթա տահա իչլէմէք օլաճաղընը միւլահազա իլէ, իճրա իլէտիյի մէճնունանէ հարաքէթի իլթիրաճէ գարար վէրէրէք.

— Պէն տէ պուրատա պէօյիք պիր տիվանէլիք իթտիմ. ինանմ՝ չիտտէթլի պիր աշգ ու մահապէթին հուտուլէ կէթիրտիյի գըսգանճլըգտա պաղչն էօյլէ պիր հալ քէտպ իտիյօր քի, օ արաալըգ իճրա իլէտիյի զարիպ հարաքէթի իլէ հագըգաթէն թիմարխանէտէ պուլունան ճիտտի տէվլէրի

ֆարատախ ֆարատախ կէչիյօր, պիր կաղէթատտա թէտատիւֆի օլարագ Լուլի տը Գըլատօրան իլէ մատմազէլ Մատլէնին բէտմի իզտիվաճլարը իճրա օլունաճաղընը օգուտում... տէտի.

Միւսիւ Վէրտիւրէ, սանտըգքտարըն պու սէօզլէրինի իչտինճէ, պէօյիւք պիր թէլաչ էսէրի կէօսթէրիպ.

— Է՛յ, սօնրա նէ՞ ետաբըն, տէյու հայգըրտը.

— Միւսիւ Ֆօվվէլէ իմզատըզ պիր մէքթուպ կէօնտէրիպ, զէվճէսինին քէնտինէ գարշը խըյանէթի իթմէքտէ պուլունտուղունը վէ պունա սէպէպ տախի Բաուլ օլտուղունը պիլտիրտիմ.

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սօն սէօզլէրի տախի իչտինճէ արթըգ հիտտէթի ու չիտտէթինի զապթ իտէմէզ պիր հալէ կէլտի, եումրուղունը գալտըրըպ էօնիւնտէ տուրան մասայա էօյլէ պիր չիտտէթլէ վուրտու քի, օ անտէ մասա չաթլայըպ իքինէ այրըլտը, իֆատէսինտէ տախի այնի չիտտէթ պուլունտուղու հալտէ.

— Զըլկըն հէրիֆ... պու հարաքէթին իլէ քէնտինէ նէ գատար ֆէնալըգ իթմիչ օլտուղունը պիլիյօրմուսըն, պու մէճնունանէ հարաքէթին՝ սէնին սէպէպը մահվըն օլմազ իհթիմալի վար տը, տէտի.

Օ անտէ միւսիւ Վէրտիւրէնին չէհրէմի պիւսպիւթիւն թէպէտտիւլ իթտի. օ էվվէլքի կիւնէր եիւղիւ չիմտի գօրգունճ պիր սուրէթ ալմըշ իտի, հէման եէրինտէն գալգըպ ալթ գաթտա պուլունան քիրաճըլարըն բահաթսըզ օլմալարընը տախի ասլա նազարը էհէմմիյէթէ ալմայարագ, Կըրանտ Ալգանժ օթէլինին տէրունինտէ բաթըրտը իլէ էնինէ պօյունա կէզինմէյէ պաչլատը.

Բըրօսքէը, Վէրտիւրէտէքի պու թէլաչ վէ հիտտէթի կէօրինճէ, իթմիչ պուլունտուղու հարաքէթին տէրճէյի մազրաթընը քէնտինէ անլայարագ, չիտտէթը մէյուսիյէթինտէն պիչարէ հէման եիւզ իւսթիւ եէրէ գարատը. միւսիւ Վէրտիւրէ հէմ կէզինէյօր վէ հէմտէ քէմալի հիտտէթ իլէ.

— Սէն տէլիճէսինէ, չօճուղճասընա, ահմադճասընա տէյիլ, պունլարտան ասահա ֆէնա պիր հարաքէթտէ պուլունմուշսըն, տէյօր խոր։

— Միսսի՛ւ, բէք իլճի վարըյօրսունուզ...

— Սէն խէլասը մի՛ւշկիւլ պիր սույա սի՛ւշմի՛ւշսինի, պիր սէվապ սահասը սէնի զօղուլմադտան դուրթարմադ իւզրէ իմտատընա չիթապ իթմիշ. սէնի թէմամ սահիլի սէլամէթէ իյսոլ խոճայի էտնատէ, սէն պու խայըրլըսահ տաէմին պաճաղլարընա սարըլըպ եի՛ւզէպիլմէսինէ մանի օլմադ խոթէյօրսուն... պէն նօրա չըդմադտան էվվէլ սանա նէ՞ թէնպիհ իթմիշ խոմ։

— Փէմալի սի՛ւբհինէթ իլէ պուրատա օթո՛ւրուպ, հիչ պիր թարաֆա չըդմամադըղընըմ թէնպիհ իթմիշ խոմնուղ։

— Նա էօյլէ տիր տէ, նի՞չին տըշարը չըդտընըզ։

27

Չէվապը Բըրօսբէր, պու գապահաթընատան ասլայը տէրճէյի նիհայէտէ մահճուպ օլուպ, միսսի՛ւ Վէրթուրճէնին գարշըսընատա տաէթա պիր մէքթէպ խոճաընըն հուզուրընատա, սուչը պիր չօճուղըն քէտպ իլէտիյի նէտտամէթինէ միսշապհ պիր հալ քէտպ իթմիշ խոր. քէմալի մահճուպկէթէ շու ճէվապը վէրէպիլտի։

— Օ ադշամ բէք զիյատէ ըղթըրտպ իչինտէ խոմ, պիր աղ կէղինմէք խոթէտիմ, Սէն նէհրի սահիլինատէ աշադը եօղարը խայրճա կէղինտիմ, պատէհու պիր զահվէխանէյէ կիրտիմ, էլիմէ պիր կապէթա վէրտիրէր. օ տէհշէթլի հէվատիս կէօղիւմէ իլիչինճէ, եըլտըրըմտան վուրուլմուշա տէօնատիւմ։

— Ֆագաթ սիղ հէր խուսուստա պանա իթհամտատ վէ էվվէլճէ իխէյէթ խոճէյինիզէ տայիր տէօղ վէրմէյիշ մի խոնինիզ։

— Էվվէ՛թ, էօյլէ վատ իթմիշ խոմ, լաքին սիղ պուրատա եօղ խոնինիզ, օ հէվատիս՝ պէնատ տիւշինճէքտ հիսատ խոճէքտ ադըլ պըրադմատը, ուղադտա պուլունատուղունըզ իչին պէլթի սիղին պու պատտէ պիր խատէրինիզ օլմադտան էվվէլ, պու իզտիհաճ քէյֆիյէթի օլուպ պիթթը զէհատինատ պուլունատում։

— Անճէպա պէօյլէ իմզատըղ պիր մէքթուպ եազմադզա պէնի նէ գատար պէօյիւք պիր թէհլիքէյէ իւզտա իթմիշ օլատուղունըզը պիլիյօրմուսունուզ. պէն հադրդաթը հալի մէյատանա գօյմադ իչին տիւնճատտա էն միւհիմէրէմ վէ մուգատտէս պիլճակիմ պիր զամտա աէօղ վէրմիշ խոմ. շիմտի սիղին պու հարաքէթինինին նէթիճէյի վէխիմէօ էսերի օլարադ՝ շու քէյֆիյէթի պաշա չըդարատմադ խատ, պէն օ մուգադտամ զաթըն նազարընատա եալանճը վէ հիլէքտար պիր տաէմ օլուպ գալաճադըմ. իչթէ ըղհար իլէտիյիմ հիսատէթ ու չիսատէթին էսպապը միւճիպէսի պու տըր։

Բըրօսբէր ճէվապ վէրմէյօր խոր. միսսի՛ւ Վէրթուրճ խէօղլ պուրատա քէտտի, թէէսսիրի հիսատէթճէ քէնատինին լուզումընատան ֆագլա սէօղ սէօղլէմէքտէ պուլունատուղունը անլատը. պինատէն սէյհ պիր միսսատէթ սիքիւթ իթտի. պիր աղ թէէքինի հիսատէթ իթտիքտէն սոնրա.

— Հէր նէ հալ իսէ, օլմուշ պիրմիշ պիր շէյ իչին պէյհուսատէ թէէսսիֆ իթմէք էսերը համադաթ տըր. շիմտի պու իճրա իլէտիյինինդ խամժանըն գապիլի թամիր օլուպ օլմատըզը ճիհէթինին թէտգիգա օղրաշալըմ. եազտըղըն պու մէքթուպը նէ՞ վազըթ վէ նէ՞ լէսատ բօսթայա վէրտինն, տէյսոսորտու։

— Տիւն ադշամ, Գարթինալ լը Մուան սօղալընատըն բօսթայա վէրտիմ, մէքթուպը բօսթա գուրթուսընա աթտըղըմ անատ բէչիման օլտուտ ատա, պու նէտտամէթիմին հիչ պիր ֆայտասը օլմատը։

— Նէ ֆայխաէսի օլաճագ , անը էվվէլ տիւչինմէլի իտին , մէքթուպը գուֆթույա պըրագտըղըն վազըթ սաաթ գա՞չ խոի ։

— Օնա կէլիյօր խոի ։

— Օ հալտէ մէքթուպ միւսիւ Ժօվվէլէ պու սապահ թէզլիճ խոխլիչ տիր , հէմ տէ գապինէհինտէ ճալընըղ օլարագ պուլունտուղու էնտատ էլինէ տէյմիչ օլմատը միւհիմմէլ տիր ։

— Էվվէ՛լ , պունա հիչ չիւպհէ խմմէմ ։

— Պու մէքթուպը նէ՞ սուրէթլէ ճագմըչ պուլունտուղունը , ճանի սուրէթը իֆտատէնի տէրխաթըր խէզալինմիսին . թէլաշ խմմէ , կիւզէլ ճէվապ վէրմէյէ զայրէթ էմ . չինքի պու սօրտուղում շէյին էհէմմիյէթի պէօյիւք տիր , տիւչիւն պագալըմ ։

— Տիւչինմէյէ հաճէթ եօք , ճաղտըրըմ շէյլէր չիմտի գալէմիմտէն չըգմըչ կիպի թէմամը իլէ խաթրըմտա տուրտույօր ։

Բըրօսբէրին պու սէօզի տօղրու խոի , չինքի ճագմըչ պուլունտուղու մէքթուպը հէման քէլիմէ պէ քէլիմէ ասլընա միւթապըղ տէնէճէք պիր սուրէթտէ օգուտտու ։

Միւսիւ Վէրտիւք պու մէքթուպը քէմալի տըգգաթ իլէ տինլէտի . հէր քէլիմէյի տինլէտիքճէ , եիւզիւնտէ հուսուլէ կէլէն չըգկըլար , քէնտինին գիհնէն գէվգէլատէ պիր սուրէթտէ մէչղուլ պուլունտուղունը պիլտիրիյօր խոի . նիհայէթի քէլամէ ադաղ իլէ ։

— Պու մէքթուպ հէր շէյի պիլտիրտիյի հալտէ հիչ պիր շէյի գաթան խապէր վէրմէյօր . մադամա զայրէթ գարալը , միսթահզիյանէ վէ խուսուսիէթքարանէ պիր սուրէթտէ ճաղըրմըշ , չունը պիր տահա օգու պագայըմ , տէտի ։

Բըրօսբէր պիր տահա օգուտտու , պու իքինճի օգույուշը տախի պիրինճինին այնը խոի . Բըրօսբէրտէն սօնրա միւսիւ Վէրտիւք տախի մէքթուպըն հավի օլտուղու ճիւմլէլէրի

պիրէր քէրէ թէքրար խոտագ , չու վէճհ իլէ պէյանը էֆքէար իյլէտի ։

— Պու մէքթուպըն իչինտէ էն զիյատէ ճանըմը սըգան ճիւմլէ սանտըղքեարա սէթֆէն « Մատամ Ժօվվէլին միւճէվհէրաթընը տա սրրգաթ խոէն օ՛մը տըր » սէօզի տիր , պիր տէ « Պէն սիզին եէրինիզտէ օլսամ , հիչ սէսիմի չըգարմայըղ պէվճէմին հարաքեաթընը թէճէսսիս խոէր խոիմ » եօլտնտա պիր նասիհաթ վէրիյօտէ , հինանը բէք զիյատէ ղաղապա կէթիրէճէք ճիւմլէլէրտէն տիր ։

Շիտտէթը մէյուսիյէթինտէն նաչի միւսիւ Վէրտիւքէնին սէսի գըսըլտը . քէնտի քէնտինէ հէր նէ սէօյլէյէճէք իսէ տէրտունի օլարագ սէօյլէյօր խոի ։

Գօլլարընը խաչվարի կէօյսիւ իւզէրինէ գավուշտուրտուգտան սօնրա , կէվլիզ Բըրօսբէրին էօնիւնտէ տիմտիգ տուբարագ ։

— Պու մէքթուպըն միւսիւ Ժօվվէլ իւզէրինէ օլան թէճէսիրի բէք միւահիչ օլմուչ տըր . նէ ֆայիտէ քի մէքթուպ պիր տէֆտա մուժահիլէյհին էլինէ տէյմիչ տիր . պանքէր նա՞սըլ թասիհաթտա պիր ատէմ տիր , տէյտու սօրտու ։

— Հիտտէթլէնտիյի զէման միւճէսսէմ պիր չիտտէթ քէսիլիր ։

— Օ հալտէ պու իշտէն քիւլլիյէն գաթի իւմիւտ իթմէմէլիյիզ ։

— Սէօզինիզի անլայամատըմ ։

— Ցէմէք խոթէյօրում քի թասիհաթընտա պէօյլէ չիտտէթ պուլունան ինսանլար , քէնտիլէրինտէ պէօյլէ պիր շիպհէ բէյտտա օլտուղու զէման իլք համլատտա հարաքէթի իթմէյուպ տիւչիւնէրէք իշ կէօրիւրլէր . իչթէ պիզիմ տէլամէթի վէ մուվաֆֆագըյէթիմիզ տախի պանքէրին պու թէէննահի իլէ գայըմ օլաճագ տըր . էկէր մէքթուպունըզը ալտըզը անտէ , միւսիւ Ժօվվէլ թահամմիւլ իտէմէյուպ տա զէվճէսինին իւզէրինէ հիւճիւմ իտէրէք « Հանի՛ գալը էլ-

մասլարըն նէ՞րէտէ » ասէմիշ խսէ , պիզիմ իչին հէր պիր իւ-միւտ մահվ օլմուշ ասէմէք տիր , չիւնքի պէն մատամ Յօվ-վէլի թանըրըմ . իշ պու տէրէճէյի պուլտուգտան սօնրա արթըգ հիչ պիր շէյի կիզլէմէյուշ ճիւմլէսինի գօճասընա իլթիրաֆ իթմէգտէն չէքինմէզ ,

— Մատամ Յօվվէլ , հապըգտաթը գօճասընա իլթիրաֆ իտէր իսէ պիզիմ հապգըմըզտա ֆէնա՞ մը օլուր ,

— Հա՛յ , հա՛յ , չիւնքի պու պապոռ գարը գօճա ատա-սընտա եիւքսէք սէտա իլէ թէլաֆֆուզ իտիլէն իլք ճիւմլէ , զաթէն գուշգուտա պուլունան Լուլի իլէ Բաուլ խայընլարը-նըն ֆիրար իթմէլէրինէ սէպէպ օլուր . պուռնլարըն ֆիրար-լարը իսէ , պիր զաթը րէք զիյատէ մուղթարըզ իտէճէք տիր ,

— Օ զաթը պէն թանը՞րմըյըմ ,

— Էվվէ՛թ թանըրսըն , հէմ տէ րէք էյի թանըրսըն , պուռնտան մատէ պու իրի ճանլինին , միսթահատ օլտուգլարը ճէզայա չարըրմադարզըն ֆիրարա մուվաֆֆադ օլմալարընա պէն տէ չօդ թէէսսուֆ իտէրիմ . պէնիմ հէնուզ հալլ օլ-մատըգ իրի չիւպհէմ վար , պիրինճիսի կասթօնըն թագիյի պիր էօլիւմ իլէ՞ մի , ճօգտա Լուլի թարաֆընտան պիր ճինայէթ վուգուայը իլէ՞ մի վէֆաթ իլէտիյի խուտուալարը տըր ,

— Պէն կասթօնըն պէօյիք պիր ճինայէթ նէթիճէսի օլարաղ վէֆաթ իլէտիյինէ էմինիմ ,

— Վաղտա պէնիմ ֆիքրիմ տախի պու իսէ տէ , պուռնը իսպաթ իչին օրթատա հէնուզ զաթի պիր տէլիլ ճօգ տըր . կասթօնըն խասթալըզը միւտաֆէինտէ պուռնը թէտավի իլէ օպրաշան տօգթօր « Ս »նի կէօրիւղ քէնտինին խապերի օլ-մադըգըն , պու զաթը պէօյիք պիր մէհարէթ իլէ իսթինա-թագ իլէեմիմ իսէ տէ , պու պապոռ տօգթօր տա քիչիք պիր չիւպհէ պիլէ ուչանմամըշ օլտուղունը կէօրտիւմ . խայըն Լուլի , պու ֆիյլի մէլունանէսինտէ օ գատար միւտէպպիրանէ տատրանմըշ , օ գատար մէհարէթ կէօսթէրմիշ քի , հապըգա-թէն իլմ ու հիւնէրի իլէ քեսպը չէօհրէթի իթմիշ պուլունան

տօգթօր « Ս » կիպի ճիտտի պիր տօգթօր պիլէ , պուռնտան պիր չէյ անլայտամամըշ , իչթէ պիրինճի չիւպհէմ պուռնտան իպարէթ տիր . իրինինճիսի տախի Բաուլըն ատ ու նէտալի վէ ահվալըգը ահվալի հապգընտա բէյտա օլմուշ տըր ,

— Բաուլըն ատլընը վէ ահվալըգը ահվալինի էօյլէնմէ-քտէ պիզճէ մուհիմմ պիր խուսու՞ս մը տըր ,

— Էօյլէ եա՛ , պուռնըն թահգըգը պիզիմ իչին էն լու-զումլը պիր քէյֆիյէթ տիր , լաքին պուռնը էօյլէնմէք քէք օ գատար միւշկիւլ ահիլ տիր . պու պապոռ թահգըգաթ իճրատը իչին տօսթլարըմտան միւսիւ Բալօ իսմինտէ պիր զաթը Լօնտրայա կէօնտէրտիմ , միւսիւ Բալօ պու կիպի խու-սուսլարտա խպրաղ իլլէտիյի մէհարէթի նիսպէթինտէ սատըգ պիր ատէմ տիր , պիր իք ուճու եագալամըշ օլտուղունը պանա մէքթուպ իլէ պիլտիրտի . պագալըմ պու նագիք վէ կէնճ ճանլինին տատը նէ՞ չըգաճագ ,

Ըրթօսթէր , օ արաղըդ քէք տէրին թէֆէքքիւրաթա տալ-մըշ պուլունտուղունտան , միսիս վէքտիւրէնին պու տօն ահօղլէրինի տինլէմէյօր իտի . սանատըգքտար , քէնտինի հի-մայէ իտէն պու զարիպ զաթըն , իզթիտարը հարիգ իւլ սատ-ան հապգընտա արթըգ իթթիսաթ բէյտա իլլէմիշ օլտուղուն-տան , ճանլըլէրին անզարիպ բէնզէյի սատալէթէ եագալանըպ նա՞տըլ ճէզայի ահզալէրինէ չարըրճաճագլարընը , վէ պինաէն ալէյհ քէնտիսի մահքէմէյի ճինայէթ հուզուրընտա նէ՞ գա-տար բարլագ պիր սուրէթտէ իսատէյի նամուս իտէճէյինի թէֆէքքիւր իտիյօր , տօնրա տախի Մատլէն իլէ օլաճագ սատատէթը աչըգանէսինի տիւշինիյօր իտի ,

Ըրթօսթէր , պիչարէ գըզճըազըն , տիքիշճինին խանէսին-տէ քէնտինէ գարշը կէօսթէրմիշ օլտուղու մուամէլէյի պա-րիտանէնին էսպապընը շիմտի անլայօր իտի . օ կիւն Մատ-լէնին քէնտինէ գարշը կէօսթէրտիյի էթվարտէն , կէնճ գը-զըն հալա քէնտինի չիսատէթլէ սէվմէքտէ պերտէվամ պու-լունտուղունը անլայատագ , պու ֆէլաքէթի իչինտէ պիլէ տէ-

րուն պիր մէսուտիչէթ հըսս իսիյօր իտի ։

Պիչարէ սանտըղքար , պու սաատէթը միսթագպէլէ-յի տիւչիւնտիւքճէ քէնտինտէ պէօյիւք պիր ճիւրաթ վէ մէթանէթ հըսս իսիյօր իտի ։ լագին պու սաատէթը հալէ քիմի՞ն սայէսինտէ Նայիլ օլաճագ իտի ։ միսիս վէրտիւրէնին հիմմէթ ու զայրէթի սայէսինտէ տէյի՞լ մի ։ ֆագաթ պու պապտէ Բըրօսքէրի պէօյիւք պիր մէրագ տահա ալմըշ իտի ։

Շէօյլէ քի միսիս վէրտիւրէյի , քէնտինին խէլասը էմրինտէ պէօյլէ ճանսիբէրանէ պիր զայրէթէ տիւչիւրէն չէյ նէ՞ տիր ։ պու ֆէտաքէարանէ չալըշմագլըզ նէ՞ հիքմէթէ մէպնի օլապիլիր ։ պու խրտմէթի մուգապիլինէ պու զարիպ չէհրէլի ատէմ , աճէպա Բըրօսքէրտէն նէ՞ մէմուլ իսիյօր իտի ։ իչթէ Բըրօսքէր պու բալարընը տիւչիւնէրէք , միսիս վէրտիւրէնին քէնտի հագդընտաքի հիմայէյի ֆէվգէլատէսինէ պիր տիւրլիւ մանա վէրէմէյօր իտի ։ Բըրօսքէր , նէթիճէյի թէֆէք քիւրաթը օլարագ պիրտէն պիրէ չիտտէթլէ պաղըրըպ , միսիս վէրտիւրէյէ պէր վէճհի աթի սէօզլէրի սէօյլէտի ։

— Միսի՛ւ , զաթըննըզը պէնտէն քէթմ իհմէքլէ հագգանիյէթէ մագրուն պիր հարաքէթ իչլէմիշ օլմայօրսունըզ , նամուսըմը վէ հայաթըմը գուրթարմագ կիպի զայէթ պէօյիւք պիր էյիլիք իճրասը իլէ պէնի թահտը մինննէթինէ ալտըգտան սօնրա , սիզէ արզը թէչէքքիւր իհմէքլիյիմ իչին քի՞մ օլտուղունուզը , շու անտէ պէնտէնիզ պիլտիրմէզ իսէնիզ , հագըգաթէն պէօյիւք պիր հագդսըզլըգ իհմիշ օլուրսունըզ ։

Միսիս վէրտիւրէ պու սէօզիւ իչիտինճէ , տալմըշ պուլունտուղու թէֆէքքիւրաթ ալէմինտէն , պիւթիւն վիճուտի թիթրէմէք սուրէթի իլէ քէնտինի թօբլայըպ ։

— Պու սիւալինիզէ պիր գաչ սէֆա ճէվապ վէրտիմ իտի զանն իտէրիմ . բէտէրինիզին տօսթըյըմ . պունընլա պէրապտէր հէնուզ պու իչտէն խէլաս օլամատըզընըզ կիպի , սէվտիյինիզ գըզգա տահի գավուշամատընըզ . օ հալտէ պիր գաչ կիւն տահա պանա իհթիմատ իլէ պէրապտէր սապը վէ մէթանէթ կէօսթէրմէյէ զայրէթ իտինիզ , տէտի ։

— Լաքին սիզ քի՞մսինիզ , հա՞նկը ֆամիլեայա մէնսուպսընըզ ։

— Իլէրուտէ պուննլարըն քնաֆֆէսինիտէ անլայաճագսընըզ ։

Պու էտնատէ կըրանտա Արգանժ օթէլինին սահիպը ալթը յը չալտը , պունը իչիտինճէ վէրտիւրէ , հէման ։

— Օ՛ , սահիպ ալթը յա կէլմիշ , պիզ իսէ հէնուզ պիր իչ կէօրէմէտիք , պու կիճէ էօյլէ ուղուն ուզատը յա եահիը ույուեաճագ պիր կիճէ տէյիլ միր , տէտի ։

Միսիս վէրտիւրէ , պու սէօզիւ սէօյլէտիքտէն սօնրա հէման օտատան չըգըպ մէրտիվէնին բարմագլըղընա ապանարագ ։

— Մատա՛մ Ալէքսանտը , մատա՛մ Ալէքսանտր , տէ յու հայգըրտը ։

Բօլիս խաֆիյէսի Ջանֆէրլօ , վէ եահսօտ Նամը տիկէր իլէ Զընճապըն զէվճէսի պու լունան չիշման գարը հէնուզ եահմամըշ իտի ։ լաքին վէրտիւրէնին պու տավէթինէ պէքլէյօր իմիշ կիպի պիր իսիհճալ իլէ գօշուպ կէլտի ։ կիւլէր պիր չէհրէ իպրագ իտէրէք ։

— Սէօյլէյինիզ էֆէնտիմ , էմրինիզ նէ՞ տիր , տէտի ։

— Էմրիմ , միւմքիւն օլապիլտիյի գատար պիր սիւրաթ իլէ ժօզէֆ տիւ Պուա վէ Բալմիրի պուրայա ճէլպ իլէմէքտէն իպապրէթ տիր ։ պունլարա չիմնի խապէր կէօնտէրինիզ , պէն կիտուպ պիրագ իսիհիրահաթ իտէճէյիմ , պունլար կէլինճէ կէլիպ պէնի ույանտըրընըզ ։

Մատամ Ալէքսանտր , պու էմրի ալտըգտան սօնրա տահա մէրտիվէնին ալթ գաթըննա վարմագտան , միսիս վէրտիւրէ թէքլիֆսիզ պիր սուրէթտէ կիտուպ սանտըգքաբրըն եահթագընա կիրէրէք ։

— Գուբատա պիրագ ուլուժագլըղմա միւսաատէ իաէրմինիզ ատ յի՛լ մի, ատ՛ա՛ն։

Միւսիւ Վէրթիւրէ, գու սէօզիս սէօյլէտիքտէն պէշ տագըդա ասնըա ուլուժագա պաշլամըշ իտի. Բըրօսըէր տաէի օրատաքի գօլմուդը սանատալէալարըն պիրինճի ուզանըդ գէնտի խէլատ էմրինտէ, գու տէրճէտէ գայրէթ ու իգտամ կէօսթէրէն գու գարիգ գաթը գի՛մ օյտուղու հագդընտա, տէրին պիր մահաբէմէյի գինինիյէ տալմըշ իտի։

Յատթ ատագտա կէլիր կէլմէզ, միւսիւ Վէրթիւրէ իլէ Բըրօսըէրին գուլունատուդլարը օտանըն գարտըրնա, գայէթ խաֆիֆ պիր տուրէթտէ բաղտագ իլէ իշ ատֆա վուրուլմը։

Գու գատար խաֆիֆ պիր կիւրիւլթի, միւսիւ Վէրթիւրէյի տալմըշ գուլունատուդա ույդուտան ույանըրմադա գիճայէթ իթմիշ օլմազլա, հէման եամթաղընատան ֆըրլայարագ։

— Փի՛մ տիր օ, ատ՛յա պաղըրը։

Սանատալէատը իւղէրինտէ հէնուզ եարըմ պիր ույդույա պիլէ տալամամըշ օլան Բըրօսըէր դօչուգ գարույը աչար։ մագրի տը Գըլատօրանէ օտա խըտմէթքէարլըղը վազիֆէսինի իճրա իտէն ժօղէֆ տիւ Գուա, ուզագ պիր մէսաֆէտէն հիշ եօրկունդու գ ալմագ տըգը գօշ գօշ կէլմիշ կիտի, նէճէօ՛ նէճէսինի թէագըդ իթմէքճէ գուլունատուդա հալտէ ասլուզ ասլուզա իշէրի կիտի. քէտի կէօդիւնէ միւշապհ գուլատնաճ կէօդէրի բարըլ բարըլ բարըլայօր իտի. գայէթ թէլաշը պիր տուրէթտէ քէլամէ աղագ իտէրէք։

— Ա՛հ ուսթաճըդըմ, հէլէ չօգ շիւքիւր ավաէթի իթմինիզ, պէն՛ տիզ օլմագ տըգը գուլունատուդա նէ՛ եարատճադըմը շաշըրտըմ գալտըմ, նէ՛ հարաքէթտէ գուլունաճադըմը թային իտինիզ, պէն տիզին էլինիզտէ հէր ազատընա պիր իշիկ մէրտանթ գուլատնատագ, գու իւլիքէրի տահիտի չէքտիքճէ հարաքէթի իտէն գուդլատարա պէնտէ յօրում, գայգուպէթինիզ էտնատընատա թայինի հարաքէթի իտէպիմէքտէն ճիզ գալտըմ, ատ՛ա՛ն։

— Տանա պէօյլէ իլանը ճագ իթմէք եադըչը՛ մը։

— Եա նէ՛ եարատըմ ուսթաճըդըմ, տիւն էօյլէտէն սօնրա պանա խատէր վէրմիշ օլտուգունուդ նամըտա խիթապէն իշ տէֆա թէլէկրաֆ չէքտիմ. գու թէլէկրաֆլարըն պիրինի Լէյօնա, տիկէրինի Գուդէրէ, իշինճիինի տահի Օլտօրնէ չէքտիմ, հիշ պիր ճէվապ ալամայընճա մէյտանըդ էթիմինէն ազ գալտը չըտըրտաճագ իտիմ. չիմտի պէնի չադըրթմըշ օլտուղունըդը խատէր ալընճա, նէ՛ գատար մէմնունէն օլտուղումը թարիֆ իտէմէմ։

— Իշտէր սըճագ լըգ բէ յոտա իյլէտի՛ մի։

— Իշտէր օ գատար ըրընտը քի թուխտուչահագ կիսալ պիր հալէ կէլտի. պէն գուլունատուդում մէվգըտա բէք կիճինճ իլէ տուրապիւիյօրում։

Միւսիւ Վէրթիւրէ, հէմ ժօղէֆ տիւ Գուա իլէ գօնուշտյօր, հէմ տէ ույգույա եամթըրը էանատէ իննթիգամընա պիր ազ խալէլ կէլմիշ գուլունան թուտլէթինի տիւղելթիյօր իտի։

Միւսիւ Վէրթիւրէ, թուտլէթինի իթմամ իթտիրաէն սօնրա կիտատ գիր գօլմուդը սանատալէույէ օթուրտու. ժօղէֆ տիւ Գուա տահի, չադգատը էլինտէ օլտուղու հալտէ զատլթինէն գարշըտընտա զայէթ իհթիրամ իլէ տուրան պիր ասքէր նէճէյի կիսալ տուրտույօր իտի։

Վէրթիւրէ, գայէթ ճիտտի վէ ամիրանէ պիր թավր իլէ.

— Հա՛յտէ օղլում, օլանճա վագտայը անլատի. լաքին իֆտատաթընըն իչինտէ ճադըտա սէօգ գուլունմատըն, տէտի։

— Գաշ իսթիհնէ ուսթաճըդըմ, գու ժատատէ հագդընտագի գարարընըդ վէ նէ՛ սուրէթլէ հորաքէթի իտէճէյինիզ գէնճէ քիւլիյէն մէճհուլ իտէ տէ, եալընըդ սիգէ շանը խատէր վէրէյիմ քի, տրթըդ գու չէյճիյէթէ գիր նէհայէթի վէրմէք գէմանը հուլտուլ իլէմիշ տիր, տրթըդ գու խատգիսլէրի նա՛տըլ գիր տատագ իլէ վուրատճադ ատընըդ վուրունըդ։

— Սէնին բէյին պո՞ւ մը ըլը։

— Լվվէ՛թ ուսթաճըղըմ, էկէր պիրազ տահա թէրէտթուտ իտուպ վազըթ կէչիրիր իսէնիզ. ճանիլէրին իքիսինիտէ էլտէն չըգարմըշ օլուրտունըզ... ասօզլէրիմէ կիւլէյօրտունըզ. Ֆիլվագը իզմիտտարը Ֆէվզէլատէնիզի ըէք ալա պիլմէքտէյիմ, լաքին ընլար տա աղ ևաման հէրիֆլէը տէյիլ տիրլէը։

— Սէն պունլարը նազարը տըզդաթ ալթընտա պուլընտուրմալտըրընը իյճապ իտէնլէրէ թէպիզ ի՛թմէտին մի. պէն սանա մէքթուպ իլէ էօյլէ էմր վէրմիշ իտիմ։

— Էմրինիզի թէմամը իլէ իյճա իթտիմ, Ֆագաթ պու խապիսլէր էօյլէ բէք սուհուլէթ իլէ ելէ ավուճա կիբէճէք քիմսէլէր տէյիլ տիրլէր. չիմտի իսէ քէնտիլէրինին թէպզըպ իտիլմէքտաէ օլտուգլարընը տա անլատընլար։

— Եապզըլար օլսուն, պունը քէնտիլէրինէ անլատտաճագ տէրէճէտտէ թէպապիրսի՛զ մի հարաբէթ օլունտու։

— Թէպապիրսիզ հարաքէթ օլունմատը, պունլար էսկիտէն պէրի գուշգուլանմըշ իտիլէր. սիզ, բալեաչօ գըյաֆէթի իլէ պունլարտա գարշը պուլունտուղունուզ մուամէլէտէն ոսնրա հէրիֆլէր չիւպհէյ տիւշտիւլէը. սիզի բուչագ իլէ եարալամալարը տախի, պու չիւպհէ վէ գօրգուլարընը իսպաթ իթմի՛զ մի. իչթէ օ ագշամտան պէրի տիր քի պունլար ոսն աէրէճէ իհթիյաթքեարանէ տավրանը յօրլար. վագըթ կէչտիբճէ պիրազ էմնիյէթ հասըլ իլէմիշ իտիլէր. էվվէլքի գօրգուլարը զայիլ օլմուշ կիպի իտի. Ֆագաթ տինքի վագտա իւզէրինէ էսկի չիւպհէլէրի պիւտպիթթիւն գուվվէթ պուլտու, չիմտի էյիճէ թուրթուշտուլար։

— Պունըն իչի՛ն մի պանա մէքթուպլար կէօնտէրտին։

— Էօյլէ եա՛, պունուն իչին. հէլէ իչին ալթ թարաֆընը տինլէ յինիզ. տիւն սապահ եարթագտան գալգընճա պիզիմ էֆէնտի, սալօնտաքի միւթէհարրիք տօլապտա մահֆուզ պուլունան էվրագընը եէրլէշտիրմէք արզուսընա տիւշ-

տի. պու տօլապ, մարքինին դաթընճա մահտուս տըր, օրայը պաշգա քիմսէ գարըշմարըտմազ. պու տօլապըն էօյլէ ղարիպ պիր քիլիտի վար տըր քի, պէն պունը այընճայա գատար չէքմէտիյիմ միւշկիւլաթի գալմատը. մարքի տը Գըլատօրան տօլապը այմագլա մէչղուլ իքէն, պէնտէ օտանըն աթէչինի ևադմաղա օղրայըլյօրում կիպի կէօրիւնէրէք, ևան կէօղիւմ իլէ Գըլատօրանըն հէր պիր հարաքէթինի թէտգըզ իտիյօր իտիմ...

— Է՛յ սօնրա՞։

— Աման ուսթաճըղըմ, պու մէրտէն հէրիֆին նէ՞ քէսկին պադըշը վար իտիշ. էվրագը իւզէրինէ պիր կէօզ կէզտիրտիքտէն սոնրա, պունլարա պիր պաշգասը թարաֆընտան տօգունուլմուշ օլտուգունը տէրհալ անլատը. պու քէշֆի իւզէրինէ եիւղիւնին բէնկի ուչուպ մէրմէր կիպի պէմպէյազ քէսիլտի, քիւֆիւր իթմէյէ պաշլատը, ամա նէ՞ քիւֆիւրլէր իչթիմսէնիզ։

— Կէչ, օրալարը կէ՛չ։

— Պաչ իւսթիւնէ ուսթաճըղըմ, պէնիմ օ քեաղըտլարը գարըշարմըշ օլտուգումը նէտէ՞ն անլատը, իչթէ հալա օ մէրագատայըմ. պէնիմ պէօյլէ իշլերտէ նէ՞ գատար տըզդաթլը տավրանտըղըմը պիլիրսինիզ, պէն էվրագը օ գատար իհթիտամ իլէ եինէ էսկի եէրլերինէ եէրլէշտիրմէյէ իտիմ քի, տիւնտամ իլէ եինէ էսկի եէրլերինէ եէրլէշտիրմէյէ իտիմ քի, տիւնեատէ պունըն քէշֆի իտիլէճէյի թատատվուրէ սըղմազ. Գըլատօրանտա պու քեաղըտլարա տըշարտան պիր էլ տէյմէյէ օլտուգու չիւպհէյի բէյտա օլունճա, տօլապատա նէ՞ գատար քեաղըտ մէքթուպ վար իտէ տըշարը չըգարըպ ճիւմլէսինին պին տէֆտա էվիրտի չէվիրտի, հէբսինին այրը այրը պիր տըզդաթը մահատուսէ իլէ գօղլատը. պու էվրագը թէտգըզ իչին մէլունըն էլինտէ պիր մէրրօսգօպ էքսիք իտի, օ տէրէճէ թէտգըզդաթտա իլէրի վարըյօր իտի։

— Սէօղիւնէ մուվթատատ էթ։

— Բէք էյի ուսթաճըղըմ, նէթիճէյի թէտգըզդաթընտա

պիրաէն պիրէ կէօղէրի ամէնշէր ատմաղա պաշլատը, նա-
նընտա տուրան սանատալեայը պիր թէքամէտ սալօնըն թա օ
պիր քէօշէնինէ ֆըրլատըղ, քէմալի խըշմ ու զաղաղ լըէ
մըրըլտանատագ պէնիմ եւուղէրիմէ նիւրիւսիւղ.

— « Պուրայա կէլմիշէը, պէնիմ էվրագըմը դալրշտը
մըշլար, իչիմէ չու մէքթուպլարընտա ֆօթօկրաֆ լըէ գօր-
նաասընը ալմըշլար, տէմէմի՞ն մի. ա՛հ ուամթաճըզըմ, օ անտէ
նէ հալէ կէլտիչիմի թարիֆ իտէմէմ, պիւթիւն վիճուամիմ-
տէքի գան պէչնիմէ հիւճիւմ իմտի, ալթըդ պու հէրիֆինի
էլինտէն ճանըը օլարագ գուրթուլմագ իւմիւտինի քէստիմ,
պէնտէն սօնրա մատամ Ալէքսանտրընէն հալի նէ՞ օլաճա-
ղընը տիւշինմէյէ պաշլատըմ.

Միւսիւ Վէրնիւրէ, ճիտտի պիր թամըր լըէ տիւշինիյօր
իտի. ժօղէֆ տիւ Պուանըն սէօղիւնէ տախի քէամէլյուպ. Հըս-
սիյաթը զամիէսինի խամէտիյի սուրէթտէ մէչտանա գօյ-
մատընա միւսաատէ իտէրէք.

— Նագլիյամընա տէվամ էթ, տէմի.

— Պու դօրդու պէնիմ ճանըմա քէտար գալտը, չինըի
ճանի հէրիֆ պանա տօղունմադըգ ճէսարէթի իտէմէմտի, լտքին
պէն ինինէ իհթիյամէ բայէթի իտէրէք հէրիֆտէն հայըրճա
ուղագ պուլունույօր իտիմ. արամըզտա գօճա պիր ադըմ
մատատը վար իտի. մէլանըն չու քէշֆի նա՞սըլ լըէմիշ օ-
տուղունա սօն տէրէճէտէ թէճանիպ իթմէկճէ պէրատըը,
քէնտինէ.

— « Մարքի ճէնապէլէրի խամտա խոխյօրումնըդ, օ տէ-
տիյինիդ միւմքինն տէյիլ տիր, օլամագ, տէյօր իտիմ.

Լաքին խատիս հէրիֆ, պէնիմ սէօղիւմէ դուլագ վէր-
մէյէրէք էլինտէ թուրթմագտա պուլունտուղու մէքթուպը
պանա տօղրու ատլայարագ.

— Նու մէքթուպըն ֆօթօկրաֆ լըէ դօրնա խոխմիշ
օտուղու պէնճէ մուհագգագ տըր, պէն պունը խագիթ ի-
տէրիմ, տէյօր իտի.

— Ֆիլհագըգա հէրիֆի տօղրու սէօյլէյօրսուն. պու սէօ-
ղիւնէն միւմքինպէն պանա մէքթուպըն իւղէրինտէ սարըմ-
թըրագ քիւչիւք պիր լէքէ իրայէ իտէրէք.

— Պու լէքէյի կէօրիւյօրմուսուն, իչիմէ պիր քէրըմ
պունը դօղրա տա պագ, պունըն ֆօթօկրաֆնտա խոթիմտալ
իտիլէն շէյ... — տօղրուսը տէտիյի ադըմա կէլմէյօր, պիր
էճզա իտմի սէօյլէտի – իչիմէ օ էճզա օլտուղունը անլարընըն,
տէտի.

— Անլատըմ, անլատըմ, սէն սէօղիւնէ տէվամ էթ,
տօնրա նէ՞ օլտու.

— Տօնրա նէ՞ օլաճագ, պէչնիմիզտէ չիտտէթլի պիր մի-
նադտա ճէրէչյան իլլէտի. հէրիֆի պէչնիմ էնտէմինէն ագագ-
լատըղը կիպի չիտտէթլէ պիր քէրըմ տարատըգտան տօնրա
պէնիմ քիմ օլտուղումը, նէ՞րէտէն կէլտիչիմի վէ նէ՞ պիր-
տիչիմի պէնտէն տօրտու. օ գարույա գարուլտընտըղըմ ան-
տէն օ ադամ գատար կիւղէրան իտէն վագթիմի նա՞սըլ խոթի-
մալ լըէմիշ օլտուղումը պիր պիր հէրիֆէ խագէր վէրմէք
իգթիդա լըէտի. էօյլէ տիւտլէր տօրուչյօր իտի քի, Բարիզին
էն մէշհուր միւսթանթիգլէրի պունըն ճանընտա հիչ տիր.
անտէն տօնրա քէնտինին պուլունտուղու տայիրէչէ պագ-
մագ վագիֆէտի իլէ մի քէլլէֆ պուլունտո օմէլինն կարտօնը-
նը ճէլպ լըէտի, պունդրտա մի քէմմէլէն խոթինթագ իթտի.
ֆագաթ պու խոթինթագը Ինկիլիզ լիտանը իլէ խճրա լըէ-
տիչի իչին պէն պունտան պիր չէյ անլայամտատըմ, կարտօնը
տավարգտան տօնրա պիր ագ քէտալը տիւքինէթի վէ հիլմիյէճի
իտտուպ ավուճուտա պիր լիրա տրդըշարըտարագ.

— Տանա չիտտէթլի պիր մուամէլէ կէօսթէրտիյիմէ ճա-
տիմ օլտու՛, ալ շունը... չիտպէհ լըէտիչիմ խատտուտը իճ-
րա իտէճէք դատար սէնտէ ագըլ օլմատըղընը չիմտի ան-
լատըմ, տէտի.

— Տանա պէօյլէ՞ մի սէօյլէտի.

— Լվվէ՛թ, իչիմէ այնէն տէտիյիմ կիպի սէօյլէտի.

— Պունը ճիտաի վէ սահիհ օլարագ սէօյլէտիյինաէն էմի՞նմիսին ։

— Լ՛վվէ՛թ , էմինիմ ։

28

Միւսիւ Վէրտիւրէնին չէհրէթինաէ կէօրիւլէն հալ, ժօղէֆ տիւ Պուանըն պու ֆիքրինէ իշթիրաք իթմէտիյինի կէօսթէրիյօր իտի . եանի Լ.ույի տը Գըլամօրանըն , տիւ Պուայէ գարշը կէօսթէրտիյի մուամէլէյի հալիմանէէնին ճիտտիյէթինէ գայիլ օլմամըշ իտի . պինաէն ալէյհ տիւ Պուայէ .

— Լ՛կէր հէրիֆին սանա պու սէօզիւ ճիտտի օլարագ սէօյլէմիշ օլտուղունա ինանմըշ իսէն , պունտան . Գըլամօրանըն տէտիյի կիպի հագըգաթէն ագըլտըզ պիր ատմ օլտուղուն անլաշըլըշյօր , տէտի ։

ժօղէֆ տիւ Պուա , պունա պիր ճէվապ պուլուպ վէրմէք իչին քէնտինի հայըճա սըգտը իսէ տէ, մուվաֆըգ պիր սէօզ պուլամատը , մամաֆիհ եինէ չու վէճհ կէ նագկյաթըննա տէվամ կյէտի .

— Մարըի ճէնապկէրինին հիտտէթի, պու սուրէթկէ քէապը սիւքիւնէթ իթտիքտէն սօնրա սօղաղա չըգմագ իւզրէ կիյինտի , լաքին հէր զէման քէնտի արապասը իլէ կիթմէք միւթատը իչէն , պու կիւն պիր քիրա արապասընա պինտի . հէրիֆին պու կիտիշինի պէն ուզուն պիր կիտիշ զանն կյէտիմ իսէ տէ , պու զաննըմ տօղրու չըգմատը . չիւնքի Գըլամօրան սաաթ պէշէ տօղրու զայէթ չէն վէ չէթարէթլի օլտուղու հալտէ եինէ ավտէթ կյէտի . պէն պունըն օ կիւնքի զայպուպէթինտէն իսթիֆատէ իտէրէք , հէման թէէլկրաֆխանէյէ գօչտում ։

— Օ կիւն հէրիֆի թէապըտ իթմէտի՞ն մի ։

— Պէն թէապըտ իթմէտիմ , օ խրատէթի , մէհարէթինէ իթիմատըմ պուլունան պիր տօսթում կյիֆա իթտի , օ կիւն Գըլամօրանըն նէրէլէ՛րէ կիտուպ նէ՛ եարմըշ օլտուղունը պու տօսթումտան խապէր ալտըմ . էվվէլա պիր սարրաֆա կիտուպ անընա օլան մուամէլէսինի իճրա կյէտիրտէն սօնրա , ըսգօնթօ չիւպէսինէ վէ անտէն սօնրա տախի պանդայա կիթմիշ տիր . Գըլամօրանըն պանդատա խայլի ճէսիմ պիր մէպլաղը օլտուղու պունտան անլաշըլըրդը կիպի , պու թէտարիքինտէն գարիպէն պիր սէյահաթա չըգաճաղը տախի իսթիտլալ օլունուր ։

— Մէօյլէ յէճէ յինիլ հէր պունտան իպարէ՛թ մի ։

— Լ՛վվէ՛թ էֆէնտիմ պունտան իպարէթ . հա՛ , սիզէ չունը տա խապէր վէրէյիմ քի, պու իքի ճանիլէր մատմազել Բալմիրի ըէսմէն թէվգըֆի իթտիրմէյէ օպրաշըրլար . էկէր սիզ պու պապտէ իչճապ իտէն թէտպիհի էվվէլճէ իթթիֆազ իթմէմիշ օլսա իտինիզ , պիչարէ դըզ չիմոի մահբէտատ պուլունաճագ իտի . պու խուսուստա տախի էմրինիզ վէճհ իլէ հարաքէթի իտէրէք Բալմիրի գուրթարտըմ .

ժօղէֆ տիւ Պուա , պաչընը հէվայէ գալտըրըպ տահա սէօյլէյէճէյի պիր չէյ գալըպ գալմատըրդընը տիւչիւնտի , սէօյլէյէճէք մուհիմմ պիր խուսուս գալմատըրդընը կէօրիւնճէ .

— Մէմնուն իտէրիմ քի պէն կիտուպ միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժանէ հէր պու թահգըգաթը խապէր վէրիր իսէմ , միւսթանթիգ քէմալի հայրէթինտէն իբի էլլէրինի չիտտէթլէ եէքտիկէրինէ սիւրթէճէք տիր . իսթինթագ էվրագընը հավի պուլունան եիւզ օն իչ նօմէրօլը չըզտանը խայլի պէօյիւթէճէք օլան պու թաֆսիլաթէ , միւսիւ Բաթրի ժան հիչ պէքլէմէմէքտէ տիր զանն իտէրիմ , տէտի ։

Պիր խայլի միւտտէթ սիւքիւթ իլէ կէչտի . ժօղէֆ տիւ Պուանըն թահմինի վէճհ իլէ , սրթըգ ճանիլէրին տէսթը ատալէթէ թէալիմ իտիլմէլէրի զէմանը միճասիպի հուլուլ իյլէմիշ իտի ։

Միսիս Վէրթիւրէ իսէ , սօն իճարատաթըները մէվզըյը ֆիլէ գօյմագ իչին, Բալմիր նամըները ալմըշ պուլունան Նիչնա ժիքսինին վէրէճէյի բարօրթը պէգլէյօր իտի սօն բըլանըները պու բարօրթա թէվֆիգէն Թանգիմ իտէճէք իտի ։

Ժօզէֆ տիւ Պուանըն պուլունտուղու մէվզը հայըճա նագիքլէշմիշ պուլունտուղունատան , հէրիֆէ պիր Թագըմ էնտիչէլէր արըղ օլմուշ իտի . պինաէն ալէյհ վէրթիւրէյէ .

— Ուսթաճըղըմ, չիմոի պէն նէ՞ եօլտա հարաքէթ իտէճէյիմ, աէյու սօրտու ։

— Չիմոի սէն եինէ խըտամէթքեարը պուլունտուղուն էֆէնտիներին օթէլինէ ավատէթ իտէրսին . էֆէնտիներ՝ սէնին պու զայըֆ պէթինէ տըդգամ իտէր իտէ տէ , իչի հիչ անլամամազըդտան կէլիպ սանա պիր շէյ սէօյլէմէզ . սէն տէ էակի մուամէլէնատ տէվամ իտէրսին ։

Էբէյիճէ պիր վազըթտան պէրի այագ իւսթու բէնչէրէնին էօնիւնատ տուրմագտա պուլունան Բըրօսբէր , քէմալի խոթխըրապ իլէ ։

— Պագըն , պագըն , աէյու պիրտէն պիրէ պիր թէլաշ կէօսթէրտիյինատէն , միսիս Վէրթիւրէ սէօղիւնի քէսիպ ։

— Նէ՞ վար , տէյու սօրմատը իլէ , Բըրօսբէր եինէ այնի թէլաշ իլէ ճէվապէն ։

— Գըլա՛մօրան . . . Գըլա՛մօրան . . . տէյու հայդըրտը ։

Բըրօսբէրին պու ճէվապը իւզէրինէ միսիս Վէրթիւրէ իլէ ժօզէֆ տիւ Պուա հէման բէնչէրէյէ գօչուպ ։

— Նէ՞րէտէ , նէ՞րէտէ , տէյու պագըրտըլար ։

— Իչիէ՛ , քէօբրիւնին քէօշէնինատէքի բօրթուգալճը տիւքքեանըներն արգասընատա տուրույօր ։

Իչիսի տէ օ թարաֆտա պագըպ ֆիլհագըգտա Բըրօսբէրին սէօղիւ տօղրու օլտուղունը թատտիգ իմթիլէր . Գըլամօրան , սանտըգքեարըն տէսիյի մահալէ կիզլէնմիշ օլտուղու հատաէ , կըրանտա Ավգանժ օմէլինէ կիրուպ չըգանլարտա պիրէր պիրէր տըգգամ իտիյօր վէ պու տուրքիէլէ պէտպէլլի խըտամէթքեարը ավատէթինէ ինթիզարտէ պուլունույօր իտի ։

Լույի տը Գըլամօրան , բէք մահիրանէ պիր տուրքիտէ կիզլէնմիշ պուլունտուղունատան , կէօրտիւքլէրի չահսըն հագգադաթէն Գըլամօրան օլտուղու հագգընտա հիչ չիւպհէլէրի գալմամագ իչին պիր զէման պէգլէտիրէր ։

Գըլամօրան , պիր միւտաէթ օ հալտէ տուրտուգտան սօնրա սօգագտան կէլիպ կէչէնլէրին տաէթի բէք չօգ օլտուղունա մէմնուն , հէր կէչէնտէն պիր տիրսէք տարպէտի եէմէյէ պաշլատաբղընտան , պուլունտուղու մահալի թէրքը իտուպ եօլուն գալտաբըմը իւզէրինտէն էնմէյէ մէճպուր օլտու . օ զէման պունըն Գըլամօրան օլտուղու պիւսպիւթիւն անլաշըլտը . Բըրօսբէր , Գըլամօրանըն օրթայա չըգտըգըները կէօրիւնճէ .

— Արթըգ պունտա չիւպհէ գալմատը , իլգ միւչահատէմտէ եանըլմամըշ օլտուղում չիմոի պիւսպիւթիւն անլաշըլտը , տէմէտի իւզէրինէ , ժօզէֆ տիւ Պուա պէօյիւք պիր իսթիխրապ իլէ ։

— Էվէ՛թ , էվէ՛թ , լմա քէնտիտի , տէյու մրըրլատտըտը ։

Միսիս Վէրթիւրէ , Գըլամօրանըն պու թէճէռիւինէ հիչ իսթիխրապ իթմէյօր իտի , եալընըզ միւսթահզիյանէ պիր թէպէսիմ իլէ ժօզէֆէ .

— Սէնին՝ պու հէրիֆէ գարչը կէօսթէրմէք իսթէմիյին մասումիյէթէ , սատէտիլլիյէ գանմամըշ օլտուղունա չիմոի ինանտըն եա՛ , տէտի ։

— Ա՛հ ուսթաճըղըմ, սիզ պիր շէյէ հիւքմ իթտիքտէն սօնրա արթըգ անըն հիչ աքստի զուհուր իտէ՞ր մի ։

— Հէրիֆին սէնի թէպզիլ իթմէմինատէ իսթիխրապէ շայան պիր շէյ եօգ արը , պու թատիլի պիր հալ արը . պագը քիմսէլէր թարաֆընտան քէնտինին էտարէյնա վուգուֆ քէօպ իտիլմիշ օլտուղունը անլատտը , չիմոի խատիմլէրինի արատագտա պաշլատը . ֆագաթ տիւշմէնլէրինի պուլմագ խուսուսընտա միւշքիւլաթա տիւշտը օլտուգճա, հէրիֆին քիմ պիլիր ճանը

նէ՞ գաւառ սրգըլմագտա տըր . տայիմա բէչինաէ կէզէն պու խաւխմէբէրին պիպիմ կիպի զապըթա խաֆիյէէրի օլաուդունը պիլմէզ , պունլարը էսկի ճինայէթի բէֆիզլէրի զանն իտէր . եագալամըշ պուլունաուդու պու եաղը բարչատան , քէնտիլէրինէ պիր հիսաէ չըգարապիլմէք իչին քէնտինին հարաքեաթընը թէճէաւիւս խոյօրլար ֆիքրինաէ պուլունուր . Գըլամօրան , ժօզէֆ տիւ Պուա պուրատան չըգըպ կիտինճէյէ գաւառ օթէլին ճիվարընատան այրըլմայաճագ տըր , հաթտա ժօզէֆ կիթթիրտէն սօնրա իճրայի թահգըդաթ իթմէք իւզրէ օթէլէ տախի կէլէճէք տիր .

— Պէն քէնտիմի անա կէօսթէրմէքսիզին պուրատան չըգըպ կիտէպիլիրիմ .

— Էվվէ՛թ կիտէպիլիրսին , չէրապճընըն մաղաղասը իլէ օթէլին արասընատա ալչագ պիր տիվար վար տըր , օ տիվարատան չարապճընըն հավլիտինէ էնէպիլիրսին , անտէն սօնրա քեաղրաճընըն մահզէնինատէն կէչիպ Հօչթ սօգաղընա չըգար վէ օրատան կիտէճէյին մահալէ կիտէրսին .

— Նա՞բըլ գաչաճաղըմը սիզ պէնատէն էյի պիլէյօրսունըզ ուսթաճըզըմ , սիզ պէնիմ օթէլիմ իլէ ճիվարընը պիլտիյինիզ կիպի , Բարիզին խանէլէրինիտէ պիւթիւն թանըյօր իմիշսինիզ , տէյի՛լ մի ուսթաճըզըմ ,

Միւսիւ Վէրտիւբէ , զինէնէն բէք մէչղուլ պուլունաուդու իչին ժօզէֆ տիւ Պուանընը պու սէօզլէրինէ հիչ պիր ճէվապ վէրմէտի . մէչղուլիյէթը զինէնիյէտի տախի Գըլամօրանընը օ կիւնքի հարաքէթինատէն , քէնտիլէրի իչին պիր իսթիֆատէ եօլու պուլմագ ճինէթինէ աթֆ օլունմուչ իտի .

ժօզէֆ տիւ Պուա տախի պիր խայլը տիւչինատիւքտէն սօնրա վէրտիւբէյէ .

— Պէնիմ պուրատան չըգըպ կիթմէքլիյիմ իչին պիր եօլ տահա վար , տէտի .

— Նա՞բըլ ,

— Շիմտի պէն պուրատան իքի էլլէրիմ ճէպլէրիմտէ

պուլունաուդու . Հալտէ չըգըպ , էթրաֆըմա պագընա պագընա աղըր աղըր Գըլամօրանընը օթէլինէ կիտէրիմ .

— Սօնրա՞ .

— Սօնրա իճրայի թահգըդաթ իչին Գըլամօրանընը պէնիմ արգամտան պիպիմ օթէլէ կիրէճէյի տէրքեար տըր . հէրիֆ կէլիպ իճրա իտէճէյի թահգըդաթը մատամ Ալէքսանտրըտան իտէճէք տէյի՛լ մի , սիզ պու պապտէ մատամ Ալէքսանտրըյա միւքէմմէլ պիր տէրս վէրիրսինիզ . մատամ Ալէքսանտր , հէրիֆէ վէրճէյի ճէվապալար իլէ խապխի էօյլէ պիր սուրէթտէ չայընրարը քի , ալտընը մալիւմաթ իւզերինէ նէ եաբաճաղընը պիլէմէզ .

— Պու ֆիքրին էյի պիր ֆիքիր տէյիլ տիր , չիւպհէսիզ պու տէրճէճէտ արթմընշ պուլունան պիր ատէմի չայընրթմագ , զանն իլէտիյին գաւառ գօլայ տէյիլ տիր . պագալըմ Գըլամօրան , մատամ Ալէքսանտրընըն քէնտինէ վէրճէյի մալիւմաթա գանի օլաճա՞գ մը ,

Միւսիւ Վէրտիւբէ , զաթէն պու խուսուստա վէրճէյի գարարը զինէնէն վէրմիշ իտի . պինատէն ալէյհ , ժօզէֆէ .

— Գըլամօրան , քէնտի էվրագընըն պիր պաշգասը թարաֆընատան թէագըդ իտիլմիշ պուլունաուդունը անլատընը կիւնատէն սօնրա Բաուլ իլէ կէօրիւշմի՞ւ մի , տէյու սօրատու ,

— Խա՛յըր , ուսթաճըզըմ ,

— Կէօրիւշմէմիշ իտէ իհթիմալ քի պիր մէքթուպ եազմընշ տըր ,

— Խա՛յըր էֆէնտիմ , մէքթուպ տա եազմատը , սիզին էմրինիզ իւզերինէ պէն պունըն մէքթուպալաշմատը խուսուսընա օ գաւառ տրգգաթի իտէրիմ քի , պիր հարֆ եազմընշ օլսա պէնիմ անտէն խապէրիմ օլմատագ իհթիմալ խարիճինատէ տիր , պունը պիլմէք իչին զարիպ պիր ուսուլ թէրթիպ իթտիմ , չէօյլէ քի Գըլամօրան պիր գալէմէ էլ սօգունաուրմուչ օլսա , միւթլագ պէնիմ անտէն խապէրիմ օլուր . պու եէրմի տէօրթ սաաթ զարֆընտա Գըլամօրանընը , գալէմէրէ

հիչ էլ սիւրմէմիչ պուլունաուդունան սօն ասրէճէյէ գաատար էմինիմ։

— Գըլամօրան, տիւն էօյլէտէն սօնրա տրշարը չըգմըշ իտի։

— Էվվէ՛թ չըգտը, ֆագաթ սօգագաա պիր հարֆ պիլէ եազմամըշ տըր, արգասրնատն մէրգումը թէագըրպէ մէմուր օլան ատէմ, Գըլամօրանըն ասլա եազը եազտըրմատըղընը պիլտիրիյօր։

— Հա՛յտէ պագալըմ, վագըթ դայպ իտէճէք գէման ատէյիլ տիր, միւմքիւն օլտուդու գաատար պիր սիւրաթլա աշաղըյա էն, սանա պիր չարէք սաաթ գաատար միւսաատէ, պու միւտտէթ զարֆընտա պու խրտմէթգէարըղդ գըյաֆէթինի ատէյիշտիրուպ եինէ բօլիս խաֆիյէսի էալտապը կիյմէյինին, պէնտէ պուրատա կէօրիւմիւ Գըլամօրանըն իւզէրինտէն ասլա այրըմամ։

Ժօզէֆ տիւ Պուա, պու էմիրլէր իւզէրինէ հիչ պիր թէրէտտիւտ էսէրի կէօսթէրմէքսիզին հէմեն օրատան զայպ օլտու, միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Բրրօսարը բէնչէրէնին էօնիւնտէ գալտըլար, Գըլամօրանըն նէ՞ եարատճաղընա տըգգաթ իսիյօրլար իտի. հէրֆի, գալապալըգտան տիրսէք տարպէլէրի նէտիքճէ մէյտանէ չըգրըպ քէնտինի կէօսթէրիյօր վէ մէվդրը միւսաիտ պուլտուգճա կիզլէնիյօր իտի. ֆագաթ իսթէաիյի մալիւմաթը ալմատըգճա օրատան չէքիլմէյէճէյի թավըրնտան անլաշըլըյօր իտի. պու արալըգ Բրրօսարը, վէրտիւրէյէ.

— Նիչի՞ն օլանճա տըգգաթընըզը Լույի Գըլամօրանա հաար իտուպ, Բաուլա հիչ էհէմմիյէթ վէրմէյօրսունըզ, տէյու սօրտու։

— Զիւնքի տօսթում, չիւնքի...

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սէօզէ գարշը վէրէճէք պիր ճէվապ արայօր իտի. լաքին արաթըզը ճէվապը պուլամատըպ, նիհայէթ.

— Պուտա պէնիմ պիլէճէյիմ պիր քէյֆիյէթ տիր ատէտի։

Թէպտիլի սիյտա վէ էլպիսե իթմէտի իչին ժօզէֆ տիւ Պուայէ պիր չարէք միւսաատէ իտիլմիշ իտի. լաքին օն ատգըդա կէչմէքտիրին ժօզէֆ արզը վիճատա իթտի. ֆագաթ պու տէֆա ժօզէֆ տիւ Պուա տէնէճէք պիր սուրէթտէ կէօրիւնմէտի. օ էվվէլքի գըրմըզը հէլէյինտէն վէ գըսա եան սագալարընտան էսէր գալմամըշ իտի։

Պու տէֆա կէօրիւնէն ատէմ, ատէֆա ճիատի թավուրը պիր խաֆիյէ մէմուրը իտի. չիմոի քէնտինի կէօրէնլէր պունըն պիր խաֆիյէ մէմուրը օլտուդունը, գըյաֆէթինտէն անլամագտա հիչ կիւճլիւք չէքմէզլէր. գըյաֆէթի իլէ պէրաբէր շախսը տախի թէպէտտիւլ իտէրէք, օ էսկի ժօզէֆ տիւ Պուա, չիմոի եինէ Ֆռանֆիէրլօ վէ եախօտ Ջընճապ տէնիլէն ատէմ օլմուշ իտի։

Ֆռանֆիէրլօ, օտաատան իչէրի կիրինճէ Բրրօսարը խէվֆ ու հայրէթինտէն պիր քէրրէ «Պու նէ՞» տէյու պէօյիւք պիր համիւրատ իլէ պաղրըմագտան քէնտինի ալամատը. չիւնքի համիւրատ իլէ պաղրըմագտան քէնտինի ալամատը. չիւնքի Ֆռանֆիէրլօյը կէօրիւնճէ, մէրգումըն՝ սրրգաթըն մէյտանա չըգտըզը կիւն իճրայի թէագըզաթ իտէն բօլիս գօմիսէրինէ եարատըմ իթմէքտէ պուլունան զաղըլթա մէմուրը օլտուդունը աէրհալ թանըմըշ իտի։

Միւսիւ Վէրտիւրէ տախի Ֆռանֆիէրլօնըն չու գըյաֆէթինէ նազարը մէմուհիյէթի իլէ պիր քէրրէ պաղտըգտան սօնրա.

— Ֆէնա օլմամըշըն. զաղըթա մէմուրը օլտուդուն գըյաֆէթինտէն ագըյօր, նամուսքեար ատէմլէրէ տէհշէթ վէրէճէք պիր հէյէթէ կիրմիշսին, իչթէ պէնտէ պէօյլէ պիր գըյաֆէթէ կիրտիյինի իսթէյօր իտիմ, տէտի։

— Լմիրինիզ մուվաֆըգ սուրէթտէ թէպտիլի հէյէթ իթտիմ. ֆագաթ չիմոի նէ՞ եարատմադըմ, անը պիլտիրմինիզ։

— Մահիլ պիր ատէմ իչին, ակնի իճրաաընա մէմուր ի-տէճէյիմ խուսուսաթէ հիչ զօր պիր շէյ եօգ տըր. լա-քին մուվաֆագըյէթիմիզ անճագ ակնին մահիրանէ հարա-քէթ իթմէնէ թէէմին իտիլէպիլիր. Բաուլ իլէ մէշղուլ օլ-մայա պաշլամազտան էվվէլ. Գըլամօրան իլէ օլան իչիմիզի պիթիրմէք իսթէյօրըմ, չիմտի պու ճանիլէր եէքտիկէրին-ատէն այրը պուլունույօրլար, ակն պունլարըն պիրլէշմէլէրինէ միւթթասըլ մանի օլմայրսըն.

— Ըէք էյի, պու ատէմլինիզի իճրաաէ գուսուր կէօս-թէրմէմ.

— Չիմտի ակն Հօչթ սօղ ադընսան չըգըպ տօղրու Ակն-Միչէլ քէօբրիսինէ կիթմէվլիսին. օրսան նէհրին քէնա-ըընա էնիպ ըրհթըմըն մէրտիվէնլէրինսէն պիրի իւզէրինէ օ-թուրմայրսըն. ֆագաթ էօյլէ պիր սուրէթէ օթուրմայրսըն քի, Գըլամօրան պուլունսուղու մահալսէն ակնի կէօրիւպ, քէնտինին զապըթա մէմուրլարը թարաֆընսան թէագըպ իտիլմէքսէ պուլունսուղունը անլասըն, եանի քէնտիսի պաշգա պիր թարաֆը թէճէսսիւս օղրաչըղը հալսէ, քէնտինի տախի թէճէսսիւս իտէնլէր պուլունսուղունը պիլ-սին.

— Անլայօրում էֆէնիմ.

— Եայէտ հէրիֆ ակնի քէնտիլիյինսէն կէօրմէղ իսէ, պիր թէապիր գուլլանըպ պունըն նազարը տըգդաթընը ի-զէրինէ ճէլպ իլլէմէլիսին. Գըլամօրան ակնի կէօրիւնճէ հէ-ման թէլաշա պաշլայրպ օրսանան սավուշմանըն եօլունա պա-գաճագ տըր. ակնտէ մէհարէթսիզ պիր խաֆիյէ մէմուրը թավըր իլէ պունը թէագըպա պաշլարսըն. քէնտինին՝ բօլիս թարաֆընսան թէագըպ իտիլմէքսէ պուլունսուղունա Գը-լամօրանըն չիւպհէսիզ գալմայրնճա, իդինի ակնին էօնիւնսէն գայպ իթմէք իչին օրանճա մէհարէթինի խաթխաթալէ գալգը-չաճագ տըր. Իչթէ օ զէման ակնտէ կէօդիւնի տէօրթ աչ-մայրսըն հա՛, պիրա հէրիֆ էսկի գուրա տըր.

— Պէնտէ հէնուզ տիւն տօղմուշ գուզու տէյիլիմ հա՛

— Ակնտէ տիւն տօղմուշ պիր գուզու օլմասըդընը, պու պապատէ կէօսթէրէճէյին մէհարէթ իլէ իսպաթ իթմէլիսին. ակն պունըն արգասընսան այրըլմասըդճա, Գըլամօրան, Լուվր հօթէլինէ կիրմէյէ ճէսարէթ իտէմէյէճէք տիր. Իչթէ պէնիմ բըլանըմ իչիւն էսաս իթիհազ օլունան նօգթա պու-բասը տըր.

— Նա սիզին զաննընզըն խիլաֆընսա օլարագ հէրիֆ Լուվր հօթէլինէ կիրէճէք օլուր իսէ, օ զէման պէն նէ՞ հա-բաքէթսէ պուլունայրմ.

— Հէրիֆին հօթէլէ կիրէճէյինի հիչ մէմուլ իթմէմ. մամաֆիհ էկէր կիրի վէրիր իսէ, ակն պունըն հօթէլէ կիր-մէսինէ հիչ մանի օլմայրպ տըշարըսա պէգլէրսին. հօթէլ-սէն նէ զէման չըգար իսէ, ևինէ էվվէլքի կիպի թէագըպա պաշլարսըն, ֆագաթ հէրիֆ հօթէլէ կիրմէյէճէք տիր. մէր-գումըն էն էվվէլ տիւչինէճէյի չէյ, պիր շըմէնտըֆէրէ պի-նիպ պուրսան սավուշմագ օլաճագ տըր, պէն էօյլէ թախ-մին խախյօրում. էկէր պէօյլէ պիր հարաքէթսէ պուլունա-ճագ օլուր իսէ, հէրիֆի ևինէ թէագըպսան սարֆը նազար իթմէմէլիսին. Սիպէրիյայէ գատար կիթմիշ օլսա, ակնտէ արգասընսան կիթմէլիսին. եանընսա բարան վա՛ր մը.

— Չիմտի կիտիպ մատամ Ալէքսանդրսան իսթէրիմ.

— Պէնիմ թախմինիմ վէշհիլէ էկէր Գլամօրան շըմէն-տրֆէրէ պինէր իսէ, հէման անը պանա մէքթուպ իլէ պիլ-տիրմէլիսին. էկէր հէրիֆ պու ագշամա գատար քէնտինի՝ ակնին նազարըն էօնիւնտէն գայպ իտէմէզ իսէ, կիճէ օլուն-ճա թէնհա սօղագլարտա տրգդաթ էթ հա՛, չինքի պու խապիս հէրիֆ հէր տիւրլի ճինայէթի իճրաատէն չէքինմէզ պիր մէսէլն տըր.

— Եայէտ պանա գարշը սիլահ իսթիսմալինէ գալգը-չաճագ օլուր իսէ պէն տէ անա սիլահ չէքէյի՞մ մի.

— Պէօյլէ պիր ճինայաթտէ պուլունաճագ օլուր իսէ,

հէրիֆին եւ զինէ պագաճագ տէյիլսին եա՛, էլպէթէ սէն ատ մուգապէլէ իտէրսին, պէօյլէ չօճուգճա սուալլէրին լուզումը եօգ տըր, հայտէ պագալըմ Ալլահ սէլամէթ վէրսին։

29

Ջանֆէլըօ, Բըրօսբէր իլէ «Ուսթաճըդըմ» թէամիյէ իթտիյի միւսիւ Վէրտիւրէյի քէմալի իհթիրամ իլէ սէլամլայըպ տըշարը չըգտը, բօլիս խաֆիյէսի չըգըպ կիթտիքտէն ասնրա միւսիւ Վէրտիւրէ վէ Բըրօսբէր. Դըլամօրանըն հարատքեաթընը թէագըդ իթմէք իւզրէ եինէ բէնչէրլէնին էօնիւնէ կէլտիլէր, սանտըդքեար սէօզէ իպթիտար իտուպ.

— Պու գառար իհթիյաթ վէ զահմէթէ նէ՞ լուզում վար, Դըլամօրանը իթհամէ զիյատէսի իլէ քիֆայէթ իտէն օրթաոա պու գառար սէլիլէը վար իտէն, արթըգ նի՞չին պու տէրէճէ իչին ինճէսինէ պագմալը, տէտի։

— Հայա պէնիմ ֆիքրիմի ճանլայամաալընը՞զ մը, պէն պու ճինայէթ խուսուսընտա Բաուլը՝ Դըլամօրան իլէ միւշթէրէք կէօսթէրմէք իսթէմէյօրում, պու ճինայէթ տավասընը այրընտպա օղրաշըյօրում, լաքին չիմոռ սուս... պագ պագ...

Օ արալըգ Դըլամօրան, մէվգըընը թէրք իտուպ քէօբրիւնիւն քէնարընտա էագլաշարագ կէպինմէյէ, վէ պու սուրէթլէ քէօբրիւնիւն աշադրընտա պիր շէյ կէօղէթլէմէյէ պաշլամըշ իտի, միւսիւ Վէրտիւրէ պունը կէօրիւնճէ։

— Մարքի ճէնապէրի Ջանֆէրլօյը քէշֆ իթմի, տէտի։

Հագըդաթէն պու էտնատէ. Դըլամօրանըն ադամ պիր թէլաշա տիւշմիշ պուլունտուղու էթվարընտան աշիքսար սուրէթէ կէօրիւլմյօր իտի. էվվէլա քէօբրիւտէն կէշմէք իսթէյօր իտի պիր գաչ ատըմ աթտը. ասնրա պիրսէն պիրէ նէյէթինի թէպտիլ իտուպ կէրիյէ սէօնէրէք, Սէն Ժան ասգաղընըն պօյունա տօղրու եիւրիւմէյէ պաշլատը. միւսիւ Վէրտիւրէ իսէ ադամ պիր ժէնտունիյէթ ըզհատը իլէ.

— Պիզիմ հէրիֆ արթըգ ֆիլթիլի ալտը, տէտի։

Թամ պու արրատտա օտա գաբուրընըն աչըլտըղը, անա մախտուս օյան կիւրիւլթիւտէն անլաշըլմըշ օլտուդունտան, իրիսի պիրտէն պաշլարընը արդ պյա չէվիրտիլէր վէ Բալմիր Շուգարէնին, ետանի Նէյնա Ժիրարինին օտանընը օրթաընտա այագտա տուրմպագտա պուլունտուդունը կէօրտիւլէր.

Ջավալը Նէյնա, օ կիւզէլ գըզ նէ՞ գառար պօզուլմուշ իտի, մատմազէլ Մատլէնին իսրամէթինէ կիրմիշ օլտուդու կիւնտէն պէրի կէչիրտիյի ժէշագ գաթթը կիւնէլէրին, սանքի հէր պիրի պիրէր սէնէ իմիշ կիպի, պու պիչարէ գըզընը իզէրինտէ բէք տէհշէթլի պիրէր հիւքմ կէօսթէրմիշ իտիլէր, Օ զէմանտէն պէրի տէօքսիւյիւ կէօղ եաշլարը, լաթիֆ վէ սիյահ կէօզլէրինին չիտտէթը ճէվանընը տէօնտիւրմիշ, թէրտավէթլի բէնտէ եանագլարընըն բէնկի ատըմուշ վէ իչէրիյէ տօղրու չէօքմիշ օլտուդու կիպի, տայիմա թէպէսսիւմ իտէր պիր հայտէ պուլունան գըրմըզը տուտագլարը տախի, չիմոռ զայէթ քէտէրտիվ պիր սուրէթ տրվ իտիյօր իտի.

Բըրօսբէր՝ Նէյնայը կէօրինճէ, զանն իլէտի քի գըզ քէնտինի կէօրիւր կէօրմէզ քէմալի ժէնտունիյէթինտէն նաչի հէման կէլիպ պօյնունա տարըլըր վէրէճէք, լաքին սանտըդքար, քէնտինին պու զաննընտա իսթտա իլլէմիշ օլտուդունը օ անտէ անլատը. չինքի գըզ Բըրօսբէրի կէօրինճէ հիչ պիր ժէնտունիյէթ էսէրի կէօսթէրմէյիպ, զայէթ սատէ պիր սուրէթտէ պիր նատանճը սէլամլար կիպի սէլամլատըգտան սօնրա, իթտաֆքեարանէ պիր թավր իլէ կիտուպ միւսիւ Վէրտիւրէնին գարշըսընտա սուրտու։

Նէյնա Ժիրար, սաէթտա թէպտիյէ օլունմուշ պիր հայ-

վանըն սահիպինտէն գօրգտուզու կիպի , պու գարիպ առէմ-
տէն գօրգուլօր իտի ։

Ցագաթի միւսիւ Վէրտիւբէ , Նիյնա ժիբսի հագգընտա
զայէթի միւշֆիգանէ վէ ռօսթանէ պիր սուրէթի կէօսթէրիպ ։

— Սէօյլէ պագալըմ սէվկիլի գըզըմ, պանա նէ՞ հէվա-
տիս կէթիրտին , տէտի ։

— Միւսիւ Ֆօվվէլին խանէսի երինէ գարըշար , պէն սի-
զէ իհպարը քէշֆիյէթի իմտէք ի պրէ կէլմէք իսթէտիմ իսէ
ոէ իշտէն վագըթի պուլամատըմ. մատամազէլ Մատլէն , պիր
վէսիլէ պուլուպտա պէնի տրշարը կէօնտէրինճէյէ գատար
հայըճա կիւճլիւք չէքտի ։

— Սանա օլան պու իմիսատընտան տօլայը մատամազէլ
Մատլէնէ պէյանը թէչէքքիւր իմտիքտէն պաշգա , պէնիմ
թարաֆըմտան ատախ քէնտինէ այրըճա արգը շիւքրան իմ-
մէյէ ունուրմա ։

— Գաշ իսմիւնէ էֆէնտիմ.

— Մատամազէլ Մատլէն , պիզիմ իլէ օլան մուգավէլէտի
խարիճինէ չըգմայօր զանն իտէրիմ.

— Էվվէ՛լ էֆէնտիմ, թէմամը իլէ էմիրլէրինիզէ միւ-
թաալըգ սուրէթտէ հարաքէթ իլլէմէքտէ տիր ։

— Մարքի տը Գըլամօրան կէլիյո՞ր մը ։

— Իզտիվաճէ գարար վէրիլտիքտէն ոօնրա , մարքինին
հէչ պիր ագչամ գիյարէթինի քէատիյի կէօրիւլմէ յօր , հէր
ագչամ կէլիյօր , մատամ Ֆօվվէլ տէ մատամազէլ Մատլէն տէ
մարքիյէ տայիմա հիւնի գապուլիյէթ կէօսթէրիյօրլար , մար-
քի տէ բէք գիյատէ մէճպուռն կէօրիւնիւյօր ։

Նիյնա ժիբսինին վէրտիյի պու իյդահաթ , Բըրօսաբէրին
օ գէմանէ գատար օլան Ֆիքիրլէրինի թէմամը իլէ ալթ իսթ
իլլէտի գէվայը սանտըգքնար հիստէթինտէն աթէշ քէ-
սիլտի . պիշարէ տէլիգանլը , միւսիւ Վէրտիւբէնին ագիլանէ
թէրթիպաթընտան պիր շէյ անլայամայատագ , հէման հիս-
տէթինտէն մազլուպ օլուպ միւթէհավվիւրանէ պիր սուրէթլէ

— Մարքի տէնիլէն օրէգիլ , օ ալչագ , օ խըրսըզ , օ գա-
թիլ հէրիֆին , միւսիւ Ֆօվվէլին ֆամիլեասը միյանընա թէք-
լիֆսիզճէ նա՞սըլ գապուլ օլունույօր . պու նամուսքեար ֆա-
միլեա իչինէ կիրտիքտէն սոնրա պիր տէ Մատլէնէ ըզհարը
տէրտի աշգ իտիյօր հա՛. ա՛հ միւսիւ Վէրտիւբ ճէնապլէրի ,
իշ պու տէրէճէյէ վարտըգտան սոնրա արթըգ սիզ տէ պէնի
նէ՞ իչին ալտաատըզ օյալանտըրըյօրսունըզ , արթըգ պու իշտէ
պիր իւմիւտ քէօչէսի գալը՞մը , տէյու հայգըրտը ։

Միւսիւ Վէրտիւբ, ամիրանէ պիր սուրէթլէ պիր իշա-
րէթի իտուպ Բըրօսաբէրի սուստուրարագ ։

— Արթըգ սո՛ւսընըզ միւսիւ , չիմտիյէ գատար իթտի-
յինիզ ճիւտի պիր հարաքէթտէ պուլունմազա միւգթէտիր
տէյիլ իսէնիզ , պարի սէլամէթինիզէ օղրաշանլարըն իճրաա-
թընա մանի օլմայընըզ , տէտի ։

Միւսիւ Վէրտիւբէ , պու սէօզտէն սոնրա Նիյնայա թէվ-
ճիհի խիթապ իտուպ հալիմանէ պիր սէտա իլէ շու սէօզլէրի
սէօյլէտի ։

— Հայտէ սէվկիլի գըզըմ, նէ՞ էօյրէնտին նէ՞ քէշֆ իթ-
տին իսէ անլէրի պանա անլաթ տա տինլէյիմ.

— Թէէասիֆ իտէրիմ քի սիզէ անլաթմազ իչին գաթի
վէ միւսապէթ օլարագ պիր շէյ էօյրէնէմէտիմ.

— Եա պիր ագ էվվէլ միւսիւ Ֆօվվէլին խանէսի բէք
գարըշար , ալթ իսթ օլտու տէյօր իտին ։

— Էվվէլի գարըշար , օրթատա վէսիտի պիր հալ ճէրէյան
իլլէտիյինի պագը ալամէթլէրտէն անլատըմ իսէ տէ , հէր
շէյ գարալը պիր սուրէթտէ ճէրէյան իլլէտիյինտէն, գաթի
օլարագ պիր շէյ էօյրէնէպիլմէք միւմքիւն օլմատը . ֆա-
գաթ էվին իչինտէ ֆէվգէլատէ պիր հալ վուգուա կէլտիյի
հէր շէյտէն անլաշըլըյօր . հագընտա միւսի Ֆօվվէլ խանէ-
տանընա պէօյուք պիր ֆէլաքէթ էրիշէճէյինի թահմին ի-
տիյօրում ։

— Նա՞սըլ ֆէլաքէթ ։

— Իշեմ պուննա տայիր պիր շէյ անլայագիմէք միւմքիւն օլամայօր. արթըգ մաատամ Ֆօվվել ճանըզ պիր ճէսէտ կիպի կէգիյօր, շուննը տա իտուտա իսէրիմ ֆր. մաատամ Ֆօվվէլին էլան Մաուլէնաէն կիպլէտիլի պիր չօգ հալլեր վար տըր.

— Միւսիւ Ֆօվվել նէ՞ հալտէ պուլունույօր.

— Ո գէվալլընըն պաշըննա տա պիր ֆելաքեթի կէլտի ամմա նէ՛ օլտուդունը հէնուզ քէշֆ իտէմէմ. տիւնտէն պէրի սանքի օ աաէմ, էվվէլքի միւսիւ Ֆօվվել տէյիլ իմիշ կիպի պիւսպիւթիւն տէյիշտի, պիր եէրտէ տուրուպ օֆուրմույատագ տույիմա կէգինիյօր, քէնտինի կէօրէն աաէֆա տէլի զանն իտէր, պիշարէնին սէտաաը պիլէ թէպէտտիւլ իմտի. օ էկի չէն մէշրեպ վէ շեֆաաէթլի միւսիւ Ֆօվվել չիմոի բէք խըրչըն, թիֆիֆ վէ նատան պիր ատէմ օլտու.

— Նէ՞ կիպի.

— Սանքի քէնտինէ սէօյլէյէճէք պիր չօգ շէյլեր վար իմիշ տէ. քէնտինի բէք կիւճ զապթ իտէպիլիյօր իմիշ կիպի պիր սուբեթ կէօսթէրիյօր, պագըշընտա պիր տէհշէթ վար, զէվճէօինին եիւպինէ պագտըզը զէմանլար պու տէհշէթ պիւսպիւթիւն քէտալը չիտտէթ իտիյօր. տիւն ապշամ մաղրիպ տը Գըլատօրան կէլտիյի անտէ միւսիւ Ֆօվվել «Իշիմ վար» տէյէրէք հէման չըգըպ կիթտի. հաապը Ֆօվվել իտանէտտանըն հալի պիւսպիւթիւն թէպէտտիւլ իմտիշ տիր.

Միւսիւ Վէրտիւրէ, միւսիւ Ֆօվվելին՝ մաղրիպ տը Գըլատօրանտա գարշը օլան մուամէլէյի պարիտանէսինի իշիտինճէ, բէք պէօյիւք պիր պէշաշէթի ատտը կէօսթէրմիշ օլտուդունտան, Նիյնա ժիբսի սուտտը.

Միւսիւ Վէրտիւրէ, տէմինտէն Բրօսքէր իլէ օյան միւնազատտըը ունուտտարագ մուտտահիլէ ւհէ խըթտապէն:

— Կէօրիւօ՛ըմուսըն, իշեմ տէտիյիմ չըգայօր, տէտի.

— Էվվէ՛թ, միւսիւ Ֆօվվելէ տայիր...

Միւսիւ Վէրտիւրէ, Բրօսքէրէ սէօզունի պիթիրմէյէ

մէյտան վէրմէյիպ հէման շու սէօզլէր իլէ մուգապէլէ իթտի.

— Գու զաթ, քէնտինէն իլք էվվէլ իսթիյար իթմիշ օլտուդու հարաքէթի պէյէնմէյօր, շիմոի թէպտիլի հարաքէթէ գալգըշար, թահդըգաթ իլէ օդրաշըյօր, քէնտինէ կէօնտէրմիշ օլտուդունըդ մէքթուպտաի սէօզլէրին ոօդրու օլտուդունը մէյտանա չըգարմագ իչին տէլիլլեր խապթիլար արայօր. Ֆագաթ չիմոիյէ գատար արատըդը տէլիլլերի պուլմուշ տըր. պունա հիչ չիպհէ իթմէմ. (Նիյնա ժիբսիյէ թէվճիհի իսթիապ իտէրէք).

— Մաամաղէլ Մաուլէն իլէ մաատամ Ֆօվվել տիւն սոգատա չըգտը՞ր մը.

— Էվվէթ, կիւնիւն պիր գըսմընը սօգատա կէչիրտիլէր.

— Ո զէման միւսիւ Ֆօվվել նէ՞ հարաքէթտէ պուլունտու.

— Միւսիւ Ֆօվվել խանէտէ հալընըդ գալտը. հանըմլար պէնի պէրապէր կէօթիւրմիշ օլտուգլարը իչին, միւսիւ Ֆօվվելին խանէտէ նէ՞ հարտըրընը կէօրէմէմիմ.

— Էվվէթ հիչ չիպհէ հօդ, միւսիւ Ֆօվվել արատըդը տէլիլլերի պուլմուշ տըր, հէմ տէ բէք գաթի տէլիլլեր պուլմուշ տըր. ա՛հ սէրսէմ Բրօսքէր, սէնին կէօնտէրտիյին իմզատըդ մէքթուպըն պիղէ բէք չօգ զարարը տօգունտու.

Միւսիւ Վէրտիւրէնին չու իֆատաթը իւզէրինէ Նիյնա ժիբսի պիրազ տիւշինտիքտէն սոներա.

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, շիմոի անլատըմ, հագըգաթէն միւսիւ Ֆօվվել հէր շէյէ ակհահ օլմուշ տըր. շիմոի պունը նէտէն անլատըմ պիլիյօ՛ըմուսընըդ. միւսիւ Ֆօվվել, քէնտի օտա խրտամէթքէարլարընա պիր էմր վէրիր իքէն Գավալյօն տույմուշ. իշեմ միւսիւ Ֆօվվելին պէօյիւք պիր շիպհէյէ տիւշտիւյինի պէն պու էմիրտէն անլատըմ, տէտի.

— Ո էմիր նէ՞ իմիշ պագալըմ.

— Միսիս Ֆօվվէլ օտա խըտամէթքեարընա , քէնտի խա-
նէսինէ նէ գատար մէքթուպ կէլիր իսէ , պունլար հէր քի-
մին նամընա կէլմիշ օլուր իսէ օլսուն՝ ճիւմլէսինի քէնտինէ
կէթիրմէսինի էմր իթմիշ , չայէտ պու էմրինի թուխմատըղը
սուրէթտէ խըտամէթքեարը գօվաճաղընը պիլտիրմիշ .

Պու սէօզ իւղերինէ պիչարէ Բըրօսբէր , եւինէ քէնտի
հըրսընա զալէպէ իտէմէյէրէք .

— Էկէր Ֆիլհագըղա իչպու տէրէճէլէրէ վարմըշ իսէ ,
արթըգ մատատէյի կիպլի թուխմանընդն նէ՞ էհէմմիյէթի վար ,
հէր պիր շէյի իյիթիրաճի իթմէլի , տէտի .

Պու էանատէ միսիս Վէբտիւբ , եւինէ Բըրօսբէրին եւի-
պինէ զազապանէ պիր նազար ֆըրլամմըշ օլտուղունտան ,
պիչարէ սանտըղքեար պիրտէն պիրէ սիւքիւթ իտուպ պուն-
տան պիյատէ պիր սէօզ սէօյլէյէմէտի , միսիս Վէբտիւբ
իսէ , Նիյնա ժիրսիյէ .

— Միսիս Ֆօվվէլին օտա խըտամէթքեարընա պէօյլէ պիր
էմր վէբտիյինի Գավայլօն նէ՞ վագըմ տույմուշ , տէյու սօր-
տու .

— Տիւն էօյլէսէն սօնրա .

— Իչիթ պէնտէ պունտան գօրգույօր իտիմ . հիչ չիւպ
հէ եօգ քի միսիս Ֆօվվէլ , չիմոհյէ գատար նէյէ գարար
վէրէճէք իսէ վէրմիշ տիր . էօթէքիլէրէ պիր չէյ սէգմիր-
մէմէսի իսէ , անլէրտէն միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ ախազը ին-
թիգամ իթմէք իչին տիր , պու զամանըն գարարլարընա գար-
չը կէլմէք իչին վագթինտէ հարաքէթ իթմէք լազըմ տըր .
աճէպա պու վուգուամի իւղէրինէ պանքէրին պինինի չէ-
լիպտէ օ կէօնտէրիլէն մէքթուպընդն սախթէ վէ զարարգնա-
րանէ պիր մէքթուպ օլտուղունա , պինատէն ալէյհ զէվճէսի-
նին պու պապտէ մատսատ պուլունտուղունա քէնտինի թէք-
քար ինանտըրմագ միւմքիւն օլապիլիր մի . . .

Միսիս Վէբտիւբ , պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա
պիր միւտատէթ սիւքիւթ իթտի . Բըրօսբէր , միսիս Ֆօվվէլէ

մէ քթուպ կէօնտէրմէք տէրէճէսինտէ պիր տիլանէլիյէ ճիւ-
րաթ իթմէմիշ օլսա իտի , չիմոհ Վէբտիւբէնին էվվէլճէ թան-
պիմ վէ թէրթիպ իթմիշ պուլունտուղու բըլանը միւճիպինճէ
հարաքէթ իթմէք բէք գօլայ օլաճագ իտի .

Միսիս Վէբտիւբ , հէր հալտէ մուվաֆֆագ օլմագ ի-
չին ղիհնինտէն պաշգա պիր չարէ թէհարրի իտիյօր իտի .
Նիհայէթ իւլ էմր պիր ազ տուշինտուբտէն սօնրա , Նիյնա
ժիրսիյէ չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Կէթիրտիյինիզ խապէրլէրտէն տօլայը բէք մէճ-
բուռ օլտում գըզըմ , թէշէքքիւր իտէրիմ , չիմոհ պիլա հարաքէթ
տուրմագ պիզիմ իչին բէք թէհլիքէլի տիր , սիզ եւինէ մի-
սիս Ֆօվվէլին խանէսինէ ավտէթ իթմէլիսինիզ , պիզտէ քե-
մալի կէբմի իւէ իչիմիզէ պաչլամալը յըզ . միսիս Ֆօվվէլ սէ-
նիտէ էսրարէ վագըֆ զանն իտիյօր . աման զայէթ տըգդամ-
լը վէ իհթիյաճլը տավրան գըզըմ . հէր նէ տույար իսէն ,
վէլէվքի պիր քէլիմէճիք օլսուն ճիւմլէսինի պանա պիլտիր .
հայտէ արթըգ կիտէպիլիրսին .

Միսիս Վէբտիւբ , պու սօն սէօզլէր իւէ Նիյնա ժիր-
սիյէ եօլ վէրմիշ իտի իսէ տէ , կէնճ գըզ չըզըպ կիթմէտի .
պիր միւտատէթ թէբէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա քէնտինինտէ
սօրաճագ պիր սիւալի պուլունտուղունը թավըր իւէ անլա-
տտըրագ .

— Գալտաս նէ՞ օլտու միսիս , պունտան նէ՞ խապէր
վար , տէյու սօրտու .

Պունըն իւէ իչինճիս տէֆթա տըր քի , Բըրօսբէր պու օն
պէշ կիւն զարֆընտա պու « Գալտաս » խամինի իչիտիյօր ի-
տի .

Պու իտի պիրինճի տէֆթա զապթիյէ նէզարէթի տիվանա-
խանէսինտէ , քէնտինէ հիմայէ վէ մուավէնէթի վատ իտէն
միհթէրէմ սիյմալը վէ եաշըճա պիր զաթ թարաֆընտան
իչիթմիշ իտի .

Իքինճի տէֆթա Նիյնա ժիրսիտէն պահս իտիլտիյի էանա-

տէ , պու իամի քէնտինէ միւսթանթիգ միւսիւ Բաթրի ժան սէօյլէմիշ իտի ։

Ո սաաթտէ տախի իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ «Գալատաս» իամինի իչիտիյօր իտի . Բըրօսբէր , պու իամին սահիպի քի՞մ օլմագ լազըմ կէլէճէյինի զիհնէն բէք չօգ արատը իսէ տէ պուլամատը ։

Միւսիւ Վէրտիւրէ , էօյլէ հէր պիր չէյտէն միւթէէսսիր օլմագ պիր զաթ իչէն պիլէ , պու իամի իչիտինճէ պիր քէրրէ Թիթրէյի վէրտի . տէրհալ պու Թէէսսիրի մէն իտէրբէք , Նիյնայէ .

— Պէն սիզէ պու զաթը հէր հալտէ պուլաճաղըմը վատ իմանըմ իտի , վատիմիտէ իչֆա իտէճէյիմ . . . պունսան գաԹիէն էմին օլունուզ . Հայտէ գըզըմ արթըգ սիզէ ուզուրլար օլսուն , տէտի ։

Նիյնա ժիբսի մէճհունիյէթինի իչմա իտէր պիր Թավը իլէ չըգըպ կիմտիրքաէն սօնրա , միւսիւ Վէրտիւրէ , բէք տէրինն պիր Թէֆէքքիւրանա տալտը ։

Բըրօսբէր , չիմտիյէ գառար պու զարիպ ատէմին պու տէրէճէտե մէյուս պուլունսուդունը սալա կէօրմէմիշ իտի . սանտըղքար , պու ֆէվգէլատե զաթըն պէօյլէ մէյուսիյէթէ տիւշար օլտուդունը կէօրիւնճէ , հէման ճէսարէթինի արթըրըպ մահճուպանէ պիր Թավը իլէ .

— Պէն ճիւրանթ իլէտիյիմ օ մէճհունանէ հարաքէթիմ իլէ սիզի բէք միւշկիւլ պիր մէվգըտա պըրագտըմ զանն իտէրիմ , տէտի ։

— Էվվէ՛թ , օ մէճհունանէ հարաքէթինիզ մէվգըմըզը սօն տէրէճէտե կիւճլէշտիրտի , չիմտի նէ՞ Եարալըմ , հարաքեաֆըմըզը Թաճի՞լ մի իտէլիմ , Եօգսա վուդուաթէ՞ մի միւնԹազըր օլալըմ , պէն պու իչին հագըգաթըն մէյուսանէ չըգարմագ իչին մուգատտէս ատտ իլէտիյիմ պիր զաթը միւհԹէրէմնիմնամէ տէօղ վէրմիշ իտիմ , օ տէօղիւ իչֆա իթմէք պէնճէ բէք պէօյուք պիր վազիֆէ տիր . պէն պու իչին իչին—

տէն միւսթանթիգին մուավէնէթի ինզրմամ իթմէտիքճէ չըգամայաճաղըմը անլայօրում , կիտիպ պու զաթտան մուավէնէթի Թալէպ իտէլիմ . հայտէ սէնտէ պէրապէր կել ։

30

Միւսիւ Վէրտիւրէնին խապէր վէրմիշ օլտուդու կիպի , ֆիլհագըգա Բըրօսբէրին , համիսի պուլունան զաթըն ըէյինէ մուխալիֆ օլարագ կէճնաէրմիշ օլտուդու մէքթուպըն , միւսիւ Ֆօվվէլին իւզէրինտէքի Թէէսսիրի բէք տէհշէթլի օլմուշ իտի ։

Պանքէր , միԹատը մուճհինճէ սապահլէյին գալգըպ քէնտի նամընա կէլէն մէքթուպլարը օգումագ իւզրէ իչ օտասընա կիտէրէք , օն իկի օն իչ Թանէ գատար մէքթուպ այմըշ իտի . մէգըբր մէքթուպլարըն հէր պիրի պանգայա միԹէալիգ պիր իշէ տայիր իտի . Նիհայէթ էլինէ սանտըղքարըն օ մէճհուա մէքթուպը կէչտի ։

Պու մէքթուպտա խաթիմալ իտիլէն եազը , միւսիւ Ֆօվվէլին նազարը տըղգաթրնը ճէլգ իթտի , մէքթուպ եազըլտըգը պէման եազրնըն Թէպտիլինէ օղրաշըլմըշ օլտուդունը անլամագտա կիւճլիւք չէքմէտի . չիւնքի քէնտի միլէօճլարա մալիք միԹէպեր պիր պանքէր օլմագ միճհասիպէթի իլէ , չիմտիյէ տէյին պաղէն խաթիրհամաթը վէ պաղէն տախի Թահգիրաթը հավի պու եօլտա մէքթուպլար քէնտինէ բէք չօգ կէլմիշ սիր . հալ պու քի մէգըբր մէքթուպըն միւհԹէվիյաթը , քէնտիտի իչին բէք տէհշէթլի օլտուդունը կիւյա էվվէլտէն հըսա իլէտմիշ կիպի , տահա իլգ սահըրը օգումագտան մուամալէյհին գալգի չիտտէթլի սուրէթտէ չարըմագտա պաշլատը . միւսիւ Ֆօվվէլ , օ հէյէճան իլէ մէքթուպը չուվէճհ իլէ օգումագա խաթիտար իթտի ։

« Սէվկիլի էֆէնտի .

« Սանտըգքեարընըզ Բըրօսքեր Պէրթօմիյի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իթթինիզ, պունա հիչ քիմսե պիր շէյ տէյէմէզ, չինքի իսբյանէթինէ սիզճէ գանատթը թամամէ հասըլ օլմուշ իտի .

« Ֆագաթ գատանըզըն տէրունինտէն իչ եիւղ էլլի պին ֆըրանգը ալան օ իսէ տէ , զէվճէնիզին միճէվհէրաթընը չալըզ էճնիյէթի սանտըզընա ըէհինէ գօյանտա եինէ օ մը տըր » վէ զայրիհիւմ . . . ,

Պանքէր , մէքթուպը նիհայէթինէ գատար օգուլունճա՝ աէթա եըլտըրըմտան վուրուլմուշ կիպի պիր հալէ կէլտի . չիմտիյէ գատար թալիյին հէր տիւրլիւ լութֆունա օղրամըշ պուլունան միւսիւ Ֆօվվէլ իչին , պու ֆէլաքէթի հագըգաթէն բէք գօրգունճ պիր տարպէ իտի . միւսիւ Ֆօվվէլ չիմտիյէ տէյին կէչիրմիշ օլտուղու էօմր իչինտէ , ճիտտի պիր ֆէլաքէթի իչին պիր տամլա պիյէ կէօզ եաշը տէօքմէմիշ իտի ,

Չէվճէսինին, քէնտինէ գաբզը իսբյանէթի իթմիշ օլտուղունը պու մէնհուս մէքթուպ քէնտինէ պիլտիրիյօր . պունա իթթիֆատ իթմէտիյի սուրէթտէ, կէօզէթլէյիպ հագըգաթը հալէ պիզգաթ քէսապը վուգուֆ իթմէտի թավսիյէ իտիլիյօր իտի . օ անէ գատար իֆֆէթը միճէսսէմէ զանն իյլէտիյի վալանթին , քէնտիսի կիպի նամուաքեար պիր գօճայը ալտաթմըշ օլսուն . . . իչթէ պունը տիւշիւնտիւքճէ զէվալը պանքէրին ադը պաշընտան կիտէյօր իտի ,

Չէվճէսի , չէրկէզ ճինայէթի օլան ալչաղա պիւթիւն միճէվհէրաթընը վէրտիքտէն սօնրա , քիմ պիլիր անըն նէ՞ եօլտաքի հէվէսաթի վէ արզուլարընը թէսքին իթմէք իչին ֆիյիլ սըրգաթը , պիր մասումըն իւզէրինէ եիւքլէթմէք իւզրէ գատայը պօշալմամալա գատար ճէսարէթի կէօսթէրմէք , հագըգաթէն տիւնեատաքի ճինայէթլէրին էն նէֆրէթամիզի ատտ օլունմամըշ մը ,

Միսիս Ֆօվվէլ , չու մէնհուս մէքթուպըն քէնտինտէ հասըլ իյլէտիյի մէյսուհիյէթը ապիմէնին թէէսսիրի իլէ նէ եաբաճաղընը չալըրըզ , ճանըզ պիր ատէմ կիպի հէման պուլունտուղու մահալէ եըղըլը գալտը . պէօյիւք պիր ֆէլաքէթին՝ ինանընըն պէյնի իւզէրինտէքի իւք թէէսսիրի էքսէրիյէթլէ պու եօլտա վուգուա կէլիր ,

Չէվալը ատէմճըազ , էթրաֆընտա պուլունան էշխայը պիւթիւն գարանլըզ կէօրիւյօր իտի , գուվվէյի ֆիքրիյէսի քեամիլէն մահվ օլմուշ կիպի պիր տէրէճէյէ կէլմիշ իտի ,

Լաքին պու պիհուշ հալ , պիր միւտաէթ սօնրա քէնտինէն եավաշ եավաշ զայիլ օլմազա պաշլատը . քէնտի քէնտինէ .

— Աման եա՛ Բաթպիմ , նէ՞ ըէզիլանէ հարաքէթ , նէ՞ ալչաղճասընա իթթիֆաղ , տէյօր իտի ,

Միսիս Ֆօվվէլ , պու սէօզտէն սօնրա էլինտէքի օ մէնհուս մէքթուպը ավուճը իչինտէ պուրուշտուրըպ էյիճէ սըզդատան սօնրա , տէրունինտէ աթէշ պուլունմայան պօշ սօպայա աթը վէրտի վէ եինէ քէնտի քէնտինէ .

— Պու ֆիյիլ ըէզիլանէյի արթըզ պինհինտէն չըգարմազա չալըշայըմ՛, օ գատար ալչաղճասընա պիր հարաքէթի ադընա կէթիրէնին զինհինէ պիյէ խալէլ կէլիր , տէտի ,

Պանքէր, պու սէօզի սէօյլէմէքլէ եինէ օ մատտէյի տիւշինմէքտէն պիր տիւրլի քէնտինի ալամայօր իտի . զարիպ տիր քի ինսան տիւշինմէմէք իսթէմիյի պիր շէյի պիլաքիս էն զիյատէ տիւշինիր . պիր շէյի տիւշինմէմէք խուսուսընտա ճէպըը նէֆս իթմէք՝ եինէ օ շէյի տիւշինմէք տէմէք տէյիլ մի տիր . թապիաթ ինսանլարա պու եօլտա պիր իգթիսար վէրմիշ օլսա իտի , պիւթիւն ալէմին տէրտ ու քէթիսար տէրտէն ազատ պիր սուրէթտէ խմրարը հայաթ իթմէլէրի լազըմ կէլիր իտի ,

Պիր քէրրէ ինսանըն ֆիքրինէ պիր շիւպհէ կիրտիքտէն սօնրա , կիւնլէր հաֆթալար կէշտիքճէ օ շիւպհէ պէօյիր .

պէօյիւտիւքճէ ինսանըն հուզուրը խաթիրահաթը տախի մահվ օլուր. չիւպհէ, վուգուբնտան գօրգուլան հագըգի պիր ֆիլիլին մէշհուտ օլմասընտան զիյատէ ինսանը պիզար իտէր. չիւնքի ինսան, խաթէր խաթէմէզ հագըգաթա գարշը պիր գանաահ հասըլ իթմէյէ մէճպուր սըր. պու գանաահ խէ հագըգաթտա բէք տէհշէթլիւ օլմագլա պէրապէր, վիճտանի պիր խաթիրահաթ՝ պիր գարար տէմէք տիր. չիւպհէ խէ, սատագաթընտա իշթիպահ հասըլ օլմուշ պուլունտան զաթըն, էյի վէ քէօթի հալէրինի մուհաբէմէ իթմէք ըօղլարընտա ինսանը ստաթլար կիւնլեր իլէ էզէր, պիւթիւն կիճէլերի ույգունտան բահաթտան մահրում պըրագըր.

Իշթէ միւսիւ Ֆօվվէլ տախի պու ըզթըրապ իշինտէ պուլունուպ, եազըխանէսի էօնիւնտէ չէնէսինի տիրսէյինէ տայամըշ օլտուղու հալտէ պիր թագըմ թէֆէք-քիւրաթը վէխմէյէ տալմըշ իտի. վիճտանի պիր բահաթ հասըլ իլէմէք իշին, պիւթիւն մուհաբէմաթընը զէվճէսինին լէյհինէ օլմագ իւզրէ եիւրիւթմէյէ չալըշըյօր իսէ տէ, պունտան հիչ պիր ֆայիտէ հասըլ օլմայօր, պիլաքիս ըզթըրապը պիւսպիւթիւն արթըյօր իտի.

Եա օ մէնհուս մէքթուպըն իֆատէլերի հագըգաթա մուվաֆըգ իսէ... միւսիւ Ֆօվվէլ նէ գատար ինճէտէն ինճէյէ արամըշ օլսա, իշթէ պու սիւալէ գարշը քէնտինճէ գաթի պիր ճէվապ պուլամայօր իտի. ղէման կէչտիքճէ, պանքէրին օ էսկի մէյուսիյէթի հիտաէթէ միւնդալիպ օլտուղ. հէմտէ էօյլէ պիր հիտաէթ քի կիմսիքճէ չիտաէթի արթըպ, նիհայէթ ինսանըն իսթիյարը պիւսպիւթիւն էլինտէն կիտէրէք, կէօզիւնէ հիչ պիր շէյ կէօրիւնմէյիպ էրպապընը ճինայէթէ գատար սէվգ իտէր.

Միւսիւ Ֆօվվէլին, չիտաէթը թէհավվիւլտէն տիշլերի պիր պիրինէ քիթլէնմիշ օլտուղու հալտէ, քէնտի քէնտինէ.

— Ա՛հ շու մէքթուպը պանա եազան խայրընը պիլմիշ օլսամ, պիր քէրրէ պու սաէմ պէնիմ էլիմէ կէչմիշ օլսա, օ

զէման եազաճաղրմը պէն պիլիր իտիմ, տէյօր իտի.

Չէվապը պանքէր, մէքթուպը պիր տահա օգուտմագլա պէլգի պիր շէյ քէշֆ իտէպիլիրիմ խիւլեասը իլէ եէրինտէն գալգըպ, պիր ազ էվվէլ քէմալի նէֆրէթլէ սոպայա աթմըշ օլտուղու մէքթուպը քիւլէրին իշինտէն արայըպ չըգարտը. պու մէշում մէքթուպը թէքրար պուրուշուգըգլարընը տիւզէլտէրէք եազըխանէսինին իւզէրինէ գօյտու.

Գուվվէյի զէքեասընըն էրէպիլտիյի պիր տըգգաթ իլէ, մէքթուպըն հէր պիր հարֆընը այրը այրը մուայէնէ վէ թէատգրգա պաշլատը. նիհայէթ նէթիճէյի թէոգըգաթը օլարագ քէնտի քէնտինէ.

— Պու եազը միւթլագա պէնիմ մէմուրլարըմտան պիրինին եազըսը օլմալը. պէն պիր սէպէպ իլէ հէրիֆին գալըպինի գըրմըշըմ տըր. պէսապէւլի օ տա շիմտի պու սուրէթլէ պէնտէն ինթիգամ ալմագա գալգըշմըշ տըր, տէտի.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, քէնտի իտարէխանէսինտէ միւսթախսէմ պուլունան մէմուրլարըն ճիւմլեսինի գիհնինտէն կէչիրտի. քէնտինէ գարշը պէօյլէ պիր հարաքէթէ ճիւրաթ իտէպիլէճէք քիմսէ օլուպ օլմասըղընը արատը, ֆագաթ պէօյլէ խայինանէ վէ ըէղիլանէ պիր ինթիգամա գալգըշաճագ քիմսէ պուլամատը.

Պատէհու պու տէհշէթամիզ մէքթուպըն հանկը թարֆտան բօսթայա վէրիլմիշ օլտուղունը տիւշինտի, զարֆը արայըպ պուլտու. օգուտուղու մէքթուպըն «Գարտինալ ըը Մուան» սօգաղընտան բօսթայա պըրագըլմըշ օլտուղունը անլատը, ֆագաթ պունտան տա պիր շէյ քէշֆ իտէմէտի.

Մէքթուպը թէքրար էլինէ ալտը, հէր քէլիմէյի հէճալէր վէ թահլիլ իտէրճէսինէ պիր գաչ տէֆա տահա օգուտու.

Իմզասըզ պիր մէքթուպ կէօնտէրմէք հէր հալտէ պիր ալշագլըգ ատտ օլունուր. պէօյլէ չախտընը կիպլէյէն ալշաղըն սէօզլէրինէ իթիմատ ղայրի ճայիպ տիր. պու եօլտա կիպլի

պիր մագասատ մէպնի կէօնտէրիլէն մէքթուպա էհէմմիյէթ վէրմէմէք, էն զիյատէ ագիլանէ պիր հարաքէթ տիր։

Լաքին պէօյլէ իմզասըզ մէքթուպլար եիւզիւնտէն՝ նէ՞ գատար նամուսքեար ֆամիլեալարըն րահաթլարը սասատէթլէրի մահվ օլմուշ տըր։ պիր խայրնըն, ալչագ պիր հէրիֆին, պիր գաչ սաթըրլըգ իֆատաթը միւֆէտէթքեարանէսի, քէք չօգ մասուհլարա կէօզ նաչը տէօքտիւրմիւշ տիր։

Մահզա ֆէտաքեարանէ պիր մագասատ իւզէրինէ գարալանմըշ պուլունան պէօյլէ պիր մէքթուպը օգուտուգտան սօնրա, ինսան՝ անը քէմալի նէֆրէթլէ աթէշէ աթըպ մահվ իտէր։ վագաս աթէշ մէքթուպը մահվ իտէր իսէ տէ, ֆագաթ պունըն՝ ինսանըն գալպինտէ ույանտըրտըղը չիւպհէ պագի գալըր։ պու չիւպհէնինն՝ ինսան իւզէրինտէ հասըլ իյլէմիյի թէէսսիրի, կիւնէրը կէշտիքճէ քէսպը չիտտէթ իտէր։ ինսանըն, էն զիյատէ էմին օլտուղու քիմնէլէրտէն իթթիսատ ու էմնիյէթի գալգար։

Պիր գաչ տագըդա էվվէլ օ լանէթլի մէքթուպա էհէմմիյէթ վէրմէմէք իսթէյէն միւսիւ Ջօվվէլին ֆիքրի, պիրտէն պիրէ տիւչարը թէպէտտիւլ օլարագ հէման քէնտի քէնտինէ։

— Նօ՛գ, նօ՛գ, պու իշքէնճէնին պէն տէ ուզուն միւտտէթ տէվամընա թահամմիւլ իտէմիյէճէյիմ, կիտէյիմ պու մէքթուպը զէվճէմէ կէօսթէրէյիմ. պու պապտէ իյզահաթ թալէպ իտէյիմ, տէտի։

Միւսիւ Ջօվվէլ, պու նիյէթինի իճրայէ գըլյամ իյլէտիյի էռնատէ, եինէ պիրտէն պիրէ թէվագուֆ իթտի։ ագըլընա զայէթ միւտհիշ պիր ֆիքիր կէլմիշ օլմաղըլա, եինէ քէնտի քէնտինէ սէօյլէնճլէք։

— Նա պու մէքթուպըն միւհթէվիյաթը տօղրու իսէ, նա հագըգաթէն զէվճէմ պէնի պէօյլէ խայինանէ պիր սուրէթտէ ալտամմընշ իսէ. չիմոի էկէր պու քէյֆիյէթի զէվճէյէ խապէր վէրիր իսէմ, գատըն՝ քէնտինի միւտտաֆաա իտին լազըմ կէլէն էռպապը միւքէմմէլէն հազըրլամաղա գալ-

գըշըր, սօնրա պէնիմ իչին թահգըգը հագըգաթ խուսուսը կիւճլէչիր, տէյու մըրըլտանըր։

Պանքեր, պու պապտէ ուզուն ուզատըյա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, չիմոիքի հալ սիւքիւթ խուսպ տա զէվճէսինինն հարաքեաթընը թէճէսսիւս գարար վէրտի։

Ֆիլհագըգա մապղուպը հիտտէթ ու չիտտէթ օլան վէ պիր չօգ խուսուսաթտէ թալաչ ալէվի կիպի պիրտէն պիրէ բարլայան պու զաթ, թէքմիլ հըսսիյաթը միւթէհավուրանէսինի սիւքիւնէթ իլէ կիղլէմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ վէ սուհուլէթլէ թահգըգը քէյֆիյէթ իտէպիլմէք իչին, չէհրէսինտէ հիչ պիր թէէսսիւր ասարը կէօսթէրմէմէյէ հազըրլանըքյօր իտի։

Պու խուսուսը թահգըգ վէ թէճէսսիւս իթմէքտէ քէնտի իչին կիւճ պիր մատտէ տէյիլ իտի. չէյլէ քի, կէօնտէրիլէն մէքթուպպա պէվճէսինին միւճէվհէրաթը էհէմմիյէթ սանտըղընա րէհինէ գօնուլմուշ օլտուղու պիլտիրիլիյօր իտի. էկէր մէքթուպըն պու խուսուսը տօղրու չըգմազ իսէ, տիէկէր մէքթուպըն պու խուսուսը տօղրու չըգմազ իսէ, տէօզլէրինէ տախի իթթիսատ ճայիզ օլմատըղը թապիլի տիր, ֆագաթ մէքթուպըն պու սէօզի տօղրու չըգտըգը սուրէթտէ, իչթէ օ գէման իչին նէթիճէսի քէսպը վէճամէթի իտէճէյի տէրգէճար տըր։

Միւսիւ Ջօվվէլ, զինէնինտէն պու գարարլարը վէրմէգլէ մէչղուլ իգէն, պիր ուշագ կէլիպ էօյլէ թաամը հազըր օլտուղունը քէնտինէ խապէր վէրտի։

Շիմոի միւսիւ Ջօվվէլ իչին, զայէթ մուհիմմ օլան չէյ, խարճճէն թէէսսիւսթաթընտան րէնկ վէրմէմէք քէյֆիյէթի իտի. չէհրէսի նէ հալ քէսպ իյլէմիշ պու լունտուղունը անլամազ իշզրէ գապինէճինտէն չրգմազտան էվվէլ պիր քէրէ այինէյէ պագար, եիւզինէն սարըլըգընտան հագըգաթէն քէնտէտ գօրգտու վէ քէնտի քէնտինէ։

— Ա՛ճէպա լուզումը գատար մէքթանէթի կէօսթէրմէմէյէճէքմիյիմ, տէտի։

Միսիս Ֆօվվել պու էնտիշէ իլէ ասֆրայա օթուրտու։ Մատամ Ֆօվվելին միսթասը՝ գօճասընտա ճիւզվի պիր պօղկունլուգ ալայիմի կէօրսէ, եվինէ նէյէ սըգըլտըղընը անլամագ իչին պին տիւրլի սիւալլեր իյրատընա գալգըշմագ օլտուղունը պիլտիյի ճիհէթլէ, զեվալլը պանքեր՝ զեվճեհինին նազարը տըգգաթընը պաշգա պիր ճիհէթէ չէվիրմէք իւզրէ, պիր թագըմ պէյհուտէ վէ հէվայի սէօղլեր պուլուպ սէօյլէմէյէ մէճպուր օլտու։

Պու սէօղլերի սէօյլէմէ րտէ իքէն միսիս Ֆօվվելին գալպէն տիւշիւնտիյի չէյ։ գարըսընըն խապերի օլմագսըզընը պիր վագըթի պուլուպ տա, մուամիլէյհանըն միճեվհէրթի հըֆզ իլէտիյի չէքմէճէյի եօգլամագ խուսուսը իտի։

Պու ֆիքըր ֆէնտինի օ տէրէճէյէ գատար իշղալ իլլէմիշ իտի քի, պու կիւն սօգաղա չըգըպ չըգմայաճաղընը զեվճէսինէ սօյմագտան պիր տիւրլի քէնտինի ալամասը. զեվճէսի պու սուալէ ճէվապէն։

— Հավատա բէք ֆէնա տըր ամա. Մատլէն իլէ պիրլիքտէ կէօրէճէք միսթաճիլ պիր իշիմիզ վար, անըն իչին պու կիւն սօգաղա չըգմաղա մէճպուր օլաճաղըզ, տէտի։

— Սաաթ գաչտա՞ չըգաճագսընըզ։

— Եէմէքտէն գալգարսագ չըգաճաղըզ։

Մատամ Ֆօվվելին պու ճէվապը իւզէրինէ պանքեր. կիւյա պէօյւբ պիր թաղեիգ ալթընտան գուրթուլմուշ կիպի կէնիշ պիր նէֆէս ալտը։

Պիր ազ սօնրա հագըգաթը հալե քէսպը վուգուֆ իտէճէյինտէն տօլայը, միսիս Ֆօվվել գապընա սըղմայօր իտի պէօյլէ ըղթըրտապ ղէրիճի պիր չիւպհէտէ գալմագտան իսէ, վէլէվ քի քէնտիի իչին բէք տէհշէթլի օլսուն, հագըգաթը անլամագլըղը օ հալէ թէրճիհ իտիյօր իտի։

Թատամ խթիատ պուլտու. միսիս Ֆօվվել պիր սիկարա եագտը. միսթասը վէճհ իլէ եէմէք սալօնընտա պիր միւտաէթ տուրտամայըպ, միսթաճէլ պիր իչի պուլունտու։

զունը պէհանէ իտէրէք գապինէսինէ չէքիլտի։

Յէվգէլատէ պիր իհթիյաթ օլմագ իւզրէ, օղլու Լիսիսիչէնի չագըրըպ պունա պիր իշ սըրթարըշ իտէրէք էվտէն սավտը, թահարրիյաթընը իսթէտիյի տուրէթտէ իճրա իտէպիլտէ իչին խանէտէ գալմագ իսթէյօր իտի։

Միսիս Ֆօվվել, եարըմ սաաթ գատար պէքլէտիքտէն սօնրա, զեվճէսի իլէ մատամագել Մատլէնին պինմիշ օլտուգլարը արապանըն, հավլիտէն հարագէթի իլլէտիյինի զուհուրէ կէլէն կիւրիւլթիւտէն անլատը. պու եարըմ սաաթլըգ միւտատէթի քէնտինէ եարըմ սար գատար ուզուն կէլմիշ իտի։

Պանքեր, արթըգ հիչ պիր շէյ պէքլէմէյէրէք զեվճէսինին օտասընա գօշտու, մուամիլէյհանըն միճեվհէրթի հըֆզ իլլէտիյի չէքմէճէյի աչտը, իլգ նագարտա պու րատաքի միճեվհէրթի մահֆազալարընըն չօզունըն էքսիլմիշ օլտուղունը անլատը. օն օն իքի գատար մահֆազա վար իտի, լաքին պունլարընտա իչլերինտէ հիչ միճեվհէրէ միւտի, լաքին պունլարընտա իչլերինտէ հիչ միճեվհէրէ միւտի, թէալլիգ պիր շէյ եօգ իտի։

Պու պիրինճի մէչհուտաթը, մահուտ մէքթուպըն իհպարթը բէք տօղրու օլտուղունը իսպաթ իլլէտիյի ճիհէթլէ, պու միւտիհիչ հագըգաթ, քէնտինէ՝ պէյնի իչինտէ տաէթա պիր գումպարա բաթլար կիպի քէշֆ օլունմուշ իտի։

Զէվալլը պանքեր, կէօզիւ էօնիւնտէ պուլունան պու հագըգաթա եինէ պիր տիւրլիւ իհթիմալ վէրմէք իսթէմէյուպ, օ անտէ տիվանէ կիպի պիր իսթիճալ իլէ գարըսընըն նէ գատար սանտըղը տօլապը վար իսէ ճիւմլէսինի գարըշտըրմագա պաշլատը. ագլընա, զեվճէսինին միւճեվհէրթընը պաշղա պիր մահալէ գօյմուշ օլմասը իհթիմալի կէլտի. հէր թարաֆը եօգլատը, էյնէ տարաֆընա տաատը, ֆագաթ միւճեվհէրթէ տայիր հիչ պիր էսէր կէօրէմէտի։

Մատամ Ֆօվվելին, միւճեվհէրթընը մահալլէրինի թէպսիլ իթմէք վէ եախօտ պաղըլարընը թամիր իթտիրմէք իչին գույումճայա կէօնտէրմիշ օլմասը իհթիմալի վար իսէ տէ,

էվին իյինաե միւճէվհէրաթէ տայիր պիր իյինէ պիլէ պուլունմամիաընա մանա վէրմէք պիր ազ միւշկիւլ պիր քէյֆիյէթ իտի ։

Օ անտէ միւսիւ Ֆօվվէլին ագլընա , պիրտէն պիրէ ժան Տիտիյէ պիրաաէրլէրին վէրտիքլէրի պէօյիւք պալօ կէլտի . պու պալօտա՝ գարբսը իլէ Մաատլէնին հիչ պիր էլմաս թագընմամըշ օլմալարը պանքէրին իսթիդրադընը մուճիպ օլաուղունաան , գէվճէսինէ նէ՞ իյին միւճէվհէրաթ թագմամըշ օլաուգլարընը սիւալ իլլէտիյի գէլման , գարբսընաան չու ճէվապը ալմըշ իտի ։

— Էլմաս թագընըպտա նէ՞ եաբայըմ , պէնտէ մէվճուտ պուլունան միւճէվհէրաթը հէր բէս պիկիյօր , պունլարը հէր քէս էօյրէնտի , չիմոի միւճէվհէրաթ թագընմազ իսէմ տահա գիյաաէ նազարը տբգգաթը ճէլպ իտէրիմ . պունաան պաշգա պու կիւնքի գբյաֆիէթիմէտէ էլմաս թագընմագ հիչ եագբընբգ ալմազ ։

— Էվէ՛թ , Վալանթին գօճաընա պու ճէվապը վէրմիշ իտի , հէմտէ սէտաաընտա պիր թէպէ տահիլ , չէհրէմինտէ պիր գբզարթը , վիճուտինտէ պիր թիթրէմէ հուտուլէ կէլմէքսիզին վէրմիշ իտի ։

Միւսիւ Ֆօվվէլ , գարբսընըն պու տէրէճէ մէլանէթինէ , պու մէրթէպէ իսբյանէթինէ շաշբ.յօր իտի . եիրմի սէնէյի թէճաւուզ իտէն միւտտէթը իզտիվաճլարը իյինտէ գարբսընտաան կէօրտիւյի էթվար վէ մուամէլաթ , քէնտինին իֆֆիէթը միւճէսսէմ վէ ֆագիլէթի նօգթէյի նազարընճա , գաատըն թայիֆէսինէ պիր նումունէ տէնմէյէ շայան հիւսնի հալ վէ ախլագ սահիպէսի պիր գաատըն օլտուղունա , պանքէրտէ գէրրէ գաատար պիր շիւպհէ պբրագմամըշ իտի ։

Հէյհա՛թ , մէկէր իսէ օ մէլէք սուրէթինտէ կէօրիւնէն գաատըն , շէյթանա տէրս վէրէճէք տէրէճէտէ մէլուն վէ մէնհուս պիր մախլուգ իմիշ . գէվալը պանքէր , եիրմի սէնէտէն պէրի տիր պու գաատըն թարաֆընտաան ալտաապբմագ-

տա պուլունմուշ օլտուղունը տիւշիւնտիւքճէ , ագլընա խըֆֆէթ կէթիրէճէք մէրթէպէլէրինէ կէլիյօր իտի ։

Նէ՞ գարիպ հալ , իննաան՝ պու աէմտէ քէնտինէ աճը կէլէն պիր հագբգաթա բէք գօլայ իննանմագ իսթէմէզ , միւմքիւն օլտուղու մէրթէպէ պունը բէտտ իթմէյէ գայրէթ կէօսթէրիր . իչթէ պու գապիլտէն օլմագ իւգրէ միւսիւ Ֆօվվէլին գիհնինտէ պիր սօն իւմիւտ տահա ույանտը ։

Մաատամ Ֆօվվէլին , քէնտի միւճէվհէրաթընը մատմազէլ Մաատլէնին օտաաընտա հըֆզ իլլէմէք իհթիմալի տախի վար իտի ։

Միւսիւ Ֆօվվէլ , հէր նէվի սայկըլը պիր եանէ գօյաբագ , կէնճ պիր գբզըն սանտըղընը տօլապընը գարբշարբմագ , նէ՞ տէրէճէլէրտէ մուղայրը թէրթիյէ վէ ինննանիյէթի պիր հարագէթի օլտուղունը տայա նազարը էհէմմիյէթէ ալմայրպ , մատմազէլ Մաատլէնին օլանճա էշեասընը տախի ալթ իսթի իթտի , լաքին միւճէվհէրաթէ միւթէալիթ պուբաաա տախի հիչ պիր շէյ պուլամատը ։

Գանքէր , պու թէհարբիյաթընը պէյլի իթմէմէք իչին գարբշարբսըղը էշեայը եինէ էսկի հալինէ կէթիրմէք իչին բէք գիյաաէ իթթինա կէօսթէրիյօր իտի ։

Մաատլէնին էշեասը միյանընտա , գէվճէսինին միւճէվհէրաթընը պուլամատըգտան պաշգա , մատմազէլին , քէնտինէ մախսուս օլան էլմասլարտանտա հիչ պիր էսէր կէօրմէմիշ օլմասը , պիչարէ Ֆօվվէլին իսթիդրադ վէ ըգթըրաապընը պիւապիւթիւն արթըրմըշ իտի ։

Կէնճ գբզըն , միւճէվհէրաթ վաղ իլլէտիյի չէքմէճէտէ եէտի սէքիզ թանէ մահֆազա կէօրմիւշ իսէ տէ , ֆագաթ պունլարըն ճիւմլէսիտէ պօշ իտի ։

Տէմէք օլմույօր քի եէկէնի պուլունան Մաատլէնտէ , նէնկէսինին էսարընտա վագըֆ օլարադ , օ տա ճինայէթէ իչթիբաք իթմիշ ։

Իչթէ պու սօն տարպէ , գէվալը պանքէրտէ տրթըգ հիչ

իգիթատր պըրագմատը, պիչարէ ատէմճըլաղ քէնտի քէնտինէ.

— Ամէն, եա՛ Բապպիմ, մէկէր պէնի ալտաթմադ խուսուսընտա իբխիտէ միւչթէրէքլէն հարաքէթ իթմիչլէր, տէյօր իտի։

Պիչարէնին արթըզ այագտա տուրաճադ մէճալի գալմամըշ օլտուղունտան, օրատա պուլունան պիր գօլթուղը ատնտալեէնին իւզէրինէ ճրգըլը վէրտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլին կէօզլէրինտէն պէօյիւք պիր սիւքիւնէթ իլէ իրի իրի եաչլար տէօքիւլմէյէ պաչլատը. զէվալը պանքէր, հազին պիր սուրէթտէ արատա պիր իչինի չէքէյօր իտի։

Արթըզ պու պիչարէ ատէմ իչին հայաթ տէմէք պէօյիւք պիր նէքսէթի վէ իչկինճէ տէմէք իտի. օ զէմանէ գատար էմնիյէթ հասըլ իլլէմիշ օլտուղու հայաթընըն լէզզէթի, պիր անտէ պօղուլը վէրմիշ վէ հալի իթթիֆագալի պիրտէն պիրէ նաղարը էօնիւնտէ դարատմըշ իտի։

Վագտա կէօրիւնիւչտէ ատատէթ վէ մայիչէթը խարճինէէսինտէն հիչ պիր չէյ պօղուլմամըշ իտի. մատատէթէն հիչ պիր թէպէտտիւլ վէ թէխալիւֆ կէօրիւլմէյօր իտի. ֆագաթ հագըգաթտէ օ գատար պէօյիւք պիր ֆէլաքէթէ օղրամըշ, ատատէթի օ տէրէճէտէ ալի իւսթ օլմուչ իտի քի, պու հալ քէնտինէ ատէթա թատիաթի գանունլարընտան պիրինէն, տիւչարը թէպէտտիւլ օլմասը գատար ղարիպ վէ տէհչէթամիզ կէօրիւնիյօր իտի։

Էվէլ'թ, իֆֆէթը միւճէսսէմէ զանն իլլէտիյի սէվկիլի գարըսը վալանթինին, պէօյլէ նամուսուզճա վէ ըէղիլանէ հալլէրէ ճիւրաթ կէօսթէրմիշ պու լունմասը, միւսիւ Ֆօվվէլէ տիւնէատաքի հէր տիւրլի իհթիմալաթըն խարինճնատէ պիր հալ կիպի կէօրիւնիւյօր իտի։

Պէօյիւք պիր մուհապէթ իլէ սէվիպ մէճմունիյէթինի մուճիպ օլմագ իչին, հիչ պիր ֆէտագէարլըգտան չէքինմէմիչի պու գատընը, սէրվէթը մէվճուտէսի մուգապիլինէ գազանմըշ վէ պունընլա էվլիլիք ալէմինտէ էսկիտիքճէ մուհապէթի արթմըշ իտի. էօյլէ մէլէք սուրէթ պիր գատընըն պու գատար սէնէտէն ասնրա ճինայէթինի կէօրմէք, զէվալը պանքէրէ բէք աճը կէլիյօր իտի։

Տէմէք քի վալանթին, իբի էրքէք էվլատ վալիտէսի պուլունան վալանթին, պու զէվալըը յը ալտաթըյօր իմիշ։

Օղուլլարը ագըընա կէլինճէ պանքէրին զիհնի պիսապիւթիւն բէրիչան օլտու, չինքի վալանթին իբի էվլատընըն վալիտէլէրի իսէ տէ, պագալըմ միւսիւ Ֆօվվէլ պունլարըն հագըգի բէտէրլէրի՞ մի տիր. վալանթին, ատչլարընա ագտիւշմիւշ պուլունտուղու պիր սինտէ քէնտինի ալտաթըղը հալտէ, պունտան էվվէլի կէնճլիյինտէ ալտաթմըշ պուլունմասընտա տահա զիյատէ իհթիմալէ եագըն տէյի՞լ մի տիր։

Զէվալը ատէմճըլաղ, եալընըգ հալի հագըր իչին տէյիլ, մագիսի իչին տահի տիւչարը մէյուսիյէթ վէ ըգթընբաղը պինհայէ օլտույօր, վէ պիր սատատէթը հագըգըյէ օլմագ իւզրէ թէլագդը իլլէտիյի էսկի մէսուտ կիունլէրին խաթընբէսի, շիմտի քէնտինտէ աքսի պիր թէէսսիր հասըլ իտիյօր իտի. կէշմիշ օլան օ սախթէ սատատէթէ նիչին ալտանմըշ պուլունտուղունա սօն տէրէճէտէ պիր հիսատէթ կէօսթէրիյօր իտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլին, հէր պիր իւմիւտ վէ խայալաթը զէվճիյէյէ տէյէրի օլան մուհապէթինէ միւսթէնիտ իտի. վալանթինին՝ պէօյլէ սատըգանէ պիր մուհապէթը զէվճիյէյէ տէյէրի օլմայան պիր գարը օլտուղունը անլայընճա, արթըզ պիչարէ մայան պիր գարը օլտուղունը անլայընճա, արթըզ պիչարէ սանքէր, քէնտիսի իչին տիւնեատա հիչ պիր սատատէթ գալմամըշ պուլունտուղունա ճիտատէն գանատաթ կէթիրմիշ օլտուղունատն, պունտան սօնրա եաչամագ՝ պու ատէմէ պէյհուտէ պիր իշգէնճէ չէքմէքտէն իպարէթ կէօրիւնիյօր իտի. արթըզ քէնտի իչին պիր արզույա նայիլ օլմագ իտի։

միւսի գալմամբ օլտուղունան, պէօյլէ ֆաճիանէ պիր նէթիճէյէ վարմիշ պուլունան հայաթընա իհթիամ վէրմէյէ գարար վէրտի։

Յաղաթի միւսիւ Ֆօվվէլտէ կէօրիւլէն պու պէօյիւք ֆիւթուր վէ իւմիւտսիզլիք հալի չօգ վագըթի ահվամ իթմէէ։ պու չէտիտ մէյուսիյէթ՝ պիրտէն պիրէ ապիմ պիր հիտսէթէ թէհավվիւլ իլէմիշ օլտուղունան, հէման տիմ տիք այալա գալգարագ բիւր զաղապ քէսիլտի, կէօզլէրի հիտսէթի գըղըլճըմլարը ապշմաղա պաշլատը։ սաատէթինի մահվ իլէմիշ օլանէլարտան ախզը ինթիգամ իթմէտիքճէ էօլմէմէք խուսուսընտա քէնտինտէ չէտիտ պիր արզու ույանտը։

Պանքէր, եալընըզ միճէվհէրաթըն պուլունամամտաը պու պապտէ գաթի պիր սէրրիշթէ, պէօյիւք պիր տէլիլ ատտ օլունամայաճաղընը տիւշինիւպ, ինթիգամընը տահա պիր միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա իլէմէք իչին պաշգա տէլիլլէր էլտէ իթմէք լազըմ օլտուղունը թէֆէքքիւրէ պաշլատը։ զաթէն պու տէլիլլէրէ տէսթըրըս օլմադ քէնտինի իչին միւշկիւլ պիր քէյֆիյէթ օլմատըղընը պիլիյօր իտի։

Պու գարարը իւզէրինէ, էվվէլա օտա խըտմէթքարընը չաղըրըպ խանէսինէ նէ գատար մէքթուպ կէլիր իսէ, պունլարընն ճիւմլէսինի տօղրուտան տօղրույա քէնտինէ կէթիրմէսինի էմր իթտի։

31

Միսիւ Ֆօվվէլ, օտա ուշաղընա պու էմրի վէրտիքտէն սոնրա, Սէն Ցըմիտէ պուլունան թանըտըղը պիր նօթէրէ մուֆասսալ պիր թէլէկրաֆ չէքտի։ պու թէլէկրաֆի իլէ՝ օրատա պուլունան Րակուլ ֆամիլեասընա վէ պախուսուս պու

ֆամիլեասէն օլան Րաուլ Տըլակուրա տայիր մալիւմաթը հագըդիյէ վէ գաթիյէ թալեպ իտի։

Պատէհու տախի քէնտինէ կէլէն իմզասըզ մէքթուպըն ըէյինէ թէպահիյէթլէ, մարքի տը Գըլամօրան տէնիլէն ատէմին սէվապըդը ահվալինի թահգըդ իթմէէ իչին բօլիս նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթտի։

Լաքին բօլիս նէզարէթի, պու կէօնա էսրար խուսուսընտա պիր մէզար գատար սաքիթ տիր. հէր նէ էսրարէ վուգուֆ բէյտա իլէմիշ իսէ՝ անլէրտէն նինէ քէնտի իսթիֆատէ իտուպ խարճէ սըր չըգարմազ. օրատաքի տէհչէթամիզ տէֆթէրլերի սէօյլէթմէք, անճագ նէզարէթ թարաֆընտան պիր էմըր մահաուս սուսուրի իլէ միւմքիւն օլապիլիր պիր քէյֆիյէթ տիր։

Միսիւ Ֆօվվէլին պու միւրաճաաթը իւզէրինէ, բօլիս նէզարէթի թարաֆընտան հաՙնկը էսպապէ մէպնի մարքի տը Գըլամօրանըն սէվապըդը ահվալի հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իսթէտիյինի սիւալ իլէտիլէր. պանքէր իսէ պիթթապի պու էսպապը խապէր վէրէմէյինճէ, նէզարէթ մէմուրլարը, պու պապտէ քէնտինէ պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէյէճէքլէրինի պէյան իտէրէք, էկէր քէնտինի պու թահգըդաթա սէվգ իտէն սէպէպլէր ըէք էհէմմիյէթլի իսէ, նըզամէն միւտտայի ումումի էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէյինի իսթիար իթտիլէր։

Միսիւ Ֆօվվէլ, պու էսրար մէյտանա չըգմայըզ գաչքիլի միյանընտա տէվէրան իտիյօր իսէ, եինէ անլէրին պէյնլէրինտէ գալմասընը արզու իլէտիլի կիպի, պու միւտհիշ առավայը մահքէմէլէրէ տիւշիւմէյիպ, պունըն հաքիմի եասընըզ քէնտիսի օլմասընը վէ ճանիլէրի քէնտի եէտը միանընըզ թէպիճանէսի իլէ ճէզալանտըրմասընը իսթէյօր իտի։

Պանքէր, բօլիս նէզարէթի տայիրէսինտէն քէնտի խանէսինէ պէօյիւք պիր հիտսէթի իլէ ավտէթ իթտի. Սէն Րըմիյէ չէքմիշ օլտուղու թէլէկրաֆընը ճէվապը կէլմիշ օլտու-

գունը կէօրտու. կէլէն ճէվապ չու իտի.

«Բակուլ ֆամիլեասը տէրէճէյի նիհայէտէ պիր սէֆալէթ իչինտէ տիր. պու ֆամիլեասան Բաուլ իամինտէ պիր էրքէք պուլունտուղունը հիչ քիմսէ պիլմէյօր. մատամ տը Բակուլըն պիր գաչ գըզ էվլատտէն պաշգա էրքէք չօճուղը օլմամըշ տըր. պու մալիումաթէ մէվմուգ նազարը իլէ պագալիլիրսինիզ էֆէնտիմ.»

Նասըլ քի պիլիրսիզ Ջովվէլին պու սիւալինէ կէլէն պալատէքի ճէվապ ատախ, միւսիւ Վէրտիւրէնին պու պագատէ իճրա իլէտիլի թահգըգաթը ամիդէնին թըպգըսը իտի.

Պու իտապէր՝ միւսիւ Ջովվէլին հիտտէթի ու մէյուսիյէթինի տէրէճէյի նիհայէյէ վարտըրտը, չինքի պու իհտապատաթ՝ զէվճէսինին իրթիքապ իլէտիլի բէզալէթին տէրէճէսինի, քէնտի նազարընտա պէօյուլթուրճէ պէօյուլթմուշ, տէհշէթլէնտիրտիճէ տէհշէթլէնտիրմիշ իտի. գարըսընըն՝ շիմտիյէ գատար քէնտինէ գարշը կէօսթէրմիշ օլտուղու միւրայըտըգ վէ սախթաքտարանէ էթվարը, իրթիքապ իլէմիշ պուլունտուղու պու պէօյուք ճինայէթտէն տահա տէհշէթլի պուլույօր իտի.

Պիչարէ ատէմճըգ, ըգթըրապ ու մէյուսիյէթինտէն նաչի ատէթա չըլտըրմըշ կիպի պիր հալէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ, քէնտի քէնտինէ շու սէօզլէրի սէօյլէյօր իտի.

— Ա՛հ իայրն գարը, ա՛հ նամուսըզ գարը, սէվտիյի տէլիգանլըյը տայիմա կէօրիւպ սուհուլէթ իլէ գօնուշմագ իչին, եէկէնիմ տիր տէյու պանա թագտիմ իթմէյէ գատար ճէսարէթ կէօսթէրտի. Հալ պու քի պէօյլէ պիր եէկէնին տիւնեատտա նամը վէ նիշանը պիլէ եօգ իմիշ, իտապատաթընը մէլանէթինի, էվիմին գարուսընը սէվկիլիսինէ գարշը աչըպ պու իտապտի ֆամիլեամըզ իտալգը միյանընա իտխալ իտէրէք, օղուլտարը իլէ պէնիմ ատամա օթուրմադա գատար վարտըրտը. պէն նամուսքեար ֆագաթ ահմագ պիր գօճա օլտուղում իչին պու տէլիգանլըյը քէնտի էվլատըմ կիպի սէվիպ, ադճէ

իգրաղ իթմէք կիպի պիր չօգ խուսուսլատտա մուավէնէթլէրտէ պուլունտում.

Միւսիւ Ջովվէլ, պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա գէվճէսի իլէ Բաուլըն միւլագաթ վէ միւվասլէլէրինի տահի նազարը թէխայիւլի էօնիւնէ կէթիրտի. Նէֆսինտէ հըսս իչլէտիլի նէֆրէթ վէ ըգթըրապ օ գատար չէտիտ պիր տէրէճէյէ վարտը քի, միւտտէթը էօմրինտէ հիչ պէօյլէ պիր իշքէնճէյէ օպրամամըշ օլտուղու կիպի, պունա թահամվուլ էն պիլէ իհթիմալ վէրմէմիշ իտի.

Պանքէր, պու եօլտա պիր հագարաթը մէլունանէյէ էօլիւմճէն պաշգա պիր շէյ իլէ մուգապէլէ վէ միճագաթ իթմէք միւմքիւն օլմայաճաղընա գարար վէրտի. Ջիտտէթը մէյուսիյէթի տէրէճէյի նիհայէյէ վարմըշ օլմաղըլա պէրաբէր, ինթիգամընը միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ ալմագ իչին պիր աղ տահա թէհամմիւլ իթմէյէ լուզում օլտուղունը քէնտի քէնտինէ իրթիրաֆ իտուպ.

— Թայընըլար պունճա վագըթտան պէրի պէնի ալտաթմըլար եա, պէն տէ չիմտի պիր միւտտէթ անլէրի ալտաթմալըյըմ, տէտի.

Պինաէն ալէյհ պանքէր, պու գարարը իւզէրինէ օ ագշամ խանէտէ հիչ պիր կիւրիւլթի չըգարմայըպ, հէր ագշամքի միւթատը նէ իսէ անր պօգմատը վէ հաթտա էնայի թատտտա պիր գաչ լաթիֆէ պիլէ սէօյլէտի. Եալընըզ սաաթ տօգուգա տօղրու մարքի տը Գըլատօրանըն վիրուտինի կէօրընճէ, պէլքի թահամմիւլ իտէմէմ տէ ճալիպի տըգգաթ օլաճագ պիր հարաքէթտէ պուլունուրում գօրգուսը իլէ, օ կիճէ պիր ապ էրքէն օլարագ օտասընա չէքիլտի. Ֆիլհագըգա միւսիւ Ջովվէլ, էրթէսի կիւնի պու սապը ու մէթանէթինին սէվիէբսինի կէօրտի.

Շէօյլէ քի, օ կիւն խանէսինէ կէլէն մէքթուպլարը օտա խըտմէթքարը, պիր կիւն էվվէլ ալտըղը էմր միճինտա տօղրուտան տօղրույա քէնտինէ կէթիրմիշ իտի. պու

ԱԷքթուպլարըն իչինաէ վէզինէ տամկասընը հավի պիր մէքթուպ պուլտու, պիր չօգ իհթիյաթ վէ տըգգաթ իլէ պու մէքթուպըն միւհրիւնի գալտըրըպ աթիտէքի չու սաթըրլարը օգուտու.

« Մէվկիլի հալաճըղըմ.

« Պու կիւն հէր հալտէ սիզի կէօրմէքլիյիմ էլզէմ տիր, վիրուտինիզ միւնթազըրըմ. սիզին նէզտինիզ նէ կիպի մանըլըր զուհուրի իլէ կէչմէմիչ օլտուղումը, թէչրիֆ իլլէտիյինիզ ղէման սէօյլէրիմ.

« Բաուլ »

Միւսիւ Ֆօվվէլ, իչպու մէքթուպը օգուլունճա սէվինճինաէն պաչտան այաղա գատար թիթրէյէրէք.

— Հա՛հ, իչթէ չիմտի ճանիլէրի եագալատըմ, տէյու հայգըրտը.

Պանքէր, ախզը ինթիգամ իթմէք իչին լազըմ կէլէն ֆըրսաթը էլէ կէչիրմիչ օլտուղունա պէօյլէք պիր էճնիյէթ բէյտա իլլէմիչ օլտուղու հալտէ, եազըխանէսինին կէօղէրինտէն պիրինի չէքիպ իչինտէն միւքէմմէլ պիր բէլօվէր չըգարտը, պունըն չագմազընը թէճրիւպէ մէգամընտա պիր գաչ տէֆա օյնաթտը.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, օ արալըգ քէնտինի եալընըզ զանն իտիյօր իտի. հալ պու քի պիչարէնին հէր պիր հարաքէթի նազարը տըգգաթտան կէչիրիլիյօր իտի.

Նիյնա ժիբսի, միւսիւ Վէբտիւբէնին էմր ու թէնպիհի միւճիւպինճէ կըրտանա Արգանժ օթէլինտէն այտէթ իլլէտիքտէն սօնրա, հիչ վագթընը զայ իթմէքսիզին հէման կէօղլէրինի պանքէրին պուլունտուղու օտա գարուսընըն անախտար տէլիլինէ ույտուրարագ, միւսիւ Ֆօվվէլին եիւղիւնտէ հուտուլէ կէլէն էն քիչիւք պիր հարաքէթինի պիլէ քէմալի մէհարէթլէ թէտգըգ իտիյօր իտի.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, րէվօլվէրի եազըխանէսինին իւղէրինէ գօյուպ վէ մէքթուպը թէքրար զարֆընա վազ իտէրէք, պէլլի օլմամադ իչին պէօյլէք պիր իթթինա իլէ զարֆընը միւհրիւնիւ եարըշտըրմադա պաչլատը.

Պու իչի կէօրտիւքտէն սօնրա օտատան չըգարագ վէ մէքթուպը թէքրար օտա խըտմէթքէարընա վէրէրէք, պունըն քէնտի էլինէ կէչմիչ օլտուղունը մատամ Ֆօվվէլէ խապէր վէրմէմէսինի տախի տուրէթը մախտուսէտէ էմր ու թէնպիհ իլլէտի.

Միւսիւ Ֆօվվէլին, օտատընտան մուֆարէգաթը պիր իքի տագըգատան զիյատէ տէվամ իլլէմէյէճէյինի վէ շու հարաքէթի քէնտի իչին ազիմ պիր թէհլիքէ օլտուղունը պիլտիյի հալտէ, Նիյնա Ժիբսի, պիր ճէսարէթը ֆէվգէլատէ իլէ պանքէրին օտատընա կիրտի. րէվօլվէրի էլինէ ալըդ իչինտէքի գուրշունլարը քեամիլէն չըգարտը, պատէհու քէնտի քէնտինէ.

— Էլհամտիւլիլահ պիրինճի թէհլիքէ շու տուրէթլէ կէչտի, լաքին պու օլան իշլէրի Գավալէօն վասէթատը իլէ քեատի, պէլքին միւսիւ Վէբտիւբէյէ խապէր վէրմէլիյիմ, պէլքի հէմիլէն միւսիւ Վէբտիւբէյէ խապէր վէրմէլիյիմ, պէլքի հէնուզ էքինճի պիր թէհլիքէյէն էօնիւնիւ ալաճագ գատար զէման վար տըր, տէյու մըրըլտանտը.

Նիյնա ժիբսի, պունը տէտիքտէն սօնրա հէման աշաղը էնիպ կէնճ պանգա մէմուրընա քէյֆիյէթի խապէր վէրտի. պիր կէօնա միւշկիլատա թէսատիֆ իթմէմէք իչին մատամ Ալէքսանտրըտան պիր շէյ կիպլէմէյուպ, հէրսինի մումանլէյհայէ սէօյլէմէսինի տախի թէնպիհ իթտի.

Պու վագատատան պիր պուչուգ սաաթ սօնրա մատամ Ֆօվվէլ, իսթիհնիւ կիյինիպ վէ արապասընը հազըրլատարագ սօգաղա չըգտը.

Միւսիւ Ֆօվվէլ տախի, էվվէլճէ պիր քիրա արապասը կէթիրթմէք իւզրէ խապէր կէօնտէրմիչ օլտուղունատան, մումանլէյհ տախի կէլէն արապայա պինէրէք գարըսընըն ա-

բապասընը թէագըպ իթմէք իւզրէ եօլա չըգաը։

Պու հալէբի կէօրէն նիյնա ժիքսի տախի, իբի էլէբինի օղուշտուրուպ քէնտի քէնտինէ։

— Աման եա՛ Բապպիմ... էկէր միւսիւ վէյրտիւբէ վագ-ԹինաԷ եէթիշէմէյէճէք օլուր իսէ, մատամ Ֆօվվէլ իլէ Բաուլ պու կիւն հէր հալտէ հէլաք օլուպ կիտէճէքլէր տիր, տէյու մըրըլտանտը։

* * *

Մարքի տը Գըլամօրան, մատմազէլ Մաուլէնէ մալիք օլմագ իչին արթըգ օրթատա Բաուլ Տըլակուրտան պաշգա պիր մանի գալմամըշ օլտուղունա հիւքմ իլէտիյի կիւն, հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, չէրիքը ճինայէթինին վիճուտինի մէյտանտան գալտըրմազա գաթիէն գարար վէրմիշ իտի։

Պու գարարընըն էրթէսի կիւնիւ պու պապտէ իյճապ իտէն թէտպիրլէրէ միւրաճաաթ իթմիշ իտի. Բաուլ օ կիճէ խանէսինէ ալնէթ իթմէք իւզրէ շըմէնտըֆէր մէվգըընըն քիւչիւք եօլունտան եարը կիճէ. էանապընտա կէշէր իբէն, իշ քիչի սաաթ գաչ օլտուղունը անլամագ պէհանէսի իլէ Բաուլը եօլունտան ալըգոյուպ, հէմտան իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէյէ տավրանմըշլար իսէ տէ, Բաուլ, պէօյլէ խուսուսլարտա ֆէվգէլատէ տէնէճէք տէրէճէտէ մէհարէթ սահիպի պուլունտուղունտան, հէրիֆլէրին, հիշ օ նազիք վիճուտտան մէմուլ իթմէտիքլէրի պիր գուվվէթ վէ շիատէթլէ, իչինէ պիրտէն ինկիլիզլէրին «Պուգս» տէտիքլէրի եուտրուգտան պիրըր թանէ էնտիրիպ, թօբ ազգընտան կիւլէ չըգար կիպի պիր սիւրաթլա գօլը խաֆիֆ պիր տէրէճէտէ բըշագլա պըյրըմըշ օլտուղու հալտէ, էլէբինտէն գուրթուլուպ ֆիքրաը իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ իտի։

Բաուլ, պու պէօյուք թէհլիքէյի սամուչտուրտուգտան սօնրա, պատէմա իհթիյաթը պիր սուրէթտէ սօգաղա չըգմագա գարար վէրտի. չինքի օ զէմինէ գատար պէօյլէ կիճէ հիճճիմլէրինէ ատլա էհէմմիյէթ վէրմէզ իտի. նէ վագթի կիճէ սօգաղա չըգմագ լազըմ կէլսէ, իւզէրինտէ սիլահ պուլունտուրմագ իհթիյաճընա բայէթ իթմէյէ լուզումը գալմի օլտուղունը անլատը։

Բաուլ, քէնտինէ հիւճիւմ իտէնլէրի խարիճտէն քիմսէլէր զանն իտիյօր իտի. պու հիւճիւմին, քէնտի չէրիքը ճինայէթի Գըլամօրան թատաֆընտան թէրթիպ իտիլմիշ պուլունմատը հագգընտա, Բաուլա պիր չիւպհէ պիլէ կէլմէտի։

Ֆագաթ պու վագատտէն իբի կիւն սօնրա Բաուլ, տատիմա տէվամ իյլէտիյի գահվէխանէտէ պուլունմագտա իքէն, հիչ թանըմատըղը վէ էօմրիւնտէ կէօրմէտիյի ղայէթ իբի եարը հէրիֆին պիրի պուննըն եանընա կէլիպ, հիչ եօգտան եէրէ պիր միւնազատա չըգարմագա վէսիլէ արայարագ, նիհայէթ գարթ վիճդիթինի չըգարըպ քէմալի հագարէթլէ Բաուլընն եիւզիւնէ Ֆըրլատըպ, քէնտի իլէ տուէլլօ իթմէք իչին ինթիխապ օլունճագ սիլահ իլէ սայիր տուէլլօ չարթլարը հագգընտա, հէր տիւրլի միւտատաէյի քէնտինտէն տիրիղ իթմէյէճէյինի պիլտիրտի։

Բաուլ, պու հագարաթի իւզէրինէ հէման հէրիֆին իսթիւնէ աթըլըպ, պիլէքլէրինտէքի գուվվէթի վէ մէհարէթի պունա կէօսթէրմէք իսթէտի իսէտ, պու հարաքէթինէ հանընտա պուլունան տօսթլարը մանի օլտուլար. եալընըզ հէրիֆին քէնտինի տուէլլօյա տավէթ իլէմէտինէ մուգատիլ։

— Բէք ալա, պու տուէլլօյը գապտուլ իտէրիմ, եարըն սապահ խանէնիզտէ պուլունունըզ, սիզէ տօսթլարըմտան իբի քիչի կէօնտէրէճէյիմ, տէտի։

Բաուլ, պու տէօզի տէօյլէտիյի էանատէ հիտատէթինտէն պիթթիւն պիթթիւն վիճուտի թէթքիլէմէքտէ իտի. Բաուլ պու տէրէճէ հիտատէթլէնտիյի հալտէ, իտամի պուլունան հէրիֆի պիլտիքտա հիչ պիր թէլաշ վէ հիտատէթ էտէրի կէօսթէրմէյուպ, սօուգ գանլըլըղընը թէտմամը իլէ մուհաֆիզա իլէմէքտէ պուլունտուղու սուրէթտէ չըգըպ կիթմիշ իտի։

Հէրիֆին պու պիֆիթուրանէ թամըը իւղէրինէ Բաուլը պէօյիւք պիր չիւպհէ ալաը, տիւչիւնմէյէ պաշլատը, տիւչիւնտիւքճէ չիւպհէսի արթըյօր իտի։

Նիհայէթ իւլ էմր Բաուլ, պու եաբանա խիտմէք սաթմադ իսթէյէն իրի պըյըգը հէրիֆին, քէնտինէ ֆըրըսաթըը գարթ տը վիղիթինի էլինէ ալարագ, աթիտէքի չու սաթըրլարը օգուտու։

Վ—Հ—Գ. ԺԱԳՕԲԸՆ

ԿԱՐԻԳԱՏԻՆԻՆ ԷՍԿԻ ԿԷՕՆԻՒԼԻ ԱՍՔԷՐԻ

Ձեվուպ օրտուղարդ խաֆերայի սապրզագաքճատան

Լէօնի սօգաղը Ն. 30

Բաուլ պու գարթը օգուտուգտան ածնրա, քէնտի քէնտինէ.

— Օ՛հ, օ՛հ, նէ գատար իւնէան, կալիպա հէրիֆ պու իւնէանլարըն ճիւմլէսինի պիր սիլահ սալօնը տէրունինտէ իհրազ իթմիշ օլմալը, տէտի։

Բաուլ, չիմոի պու հէրիֆէ գարշը նէ՞ հարաքէթտէ պուլունմագ լազըմ կէլէճէյինի թային իթմէք իչին տիւչիւնմէյէ պաշլատը։

Հէրիֆին, քէնտինէ գարշը օլան թահգիրի պիր սուրէթը ալէնիյէտէ վուգուա կէլմիշ, վէ պունը արգատաշլարընտան պիր գաչը տախի իչիթմիշ պուլունտուգլարընտան, տուէլլօ չարթլարընը թային իթմէք իւզրէ միւսիւ Ժագօբսընըն խանէսինէ տօսթլարընտան իքի քիչի կէօնտէրմէք, Բաուլ իչին զարուրի պիր քէյֆիյէթ հիւքմիւնի ալմըշ իտի։

Բաուլ, պու խուսուսըն իճրասը իչին պիր գաչ տօսթուընը հէրիֆին նէզտինէ կէօնտէրտի, ֆագաթ պու քիմսէլէրէ հէրիֆտէն ալաճագլարը մալիւմաթը, քէնտինէ պիլտիրմէք իւզրէ ավտէթ իյլէտիքլէրի զէմանն, վէզինէտէքի խանէսինէ կէլմէյուշ, Լուվր հօթէլինէ մարքի աբ Գըլամօ-

րանըն նէզտինէ կէլմէլէրինի սուրէթը մախսուսէտէ թէնպիհ իյլէտի. չիւնքի Բաուլ օ կիճէյի մէզքիւր հօթէլտէ կէչիրմէք ընիյէթինտէ իտի։

Բաուլ, պու պապտէքի գարարլարընը վէրտիքտէն սօնրա պուլունտուղու մահալտէն չըգտը, ֆագաթ քէնտինտէ բէք պէօյիւք չիւպհէլէը պաշ կէօսթէրմիշ իտի, հէր հալտէ քէնտինէ գարշը պիր տուզագ գուրուլմագտա օլտուղունը հըսս իյլէտի, խասիմլէրինէ մուգապիլ իճրասը լազըմ կէլէն հազըրլըղա քէնտի տախի միւպաշըրէթ կէօսթէրիպ, տէրագագ իյճագ իտէն թահգըգաթ վէ թէտգըգաթա կիրիշտի։

Պիր չօգ զայրէթ վէ իգտամաթ նէթիճէսի օլարագ խապէր ալապիլմիշ օլտուղու մալիւմաթ, պու պապտէ հիչ պիր սուրէթլէ մուճիպի իթմինան օլաճագ չէյլէր տէյիլ իտի։

Միւսիւ Ժագօբսընըն, պիր թագըմ աչիֆթէլէր իլէ պէրապէր, պիր չօգ խուսուսլարտա ճալիպը չիւպհէ օլան պիր չօգ օթէլլէրտէ իգամէթ իյլէմէքտէ պուլունտուղունը վէ քէնտինին զարիպ իւլ ախլագ պիր քիմսէ օլտուղունը էօյրէնտի. մա մաճիհ սուրէթը մայիշէթի հագգընտա տօղրու վէ գաթի պիր մալիւմաթ ալմագ միւմքիւն օլամատը։

Միւսիւ Ժագօբսընըն, խանէսինէ տայիմա կէճ ավտէթ իթմէքտէ օլտուղունը, իտարէյի զաթիյէսի իչին տախի քէնտինին խապէր վէրտիյի մէմուրիյէթլէր իլէ, պիր թագըմ ճէմիյէթլէրտէ իպրազ իյլէտիլի մէհարէթլէրի սայէսինտէ, գապանտըղը ագճէլէրտէն պաշգա պիր կէչիրի պուլունմատըղընը թահգըգ իյլէտի, տայիմա պիր թագըմ չիւպհէլի իչլէրէ կիրիշտիյինի տախի էօյրէնտի. պու թահգըգաթը իւզէրինէ Բաուլ, քէնտի քէնտինէ շէօյլէ սէօյլէյօր իտի։

— Զօգ զարիպ հալ, պու ատէմին պէնիմ իլէ միւնասզաա չըգարմագտան նէ՞ մագսատը օլապիլիր, իսէճէյիմիզ տուէլլօտա պէնի պիր գըլըճ տարպէսի իլէ թէչէֆ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլուր իսէ, պունտան քէնտինինէ նէ՞ մէնֆաաթ հասըլ օլաճագ տըր. կէօրիւնիւշտէ հիչ պիր մէնֆաաթ

եօգ , լաքին հէրիֆ միւթլագ պիր սէպէպ իւզէրինէ պու հա-
րաքէթէ ճիւրաթ կէօսթէրմէքտէ տիր ։

Բաուլ, պու եօլտաքի թահգըգաթ վէ մուհաքէմաթը
գիհնիյէսինի միւմքիւն օլտուղու գատար իլէրի կէօթիւրտիւ ,
լաքին պունտան գաթի պիր հիւքմ չըգարամատը , Լուվր օ-
թէլինէ մարքի ոը Գըլամօրանըն նէզարինէ կէլտիյի զէման
գիհնի օ գատար եօրուլմուշ իտի քի , պու պայընա կէլէն
հալէրտէն ամուճասընա հիչ պիր շէյ աչմատը ։

Սատաթ սէքիզ պուչուղա տօղրու , խատմինին նէզարինէ
կէօնտէրմիշ օլտուղու զաթլար ավտեթի իլէտիլէր ։

Միւսիւ Ժագօբասընըն տուէլլօ չարթլարը հագգընտա
վէրտիյի գարար , հէման օ սատաթտա գըլըճ իլէ վէնտան օր-
մանընտա վուրուշմագտան իպարէթի օլտուղունը Բաուլա պիլ-
տիրտիլէր ։

Բաուլ, պու գարարը տուրունճա կէօրինինէ չատ պիր իւր-
քինթիւ կէօսթէրմէյէրէք , ճէսուրանէ պիր սուրէթլէ ։

— Բէք ալա , պու թէքլիֆի պէնտէ գապուլ իտէրիմ,
հա՛յտէ պույուրըն կիտէլիմ, տէտի ։

Թային իտիլէն մահալէ վասըլ օլտուլար , հէման տուէլ-
լօյա իպթիտար օլունտու , վուրուշմագ պիր տագըգա գա-
տար իմթիտատա իթտիքտէն ոօնրա Բաուլ, սաղ մէմէսինին
իւզէրինտէն խաֆիֆ պիր սուրէթտէ եարալանտը ։

Ճէննուպ օրտուսը էակի ամիրլէրինտէն օլտուղունը իս-
տատա իտէն միւսիւ Ժագօբասըն ճէննապլէրի , թարաֆէյն պի-
րի հէլաք օլունճայա գատար տուէլլօնըն տէվամ իթմէքի
արզուօլունտա պուլունտուղունը պիլտիրտի . մուհաիլէյհին կէ-
թիրտիյի չահիտլէր տախի պու րէյի թասվիպ իթտիլէր ։

Ֆագաթ Բաուլըն չահիտլէրի նամուսքեար զաթլատան
պուլունտուգլարը իչին , տուէլլօնըն պու տէրէճէյի հէր իքի
թարաֆըն նամուսընը խալէլտէն գուրթարմագա քնաֆի օլ-
տուղունը պէյան իտէրէք , արթըգ տուէլլօյա նիհայէթ վէ-
րիլմէքի րէյինտէ պուլունտուլար . պինաէն ալէյհ արթըգ

Բաուլը մէյտանը միւտաբէպէյէ սալը վէրմէյէճէքլէրինի
սուրէթը գաթիյէտէ պէյան իլլէտիլէր ։

Ժագօբասըն թարաֆտարլարը պու րէյի գապուլ իթմէ-
մէյէ չօգ օղրաչտըլար իսէտե, Բաուլըն չահիտլերի հէման չէ-
քիլիպ կիտէճէքլերինի պէյան իլլէմէլերի իւզերինէ, տիկեր-
լէրի տախի գօրգարագ պէօյլէճէ տուէլլօյա խիթամ վէրիլտի,

Բաուլ, պէօյլէ զարարսըզ պիր եարա իլէ եագայը գուր
թարմըշ օլտուղունա տէրէճէյի նիհայէտէ մէճպուն օլարագ ,
պատէմա Կարիպալտինին կէօնիւլլի ասքէրի օլտուղունը պիլ-
տիրէն պու զարիպ իլ ահվալ ատէմ իլէ թէասաթիֆտէն ,
քէնտինի մուհաֆազայա սրզգաթ իթմէյէ գարար վէրտի ։

Բաուլ , պու խբինճի թէհլիքէյի տախի չու սուրէթլէ
աթլատըգտան սոնրա , պատէմա կէչիրտիյի կիճէլէրտէ բա-
հէթի գալպ վէ պիր ֆիքրի թամ իլէ տիւշինմէյէ վագըթ
պուլապիլտի . կիճէ վէզինէյէ ավտեթի էնտասընտա իւզէ-
րինէ պիր թագըմ էչխաս թարաֆընտան սիլահ իլէ իտիլէն
հիւճիւմլէ , պու Ժագօբասըն վագտասընա պիր տիւրլի մտնա
վէրէմէյօր վէ պինաէն ալէյհ չու իքի վագտանըն , եէքտի-
կէրինի միւթէագըպէն վուգուը քէնտինէ զայըի թապկի պիր
հատիսէ կիպի կէօրինիյօր իտի ։

Բաուլ, պու պապտէ պիր չօգ զիհին եօրտուգտան սոն-
րա , պու իքի վագտանըն տախի էչխասը մէգքիւրէ թարա-
ֆընտան , հէր հալտէ պիր մագտատա մէպնի իճրա իտիլմիշ
պուլունտուղունա գանտաթը քեմիլէ հասըլ իլլէտի ։

Պէօյլէ պիր գանտաթըն հուտուրինտէն սոնրա , պու իչին
սէպէպլը հագրդի Գըլամօրան իտապտի օլտուղունը հիւքմէ
թէգարրուպ կէօսթէրմէյէ պաչլատը . զիհնի պիր քէրրէ
պու եօլա տատրգտան սոնրա , քէնտինի թէլէֆ իթմէքտէն
Գըլամօրանըն չու սրտըրգ նէ՞ իտթիֆատէտի օլապիլէճէյի
խուտուտունը թահգըգա գոլգըշտը . արտաս չօգ կէչմէտէն
պունը տա իտապէր ալտը ։

Մատամ Ֆօվիլէտէն իճրա իլլէտիյի թահգըգաթտան ,

Մատլէնին՝ Գըլամօրան իլէ իզտիվաճէ րաղը օլմագ էմրինտէ մէյտանէ նէ՞ կիպի չարթլար գօյմուշ օլտուղունը էօյրէնտիքտէն սօնրա, ամուճաասընըն, քէնտի վիճուտինի տիւնեատան գալըրմագտաքի մագասատը քէնտինճէ թէմամը իլէ աշիքեար օլտու։

Բաուլըն գալպինտէ պու պապտէ պիր չիւպհէ բէյտա օլտուգտան սօնրա, մարքի տը Գըլամօրան թարաֆընտան քէնտինէ խիթապէն սէօյլէնմիշ սէօզլէրտէն վէ օ զէմանտէն պէրի կիւզար իտէն ուֆագ թէֆէք վագասալարտան, օ անէ գատար հիչ տըգգաթ իյլէմէմիշ օլտուղու պաղը խուսուսլարտան մանասլար չըգարմազա վէ պու սուրէթլէ չիւպհէլէրինի կիթտիքճէ թագվիյէ իթմէյէ պաշլամըշ իտի։

Բաուլ, մարքի տը Գըլամօրանը պու խուսուսլարա տայիր ղայէթ մահիրանէ պիր սուրէթլէ իսթիճվապ տախի իյլէտիքտէն սօնրա, արթըգ պու չիւպհէլէրի ատէթա պիրըր հագըգաթ սուրէթինի ալտը։

Պիր թագըմ ֆէսատքարանէ մագասատլարընըն հուսուլի էմրինտէ, պու գատար զէման տը էլինտէն կէլտիյի մէրթէպէտէ մուավէնէթտէն կէրի տուրմատըղը հապաէ, կէօսթէրտիյի պունճա իշկիւզարըղա վէ ղայրէթէ պէտէլ, Գըլամօրանըն պիր թագըմ գանը գաթիլ հէրիֆլէրէ, քիմ պիլիր նէ՞ գատար բարալար վատ իտէրէք, քէնտինին իզալէյի վիճուտինէ օղրաշմագտա պուլունմասը հագգընտա, Բաուլ պիր գանատաթը գաթիյէ բէյտա իյլէտիքտէն սօնրա, ատէթա հիտատէթ վէ թէհավվիւրտէն քէնտինի պիլմէզ պիր հալէ կէլմիշ իտի։

32

Ցիլ հագըգա, Լույի տը Գըլամօրանըն պու ալչագլըղը Բաուլա բէք տէհշէթլիւ կէօրիւնիյօր իտի. վագտա Բաուլ

տօլտուղու կիւնտէն պէրի ճինայէթ իլէ իւլֆէթ բէյտա իթմիշ վէ կէօնակէօն խապատաթ իչինտէ Եաշամըշ պիր հայլազ իտէ տէ, իբի չէրիքը ճինայէթ պէյնինտէքի մուգավէլէնին, հէր իբի թարաֆ իչին տախի միւթէպէր թութուլմասը լազըմ կէլէճէյի զաննընտա իտի. մարքի տը Գըլամօրանըն ճինայէթտէքի թէճավուզը հագըգաթէն հէր տիւրլի հուտուտըն ֆէվգընտա իտի։

Բաուլըն, Լույի տը Գըլամօրանէ գարշը օլան հիտատէթ ու չիտատէթինէ պիր նէվի նէֆրէթ վէ տէհշէթ տախի գարըշը. էվվէ՛թ, կէնճ խապխ՝ իհթիյար խապխտէն գօրգմաղա պաշլատը։

Գըլամօրան կիպի ճիւրաթը պիր ճանի թարաֆընտան հայաթընա գատտէ օղրաշըլտըղընը անլայընճա, պու հէրիֆէ գարշը ղայէթ իհթիյաթը տավրանմագ լուզումը քէնտինճէ թէհագգուգ իթտի։

Գըլամօրանըն թատրուգաթը խայինանէսինտէն, թէատիւֆի օլարագ իբի տէֆա եագայը գուրթարատիլմիշ խատտէ, պիր իչինճի տէֆատան նէֆսինի խէլաս իտէմմէք իհթիմալի վար իտի։

Բաուլ, Գըլամօրանըն խապատաթ վէ մէլանէթտէքի ճիւրաթընըն տէրէճէսինի պիլտիյի ճիհէթլէ, քէնտինի տայիմա պէօյիւք պիր թէհլիքէ իչինտէ կէօրիյօր վէ պինատէն ալէյհ հէր տիւրլի թէտապիր վէ իհթիյաթէ բայէթտէն պիրըն կէրի տուրմայօր իտի։

Պու իբի ճինայէթ չէրիքի պէյնինտէ խուսումէթ պու տէրէճէյի պուլտուգտան սօնրա, արթըգ պունըն նէթիճէսի թարաֆէյնտէն պիրի իչին բէք վէխիմ օլաճաղը տէրքեար իտի։

Բաուլ, սէֆալէթ վէ զարուրէթ իչինտէ պուլունտուղու զէմանլարընտա, պիր կիւնլիւք թէյիւչի իչին պիր ինսան էօլտիւրմէյէ գատար ճիւրաթ կէօսթէրմէքտէն իհթիրազ իթմէզ իտի իսէ տէ, պու հարաքէթին, ինսանիյէթէ

նէ գատար մէնֆուր պիր ֆիիլ օլտուղունը անլայապլէճէք գատար քէնտինտէ գուտրէթը մուհաքէմէ եօգ իտի ։

Բաուլըն օ զէմանքի ագլը օլմուշ օլաս , շիմտի ուզուն ուղատըյա պիր թագըմ միւլահազաթ վէ թէֆէքքիւրաթը տագըդէտէ պուլունմայըպ . հէման պիր ըշտագ տարպէսի իլէ Գըլամօրան խայընըն վիճուտինի տիւնեատան գալտըրմագ սուրէթի իլէ , իչէ պիր նէթիճէ վէրմէքտէն ասլա կէրի տուրմազ իտի իսէ տէ , զէման՝ Բաուլտա խայլի պէօյիւք պիր թէպէտտիւլաթ հուսուլէ կէթիրմիշ իտի ։

Շիմտի էլինէ խայլի ճէսիմ պիր մըգտար տա բարա կէչմիշ օլտուղունտան թէտպիրի տախի արթմըշ իտի . թօրլամաղա մուվաֆֆագ օլտուղու տէօրթ եիւզ պին ֆըրանգտան , նամուաքեարանէ պիր սուրէթտէ վէ պիր իսթիրահաթը թամամէ իլէ իսթիֆատէ իթմէք , պինաէն ալէյհ իհրազընա մուվաֆֆագ օլմուշ պուլունտուղու իթթիպարընը զայպ իթմէմէք իսթէյօր իտի ։

Բաուլ , ֆիքրէն օլան մուհաքէմաթընը պու եօլտա եիւրիւթտիւքտէն սօնրա , քէնտի իթթիպար վէ սէլամէթինէ պիր խալէլ կէթիրմէքսիզին , պու միւտիշ մարթի տը Գըլամօրանըն վիճուտինին օրթատան գալտըրըլմասը , նէ՛ սուրէթլէ միւմքիւն օլապիլէճէյի խուսուսը մուհիմմի տիւշինմէյէ պաշլատը . ֆագաթ պունա մուվաֆֆագ պիր չարէ պուլմագ հագըգաթէն միւշկիւլ պիր քէյֆիյէթ իտի ։

Բաուլ , պու խուսուսա տայիր խայլի միւտտէթ զիհնինի եօրտուգտան սօնրա , Գըլամօրանըն օ զէմանէ գատար հուսուլինէ զայրէթ խյլէտիյի մագսատլարընա վէ բլանլարընա գարշը կէլմէք , պիւթիւն իճրաաթընը հիւքիւմսիւզ պըրագմագ վէ Մաուլէն իլէ օլաճագ իզտիվաճլարընը պօզմագ սուրէթլէրի իլէ , չէրիքը ճինայէթինէ մուգապէլէ կէօսթէրմէյէ գարար վէրտի . պու եօլտա հարաքէթ խյլէտիյի թագտիրտէ , Գըլամօրանըն էլինի այագընը պաղլամըշ օլաճաղընա ճիտտէն էճնիյէթ բէյտա խյլէտի ։

Մարքի տը Գըլամօրանըն իզտիվաճընը պօզմագ Բաուլ իչին բէք գօլայ իտի . Գըլամօրանըն թարաֆընը թէրք իտտուպ մատամ ժօվվէլ իլէ մատմաղէլ Մաուլէն թարաֆընա տէօնտիւյի անտէ , պու իքի գատընը , Գըլամօրանըն բէնչէյի զատընընտան գուրթարապիլէճէյինէ հիչ չիպհէ իթմէյօր իտի ։

Իչթէ Բաուլ պու գարար նէթիճէսի օլարագ , պունտան էվվէլքի պապտա իչար իտիլէն վէ միւսիւ ժօվվէլնն էլինէ կէչմիշ օլան օ մահուտ տավէթնամէյի մատամ ժօվվէլէ կէօնտէրմիշ իտի ։

Պիչարէ գատըն , պու թէզքիրէյի ալընճա պիլա թէրէտիւտ թային իտիլէն սատթտա վէզիֆինէտէքի Բաուլըն քէօչկիւնէ գօչտու . մատամ ժօվվէլ . Բաուլըն եանընա , ապապա քէնտինտէն տահա նէ՞ ֆէտաքեարլըգ թալէպ իտէճէք , աճէպա նէ՞ կէօնա պիինսաֆինէ թալէպլէրտէ պուլունաճագ տէյու պէօյիւք պիր գօրգու վէ խէլէճան իլէ կիրտի ։

Ժագաթ մէմուլի խիլաֆընա օլարագ մատամ ժօվվէլ՝ Բաուլը բէք հապիմ վէ բէք մահճուպ պիր հալտէ պուլտու . Բաուլ , մատամ ժօվվէլէ իյթիրաֆը մատտէ իթմէզտէն էվվէլ , մումաիլէյհանըն թէմամը իլէ էճնիյէթինի ճէլպ իտէպիլմէք իչին , օլանճա մէհարէթը րիյաքեարանէօինի իպտրաղէ պաչլայըպ , սօն տէրէճէտէ էթվարը խայըրխահանէ կէօսթէրմէքլէ , հիսանի նիյէթի խուսուսընտա պիչարէ գատընը իգնա իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու ։

Ո կիւնէ գատար չէքտիյի տէրտ ու մէչագգաթ վէ իչքէնճէնին պարը թագաթֆէրսասը ալթընտա էզիլիպ գալմըշ պուլունան զէվալը գատըն , օղլունըն կէօսթէրտիյի շու մուամէլէյի իհթիրամքեարանէ վէ սատրը նէտամէթտէն , պունճա վուգուաթը միքէրրէբ իւզերինէ եինէ սօն պիր իւմիտէ տիւշմէյտէն պիր տիւրլի քէնտինի ալամատը ։

Բաուլ , մատամ ժօվվէլտէ հասըլ օլան պու թէէսիրի

անլայընճա, հէման զէվալը գատրնըն էօնիւնտէ, թատղիմքեարանէ պիր սուրէթտէ տիզ իւսթիւ տուրարագ, էն միւէսիր սէտասը իլէ չու սէօղլերի սէօյլէմէյէ պաշլատը.

— Մէվկիլի վալիտէճիյիմ, պէն սիզէ բէք չօգ էղիյէթ իթտիմ, չօգ ճէֆա չէքտիրտիմ, լաքին չու խատպատաթըմտան տօլայը չու սատթատա հըսս իլլէմէքտէ պուլունտուղում նէտատմէթ բէք տէհշէթլի տիր... պէնի տինլէյինիզ վալիտէճիյիմ...

Բաուլ, պունտան զիյատէ սէօղ սէօյլէմէյէ վագըթ պուլատատը, չիւնքի պու էանատէ քէմալի չիտտէթլէ օտա գարուսը աչըլտը, իքինի պիրտէն պաշլարընը օ թարաֆա չէվիրինճէ, էլինտէ պիր րէվօլվեր պուլունտուղու հալտէ միւսիւ Ժօվէլէյնն, էշքէ իւզերինտէ տիմտիք տուրմագտա օլտուղունը կէօրտիւլէր.

Քէմալի հիտտէթ վէ մէյուսիյէթինտէն պիչարէ, պանքէրին չէհրէմի ատէթա էօլիւ րէնկի կիպի սար սարը քէսիլմիշ իտի.

Միւսիւ Ժօվէլ, թէէսիւր վէ հիտտէթինի կիղլէմէք իչին, թահամմիւլը պէչէրին ֆէվգընտա ատտ օլունապիլէճէք պիր մէթանէթի իպրազընա, վէ պիր ճինայէթի կէօզլերի իլէ կէօրիւպտէ թայինի ճէզա իթմէք վազիֆէտի իլէ միւքէլլէֆ պուլունան ատիլ պիր հաքիմ թամըը իրսայէսինէ զայրէթ կէօսթէրիյօր իտի.

Ֆագաթ պանքէրին պու թէհամմիւլիւ, էքսէրի տէհշէթամիզ պիր ֆուրթունանընըն զուհուրինտէն էվվէլ կէօրիւլէն պիր սիւքիւնէթէ պէնզէտիյի աշիքեարէն կէօրիւլիւյօր իտի.

Բաուլ իլէ մատամ Ժօվէլ, պանքէրի կէօրիւնճէ պիլա իսթիյար տէհշէթ իյմա իտէր պիրէր ֆէրեատա սալը վէրմիշ օլտուղլարընտան, միւսիւ Ժօվէլ, հէման հէման ապլընը քիւսիյէն զայզ իտէճէք օլան եարը մէճնուն պիր ատէմ թամըը մէյուսանէ վէ նիւվմիւտանէօի իլէ.

— Պէնիմ պուրայա գատար կէլէճէյիմէ հիչ իհթիմալ վէրմէյօր իտինիզ, հադդընըզտա օլան ահմագ ճասընա էմնիյէթի ու իհթիմատըմը իլէլ էպէտ տէվամ իյլէյճէք զանն իհմէքտէ իտինիզ, էօյլէ տէյիլ մի, տէտի.

Բաուլ, միւսիւ Ժօվէլէյնն րէվօլվերինտէն չըզաճադ գուրշունա գարշը վալիտէսինի մուհաֆազա իհմէք մադատը լէլէ, հէման սիլիարէ գատընըն էօնիւնէ քէնտինի սիրէը իհտիքտէն սօնրա, պէօյլուք պիր խէլէճան իլէ.

— Ինճինճէճիյիմ, էմին օլունուզ քի... տէմէքտէ իքէն, պանքէը զայէթի գօրգունճ պիր իշարէթի իլէ Բաուլըն պէօղիւնէ քէսէրէք.

— Յո՛ւս, արթըզ եալանա րէզալէթէ խիթամ վէրմէնին զէմանը կէլտի, պէն րէզիլանէ պիր գօմէտի սէյր իհթմէք իսթէմէյօրում, տէյու հայգըրտը.

— Ֆագաթ ինանընըզ քի...

— Ինչեար իհմէք իչին պէյհուտէ զահմէթ չէքմէյինիզ, պէն հէր չէյի թէմամը իլէ խապէր ալտըմ, զէվճէմինն միւճէվհերաթը քիմին թարաֆընտան էճինիյէթ սանտըղընա րէհին խախլախինի, զէվալը նամուսքեար Բըրօսքերի մադրէնուն կէօսթէրիպ, դատատարի բարալարը քիմ սըրդաթ իլէմիշ պուլունտուղունը, ինչեար դապուլ իհմէղ պիր սուրէթը գաթխէտե էօյրէնտիմ.

Մատամ Ժօվէլ պու սէօղլերի իչիտինճէ, քէնտինի զայզ իհմէք բատատէլերինէ կէլիպ իքի տիղլերի իւզերինէ տիւշտի. պիչարէ գատընըն, վիրուտինտէն օ գատար գօրգտուղու օտէհշէթամիզ կիւն իչինէ կէլմիշ իտի. պու մէնհուս կիւնկէօրմէմէք իչին եալան իւզերինէ եալան սէօյլէմէքտէն, հէյլէ իւզերինէ հիյլէ իհմէքտէն չէքինմէմիշ, պու ուղուրտա քէնտի հայաթընը ֆամիլեատընըն սատտէթինի ֆէտա իհմէքտէն կէրի տուրմադըղ իսթէ տէ, նիհայէթ իւզ էմր կիղլէմէյէ օղրաչըլըղը օ տէհշէթլի էսրար եինէ մէյտանէ չըզը վէրմիշ իտի.

Ջէվալլը գաղտն, արթըզ քէնտինին միւէպպէտէն մահվ օլմուշ պուլունտուղունը կէօրիւպ, կէօղլէրինտէն սէլ կիպի հաշ ադմագտա օլտուղու համտէ, ևիւրէքլերի բարչալայտաճագ մէրթէպէտէ պիր վազը իսթիրհամքեարանէ իլէ.

— Մէրհամէթ էթ Ֆօվվէլ, մէրհամէթ, աֆվ ու աթըֆէթինիզէ միւհթաճըմ... տէյու քէքէլէտի.

Պանքէր, պու սէտայի մէյուսանէյի իշխտինճէ վիճուտի պաշտան այաղա գաղտար չիտտէթլի պիր թիթրէմէ իշինտէ գալտը. ղէվալլը ատէմ, ղէվճէսինին պու իսթիրհամաթընտան տէրէճէյի նիհայէտէ միւթէէսսիր օլմուշ խտի, պու մէյուսանէ սէտա, քէնտինէ ևիրմի սէնէտէն պէրի տիր սէվկիլի ղէվճէսի ևիւրիւնտէն նայիլ օլմուշ պուլունտուղու սաատէթի վէ պիր թագըմ թաթը իսթըրէլէրի իսթտար իլէմիշ իտի.

Պու գաղտն, օ կիւնէ գաղտար քէնտի հայաթը իւղէրինտէ գուվվէթլի պիր հիւքմ սիւրմիշ, պիր պագըշը իլէ քէնտինի մէյուս վէ հախսըզ մէտտուտ իթմէք իդթիսարընը հայըղ պուլունմուշ իտի.

Սաատէթը մաղրիպտի պանքէրին կէօղլէրի էօնիւնտէ օ անտէ թէճէսսիմ իտի վէրինճէ, քէնտինտէ ղարիպ պիր հըսա վէ թէէսիւր հուտուղէ կէլիպ, չիտտէթի ու մէյուսլիքէթի ըրգդաթ ու մէրհամէթէ միւնդաիպ օլտու. աֆիլ քէլիմէսի տուտագլարընըն ուճընա կէլէրէք, չու աթիտէքի սէօղլէրի սէօյլէտի.

— Ա՛հ, նանքէօր գարը, պէն սանա նէ՞ գէնտալըգ իթտիմ, սանա օլան էն պէօյուք գէնտալըղըմ սէնի պիր մուհապէթը գէվգելատէ իլէ սէվտիքլիյիմ օլտու, տէյի՞լ մի. էյվա՛հ, մէկէր պու տիւնեատէ ինսանէ հէր չէյտէն հօրկունլուգ օսանմագ կէլիյօր իմիշ, հաթտա պիյատէ սէվիլմէքտէն պիլէ. ա՛հ վ.ալանթին, ղէվճ վէ ֆամիլեա մուհապէթի մէշրուատը սանա օսանճ վէրտի, էօյլէ՞ մի, պու մուգատտա մուհապէթտէն պըղտըն, տէյի՞լ մի. էվվէ՛թ, գօճան-

տան օղուլլարընտան կէօրմէքտէ օլտուղուն իհթիրամաթը գէվգելատէ սանա բէք տաթմըղ կէլմիշ օլմալը քի. ֆամիլեանըն սաատէթինի ասլա նազարը իթիպարէ ալմադըգտան պաշգա, ալէմին ղէմմ ու թահդիրինի իւղէրիմիզէ ճէլալ իլէմէքտէնտէ դօրդմամըշընը. ա՛հ վ.ալանթին, պու միւտհիշ տուղաղա նա՞սըլ տիւշտիւն, պէնիմ հադդընտա օլան չէֆգաթը մուհապէթիմ սէնի թաճիղ իտիյօր իսէ տէ, էվվաալարըմընըղըն սաատէթը միւսթագպէլէրինի օլտուն տիւշնիւպտէ պու հարաքէթը մէղմումէտէն իճթինապ իթմէլի իտին.

Միւսիւ Ֆօվվէլ, պու ճանփըրաշ սէօղլէրի կիւյա հէր քէլիմէյի թէլաֆֆուզ իլէրը իքէն նէֆէսի թըզդանը վէրճէք իմիշ կիպի, աղըր աղըր վէ պէօյուք պիր զայրէթ իլէ սէօյլէյօր իտի.

Բաուլ, միւսիւ Ֆօվվէլին պու իֆադաթը մէյուսանէսինի պէօյուք պիր տըզդաթ իլէ տինլէմէքտէ օլտուղունտան, պանքէր, ֆիլհագըգա տէտիյի կիպի բէք չօդ չէյլէր իտապէր ալմըշ իսէ տէ, հէնուզ թէմամը իլէ էսրարէ քէսպը վուգուֆ իլէմէմիշ օլտուղունը, պաղը սէօղլէրինտէն անլամըշ իտի.

Պանքէրին, պու էսրարէ տայիր օլան թահդիգաթը բէք միւքէմմէլ օլմադըղը հադդընտա Բաուլտա պիր ֆիկիր բէյտա օլունճա, ղէվալլը ատէմի հէնուզ պու պապտէ իդնա իթմէք միւմքիւն օլապիլիր իմիւտտ իլէ.

— Լ-ֆէնտիմ... լութֆէն պիր աղ պէնտէնիզի տինլէմէնիզի իսթիրհամ իտէրիմ. լմտի միւտտատէ իտինիզ տէ...

Բաուլ, իֆադաէսինի իբրամ իթմէյէ մէյտան պուլմադը. հայլաղը մէրգումէն պու գաղտարըգդ սէօզ սէօյլէմէսի, միւսիւ Ֆօվվէլին, ղէվճէսինէ գարչը հասըլ օլան սիւքիւնէթինէ միւսէտտէլը չիտտէթի ու ղաղէպ օլմասընտա սէպէպ օլտու. չունքի պանքէր, էվվէլքինտէն տահա միւտհիշ պիր չիտտէթի իլէ Բաուլըն սէօղլունի քէսէրէք.

— Սէն սո՛ւս, ալլադ, սո՛ւս, տէյու հայդըրըը։

Պիր միւտտէթ սիւքիւթ իլէ կէչտի, պու սիւքիւթի եաըընըդ մատամ Ֆօվվէլին հընչդըրա հընչդըրա աղլամասը իվալ իտիյօր իտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլ, Բաուլը քէմալի հադարէթ վէ թէհտիտամիդ պիր պագըշ իլէ պաշտան այաղա գատար պիր քէրըթ սիւզտիւքտէն սոնրա։

— Պէն պուրայա սիդի պիր արատա եադալայըպ իքինիդի պիրտէն էօլտիւրմէք ընիյէթը գաթիյէսի իլէ կէլմիշ իտիմ. վադտա իքինիդի պիր արատա թուԹտուրմատա... էօլտիւրմէյէ ճէսարէթի իտէմէտիմ, պու ճէսարէթսիդլիյիմէ սեպեպ իսէ, էլինտէ սիլահը պուլունմայան պիր ատէմէ գարշը սիլահ իտթիմալ իթմէք ալշագլըգընը գապուլ իյլէմէմիյիմ տիր, տէտի։

Բաուլ, պու ատալըդ եվինէ պիր սէօղ սէօյլէմէք իտթէտի իսէ տէ, Միւսիւ Ֆօվվէլ եվինէ մէյտան վէրմէյիպ չէօյլէճճէ սէօղունէ տէվամ իթտի։

— Տուր սէօղումի պիթիրէյիմ, ոէնին հայաթըն չիմտի շու տադըդատա պէնիմ էլիմտէ տիր, տէյիԼ մի. չինգի տիւշարը իհանէթի օլան պիր ղէվճի, դանուն պու իտուտատա մադուր կէօրմէքտաէ տիր. պէն դանունըն պու միւտաատսինտէն տէ իտթիֆատէյէ գալդըշմայարադ սանա տուէլլո թէքլիֆ իտիյօրում. իչԼէ չըվինէչնին իւղերինատէ պէնիմքինէ միւշտալհ պիր ըէվօլվէր կէօրիյօրում. հա՛յտէ պու ըէվօլվէրի էլինէ ալ տա քէնտինի միւտաֆիտա էթ։

— Հի՛չ պիր վադըթ...

Հիտտէթ ու չիտտէթի սոն տէրէճէյէ վարմըշ օլան պանքէը, թտապանճասընը Բաուլէ գարշը գալտըրտարադ.

— Հա՛յտէ քէնտինի միւտաֆիտա էթ տէյօրում, հօդտա չիմտի թէթիկի չէքէլիմ... տէյու հայդըրըը։

Բաուլ, քէնտինէ պիր ատըմ գալան ըէվօլվէրին աղդը կէօյսիւնէ տիքիլմիշ օլտուղունը կէօրիւնճէ, տիւշարը խէվֆ

ու տէհչէթ օլարադ չըվինէ իւղերինատէ տուրան ըէվօլվէրի էլինէ ալտը.

Միւսիւ Ֆօվվէլ իսէ Բաուլըն պու հադըրըղընը կէօրինճէ ամիրանէ պիր սէտտա իլէ.

— Օտանըն պիր քիւչիւնէ չէքիլ, պէն տէ օ պիր քիւչիյէ չէքիլէյիմ, իչԼէ չուրատաաքի ատաթ պիր գաչ սանիյէյէ գատար չալաճադ, չալտըդը անտէ իքիմիլ տէ աթէչ իտէլիմ, տէտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլին տէտիյի վէճճ իլէ իքինի տէ օտանըն պիրըէր քէօչէսինէ չէքիլտիլէր. լաքին մատամ Ֆօվվէլ, գօճաատ իլէ օղլունըն պիրի պիրինի հէլաք իթմէք իւղրէ սիլահա տավրանտըդլարընը կէօրինճէ, պու մէնղարէյի ֆէճիյէյի թէմսալայէ քէնտինատէ գուտուԼմի գալմայարադ, անլէրտէն էվվէլ քէնտինի թէրըը հայաթ իթմէք ադմը ճէսուրանէսի իլէ հէման իրի գօլտարընը այըդ, եիւղի գօճաատընտան թարաֆա միւթէվէճճիհ օլտուղու հալտէ իրի սիլահընն արատընա աթըլտը. լինէմէք ընէվինատէն պիր սէտտայի իսթիրհամ իլէ ղէվճինէ.

— Գօճաճըղըմ, պու տէլիգանլըյը էօլտիւրմէ, պիր աղատուր, պէնի տինլէ տէ պիւթիւն հադըգաթը սանա անլատայըմ, սոնրա իտէճէյինի միւճաղաթը եալընըդ պէնիմ ղէրիսինտէ իճրա իյլէ... տէտի։

Միւսիւ Ֆօվվէլ, ղէվճէսինին պու հիսայէյի մատէրատնէսինի, սէվտիյի տէլիգանլըյա գարշը օլան չիտտէթը մուհափէթինատէն իլէրի կէլմէ աշըգանէ պիր ֆէտաքարլըգ ղանըն իտուտ, հիտտէթ ու թէհավվուրը սոն տէրէճէյի պուլարադ, քէմալի չիտտէթլէ գարըսընըն գօլունտան եագալաատըղը կիսի.

— Հա՛յտէ արատան տէֆ օլ մէլունէ գարը, տէյէրէք, օտանըն պիր թարաֆընա ֆըրլատը վէրտի։

Ձագաթ մատամ Ֆօվվէլ, պու մուդաթէլէյի միւտհիշէյի գարշըտան սէյր իթմէյէ եինէ պիր սիւրի թէհամիւլ

խեմէյերէք , թէքրար քէնտինի իրի սիլահըն արաբընա աթոը . լաքին պու տէֆա կիտուպ Բաուլըն պօյնունա սարըլարագ իսթիրհամաթըընը անա թէվճիհ իտուպ .

— Պիր պիրինիզին ճանընա գըյմայընըզ , պէնի էօլտիւրինիզ պէնի , չիւնքի պու խուսուստա միւճրիմ կալընըզ պէնիմ , աէյու պաղըրտը .

Դարըտընըն պու իսթիհզաֆաթը իւղէրինէ՝ պանքէրին վիճաուտնտէքի գան թէքմիլ պաշընա հիւճիւմ իյլէտի . քէնտինի զայպ իթմէ բատտէսինէ կէլէրէք , նէքսիկէրինէ սարըլըշ պուլունան Բաուլ իլէ զէվճէսինի նըշանլատըգտան սօնրա իքիսինէ պիրտէն աթէշ իթտի .

Ցագաթ նէ Բաուլըն վէ նէ տէ զէվճէսինին նարալանըպ եէրէ տիւշմէսիքլէրինի կէօրիւնճէ , հէման իրինճի վէ անը միւթէազըպէն իւչիւնճի տէֆա օլմագ իւզրէ աթէշ իթտի .

Հիտտէթինտէն կէօզլէրի գօրտարտըշ օլան պանքէը , տէօրտիւնճի տէֆա աթէշ իթմէյէ հազըրլանմագտա իրէն օտանըն օրթասընտա պիր ատմ բէյտա օլտու . պու ատմ միւսիւ Ցօվվէլին էլինտէքի րէվօլվէրի չէքիպ ալտըգտան սօնրա , քէնտինի տախի պիր գանարէ իւղէրինէ օթուրթտու . պատէհու աղիմ պիր թէլաշ կէօսթէրէրէք մատամ Ցօվվէլէ տօղրու գօշտու .

Գարինի քիրամ պու զաթըն , Բըրօսրէը Պէրթօմիի հիմայէ իտէն միւսիւ Վէրտիւբէ օլտուղունը էլպէթտէ անլամըշտըր տըր . Դավայլօն թարաֆընտան քէնտինէ պիր սուրէթը սէրիյէտէ իհսպարը քէյֆիյէթ իտիլմիշ օլտուղունտան , հէման վագըթ զայպ իթմէյէրէք մահալի վագտայէ գօշմուշ իտի . լաքին միւսիւ Ցօվվէլին էլինտէքի րէվօլվէրին գուրշունըլարը էվվէլճէ Նիյնա ժիրտի թարաֆընտան չըգարըլմըշ օլտուղունը , պիլմէտիյի ճիհէթիէ , օ հալի կէօրիւր կէօրմէզ աղիմ պիր թէլաշա տիւշմիւշ իտի . միւսիւ Վէրտիւբէ մատամ Ցօվվէլի տէֆաթէլա մուայէնէ իթտիրտէն սօնրա ,

ճէնապը Հագդա չօղ չիւքիւրէը օլսուն , պիր թարաֆընա զարար կէլմէմիշ , տէտի .

Պանքէր , պուլունտուղու եէրտէ տուրմայըպ հէման ապաղա գալգտը վէ միսիս Վէրտիւբէյի պիր նանա իթէրէք .

— Հա՛յտե չէքիլ , ինթիզամըմա մանի օլմա , իքիսինի տէ էօլտիւրէճէյիմ , տէտի .

Միսիս Վէրտիւբէ , Ցօվվէլին պիլէքլէրինտէն նագալայըպ քէմիքլէրինի գըրտաճագ մէրթէպէտէ պիր չիտտէթլէ սըդարագ , սէօյլէյէճէյի սէօզլէրին թէէսսիրինի արթըրմագ իչին , եիւզիւնի պանքէրին եիւզիւնէ տօգունտուրտ տէրէճէտէ նագլաչտըրըրտըգտան սօնրա , չու սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Սիզի սէօյլիւք պիր ճէնապէթի իճրասընտան մուհաֆագա իյլէմիշ պուլունտուղու իչին ճէնապը Հագդա չիւքիւրէը իթմէմէլիսինիզ . չիւնքի սիզէ կէօնտէրիլէն օ իմզասըզ մէքթուպըն սէօզլէրի հէը նալանտան իպարէթ իտի .

Միսիս Ցօվվէլ պու սէօզի իչիտինճէ , գարշըսընտագի զաթըն քիմ օլտուղունը վէ նէրէյտէն կէլտիյինի , պու էսրարէնէ սուրէթլէ քէստը վուգուճ իյլէմիշ պուլունտուղունը տիւչինմէք ճիհէթլէրի ասլա ադըննա կէլմէյէրէք , օլանճա տըզդաթըը պու մէճմուլ զաթըն « 0 իմզասըզ մէքթուպըն սէօզլէրի հէը նալանտան իպարէթ իտի » տէմիշ օլտուղունտան , հէման պու սէօզլէր իւղէրինտէ ճէմ իյլէմիշ օլտուղունտան , հէման օ սէօզէ ճէվապ օլմագ իւզրէ .

— Զէվճէմ քէնտինին միւճրիմ օլտուղունը իսթիրաճ իտիյօր , տէտի .

— Էվվէ՛թ զէվճէնիզ միւճրիմ տիր , լաքին պու միւճրիմիյէթի էօյլէ սիզին պիլտիյինիզ զանն իյլէտիյինիզ սուրէթտէ տէյիլ տիր , էօլտուրմէք իսթէտիյինիզ պու տէվլէթլունըն քիմ օլտուղունը պիլիյօրմուսունուզ .

— Էվվէթ պիլիրիմ . . . սէվկիլիսի տիր , աշըգը տըր . . .

— Խա՛յըր . . . սէվկիլիսի աշըգը տէյիլ , օղլու տըր . . .

Վուգուաթը ճարիյէյէ վուգուճը թամմը պուլունտու-

զու շու պիր իրի սէօղիւնտէն անլաշըլմըշ պուլունան պու մէճհուլ զաթըն վիճուտի, Բաուլը՝ միսիս Ֆօվվելին թէհ-տիտաթընտան պիյատէ խէվֆ ու խէլէճանէ տիւշիւրմիւշ իտի. մամաֆիհ եվնէ իհթիյաթէ ըայէթատ գուսուր ևթմէյէրէք միսիս Ֆօվվելէ թէվճիհի խիթապ իլէ.

— Էվվէ՛թ, տօղրու սէօյլէյօր, տէտի,

Պանքէը, հէման հէման չըլտըրմադա իէմագ զալմըշ կիսլի պիր հալէ կէլէրէք, կէօղէրինի խանէլէրինտէն ֆըրլայաճագ տէրէճէտ աչմըշ օլտուղու հալտէ, միսիս Վէրտիւրէյի, Բաուլը վէ հիւքմի իտամընա ինթիզար իտէն ճանիլէրտէն տահա պէթտէր պիր խէվֆ ու մէյուսիյէթ իչինտէ պուլունան զարըսընը, պիրեր պիրեր նազարը թէագըզաթտան կէչիրիյօր իտի,

Պիչարէ պանքէը, քէնտինէ եալան սէօյլէյօրլար զանն իտիյօր իտի. պինաէն ալէյհ պիր սանիյէ գատար սիւքիւթտէն սօնրա, քէլամէ աղազ իլէ.

— Եալան սէօյլէյօրսունըզ, պէնի ալատաըյօրսունըզ, պու տէտիքլէրինիզին իմքանը եօգ ատը, եալընըզ դուրու սէօզ բարա իհմէզ տէլիլէր իսթէր տէլիլէր, սէօզիւնիւզիւ իտպաթ իհմէլիսինիզ, տէյու հայդըրտըզընտա, միսիս Վէրտիւրէ, թէմքինլի պիր վազ ար իլէ.

— Էվվէ՛թ, իտպաթ իտէճէյիզ, տէլիլէր կէօսթէրէճէյիզ, ֆագաթ հէլէ չիմտիվիք պէնի տինլէյինիզ, տէտի,

33

Միսիս Վէրտիւրէ, պիր վազտայը նագլ իլէմէքտէէքի մալիւմիւմիզ օլան մէհարէթը ֆէվգէլատէտի իլէ, մատամ Ֆօվվելէ տայիր քէշֆ իլէմիշ օլտուղու ֆաճիայը չար չարըդ պանքէրէ անլաթտը.

Ֆիլվագը պու հագըգաթ միսիս Ֆօվվել իչին բէք աճը իտէտէ, հալ պու քի մուգատտէմճէ պէվճէտի ալէյհինտէ հատըլ իլէմիշ պուլունտուղու չիւպհէյէ նիհատպէթէն, եվնէ հիչ պիր չէյ տէմէք տէյիլ իտի,

Պանքէը, գարըսընը էլան սէվմէքտէ պուլունտուղունը, ո էանատէ հրտա իլէտիլի ըզթըրապաթըն տէրճէտի իլէ թագիր իտիյօր իտի. եէվմը իզտիհճընտան պու կիւնէ գատար քէնտինէ գարշը հէր տիւրլիւ սատտագաթ վէ ֆէտաքէարլըգ իճրատընտան պիր տագըգա կէլի տուրմամըշ պուլունան պիր գատընըն, մազիտէքի պէօյլէ պիր իտամընը աֆիվ իլէմէմէք, հիւնի ալալագ սահիպի վէ ալիճէնատ պիր տաէմէ եարաչըր էֆալաէ՞ն մի տիր. զաթէէն պիչարէ գատընճըազ, կէնճլիյինտէ իհմիշ օլտուղու պու իտամընըն ճէզատընը, չիմտիյէ գատար գաթագէգաթ կէօրմիւշ վէ չէքմիշ տիր,

Միսիս Վէրտիւրէ, նագլիյաթընա խիթամ վէրտիքտէն սօնրա, պանքէը պիր հայլի միւտտէթ սէօզ սէօյլէյէմէյէճէք չաշընըզ գալմըշ իտի. գընդ սէքիզ սատտատան պէրի տիր եէքտիւկէրինի թէագըզ իհմիշ օլան վուգուաթը միւտտիհէ, պիչարէ Ֆօվվելին, տիւշինէպիլմէք իգթիտաընընա վարընճայա գատար հէր պիր հընսընը մահվ ու իպթալ իլէմիշ իտի.

Ֆուրթունալը պիր տէնիզէ տիւշիւպտէ, տալկալարըն հարաքաթընա թէպահյէթլէ եիւզէն իտաֆիֆ պիր ճիսմ կիպի, զէվալը պանքէը տախի քէնտի քէնտինի իտարէյէ միւգթէտիր օլմատընը հալտէ, ճէրիյանը վուգուաթէ գաբընմընշ կիսիյօր իտի.

Գալպէն զէվճէսինի ավֆ իհմէք վէ պու վուգուաթէ տայիր հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէմէք արզու իտիյօր իտի իսէ տէ, իպզէթը նէֆսի պուննա մանի օլտույօր վէ պինաէն ալէյհ պիւթիւն վուգուաթը թաղէէյէրէք, քէնտինէ ախզը ինթիգամէ թէչվիգ իլէյօր իտի,

Զէվճէսինին իրթիքաատ իլէմիշ օլտուղու ճինայէթը մա-

զիյէսինին պէրհայաթ պիր տէլիլ տէմէք օլան Բաուլ մէյ-
տանտա պուլունմամըշ օլսա իտի, Կասթօն տը Գըլամօրան
վէճաթ իլէմիշ պուլունտուղու իչին, պու գառըները ալճի իթ-
մէք խուսուսընտա, հիչ թէրէտտիւտէ մահէլ կէօրմէյիպ,
հէման իբի գօլլարընը աչարագ.

— Կէլ գարըճըղըմ, ֆամիլեամըզըն նամուսընը խալել-
տէն վիգայէ իչին կէօսթէրտիչին ֆէտագեարըզդ իլէ չէքտի-
չին ըզթըրտալար, պու պապատ պէօյուք պիր քէֆարէթ
եէրինէ կէչտի. արթըգ մազիչի միւտհիշ պիր բիւյա կիպի
ագըլտան չըգարըպ պատէմա մէտուտ օլարըմ, տէյի վէրէ-
ճէք իտի.

Ֆագաթ պու սէօզի սէօյլէմէյէ Բաուլըն վարըզը մանի
օլույօր իտի. պինաէն ալէյհ զէվճէսինի տըզդամթա պիր
նազարաթէն կէչիրտիքտէն սօնրա.

— Սէնին էլինտէ ավուճընտա պուլունան բարաքարը
քեամիլէն ալմաղըա գանատաթ իտէմէյուղ, պէնիմ գատա-
մըտա ասյմաղա գատար ճիւրաթ կէօսթէրէն պու տէլի-
գանըը սէնին օղլո՞ւն մը տըր, տէտի.

Պիչարէ մատամ Ֆօվվէլ, գօճասընըն պու սիւալինէ
գարշը պիր քէլիմէտէն իպարէթ պիր ճէվապ պուլուպ վէ-
րէմէյէճէք տէրէճէտէ ֆէնաալաշմըշ օլտուղունտան, միւսիւ
Վէրտիւրէ հէման զէվապը գատընըն իմտատընա եէթիչէ-
րէք վէ մուամալէյհանըն եէրինէ ճէվապ օլարագ չու սէօզ-
լէրի սէօյլէտի.

— Մ՛ատամընն պու պապատ սիրէ վէրէպիլէճէյի ճէվապ,
պու տէլիգանըլընըն՝ Կասթօն տը Գըլամօրանտէն հասըլ օլմա
քէնտինին օղլու օլտուղունը թատտիքտէն իպարէթ օլաճագ
իսէ տէ, պու թատտիգի՝ եալընըզ քէնտի իթիմատ վէ զան-
նիյաթընտան պաշգա պիր շէյ իլէ իսպաթ օլունամայաճա-
ղընտան, հէնուզ պու պապատ քէնտինինտէ խապէրի եօգ
տըր, տէտի.

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսունըզ.

— Մատամը սուհուլէթլէ սօյմագ իչին պու խուսուստա
ալտաթմըշլար տըր.

Բաուլ, սէօզին պուրալարա ինթիգալ իտէճէյինի չօգ-
տան անլամըշ պուլունտուղունտան, քիմսէ ֆարգընա վար-
մագսըզըն հէման օրատան սավուշմագ իչին քէմալի մէհա-
րէթլէ գարսույա եագլաշմաղը թատտըլայօր իտի.

Լաքին միւսիւ Վէրտիւրէ, կէնճ ճանինին պու ֆիքրինի
անլամագտա պիր սանկյէ պիլէ թէէխխիւր իթմէմիշ օլտու-
ղունտան, Բաուլ թամամ գարսույա թէգարրուպ իտիպ տէ
ֆիքրարէ ճան ալմաճաղը էմնատէ, պունըն գօլունտան ևա-
գալայըպ օտանըն օրթատընա կէթիրէճէք.

— Նէ՞րէյէ կիտիյօրսուն օղլում, տուր պագալըմ, պիզ
պունտան սօնրա սէնին իլէ գօնուշաճաղըզ, սօրաճաղըմըզ
սիւալլէրէ վէրիլէճէք ճէվապլարը տիւշիւնմէյիպ տէ ֆիքրարը
տիւշիւնմէք ույա՞ր մը ևա, տէտի.

Բաուլ, միւսիւ Վէրտիւրէնին միլթէպէսիւմ չէհրէմէ
իլէ պու միւսթահզիյանէ սէօզլէրինէ տըզդամթ իտինճէ,
քէմալի իսթիղրաղ վէ տէհչէթ իլէ պիր սաըմ կէրի չէքի-
լէրէք.

— Բալևաչօ . . . տէյու մըրըլտանտը.

— Ա՛ֆէրին օղլում, նէ՞ չարըգ թանըրընըզ, թա քէն-
տինի. էվվէ՛լ, սիղ պէօյլէ պիր ֆէրատէթ կէօսթէրտիքտէն
սօնրա, պէնտէ քէնտիմին, Ժան Տիտիյէ պիրատէրլէրին
պալօսընտա կէօրտիւյինիղ բալևաչօ օլտուղումը ինքտարէ
հիչ լուզում կէօրմէմ. Էկէր պէնիմ օ բալևաչօ օլտուղու-
մա մատտի պիր տէլիլ իսթէր իսէնիղ չուրայա պագընըզ.

Միւսիւ Վէրտիւրէ, պու սէօզինէն միլթէպագըպէն բալ-
թօսընըն գօլունը սըյըրըպ, գօլունը չըպալագ օլարագ մէյ-
տանա չըգարտըգտան սօնրա, աթիսէքի չու սէօզլէրի սէօյ-
լէտի.

— Էկէր պէնիմ օ կիճէքի բալևաչօ օլտուղումա ախդճէ
պիր գանատաթը թամամէ հասըլ օլմամըշ իսէ, հէնուզ եէնի

գաբանմըշ պուլունան չու եարա մնհալինի մուայէնէ խո-
ննիշ . պալօ կիճէսի Գուրսալօ սօղաղընաս էլինտէ աչըգ
գամա օլաուղու հալտէ իւղէրիմէ հիւճիւմ իաէն չախա
սիզճէ մէճհուլ տէյիլ սիրնա . հիչ պիր չէյի ինքնար իմ-
մէյինիշ . Նէ գաատար տօղրու սէօյլէմիշ օլանընշ սիզին ի-
չին օ գատար ֆայիտէլի օլուր . հա՛յտէ պագալըմ , պու պագ-
տէքի մալիւմաթընշըղ հէր նէ իսկ պիչի եօրմատան կիւղէլ-
ճէ անլատընշըղ ,

Բաուլաս օ տէրճէճ պիր հէյէճան վէ գօրգու հասըլ
օլմանշ իտի ֆի , պու թէէօիր իլէ պօղաղը գուրսյուպ թը-
գանմըշ օլաուղունատան , պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէյէ պիր
տիւրլի միւգթէէիր օլամայօր իտի . միւսիւ Վէրտիւրէ իսկ
կէնճ ճանինին պու սիւքիւթինի կէօրիւնճէ .

— Պու սիւքիւթ նէ՞ տիր եա , նիչի՞ն ճէվապ վէրմէ-
յօրսունըշ , եօղսա սէօշ սէօյլէմէք խուսուսընտա մահճու-
պիյէթի մի հըսա իտիյօրսունըշ . իհթիմալ քի չու կէօսթէր-
տիյինիշ մահճուպիյէթտէ , պու կիւնէ գատար ճինայէթի վէ
խապատաթ ադթէօլունինտէ իպրաղ խլէտիյինիշ մէհարէթը
ֆէվգէլատէ իճապաթընտան տըր . հագըգաթէն կէօսթէր-
տիյինիշ մէհարէթի հիչ պիր սուրէթտէ սինինիշ խլէ միւ-
թէննասիպ տէյիլ տիր . . . սէօյլէյինիշ եավրում , պու
պապտէ օրգըլմանընշ իհթիրաղ իմմէնին սիզճէ հիչ պիր եար-
տըմը օլամազ , տէյու իլավէյի մէգամ խլէտի .

Միւսիւ Ֆօվվէլ , պու սէօյլէնէնէն սէօզլէրատէն հիչ պիր
չէյ անլայամատըղը հալտէ , եինէ քէմալի տըգգաթլա տին-
լէյօր վէ մըրըլատանմա նէվինտէն ,

— Աման եա՛ Բապպիմ , ղէրրէ գատար խապէրիմ օլ-
մագսըղընշ նէ՞ միւտհիշ վէ միւհլիք պիր սուղաղա տիւշմիւ-
չիմ , տէյօր իտի ,

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պիւսպիւթիւն չաչդընշ պիր հալէ
կէլմիշ օլան պանքէրէ թէվճիհի խոթաս իտէրէք .

— Իւղիւլմէյինիշ էֆէնտիմ , վագտանընշ էն միւտհիշ

գըսըմլարընշ չիմնոի սիզէ անլաթտըմ . անընշ եանընտա պու-
տան սօնրա էօյրէնէճէքլէրինիզ հիչ պիր չէյ տէմէք տէյիլ
տիր . վագտանընշ հէնուզ սիզճէ մալիւմ օլմայան մագատի
իչթէ պուննատան իպտարէթ տիր , տէյիսլ , աթիտէքի մալիւ-
մաթը վէրտի ,

— Գըլատօրան մէլունը , մատմազէլ Վալանթին տը լա
Վէրպըրինին՝ քէնտի պիրատէրի կասթօն տը Գըլատօրան իլէ
օլան մուաշըդէյերինի վէ պու մուաշըդէնին հուսուլէ կէ-
թիրտիյի նէթիճէյի , Մինչօն նամ գատընտան խապէր ալ-
տըգտան սօնրա , հիչ տուրուպ տինլէնմէքսիզին թահգըղը
քէյֆիյէթի իթմէք իչին տօղրու Լօնտրայա կիթմիշ տիր . Մի-
հօնտան ալտըղը սագլամ մալիւմաթ սայէսինտէ օրատա
գօնթէս տը լա Վէրպըրինին , Էանի գայըմ վալիտէնիզին ,
կասթօն տը Գըլատօրանընշ չօճուղունը պիր իճրէթի մուգա-
պիլինէ օլարագ պէսլէյիպ պէօյիւթմէք իւղրէ թէրը հյլէմիշ
օլտուղու քէօյլու գատընը բէք սուհուլէթ իլէ պուլմուշ տըր .
ֆագաթ չուրատը վար քի , պու քէչիճիէն քէնտի մէճուլի
տէրճէճէօնտէ մէճպուռն օլամամըշ տըր . չինքի պու գատընտ՝
Գօնթէս թարաֆընտան թէրը իտիլիպ քէօյիւն քիլիսէսի
տէֆթէրինէ իամի « Բաուլ Վալանթին վիլսօն » տէյու գայտ
իտիլէն չօճուղըն , Էանի կասթօն տը Գըլատօրան իլէ մատ-
մազէլ Վալանթին տը լա Վէրպըրինին վէկէտը զայըր մէչ-
բուլէրի օլան չօճուղըն , հէնուզ օն սէքիզ այըզ իչէն գուշ
պօղան խասթալըղընտան վէճթաթ իլէմիշ պուլունտուղունը
խապէր ալմըշ տըր ,

Պու սրրատա Բաուլ մէգամը իթթիրաղտէ սէօզ սէօյլէ-
մէք իսթէյուպ , միւսիւ Վէրտիւրէյէ .

— Պէօյլէ եալընըզ պիր սէօզ իւղէրինէ իապաթը միւտ-
տաա՞ մը իտիլէր , տէտի իսէ տէ , միւսիւ Վէրտիւրէ տահա
զիյատէ սէօյլէմէօնէ մէյտան վէրմէյէրէք .

— Խա՛յըր , խա՛յըր , պու իտտաամը եալընըզ սէօզ իլէ
իապաթ իթմէյէճէյիմ , պու պապտէ իրսայէ իլէյհէճէյիմ պիր

թագըմ էվրադը բեամիյէ տե վար, պագալըմ անյերե նէ՞ ճեվապ վերէճէքսին, տէտիքատէն սոնրա, ճէպինաէն պիր թագըմ բեամի միհիւրլերի հավի պիր չօգ քեաղըտլար չըդարըպ մնասանըն իւզերինե գօյտու. պատէհա պունլարըն իչինտէն պիր թանէսինի էլինե ալարագ, չու սէօզլերի իլավվ էյլէտի.

— Իչմե չօճուղը պագմագ իւզրե իւճրեթ իլե գապուլ իտէն քեօյլու գառըն իլե գօճաըրնըն, վե տէօրթ ատէտ չահիտլերին չօճուղըն վէֆաթը հագդընտաքի իֆատէլերի. (պաշգա պիր քեաղըա ալարագ) իչմե պուտա վէլատեթե տայիր օլան գույտուտաթը բէամիյէտէն ահագ իտիլմե պիր խուլասա. (քէղալիք տիկեր պիր քեաղըտ տահա ալարագ) իչմե պագընըղ, չուտա չօճուղըն վէֆաթընա այիտ օլան գույտը բէամի. պու էվրագ, գանունէն իճագ իտէն բէամիյէթի թէմամը իլե հայըղ օլուպ, ֆըրանսա սէֆարէթի թարաֆընտան տախի Թաստիգ իտիլմիշ տիր. (Ռաուլա խիթապէն) չիմոի օղլում, տէտիքլերիմե գանի օլտուն մը.

Պու արալըգ պիւթիւն պիւթիւնե չուշըրմըշ գալմըշ պիր հալտե պուլունան ղէվալը պանքեր, քելամե աղագ իլե.

— Օ հալտե տէմէք քի . . .

Միւսիւ Վէրտիւբէ, պանքերե սէօզ սէօյլէմէ յէ վագըթ պըրագմագսըղըն չու իյղահաթը վէրտի.

— Օ հալտե էֆէնտիմ, Գըլամօրան խապիսի ղէվճէնիզ մատամ ճէնապլերինտէն իսթէտիյի գառար բարա սըղաբրմագ իչին, պիրատերի կասթօնըն սուլպինտէն հասըլ օլմա մահուտ չօճուղըն վիճուտինե միւթլագ լուղում օլմատըղընը, պու պապտե ույտուրմա պիր չօճուղըն մէյտանա չըգարըլմասը տախի միւմքիւն օլապիլեճէյինի տիւչիւնիւպ, օ սուրեթլե իչե միւպաշըրեթի իյղէմիշ տիր. պու խուսուսա իսթիխատամ իյղէմէք իւղրե տախի ահապապլարը պուլունան ճանիլէր միյանընատան, իչմե չու գարշընըղտա սուրան կիւղել տէլիգանլըյը ինթիխապ իյղէմիշ տիր.

Պիչարե մատամ Ֆօվվէլ, պու էանատե ճիտէն մերհամէթ չայան պիր հալե կելմիշ իտի. օղէմանե գատար տիւչար իտիլտիյի ըղթըրապաթ, պու գառըն իւղերինտե էօյլե տէհշէթամիղ պիր թէէսիր կէօսթերմիշ իտի քի, ղէվալը գառըն, չու գօրդունճ հագըգաթը պիլե պիր նեվի թէսէլլի մէգամընատա թէլագգը իյղէմէյե ղայրեթ իտիյօր վե պինատէն ալէյհ.

— Պունա նա՞սըլ իհթիմալ վերիլէպիլիր. խա՛յըր, խա՛յըր, միւմքիւն տէյիլ տիր, տէյօր իտի.

Տիկեր Թարաֆտան միւսիւ Ֆօվվէլին տախի տէհշէթլե պերապեր իսթիղրապը արթարագ.

— Ամա՛ն նա Բապպիմ, նէ՞ զարիպ հալ, Բարիղ կիպի պիր չէհիրտե պէօյլե խապաթաաթ վե բէղալէթլեր նա՞սըլ իճրա օլունապիլիյօր, տօղրուսը պունա պէնտե իհթիմալ վերեմէյօրում, տէյերէք, ըղհարը հայրեթ իյղէտի.

Թապիս Ռաուլ տախի, պանքեր իլե ղէվճէնինին պու խսթիղրապլարընը կէօրունճե պիր ազ ճէսապեթլէնիպ.

— Պու սէօզլեր հէր եալան տըր, խիլաֆը հագըգաթի պիրեր ույտուրմա չէյլեր տիր, տէտի.

Միւսիւ Վէրտիւբէ, եալընըղ Ռաուլա գարշը պիր ճէվապ օլմագ իւղրե միւսթահղիյանե պիր սուրեթատ էյիլերէք, չու սէօզլերի սէօյլէտի.

— Պիղիմ պէյ էֆէնտի հագրեթլերինին, պու գառար գավի տելիլերե գարշը հէնուղ ըույլ գանատաթ կէօսթերմէք իսթէմէմլերի, տօղրուսը բէք ղարիպ առտ օլունաճագ հալլերտէն տիր. պու խուսուսա տայիր թահգըգաթի իճրա իյղէմէք իւղրե, Լօնտրայա միւսիւ Բալօ իսմինտե պիր զաթ կէօնտերիլմիշ իտի. պու միւսթահատ զաթ, իտէճէյի թահգըգաթը սուրեթը միւքեմմելետե իճրա իյղէտիքտէն սոնրա, Լօնտրատան հէնուղ ավտեմ իյղէմիշ տիր. պու նագլիյաթըմըն նէրէսինե իթիրազ իտէճէք իսէնիղ լսինիղ, եալնատ սիղե պէօյլե պիր զահմէթի վերմէմէք իչին, միւսիւ Բալօնըն պու

մատուռ հագդընտաքի թահգըգաթըը, տահա վաղիհ պիր սուրբէթատ օլարագ պէն անլատայըմնա տինլէյինիզ։

« Էֆէնտիմ, 1848 սէնէսինտէ Լօնտրատա Մօրայ իսմինատ զայէթ միւրվէթքեար վէ ալիճէնագ պիր լօրտ վար իմիշ, պու լօրտըն, Սրբէնսէր իսմինատ կէնճ պիր իսրիրի վար իմիշ քի, պինիճիլիքատ օլան մէհարէթը ֆէվգէլատէսինտէն տօլայը լօրտ պունը բէք զիյատատ սէվէր իմիշ. Սրբէնսէր, պիր աֆ եարըչը միւսապէգասընտա գաղա իլէ հայվանտան տիւշիւպ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ։

« Միւթէվէֆա Սրբէնսէրին սէօրթ եաչընտա Ձէյմս նամընտա պիր էրքէք չօճուղը գալմըշ, լօրտըն հիչ չօճուղու օլմատըդը վէ Սրբէնսէրէ զիյատատ մուհապէթի պուլունտուղու ճիհէթիլէ, մէրգումըն թէրք իլէտիյի չօճուղը քէնտինէ վէլէտը մանէվի վէ պինաէն ալէյհ վարիս իթիհատ իլէմիշ, Սրբէնսէրգատ Ձէյմս, զայէթի զէրի պիր չօճուգ օլմադըա պէրապէր, հէր կէօրէնի ճէլգ իսէճէք տէրքճէսատ կիւղէլ իմիշ։

« Պու չօճուգ, ոն ալթը եաչընտա գատար լօրտը միւշարիէյհին քէնտի հագդընտա բէյտա իլէմիշ օլտուղու հէր նէվի հիւնի զանն վէ իւմիւտէրինի թահվիյէ իսէճէք պիր տուրբէթատ պէօյիւմիշ, գադաթի պու սինատէն ոնրա պիր թահըմ ախշադըդը տօսթլար բէյտա խոերէք, անլէրին տույի իլհադաթը թէէսսիրի իլէ պունըն տա ախշադը պօղուլմուշ։

« Կէնճ Ձէյմս, պիր չօդ էֆալը մէղմումէյէ ճիւրաթ կէօսթէրմիշ վէ պունլարըն ճիւմլէսի լօրտ թահատֆընտան նագարը ածիվ վէ մէրհամէթլէ կէօրիւլմիշ իսէ տէ, լօրտ ճէնապլէրինին պու միւսամհա վէ միւսաատէլէրինատէն, սէֆիհ Ձէյմսըն միւթէնէզզիհ օլուգ ըսլահը հալ իթմէսի լազըմ կէլիր իքէն, պիլաքիս տէլիղանլը իշի ազտըրտըդճա ազտըրմըշ. նիհայէթի պու ճիւրաթընը, վէլինիյմէթի պուլունան զաթըն իսկասընը թահվիտ վէ պունատան պիր չօդ նամէշրու իսթիֆատէլէր ատատաղ տէրճէօնէ դատար վատրըրընճա, լօրտ ճէնապլէրի տախի թահատը հինայէսինէ ալտըղը սէֆի-

հին գապիլի ըսլահ պիր մախլուգ օլմատըդընը անլայըգ, պիր տահա նիւգիւնի կէօրմէմէք չարթը իլէ խանէսինատէն թատու տէֆ իլլէմիշ տիր։

« Սէֆիհ Ձէյմս, համիսի պուլունան լօրտ թահագընատան տէֆ իսկասքատէն սոնրա, տէօրթ սէնէ գատար գումար, սէֆահաթ, գուհյիյէթ, ճինայէթի վէ ըէղալէթի ալէմլէրինատ եաչայըգ, թահսիսաթէն եարատըլմըշ պուլունատուղու իսթիհատաը մէլանէթի կէրէյի կիսի մէյտան ալմըշ պուլունատուղու պիր ղէմանատ, Լույի տը Գրլամօրան իլէ տօսթլուգ ըէյտա իտուգ, խատիսը մէրգում թահատֆընտան իճրա իսկասէն վէ չու տադըդատա մանլու միմիկ օլան մահուտ գօմէտեատա, մուհիմմ պիր ադթէօր րօլունը իճրա իսկասէ քէնտինէ եէրմի պէշ պինճ ֆըրանգ ատը վէ թէգլիֆի իտիլմիշ վէ մէրգում տախի մէմնունէյէն գատուլ իսկասիշ տիր։

Միւսիւ Վէրտիւրէ, աէօղիւ պուրայա գատար կէսկինճէ, Բատուլ արթըգ անտէն իլէրիսինի իշկասէ խթէմէյուգ, Վէրտիւրէյէ խոսկատպէն.

— Սիղ բօլիս մէմուրըմընըզ, տէյու տօրտու։

Միւսիւ Վէրտիւրէ, Բատուլըն պու սիւալինէ գատը միւսթահզիյանէ պիր տուրբէթատ կիւլտիւքատէն սոնրա.

— Պէն չու տատաթատա միւսիւ Բըրօսէրը Գէրթօմինին սատըդ պիր տօսթը օլմագ սըֆաթը իլէ պու իշէ միւտախէլէ իտիյօրում, գադաթի պէն հադըդաթը հալատ պիր բօլիս մէլիս մէմուրըմընըմ նէյիսէ, արթըգ օրտասընը սէն տիւշինիւգ պուլմալըսըն, տէտի։

— Պուտտա ալա, գադաթի պէնատէն նէ՞ իսթէյօրտունըզ։

— Միւսիւ Ժօվէլէնի դատատընատան սըրդաթ իլլէմիշ օլտուղունըզ իչ նիւգ էլլի պին ֆըրանգը նէ՞ եարատընըզ, անլէրի իսթէյօրում.

Կէնճ ճանի, պիր միւտատէթ թէրէտատիւտ իթտիքատէն սոնրա, նիհայէթի իլ էմի։

— Պուրատտա տըր, տէյու ճէվապ վէրտի։

— Բէք ալա. հա՛հ, իշխէ չէօյլէ եօլա կէլմէլի, եալան սէօյլէմէնին սէնճէ հիչ պիր ֆայիտէսի օլամազ, չիւնքի պէն զաթէն օ բարալարըն չու տիվարտէքի նէրլի տօլապըն իչինէ պուլունտուղունը պիլիյօր իտիմ, օ հալտէ չիմփիտէն թէղի եօգ բարալարը իտտէ իթմէլիսին։

Բաուլ, պէ յհուտէ պիր իսրարտէ պուլունմազլըղըն քէնտի իչին պիր ֆայիտէսի օլամայաճաղընը անլամըշ պուլունտուղունտան, հէման տօլապը աչարագ իչինտէն պիր չօգ պանդա գայիմէսի տէսթէկլէրի վէ պունլար իլէ պէրապէր պիր խայլըտա էմնիյէթի սանտըղը սէնէտաթը չըդարտը։

Միսիս Վէրտիւբէ, Բաուլըն մէյտանէ չըգարտըղը չէյլէրի պիր տէֆթէրե գայտ իթմէքլէ մէշղուլ պուլունտուղու հալտէ։

— Սէնին իչին էն ադիլանէ էն խայըրըը հարաքէթ, իշթէ պէօյլէ իթաաթ կէօսթէրմէք տիր, տէտի։

Բաուլ, միսիս Վէրտիւբէնին մէշղուլ պուլունմասընը պէօյլուք պիր ֆըրսաթ իթթիխաղ իտերէք, ֆարդընա վարըրլար խիւլհասը իլէ նէֆէս պիլէ ալմազա գօրդարագ, հավաշ հավաշ օտա գաբուսընա հագլաշը վէրտի։

Պաաէհու պիրտէն պիրէ գաբույը աչըպ, տրշարըյա ճան ամմագ սուրէթի իլէ ֆիրարէ չիթաղ կէօսթէրտի։

Միսիս Ջօվվէլ, Բաուլ տրշարը չըդտրգտան սօնրա խապիսին նիյէթինի անլայըպ, պէօյլուք պիր թէլաշ իլէ։

— Ամա՛ն... գաչըյօր, տէյու հայգըրտը։

Միսիս Ջօվվէլին պու թէլաշընա մուդաիլ միսիս Վէրտիւբէ, հիչ մէշղուլույէթինի պօղմայըպ, հաթտա պաշընը պիլէ չէվիրմէյէրէք։

— Էլպէթտէ գաչար, դաշմայըպտա նէ՞ եաբաճադ, անըն կէօզիս գաբուտա օլտուղունը պէն տէմինտէն պէրի անլայօր իտիմ, տէտի։

— Դաչըղը սուրէթտէ նա՞ըլ օլուր կա։

— Սիզին մագսատընըզ պու խապիսի գաչըրմամա՞գ մը

տըր։ պիւթիւն պու մինաահպէթսիզ հալլէրին ալէմէ ֆաշ օլմասընը, ղէվճէնիզին, պու ճանի հէրիֆլէրին նէ՞ եօլտա հէտէֆի մէլանէթլէրի օլտուղունը, մահ բէմէյի ճինայէթ հուղուրընտա պիրէր պիրէր անլաթմա՞գ մը արզու իտիյօրսունըզ։

— Հիչ պէօյլէ շէյ արզու իտիլի՞ր մի։

— Օ հալտէ պու կէնճ ճանլինին ֆիրարընտա միսսաատէ կէօսթէրմէք իչճաղ իտէր, պիղճէ պէօյլէ եաբմադա մէճպուրիյէթ հասըլ օլմուշ տրր։ իշթէ սըրդաթ իտիլէն իշ եիւղ էլլի պին ֆրանգ իլէ պէրապէր, էմնիյէթի սանտըղընտա բէհին գօնուլան միւճէվհէրաթըն սէնէտաթընը տախի էլինտէն ալտըգ։ իչին պու տէրէճէյի իլէ իբթիֆա իտուզ իլէրի կիթմէյէլիմ։ վագտա Բաուլըն եանընտա էլլի պին ֆրանգ գատար տահա բարա վար իսէ տէ, պու ադըչ իլէ էճնէպի մէմալիքինտէն պիրինէ ֆիրարընը թէսհիլ իթմիչ օլմագ իչին սէսիմի չըդարմատըմ։

34

Հէրքէստէ օլտուղու կիպի միսիս Ջօվվէլ տախի, Վէրտիւբէտէքի դուվէյի թէսխիրկէյէ թուղթուլմազա, պու զարիպ ատէմէ հայրան օլմազա պաշլատըշ իտի։

Միսիս Ջօվվէլին հըսսիյաթընտա եավաշ եավաշ իթթիսաղ հուսուլէ կէլտի։ իչատէյի սաատէթի հագդընտա քէնտինէտ իւմիտլէր բէյտա օլմազա պաշլատը։ պիրտէն պիրէ օտանընը օրթասընտա, հէմտէ միւտհիշ պիր տագդատա իապաթը վիճուտ իթմիչ օլան պու զարիպ զաթընն, քէնտինէ հայաթընը դուրթարմագտան պէօյլուք պիր խըտմէթի իթմիչ օլտուղունը թագտիր իտիյօր իտի։

Իշթէ պու միւլահաղայէ սէպէպի միսիս Ջօվվէլ, պիր թավրը միննէթտարլանէ իլէ վէ մէգամը թէչէքքիւրտե հէ-

մեան միւսիս վէրտիւրէնին էլլերինէ սարբլարագ միւթէէքսիրանէ պիր սէռա իլէ .

— էֆէ՛նտի , պանա իթթիհամընիզ պու պէօյուք էյիկէ մուգադիլ օլմէ նէ՞ էօլսա արդը շիւքրան իտէճէյիմի վէ հըսսիյաթը միննէթտարանէմի նա՞սըլ թֆհամ իլէյէճէյիմի պիլմէյօրսում , ատէ՛ .

Միւսիւ վէրտիւրէ , պիր միւտաէթի տիւչհնտիւքտէն սոնրա պանքէրինն սէօղլէրինէ շու ճէվապը վէրտի .

— Պու հարագէթիմի թագտիր իտուպ ոտա անա գարշը պիր հիւանթ մուգադիլէտէ պուլունմագ իսթէյօր իսէնիզ , պէնիմ ատ սիղտէն պիր իսթիրհամըմ վար , լութֆէն անը գադուլ պույուրունըզ .

— Պիր իսթիրհա՞մ մը , օ նա՞սըլ լագըրտը . հէմեն տուրմայըզ էմր իտինիզ .

— Բէք ալա , մետէմ քի միւսաատէ պույուրույօրսունըզ պէնտէնիզ տէ իսթիրհամըմը արզ իտէյիմ . նասըլ քի էվվէլճէ տէ սէօյլէտիմ , պէնտէնիզ միւսիւ Բըրօսքէը Գէրթօմինին սատրդ ոօսթույըմ . պու Համիյէթլի տէլիգանլընըն թէմսիլ իլէ իստէյի նամուս իյլէմէսի իչին , էլպէթտէ իչճագ իտէն հիմմէթ վէ մուամէնէթի տիրիզ պույուրմադընըզ տէյի՛լմի . զէվալլը գասիյէրինիզին սատտէթի շու անտէ սիզին էլինիզտէ տիր . չիւնքի Բըրօսքէրին , մեսմուզէլ Մատլէնէ օլան աչգ ու մուհապէթի սիզճէ միւհթաճը իյզահ տէյիլ տիր զանն իտէրիմ .

— Իչթէ սիզէ եէմին իլէ սէօղ վէրիրիմ քի , մեսմուզէլ , Բըրօսքէը Գէրթօմինին զէվճէսի օլաճագ տըր . Բըրօսքէրէ զայէթ բարլագ պիր սուրէթտէ իստէյի նամուս իթթիրմէք իչին , եալընըզ Մատլէնի քէնտինէ թէզվիճ իթմէքլէ գալմայուպ պու պագատ իչճագ իտէն հիչ պիր ֆէտագէքօրլըգտան կէրի սուրմայաճաղըմ . իլք իսթմանըն թամիրի իչին էլինտէն հէր նէ կէլիր իսէ ճիւմլէսինի իճրա իտէճէյիմ .

Միւսիւ վէրտիւրէ , կիւյա օրայա ատի պիր զիյարէթ

իչին կէլմիշ տէ չիմտի կիթմէք իսթէյօր իմիշ կիպի պիր թաւր իլէ այաղա գալգըպ , օտանըն պիր քիւչէսինէ գօյմուշ օլտուղու պասթօնը իլէ չապգասընը էլինէ ալարագ .

— Եու գիյարէթիմ իլէ սիպի թաճիզ կյէմիշ օլտուդուման սօլայը աֆվընըզը թէմիզնին իտէրիմ , ատէտքտէն վէ պիր սուրէթը իհթիրամկէտտէ պանքէր իլէ մեսաֆէ ծօվվէլի սէլամ՝ատըզտան սոնրա չըգըպ կիթտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ օտասան չըգար չըգմագ մեսաֆէ ծօվվէլ , էն մէրհամէթսիզ գալպլէրին պիրէ տայանամայաճաղը պիր սուրէթը միւքէտտէրանէ վէ իսթիրհամքէտտէ .

— Ծօվվէ՛լ , մէրհամէ՛թ . . . մէրհա՛մէթ . . . ատէյտ մըրըլտանընը .

Պանքէր , պու իսթիրհամէ գարշը պիր գաչ սանիյէլիք պիր թէրէտտիւտ կէօսթէրտիքտէն սոնրա , պհնէն վիրճէյի գարարը վէրիպ հէմեն զէվճէսինէ տօղրու գօչտու . պիչարէ գատընը գօլլարը արասընա ալարագ .

— Սէվկիլի՛ Վալանթինիմ , գալգիմ սէնի քնամիլէն աֆվ իթտի . շու կիւնէ գատար օլան կէչէն վագտալարըն հիչ պիրինի արթըգ թէքրար իթմէյուպ . . . պունլարը օլմասընը հիւքմինտէ թուխթալըմ . . . ատէտ .

Արթըգ միւսիւ վէրտիւրէնին վէզինէտէ կէօրէճէք պիր իչի գալմասընը իտի . պանքէր իլէ զէվճէսինին կանըլարընտան չըգտըգտան սոնրա , քէնտինի վէզինէյէ կէթիրիպ ավտէթինի պէքլէմէքտէ պուլունան արատայա , պէօյուք պիր իսթիճալ իլէ պինէրէք արատագընըյա զայէթ սիւրտիթլա Բարիզ Լուվր հօթէլինէ չէքմէսինի էմր իլէտտի .

Միւսիւ վէրտիւրէ , պու էանտատէ պհնէնէն զայէթ մէշգուլ վէ մուղիթարըպ պուլունույօր իտի . Բաուլ մէսելէսինի իսթէտիյի սուրէթտէ հալլ իլէմիշ , կանի ծօվվէլ ֆամիլեասընընն նամուսընա պիր խալել կէլմէքտիպին , պու ճանիյի Բարիզտէն թարտ ու թէպէեիտէ մուվաֆֆագ օլմուշ իսէ տէ , չիմտի մէյտանտա Գըլամօրան մէսելէյի մուհիմմէտի վար իտ-

ոի քի , պու մէլուն հէրիֆի պիլա միւճազաթի էլինաէն դա-
չըրմադ իսթէմէյօր իոի ։

Միսիս վէրոնիքէ պու միւճազաթը տանի , Ֆօվվէլ
ֆամիլեասընըն նամուսընա հիչ պիր լէֆէ կելմէֆօսիոին թէր-
թիալ իթիմէֆ արդուսընտա իոի . միսիս վէրոնիքէ , Ֆօվվէլ
ֆամիլեասընա թէալիւդ իոէն խուսուսաբը գաբալը կէչմէֆ
իւզրէ , Լուսի տը Գրլասֆօրանը բէննէչի առալէթէ թէալիոի
իոէպիլմէֆ նէ սուբէթլէ միւմքիւն օլաճաղընը չօդ սիւչիւն-
սիս . Ֆագաթ պունըն իչին մուվաֆըզ պիր չարէ պիր թէտ-
պիր պուլամասը ։

Օլուրսա կիտուպ Լուսինին , պիրառէրի կասթօնը գէ-
հիլէմիչ օլսուդու հադդընասրի մէվճուտ պուլունան տէ-
լիլէրի մէյտանէ գօյարադ , ճանիչի մէրդումը չու սուբէթլէ
տէսթը առալէթէ թէալիոի իլէմէֆ , մուվաֆըզը հալ օլուպ
օլմասրըզընը թառառվուր իլէ մէչդուլ իրէն , ապառա առախ
Լուվր հօթէլի էօնիւնատ տուրսու , օ էանառատ վագըթ առա
կինճէ օլմուշ իոի ։

Միսիս վէրոնիքէ , հօթէլին գարուսը էօնիւնատէքի
քէմէրլէրին ալթընտա պիր չօդ գալապալըգ թօրլանմըչ օլ-
տուդունը կէօրտիւ . բօլիսլէր , պիրիրէն ահալիյէ խիթապէն
« Հա՛յատ արթըդ չէքիլինիվ , տաղրլընըզ » տէյու տուրմա-
յըպ պաղըրըյօրլար իսէ տէ , հինէ գալապալըգը օրայա թէ-
ճէմիւատէն մէն իտէմէյօրլար իոի . մահալը մէգքիւրատ քէք
ղարիպ պիր վագտա ճէրէյան իլէմիչ կիպի , հէրքէս պիր
պիրինէ պիր չօդ չէյլէր անլաթմադըտա մէչդուլ պուլունույօր
իոի ։

Վէրոնիքէ , իսալգընը պու թօրլանըչընը կէօրիւնճէ ահա-
լիտէն պիրինէ « Նէ՞ վար , նէ՞ օլսուն » տէյու սօրմասը իւզէ-
րինէ , չախսը մէրդումտան չու ճէվապը ալսը ։

— Նէ՞ օլաճագ , հիչ կէօրիւլմէտիք իչիտիլմէտիք պիր
հալ վուգուտա կէլսի , պէն պու Եաչըմա կէլինճէյէ գատար
հիչ պէօյլէ ղարիպ չէյ սէյր իլէմէտիմ . էվվէլտա չու իտթ

դաթատրի պաճանըն տէլիլինատէն կէօրիւնսի , Եարը չըպլագ-
պիր հալտէ պուլունույօր իոի . քէնտինի Եագալամագ իս-
թէտիլէը , Ֆագաթ նէ՞ միւմքիւն , մայմուն կիպի պիր սիւ-
բաթի վէ չէվիքլիք իլէ սըչրայըպ տատա չըգաը , տատա տօղ-
րու հէմ գաչըյօր , հէմատէ « Դաթիլի թուԹուն » տէյու
պաղըրըպ Ֆէրհատա իոիյօր իոի ։

Հէրիֆի տահա նագլիյաթընտա տէվամ իտէճէք իոի ի-
սէ տէ , միսիս վէրոնիքէ աէօղիւն պունատան Ֆագլասընը
տինլէմէյուպ հէման օրատան սավուշը , վէ քէնտի քէնտի-
նէ չու միթալատատէ պուլունտու ։

—Սագըն Եարը չըպլագ պիր հալտէ պաճատան տատա
չըգան տատմ Գրլասֆօրան օլմասը՞ն . Եագատընը բէննէչի ա-
տալէթէ գաբաըրմագ դօղդուսը իլէ ատէպա հէրիֆի չըլսըր-
սը՞ մը ։

Միսիս վէրոնիքէ , զիհնէն չու սէօզլէր իլէ մէչդուլ
պուլունարագ , խալգը իթէ իթէ նիհայէթ հօթէլին հավվախ-
նէ գատար կիրմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլտի . պէօյուք նէր-
տիպանըն էօնիւնատ խաֆիյէ Ֆանֆիէրլօ՝ Եանընտա իչ ար-
տիպանըն էօնիւնատ խաֆիյէ Ֆանֆիէրլօ՝ Եանընտա իչ ար-
գատաշ տահա պուլունտուղու հալտէ տուրույօր իոի . մի-
սիս վէրոնիքէ հէման պունլարըն Եանընտա թէգարրուպ ի-
տէրէք ։

— Նէ՞ վար , պու կիւրիւլթի նէ՞ տիր , տէյու սօրտու ,

Միսիս վէրոնիքէյի կէօրտիւքլէրինատ , պու տէօրթ
զապթիյէ մէմուրը պիրտէն քէմալի իհթիրամ իլէ ։

— Ուսթա կէլմիչ . . . տէմէլէրի իւզէրինէ , միսիս
վէրոնիքէ սէրթ պիր չէհրէ իլէ ։

— Ֆօչ սէօզլէրին լուզումը Եօգ , սիւալիմէ ճէվապ վէ-
րինիվ , տէտի ։

Միսիս վէրոնիքէնին պու սիւալինէ ճէվապէն , էն
էվվէլ Ֆանֆիէրլօ աթըլըպ միւքէատէր պիր թաւիր իլէ ։

— Նէ՞ օլաճագ ուսթաճըզըմ , պէնիմ իչին մուճիպի մէ-
յուսիյէթ օլաճագ պիր հալ վուգուա կէլսի , պէնիմ սիւն-

եաստէ նէտէն թալիյիմ վար տըը . պու տէֆա հալլի իլէ օղրաչտըղըմըդ չու ճինայէթի վագաասընաա մուվաֆֆադ օլուպ , թամ գաղանաճագ իքէն ճանիյի էլտէն գայբրտըդ , տէտի ,

— եա՛, տէմէք օ պաճաատան տամա չըղան ատէմ Գըլամօրան իմիշ, էօյլէ՞ մի ,

— Լիվէ՛թ ուսթաճըղըմ, օ տըը ,

— Էյ նաՙօըլ օլտու , անլամի պագալըմ,

— Թալիմաթընըդ միւճիւպինճէ , պու սապահ քէնտինի թէագըպ իտիյօր իտիմ. իսապա հէրիֆ պէնի կէօրտիւ , պէնիմ թէագըպընտան քէնտինի գուրթարմադ իւղրէ սաղընա սօւունա պիրէր քէրրէ պագ տըդ տան սօնրա , օ գատար սիւրաթլա եիւրիւմէյէ պաշլատը չի , պէն արդասընտան րէք զօր նէթիշէպիլտիմ. . .

— Մէօվիւ ուղաթմա , նիհայէթինի սէօյլէ ,

— Նիհայէթ պիր չօգ սօղագլար սարտըդտան սօնրա ճատտէյէ կէլինճէ , զինջինէ եէնի պիր ֆիքիր կէլմիշ կիպի պիրտէն պիրէ իսաթը հարաքէթինի թէպռիլ իտուպ պուրայա , եանի օթէլէ տօղրու գօշտու , օթէլէ կէլմէսի իսէ պուրատաքի բարալարընը ալմադ իչին օլտուղունա հիչ չիւպհէ իթմէմ. . .

— (Սապրըսըզըգլա .) Էյ սօնրա՞ ,

— Սօնրա պուրայա կիրուպտա , իւչ բօլիս մէմուրընըն քէնտինի պէգլէմէքտէ օլտուղլարընը կէօրիւնճէ , իչթէ օ ղէման եըլտըրըմ իլէ վուրուլմուշա տէօնտիւ , պիւսպիւթիւն ագլընը ղայպ էյլէտի ,

— Շիմտի քէնտիսի նէ՞րէտէ տիր ,

— Ջապթիյէ նէղարէթինտէ տիր զանն իտէրիմ, չիւնքի պիր գաչ բօլիսէրին , իսապհին էլլէրինի իր իլէ սըմ սըդը պաղլայարադ պիր արապայա պինտիրիպ կէօթիւրտիւքլէրինի կէօրտիւմ,

— Էյլէ իսէ հայտէ պիղտէ զապթիյէ նէղարէթինէ կիտէյիմ,

Միւսիւ Վէրտիւրէ իլէ Ֆանֆէրլօ , տէրհալ պիր ալապայա րաքիպէն եէքտիկերի իլէ մատտէյի մալիւմէ հագդընտա գօնուչարագ , զապթիյէ տայիրէսինէ կիտինճէ , Լուսյի տը Գըլամօրանըն ֆիլհագըգա օրայա կէթիրիլմիշ, հէմտէ էն ազլըը տիվանէլէրէ մախսուս պուլունան քիւչիւք պիր օտայա գապատըլմըշ օլտուղունը կէօրտիւլէր ,

Գօլլարընը հէր կէօնա հարաքէթտէն մէն իյլէմէք իչին Գըլամօրանէ , տիվանէլէրէ մախսուս « ձէպէր կէօմլէյի » թապիր իտիլէն լիպասը կիյտիրմիշ իտիլէր . եանընտա իւչ մէմուր իլէ պիրտէ տօգթօր վար իտի . պունլար իլաճ իչիրմէք իչին օղրաչըյօրլար իտի իսէ տէ , Գըլամօրան , պունլարընն էլինտէն քէնտինի օրայա պուրայա աթարագ , վէրիլէն իլաճտան պիր տատլըսընը պիլէ գապօւլ իթմէյուպ , միւթէմամիչէն .

— Եէթիչին , ճան գուրթարան եօ՛գ մը , կէօրմէյօ՛րմուսընըզ, գարտաշըմ կասթօն կէլտի . . . պէնտէն ինթիգամընը ալաճագ . . . պէնի էօլտիրէճէք . . . տէյու ֆէքեասա իտուպ տուրույօր իտի ,

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պու պապտէ պագը մալիւմաթ թալէպ իթմէք իւղրէ տօգթօրը պիր քիւչէյէ չէքիպ իսթիճվապէ պաշլատը . տօգթօր , Վէրտիւրէնին սիւալլէրինէ չու ճէվապը վէրտի .

— ԵՒրթըգ պու զէվալը իչին պու իլէթտէն գուրթուլմանընն իմքանսը եօգ տըը , պու իլէթէ ժիւպթէլա օլան պիչարէլէր , հիչ եէյէճէք իչէճէք գապուլ իթմէյուպ աճլըգտան վէֆաթ իտէրլէր ,

Միւսիւ Վէրտիւրէ , պիւթիւն վիճուտինտէ տէհչէթլիւ պիր թիթրէմէ հուսուլէ կէլմիշ պուլունտուղու հալտէ զապթիյէ նէղարէթինտէն չըգտը , հէմ եօլտա կիտէյօր հէմտէ քէնտի քէնտինէ .

— Իչթէ արթըգ մատամ Ֆօվվէլ գուրթուլտու , քէյֆիյէթ հիչ պիր թարաֆտա իչտա իտիլմէքսիզին , ճէնտալը

Հագ պիր աուբէթը ասիլանէտէ միւճրիմին միւճազաթըն թային իլէտի, ատէօր իտի։

Պիր մըգտար սիւքիւթտէն սօնրա Ֆանֆիէրլօ, քէմալի մահզունիյէթլէ քէլամէ ադադ իտէրէք, վէրտիւրէյե։

— Պու իշտէ նէ օլտու իսէ պանա օլտու, օ գատար չալըշմադըզըմ էմէքլէրիմ հէպսյա կիթտի, քէյֆիյէթ պու աուբէթլէ էօրթիւլտի պիթտի. պէնիմ թահգըգը ճինայէթ խուսուսընտա խպրազ իլէտիյիմ պուննա իշկիւզարըզըլար տախի պուննըն իլէ պէրապէր էօրթիւլիւպ կիթտի, տէյինճէ, միւսիւ վէրտիւրէ հէմտան ճիտտի պիր թաւըր ալարագ մէյուս օլան զընճապը, եանլի Ֆանֆիէրլօյը չու իւմիւտսախչ սէօզլէր իլէ թէսէլլի իլէտի։

— Էվվէ՛թ հադգըն վար, 113 նօմէրօլը չըզտանը թէշքիլ իտէն էվրագ, գալէմը մախսուսընտան խաբիճէ չըգմայաճագ, պատէմտա պու մատտէ պիր մէսթուրիյէթ իչինտէ գալըպ կիտէճէք տիր. լաքին ատն պուննըն իչին պէյհուտէ միւքէտտէր օլմա. պու այրն նիհայէթինէ տօղրու սանա պիր մէքթուպ վէրիպ տօսթլարըմտան պիրինէ կէօնտէրէճէյիմ. իհրազը նամ ու չան իտէմէտիյինտէն տօլայը մէյուս օլտուն իսէ, պու զաթըն սանա վէրէճէյի քիւլհիյէթլի պիր մէպլաղ իլէ մէմնուն օլաճաղընտա հիչ չիւպհէ իթմէ . . . . . .
. . . . . .

35

Ձէրիյան իտէն պու վագտատան տէօրթ կիւն սօնրա պիր սապահ, մէշհուր բօլիս խաֆիյէսի միւսիւ Լըգօգ խանէսինտէքի գապինէսի տէրուննինտ, աչաղը էօգարը կէղինիյօր վէ հէր տաղըգա տախի կէօղի իլէ սատթը մուայէնէ իտիյօր իտի. Ֆագաթ չու սատթատաքի միւսիւ Լըգօգ, պիր

գալէմ ամիրինէ միւչապիհ պուլունտան րէսմի Լըգօգ իտի։

Միւսիւ Լըգօգըն, իչ գապինէսի տէրուննինտ հիչ տուրմույըպ պէօյլէ կէղինմէսինտէն, մուամիլէյհին պագը գիյարէթճիլէրին վիրտուինէ ինթիզար իլէտիյի անլաշըլը յօր իտի. նիհայէթ գատուններն չանը չալընտըղը իչխիլտի. Լըգօգըն սատրդ խրտամէթքարը գատույը աչըպ, կէլէն միսաֆիրլէրի էֆէնտիսինին գապինէսինէ գատար նյատ իլէտի։

Կէլէն միսաֆիրլէր մատտամ նէյնա ժիրտի իլէ սանտըգքատար Իըրօսըէր Պէրթօմի իտիլէր։

Միւսիւ Լըգօգ, միսաֆիրլէրինի կիւլէր պիր չէնրէ իլէ գապուլ իտուպ պիրէր սանտատնա կէօսթէրէրէք։

— Սէֆա կէլտինիզ, սէօղիւնիւզտէ սատրդ իմիչսինիզ, պույուրընըզ պագալըմ աչըգ իլէ մաչուգէ միսաֆիրլէրիմ, տէմէսի իւզերինէ, մատտամ նէյնա ժիրտի պու «Աչըգ իլէ մաչուգէ» թապիրինէ գարշը պիր իթիրազ օլմագ իւզրէ չէօյլէ պիր իֆատէտէ պուլունտու։

— Խա՛յըր էֆէնտիմ, պիզ աչըգ իլէ մաչուգէ տէյիլիզ, պու հիւքմիւնիզտէ խաթա իտիյօրսունըզ. պիր տէֆա տահա պիրլէշմէմիզ իչին միւսիւ Վէրտիւրէնին պիր էմրը մախսուսի վար իտի տէ, պու կիւն օ սէպէպէ մէպնի պէրապէր սօվար իտի տէ, պու կիւն օ սէպէպէ մէպնի պէրապէր սօդաղա չըգտըգ. պուրատա՝ եանի սիզին նէզտինիզտէ միւսիւ Վէրտիւրէ պիզիմ իլէ պիրլէշմէնէ իւզրէ սէօղ վէրմիչ իտի. ֆագաթ հէր նատըլ իսէ հէնուզ քէնտիլէրի թէչքիֆ պույուրմատըչըար։

— Էօյլէ իսէ բէք ալա էֆէնտիմ, միւսիւ Վէրտիւրէ պուրատա տըր, սիզի պէքլէյօր իտի, կիտուպ քէնտիսինէ վիրտուինիզի խաթէր վէրէյիմ, լութֆէն պիրագ պէքլէյինիզ։

Միւսիւ Լըգօգ պուննը տէր տէմէզ տըչարը չըգտը. Իըրօսըէր իլէ Նէյնա ժիրտի պիր չարեէք սաաթ գատար եալընըզ գալտըլար, լաքին պէյնէրինտէ պիր քէլիմէ պիլէ թէաթի իտիլմէտի. պուննլար տէրին պիր սիւքիւթ իչինտէ

պուլունմագտալար իրէն օտա գաբուսը աչըլտը , միւսիւ վէրտիւրէ իչէրի կիրտի ։

Նիյնա իլէ Բըրօսբէր , մուսմիլէյհի կէօրիւնճէ հէմտան քէնտինէ տօղրու գօչմաղա տաւրատնըլտար իսէ տէ , միւսիւ վէրտիւրէ պիր կէօզ իչարէթի իլէ պուռնըլտը օ հարատքէթտէն մէն իլէտի . վէրտիւրէ միսաֆիրլէրինէ գարշը սէրթ պիր սէտա իլէ աթիտէքի սէօզլէրի սէօյլէտի .

— Մալիմինիզ օլան պու ճինայէթ քէյֆիյէթինտէ , պէնի պու վէճհ իլէ հարատքէթ իմմէյէ մէճպուր իտէն սըրրըն նէ՞ օլտուղունը սիզէ սէօյլէյէճէյիմի վատ իլէմիշ իտիմ , տէյի՞լ մի , տէմէտի իւղէրինէ , Բըրօսբէր ապիմ պիր մէրտագ իլէ .

— Էվէթ էֆէնտիմ , էօյլէ վատ պույուրմուշ իտինիզ , տէտի ։

— Ռէք ալա , էկէրչի պու սըրրըն իֆշատը չու անտէ պանա բէք պահալը օթուրտաճագ իսէ տէ , պէն եինէ պու վատիմի իյֆատէն կէրի տուրմայտճաղըմ . քէնտիմճէ ֆէվտէլատէ միւհթէրէմ ատտ իլէտիյիմ պիր տօսթուտա , պու ճինայէթ խուտուսունը մէյտանա չըդարմտագ իւղրէ սէօզ վէրմիշ օլտուղումը սէօյլէմիշ իտիմ . պու միւհթէրէմ տօսթուտա « Գալտաս » իտմինտէ մէրտ պիր տէլիգանլը տըր . պունտան օն սէքիզ այ մուդատտէմ Գալտաս , տիւնեատաքի լինտանլարըն էն պախթըտարը ատտ օլունտագ տէրէճէտէ պիր լեզզէթլէ էօմիւր սիւրմէքտէ իտի . մուսմիլէյհ , կէնճ վէ կիւղել պիր գատընա կէօնիւլ վէրմիշ օլտուղունտան , թէքմիլ հայաթընը , սատտէթինի վէ սէրվէթինի հէր պու գատընա վագֆ իլէմիշ օլմաղըտա , սէվկիլի մաշուգէսինէ կէօսթէրտիյի պու մուհապէթը ֆէվգէլատէյէ գարշը , քէնտինին տախի անըն թարաֆընտան այնի մուհապէթը չէտիտէ իլէ սէվիլմէքտէ օլտուղունա , թէմամը իլէ գանատթ կէթիրմիշ իտի ։

Գու արալըգ Նիյնա Ժիրտի , տէրինի պիր սուրէթտէ իչինի չէքտիքտէն սօնրա .

— Էվէ՛թ , էվէ՛թ , օ գատընտա անը սէվէր իտի ... տէյտ մըրըլտանտը . միւսիւ վէրտիւրէ իսէ թէմքինլի պիր վագտ ալտրագ վէ մանիտար սուրէթտէ Նիյնանըն եիւղիւնէ պագտրագ , չու վէճհ իլէ սէօղիւնէ տէվամ իյլէտի .

— Հա՛յտէ էօյլէ ֆարզ իտէյիմ , ֆագաթ պիր ագշամ պիր պաշգա սէվտիյի իլէ պիրլէշիպ գատընըն ֆիրար իյլէմիշ օլմատընա նէ՞ տէյէյիմ , նէ՞ մանա վէրէյիմ ... սէվկիլի մաշուդէսինին պու ֆիրարը իւղէրինէ պիշտրէ Գալտասըն մէյտսիյէթի սօն տէրէճէյէ վարըպ , աչգ ու մուհապէթին տէրտ ու էլէմինտէն ճանընը գուրթարմագ էմէլի իլէ նէֆսինէ գըյմաղա գարար վէրմիշ իսէ տէ , սօնրատան պու ինսանի գըյմաղա գարար վէրմիշ իսէ տէ , ախըր ինթիգամ իթմէք իւղրէ հաշամագ արզուսընա տիւշմիւշ տիր ։

Սէօղիւն պու Նօգթատընտա Բըրօսբէր տախի տապը իտէմէյէրէք , ապիմ պիր մէրտագ ըղհարը իլէ .

— Է՛յ , սօնրա նէ՞ օլտու , տէյտ սօլտու ։

— Նէ՞ օլաճագ , Գալտաս ինթիգամընը քէնտինէ մախսուս պիր սուրէթտէ չըդարմըշ օլտու , քէնտինէ խըյանէթ իթմիշ օլան գատընըն նագարը էօնիւնտէ , քէնտինէ թէրճիհ իտուտտա իւղէրինէ սէվմիշ պուլունտուղու ատէմին , նէ՞ գատար ահմագ վէ կէվշէք պիր ատէմ օլտուղունը վէ քէնտինին անա նիսպէթէն նէ տէրէճէ հայսիյէթ ու զէքեավէթ մալիք պուլունտուղունը գաթ պէ գաթ իսպաթ իյլէտի . օ գատընըն , Գալտասըն իւղէրինէ սէվտիյի զաթ , թէհլիքէլի վէ միւտհիշ պիր տուզաղա տիւշմէք իւղրէ իչէն , ըտգիպի պուլունան Գալտաս , պիր սուրէթը ալիճէնապանէտ անը օ տէհշէթլի հալտէն խէլտա իյլէտի ։

Միսիս Վէրտիւրէ , պու էանատէ պիր մըդտար սիւքիթ իթտի . Նիյնա ժիրտի ապիմ պիր խէլէճանէ կիրիֆքիթար օլմուշ կիսպի կէօրիւնտիւ . Բըրօսբէր իսէ միսիս Վէրտիւրէնին պու իֆատաաթտան նէ՞ տէմէք խաթէտիյինի քէշֆ իտէպիլմէք իւղրէ , տըգդաթ իլէ մուսմիլէյհին եիւղիւնէ

պագըյօր իտի. միւսիւ Վէրտիւրէ թէ.րրար սէրթ պիր թաւը ալարագ, չու սէօղէրի սէօյլէտի.

— Էկէր հէնուզ անլայանսատընըզ իսէ, տահա աչըզ տահա աչիքնար օլարագ իֆատէյի մէրամ իտէյիմ. օ գատըն մատամ նէյնա ժիրսի տիր. մէզպուրէյի իզֆալ իտէն զաթ տա սանտըզքնար էֆէնտի սիզսինիզ, չիմսի անլատընըզ մը, Գալատաս իսէ...

Միւսիւ Վէրտիւրէ պուրատա սէօղիւ քէսիպ, հէրհան պաշընատաքի բէրուգայը վէ սահթէ նան սադալլարընը չըգարը վէրինճէ, մէյտանա՝ չէհրէմինտէ ասարը զէքնավէթի ու ֆէթանէթի բարլամադտա օլան քէսկին պագըշլը, զապըթա պաշ խաֆիյէտի մէշհուր միւսիւ Լըդօգ չըգտը քի, իշթէ պու սիյմա միւսիւ Լըդօգըն սիյմայի հագըգխի տիր.

Նէյնա ժիրսի, պունը կէօրինճէ նէյէ՞ օղրատըզընը սիլէմէյէրէք քէմալի իսթիղրատընատան նաշի պիր քէրըթ.

— Գա՛լատաս... տէյու հայգըրտը.

Միւսիւ Լըդօգ իսէ, զէրըթ գատար մէթանէթինէ խատէլ կէթիրմէքտիզին, Նէյնայէ խիթապէն.

— Խա՛յըր, պիլէմէտինիզ, պէն նէ՞ Գալատասըմ, նէ՞տէ միւսիւ Վէրտիւրէյիմ, եալընըզ խաֆիյէ մէմուրը Լըդօգըմ, տէտի.

Բըրօսըէր իլէ Նէյնա, պիր միւտաֆէթ պէօյիւք պիր թէաճիւպ վէ հայրէթի իչինտէ դալտըլար. Նիհայէթի իւլ էմըր միւսիւ Լըդօգ Բըրօսըէրէ տօղրու տէօնէրէք, չու իֆատատաթտէ պուլունտու.

— Միւսիւ Բըրօսըէր Պէրթօ՛մի, կիրիֆթար օյտուղունուզ օ տէհշէթամիզ վարթատան խէլասընըզը, եալընըզ պէնիմ զայրէթի ու հիմմէթիմտէն պիլմէյինիզ. պու իշին թինտէ պաշլըճա պիր գատըն վար տըր քի, անըն պանա պիր իթիմատ ու էմնիյէթը թամ իլէ իթաաթի կէօսթէրիպ հէր սէօղիւմի քէմալի իլէ իճրա իյլէմիշ օլմասը տավսի, պէնիմ պու իճրաաթըմը թէահիլ իյլէմիշ տիր. սէն էն պէօյիւք թէ-

չէքքիւրի օ գատընա իթմէլիսին, օ գատըն տա մատամաղէլ Մատլէն տիր.

— Մատլէ՞ն մի...

— Էվվէ՛թ, մատամաղէլ Մատլէն, պու իչտէն միւսիւ Ֆօվվէլէ հիչ պիր չէյ պիլտիրմէյէճէյիմէ տայիր իչթէ պու գըզա եէմին վէրմիշ իտիմ. Ֆատաթ սէնին պանքէրէ կէօնտէրտիյին մէքթուպ, պու թէահիւտիմին իճրասընը հիւքիւմսիզ պըրագտը. պու սէպէպէ մէպնի պէնտէ պանքէրի հագըգաթը հալտէն խապէրսար իթմէյէ մէճպուր օլտում.

Միւսիւ Լըդօգ, պու սէօղէրտէն սօնրա օրատան չըգմաղա տավրանտը իսէ տէ, Նէյնա ժիրսի մուամիլէյինին եօլունը քէսէրէք, սօն տէրէճէտէ պիր իսթիրհամ թաւրը իլէ շու սէօղէրի սէօյլէտի.

— Ա՜հ Գալատաս, նէ գատար աճընաճագ պիր հալէ կէլմիշ օլտուղումը անլատագ իչին պիր քէրրէ թէրահիւմէն եիւղիւմէ պագ... պէնտէն լութֆ ու մուհապէթինի տիրսիզ իտէճէք օլուրսան, պէն, իլէլ էպէտ պէտապահտ պիր գատըն օլուպ գալաճաղըմ, ինսայէթ... մէրհամէթ...

Օ կինն Բըրօսըէր Պէրթօմի, միւսիւ Լըդօգըն խանէսինտէն եալընըզ օլարագ չըգըպ կիթմտի, եանի Նէյնա ժիրսի, արղուսը վէչհիլէ Լըդօգըն խանէսինտէ գալտը. մուամիլէյհանընն իսթիրհամաթը դապուլ օլունմուշ իտի.

* * *

Օ այըն օն պէչինտէ, նօթըր Տամ տը Լօրէթ քիլիսէսինտէ, միւսիւ Բըրօսըէր Պէրթօմի իլէ մատամաղէլ Մատլէն Ֆօվվէլին ըէտմը իլտիվաճլարը, միւսիւ Լըդօգըն վէ կէնճ Գավայլօնըն չէհատէթլէրի իլէ իճրա իտիլտի.

Պանգա իտարէխանէսի եինէ էվվէլքի կիպի Բըրօվանս սօգաղընատա պուլունուպ, իճրայի մուամէլաթտա տէվամ իտիլմէքտէ իսէ տէ, միւսիւ Ֆօվվէլ արթըգ իտարէ պաշընատան չէքիլէրէք, պանգանըն նամընը «Բըրօսըէր Պէրթօմի

վէ չիւրէքեասը» ուրէթինէ թահվիլ իլէմիշ օլտուղու կիւպի, սատըդ Դավայլօն տախի գասիյէրլիք իըամէթի մուհիմմէսինէ թային իտիլմիշ տիր։

Բըրօսրէր իլէ Մատլէն ըէֆահը հալտէ եաշամադտա օլտուգլարը կիպի, մատամ Յօվվէլ տախի իբի օղլու վէ զէվճի իլէ պէրապէր օլտուգճա իսթիրահաթ իթմիշլէր տիր։

Լույի տը Գըլամօրան, ճէմի սէրվէթի իթմէք արզուսի չէտիտէսի իլէ օ գատար խապատաթ վէ ճինայէթի իրթիքեապ իթմիշ պուլունտուղու հալտէ, կիրիֆթար օլտուղու օ վէխիմ իլէթին նէթիճէյի միւտհիշէսի օլարագ աճլըգտան էօլմիւշ կիթմիշ տիր։

Բաուլ իսէ, տիյարը էճնէպիյէ ֆիրար իլէտիքաէն սօնրա, եինէ խապատաթ ու մէլանէթտէ տէվամ իտէրէք, նիհայէթ եագայը էլէ վէրիպ միւէպպէտէն քիւրէք ճէղաբընա չարբըլմըշ տըր։

Ֆանֆէրլօ տախի, եինէ զապրթա մէմուրիյէթինտէ միւթահատէմ պուլունտուղու հալտէ, ամիրի միւսիւ Լըգօգըն վատի իւղէրինէ էրէյիճէ պիր մէպլաղէ մալիք օլուպ, զէվճէսի մատամ Ալէքսանտր իլէ օլապիլտիյի գատար բահաթ իթմիշ տիր։

ԽԻԹԱՄ

Րէօհտիյի հիւանի խիթամ պուլմուշ օլան իշտու հիքեայէնին, գարիյնի քիրամ Թարաիբնատան Ֆէվզէլատէ մազհարը բաղլէթ օլմուշ օլտուղունատան տօլայը արզը Թէշէքքիւր իթտիքտէն ատնրա, մահթապատա լազըմ կէլէն պազը Թէոէտուսլաթ սէոլէպլի իլէ, եէնիտէն նէշրինէ խիթիտար իտիհէք օլտուղումուզ զայէթ կիւզէլ վէ ատն տէրէճէ ճալիսի մէրազ հիքեայէյի, իրլ պաշընա գատար Թէշէխխիր իթմիշ օլտուղումըզը՝ գարիյնի քիրամ հաղարաթբընա պէյան իտէրիզ։

Կ. Փախերևան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ-ԻՐ ԳԱ Գրադ. Библиотека

դրամոմասնե դպիրների էէ